Perſpicaciſſimi ſpeculatoris Joãnis gandauẽſis ſuper paruis naturalibꝰ Ariſtotelis queſtiones perutiles: ac eleganter diſcuſſe.

Solertiſſimi phyloſophi Marciantonij zimare queſtio de mouente ⁊ moto de intentiõe Ariſtotelis ⁊ ſui magni Commentatoris Auerroys contra modernos.

¶ Marcus Antonius zimara ſanctipetrinas excellentiſſimo. D. Bartholomeo Montagnano artium ac medicinae doctori foelicitatem.

NEqueo ſane nõ dolere humanę ſalutis praeſtantiſſime moderator: diu mente animoue cõplector quãta vndiq; temporis huiuſce cõfluat calamitas: quãtũue reꝝ omniu parens natura a priſca virtute remota vſquequaq; imbecillis ſit in formandis ingenÿs hebetata: quandoquidem priſcoꝝ ſecula cũctis propemodũ in rebus longe noſtris fuerint praeſtantiora. Atq; vt a medicina liceat exordiri: (quando ea prę cęteris pollẽdo calles) Quẽ Hypocrati: Galieno: ⁊ Auicẽnę parẽ: nedu ſuperiorem poterit hęc offerre tẽpeſtas? plane neminẽ. Ubi alteꝝ ſpectes Platonẽ: Ariſtotele: Theophraſtum alioſq; fere innumerabiles: qui in phia lõge admirabiliores q̃ memorabiles claruerunt? plane neminẽ. Idq; in ificias nõ eũtes nõ in phia ⁊ medicina dũtaxat: verum etiam in quauis arte fieri luce ipſa clarius intuemur. Ubi .n. Mantuanũ Homerũ: vbi arpinatẽ Ciceronẽ: vbi patauinum Liuium: vbi deniq; alios qui tũ in dicendi expolita rõne: tum etiã in rythmis numeriſq; perinde: ac fulgentiſſima ſydera iter mortaliu tenebras emicuere reperias? Licet igitur ingenue audacterq; fateri nãm viribus effętam longa ſeculoꝝ intercapedine: tã varia enixam veluti mortale corpus cõſenuiſſe: atq; ingraueſcente aeuo impotente dormitare. Sed ne cũ priſcis illis omnium prope artium facile principibus ⁊ anteſignanis digladiari emulantes velle videamur. quid hoc? Nõne paucis ante ſeculis maiores noſtri diuum Thomã: Scotum: Albertumq; cognomento magnu chriſtiani dogmatis ſectatores ſunt viuentes admirati: quorum ſcripta diuinarum humanarumq; rerum ſcientiam pręſeferũt: hinc doloris ſtimulum curis vel aſſiduis refricari: nedu nõ penitus obtundi ſentio: Si quide noſtri temporis ingenia ſõnus: ⁊ ocium nequaq̃ ſinunt coaleſcere. Tu vero quem certatim omnes tempeſtate noſtra phyloſophãtes conſono aſtipulatu recoctum polyhiſtora vocitant: eo videris admirabilior: quo ceterorum mortalium in ſegnitiem torporemq; verſa ⁊ ſitu rubiginantia ingenia ſunt obſcuriora. Etenim Bartholomeum magnum auum tuum amplo laudum pręconio in ope huiuſmodi medica celebratu ferunt: In cuius veſtigÿs ſtudens pro virili inſiſtere eunde: ⁊ vſu: ⁊ eruditione equis (vt aiunt) albis diceris ſuperaſſe: Nec iniuria: cũ pleroſq; aegra valitudine oppreſſos decũbẽtes: de quoru ſalute prorſus deſperatum fuerat: caeteris allucinãtibus ſolus veluti ęneator medicinę aporrita (vt cathacriſticos loquar) buccinans ad priſtinam ſalutem redegiſti. Quibus autem moribus in omnes: q̃ munificus erga inopes: q̃ benignus in ſtudioſos litteraꝝ eſſe ſemper cõſueueris nouere omnes. Haec igitur inconfeſſo patentia ſupprimantur. Cęterum quanta in me poſueris officia: nec ſilẽtio pręterire audeo: nec deſultoria oratione ſumma ſequi faſtigia. Illud vnum latere non ſinam: me tot inconſtantis fortunę procellis aeſtuantem: gliſcentiſq; inuidię flagranti felle petitum: Si quid in poſtremo aerũnarũ turbine licuit reſipiſcere: haud vllum extremę peſtis ſuffugium nactũ eſſe q̃ ad pientiſſimum benigniſſimumq; Bartholomei montani adminiculum concitato gradu confugere. Tempus itaq; eſt ſoluendi primam: cui multiiugam debeo penſionem. Cũ ergo a Joanne ſuper naturalibus quaeſita mihi nuper ad manus peruenerint: ea ſtudui acri lima perſtringere: quae tuo exquiſito iudicio certu fuit ſupponere: Quibus ſi integerrimi iudicÿ tui altitudine frui datum fuerit: me ad conducibiliora: nec minus difficilia ſenties protinus accingi. Uale.

Uiti theſmophili tranenſis Epigramma. Ad lectorem.

Marcus gandauium dedit latentem
Joannem: ⁊ vigiles probat lucernas
Quiſquis conſpicua eruditione
Pollet: cecropiae nec iſtud arces
Dãnabunt opus: ergo tam ſeuera
Correptos videas manu libellos
Lector: quos latÿ vel inuidentes
Uicturos monumenta longiora
Uno poſt cineres fatentur ore.

¶ Perſpicaciſſimi ſpeculatoris Joannis gandauēſis qõnes ſuper paruis nālibus Ariſtotelis eleganter diſcuſſe feliciter incipiunt. Cum nõnullis appēdityꝫ in marginibus Marci antonij zimare hinc inde ornate: Qõ I.

Vtrum de cõibus paſſiõibus aīe ⁊ corporis poſſit eſſe ſcia: videt̄ ꝙ nõ: q2 de corruptibilibus non eſt ſcientia. primo poſteriorum. ⁊ he ſūt corlēs: ſicut ⁊ animatum corpus: cuius ſunt paſſiões. ¶ Itē de ſingularibus nõ eſt ſcia. ꝓ poſteriorū. ille ſunt ſingulares: nã oĩs actio ⁊ gnõ circa ſingulare eſt. ꝓ mece. ¶ 3° quia nõ ſūt intelles cū itellectus ſit īmālis: ⁊ ille ſunt mãles: q2 ꝯes mãe ⁊ forme. ¶ 4° aut ſunt eadē cum aīa: aut diuerſa: nã qõlꝫ comparatū ad alterū: eſt idē ei aut diuerſuꝫ. io. mece. nõ eadē: q2 eēt ꝯ ar. qui diſticte tradit eas. nec diuerſa: q2 q ꝯſiderat ſubꝫ dꝫ ꝯſiderare paſſiones. 2° phyſi. Sed in ſcia de aīa ꝯſitur ſubm illarum paſſionum. ſ. corpus aīatū. g̃ ⁊c̃.

Tex.com.19.

Tex.cõ.19: in p̄hemio

Tex.cõ.12.

Tex.cõ.17.

Dico ꝙ de iſtis cõibꝰ paſſiobꝰ aīe ⁊ corpis p̄t eē ſcia: q2 ſūt entia intellīa habenª cãs ⁊ p̄nm: ex q̊ꝝ cogne acqritur certa cognitio de eis: ⁊ hoc pꝫ. ꝓ ꝙ ſunt entia: pꝫ ad ſenſum: vt viſus auditus ⁊ iuuētus ⁊ ſenectus. ⁊ intelligibilia: q2 oē ens eſt itelligibile: q2 nihil eſt ignotū nālr oĩno itellectiõi: vt pꝫ ꝑ cõmētatorē. 2. phyſicorum ⁊ hñt cauſas extrīſecas. ſ. obª ſua circa que vſant̄: ⁊ cãs itrīſecas. ſ. aīam ⁊ corpus: ⁊ ex h̄ ſyllogiza. ¶ Dico 2° ꝙ iſta ſcia eſt diuerſa a ſcia tradita in lib. de aīa: q2 ſcie que ꝯſiderãt de diuerſis mālr ⁊ formalr in p̄te: ⁊ ſi de eodeꝫ mālr tñ ꝭꝫ aliã rõnē formalem: ſunt diuerſe: ſicut ariſca ⁊ geoª. de diuerſis materialr ⁊ formalr. ſ. numero ⁊ magnitudine: ⁊ de mã ph̄s nālis: vt eſt ſubiectū trãſmutatiõis: ⁊ ph̄s p̄mus: vt eſt prinm ſube ſenſitiue. Sꝫ ille ſcie cõſiderãt de diuerſis mālr ⁊ formalr in parte: ſicut de ſomno ⁊ vigilia h̄ agitur de qbus nõ agit̄ in lib. de aīa: ⁊ de iuuentute ⁊ ſenectute: de qbus nõ agit̄ in lib. de aīa: ⁊ conſiderat̄ h̄ de aliqbus cõibus paſſionibus aīe ⁊ corpis: de qbꝰ ꝯſitur ī lib. de aīa ꝭꝫ ordinē ad ipſaꝫ aīaꝫ: h̄ aūt ꝭꝫ ordinē ad organū corporeū ingrēdo: q̃s diſpõnes ille cões paſſiões reqrūt ī mã: vt pꝫ in ꝓceſſu librorum. ¶ Sed notãdū ꝙ aliq addūt ꝙ ſcie ꝯſiderãtes diuerſa mālr ⁊ formalr ſunt magis diuerſa q̃ꝫ q̃ ꝯſiderãt idē ꝭm diuerſas rõnes: ſed nõ videbat̄: q2 vtreqꝫ diuerſe ſunt ꝭm ſpēm: nã ita bñ eſt diuerſa ꝭm ſpēm ph̄ia p̄ª a nāli que de eadē ꝯſiderat: ſicut ariſca eſt diuerſa a geoª: ita ꝙ mālis alietas oboruꝫ nihil ꝑ ſe videtur facere ad ſpecificã diſtinctioneꝫ habituū. Sic pꝫ ad queſita.

Cõmē.47.

Quod dixit do... hic ex icidē ... phs primꝰ ... ſiderat d mã ꝓ ... ē ipſiꝰ ſbe ... ſibilis ē illud ... itelligēdū ... mõ. p̄mꝰ. n. ... cõſiderat ... vt ē ꝓpriū ... ſēſibilis hoc ... eſt inqnãtum ... ſibilis eſt: ſed ... ſbe: ſicut ... expedita ſnia ... tatoris i. 12. ... aphy. 5. ⁊. 6. ... mentis: ⁊ in ... cta. cõmēto ... et alibi freq̄n ... tex illis lo... ꝑ̄t ibi inote ... quõ p̄mus ... probat p̄uª ... ſcia ar: quia ... nõ eſt ſub ꝓ ... rõnibꝰ for... alibus: ſed ſub ... ibus trãſcen... dentibus: lꝫ qdaꝫ ... illuſtres op... ſitū dicere vi... cantur.

Ad argumenta Ad p̄mum dico ꝙ de corruptibilibus in p̄ticulari: ſcꝫ de hoc vel illo nõ eſt ſcia. ſed de corruptibilibus in vlī: ⁊ ſcd̄m rõnē abſtractã bene eſt ſcientia: nõ aūt pono ꝙ de hoc ſentire: vel illo vel hoc ſõno vel illo ſit ſcia: ſꝫ de iſtis ſcd̄m vlem rõnē cõſideratis. ¶ Sed qūo cum vlia ſint incorlia p̄mo poſteriorum: ſed de corruptibili in vniuerſali ſit ſcia: tūc illud vle erit incorle: ⁊ ſic oppm erit abſtractū a ſuo oppoſito: nã corle in vlī erit abſtractū ab h̄ corli ⁊ ab illo. Dico breuiter ꝙ vlia ſunt corlia nõ ꝑ ſe: ſꝫ ꝑ accñs. ſ. ꝑ cõtinuã generationē ſingulariū: ⁊ ideo corle in vlī eſt incorle ꝑ accñs: ſed hoc corle vel illud eſt corle per ſe. corruptibile autem per ſe ⁊ ꝑ accñs corle nullatenus opponuntur: ⁊ ſic ab hoc corli ⁊ illo põt abſtrahi corporale in communi: ⁊ de illo ſub rõne vniuerſali poteſt eſſe ſcientia. ¶ Ad ſecūdūꝰ dico ꝙ de ſingularibꝰ ſub rõne qua ſingularia ſunt nõ eſt ſcia. Sed de rebus ſingularibus cõſideratis ꝭm rõnē vlem bene eſt ſcia: ſicut plane dicit cõmētator in primo de aīa. ꝙ diffõnes ſunt reſpectus ſingulariū exiſtētiū extra aīam: ſed nõ ſub rõne ſingulari. Tu dicis ꝙ ille ſunt ſingulares. verū eſt in eſſe ſubſiſtētie extra aīam. tñ ſcd̄m eē in anima ſunt vniuerſales. ¶ Ad aliud dico ꝙ intelligibile dꝫ eē īmāle nõ ꝙ in eſſe ſubſiſtētia ſit ſine materia: ſꝫ q2 ꝑ ſpēꝫ vniuerſalē itelligitur. ¶ Ad aliđ dico ꝙ ē diſticta ſcia ab ea q̃ eſt de aīa. ¶ Sꝫ tu dicis. qui cõſiderat ⁊c̃. dico ꝙ in libro de aīa ꝭm aliquos ſubm eſt ipſa aīa ꝭm ar. intētionē in p̄nº libri de ſenſu ⁊ ſenſato: ⁊ illud nõ eſt ſubm cõium operationū: ſed magis ꝯiūctum ex aīa ⁊ corpore. vel dicas ſcd̄m ꝙ dicit cõmētator ꝙ de iſtis cõibus paſſionibus bene cõſideratur in ſcia de aīa. Sed aliter q̃ꝫ hic: q2 ibi ſcd̄m ordinē ad ipſam aīaꝫ p̄ncipalr. h̄ oūt ꝭm ordinē ad corpus vel ad organa corꝑalia. Aliqui dicūt ꝙ in lib. de aīa agit̄ de cõibus paſſionibus que trahūt p̄ncipalr ortuꝫ ab aīa: h̄ aūt de illis de qbus p̄ncipalius eſt ortus ex p̄te corporis: vt ſomnus ⁊ vigilia: iuuentus ⁊ ſenectus ⁊ hꝰ: ſed illud vniuerſalr non eſt verū: nã de multis h̄ agitur que principalr ſe tenēt ex p̄te aīe: ſicut memoria ⁊ remitia ⁊ vigiª que eſt vſus ſenſuum: ⁊ multa alia: ⁊ iõ dicatur: vt prius dictum eſt.

Tex.cõ.19.

Cõmēto.8.

Vide cõmētatorēꝫ ſup p̄rio metheororū ad pricipiū vbi exp̄ſſe põit ꝙ ſcia libri de aīa eſt diuerſa a ſcia paruoꝝ nāliū: ⁊ videbis p̄nes qđ ē iſta diuerſitas.

Vtrum ille cões oꝑatiões aīe ⁊ corpis ſint h̄ ſubm. ſ. in p̄te ſcie nālis que eſt q̃ſi media iter ſciam de aīa: ⁊ ſciam de corꝑibus aīatis i ſpāli. ꝙ nõ: q2 ſubm eſt notiſſim in ſcia: q2 de ipo ſupponit̄ qđ ē: ⁊ quia eſt. primo poſteriorum. ⁊ ſubiectuꝫ ſe hꝫ ad ſciam: ſicut obm ad potētiã. potētie aūt obꝫ ꝑ ſe eſt notiſſimū. he aūt paſſiões vel oꝑationes nõ ſunt notiſſime: cū abta ſint notiora actionibus. ſecundo de anima. ¶ Itē ſubm dꝫ eē fixū ⁊ ꝑmanēs: cū debeat ſubſtare actionibus demõſtratis: ⁊ ille nõ ſint: cū ſint accidētia. Et ꝯfirmatur: q2 paſſionis nõ eſt paſſio: vt hētur ꝓ poſteriorū. textu cõmēti. 35. cap̊ de ſtatu in p̄dicatl: vbi dicit ꝙ q̃litatis nõ eſt qualitas. Subꝫ aūt in ſcia dꝫ hēre paſſiones. ¶ Itē ſingulare nõ ē ſubm ſcie: ⁊ ille ſunt ſic. ¶ Itē ꝓbat̄ ꝙ corpus aīatū nõ eſt hic ſubꝫ de quo magis videretur: quia ſic illa ſcia erit pars ſubiectiua nālis ſcie que ē de corpore mobili: ⁊ arguitur ꝙ ſic. q2 corpꝰ aīatū ē ſubm ī lib. de anima: g̃ non hic.

Tex.cõ.2.

Tex.cõ.33.

Oppoſitum primi vidētur ſentire oēs exponētes ar. ⁊ rõne arguit̄: q2 ab eis denominat̄ illa ſcia. denominatio. n. dꝫ fieri a digniori: ⁊ ſubm eſt dignīꝰ oĩbus cõſideratis i ſci

a Si corpꝰ aīa vt ſic eēt ſubꝫ: vt dicit ioannes ſe querer ꝙ qōlibꝫ corpus aīatū eēt ſubm reſpcū paſſionum cōſideratarū ī libris ꝑuorū nālium: nā inqꝫtū reduplicatiue tentū īfert ꝺ oī. ex ꝓ prioꝝ: ſicut vl'r hō inquātuꝫ hō ē riſibilis: ergo qlꝫ hō riſibilis eſt. q̄re corpꝰ aīatuꝫ vr̄ nimis generale ſubm. falſitas ꝯn̄tis de ſe pꝫ. plāte.n. nō ſūt paſſionū ꝯſideratāꝝ in libro de ſenſu ꝛ ſenſato ſumēdo librū de ſenſu ꝛ ſenſato pro aggregato: ex libro ꝺ ſenſu ꝛ libro de memoria: ꝛ ſōno ꝛ vigilia: quare q teneret viā ſapiētū grecorum de ordine librorūꝫ nālis phie ꝙ lib ꝺ aīalibꝰ ꝓcedit librū de plātis: tūc ēt libri ꝺ ſenſu ꝛ ſenſato: ꝛ de memoria: ꝛ ꝺ ſōno ꝛ annexa ꝓcedūt: ꝛ ſi diſtincti a libris ꝺ plātis ꝛ tūc ſine ꝓiudicio dici poſſet ꝙ animal inquantū aīal eſt ſubm reſpcū libri ꝺ ſēſu ꝛ ſenſato ꝑ aggregato ſūpto vt reqrit diſpōnes corꝑeas ad paſſiōes cōes aīe ꝛ corꝑis: ꝛ iſta vr̄ eē ſnīa ariſt. ad ꝓn cipiū libri de ſenſu ꝛ ſenſato: ꝛ ēt vr̄ fuiſſe ſnīa clara auer. ſuꝑ ꝑio metheororū ī cōmēto ꝓ vbi inqt ꝙ phs vl'r īueſtigat ī iſtis libris de accidētibꝰ q̄ īſūt aīali inq̄ꝫtū aīal. ꝛ iſta ēt vr̄ clara ſnīa ariſt. ī fine libelli ꝺ cā lōgitudis ꝛ breuitatis vite. vbi inq̄t. reliquū āt nobis ꝯſiderare de iuuētute ꝛ ſe ctute ꝛ vita ꝛ morte. his.n. determīatis finē vtriqꝫ habebit que ꝺ aia

entia: ꝛ oppm ſcōi vr̄ velle aꝝ. in ꝓnº libri de ſenſu: vbi dicit qō ꝯn̄s eſt facere ꝯſideratione de aīalibꝰ: ꝛ hn̄tibꝰ vitā oībꝰ: ꝛ h̄ ſūt corꝑa aīata. ❡ Exponentes ꝯr vrr̄ ſentire ꝙ cōmunes paſſiōes aīe ꝛ corporis ſūt h̄ ſubm: qꝛ de ipſis: ꝛ ꝑtibꝰ eaꝝ ꝓncipal'r hic agit̄: ꝛ de ꝓprietatibus ipſaꝝ: ſicut ꝙ viſus fit ītus ſuſcipiēdo ꝛ ſilia. Sꝫ h̄ nō ſtat: qꝛ paſſio ꝯſiderata ī ſcia nō eſt ſubm in ipſa. ſubm.n. ꝛ paſſio differunt. Item ſubm nō demrat̄ ī ſcia ꝑ cām. h̄ pꝫ ꝓ poſte r. tex. ꝯti. z. lꝫ ille paſſiōes hic inqrūtur ſcōm cām: vt ꝑꝑ qd fit ſomnꝰ ꝛ vigilia ꝛ iuuētus ꝛ ſenectus: ꝛ ſic de ceteris. Item ſicut ꝓpe paſſiones vniuſcuiuſqꝫ gn̄is ſpēi aīaliū aut plātaꝝ nō ſūt ſubm ī lib. de aīalibus: ꝛ de vegebꝰ: ita paſſiones ꝯueniētes oībꝰ aīalibus aut pluribꝰ: ꝛ omnibus viuētibus aut pluribus que h̄ notificātur nō debēt hic poni ſubiectuꝫ. ❡ Aliꝫ dixerūt ꝙ corpus aīatū rōe cōiuꝫ paſſionū q̄ oriūtur ꝓncipal'r ex corꝑe eſt h̄ ſubm. Sed vere ego nō video illud: qꝛ multe de paſſionibus in ordine ad q̄s cōſiderat̄ hic corpus aīatū: ꝓncipal'r ſe tenēt ex ꝑte aīe: vt reminiſcētia ꝛ memoria ꝛ ſentire ꝛ ſilia. lꝫ cōſiderant̄ in habitudine ad corꝑeas diſpōnes: ꝛ iō illud dictū nō eſt vl'iter veꝝ aut nō eſt ꝓprie dcm̄. a Et iō muto mom loquēdi: ꝛ dico ꝙ corpus aīatū rōne diſpōnuꝫ corꝑaliū que reqrūtur ad paſſiōes cōes aīe ꝛ corꝑis eſt ſubꝫ: qꝛ de ipſo ſupponit̄: qꝛ eſt: qꝛ euidēs eſt eē corpus aīatū ſubꝫ diſpōnibꝰ reqſitis ad cōes paſſiōes: ꝛ qd eſt etiā ſupponitur. ſ. qꝛ cōponit̄ ex corꝑe ꝛ aīa: ꝛ inqrent̄ paſſiōes ꝛ oꝑationes eius: ꝛ ſuaꝝ ꝑtiū. ſ. vegetatiui: ſenſitiui ꝛ motiui ſcōm locū: ꝛ demrari poſſunt ille paſſiones ex traditis ī iſtis libris: ſicut pꝫ in proceſſu. Sed qꝛ aliqbus non ſufficit: niſi totū manifeſtet̄: ꝛ iō tēpto extrahere vnā demōſtratione ex dictis aꝝ. vel duas ſic poſſet demrari de ſenſitiuo. Omne qō dꝫ ſuſcipe ſpēs viſibiliū ſine mā dꝫ eē aqueum a dn̄io ꝛ diafanū: qꝛ ſicut color eſt extremitas perſpicui in terminato corpore ſic ſpecies coloris: ꝛ vl'r viſibile nō recipit̄ niſi in habente diafanitateꝫ: ſed organū viſus dꝫ ſuſcipere ſpēs viſibiliū ſine materia: vt pꝫ ex ſcōo de aīa: ꝰ dꝫ eſſe diafanuꝫ. Sil'r poſſet ſic demōſtrari forte. oē qō ē eſt natū dormire ꝛ vigilare eſt aptū natū qō euaporatio aſcenderet ad cerebꝝ ꝑm ꝑtē ꝓportionalē: qꝛ hoc mō fit ſōnus: ſꝫ oē aīal eſt hꝫ: ꝰ ꝛc̄. Inqre demrationes: ꝛ ſi ille nō ſunt bone corrigas eas curial'r. Item poſſet ꝓbari ſic per diuiſionē: qꝛ aut corpus aīatū abrte eſt h̄ ſubm: ꝛ hoc nō ſtat: qꝛ eſt ſubm in lib. de aīa: vel aīa ipſa ꝑm ſe: aut corpus aīatū ꝑm rōnē corꝑalē: ſicut aīal vel plāta: ꝛ hoc nō ſtat: qꝛ hec ſunt ſubiecta in aliꝫ libris. aut cōes paſſiōes aīe ꝛ corꝑis: ꝛ h̄ eſt remotuꝫ priꝰ: aut corpus aīatū rōne cōium oꝑationū ſe tenētiuꝫ magis ꝓncipal'r ex ꝑte corꝑis: ꝛ hoc eſt remotū: aut ipm corpus aīatum rōne diſpōnū que reqrūtur ad oꝑationes cōmunes aīe ꝛ corꝑis: ꝛ ſic hētur ꝓpom. ❡ Sꝫ aliqs poſſꝫ dubitar̄: ſil'r arguēdo: qꝛ illa ſcia diſtinguit̄ ab aliꝫ ꝑtibus ſcie nālis ꝑ cōes paſſiones: ꝛ ꝑ diſpōnes ipſaꝝ diuidit̄ in ſuas ꝑtes: vel ſi n̄. dicas ꝑ qd diuidit̄ ab aliꝫ ꝛ ī ſuas ꝑtes. Dico ꝙ corpꝰ aīatū rōne diſpōnū tanq̄ꝫ de aliqbꝰ q̄ ſemꝑ: vl' vt frequēter eodē mō ſe hn̄t. b Et ē ꝯſiderādū qō ego miror qual'r ītelligit̄ ꝙ alique paſſiones cōmunes aīe ꝛ corꝑis: habēt ꝓncipal'r ortū a corpore: qꝛ aut a corꝑe ꝑm ꝙ corpus: ꝛ hoc eſt impoſſibile: qꝛ tūc omni corpori cōueniret: aut a corpore ꝑꝫ ꝙ aīatū: ꝛ tūc cū in corpore aīato ꝑm ꝙ aīatū eſt formale ſit aīa: magis haberet ortuꝫ ab anima. ❡ Et declaro dubitationem meā: qꝛ video ꝙ ſomnus q eſt quedā paſſio cōis corꝑi ꝛ aīe nō cauſatur a corpore ꝓncipal'r: vt mihi videt̄: qꝛ euaporatio nunq̄ꝫ cauſaret ſōnū niſi aſcēderet ad aliqd: ꝛ aliqd impediret: ſicut aīam ꝛ virtutes impediles ꝑm ipſaꝫ euaporatione: ꝛ iō formale ꝛ ꝓncipale ī cauſa ſomni videtur eē aīa. de quo tn̄ maxime videbitur: qꝛ cauſatur ꝓncipal'r a corꝑe: ꝛ iō nō video nūc illud.

Ad argumenta in oppm rn̄r. ad ꝓmum qō ſubm dꝫ eē notiſſimū obm appropriatū illi ſcie: nō aūt ſimpl'r notiſſimū reſpectu om: ꝛ cōcedo minorē: ꝛ cōcluſionē vnde nō ſoluo rōnes: qꝛ cōcluſio ſit falſa. hic nō ꝑꝑ intellectū ꝓpōnū. ❡ Ad aliud dico ꝙ ſubm dꝫ eē fixū: ſicut cui aliqd inheret: nō tn̄ fixū. i. a nl'lo depēdēs: ꝛ per ſe ſubſiſtēs. ❡ Ad aliud dico ꝙ ſunt ſingulares in eſſe ſubſiſtētie extra aīam: ſed ꝑm eē in ītellectu hn̄t vnitatē: ꝛ hoc ſufficit: vt ꝯſiderentur ſciētifice aliquo mō: ꝛ lꝫ non vt ſubm. ❡ Ad aliud poſſeꝫ cōcedere marem: ſed dico ad minorē ꝙ corpꝰ aīatū nō eſt ſubm in lib. de aīa: ſed aīa ꝑꝫ ſe. Uel dicam ꝙ aliter ꝛ aliter: nā in libro de aīa corpꝰ ꝛ animatū ſcōm ꝙ animatum eſt ſubm ſecūdum rōneꝫ vniuerſalē: ꝛ h̄ eſt ſubm ratione diſpōnum requiſitaꝝ ad oꝑationes vel paſſiones cōes aīe ꝛ corꝑis.

Utrum de ſenſu ꝛ ſenſato poſſit eē ſcientia: arguit̄ qō non: qꝛ de ꝓncipiꝫs ſciētie nō eſt ſciētia ꝓ poſteriorū. ꝛ probatur: qꝛ ꝓcederetur in infinitū: nā oīs ſcia hꝫ eē ex aliquis principiꝫs. Si ꝰ de ꝓncipiꝫs eēt ſcia ſil'r demr̄etur de principiꝫs iſtius ſcie: vtrū de ipſis ſit ſcia vel nō: ſi non: eadē rōne eēt ſtandū in ꝓmis. ſi ſic: queraꝫ de ꝓncipiꝫs illius: ꝛ ſic reuertet̄ qō in infinitū: ſed ſenſus ē ꝓncipiū ſcie: nā oīs cognitio ītellectiua fit ex ꝓexiſtēti cognitōe ſenſitiua. ex ꝓ poſteriorū. Tex.com.7. ❡ Secundo. de eo qō eſt obꝫ ſenſus nō pōt eē ſcia: qꝛ tale nō eſt obꝫ intell's: qꝛ diuerſaꝝ ꝟtutū diuerſa ſunt oba: pꝫ. z. de aīa. ſenſibile aūt eſt obm ſenſus: certum eſt ꝰ ꝛc̄. ❡ Tertio. de quo hr̄ certior cogº q̄ꝫ cogº ſcientifica. nō opꝫ eē ſciam: qꝛ ſuꝑfluū eſſet h̄: ſed de ſenſibili habet̄ certior cogº. ſ. cogº ſenſitiua que certior eſt cognitione intellectiua: cū oīs cogº intellectiua oriatur ex ſenſu. ❡ Et cōfirmatur: qꝛ de quo habet̄ dignior ꝛ nobilior cogº q̄ꝫ ſcia non dꝫ hēri ſcia h̄ hr̄. z. poſterioꝝ: ꝛ aſſumit̄ ab aꝝ. ad demōſtrādū de ꝓncipiꝫs demōſtrationū nō eē ſciam: ſed de iſtis habet̄ cogº nobilior ꝛ dignior. ſ. ſenſitiua: quā probo eſſe digniorē: qꝛ cā eſt nobilior effectu ſuo. cogº aūt ſenſitiua cā eſt intellectiue: vt pꝫ. 3. de aīa. ꝛ cōmentator expreſſe. caꝑ de olfatu. zº. de aīa. dicit ꝙ cōprehēſio dr̄iaꝝ ſenſibiliū a ſenſu eſt cauſa in cōprehenſione ipſaꝝ ab intellectu. quare eſt dignior ꝛ allegat̄ cōmuniter ab ariſt. octauo phyſicoꝝ. qō querere rōnem: quorum dignius hēmus. ſ. ſenſuꝫ de eis que ſentiūtur eſt incōueniēs. ❡ Itē de iſtis nō eſt ſcia vna cum ſint diuerſa omnibus modis: ꝰ de ipſis nō eſt ſcia: qꝛ ens ꝛ vnū conuertitur.

Tex.com.primi
Tex.com.33.
Tex.cō.vltimi
Tex.com.39. Comēto.92.
T.c.22.ꝛ.26.

Oppoſitum arguitur ex intētione ariſt. ꝛ Alex. qui ītitulauit hūc libꝝ de ſenſu ꝛ ſenſibilibus ꝛ arguit̄: nā de omni ente ꝑt eē ſciētia cū phīa ſit vniuerſi eē cogº: vt dic̄ algazel ī diuiſiōe ſciaꝝ ꝯſtat ꝙ ſenſus ꝛ ſenſatū ſūt entia.

libus methodꝰ ſil'r diſcurren[...] oia ꝓnª libri [...] paruoꝝ nālium debit vera eē [...] tētia quaꝫ adduximus.

b Qūo aliqu[e] paſſiōes dicant[ur] pricipal'r paſſiones aīe: q̄dā [...] pricipal'r corporis. vide Auer. ꝓ de aīa. cōmento. 3. vide tru[...] nū ī ſcōo tegni. commēto. ſi.

Dico q de ſenſu ⁊ ſenſato poteſt eſſe ſcia: quia ſunt entia intelligibilia habētia partes ⁊ paſſiōes demrabiles de ipſis per pna ꝓpria: ſicut q ſenſus eſt potentia paſſiua ab obo organice: ⁊ de ſenſibili q facit ſuaz ſpēm in medio ⁊ organo: ⁊ de ꝑtib⁹ ſenſibiliū: vt de viſibili ⁊ audibili ⁊ hꝫ: ⁊ ſilr de ꝑtibus ſenſus: vt viſu ⁊ auditu ⁊ ceteris. ¶ Secūdo q de ipſis pōt hēri cōprehēſio veritatis: ⁊ ois cog° de aliqbus que ſemꝑ vel vt frequēter eodem mō ſe habēt tale dr ſcia ꝓprie: vt pꝫ per linconienſem ꝑ poſteriorꝝ. ¶ Sed nota q ſicut pōt eē aliqd ſubm reſpectu alicuius: ⁊ paſſio alteri⁹: vt triāgul⁹ reſpcū hēre .3. eſt ſubꝫ: ⁊ ē paſſio reſpectu ſupficiei: q accñā ſm ordinez īſūt ſube. ita q vnū mete alio: ſic aliqd pōt eē ꝯſideratuz in ſcia: ⁊ ſupra ipm erigi demōſtratio ſcientifica: qd tñ nō eſt ſubꝫ pm in illa ſcia: ſicut vlr ſe hꝫ de ꝑtibus ſubiectiuis ſubi: ⁊ iō lꝫ de iſtis cōcedā eſſe ſciam: ꝑꝑ hoc tñ nō pōt ꝯcludi q ſunt ſubm pm hui⁹ ſcie. Et ex hoc correlarie pōt videri q aliud eſt ſubm demōſtrationis ⁊ ſcie: naz ſubm demrationis eſt. omne illud de q aliqd dmōſtrat in ſcia: ſed ſubm pm ſcie dꝫ eſſe notiſſimuz reſpectu oium appropriatorꝝ illi ſcie. ¶ Ulteri⁹ ſciēdū q de ſenſu hic agit in cōparatione ad organum ingrēdo diſpōnes ⁊ operationes organorꝝ qꝫtū ad dñiuz eiꝰ: ⁊ de ſenſibili qꝫtū ad gnōnem ſuā: ⁊ eēntiā ſuā ſcdm ſe: q illa cog° valet ad cognitionē ſenſitiuorꝝ. Sꝫ in lib. de aīa agitur de ſenſu per cōparationē ad aīam: ⁊ h dicit arꝝ. hic ad pnm. Qm autē de aīa ſcdm ſeipſam determinatū eſt prius: ⁊ de virtute qualꝫ ex ꝑte ipſius: ⁊ de ſenſibili ſcdm q actu eſt imutatiuū ſenſus: ⁊ qꝫtū fuit oportunū ad actuz ſenſuum: vt dicit Alex. ⁊ tūc eſſet rōlis qd quid ſit ꝓpm obm in ſcia iſtius libri: q de illo h ingrit. Sꝫ breuiter pōt dici q corpus aīatū ſub rōne diſpōnū quas ſenſus exteriores ⁊ opationes ipſorꝝ regrūt i organis corporeis: ⁊ vlr in corpore ſubo: cuius ſunt actus: ⁊ in corpore ſubo qd ab ipſis ꝑcipit .ſ. in ſenſibili: ⁊ iō ingrūtur diſpōnes reales ipſorꝝ ſenſibiliū: vt vtrū ſenſibile ſit diuiſibile in īfinitū ⁊ ſilia.

Cap. 2.

[...]os di ponim⁹ [...]ſm iſtas cō/[...]ões eē ſubm [...]ſa libri d ſen[...] ſenſato.

Tunc ad argumēta: ad pm dicūt aliq cōcedēdo maiorē: ſꝫ cū dr q ſenſus ē principiū ſcie. dicunt q verꝝ eſt capiēdo ſenſum ꝓ actu ſendi: ⁊ ſic ꝯt rō: ſed nō ꝓ poa ſenſitiua: ⁊ ſic de ſenſu eſt ſcia. Iſta rñſio ſic ſm manifeſtū ſermonis iplicat duo fla. Primo q de ſenſu pro actu ſendi bñ habetur ſcia. vt pꝫ in lib. de aīa. ⁊ arꝝ. dicit i iſto libro prope finem. Sed de ſenſu ⁊ ſenſatis qd ſint dcm̄ eſt. ¶ Itē q poa ſenſitiua nullo mō ſit pnm ſciētie ꝯ ariſt. eſt dñtem q viſus ⁊ auditus cōferūt ad ſciētiā. Et iō dico ad maiorē q de pricipijs oīno veris primis ⁊ indemōſtrabilibus non eſt ſcia ſed intellectus: ſed de pncipijs cōpōnis nō oīno pmis: ſꝫ poſterioribus in aliquo genere pōt eē ſcia: nō q in illa ſcia demōſtrentur: cui⁹ ſūt pna ſed i ſupiori: ⁊ de pn° incōplexio ſcie: ſicut ē ſubꝫ eſt ſcia. Ad minorē dico q ſenſus eſt pnm ſcie verꝝ eſt i ꝑticulari: ſic ex viſiōe ſingulari hui⁹ eclypſis admirabat intells: ⁊ ingſiuit cauſam ⁊ habuit ſciam: ſꝫ nō ſenſus in vli ⁊ ſic hr de ipſo ſcia nō ꝑ mō. ¶ Ad aliud dico q de obo ſenſus i ꝑticulari: ſicut de hoc albo: aut de hoc ſono nō eſt ſcia: ſed in vli bene eſt ſcia cōſiderando cāꝫ ei⁹: ⁊ ꝓprietates ꝑ ſe. Et ad ꝓbationē: q diuerſarū virtutū nō eſt idē obm. verꝝ: ⁊ ſi nō ſint ordinate ſicut miniſtrās ⁊ ſubſeruiēs: ⁊ ea cui miniſtrat. ita

In phemio metaphyſice.

q vna nullo modo in caſu ſuo dependeat ab alia: vt viſus ⁊ auditus: ſed ſi ſunt ordinate. ita q obm iferioris pōt ꝯprehēdi a ſupiori: lꝫ ſm aliū modū ⁊ ſm eē magis ſpūale. ſic aūt ſe hñt ſenſus ⁊ itellect⁹. ¶ Ad 3m ꝯcedo maiorē. Ad minorē dico q de ſenſibili in ꝑticulari hoc albo: vl hoc ſonāte hr certior cog° qꝫ cog° ſciētifica: ſed in vli nō hr cog° niſi per ingſitionē ſciētificā: q vniuerſalia nō capiuntur a ſenſu. Uel pt dici q de ſenſibili qꝫtū ad formā q ē ſenſibile ⁊ ſenſitiuum hr certior cognitio qꝫ ſcia: ⁊ hoc i ꝑticulari: vt q hoc ſenſibile ſit albū vl dulce: ⁊ ſic de alijs: tñ de ſenſibili qꝫtū ad cām ſue forc q ē ſenſibile: ⁊ modū gnōnis ei⁹: ⁊ ꝓprietates ſuas ꝑ ſe nō hr cog° niſi ꝑ ingſitionē ſciētificā: ſic quo albedo vel nigredo cātur: ⁊ a quo ⁊ qualr imutat viſuz an ſpūalr aut realiter ꝑ defluxum corm idiuiſibiliū ſicut imaginabatur democrit⁹: ⁊ vtrū ſenſibile ſit diuiſibile in īfinitū vel non: ⁊ ſic de alijs ꝓprietatibus nō hr cog° cōpleta ꝑ ſenſum: ſic aūt ingret de illis i iſta ſcia. ¶ Ad cōfirmationē pōt dici: vt pri⁹ q de ſenſibili i ꝑticulari hoc vel illo hr cogni° ſenſitiua qꝫ aliqui ꝯcedūt eſſe quodā mō digniorem qꝫ itellectiuā: tamē in vli: ⁊ modo pdicto nō hr cog° ꝑ ſenſuz. Uel dicas q flm eſt cognitionē ſenſitiuā cē digniorē: ſicut nec ſenſus dignior intellectu: q itellectus virtus eſt imaterialis: ⁊ ad plura ſe extēdit. Et tu dicis cā dignior eſt effectu. verꝝ eſt tā pncipalis pr qꝫ mā forte que etiam non eſt prior ſcdm naturā cōpoſito ſcdꝫ aliquos de quo nō curo ad pñs: ſed cā iſtrulis. non opꝫ q ſit dignior effectu: vt calꝫ eſt cā iſtrulis in generatione mixti: ⁊ nō eſt dignius mixto generato: nūc aūt cog° ſenſitiua eſt cā inſtrumētalis quodāmodo reſpectu cognitionis itelleuc nō aūt pncipalis. Intētiones. n. imaginate directe ab itelligētia agēte cauſant ſpēs itelligibiles q ſūt imediata pncipia ꝯceptuū itellectualiū non tanqꝫ pncipalia mouētia oino. Et ad illud qd aſſumit ab ariſt. in. 8. phyſi. dico breuiter q Ariſt. dicit ibi ſic. Querere rōnē quorꝝ dignius hēm⁹ qꝫ rōne indigere male iudicare eſt melius qꝫ peius ⁊c. i. querere argumētationē ꝓbātē de illis q i maiori dignitate debēt hēri qꝫ vt rō querat ad credēdū ea eſſe eſt incōueniēs: ſic q aliqua moueantur q in ꝑticulari ſit manim ad ſenſum querere rōnē h demōſtrātem nō eſt iconueniēs: nec nunqꝫ hr ex lra phi q ſenſus ſit dignior rōne: bñ tñ pōt queri de talibus rō cauſalis: q ſicut dicit cōmētator in prohemio phyſicorū: cog° alicuius ꝑ ſuam cām eſt ꝑfectior qꝫ ſui eſſe tātum. ¶ Ad aliā dico q de iſtis eſt vna ſcia: quia vniri ſcie ſufficit vnitas analoc ⁊ ſenſibilia ordinat ad ſenſus vel ſm aliqs ſenſus ordināt ad ſenſilia.

Uide in limitationib⁹ iſtis quo intelligit propō famoſa que dicit q cā eſt prior ⁊ dignior cāto.

Tex. cō. 26.

Cōmēto p.

¶ **Uidētur aūt maxima ⁊ cōia ⁊ propria animalium cōia eē corꝑis ⁊ aīe: puta ſenſus ⁊ memoria ⁊c.**

Qō IIII.

Utrum memoria ⁊ ira debēt ineē oīb⁹ aīalib⁹. ꝓbat qd ſic de memoria: q cui ineſt ſenſus ieſt q fit ꝑ ſenſuz: quia cā poſita por effect⁹: memoria aūt fit ex ſenſu. ꝓhe° mece: ⁊ ſcdo poſteriorꝝ. Item memoria ⁊ ira ſunt aīe ſenſitiue poa. poa aūt ſemꝑ eſt i aīa ſenſitiua: maior pꝫ ī de memoria ⁊ reminiſcentia. minor in hoc libro. Item ſicut aīal ſe hꝫ ad vtutez cōcupiſcibilē ſic ad iraſcilem: q vtraqꝫ eſt qdam appetit⁹ ſenſitiu⁹. Sed oē aīal hꝫ

Tex. cō. vlti.

Tex.com.20. appetitum concupiſcibilẽ:qꝛ cui ineſt delectatio ⁊
triſtitia ineſt appetitus:vt pꝫ.2.de aĩa. Itez nã vl'r
facit ꝙ meliꝰ eſt:eo ꝙ agit directa ab ĩtelluª q̃ ẽ in/
fallibilis cognitionis:ſed meliꝰ eſt hẽre q̃ꝫ nõ hẽre
Tex.com.56. iſtas ṽtutes.maior pꝫ.8.phyſi.⁊ minor de ſe:qꝛ me
Tex.com.59. liꝰ eſt eẽ q̃ꝫ non eẽ vl'r.2.de gñone. Itẽ oppoſita nata
ſũt fieri circa idẽ.pꝫ in.2.topicoꝝ.cõcupiſcibilis ⁊
iraſcibilis ſũt ṽtutes oppoſite. ¶ Oppᵐ vult alex.
in ꝯᵗᵒ ſup illo ṽbo.fere h̃ oĩa ĩſũt oĩbꝰ aĩalibus.

Conſiderandum circa irã q̃ ẽ q̃dã paſ
ſio appetitus:ꝙ ap/
Iſta diſtinctio colligit̃ de inten tiõe commẽtato toris in ꝑ phyſi. cõmẽto.81. petitus diuidit̃ i nãlẽ q̃ eſt ĩclinatio ꝯñs formã nã/
lẽ ⁊ realẽ:vt g̃ue hꝫ ĩclinatõez ad eẽ deorſum ꝑ ſuã
formã:⁊ mã pᵃ ꝑ ſuã nãm ĩclinat̃ ad formã:⁊ appe/
titũ aĩalẽ qui eſt ĩclinatio ꝯñs formã apprehẽſam:
⁊ ille diuidit̃ in appetitũ rõnalẽ ⁊ ſenſitiuũ. Et iſti
ſic dñt q̃ꝫtũ ad ꝓpoſitũ: ꝙ rõnale fertur in bonuꝫ
Capitulo.8. ſimpl'r.rõ.n.ſemꝑ dictat ad optima.ꝑ ethicoꝝ: ⁊ ꝑ
boᵐ ſimpl'r appetit aliq̃ ẜm ſe nõ delectabilia:vt fe
bricitãs ꝑꝑ ſanitatẽ vult potionẽ amarã:ſenſitiuꝰ
aũt appetitus fert̃ i bonũ delectabile ẜm ſenſum ⁊
bonũ:vt nũc ẜm ꝙ hꝫ vel veꝝ vel apparẽs q̃ꝫtũ ad
ꝓſecutionẽ:lꝫ ferat̃ in malũ q̃ꝫtũ ad fugã. Et ille ap
petitus ſenſitiuꝰ diſtinguit̃ i cõcupiſcibilẽ q fert̃ i
bonũ delectabile ſenſui ẜm ꝙ ſic: ⁊ iraſcibilẽ qui
fert̃ in bonũ arduũ ⁊ impeditũ:⁊ in ea qbus acgri/
tur bonũ:qđ eſt ab aliquo ĩpeditũ.ſ. i pugnã ⁊ vin/
dictã q̃ ſcđm ſe nõ ſunt delectabilia ſed laborioſa.
¶ De memoria ſciẽdũ ꝙ dñt ab alys virtutibus
ſenſitiuis in hoc ꝙ alie cognoſcũt rem pñtẽ: vel vt
pñs:memoria nõ eſt niſi ꝑteritoꝝ: vt ꝑterita ſunt:
ita ꝙ aĩalia hñtia memoriã ꝑ eã cõprehẽdunt ali
qd nõ ſolũ vt pñs:ſed vt ꝑteritũ. ¶ Ulteriꝰ ſcien/
dũ ꝙ ĩtell's ⁊ ſenſus:vt ſpectat ad ꝓpoſitũ:dñt i h̃
ꝙ ſenſus vt ſenſus non cognoſcit niſi pñtia: vel vt
pñtia ſũt:ſed ĩtell's cognoſcit res:ſub oĩbus dñys tẽ
poris:⁊ ſil'r abſtrahẽdo ab oĩbus tpibꝰ. Ex his ꝯclu
do magis deſcẽdẽdo ad ꝓpoſitũ ꝙ aĩalia hñtia me
moriã hñt quãdã cõicationẽ ſeu cõueniẽtiã cũ ĩtel
lectiuis:cũ nõ ſolũ cognoſcãt res vt pñtes:ſꝫ ẜm ꝙ
ꝑterite:⁊ hoc ꝑ quãdã ſilitudinẽ ad ĩtelleᵐ. Item
ꝯcludo ex dictis ꝙ hñtia vim iraſcibilez aliqual'r
cõueniũt cũ hñtibꝰ rõnẽ ⁊ appetituꝫ rõnalẽ: nã ſic
appetitus rõnalis inclinat in bonũ ſimpl'r acgrẽᵐ
⁊ ĩclinat i aliq̃ nõ ẜꝫ ſe delectabilia: ſic appetitꝰ ira
ſcibilis ĩclinat i bonũ arduũ ⁊ bonũ ĩpeᵗᵘᵐ:⁊ i ea q/
bus acgrit̃ bonũ qđ eſt ĩpeᵗᵘᵐ ab alio:q̃ꝫuis nõ ſint
ẜm ſe delectabilia: vt in pugna ⁊ vindicta: ⁊ i hoc
excellit ꝯcuˡᵉᵐ q̃ ſolũ ĩclinat in bonũ delectabile ẜꝫ
ſenſum. ¶ Tunc dico duo ad qõnẽ. Primo ꝙ nõ
oĩa aĩalia debẽt hẽre memoriã. Scđo ꝙ nõ omnia
aĩalia debẽt hẽre vim iraſcibilẽ. ꝑᵐ ꝓbo ſic:qñcũ/
q̃ꝫ aliq̃ gñia cognitionũ ſunt ordinata: ſicut magis
ꝑfectũ ⁊ minꝰ ꝑfectũ:nõ oĩa illa que ſũt gñis ĩferio
ris in ordine ꝑfectiõis debẽt cõicare cũ eis q̃ ſunt
ſuꝑioris ordinis:⁊ illa pꝫ i lib.đ cauſis:⁊ pꝫ ex hoc:
qꝛ illa ĩferiora cognoᵃ ⁊ ſuperiora.ſ.coʳⁱᵃ ſũt ordina
ta:ſicut ſuꝑius ⁊ ĩferius i ordine ꝑfectiõis: ⁊ ꝯſtat
ꝙ nõ oĩa iſta ĩferiora cognoᵃ ꝑticipãt ſilitudinẽ eiꝰ
qđ eſt ꝓpriũ ſuꝑioris. ꝓpriuꝫ qdẽ ſuꝑioribus cogbꝰ
ſcꝫ intelligẽtys eſt cogʳᵉ abſtracta:⁊ ĩmãlia.ſ.deuꝫ
⁊ ſeipſas:⁊ h̃ ꝑfecte. Sꝫ nõ oĩa iſta ĩferiora ꝑtigũt
ad aliq̃lẽ cõicationẽ i abſtractoꝝ cogⁿᵉ:ſed ſolũ in/
tell'iua: vt hoĩes:⁊ ſic ĩeſt oĩbꝰ alys entibꝰ ſic ordi/
natis:nũc aũt aĩata aĩa ĩtellectiua ⁊ aĩa ſenᵘᵃ:ſic ſũt
ordinata:⁊ ꝑ memoriã gnãta cõicant aliqual'r cuꝫ
hoĩbus:vt pꝫ ex dictis:g̊ nõ oĩbus aĩalibꝰ ĩferioris
ordinis ad hoĩem dꝫ ĩeſſe memoria: ſꝫ ſolũ ꝑfectio
ribꝰ. Itẽ ꝓbo al'r. memoria nõ dꝫ ĩeſſe illis aĩalibꝰ
qbꝰ nõ ẽ nec̃ia. h̃ eſt maʳᵃ: qꝛ nã nõ habũdat i ſuꝑ/
Tex.cõ.45. fluis.3.de aĩa:ſꝫ oĩbus aĩalibꝰ nõ ẽ memoria neceᵃ.
ꝓbõ:qꝛ ad h̃ ordinat̃ memoria i aĩalibꝰ ĩferioribꝰ
ad hoĩem:qꝛ talia nõ hñt ſemꝑ bonũ ſuũ.ſ. nutrim̃
tũ:⁊ ſil'ia ſibi ꝯiũcta:⁊ i pñtia:nec i vno ſolo loco: ſꝫ
i diuerſis:⁊ iõ ſi debẽt acgrere ſuũ boᵐ:oꝫ ꝙ moue
antur local'r ꝑꝑ ĩpꝫ:cũ appetitꝰ ſic pñᵐ motus loca
Tex.com.44. lis i aĩali:vt pꝫ.3.de aĩa.opꝫ igit̃ ꝙ illa hẽant appe/
titũ q̊ appetãt cibuꝫ q non eſt pñs. Appetitꝰ aũt in
oꝑe ſuo ſemꝑ ſeqtur aliquã cognitionẽ: ⁊ iõ opꝫ ꝙ
talia hẽant aliquã virtutẽ q̃ cognoſcãt ⁊ cõcipiant
cibũ ſuũ vel aliud bonũ ſuũ cũ nõ ẽ pñs:⁊ ſic opꝫ ꝙ
hẽant ṽtutẽ ꝯſeruãtẽ ĩtẽtiões cõueniẽtiũ i abſenᵃ
ipſoꝝ:⁊ hoc fit ꝑ memoriã:ſꝫ nõ oĩa aĩalia ſunt hꝫ:
ſed aliqbꝰ ſuũ nutrimẽtũ ſemꝑ ẽ pñs ⁊ ꝯiũctũ ſuffi
ciẽter:vt affixis terre:q̃re nõ oꝫ ꝙ hẽant. ¶ Scđꝫ
demr̃at̃ ſic aſſumẽdo eãdẽ maiorẽ:ſic̃ priꝰ:qꝛ ñ oĩa
ĩferioris ordinis:ſꝫ ſolũ ſuprema ꝑtinẽt ad aliquaꝫ
ꝑticipationẽ ſilitudinis eiꝰ qđ eſt ꝓpriũ ſuꝑiori:ſed
ꝑ viᵐ iraſcibilẽ bruta q̊dãmodo ꝑtingũt ad ſilitudi/
nẽ ĩtelligẽtiũ ⁊ hñtiũ appetitũ rõnalem:vt pꝫ ex di
ctis:g̊ nõ oĩa:ſed ſolũ ſuꝑiora ꝑfecte debẽt hẽre vir
tutẽ iraſcibilẽ. Itẽ ſicut priꝰ aĩalia nõ debẽt ẜm na
turã hẽre ꝙ nõ eſt eis nec̃iuꝫ:ira nõ ẽ nec̃ia oĩbꝰ:qꝛ
nõ ĩpediũtur a ſuo bono:ĩmo ſemꝑ q̃ꝫ diu viuũt ſũt
ei cõiũcta ſufficienter:vt affixa terre:⁊ iõ nõ opꝫ ꝙ
habeãt iraſcibilem:⁊ ſi ĩpediũtur hoc eſt raro: ⁊ in
minori ꝑte:⁊ virtutes nãles nõ debẽt ineſſe neceſ/
ſario ꝑꝑ ea que vt i paucioribus accidunt.

Ad primũ arᵐ. dico ꝙ ex ſenſu nõ fit mẽo/
ria. ita ꝙ nec̃io cõſequat̃ ĩpꝫ vl'r
ſed veꝝ ẽ ꝙ i hñtibꝰ vtrũq̃ꝫ memoria fit ex ſenſu:
⁊ i eis q̃ ĩdigent ẜꝫ gradũ ſue nãe: ⁊ nõ oĩa ſunt hꝫ.
¶ Ad aliud dico ꝙ memoria ẽ poᵃ aĩe ſenſitiue:ſꝫ
nõ oĩs ſenſitiue:ſed alicuius.ſ.q̃ eſt forᵃ aĩaliũ ꝑfe/
ctoꝝ q̃ aliqual'r appropĩquãt ad ĩtellectiuã. ¶ Ad
aliud non eſt ſil'e total'r:qꝛ iraſcibilis magis cõicat
cũ rõnali q̃ꝫ cõcupiſcibilis:qꝛ cõcupiſcibilis fert̃ i
bonũ delectabile ẜꝫ ſenſuꝫ:⁊ iõ oĩ aĩali eſt nec̃ia: ſꝫ
de iraſcibili alia rõ ẽ:vt pꝫ ex dictis. ¶ Ad aliđ.nã
facit qđ meliꝰ ẽ ex poſſibilibꝰ:⁊ qđ reqrit nã ſubie/
cta:ſed nõ opꝫ ꝙ oĩ enti inſint oẽs bonitates ⁊ ꝑfe/
ctiones:qꝛ ſic nõ eẽt ordo i entibus.ordo.n.ꝯſiſtit
in diſpõne ꝑtiũ.modo nᵃ iſtoꝝ aĩaliũ memoriã nõ
nec̃io reqrit. ¶ Ad aliud dico ꝙ oppoſita nata ſũt
fieri circa idẽ vel nũero vel ſpẽ vel gñe.mõ ſic hñ
ſũt iſti appetitꝰ circa idẽ gñe.ſ.aĩal: ſed nõ opꝫ ꝙ oĩ
vni ĩdiuiduo vel vni ſpẽi pñt cõuenire. ¶ Aly dñt
ꝙ iſte ṽtutes nõ ſũt oppoſite ſed diſpate. quare ⁊c.

¶ Proprie aũt ẜꝫ vnũq̃dq̃ꝫ tactꝰ ⁊ guſtꝰ
ĩſequitur oĩa neceſſario. Qõ V.

Queritur Utruꝫ guſtus ⁊ tactus
ſint neceſſary oĩ aĩali.
vr̃ ꝙ nõ:qꝛ aut i eo ꝙ mixtũ:⁊ tũc omni
mixto cõpeterẽt: qđ eſt falſuꝫ:vt patet i
mixtis multis:aut i eo ꝙ aĩatũ: qđ etiã
ẽ fl'm:vt pꝫ i plãtis. Secũdo illud nõ ẽ nec̃iuꝫ aĩali
ſine quo ꝑt eẽ:ſed ſine guſtu põt eẽ:vt pꝫ i 2º de aĩa Tex.com.17.
⁊ 3.. Itez ſi guſtus eẽt neceſſarius:eẽt vt ꝓſequere/ Tex.com.64.
tur nutrimẽtũ ꝯueniẽs:⁊ fugeret icõueniẽs:⁊ h̃ fal

ſum:q2 multa ſũt aĩalia q̃ nõ hñt pſecutionez neq3
fugam:q2 ſunt improgreſſibilia. Item accidẽs non
nečio ineſt ſubo:ꝛ q2 ſuba eſt prior omni accñte tẽ
pore: ſ3 ille poᶜſũt accña cũ poªſit ad aliqd:vt vult
Cõmẽto. 70. auerrois ꝑ phyſicorum. ¶ Oppoſitũ vult phs.

Dico ꝙ neceſſariium vno modo dicitur ſine
quo res nõ poteſt eſſe:vt animal ſine ani
ma. Alio modo non bene:ꝛ hanc diſtinctionem po
Tex.com.6. nit Alber.ꝛ hr̃ bene.5. meᶜᶜ. ¶ Dico g̊ ꝑ ꝙ tactus
ẽ neceſſari⁹ aĩali ꝑ mõ: q2 ſine ipſo nõ põt aĩal eſſe
qȯ p3: q2 nõ p̃t eẽ ſine aĩa ſenſitiua:ꝛ ſi ſic hñs aĩa3
ſenſitiuã d3 hẽre tactũ:q2 hec eſt pªṽtus cognoſciti
ua ſenſitiua gnõnis via. Et cõfirmaᷓ: q2 tact⁹ cõſi
ſtit in media ꝓportiõe q̃litatũ tãgibiliũ que eſt ꝓ
pria diſpõ corpis ad exñtiã aĩe in ipſo corpe:ꝛ con
ſtat ꝙ aĩal nõ põt eẽ ſine tali cõmẽſuratiõe tãgibi
liũ q̃ eſt ꝓpria diſpõ corpis ad exñam aĩe:ꝛ hãc rõ
nem tãgit alex. his verbis meᵗᶜ. ſ.ꝛ commenſuratio
nis in q̊ aĩalis ẽ eẽ corruptio. ¶ Scdo dico. ꝙ ẽ ne
ceſſari⁹ 2° mõ:q2 illud q̃ aĩal cognoſcit ꝛ diſcernit
tãgibilia approximanª ſuo corpi cõueniẽtia et no
ciua eſt nečiu3 aĩali:nã aĩal eſt ſic cõmixtũ ꝛ ꝑpate
cõplõnis ꝙ eſt facilr̃ pole ledi ab extraneis appro
ximãtibus ſuo corpi:ꝛ ſi nõ hẽret virtutem cogno
ſcitiuã q̃ diſcerneret tãgibilia cõmẽſurata ꝛ cõue
niẽtia ſibi ꝛ exceſſiua ꝛ nociua nõ hñ nec diu poſſet
cõſeruari i eſſe ſuo:ſ3 per tactũ h̔ ſũt: nã tactus eſt
virtus cognoſcitiua q̃ reqrit i ſuo organo cõmẽſu
ratione tagibiliũ:vt poſſit excellẽtias tãgibiliũ co
gnoſcere:ꝛ fugere ſui corpis corruptiões: ꝛ ꝓſequi
tãgibilia ſibi cõmẽſurata:vt poſſit ꝑ aliqȯ tẽpus vi
uere ꝭm ꝙ ꝑmittit gradus ſue nãe:ꝛ vſq3 ad ſuam
ꝑyodum nãlẽ. ¶ Tertio dico. ꝙ guſtus nõ eſt ne
ceſſarius oĩ aĩali ꝑ modo:q2 ſine eo poſſunt eẽ aliq̃
aĩalia. ita. ſ. ꝙ nõ op3 ipſo remoto ea corrũpi nečio:
Tex.com.67. vt plane dicit ar̃. in. 3. de aĩa. loquẽs. n. de tactu di
cit ſic:maniᵐ igitur:qm̃ neceſſe h̔ ſolo ꝓuata ſenſu
alia mori:neq3. n. hũc poſſibile ẽ hẽre nõ aĩal exñs
neq3 cũ ſic aĩal neceſſariũ eſt hẽre p̃ter hũc. ¶ Idẽ
Tex.com.17. dicit i ſcdo:ꝛ p3 in aĩalibus affixis terre que nutriũ
tur radicibus ſuis:vt ſpõgia maris:ſicut eſtimatur
Cõ.ſ.ꝛ.23.ꝛ4. vt dicit cõmẽtator ſcdo de aĩa. ¶ Dico 4°. ꝙ guſt⁹
ẽ nečius oĩ aĩali ꝑꝑ bene eẽ:q2 ꝑ ipm deſcernit nu
trimẽtũ cõueniẽs ab incõueniẽti. planũ eſt: ex hoc
ſyllogiza. ¶ S3 diu dubitaui h̔ : q2 ſi guſt⁹ nečius
eſt oĩ aĩali ꝑꝑ bñ eẽ:ſicut tu dicis ꝛc̃. ꝛ Ariſt. vr̃ pla
ne dr̃e in lr̃a:tũc oẽ aĩal hẽbit guſtũ: l3 nõ oportcat
guſtu deſtructo ipm deſtrui: ſed illud eſt falſu3: vt
vr̃ velle Ariſt. ¶ Itẽ dubiũ eſt de vltia ꝯne adhuc:
q2 ſcdz hoc cũ plãtis debeaᷓ nutrimẽtu3 cõueniẽs
debẽt hẽre guſtũ ꝑꝑ bñ eẽ. ¶ Ad ꝑᵐ p̃t ꝯcedi ꝙ oẽ
aĩal ꝭm ſpẽm h3 guſtũ:nec vnquã Ariſt. inuenitur
i. 3. de aĩa: ꝛ 2° dr̃e oppoſitũ:ſed bñ dixit ꝙ nõ ẽ ne
ceſſariũ guſtu deſtructo deſtrui aĩal oẽ: ſicut eſt de
tactu. ¶ Alr̃ forte poſſ3 dici ꝙ guſtus p̃t accipi ꝓ
ut eſt q̃dã tactus: vel prout eſt q̃dã vis ſenſitiua di
ſtincta ſcdm ſpẽm a tactu:ꝑ mõ ꝑ guſtũ ꝭm ꝙ eſt q̃
dã tactus itellectus virtutẽ tactiuã ſcdm ꝙ eſt di
ſtinctiua nutrimẽti cõueniẽtis ab incõueniẽti non
penes ſapores:ſed penes calidũ ꝛ frigidũ humidũ
ꝛ ſiccũ:ꝛ ille guſtus cõpetit oĩ aĩali:ꝛ ad illã itẽtio
Com.31. nẽ puto ꝙ ꝯmẽtator dixit i. 2. de aĩa ꝙ ſi aliqȯ ani
mal nutriᷓ ex rebus carẽtib⁹ ſapore:tũc guſtus ei⁹
nõ erit niſi ꝭm calidũ frigidũ humidũ ꝛ ſiccu3:aut
ꝙ guſtus ei⁹ nõ diſtinguit nutrimẽtũ cõueniẽs ab
inconuenienti niſi ꝑ ca. ꝛ fri. ꝛc̃. Sed ſi ſumatur gu
ſtus prout eſt ṽtus diuerſa ſcdz ſpẽm ab ipſo tactu
diſtinctiua ſaporis ꝛ nutrimẽti penes ſapores ſic ñ
eſt i oĩ aĩali:ꝛ ſic loqtur cõmẽtator de guſtu i. 2. de Com.31.
aĩa. i eodẽ cõmẽto: ꝙ vr̃ opinãdũ eſt ꝙ ſi aĩal ali
qȯ h3 ſenſum tactus ſolũ nutritur a ſuis radicibus
ſicut eſtimaᷓ ꝺ ſpõgia maris. ꝛ ſubdit. illud. n. aĩal
h3 ſenſũ tact⁹ ſine guſtu:ꝛ forte inuit tales modos
aĩalis. ſ. ariſt. itelligo ſine guſtu ꝭ3 ꝙ eſt diſtinctiu⁹
ſapoꝝ. ꝛ dat cõmẽtator ſignũ cognoſcendi aĩalia q̃
hñt guſtũ diſtĩctiuũ ſapoꝝ. oẽ. n. aĩal hñs os h3 ali
quẽ guſtũ:ꝛ de ꝑ guſtu. ſ. ꝙ ẽ q̃dã tactus:puto ꝙ lo
quiᷓ ar̃. in lr̃a. cũ ꝓprie aũt ꝭ3 ꝙ vnũqȯque tact⁹
ꝛ guſtus inſeqtur oĩa neceſſario:ꝛ forte prima ꝯ eſt
tutior q̃ dicit ꝙ oẽ aĩal h3 guſtũ q̃ eſt ẽt diſtinctiu⁹
ſapoꝝ:q2 Ar̃. ſtati3 poſt ṽba allegata dixit: ꝛ oĩno
ſapor eſt nutritiue ꝑtis aĩe paſſio. ꝑ qȯ vr̃ velle ꝙ
oẽ aĩal h3 guſtũ diſtĩctiuũ ſaporis: ſed nõ hr̃ plane
ꝑꝑ h̔ ꝙ oẽ aĩal hẽret talẽ guſtũ diſtiᵘᵘᵐ ſapoꝝ:ſ3 ꝙ
oĩs ſapor eſt paſſio ꝑtis nutritiue. ſ. a qua patiᷓ gu
ſtus nutritiu⁹:vt Alex. exponit. ¶ Ad dubitatiões
dico ꝙ nõ op3 ꝙ habeãt guſtũ diſtinctiñ nutrimñti
plante:q2 aĩal nutriᷓ ſubtiliori cibo:ꝛ i pauciorib⁹
iuenit cõgruũ nutrimẽtũ:iȯ fuit bonũ: vt hẽret vi
diſcretiuã nutrimẽti. plãta vero ex groſſiori: ꝛ ex
pluribꝰ:ꝛ vlr̃ ſunt affixe terre: quare nõ oportet ꝙ
hẽant guſtu3. Uel dicas ꝙ nã magis eſt ſollicita ꝺ
ſpẽbus ꝑfectiorib⁹:ꝛ ideo dat eis plr̃es virtutes ꝭ3
ꝙ ꝯᷓ gdui ſuo. aĩalia ãt oĩa ſũt ꝑfectiõa plãtis. iȯ ꝛc̃.

Ad primum arᵐ. dico ꝙ tactus ẽ neceſſa
ri⁹ aĩali in eo ꝙ eſt mixtum
multũ facilr̃ pale ab approximãtib⁹ ſuo corpori:ſe
cus eſt de plãtis:q2 nõ ſũt adeo reducte ad mediũ.
¶ Ad aliud ſolutu3 eſt ex dictis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ
oẽ aĩal h3 ꝓſecutionem ꝛ fugã. i. electionẽ ꝛ refuta
tionẽ:ꝛ ꝑ motu3 dilatatiõis ꝛ cõſtrictiõis: vt dicit
Alb. l3 nõ oẽ aĩal hẽat motũ ꝓgreſſiuum q̊ ꝓſequa
tur aliqd aut fugiat. ¶ Ad aliud dico qȯ accñs nõ
ineſt ſubo nečio ſicut eẽntiale ꝛ ꝑ ſe ꝑnᵐ: ſed ſicut
diſpõ ꝛ paſſio ꝯñs ſuã formã bñ ieſt nečio. Et tu di
cis ꝙ ſuba eſt prior tꝑe oĩ accñte. veꝝ eſt aliq̃ ſuba Gloſa iſta eſt a
ꝑor eſt accñte quol3 tꝑali:ſed nõ op3 ꝙ ſuba ſubie uerrois. 7. meta
cta alicui accñti ſit prior tꝑe ꝭm ſe totã illo accñte phyſice. cõ. 4.
l3 ſua mã ex q̃ gnãbaᷓ:ſit bñ ꝑor quol3 accñte tꝑa
li:ſicut exponit ibi ꝯᵗᵒʳ hoc ſufficit mihi ad pñs.

¶ Hoꝝ aũt ipſorũ ad neceſſaria quidẽ me
lior eſt viſus: ꝛ ſcdm ſe: ad intellectũ aũt
ꝛ ꝭm accidẽs auditus. Qõ VI.

Utrum viſus plus cõferat ad ſciẽ
tiã ꝛ prudẽtiam q̃3 audi
tus vel ecõuerſo:ꝛ vr̃ ꝙ viſus:q2 ſenſus
imãlior plus cõfert ad ſcia3:q2 talis ad
plr̃a ſe extẽdit: ſ3 viſus eſt imãlior. 2. de Com. 97.
aĩa. ¶ Itẽ ſenſus q̃ plr̃es res nos cognoſcere facẽ
magis cõueniẽs ſcie:eo ꝙ itellectus capit ſciam ex
ſenſatis ꝛ imaginatis viſus eſt hȯ ꝭm ariſto. in lr̃a.
Sed ꝙ auditus ſit melior ꝓʳ:q2 ille ſenſus q̃ plus
cõfert ad doctrinã eſt melior ad ſcia3:q2 plr̃a ſcim⁹
ꝑ doctrinã ab alio q̃3 ꝑ nos iueniẽdo. 2. meᶜᶜ. Sed
audit⁹ eſt hȯ:vt p3 de ſe. ¶ Itẽ ſenſus q̃ valet ad co Tex. cõ. 2.
gnoſcẽdũ res imãles plus cõfert ſcie:ſed h̔ facit au
ditus:nã de ipſis ſubys imãlibus poſſum⁹ loq:ꝛ nõ
poſſumus eas aliq̃lr̃ videre. Oẽ qȯ q̃s q̃s nouit aut
diſᶜᵒ aut iueniẽdo nouit:vt p3. 2. elencoꝝ i vno exᵒ

⁊ 2º. mece innuitur. Rnr ꝙ diſcit̃ aliqua ſcia per doctrinã: ⁊ aliq̃ ꝑ iuẽtionem. Tũc dico ꝙ ad ſciaꝫ q̃ ẽ ꝑ iuẽtionem plus cõfert viſus: qꝛ plures rerum dr̃ias ãnũciat exquo hõ ꝓfert ad diſtinctionẽ ſpeculi[tum]: cũ obm ſuũ ſit viſi[le] qḋ ĩ oĩb⁹ corꝑib⁹ ĩuenit̃: ſic lumẽ. ĩtellect⁹ aũt acq̃rit ſcias ex ſenſatis ⁊ imaginatı̃: vt pꝫ. 3. de aĩa. ⁊ p̊ poſte[r]. Jtẽ ſenſus ĩmãlioꝛ plus cõfert ſcie: qꝛ talis ſe extẽdit ad pl̃a: ꝑ ſe lo[do]: ⁊ de ſcia ꝑ iuẽtionẽ acq̃ſita: viſus eſt hꝰ: qꝛ ſine motu ỽo ⁊ diuiſibili fit ſua ĩnutatio: ſic nõ ẽ ĩ alijs. Et nõ alex. qũo ḋcl'at vti[tem] viſus ĩ ſpecu[b⁹]: ⁊ ĩ agi[b⁹]: nã ex cõꝑhẽſione dr̃iaꝝ viſi[um]. ſ. luminis ⁊ tenebraꝝ ⁊ diei ⁊ noctis ĩtellectus ĩcipit ĩq̃rere factiua iſtoꝝ ex q̊ gnãtur q̃ de mũdo ↄſideratio. Sil'r qꝛ videm⁹ ꝙ luna nõ ẽ illuminata ſemꝑ ĩmedi[te] nos ducit ꝙ nõ ei⁹ ꝓpꝛiũ fulgẽs lumẽ: ⁊ de eclypſi ei⁹ ĩq̃rimus: ſil'r ⁊ cũ videmus illa ce[ria] coꝛ[a] regulariter moueri dat nobis occaſionẽ ĩgrẽdi de ꝑpetuitate motuũ ce[rium]: qḋ ſic ĩtelligo: qꝛ illa mota ĩfinita q̃ q̃ñqꝫ mouet̃: q̃ñqꝫ nõ videm⁹ nõ hẽre oĩno motũ vniformẽ ĩmo eſt diuerſus ⁊ difformis in p̃n° ⁊ in fine ſiue ſit

T. c. 77. ⁊ inde violẽt⁹ ſiue nãlis. vt pꝫ. 2. ce. ⁊ mũ. iõ cũ videm⁹ ad ſenſum motũ coꝛ[m] celeſtiũ eẽ oĩno vniformẽ. cõſideram⁹ ad ꝑpetuitatẽ ipſi⁹: ⁊ tãdẽ ĩducimur ad cõſiderationẽ p̃me cauſe q̃ ẽ hui⁹ oꝛ[nis] ⁊ perpetuitatı̃ oĩuꝫ cã: ſic valet ad diſciplinaꝫ ſpe[uam]. Sil'r quia videm⁹ ꝑti[ria] facta bona vel mala: ⁊ ea que cõſequũt̃ accipim⁹ opĩonẽ vl'em de cõueniẽti ⁊ diſcõueniẽti: ⁊ fugiẽdo ⁊ ꝓſequẽdo: ⁊ ſic efficimur pꝛudẽtes hñ

In ꝓhemio. do rõnẽ rectã agibiliũ. Oĩs. n. actio eſt circa ſingularia p̊ me[ce]: ꝙ ſic ĩtelligo cũ video aliquẽ ꝑpetrare homicidiũ: ⁊ poſtea ꝑꝑ hoc decapitari vel al'r puniri: ſtatim cõcipio ꝙ homicidiũ eſt fugiẽdũ ⁊ non ꝑpetrãdũ: ⁊ cũ video ꝙ aliq̃s bñ ſe hꝫ ĩ bello ꝓ bono cõi ꝙ bñ eſt ei: cõcipio ħ vl' ſic de ſil'ib⁹: ſic intelligo alex. ſi tu meli⁹ intelligis placet mihi. ❡ Dico ſcḋo. ꝙ auditus plus cõfert ꝑ accñs ad ſciam acq̃ſitã ꝑ doctrinã: qꝛ ille ſenſus q̄ cognoſcit ꝑ accñs ꝓ ꝓ[m] inſtr̃m diſcipline eſt melioꝛ ꝑ accñs ad diſci[am] ħ eſt euidẽs: qꝛ ſcia nõ acq̃rit̃ ꝑ doctrinã: niſi ꝑ organũ diſcipline: auditus eſt hꝰ: ꝓbõ ſ̃m aꝝ. qꝛ ſermo ẽ inſtrꝫ diſcipline: qḋ aꝝ. decl'at: qꝛ cõponit̃ ex no[b⁹] . i. vt ex diuiſionib⁹: vt ĩnuit alex. noĩa. n. ⁊ ỽba dicit ⁊ vnũqḋqꝫ ipſoꝝ nominũ ſignatiuũ. ſ. inuẽtoꝝ ĩtellectoꝝ q̃ ſunt ĩ docẽte ꝓferẽte: vel ipſaꝝ rerum intellectarũ: ⁊ ſic ꝑ ſermonẽ ſignificatiuũ reꝝ quẽ ꝓfert doctoꝛ ⁊ audit diſcipl's mouet ⁊ excitat doctoꝛ ĩp̃m diſcipulũ ad ↄſiderãdũ ⁊ cogitãdũ de reb⁹ ex q̃ cogi[ne]: ↄcurrẽte actiõe intell's agẽtis fiũt ĩ intellectu ſpẽs ĩtelligibiliũ q̃ ſũt p̃n[a] ĩmediata cõceptuũ ĩtellectualiũ. Et ad hãc ĩtẽtionẽ dixit linconiẽſis p̊ poſte[r] pꝛope p̃n[m]. ꝙ ille q̄ exteri⁹ ſonat nõ docet. ſ. p̃ncipal'r: nec ſic l̃ra exteri⁹ viſa docet p̃ncipal'r: ſed

Nota quis ſit verus doctoꝛ q̄ mẽtẽ illuminat. ſolũ ħ duo mouẽt ⁊ excitãt: ſed verus doctoꝛ ẽ qui mẽtẽ illuminat ⁊ veri[tem] oſtẽdit: ⁊ intelligit intellectũ agẽtẽ: vt credo: ſed ꝙ ſ̃mo ꝑ accñs accipiat̃ ab auditu. decl'at alex. qꝛ nõ ĩ eo ꝙ ſermo: ſed ĩ eo ꝙ ſonus audit̃. qḋ ſic ĩtelligo: qꝛ ſermo eſt ſermo ſignificatiu⁹: cuius ⁊ ipſam ſignificationẽ nõ cõpꝛehẽdit audit⁹: ſꝫ ſolũ vocẽ: qḋ aũt nõ debet̃ alicui in eo ꝙ

T. c. 9. ⁊ inde. Tex. com. 74. tale non cõpetit ei ꝑ ſe: vt pꝫ pꝛimo poſterioꝝ. ⁊ pꝛimo phyſi. ⁊ ſic pꝫ ꝙ ſ̃mo ꝑ accñs ẽ audibilis: ⁊ hoc voluit ph̃s dr̃e his verbis: ſermo. n. audibilis exñs cã eſt diſcipline. ſ. inſtrumẽtalis ⁊ excitatiua nõ ſ̃ꝫ ſe: ſed ſcḋm accidẽs: ⁊ refert̃ verbũ ad hoc ꝙ dixerat audibilis: ſicut intelligit Alexander.

Ad primum ar[m] pꝫ ex dictis. cõcludit. n. de ſcia ꝑ iuẽtionẽ: ⁊ inq̃ſtũ eſt de ſe: ⁊ ſic eſt ↄceſſum. Sil'r ad ſcḋm. ❡ Ad tertiũ pꝫ ſil'r: quia verũ eſt per accidẽs: ⁊ ad ſciaꝫ q̃ habet̃ per doctrinã nõ aliter. ❡ Ad aliud ſil'r vnumqḋqꝫ per accñs plus facit ad doctrinã de ſeꝑatiꝭ: qꝛ plus ſentimus de ipſis per doctrinaꝫ: tñ ad ſciam ꝑ inuẽtionẽ: ⁊ ſ̃m ſe plus facit viſus ⁊ motus eoꝝ: ex quoꝝ viſione miramur de regularitate ipſoꝝ: ⁊ inquirimus cãm ⁊ deuenimus ad cognoſcẽdũ ſubaꝫ ĩmãlem eſſe hꝰ cãm: qꝛ ſcimus ꝙ nulla virtus materialis põt mouere ꝑ tẽpus infinitũ. ❡ Et nota ꝙ ſolet argui de tactu ꝙ plus cõfert ad pꝛudẽtiaꝫ: qꝛ ſcḋm eius bonitatem iudicamur pꝛudentes: vt pꝫ 2. de aĩa. t. c. 94. ⁊ dico ꝙ verũ eſt per accidẽs ⁊ cõcomitatiue: qꝛ cũ bonus eſt tactus ar[r] bona cõmẽſuratio qualitatũ actiuaꝝ ⁊ paſſiuarum in coꝛpoꝛe aĩalis: que facit ad bonitatẽ oĩuꝫ aliarũ virtutũ oꝛganicarũ: que miniſtrãt intellectui: ⁊ foꝛte nõ erit incõueniẽs dr̃e ꝙ plura ſciamus per doctrinã q̃ꝫ ꝑ inuẽtionẽ ꝙ auditus ab[re] melioꝛ eſt ꝑ accñs ad ſcientiã q̃ꝫ viſus. ❡ Et vlterius nota ꝙ viſus melioꝛ eſt ad neceſſaria ſcḋꝫ ſe: cũ multo pluriũ reꝝ dr̃ias oſtẽdat q̃ꝫ auditus: ⁊ in diſcretione pluriũ neceſſarioꝛũ iuuamur viſu: ⁊ eo vtimur q̃ꝫ auditu: etiã qꝛ certius neceſſaria cognoſcit q̃ꝫ audit⁹: qꝛ immutat̃ a pꝛopꝛietatibus exiſtẽtibus in ipſis rebus. ſ. coloribus ⁊ luce: auditus autem a quibuſdam conſeq̃ntibus motus locales rerum. ſ. ſonis: vt patet. 2. de anima: ⁊ ſic ad illud.

In diſſolutione iſtius dubitationis. vide alber. ĩ q̃onib⁹ de hoĩe q̃one qua querit̃ vtrũ viſus dicatur pꝛim⁹ ſenſuum.

❡ Q̄r ſapiẽtioꝛes a natitate ⁊c̃. Q̄ō. VII.

Queritur Utrum omnis ſurdus a natiuitate ſit mutus: videtur ꝙ non: qꝛ ſicut ſe hꝫ mutus ad ſurdum: ſic ſurdus ad mutum: ħ pꝫ de ſe: ſed non omnis mutus eſt ſurdus ex neceſſitate: qꝛ põt ĩpediri in lingua ſtãte auditu. ❡ Jtem cum aliq̃ue virtutes ſint diſtincte poſito impe[to] in vna non opoꝛtet ꝙ ſit in alia: ſicut viſus in viſu ⁊ auditu. Sed virtus auditiua ⁊ affatiua ſunt diſtincte virtutes. quare ⁊c̃. ❡ Jtẽ qui habet naturalia inſt[a] requiſita ad formationeꝫ vocis nõ eſt neceſſario mutus. ſed ſurdus a natiuitate ẽ hꝰ. quare ⁊c̃. ❡ Oppoſitũ innuit Ariſt. in littera: ⁊ Alber. ⁊ Alex. expꝛimũt.

Quidam voluerunt ꝙ ſermo eſt cõuertibilis. ſ. ꝙ omnis ſurdus ẽ mut⁹: ⁊ eꝯ: qꝛ cũ aliq̃ue virtutes habẽt connexionẽ ad inuicẽ ſi fit impe[tum] in vna erit ⁊ in alia. iſte ſunt hꝰ. quare ⁊c̃. Sed non valet: qꝛ ſenſibil'r videmus aliquos mutos qui optime audiũt: ſunt autem muti ꝓpter impe[tum] in lingua. Et cũ arguit̃ ꝙ he virtutes hñt cõnexionẽ: verũ eſt: ſed nõ ↄuertibilẽ. vis. n. affatiua depẽdet q̃ꝫtũ ad exercitiũ ſuũ ꝑ accñs ab auditiua aliqual'r. nõ aũt eꝯ. ❡ Et iõ dico ꝙ ſurdus a natiuitate nec̃io eſt mutus: qꝛ q̄ non põt adiſcere formationẽ ſermonis ſignificatiui ad placitũ: nec̃io ẽ mutus illo mõ. ħ pꝫ de ſe: qꝛ ſcire ſermonis ſignificatiui ad placituꝫ formationem non ineſt niſi per cõſuetudinem ⁊ conuictum cum hominibus: ſed ſurdus a natiuitate non poteſt aſſuefieri in expreſſione ſermõis ſignificatiui: quia hoc requirit ꝙ audiatur hꝰ ſermo ſi ĩ ei⁹ expreſſione dꝫ aliq̃s aſſuefieri: ⁊ hoc ẽ mani[m]. ❡ Jtẽ ille q̄ ita ſe hꝫ ad omne

a Si vidiſſes Ar. in. 33. ꝑticu. ꝓblematū. ꝓble mate 14. hoc nō dixiſſes. ibi eniz excipiſſe hꝫ ꝙ ſur dus a natiuitate nectio ſit impedi mētū i pl'mōe ꝛ trachea arteria. quare ipedit̄ mā vocis: q̄ ē aer ꝛ ñ pōt deſerri debi to mō ꝑ palatū ꝛ tracheā arteriā: ꝛ ꝑ loca nariū ꝑ ꝑ ſer oppoſitōnē fa cil' trāſitu. q̄re ſit exiñe ipedi mēto i iſto au ditu exiſtit nocu mētū ēt i iſto li gue ꝛ nō eꝯ pul mōe difficultas ē. qd̄.n dixit do ctor ꝙ h̄ eſt ꝑ ac cidēs hoc nihil eſt. nā vox ñ ſolū formari pōt niſi ꝑus ꝯſilis audi ta fuerit: imo ēt ꝑ ꝯceptū forma tū in mēte aliq̄s pōt exp̄mere vo cez nūq̄ꝫ p̄us au ditā ab alio. ſur di aūt a natiuita te hñt debitū rō nis diſcurſuz: cu ius ſignū ē ꝙ ꝑ nutus ꝯcept⁹ ſu os explicāt: ꝛ tñ ñ pñt formar̄ vo cez: qd̄ ñ eēt niſi aliqd̄ nocumētū eēt i iſtis foꝛa tiuis vocis. ſup h̄ igit̄ tu cogitab. ꝛ videas q̄ ſcribit p̄oi loco ꝑalle. ſcd̄m. xi. ꝑticu. ꝓbleuatū. ꝓble. ꝑ. z. ꝛ. 4. cōſide ra ēt qd̄ dic̄ aui. in p̄ma p̄mi. ſen p̄ma. doc. 5. i ſū ma. 3. c. z. vbi di cit: ꝙ ſextuz par neruoꝛuz qd̄ dat motū ligue a po ſtremo oꝛit̄ cere bri cū qnto pari ꝯiuū qd̄ dat ſen ſuz auditui: ꝛ cū eo ē pāniculis ꝛ ligamētis ligatus ac ſi eēt vn⁹ ner uus: deide ſeꝑat̄ ab eo. ꝛ vide ēt q̄ ſcribit Auic. i. 4. ſen. tertij. ca. 3. de nocumētꝫ au dit⁹. ñ poſſū tibi lectoꝛ dc̄lare ꝑꝑ ſpacij breuitatez ſat ſit nobis loca oſtēdiſſe i q̄b⁹ iue nies qd̄ cupis.

b Ecce ꝯdictio nis ꝯ doctoꝛē. qꝛ dixit ſurdū a na

ydioma. ſicut qui nūquā audiuit vnū ydioma de terminatū ad illud ydioma. nullū ſermonē ſig̃tm̄ pōt exprimere. H̄ eſt euidēs. Sꝫ ſurdus a nati^te ſe hꝫ ad omne ydioma: ſicut ille q nūq̄ꝫ audiuit vnū ydioma determinatū ad illud ydioma. q̄re ꝛc̄. Et notabil'r dr̄ ſurdus a nati^te eſſe mutus: qꝛ ſi eēt ſur dus a caſu vel occaſiōe: que ꝯtigiſſet poſtq̄ꝫ didicit loq. tūc adhuc poſſet loq de auditis. a ⸿ Et eſt vlteri⁹ ſciēdū ꝙ ñ itelligo ſurdū a nati^te eſſe mutū nectio: qꝛ nectio hēat impedimentū in oꝛganis foꝛ mādi vocē. ſ. i artaria vocali ꝛ pulmōe ꝛ lingua ꝛc̄. hꝯ. vel in aliquo iſtoꝛum: qꝛ illa oꝛgana vociferā di nō hñt talē ꝯnexionē ad oꝛganū auditus: ꝙ ipe dito oꝛgano auditus opoꝛteat in ipſis eē exoꝛbita tionē ꝛ defectū in ſua foꝛmatiōe: ſicut nec eꝯ. non opꝫ. n. ꝙ ſi qs hꝫ linguā inepte foꝛmatā ad loquen dū: aut pulmonē: aut hꝯ: ꝙ deficiat in oꝛgāo audi tus ꝛ v̄tute auditiua: ſed itelligo ꝙ ſurdus ꝛ mut⁹: qꝛ nō pōt po^a ꝓpinqua foꝛmare aliquē ſermonem ſig̃tm̄ quo itelligat̄ qd̄ ꝯcipit: tñ videt̄ ꝙ talis mu tus bñ pōt hēre oꝛgana vociferādi ꝯuenienter foꝛ mata: ita ꝙ ſi hēret audituꝫ poſſet loq.

⸿ Ulteri⁹ ſolꝫ dubitari: qꝛ dcm̄ ē ꝙ qꝛ tal' mut⁹ nō audiuit aliquē ſmonē ſig̃tm̄ nō p̄t aliquē exp̄me re: dubiuꝫ eſt. ſi puer nutriret̄ in nemoꝛe vbi nūq̄ꝫ audiuiſſꝫ aliqd̄ ydioma. vtrū loqueret̄ aliqd̄ ydio ma. ⸿ z^o. dubitat̄ vñ talis ꝓuenit diuerſitas ydio matum ꝛ quare nō omnes loquuntur vnum ydio ma: cum ſint eiuſdem ſpeciei.

⸿ Ad primum dixerūt aliqui ꝙ loqueretur ebray cum: ꝛ ꝙ illud ydioma eſt nāle. Sed nō eſt verū: qꝛ tūc oībus hoībus ꝯueniret ꝛ oēs loquerent̄ nā liter illud: qd̄ falſuꝫ ē: ꝛ ad ſenſuꝫ pꝫ. b ⸿ Itē nō eſt ꝯſuetudo ad aliquē ſermonē niſi ex ꝯuictu ho minū. ꝛ iō dico qd̄ non loqueret̄ ydioma: ſed bene poſſꝫ ex appetitu naturali foꝛmare voces: nulli tñ ydiomati ꝯueniētes niſi poſtea ꝯuerſaret̄ cū alijs ꝛ poſtea inſtrueret̄ in foꝛmatiōe ſermonis. ⸿ Ad z^m dicunt aliq ꝙ illa diuerſitas nō ꝓuenit ex natu ra ſpe^ca: ſed ex nā indiuiduali: qꝛ hoīes vni⁹ regio nis hñt aptitudinē nālē ad aliū modū loquēdi q̄ꝫ alteri⁹ regiōis: ſicut illi q hītant in regione frigida hñt aptitudinē ꝙ loquunt̄ magis tarde ꝛ graui⁹. q v̄o in calida leui⁹ ꝛ veloci⁹ ſunt nati loq. ꝛ ſic de alijs diuerſib⁹. ⸿ Itē dn̄t ꝙ h̄ pōt ꝓuenire ex coꝛ poꝛibus celeſtib⁹. nā coꝛ^a celeſtia diuerſas iſluen tias faciūt in diuerſis regib⁹ ꝛ hoībus ibi exñtib⁹ ꝛ de talib⁹ diuerſis influentijs ſequunt̄ diuerſita tes in opibus ipſoꝝ: ꝛ hec diuerſitas eſt in p̄nci^o re moto: ſicut nos videmus ꝙ in vna re^ne aīal aliqd̄ gnāꝛtur: ꝛ viuit etiā ꝓlixi⁹: ꝛ in alia nō. Sꝫ ad pñs vr̄ mihi poſſe dici ſufficiēti⁹ ꝙ ſicut Ar. dicit in p̄^o metau^r. cap. 5. nō ſemꝑ eadē loca terre ſunt hi^ta vl' inhi^ta ab oībus: imo trāſmutant̄ de hi^ne in hi^nem ſe cundū circulationē diuerſaꝝ figuraꝝ ce^um: ita ꝙ nō eſt aliqua regio terre ha^lis nūc: qn q̄ñq̄ꝫ p̄us fue rit ſterilis ꝛ inepta ad hi^dum ꝛ eꝯ. illa tamē trāſmu tatio eſt ꝓpter originē tpis: ꝛ ꝑꝑ alias cās imanife ſtas. c ⸿ Dicamus igit̄ cuꝫ aliqua regio p̄ cepit inhabitari cū p̄us nō habitabat̄ potuit cōtingere ꝙ ibi ꝓuenerūt diuerſi hoīes ꝛ ꝓpter bonitatem cōicatiōis ciuilis inſtituerūt ibi aliqd̄ ydioma ſm ꝯcoꝛdiā cōem per qd̄ exprimerent ſuos ꝯceptus: ꝛ ſic in alia regiōe fecerūt alij: ꝛ ſꝫ diuerſitatē yma ginationū iſtaꝝ diuerſificabant̄ ydiomata inſtitu ta: qꝛ illi qui fuerūt in vna regione vocauerūt ho minez hac voce hō: ꝛ alij hac voce antropos: ſicut placuit eis: ꝛ ſic de alijs.

Ad primū argu^m dico ꝙ nō eſt ſile: qꝛ loq p̄ſupponit auditū. ꝛ nō eꝯ. ⸿ Ad aliud verum eſt vbi vna nō p̄ſupponeret aliā quātū ad actus ſuos exercēdos: ſed ſic eſt in iſtis. ⸿ Ad aliud verū eſt niſi accidat aliud impe^tum: ſed ſurdus quāuis poſ ſet hēre nālia inſtr̄a volēdi: tñ aliud hꝫ impe^tum vl' alium defectuꝫ alicui⁹ nectio requiſiti ad ſermonē ſig̃tm̄ exprimēdū. ⸿ Sed dices. ſi ſurdus hꝫ nā lia oꝛgana vocis tunc erunt fruſtra ſi nūq̄ꝫ ſermo cinaretur. nā aūt nihil facit fruſtra. verū eſt in to ta ſpecie: ſed in indiuiduo bene ꝛ in paucioꝛib⁹. nō in maioꝛi parte. q̄re ꝛc̄. Et vide ꝙ q̄ſtio poſſet ſol ui per diſtinctionē ꝙ aliquē eſſe mutū pōt intelli gi z^r. vno modo per priuationē potentie ꝓpinque ꝛ imediate ad foꝛmādū ſermonē ſig̃tm̄. Alio mo do per impedimētū ꝛ oꝛbitationē in p̄ncipijs oꝛga nicis vociferandi. primo modo eſt neceſſe ꝙ ſur dus a natiuitate ſit mutuſ: qꝛ ille qui nō pōt acqui rere conſuetudinē foꝛmandi voces ſignificatiuas ad plurimū eſt mutus per p̄uationē potentie ime diate ꝛ ꝓpinque ad ſermocinanduꝫ. h̄ pꝫ: qꝛ talis potētia ꝓpinqua nō ineſt homini nāliter: ſed per conſuetudinē aliquā audiendi voces ꝛ ex ꝓuīcia: ſed ſolū ieſt homini aptitudo quedā nālis ad acq ſitionē h⁹ cōſuetudinis: ſicut etiā ꝓpinquū ꝛ ime diatū p̄ncipiū operationū moraliū. ſ. virtus moꝛa lis nō ineſt homini nāliter actu: ſꝫ ſolū ydoneitas nālis ad h̄. vt pꝫ. z. ethicoꝛū. ꝛ ideo cui nō eſt talis ꝯſuetudo foꝛmādi voces ſig̃tiuas nō adeſt ſibi po tentia ꝓpinqua ad ſermocinandū. ꝛ ſic eſt mutus per p̄uationē talis potētie. Sed minoꝛ eſt euidēs que aſſumi pōt. nā acquiſitio conſuetudinis requi rit auditū vocū ꝛ ſine ipſa perceptiōe vocū nō acq rit̄ ſm ꝙ declaratū eſt ſatis. ſ. ꝙ nō opꝫ ſurdum a natiuitate eſſe mutū ꝓpter defectū ꝛ exoꝛbitatio nez p̄ncipioꝝ oꝛganicoꝝ vocis. Illa diſtinctio po ſita fuit in fine: quia mihi occurrit in fine ꝙ meli⁹ eſſet ſic ſoluere queſtionem. Capl'o p̄mo.

c Sꝫ dubiū eſt quō imponebāt voces ad ſig̃ndū itavt mutuo ſe i telligerēt. ſi nlls hēbant idiomaꝫ dicet̄ foꝛte ꝙ per nutus ꝛ ſigna.

tiuitate nō poſſe ꝓferre vocē ſig̃ tiuā: qꝛ nō audi uit ab aliq. q̄re a pari vr̄ d̄ iſto nu trito in nemoꝛe eēt ꝙ dēta ē iter vocē ꝛ ſmonez. pl'a. n. regrūt ad ſmonē q̄ꝫ ad vo cez. ſic̄ pl'a ꝯcur rūt ad ꝯſtitutio nē ſpēi q̄ꝫ gñis.

⸿ Faciunt autem omnes viſum ignis: qꝛ paſſionis cuiuſdam ignoꝛāt cauſam. con ſtricto enim ꝛ moto oculo videtur ignis lucere ꝛc̄.

Qō. VIII.

Queritur vtrū oculus poſſit vi dere fulgoꝛē ſuū. vide tur ꝙ nō: qꝛ tunc ſemꝑ eū videret: eo ꝙ ſemꝑ eiuſdē ad ſeip̄m eſt eadeꝫ habitu do. ⸿ Itē idē eēt in actu ꝛ in potentia: cū videns ſm ꝙ reſpiciēs ſit in potētia ꝛ viſus: eo ꝙ mouēs ſit in actu. ſemꝑ. n. eſtimabit̄ ſpēs aliqua mouēs. 3. phyſi. Sed illud eſt ipol'e: qꝛ actus ꝛ po^a ſunt valde oppo^a. vt vult Auerro. ꝓhe^o de anima. T. c. 17. Cōmen. 6. ⸿ Itē recipet ſuū fulgoꝛē: qꝛ videre ſit itus ſuſci piēdo. vt vult Ar. falſum h̄: qꝛ qd̄ recipit aligd eſt denudatū ab eo. 3. de aīa. ꝛ ipſe oculus nō eſt denu datus a fulgoꝛe ſuo. vt pꝫ de ſe. T. c. 4. ⸿ Itē idē eēt agēs ꝛ patiēs. nā viſi^le agit in viſum: ꝛ viſus patit̄ a viſi bili. ſi g̊ idē erit viſum ꝛ vidēs idē erit agens ꝛ pa tiens. hoc eſt ipol'e reſpcū eiuſdē. vt pꝫ. 3. phyſi. T. c. 8.

Oppoſitum pꝫ ſenſui. ſuppoſito. n. digito ipſi oculo ꝛ eleuato ſeu mo to oculo: vr̄ fulgoꝛ gdā. ⸿ De ꝯne nō eſt dub^m ſm

ſe:qꝛ ad ſenſum pꝫ.ſꝫ de mõ ꝛ cauſa eſt difficultas.

Prima opio q̃ eſt beati docto ris in pñti loco.

¶ Aliq̃ dixerũt ꝙ oculus cũ ſit corpus lene ꝛ pol/
litũ ꝛ terſum hꝫ aliqualẽ fulgorẽꝫ. ꝛ hoc eſt veꝝ ꝛ
cũ oculus quieſcit fit emiſſio fulgoris ab oculo ad
ex̃. ꝛ iõ tunc nõ videt̃ eſſe fulgor: qꝛ nõ ſemꝑ flecti
tur ad oculũ ab aere puro: ſed cũ oculus celeriter
mo᷑. tũc nigꝝ oculi trãſfert̃ ad aliquẽ locũ ad quẽ
pupilla emittebat fulgorẽ: ꝛ ad illũ locuꝫ ꝑus ꝑue/
nit illud nigrum oculi q̃ꝫ deficiat fulgor ab illo lo/
co. Et iõ pupilla ad aliũ locũ velociter trãſlata re/
cipit ſplẽdorẽ ſuũ quaſi ab exteriori. ¶ Sꝫ illud

Dubitatio eiuſdẽ bti Thome ꝯ ſuã expõnẽ.

nõ põt eſſe ſufficiẽs: qꝛ omnis motus corporis ad
aliqueꝫ locũ fit in tꝑe. emiſſio aũt fulgoris ad dya
fanũ ꝛ ceſſatio ipſius ab ipſo dyafano fit in inſtãti
ad pñtiã vel abſentiã corꝑis fulgentis referendo
ſingl'a ſingulis. ꝛ iõ nll'a celeritas mot⁹ põt ſuffice
re ad h̃ ꝙ ꝑus ꝑuẽiat aliq̃ ꝑs pupille ad aliquẽ lo/
cũ ad quẽ alia ꝑs emiſit fulgorẽ ſuũ. ꝑus dico q̃ꝫ il/
le fulgor recedit ab illo recedente illa ꝑte a q̃ fuit
ibi miſſus fulgor. vñ Alexanđ. dicit: ꝙ illud incre/
dibile videt̃ ꝙ ſic fiat viſus vidẽs ꝛ viſus. ſ. fulgor
poſſet ſubſiſtere. i. per aliqđ tꝑs ꝑmanere abſente
eo qđ fulgorẽ facit veꝝ eſſet illo mõ oculis poſſet
fieri vidẽte ꝛ viſum ꝑ depulſionẽ alic⁹ ꝑtis ei⁹ ad
locũ vbi mittit̃ fulgor ab illa: ſed ſic nõ eſt: neq̃ꝫ vi
detur in alys fulgẽtibus: ſꝫ in alys viſibilibus: qꝛ
dyafanuꝫ non recipit ſpeciem viſibilis paſſiue. vt
dicit Alexan. i. permanenter ꝛ fixe: ſed ſtatiꝫ per/
dit eam ad abſentiam obiecti.

Opio ꝓpa.

Et ideo aliter eſt dđm ꝓſupponẽdo aliq̃. p⁹
ꝙ illud ꝑ qđ fit vi⁹ vt Alexã. dicit:
ꝛ ad ſenſuꝫ pꝫ. ſ. oculus nullo mõ ẽ ſine magni^{tie}. ſ.
cor^{a}. quoꝝ vna ꝑs obũbrat aliaꝫ. ¶ 2° ſuppono ꝙ
ipe oculus ẽ qđ hũidũ qđ pꝫ: qꝛ ẽ aqueũ a dñio: ſic
Arꝫ. oñdit in lr̃a. talia aũt cor^{a} hũida mota ab alio
faciliter diuidunt̃. ſic pꝫ đ aq̃. ¶ 3° accipio ꝙ Arꝫ.
dicit: ꝙ corpora lenia. i. pollita ꝛ terſa ꝛ in ſuꝑficie
multũ plana. quoꝝ vna ꝑs nullo mõ obũbrat aliã
nata ſunt fulgere: ꝛ hñt aliqualẽ lucẽ in ſe: ſꝫ nõ tã/
taꝫ ꝙ poſſint me^{m} vndiq̃ꝫ ſufficiẽter illumĩare ad
ſuſcipiẽdũ ſpecies viſibiliũ. ꝛ hoc eſt manifeſtum.
¶ Tũc dico ꝙ cum oculus mouet̃ digito ſuppoſi
to: ꝛ ꝑcipue ſi ponat̃ digitus in angulo ꝓpe naſum
ꝛ ꝑ eũ moueat̃ celeriter oculus in nocte vel de die
clauſis palpebris. tũc cũ ipſe oculus ſit qđ diuiſi^{le}:
qꝛ corp⁹: ꝛ facil'r diuiſi^{le}: qꝛ hũidũ diuidit̃ aliqual'r
ipſe oculus ꝑ talẽ motũ: ita ꝙ vna ꝑs ipſi⁹ eleuat̃ ꝛ
alia deꝑmit̃: ꝛ cũ ſit corp⁹ aliqual'r fulgẽs. tũc pars
ſuꝑior mittit fulgorẽ ſuũ ad iferiorẽ ꝑteꝫ: ꝛ illa ꝑs
iferior ſuſcipit ipm v̉tuti viſiue ꝛ ſic ꝑcipit̃: ꝛ hec ẽ
plane itentio Alexã. in ſuo ꝯ^{to}. dicit. n. ꝙ cũ oculus
depellat̃ ſic vt nõ oĩno ſit extra ꝓpriuꝫ locũ: neq̃ꝫ
oĩno ẜm nãm hñs: ſed vna ꝑs ipſi⁹ ponat̃ iuxta de/
bitũ vidẽs. i. iuxta aliũ exñteꝫ in hoc debito ad vi
dẽduꝫ: ita ꝙ vna ꝑs oppo᷑ quodãmõ alteri. tũc ꝑs
que depellit̃ ꝛ eleuat̃ mittit fulgorẽ ad aliã: ꝛ ſic vi
det̃: ita ꝙ in tali motu factũ eſt ꝑ vidẽte viſi^{le}. ꝓ/
pter hoc ꝙ in ſitu nõ nãli h̃ eſt illa ꝑs eleuata: que
ſi q̃eſceret ꝛ eſſet in loco ſuo nãli videret viſi^{le} ſibi
oblatuꝫ fit viſibilis ab alia parte.

Sꝫ ſi dubitabis qꝛ dcm̃ eſt ꝙ oculus ꝑ
talẽ motũ diuidit̃ ꝛ fit
vidẽs ꝛ viſum. ſi ſic eẽt ſequeret̃ ꝙ ipſe oculus cor
rũperet̃ in illo motu: qđ falſum eſt. ¶ Itẽ q̃re nõ
accidit talis aꝑpitio in lumine: ſicut in tenebris.
¶ Item viſibile poſitũ ſuper viſum nõ facit ſen/
ſum viſus in actu. modo ſic eſt in propoſito.

Ad primũ rñdet Alexã. ꝛ tactũ eſt aliqua/
liter. non. n. fit ꝑ illũ motũ diui
ſio oculi in q̃ſdã itegras ꝑtes diſtinctas ꝛ ſeorſum
exñtes: ita ꝙ ſit ibi ſo⁹ ꝯtinuitatis: ſicut ſi lignum
diuideret̃: ſed ẽ diuiſio ẜꝫ diſpõnẽ ꝛ ſitũ ꝑtiũ illi⁹
corporis: qđ ꝑꝑ hũiditatẽ eſt facile varia^{le} ẜm talẽ
motum: ita ꝙ vna ꝑs ſit eleuata aliquãtulũ ꝛ alia
deꝑſſa: ꝛ h̃ itelligit Arꝫ. cũ dixit: ꝙ ꝑ celeritatẽ mo
tus accidit: ꝛ qꝛ nõ fit vnũ duo niſi ẜꝫ rõnẽ ꝛ diſpo
ſitionẽ. ſ. ẜm ſitus. vt exponit ẽt Alber. ꝛ h⁹ ſi'e pꝫ.
ſi aq̃ moueat̃ vna ꝑs ipſi⁹ eleuat̃ aliqual'r ſuꝑ aliã
vt videmus in inundatiõe per vẽtos. ſi igit̃ aq̃ ha
beret viꝫ viſiuã qđ ꝓhiberet ꝑteꝫ ſuꝑiorẽ iprime/
re ſuã ſimilitudinẽ in inferiori: ꝛ eã deferri ad po/
tentiã viſiuã: Et ſic breuiter nõ fit realis diuiſio:
que eſt ſol'o ꝯtinuitatis: ſꝫ diuiſio. i. diuerſificatio
ꝑtiũ ẜm diſpõnes. vñ ꝛ Alexanđ. dicit ꝙ nõ dꝫ pu/
tari ꝙ idẽ eſt ꝛ oĩno. ſ. idẽ ſit videns ꝛ viſuꝫ. ſic de
ꝓmo dub⁹. verũ eſt ꝙ Alber. aliqualiter diuerſifi/
cat̃ in illo modo viſiõis. dicit. n. ꝙ humor oculi le
uiſſimus eſt ꝛ ſpiſſus. ꝛ iõ parũ ex natura dyafani
ꝯſtans in eo: cui⁹ actus ꝓprius eſt lumen: parũ ẽt
ex lumine qđ intrat ipſuꝫ ex itrinſeco qđ nõ perit
oĩno: ſed aliqual'r ſeruat̃ ꝛ tenet̃: ſicut cetera viſi^{lia}
aliquid h⁹ lumĩs eſt in oculo in ꝯponẽtibus oculũ
. ſ. humoribus ꝛ tunicis. cũ g̊ mouet̃ oculus diuer/
ſificat̃ ꝛ diſꝑgit̃ lumẽ eius refrangit̃ ſuꝑ ipſum: ꝛ
ponit exẽplũ. ſi quis teneat candelã in tenebris ſu
per aquã exñtem in vaſe nigro ꝛ nõ in luce diei ap
parebit ſpeculũ cãdelaꝝ lumĩs in aqua: quã aquã
ſi quis mouerit diuaricans eam ꝛ diſꝑgens diuari
cabitur forma candele in tota ſuperficie aque: ꝛ ſi
aqua eſſet videns poſſet hꝰ lumen videre. ſic in ꝓ/
poſito. ¶ Ad aliud dubiũ: dico ꝙ inter parteꝫ de/
preſſam ꝛ eleuatã eſt humor medius. ꝛ h̃ eſt ſuffi/
ciens mediũ ad videnduꝫ. ¶ Ad aliud dđm: ꝙ ta
lia corpora lenia de quoꝝ nũero eſt oculus hñt de
bile lumẽ qđ in pñtia maioris lumĩs offuſcat̃. ꝛ iõ
nõ videt̃ hꝰ fulgor niſi in tenebris: ꝛ ſi videtur de
die h̃ erit aliqual'r ꝯgregatis palpebris illa manẽ/
te videt̃ in lumine: ſicut in tenebris.

Ad primũ dico ꝙ eiuſdẽ ad ſeipꝫ ſemꝑ eſt
eadẽ hitudo q̃ꝫtũ eſt de ſe: ſed ꝑ
aliud extrinſecũ mouẽs põt diuer^{ri} in diſpõnibus:
vel dicas ꝙ eiuſdẽ oĩo ad ſeipm ſemꝑ eſt eadẽ ha/
bitudo: ſꝫ diuerſe ꝑtes eiuſdẽ toti⁹ nõ ſemꝑ eãdeꝫ
hitudinẽ hñt adiuicẽ: ſꝫ ꝑ motũ alio mõ põt diuer
ſificari. ¶ Ad aliud ſoluit ſat'l Alexã. qꝛ nõ eſt itel
ligẽdũ ꝙ idẽ oĩo ꝛ ẜm idẽ ſit vidẽs ꝛ viſum: ſꝫ ẜm
diuerſas ꝑtes. q̃rũ vna ẽ eleuata re^{u} alteri⁹ depreſ/
ſe. ¶ Ad aliud dico ꝙ recipit fulgorẽ ſuũ ſub eſſe
ſpũali: ꝛ ad ipꝫ ẽ in po^{a} vt ſic ꝛ ẜm ſe nõ hꝫ ipſaꝫ in/
tẽtionẽ ſpũalẽ fulgoris ſui: ꝛ hãc recipit: ſꝫ qũo ha/
bẽs aliqđ ſub eẽ reali ẽ in po^{a} ad illud ſub eẽ ſpũa/
li ẽ dub^{m}. ¶ Ad aliud dico ꝙ ẜꝫ diuerſas ꝑtes eſt
agẽs ꝛ patiẽs. rõne qdẽ ꝑtis eleuate ẽ agẽs: ꝛ rõne
qdẽ ꝑtis deꝑſſe ẽ patiẽs. Qꝛ aũt oculus fact⁹ i ſitu
innãli ẜm ꝑtes ſuas: ita ꝙ vna ꝑs ſit eleuata ꝛ alia
deꝑſſa poſſint videt̃ mãifeſtat̃ qdẽ ẜꝫ ꝙ viſuꝫ fuit.
vt Alexã. dicit. ¶ Nõn^{m} ẽt ꝙ ẜm Alexã. ꝙ oñdit
totũ oculũ depelli a loco ſuo nãli ꝛ cuꝫ redibit ad
locũ nãlẽ vna ꝑs ꝓoccupabit aliã ꝛ ꝑus fiet i loco
ſuo nãli q̃ꝫ alia: ꝛ ſic recipiet fulgorẽ alteri⁹ ꝑtiꝭ ad

ſitum naturalem ⁊ proprium redeuntis.

¶ Democritus aūt qm̄ qdē aquā dixit eē bn̄ dixit. q2 aūt putauit ipm videre eē illā apparitionem nō bn̄ ⁊c. Qō. IX.

VTrum forª ſenſibilis appens in oculo ſit idez ꝙ viſio. vr̄ ꝙ ſic: q2 qđ formalr̄ eſt ī oculo eſt viſio: ⁊ nō fit niſi aliqd recipiat̄: ſed iſta forª recipit̄ in oculo. vt pȝ ad ſenſum. ḡ ⁊c. ¶ Itē qđ cātur ex actōe ſenſibilis. ſ. viſibilis in viſum eſt viſio. nā illo mō cātur viſio: ſed illa forª ſic cātur. vt pȝ ꝑ actionē viſibilis in ipȝ viſuz. ¶ Itē idē eſt actus poᶜ viſiue ⁊ organi ei⁹: q2 ſe hn̄t vt forma ⁊ mā: ſȝ illa ſpēs eſt actus orgāi viſus. ḡ ē act⁹ ꝓprius poᶜ viſiue: ⁊ ſic erit viſio. ¶ Itē ſicut ſe hȝ ſpēs ītelligibilis ad intellectū ſic viſibilis ad videre. hec eſt maniᶠᵃ per ſilitudinē ꝯueniētē. Sȝ ſpēs ītelligibilis ad ipm inteʳᶜ nihil aliud eſt q̄ȝ recipere ſpeciem intellectus. ergo ⁊c.

¶ Oppoſitum vult Ariſtotiles.

Opio democriti fuit: ꝙ illa apparitio eſt ipſa viſio: cui⁹ ratio erat ſm ꝙ innuit Alexanđ. q2 ſemper in vidente hȝ fieri talis emphaſis. i. appitio ſpēi: non videbat̄ ei ꝙ eſſet niſi ipſamet viſio. ¶ Itē cū ipſe poneret aīam eē corporeā nō eſt mirū ſi actionē vel opōne anie poneret paſſionem corporalez. ¶ Sȝ illa opinio nō valet. ſi eni anima eſſet corpus. tunc cum corpus ſit ſimul cuȝ anima: ⁊ in q̄lȝ parte corporis ſit anīa ſequeret̄ ꝙ duo corª ſil̾ eēnt. ¶ Itē ſi eēt corp⁹ aut eēt corp⁹ ſimplex aut mixtū nō ſimplex: q2 corpori cōpetūt opōnes oēs aīe vt nutrire ⁊ gnāre ⁊ h⁹: nec eſt corp⁹ mixtū: q2 tūc omni mixto cōpeterēt oēs opōnes anie: qđ falſum eſt.

¶ Dico breuiter ꝙ appiº illa q̄ fit ī ocl̾o p̄t capi z ͬ. vnoº: q̄ȝtū ad ꝓpriā ei⁹ receptiōez ī oculo. Alioº q̄ȝᵐ ad refractionē ꝯn̄tem: que facit ꝙ illa ſpēs ab alio videat̄. Primo mō dico ꝙ nō eſt viſio eēntial̾r: q2 ſi illa eēt. tūc oīa vt aq̄ vl̾ ſpeculū vitreū ⁊ h⁹ viderent: q2 hāc hn̄t. ¶ Itē viſio eſt opō anie viſiue. h̄ eſt maniᵐ per ſe: ſȝ h⁹ ſpēs nō eſt opō poᶜ viſiue: ſȝ cātur a diſpōne corporali ipſius oculi. ſ. dyafaneiʳᶜ rōne: cui⁹ oculus hȝ aptituⁿᵉᵐ recipiēdi ſpēȝ viſiˡᵉᵐ. ¶ zº dico ꝙ h⁹ ſimulachꝝ appens vel exn̄s ī oculo ſm ſe: ⁊ q̄ȝtū ad p̄mā ei⁹ receptionē eſt cā aliq̄ viſiōis: q2 illud meʳᶜ quo viſiˡᶜ mouet viſum ad actū videndi eſt cā viſionis. ꝯſtat. n. ꝙ v̄tus viſiua cū de ſe ſit in poª paſſiua ad viſionē nō reducit ſeipſam oīno ꝑ ſe circūſcripto quocūq̄ȝ alio ad ipſam viſionem: ſȝ a viſibili reducit̄ ad actū. ⁊ h̄ Ariſt. dicit in

T.c.59.z.60. zº de anīa. ⁊ in iſto libro dicit: ꝙ vl̾r ſenſibile facit agere ſenſum: ſed viſibile ⁊ vl̾r ſenſiˡᶜ nō pōt imeʳᶜ facere actuȝ ſentiēdi. ⁊ iō relinquit̄ ꝙ meʳᶜ ſpē ſua

Oppoſitū h⁹tȝ hein. z. de aia. li qōne de ſenſu agente. quā fac̄ ī orgāo ſenſus. ¶ Et vt expediā ſil̾ credo ꝙ h⁹ ſpēs eſt īmediatū ⁊ ꝓpinquū faciēs viſionē: ⁊ ſe hȝ in genere cāe efficiētis. Efficiēs. n. in rebus nālib⁹ ꝓpiquius dȝ eē ītrinſecū. vt vult Cōmēta.

T. cō. p̄mi. expreſſe ſup 5ᵐ metaᶜᶜ. caº de p̄nº. ⁊ ꝯſtat ꝙ ſenſibile ſm ſuū eſſe reˡᶜ nō eſt ītrinſecū ſenⁱⁱ: nec poª ſenſitiua: nec organū pōt eſſe imeᵗᵘᵐ agēs ſenſationez: q2 ſunt de ſe in poª ſm Ariſto. q̄re relinquit̄ ꝙ forª ſenſibilis ſm eſſe ſpūale facta in ſenſu dȝ eſſe efficiens imeᵗᵘᵐ ſenſationis. ¶ Sed tu dubitabis: q2 ſm h̄ viſus erit v̄tus actiua: q2 ſua opatio erit agere ꝓcedēs a tali forª recepta. ¶ Itē idē erit ī actu ⁊ in poª reſpcū eiuſdē: ꝯſtat. n. ꝙ v̄tus viſiua eſt in poª ad ſuū actū vidēdi: cū qn̄q̄ȝ videat qn̄q̄ȝ non. ⁊ erit in actu: q2 facit ſuā viſionē ꝑ ſpēȝ receptā.

Ad primum dico ꝙ nō ſequit̄ viſum eſſe v̄tutē actiuā: q2 v̄tus actiua dȝ exire in opōnē ſuaȝ abſq̄ȝ eo ꝙ ab alio moueat̄ ⁊ informet̄ forª alterius actiui: vt videmus ꝙ caliditas pn̄te calefactibili calefacit abſq̄ȝ hoc ꝙ p̄us oporteat ipm informari aliq̄ alia forª. ⁊ ſic de alijs v̄tutibus actiuis: ſed ipſe viſus nūq̄ȝ facit actionē: q̄ eſt videre niſi p̄us nāliter informata ſit ſpē ipſi⁹ viſibilis. ⁊ tūc ſic informata agit viſionez: ⁊ ſic eſt vl̾r in oīb⁹ potētijs ſenſitiuis ſm itentionē Alberti plane in zº de anīa in pluribus digreſſionibus. Opinionē iſtaȝ Alberti require in. z. de anīa. tractatu. 3. caplº. 6. ¶ De zº dubio breuiter ꝙ erit in poª rōne v̄tutis viſiue ⁊ organi: ſed in actu rōne ſpēi. idē aūt eſſe in actu ⁊ in poª reſpcū eiuſdē ratione diuerſoꝝ nō eſt ipol̾e. ¶ 3º dico ꝙ ſi accipiat̄ illa ſpēs q̄ȝtuȝ ad refractionē ꝯn̄tem ſic nō eſt viſio: nec cā viſionis ipi recipienti talez ſpēm: lȝ bn̄ faciat ad h̄ ꝙ illa ſpēs videat̄ ab alio: q2 ſi ita eſſet: tunc nō videremus illa: quoꝝ ſpēs nō inflectit̄ ad exterius: ⁊ h̄ ꝯn̄a eſt manifeſta. Sed hoc eſt falſuȝ: q2 ſpēs viſibiles eorū que multū ſunt remota nō reflectunt̄: imo poſſem videre aliqd luminoſuȝ diſtās: ⁊ ſi reſpiceres oculū meū nō videns ſilitudinē luminoſi illius: ⁊ ſic de alijs viſibilibus. pol̾e. n. eſt viſibile tm̄ diſtare a viſu: ꝙ lȝ poſſit multiplicare ſpēm viſus ad viſum: nō tn̄ pōt fieri reflexio a viſu ad aerē exteriorem. Inquire perfectius. ¶ Ad p̄mum argᵐ dico ꝙ maior eſt falſa. ſi vl̾r capiat̄: ſed illud qđ formaliter eſt in oculo tāq̄ȝ elicita a potētia viſiua informata ſpecie obti eſt viſio. ſic aūt non eſt de illa ſpecie. ¶ Ad aliud dico: ꝙ nō opȝ illud qđ immediate cauſat̄ in viſu a viſibili ſit formaliter viſio. ſed pōt quidē actus p̄mus eſſe informans ipm viſum: a quo vlterius elicit̄ actus ſecūdus q̄ eſt videre. ¶ Ad aliud dico ꝙ bn̄ eſt idē actus poᶜ ⁊ organi. ſed organi ꝑ ſe ⁊ poᶜ ꝑ accn̄s. vel eꝯ. ſicut video de materia ⁊ forma: ꝙ trāſmutari eſt actus materie: ⁊ debetur forme per accn̄s. ꝯᵒᵒ igit̄ ꝙ illa ſpecies eſt actus potentie viſiue per accn̄s īquātū ex v̄tute viſiua ⁊ organo fit vnū ſm eſſe: ſed nō opȝ ꝙ ſit actus potētie viſiue per ſe. ſed p̄ncipaliter ⁊ directe eſt ex parte diſpōnis corporalis. ſ. quia eſt terſuȝ ⁊ dyafanū ⁊ nō vnū animatū. Uel dices breui⁹ ꝙ illa ſpēs eſt quidem totius aggregati ex organo ⁊ potentia. ſ. actus p̄mus ⁊ habitus: ſed non eſt ꝓpter h̄ actus ſecūdus: ⁊ talis act⁹ eſt videre. ¶ Ad aliud dico ꝙ eſt anxioma: tamē credo ſpeciem intelligibilē eſſe realiter aliud ab intelliʳᶜ: ⁊ tu dicis ītelligere eſt pati. veꝝ eſt cāliter: q2 cātur a paſſione. ſed nō eſt eēntialis p̄dicatio. de hoc nō plus.

¶ Irrōnabile aūt omnino eſt exeūte quodam viſum videre: ⁊ aut extendi vſq̄ȝ ad aſtra: aut quodā genus ꝓdeūte: ſicut quidam dicunt ⁊c. Qō. X.

VTrum videre fiat extramittendo aliqd ab oculo. videtur ꝙ ſic: quia ſi fieret intus ſuſcipienda iam calor eſſet qualitas actiua: quia ageret aliquid in viſum. hoc autem falſum eſt; quia non eſt caliditas; nec frigiditas: nec

humiditas: nec ſiccitas. ¶ Item volens aliquid
perfectius videre comprimit oculum. hoc autem
non eſſet ſi fieret viſio intus ſuſcipiendo: imo ma
gis deberet apire. vt meliꝰ recipet. Sed ꝓ tāto fit
illa cōpreſſio vt meliꝰ exeat ⁊ ex̄ mittat̄ qđ ex̄ mit
tēdū eſt ad viſionē. ſicut tenēs lapillū īter digitos
ꝓmit digitos. ſi vult exprimere velociter lapilluꝫ.
¶ Itē ſi viſio fieret intꝰ ſuſcipiēdo. tūc hñs ſpēm ali
cuiꝰ viſibilis videret illud. ⁊ hoc eſt manifeſtū. ſꝫ non
eſt ita: qꝛ cū aliqs meditat̄ fortiter aliqđ viſibile pōt
trāſire p añ oclos ſuos: cuiꝰ ſpēm recipit: ⁊ tñ nō ꝑ
cipit illud. ¶ Itē v̄tus: cuiꝰ opō eſt actio opat̄ ex̄
mittēdo. nā actio ſemꝑ trāſit in aliud ab agēte: ſꝫ
opō v̄tutis viſiue eſt actio. vt vult auctor. 6. p̄ncipiorum.
qꝛ viſio eſt actio. ¶ Itē argr̄ ſic. qꝛ videmꝰ ꝙ ocu
lo moto in tenebris vel ī luce clauſis palpebris ap
paret fulgor: qđ nō eēt niſi viſio fieret extramittē
do. ¶ Itē viſio lumioſoꝝ eſt q̄dā viſio: ⁊ certū eē
vr̄ ꝙ vidēdo lumīoſa exeūt ab oculo radij lumīo
ſi. ¶ Itē viſio. ſilr̄ dꝫ fieri in oībꝰ anīalibꝰ. h̄ pꝫ de
ſe. Sed in qbuſdaꝫ aīalibꝰ viſus emittit lumē quo
videt. vt pꝫ de catis ⁊ canibꝰ vt dr̄. q̄re ⁊c̄. ¶ Iteꝫ
mulieres mēſtruoſe īficiūt ſpecula: que recipiūt ⁊
faciūt in eis nubeculā turbidā. ⁊ h̄ nō ē niſi qꝛ vi
ſio eaꝝ ſit extramittēdo. q̄re ⁊c̄. ¶ Itē baſiliſcus
interficit hominē ſolo viſu: vt cōmuniter dicitur:
quod non eſſet niſi viſio ⁊c̄.

¶ Oppoſitū vult Arꝫ. ⁊ Auerro. ⁊ Alexa. ⁊ Alb.

Opinio quorūdā poꝝ Ariſto. fuit vi
ſionē fieri ex̄mittē
do aliqd ab oculis: ſed fuerūt biꝑtiti ſm̄ ꝙ tangit
Arꝫ. ¶ Quidā dixerūt vt Alexā. tractat: ꝙ ab ocu
lis exit pyramis viſualis: cuiꝰ cuſpis eſt in oculo: ⁊
baſis in ſuꝑficie rei viſe: ⁊ cū exitus ⁊ egreſſus nō
ſit niſi corporeuꝫ: ſequebat̄ ꝙ h̄ pyramis viſualis
eēt qđdaꝫ corpꝰ. Sed alia fuit opio platonis. ꝙ ab
Uel qđ vr̄. oculo vidēte exit qđdā lumē qđ diffundit̄: que di
uidet̄ vſqꝫ ad aliqđ ſpaciū aeris exterioris ⁊ ibi co
pulat̄ lumini exteriori: ⁊ ſic fit viſio. ⁊ hoc narrat
Arꝫ. ¶ Sed p̄a opio pōt multiplr̄ remoueri ſm̄ ra
tiōes Alexā. p̄mo: qꝛ ſi viſio fieret necio extramit
tēdo aliqđ corpꝰ pyramidale ab oculo: ſequeret̄ ſi
videremus aſtra fixa oporteret ab oculis nr̄is ta
le corpꝰ ꝓcedere vſqꝫ ad aſtra: ⁊ h̄ ꝯñtia eſt manifeſta
per ſe. Sꝫ illud eſt īpoſſibile: qꝛ ſi totū corpus pupille:
īmo etiā corpus totū anīalis vidētis reſolueret̄ in
corpus ſubtile: nō ſufficeret ꝑꝑ lōgitudinē diſtan
tie ad h̄ ꝙ ꝑueniret vſqꝫ ad aſtra. nā raritas ⁊ ſub
tilitas corpoꝝ nāliū determīatū eſt ad maximū ⁊
ad minimū: ⁊ maxima raritas ⁊ ſubtilitaſ: que pōt
eſſe in mā elmētari eſt raritas ignis: ⁊ maximus ex
ceſſus quo pōt vnū corpꝰ excedere aliud de iſtis ī
ferioribꝰ eſt exceſſus ignis ad alia corpora. Si aūt ab
oculo exiret tale corpus ſubtile ⁊ raꝝ qđ ꝓtēdere
tur ad aſtra: mlt̄o plus: īmo q̄ſi incōꝑabilr̄ excede
ret pupillā q̄ꝫ ignis terrā ex q̄ gn̄aret̄. iđ Alexand.
dicit: ꝙ oporteret aīal vidēs celū tenſum: qꝛ q̄ꝫuis
corpꝰ ſubtile ſit qđ egredit̄: tamen q̄ꝫtitas diſtan
tie ſufficiēs eſt ad ꝯſumēdū corpus aīalis vidētis.
ſi deberet iſta diſtantia occupari corpore reſoluto
vel egrediēte a corpore aīalis. ¶ Iteꝫ ſequeret̄ ꝙ
duo corpora ſimul eēnt aut plura. ⁊ h̄ eſt impoſſibile. vt
T.c.47. pꝫ. 4. phyſic. ꝯñia multiplr̄ appꝫ. p̄o: qꝛ illud corpꝰ dꝫ
⁊.53. ſimul eē cū aere quo defert̄ ad viſibile: nec dꝫ dici
ꝙ cederet aer qđ ibi recipet̄ ⁊ cū. q. mediū celi vi
deamuſ: aut magnā partē q̄uo cederet totꝰ aer me
dius nobis ⁊ viſibili. ¶ Itē videmus aliqd in aq̄:
⁊ cū aq̄ nō remouet̄ a loco ſuo locus nō cedit: ⁊ ſic
corpus egrediēs ab oculis nr̄is ad reꝫ exn̄tē in aq̄
ſimul eēt cū aq̄. ſilr̄ ſi pl̄es hoīes vidēt vnū viſibi
le opōtebit vel ꝙ corpora ab oculis eoꝝ ꝓcedētia
ſeīuicē impedirēt: ⁊ ſic nō oēs viderēt illud: qđ pꝫ
eſſe falſum ad ſenſum: vel ꝙ oīa corpora illa: q̄ ve
niūt ad illā rem deberēt eē ſilr̄ ſm̄ ꝑtē qua tangūt
rem viſam. ¶ Itē ſi duo hoīes īuicē ꝯtra ponant̄
⁊ vnus videt faciē alteriꝰ oportebit ꝙ corpora ab
oculis exeūtia ſilr̄ ſint in aere medio: ⁊ h̄ ſūt abſur
da. ¶ 3o arguit̄ idē: qꝛ cū illud corpꝰ eſſet ſubtiliſſi
mū vt dicūt: tūc ꝓhiberet̄ a fortibꝰ vētis. nā talia
facilia facilr̄ īpellunt̄ a vētis. hoc aūt eſt falſuꝫ. nā
a qbuſcūqꝫ ventis talia nō ꝓhibent̄ recto tramite
qn ad viſibile ꝑducant̄. ¶ Itē oporteret ꝙ clau
ſis palpebris oporteret videre cum talia corpora
ſubtiliſſima poſſent exire. naꝫ ſudor groſſior exn̄s
ab eis exit: nec pōt dici ꝙ ꝑꝑ coaptationeꝫ ⁊ ꝯiun
ctionē palpebraꝝ hoc īpedit̄: qꝛ videmus medijs
aliqbꝰ corporibꝰ ſolidis magis ꝯpactis q̄ꝫ ſint pal
pebre vt per vitrū ⁊ lapides p̄cioſos tranſparētes.
¶ Itē cuꝫ motus localis corporis ſit in tp̄e. viſio
nr̄a fieret cū tp̄e q̄ꝫto apponeret̄ in ꝑueniēdo illa
corpora ad viſibilia: ſꝫ illud eſt manifeſte falſuꝫ: īmo
in īſtāti videmus. ¶ Et ꝯfirmat̄: qꝛ tunc nō ſilr̄ vi
deremus remota multū ⁊ ꝓpinq̄ nobis: qꝛ multo
velociꝰ ꝑueniret corpus viſuale ad ꝓpinqora viſi
biliū q̄ꝫ ad diſtātia multū. hoc aūt videmus eē fal
ſum: qꝛ ſilr̄ videmus diſtātia ⁊ ꝓpinq̄. ¶ Itē aut il
lud corpꝰ ē aer: ⁊ h̄ ē ſuꝑfluū: qꝛ exteriꝰ abūdat añ
pupillā: aut ignis. ⁊ tūc videremus nāliter ſurſum
exn̄a ⁊ nō deorſum: qꝛ ſic mouet̄ nāliter ignis: ⁊ ſi vi
deremus deorſum violenter videremus: qꝛ ignis
violēter mouet̄ deorſuꝫ. ¶ Itē ignis facilr̄ extingui
tur ī aq̄ multa et firma ſi ſit multū paucus ⁊ ſub
tilis. talis aūt eēt ille ignis. q̄re extingueret̄ in aq̄:
⁊ nullo mō videremus mediante aq̄. ¶ Itē oporteret
ſaltē ꝑ noctē huiꝰ ignē videri exeūtē ab ocul': qđ fal
ſum eſt: ⁊ p̄cipue ſi plures eēnt vidētes vnū viſibile
per modicā aeris portionē: qꝛ tūc multiplicaretur
ignis nōbiliter. hoc autem eſt falſum ad ſenſum.
¶ Iſtas rōnes tāgit Alexan. Auerro. ſilr̄. qꝛ illud
corpꝰ deferēs v̄tutē viſiuā ad viſibile dꝫ hr̄e nālē
calorē: qꝛ nec eſt ſubm anīe nec poſt anīe viſiue niſi
calꝫ nāle ⁊ ille calor ſtatim corrumpit̄ cū egredit̄
oculū: ⁊ ſic nō ſaluaret̄ niſi viſiua potentia. ⁊ ſi dicat̄ ꝙ
illud egrediēs eſt lumē. tūc lumē deferret v̄tuteꝫ
anīe ad viſibilia. ⁊ hoc eſt īpoſſibile: qꝛ accn̄s nō pōt eē
ſubm anīe: nec poſt anīe: ⁊ lumen eſt accn̄s. ¶ Silr̄
opio Platōis improbat̄. qꝛ meliꝰ eēt dicere ꝙ ſta
tim in p̄n̄o ꝯiungeret̄ lumen intrinſecus exteriori.
q̄ꝫ ꝙ ꝓcederet ad aliqđ ſpacium: qꝛ dicit Alexan.
aut in oculo intermedio eēt tenebra. ⁊ ſic deberet
extingui lumen intrinſecus: aut eſt ibi lux. ⁊ tūc q̄
rōne ꝯiungit̄ alibi eadē rōne in illo intermedio. ſꝫ
etiā illud ſtultū eſt dicere. qꝛ ſtatim coniungūtur
lumina. vt dicit Ariſto. qꝛ cōiunctio nō eſt niſi cor
poꝝ ⁊ non accidentium que inherent. ſi enim ſint
due candele in aere. lumina ipſarū nō cōiungunt̄:
ſed lumen cuiuſlꝫ educit de potentia medij lumē
ſibi ſile. ⁊ ideo iſte opiones nō valēt. ¶ Propte
rea dico cū Ariſ. ꝙ viſio nō fit ex̄ mittēdo aliqd ab
oculis: qꝛ aut illud eſſet corpus aut lux: nō pōt eſſe

corpus quātūcūq; ſubtile. vt pbatū eſt. Et ꝯfirmatur alia rōne Alexā. q2 exitus corporis ab alio corpore fit ita ꝙ deſinit in anguſtū: ⁊ conᵒ eſt diſtās a re a q̄ fit exitus: ⁊ baſis i re a qua exit. vt videmus in flāma: ⁊ ipſi ponunt oppoᵐ in exitu iſtius pyramidis. ⁊ iō eſt ꝯ nām: ⁊ ea que ſunt manifeſta: nec pōt eē lux. vt pbatū eſt: q2 lux nō pōt deferre aiaz ad viſibile. vt dicit Auerro. cuz ſit accñs: ⁊ tamē h̄ oporteret: q2 actio oīs nālis fit per aliquē cōtactū. ⁊ iō oporteret ꝙ ania viſiua deferreť vt tangeret aliqualiter viſibilia. quare ⁊c̄.

Ad primum argūᵐ dico ꝙ color eſt qualitas actiua actiōe ſpūali: ſed nō reali ⁊ mālī. ¶ Ad aliud dico ꝙ illud fit ꝑ tanto: q2 v̄tus vnita fortior eſt ſeipſa diſperſa. vñ etiā bñ videmus per fiſtulā: q2 ſpēs viſibilis ꝯgregať: ⁊ ſic fit melius iudiciū. ¶ Ad aliud dico ꝙ nō ſequitur: q2 bñs ſpēm pōt eſſe impeditus vel ꝑpter meditationē ⁊ attentionē vehementē circa illud cōſiderandū vel ꝑpter aliq̄ cauſam: ſed niſi ſit impedimentū vel defectus viſiue potētie videbis. Uñ rōne dyafanitatis oculus pōt recipe ſpēm: lz non cognoſcat rez cuiᵒ eſt. Et ad illud dico ꝙ imo ſunt aliq̄ actiōes imanētes in agēte. vt pz per Ariſt. 9. metaphyſice. ⁊ de numero illoꝝ eſt videre. ¶ Ad

T.c.16.

aliud viſa eſt cā alia illius apparitiōis fulgoris in oculo moto. ſ. rōne leuitatis ⁊ dyafanitatis. ⁊ ideo nō bñ arguiť ꝙ ſit emiſſio ignis. ¶ Ad aliud dico ꝙ radij apparētes qñ aliqd̄ luminoſuz vr̄ nō ſunt ab oculo: q2 nō eſt tanti lumis: imo multa fortiora luminoſa q̄ ſit oculus non faciunt lumen vſq; ad celum: ſicut oporteret viſum facere ſi per emiſſionem lumis ad viſibilia videret: ſz ꝓcedunt ⁊ multiplicantur ibi radij ab ipſis luminoſis ad viſum. ¶ Ad aliud. ꝙ bene veꝝ eſt oculos aliquoꝝ aniālium aliqd̄ lumen multiťᶜ in dyafano ratiōe q̄ hñt in ſua ꝯpōne aliqd̄ corporis lumioſi. Sz illud nō eſt rōne viſiōis faciēde: ſz ꝓuenit ex parte ꝯpōnis organi corporalis. ¶ Ad aliud dico ꝙ accidit mulieres mēſtruoſas inficere ſpeculū per emiſſionez fumi corrupti ab eaꝝ humoribus ꝓcedētis ꝑ poros raros ex̄ntes ⁊ poroſos: ſed illud accidit viſiōi cū nō inſit ſemp. ¶ Ad aliud dico ꝙ baſiliſcus nō iterficit per aliqd̄ exiēs ab oculis qd̄ ſit ꝑ ſe reqſitum ad viſionē ⁊ necariuz: ſed per emiſſionem fumi putridi ⁊ venēoſi magis exit per oculos q̄ per aliā ꝑtē rōne ſubtilitatis ⁊ poroſitatis oculi: ⁊ ille fumᵒ corruptᵒ ⁊ venēoſus veniēs ad hoīez iterficit ipz. ⁊ iō rōnes nullatenᵒ ꝯcludūt: ⁊ dr̄ ꝙ illud aīal nāliter inuidet hoī. ⁊ iō vidēs ipz turbať. ⁊ cōmouenť hūores eiᵒ ⁊ exit portio ſubtilis venēoſa per oculos ificiēs aerē q attrahiť ab hoīe per iſpirationem: ⁊ ſic ꝓuenit ad cor et iterficit. q̄re ⁊c̄.

Ad cōfirmatiōnem dictoꝝ a doc. videas Albertū magnū in 25. libro de aīalibus in capitulo ꝑpo de baſiliſco

¶ Non eniz in vltimo oculi in anima: aut anime ſenſitiuum eſt ⁊c̄. Qō. XI.

Utrum aīa viſiua ſit in extremitate pupille. vr̄ ꝙ ſic: q2 ibi eſt aīa vbi opať: ſed in extremitate pupille opať. ſ. videt: qd̄ declarať: q2 viſibile poſitū ſupra viſuz nō fac̄ viſionē: ⁊ diſtās facit. ſi aūt viſiua eēnt interius. tūc poſitū viſibile ſuper oculum. diſtaret adhuc a v̄tute: ⁊ ſic poſſz videri. ¶ Itē oculus eſt iſtr̄m anie viſiue. ſicut dicit Auerro. ꝰſus pñᵐ ſui libelli de ſenſu ⁊ ſenſato. ſz h̄ nō eſſet niſi ania viſiua eēt in ipſo oculo. ¶ Itē nā facit qd̄ meliᵒ eſt: ſz meliᵒ eſt v̄tutē viſiuam eē in extremitate oculi: q2 tunc paucioribus idigebit ad viſionē. nā ſi ſit iterius. tunc indigebit meᵒ exteriori ⁊ deferēte iteriori. ſi aūt ſit in extremitate pupille. tunc ſolū idigebit meᵒ deferēte ſpeciem exteriori ⁊ ſtatim fiet viſio ⁊ recipieť ſpēs in oculo. ¶ Itē ql3 ps aīati eſt aīata: ſz oculus eſt ps aīati. g̀ eſt aīatus ⁊ nō niſi ania viſiua vel ſaltez ꝑcipue ibi debet eſſe anima illa.

¶ Oppoſitum dicit Ariſto. ⁊ Cōmenta. ⁊ pōt argui ratione Alexanđ. quia tunc non poſſemus iudicare diuerſitatē iter viſibilia.

Dico ꝙ anima viſiua pōt capi ꝑ ſubſtantia anie: q̄ eſt forᵃ corporis aīati quā ꝯſequiť v̄tus viſiua: ſicut ſua v̄tus nālis: vel pt̄ accipi ꝑ ipā v̄tute viſiua. ¶ Prio dico ꝙ hz eē in oculo toto: q2 forᵃ ſubalis eſt in ql3 ꝑte ipſiᵒ totiᵒ ſm ſuā ſubam. nā per idez hz eſſe in actu ſimplr̄ pars ⁊ totū. alr̄ nō eēnt gd totū ſimplr̄ niſi hr̄ent vnū actū ſlem: ſed ania que eſt ſuba eſt forma ſubtilis totiᵒ: cuiᵒ oculus eſt ps: ſicut pz. 2. đ aīa. g̀ ⁊c̄. Poſſet ſic ſillogizari ⁊ meliᵒ. vbicūq; eſt aliq̄ v̄tus aīe. ibi eſt ſuba aīe. nā v̄tus ſequiť ſubm: ſz in oculo eſt aliq̄ v̄tus aīe ſm ꝙ dicit Cōmenta. ſ. vis tactiua: qd̄ pz per opationē: que eſt tangere: ſz in v̄itate illa rō patiť calūniā: q2 tangiť ēt vis tactiua forte nō eſt niſi in corde veruz eſt ꝑncipalr̄. ¶ Itē ibi eſt aīa vbi appet eius opatio. h̄ eſt maᵗᵃ ſi ſit opō ꝑmanēs: ſz in oculo eſt aliq̄ opō aīe ſenſitiue. ſ. tactus. g̀ eſt ibi vis tactiua. ⁊ ꝑ ꝯñs ania que eſt pñᵐ ꝑncipale v̄tutū ſenſitiuaꝝ. ¶ Dico 2ᵒ ꝙ ſi capiať ania ꝑ poᵃ viſiua. ſic nō eſt in extremitate oculi: q2 tūc ſemp vnū viſibile appet duo: poſtq̄ iudicareť de ipſo ꝑ duas potētias diſtictas loco ⁊ ſubo. quaꝝ ql3 eſſet ſufficiēs ad videndū: ⁊ ꝯñs eſt manifeſte falſum. ¶ Itē ibi dz eē viſus vbi ē ꝯtactus corpoꝝ deſeruiētiū iſti v̄tuti. Sz hoc eſt itra ⁊ nō exteriᵒ: cū ſint duo oculi. maior pz: q2 cuz vna v̄tus nālis opať per aliq̄ plura: ipſa ꝑncipalr̄ dz eē vbi illa plura vniunť: ⁊ minor pz: q2 ipſi oculi non ſunt exteriᵒ ſibi ꝯiuncti: ſz iterius vniunť: vbi ſunt duo nerui q ꝓcedūt ad oculos: ⁊ ſunt illi duo nerui cancellati in ꝑte añriori cerebri: ⁊ in illo ꝯtactu eſt v̄tus viſiua: ⁊ h̄ fuit cā cuiuſdā accñtl qd̄ ꝯtigit tpe Albti. vn̄ dicit: ꝙ vnᵒ miles vulneratᵒ in bello i timpore ſiniſtro dextrū amiſit oculū: qd̄ ꝯtigit: vt dicit ex cancellatiōe neruoꝝ ab oculis iteriᵒ capitis directoꝝ. veꝝ eſt ꝙ albertus dicit v̄tutē viſiuā eē in cētro hūoris criſtallini: ⁊ Auerro. in oriēte retis in ꝑte cranei: ⁊ ibi eſſet bonū multiťᶜ ſmonē de ꝯpōne oculi ex tunicis ⁊ humoribus: ſed pertinet ad anathomiā ⁊ ad libꝝ de ꝑtibᵒ aīaliū.

T.c.7.⁊.24.

Sz q̄re pari ratione vnus ſonᵒ nō apparet duo ſoni.

Nota de negati uis obiecis.

Ad primum arᵐ dico ꝙ v̄tus viſiua non opať ibi: ſz vbi dcm̄ eſt: nec ſpēs ibi ex̄ñs eſt formalr̄ ipſa viſio. ¶ Ad aliđ dr̄ gdā ꝙ Cōmēta. ſe exponit poſtea q dicit v̄tutē viſiuā eē in orizonte retis vitcia in parte cranei: vel pōt dici. ꝙ q̄uis oculus ſit aliq̄ mō inſtr̄z: nō ſeqť ꝙ in eo ſit v̄tus viſiua: ſz ſuffic̄ ꝙ faciat ad viſionē tāq̄ ps ipſiᵒ vidētis: ⁊ᶜ ſumereť inſtr̄m large. ⁊ cōiter. ꝑ itrinᶜᵒ meᵒ. deferēte itētionē ad ſenſuz. ¶ Ad aliđ dico ꝙ nā fac̄ qd̄ meliᵒ ē ꝑ pobᵒ: ⁊ ñ eſt meliᵒ ꝙ v̄tᵒ viſiua ſit i extremo ocli. tu dicis. meliᵒ ē fieri ꝑ pauciora veꝝ ē. ſi eq̄ bñ poſſit fieri ꝑ pauciora: ſic

ꝑ plura. tūc facere per pauciora eſt meliꝰ: ⁊ dꝫ nāliter ſic fieri. ſi nō eque bñ: nō oꝫ. mō nō poſſꝫ eque bñ fieri viſio ſi eſſet vis viſiua in vltimo oculi: qꝛ tūc nece eēt vnū ſemꝑ iudicare duo. ſi duobꝰ oculis inſpicereť. Et ꝯfirmať rō ab aliquibus. ſi v̄tus viſiua eēt in ſuperficie oculi: aut eēt ſufficiens virtus ad videndū in vtroqꝫ: ⁊ tūc vna ſuꝑflueret: qꝺ eſt incōueniens: qꝛ nā nihil fruſtra agit. ꝓmo celi

T.c.32. ⁊ mundi: aut in vtroqꝫ inſufficiens ad videndum. ⁊ tūc cū viſio ſit vna oꝑatio nālis: oporteret alicuius vnaꝫ eſſe virtutē a qua eēt illa vna oꝑatio: aut in vno eſſet inſufficiens ad videndū ⁊ in alio ſufficiens: ⁊ tunc inſufficiēs ſuꝑflueret. iō nullo modo ſtat illud ꝙ vis viſiua ſit ī extremitate oculi. vna .n. oꝑatio numero nō ſuſcipiť niſi in vno ſuſceptiuo ſm̄ numerū ⁊ cōſtat ꝙ viſio eſt vna oꝑatio ſm̄ numerū. ⁊ ſi fieret in oculo eēt plures virtutes ſecūdū numerū. ⁊ ſilr̄ alie virtutes nō eēnt vna virtus ſm̄ numerum. ¶ Ad aliā ſoluta eſt per diſtinctionē poſitā in qōne. ¶ Sed aliquis dubitabit. qꝛ ꝙ viſibile poſitū ſuper oculū non facit viſum: hoc non eſt niſi qꝛ viſibile tunc īmediate poniť ſupra viſiuā virtutē. Si aūt nō eſſet virtus viſiua in extremitate oculi: tunc viſibile poſitū ſuper ipſuꝫ oculū nō eſſet immeᵗᵉ ſupra vim viſiuā: īmo diſtaret: ⁊ ſic videreť. Nō valꝫ: qꝛ ꝙ viſibile poſitū ſupra oculū non videať. ꝧ nō eſt: qꝛ īmediate ſit ſuꝑ viſiuā potentiā: ſed hoc eſt: qꝛ tūc dyafaneitas oculi nō eſt ſufficiēter illuᵗᵃ: vt ſpēs illiꝰ viſibilis deferať ad virtutē viſiuā: ⁊ huius ſignū eſt: qꝛ cōtingit ꝙ aliqs hūor īmālis exñs in ipō oculo videť: ſicut diciť in 3ᵒ. methauʳ de illo antiphorāte qui videbat faciē ſuā: q̄ſi ꝓcedentē ipm: ⁊ hoc fuit: qꝛ aliqs humor īmaterialis potuit eſſe in oculo ſuo habēs aliqualē ſimilitudinē faciei eius in fiᵃ: ⁊ ipſe cōſueuerat ſe videre in ſpeculo. ⁊ iō iudicabat ſe videre faciē ſuā: ⁊ ſic ille hūor aut fumꝰ īmālis ꝑcipiebať ab eo tāqꝫ aliqd diſtans: qꝛ nō ꝓhibebat dyafanitatē oculi eius illuminari ab extrīſeco lumīe. ⁊ iō ſilr̄itudo illius potuit deferri ad virtuteꝫ viſiuam interius efficientem.

Nō de illo q videbat faciē ſuā. q̄ſi ꝓcedētē ſe.

Et tu potes ꝯfirmaſ qꝺ ipe hoc dicit ꝑ ea q̄ in nobis apparent. in his maxīe q habēt imagīes oculoꝝ. vt Aui. tertia tertij. caplo ꝺ imagin.

¶ Igitur ſi quidē in his accidit: ſicut diximus. manifeſtū ꝙ ſi oꝑꝫ ſm̄ hunc modū attribuere ⁊ aſſignare vnūquodqꝫ ſenſitiuoꝝ vni elementoꝝ: oculi quidē viſiuū aque exiſtimandum ⁊c̄. Q̃ō. XII.

VTrum oculus debeat eē aqueꝰ a dñio. videtur ꝙ aereꝰ: quia talis debꝫ eē vt ſuſcipiat facilius ſpēs viſibiliū. ad hoc .n. oculus ordinatur. Sꝫ ꝧ faciet aereus exñs vt maniᵐ eſt. nā aer eſt magis perſpicuus ſm̄ Cōmentatorē in ſuo libro de ſenſu ⁊ ſenſato. ⁊ Alexā. plane vult in ſuo cōmento illiꝰ libri. ¶ Itē organū ⁊ mediuꝫ debēt eē eiuſdē nāe: cū ſint ſuſceptiua eiuſdē intētiōis. nunc aūt mediū vidēdi eſt aer vt euidēs eſt. ¶ Itē ſi eſſet aqueus: tūc poſſet ꝯgelari. nā oīs aq̄ in mixtis eſt ꝯgelabilis: ſed illud eſt falſuꝫ. nūquā .n. ꝯgelať: neqꝫ riget. i. frigeſcit. vt Ar̄. dicit. ¶ Oppoſitum vult Ariſtotiles.

Dico brebiter ꝙ oculus dꝫ eſſe aqueus in dominio: quia cōſtat ꝙ dꝫ habere dyafanitatē clarā vt recipiat itentiōes viſibiliū ⁊ eas deferat v̄tuti viſiue: quā ꝓbatum eſt eē iterius nō in vltimo. ⁊ ꝧ dixit Ariſt. vñ ſicut ſine lumine exteriꝰ mediū illuſtrāte nō videmus: ſic ſine lumīe nō poſſemus videre: ſi nō eſſet interius in oculo: lumen aūt eſt actus dyafani. vt pꝫ. 2. de anima. ġ conſtat ꝙ oꝑꝫ oculū habere dyafanitatē: aut ġ eſt dyafanū celeſte. ⁊ hoc nō ſtat: qꝛ T.c.69.
corpus celeſte nō mutat ꝯpōnē aīalis: qꝛ eſt ingenerabile ⁊ incorruptibile: aut eſt dyafanuꝫ qꝺ eſt ignis: ⁊ ꝧ nō ſtat: qꝛ ignis excellētia ſue actiuitatꝭ cōſumeret reliqua: aut eſt dyafanū aereū: ⁊ ꝧ non eſt veꝝ: qꝛ aer lꝫ faciliter recipiat ſpēs viſibilium: tñ nō pōt eas cōſeruare: ſed aliqua cōſeruatio ſpecieꝝ requiriť ad compleᵗᵘᵐ iudicij de viſibilibus. ⁊ iō nō eſt bonū ꝙ illud dyafanuꝫ ſit aer. ¶ Item ipſa aq̄ eſt magis cōſeruabilis in mixtis q̄ꝫ ſit aer: qꝛ aer multū eſt paſſibilis. nā videmus ꝙ qꝛ in auditu eſt aer a dñio: oꝑꝫ ipm multis inuolutiōibus eē cooꝑtū ⁊ exteriore corꝑe: ſicut aure: ⁊ eſt multū iteriꝰ ꝯplātatus: ⁊ illā rōnē tāgit Ar̄. ⁊ ēt ꝓmā cuꝫ dicit: ſꝫ magis ſuabilis eſt aq̄ aere ⁊ magis ſpiſſuꝫ. nā rōne ſpiſſitudis maioris pōt aliqualr̄ ſpēs ꝯſeruare magis q̄ꝫ aer. Alexan. adduxit duas cās. vna eſt: qꝛ lꝫ illud per qꝺ exterius viꝰ. ſ. iteriꝰ dꝫ eē ſufficiat recipere ſpēs ⁊ eſſe trāſparēs: tñ iᵒ quo viꝰ. ſ. iterius dꝫ eē enfaſim repñtans: ⁊ ſic dꝫ eſſe aqua: que aer lꝫ recipiat ſpēm: nō tñ eā eſt repñtās: ſꝫ ſtatim corrigit ſe dicēs. ad nihil emfas ad videre dꝫ ſufficiēs trāſparētia. Aliā cām ponit: qꝛ cū dyafaᵃ ſint triplicia. quoꝝ duo ſunt extrema. ſ. aer qui eſt maxīe dyafanus ⁊ corpora ſolida trāſparētia. vt lapides ꝓcioſi: ⁊ aliud eſt ītermediū inter illa. ſ. aq̄. rōˡᵉ eſt oculū hēre trāſparētiā aque tāqꝫ medium. nā vlr̄: ſicut accipiť. 2. de aīa. t.c. 71. oꝑꝫ mediū eē per qꝺ videmus vt ſit ſuſceptiuū vtriuſqꝫ extremitatū. ¶ Sꝫ tu dubitas. ſi oꝑꝫ oculū hēre dyafaᵗᵉᵐ aqueā vt exñs meꝰ iter extrema dyafana ſuſcipiat ipſa: qꝛ denudatus ab ipſis eſt in poᵃ. ſequiť ꝙ oculus nō dꝫ videre aquā: qꝛ nō eſt ab aq̄ dyafana denudatus: nec poᵃ eſt ad eam: īmo ſm̄ actū hñs. mō ꝯñs ē falſum. aquā .n. videmus. Poſſet dici ꝙ dyafanū aque nō ꝯſiſtit in īdiuiſibili: ſꝫ hꝫ latitudinē. ⁊ iō q̄ꝫuis in oculo ſit dyafanū aqueū: tñ pōt ſuſcipere dyafanū ꝑfectiꝰ vel minus ꝑfectū: qꝛ illa hñt rōnē ꝯrij reſpcū eiꝰ: qꝺ ē in viſu. a Sic eadeꝫ rōe dr̄ de tactu: ꝙ q̄ꝫuis ꝯſtet in ꝓportiōe tanˡⁱᵘᵐ qualitatum: tamē illa nō conſiſtit in indiuiſibili: nec eſt punctalis: īmo in tactu vniꝰ eſt magis redacta ad mediū in vno tangēte percipiet ꝓportionē alteriꝰ maiorē vel minorē: qꝛ ſe hñt ad eā ſicut ꝯria: tñ ſi tactus duoꝝ tāgētiū eēnt in ꝓportiōe qualitatuꝫ oīno equalr̄ reducta ad meᵐ. tūc nūq̄ꝫ tactus vniꝰ ꝑciperet q̄litatē alteriꝰ: ſicut ſi eēnt duo homines oīno ī eodē gradu calidi: vnius nūq̄ꝫ tāgeret qualitatē alteriꝰ. ſ. caliditateꝫ alteriꝰ. tūc in ꝓpoſito. ſi eēt aliqs hūor aqueꝰ oīno eiuſdē ⁊ eq̄lis diaⁿⁱˢ cuꝫ oculo meo nō poſſem illū ꝑcipe. Cogita an ſit bñ dictū: qꝛ nō multū ſolet queri de hoc.

a Sed ꝧ qꝺ dr̄ doctor de tactu ñ eſt ſilr̄. tactus .n. fūdať realr̄ ītēperamēto q̄litatū ꝓmaꝝ ⁊ īmutať ꝑꝑ ſui mālitateꝫ ñ ſolū ſpūalr̄ veꝝ etiā realr̄. viſus āt ſolū ſpūalr̄ īmutať. q̄re ñ ē ſilr̄ ſi tactꝰ nō ē denudatꝰ a tota latitudie ſui obiecti nec viſus: qꝛ hoc accidit tactui inquātū ſenſus: lꝫ ñ accidat ei īquātū tactus ⁊ īquātū talr̄ ſenſus: ꝑꝑ ꝧ credo eē dōm viſuꝫ eē denudatū a tota latitudie ſui obiecti. tale āt ē color ⁊ nō dyaphaneitas. ſic doctō ſuppōit. dyaphanum .n. inquātū dyaphanū nō ē viſibile: ſꝫ ꝑꝑ extrāeū colorē. ſic ingt phs i. 2. de aīa. t.c. 68. ⁊ ad hoc adūtēs phs i. 2. ꝺ aīa. t.c. 71 dixit ꝙ ſuſceptiuū coloris dꝫ eē abſcolor: ⁊ nō dixit ꝙ nō dꝫ eſſe dyaphanum.

Ad primum argumētū dico ꝙ viſus non reqrit ſoluꝫ aptitudinē recipiēdi itentiōes viſibiliū: ſꝫ aliqualē poᵃᵐ reſeruandi: ⁊ ꝧ magis eſt in aq̄ q̄ꝫ in aere: ⁊ ēt ꝑꝑ alias cauſas eſt ibi aq̄: lꝫ aer ſit ydoneus ad recipiēdū ſpēs. ¶ Ad aliud dico ꝙ veꝝ eſt ꝙ orᵐ ⁊ meᵐ debēt eē eiuſdē nāe. i. nālis ꝓprietatis ſuſceptiue itentiōis.

tu dicis ꝙ mediũ in viſu eſt aer. verũ eſt. nõ qdez ſm ꝙ aer eſt: ſʒ vt trãſparẽs: ⁊ in hoc ↄit cũ aq̃ eſt vnde mediũ vidẽdi. quare tamẽ aqua appropriatꝰ oculo viſum eſt. Uel ſic ⁊ redit in ideẽ: ꝙ debẽt eẽ eiuſdẽ nature loquẽdo de medio ſm ſe nõ ſm accidens. nũc aũt aer eſt mediũ nõ ſm ſe nõ ſʒ ꝙ aer: ſed ſm ꝙ dyafanus. ¶ Ad aliud dr̃ ꝙ verum eſt iõ natura ordinauit vt humor albugineꝰ pinguis ⁊ craſſus extrĩs humidũ aqueũ pſeruet ⁊ a nimia infrigine ⁊ a nimia calefactione: ⁊ h̃ in hñtibꝰ ſanguinem. in nõ hñtibus vo ſanguinez oculi ſunt pellis dure: ⁊ illud facit protectiones.

¶ Ubi.s̃.in textu.

¶ Queſtio. XIII.

VTrum viſio fiat intus ſuſcipiendo. vr̃ ꝙ nõ: qꝛ tunc ſequeretur ꝙ ↄ̃ria ſimul reciperentꝰ in eodẽ. naʒ ſimul vr̃ albũ ⁊ nigrũ: ⁊ ſic ſi aliqua ĩ oculo ſuſciperentꝰ viſibilia duo ſimul eẽnt ↄtraria. h̃ aũt eſt impoſſ. ¶ Itẽ ſequeretꝰ ꝙ viſus nõ videret res quãte ſunt: qꝛ oculus nõ eſt tantus: ſicut res; nec illud qd̃ recipitꝰ in oculo eſt maiꝰ ipſo oculo. falſum h̃: qꝛ videmus res ſm ſuas magnitudines perfectas. ¶ Itẽ v̾tus nutritiua hʒ opationem: que eſt actio trãſiens in exterius ſubʒ: ſʒ cuʒ ſit minus nobilis virtute viſiua: ſeqꝰ a fortiori: ꝙ virtus viſiua dʒ habere actionẽ exterius trãſeuntem: ⁊ ſic non dʒ fieri viſio intus ſuſcipiendo: qꝛ ſi fieret ĩtus ſuſcipiẽdo eſſet paſſio: ⁊ actio eſt operatio nobilior paſſione: ⁊ ſic virtus nutritiua: cuius operatio eſt actio eſſet nobilior virtute viſiua: qd̃ eſt manifeſtũ ĩpoſſ. ¶ Itẽ ſi viſio fieret ĩtus ſuſcipiendo ⁊ nõ extramittẽdo: tũc vna res nũq̃ poſſet videri duo. nã ab vno nõ ſumitꝰ niſi vnuʒ: ſed illud eſt falſum: cũ videamus oculo eleuato vel depſſo ꝙ vna res apparebit ꝙ ſint due.

¶ Oppoſitum vult Ariſto. ⁊ Cõmentatores.

Dico ꝙ viſio fit intus ſuſcipiendo aliquid a viſibilibꝰ: qꝛ v̾tutis paſſiue operatio fit intus ſuſcipiendo: qꝛ paſſio eſt in paſſo.

Tex.c.19. 3° phyſicoꝝ. Sed viſus eſt virtus paſſiua. vt vult

Tex.cõ.118. Ariſt. in. z. de anĩa. ⁊ vl̃iter oẽs virtutes cognoſcitiue ſenſitiue ſaltẽ exteriores: ⁊ eiꝰ operatio eſt viſio. g̊ fit intus ſuſcipiendo aliquid. ¶ Iteʒ omnis virtutis hñtis immanentẽ operatiõeʒ: que quãdoq̃ eſt in actu quãdoq̃ in potẽtia. operatio dico talis virtutis eſt intus ſuſcipiendo: ita ꝙ pͥma opatio ⁊ reductio ad actũ dʒ eſſe intus ſuſceptio ⁊ paſſio. ⁊ h̃ eſt manifeſta per ſe. Et dico notãter: cuiꝰ opatio eſt ĩmanens ad dr̃iam v̾tutis actiue: que quandoq̃ eſt in actu: qñq̃ in poa: nõ tñ operatꝰ ĩtus ſuſcipiendo: qꝛ actio ſua eſt trãſiens extra. vt pʒ de caliditate: ſed ſi operatio alicuiꝰ virtutis ſit ĩmanens: ⁊ quãdoq̃ ſit in actu: ⁊ qñq̃ nõ vt eſt ĩtelligere: quoniam operatio quãtũ ad pͥmã receptionẽ fiat ĩtus ſuſcipiendo: ita ꝙ pͥma eius actualitas fit ĩtus ſuſcipiendo: tñ ſecũda operatio põt eſſe actio quedã. nã cũ eſt v̾tus actiua pͥma receptione forme ſui motiui. tũc poterit in actuʒ zm qui eſt ſua ꝓpria opatio ⁊ pͥncipalis. Sed viſus eſt hꝰ: qui quãdoq̃ eſt ĩ actu qñq̃ in poa: ⁊ ſua operatio eſt ĩmanẽs. nõ. n. actus vidiſ eſt ĩ viſibꝰ: qꝛ tũc viderent. quare opʒ ꝙ recipiat aliq̃d ſi dʒ reduci ad actũ. ¶ Et poſſet planius ſic rõcinari. Omnis virtus: que quãdoq̃ eſt in actu: qñq̃ in potẽtia: ⁊ ſua actio eſt ĩmanẽs: opʒ ꝙ aliq̃d recipiat ſi ſuã operationeʒ dʒ exercere. ſi enĩ nihil recipiatꝰ. tũc qua ratione nõ egit pͥus nunc etiã non aget. viſus aũt eſt huiꝰ. g̊ ⁊c̃. ¶ Et eſt intelligenduʒ ꝙ Democritus poſuit ꝙ a rebꝰ viſibꝰ defluxerũt corpora ſubtilia vſq̃ ad oculum: ⁊ ex pñtia ipſoꝝ fiebat viſio: ⁊ poſuit illa corpora eſſe ſubtiliſſima: vt euaderet aliq̃ incõueniẽtia. ¶ Sed illud remouet Alexã. multis rõnibus. pͥmo qꝛ nõ poſſet percipi diſtantia viſibiliũ a viſu impedibꝰ illis corbꝰ pñtibꝰ oculo. z°. qꝛ aliqd̃ magnũ viſibile nõ poſſet ſimul totũ videri: qꝛ pupilla nõ poſſet extrĩs corpus peruiuʒ totum defluxũ ſimul ſuſcipere. ¶ Item quo mõ nõ laborat viſus in vido ſuſcipiẽs tot defluxus ⁊ ei ĩcidentibus tot corporibus. ¶ Itẽ ↄſumerentꝰ velociter corpora viſa pluries viſa. ſi aũt aliquid aliđ eꝯ eis adiũgatꝰ. q̃re igitꝰ nõ ſemper manẽt viſibilia in eadem quãtitate cũ eis ſic adiunganꝰ corpora ad ſui reſtaurationẽ. ¶ Itẽ nõ eſſent viſibilia eiuſdem ſic poſt viſioneʒ ⁊ añ: cum partes corporee effluerent. ¶ Et ſi dicas ꝙ eis eꝯ adduntꝰ ſimilia illis q̃ effluũt: mirũ eſt ſi vnũ nõ impedit alterũ. ſ. ꝙ aduenieẽs impediatꝰ a recete ⁊ eꝯ: qꝛ corpora plura nõ poſſunt ſimul eſſe in eodẽ loco. ¶ Itẽ q̃uo illa ſic ſubtilia extñtia nõ impedientꝰ a vẽtis. ¶ Iteʒ q̃re oculis clauſis nõ videmꝰ cũ ſint ſic ſubtilia. vr̃. n. ꝙ pñt oculũ penetrare ſubtilitatis exceſſu. ¶ Item q̃uo cũ videremus mete aq̃ quaʒ cõſtat nõ videre: nec remoueri a ſuo loco q̃uo fugeretꝰ ꝙ duo corpora ſimul eſſent. ſ. aqua ⁊ illa cora defluẽtia. ¶ Itẽ viſio fieret in tp̃e: ita. ſ. ꝙ pñte viſibili in ĩſtãti nõ fieret viſio: eo ꝙ oĩs motus corporis de loco ad locum fit cũ tp̃e: ſed ↄñs eſt falſum: imo in inſtãti videmus. ¶ Itẽ q̃re ſuppoſito viſibili nõ videmus: cũ tunc põt eſſe defluxus corpoꝝ ad oculũ ⁊ ſuſcipi ab oculo. ¶ Et adhuc quare indigemus lumĩe ad viſionẽ ſuſcitem oculo qd̃ videtꝰ. ¶ Iteʒ ſi adiacent oculo que aduenjũt ad eũ ⁊ remanẽt in ipſo. tunc nõ ꝑcipietꝰ diſtãtia inter rem viſam ⁊ viſum. ſi aũt redeunt ad viſibile. tũc in pl̃i tp̃e plus diſtãt ꝙ ŏ ſic nõ ferri videmus. ¶ Et ꝓpter hoc melius eſt dicere: ſicut Ariſto. dixit: ꝙ a forma rerũ viſibilium. ſ. lumĩe vel colore ĩmutatꝰ mediũ illumĩatũ ad ſpẽm coloris vel luminis ⁊ mediũ ĩmutatũ immutat viſum: ⁊ ſic fit viſio rei: cuiꝰ ſimilitudo ĩformat organũ viſus: ⁊ ad iſtũ modũ nullũ ſequitꝰ incõueniẽs. ¶ Sʒ dubm eſt a quo ꝓueĩt h̃ ꝙ fora viſibilis hʒ aliud eẽ in re: ⁊ in me° ⁊ in orgão. Cõmẽ. z° de aïa. vr̃ ꝑꝑ h̃ ponere ſenſuʒ agẽtẽ: ⁊ rõ ſua eſt: qꝛ diuerſitas formaꝝ nõ ẽ ex diuerte medioꝝ. Sʒ magis eꝯ. ⁊ iõ diuerſitas orgãi ⁊ medij ⁊ rei viſilis nõ vr̃ eẽ cã iſtiꝰ diuerſitatis ꝙ in orgão hʒ eẽ ſpũale ⁊ ĩtentõale ⁊ in re hʒ eẽ mãle: ⁊ dicit ꝙ illud idiget ↄſine. Sʒ poſſumus dicere nõ podo ſenſum agẽtem ꝙ cã mãl'r ẽ a dyafano in quo ſuſcipitꝰ: ⁊ lʒ mã nõ ſit pͥnlis cã diuerſitatis formaꝝ: tñ ad diuerſaʒ diſpõnẽ mãe ↄcomitatꝰ alia ⁊ alia forma. de hoc ẽ bona ↄſideratio. nõ plus ad pñs.

Com.60.

Ad primũ arm dico ꝙ ↄ̃ria ſil' eẽ ſm eẽ reale ⁊ ↄpletũ ⁊ actuale ⁊ ꝑ ſe tm̃: ẽ ĩpoſſ in eodẽ: ſʒ ſʒ eẽ in poa vt in mã: ⁊ ſpũale vt in aïa: ⁊ incõpletũ ſeu remiſſuʒ vt in me°. nihil eſt incõueniens. a Uel dic forte meliꝰ: ꝙ lʒ albedo ⁊ nigredo ⁊ vl'r extrema ſenſibiliũ ſint ↄ̃ria: tñ ĩtentiões coꝝ nõ ſunt ↄ̃rie: ſʒ ſom diſꝑate: qꝛ in vno pũcto medij ſil' eſt ĩtentio albi ⁊ nigri. ⁊ iõ nõ ↄ̃riantꝰ nec repugnãt. ¶ Ad aliud dico ꝙ ſi viſio poneretꝰ

a Iſta zª rñſio ẽ rõnabilis: qꝛ q̃ ↄ̃riantꝰ ĩ iferioribus ñ ↄ̃riãtꝰ ĩ ſuꝑioribꝰ: ⁊ vꝫ eſſe ĩtẽtio Auer. ĩ. 6. metaph. ↄmẽ. 8. vbi ponit dr̃iam int̾ ens ĩ ĩtellc̃u ⁊ ens ex̃ ĩtellcm̃: lʒ oppoſitũ dicẽ videatꝰ ĩ. 7. meta. ↄmẽ. 23. ⁊ ĩ hoc ↄſidera ſic̃ ſcis.

fieri ſuſcipiẽdo aliqd̕ q̄tũ ⁊ corporeũ nõ poſſꝫ res magna videri tota ſimul:ſed ſic nõ ponimus. Sed illud ſuſceptũ eſt qd ſpũale ⁊ impartibile:⁊ eſt ſimilitudo totius rei.ſ.ſpũalis ⁊ intentiõalis.⁊ ideo videt̄ tota res:lꝫ pupilla ſit tanta: ſicut in ꝑuo apparet q̄tũ. ¶ Ad aliud dico ꝙ comparatio dꝫ fieri ĩter ea que ſunt eiudẽ ſpẽi:⁊ tu comparas v̓tutẽ nutritiuã ⁊ viſiuã:que nõ ſunt eiuſdẽ ſpeciei: imo nec eiuſdẽ generis ꝓping. ¶ Uel dicas ꝙ virtus viſiua nobilior exñs bñ hꝫ operationẽ nobiliorẽ ⁊ actionẽ.ſ.imanentẽ:nec eſt vlr̕ veruꝫ ꝙ operatio trãſiens extra operans.i.in alio ab ipſo operãte receptiua ſit nobilior operatiõe imanente:imo operationes ꝓprie ⁊ p̄ncipales nobiliſſimoꝝ entium ſunt imanẽtes.vt dei ⁊ ĩtelligẽtiaꝝ. ¶ Sed tu dices.ſi operatio viſus fit intus ſuſci^do a viſibili ⁊ recipiẽdo. tunc viſibile erit nobilius. q̄re agens eſt nobilius ⁊ p̄ſtãtius eſt paſſo.3.de ania. ⁊ ſic opatio p̄ma viſus que eſt receptio erit minus nobilis operatiõe ipſiꝰ viſibilis:que eſt actio in viſuꝫ. Põt dici ad pñs ꝙ dignitas potẽtie dꝫ accipi ex ſua p̄ncipali operatione nõ ex minus p̄ncipali.nũc aũt operatio p̄ncipalis intrinſeca potẽtie viſiue eſt actio vidẽdi ⁊ iudiciũ de viſibilibus: ⁊ illa eſt nobilior q̄ꝫ ſit actio viſibilis in viſum.dicã g̊ ꝙ quãuis viſibile agat in viſuꝫ: ⁊ viſus recipiat ab ipſo eſt v̓tus paſſiua reu ipſiꝰ: qꝛ tñ illa nõ eſt ſua p̄ncipalis operatio:imo magis ipꝫ videre ꝙ ꝯcedat̄:imo adhuc nobilior erit potẽtia viſiua q̄ꝫ poᵃ actiua iſtius viſibilis. ¶ Boᵃ duᵒ in hoc.ĩquire diligenter. Si qs inſtet saltẽ potentia viſiua inquãtũ recipit a viſibili eſt minꝰ nobilis ipſo viſibili. Forte cõcedẽdũ eſt:ſed nõ eſt ſemper h̃ ſimplr̕ minus nole. Sed ſolum ſm qd nõ eſt p̄ncipalr̕ ꝓpter hꝰ receptionem. Aly dicunt ꝙ virtus viſiua nõ recipit per ſe a viſibili:ſed per accñs:⁊ ipꝫ organũ per ſe recipit. hꝰ organi potentia viſiua eſt actus: ⁊ ſic nõ ſequit̄ eam eſſe minus nobilẽ. Cum g̊ dicit̄ potẽtia viſiua vel actiua eſt nobilior paſſiua veꝝ eſt potẽtia paſſiua: que per ſe eſt ſuſceptiua ab illo agẽte. vt intellectꝰ agẽs eſt nobilior poſſibili:ſed nõ oꝫ ꝙ potẽtia actiua ſit nobilior paſſiua:que per accidens recipit ab illa. ſicut videmus ꝙ aliqd̕ aniatũ recipit ⁊ patit̄ a virtute actiua ignis vel terre:ſed ania patit̄ ꝑ accidẽs ⁊ ſue virtutes inquãtũ ſunt ꝯiuncte corpori ſm ſe patiẽti:nõ tñ opꝫ ꝙ v̓tus actiua ignis ſit nobilior v̓tutibus anĩe. ¶ Ad aliud rñdet Albertus aſſignando multos modos.quibꝰ vnuꝫ põt videri duo dato ꝙ viſio ſit ĩtus ſuſcipiẽdo. ad pñs capio vnũ: ꝙ cũ ſint duo nerui ꝓcedentes ad oculos: in quoꝝ contactu ſita eſt vis viſiua:vbi vniunt̄ due ſpẽs que recipiunt̄ in extremitatibus oculoruꝫ ꝯit vnum illoꝝ neruorum eleuari a loco ꝯtactus vel aliquo mõ:qꝛ remoueri a loco contactus:⁊ tũc ille ſpẽs viſibiles delate ꝑ neruos in ſpũ viſiuo ad ſenſum cõem vel ad viꝫ viſiuã:non vniunt̄ in aliquo vno pũcto.⁊ tunc notificat̄ ⁊ pũtat̄ tãq̄ꝫ duo. ⁊ ſic iudicat̄ eſſe duo quãtũ eſt ex parte virtutis viſiue. ſi nõ eſſet alia virtus cognoſcẽs illũ errorẽ contingentẽ ꝓꝑ ĩnãlẽ diſpõneꝫ organi:nec ĩtelligo ꝙ ſic remoueat̄ neruus a loco ꝯtactus ꝙ realr̕ ſeꝑet̄ ab alio neruo cũ ſolr̕one ꝯtinuitatis:qꝛ ſic corrũꝑet̄ viſus. Sed ĩtelligo ꝙ ꝑ eleuationẽ oculi neruus acqrit aliquẽ ſitũ ĩnãlẽ:ita ꝙ nõ eſt ſic cõiunctus alteri neruo ꝙ ſpẽs delata per alterũ neruũ vniatur: ⁊ ſic remanet duplex ſpẽs ⁊ iudicat̄ tanq̄ꝫ de duobus. ¶ Jtẽ ꝓpter ĩnãlẽ ſitũ nõ intelligo ſpẽm viſibilẽ deferri:ſicut vnuꝫ corpus localiter mouet̄ de vno loco ad alium:vel ſicut defert̄ hõ in naui:ſed ſpẽs ſe multiplicat vſq̄ꝫ ad vnũ pũctum:ita ꝙ ſpẽs exñs in vna ꝑte oculi gignit ſuã ſilr̕itudinẽ in alia:⁊ ſic vſq̄ꝫ ad locũ ꝯtactus: ⁊ iſta nõ explicat oĩno albtus ibi saltẽ:⁊ gaudebam ſic ĩtelligẽdo cãm duplicationis viſionis.cuius rei:qꝛ pulchrũ eſt:quid de lucro:vade nõ quia hole ꝓꝑ lucrum.. ¶ Ad formã g̊ rõnis cũ dicis vnũ nũq̄ꝫ põt videre duo. veꝝ eſt oculo vtroq̄ꝫ exñte in ſua nãli diſpõne:ſed ꝑ modũ accidẽtalẽ ⁊ naturalem poſſibile erit ſm p̄dicta.

Tex.c.19.

Quo vnũ appareat duo.

Vide cãm iſtius in.31.particula ꝓblematũ. problemate.xj.

¶ Ignis autem odoratus. Qõ. XIIII.

Queritur Utrũ odoratꝰ ſit ignis a dñio:vr̕ ꝙ nõ:qꝛ quãdo locatũ eſt ſituatũ ĩ loco frigido ⁊ humido dꝫ eſſe frigidũ ⁊ humidũ. locatuꝫ enĩ ꝓportionatur ſuo loco naturali.4. phyſicoꝝ. Sed odoratus eſt hꝫ:vt vult aꝝ.q̄re ⁊c̃. ¶ Jtẽ illius nãe nõ dꝫ eẽ odoratus a dñio que eſt cõis oĩbus alicuius generis:⁊ nõ eſt appropriatum alicuius illoꝝ.ignis aũt eſt cõis oĩbꝰ ſenſitiuis: vt pꝫ in.2.de aĩa. ¶ Jtẽ mediũ ⁊ organum debẽt eſſe eiuſdẽ nãe:eo ꝙ ſunt ſuſceptiua eiuſdẽ intẽtionis: ſed mediũ odorãdi eſt aer ⁊ aqua:vt vult pħs: g̊ ſimilr̕ organũ odorãdi dꝫ eẽ aeris vel aq̄ ⁊ nõ ignis. Et cõfirmat̄ per ariſt.2.de aĩa.q dicit ꝙ odoratus eſt aeris vel aque ⁊ non ignis:ſic eſt a dñio:qꝛ ſunt elementa diſtincta.

Tex. com.48.
T.c.52.⁊ inde.
Tex cõ.97.

Oppoſitum dicit Ari. ¶ Dico cũ alex.ꝙ odoratꝰ poteſt accipi duplr̕. vno mõ ſm ſe ⁊ ſm ꝙ eſt in poᵃ ad odole:alio mõ ſm ꝙ actualr̕ ĩpe odoratꝰ eſt ĩmutatꝰ ab odorabili: p̊ mõ dico ꝙ ẽ aqua a dñio:qꝛ illud qd̕ eſt in poᵃ ad calm̕ ⁊ ſiccũ dꝫ eẽ frigidũ ⁊ hũidũ:⁊ ꝑ ꝯñs aqueuꝫ: qꝛ ille ſũt ꝓprietates aq̄:nã nihil eſt ĩ poᵃ ad vnum ꝯrioꝝ niſi ſit ĩformatũ altero vel ꝑfecte vel ĩperfecte:calm̕ aũt ⁊ frigidũ ſũt ꝯria.ſir̕ humidũ ⁊ ſiccuꝫ: qd̕ igit̄ ẽ ĩ poᵃ ad calm̕ ⁊ ſiccũ:oꝫ ꝙ ſit frigidũ ⁊ humidũ aliq̊ mõ:nã trãſmutatio: q̄ reducit̄ aliqd de poᵃ ad actũ ĩcipit a ꝯrio vel medio: vt pꝫ.5. phy.ſꝫ odoratꝰ ĩ poᵃ ad calm̕ ⁊ ſiccũ.ſ.odorabile:qd̕ eſt calidũ ⁊ ſiccũ odoris virtꝰ nõ cal̕a eſt:vt Ari. dicit pꝰ ¶ Et notãdum vt dicit alb.ꝙ q̄ꝫuis aliq̄ odorabilia ſũt frigida:vt cãphora ⁊ roſa:tñ diffũdẽs odorẽ ẽ calm̕:cuiꝰ v̓tute odor ĩpe eſt calidus ſm actum:⁊ huiꝰ ſigm ponit Alex.qꝛ ĩ tꝑibꝰ cal̕is flores ãpliorẽ odorẽ faciũt velut quadã euaporatiõe facta ab ipſis.euaporatio aũt ẽ cal̕a ⁊ ſicca.q̄re ⁊c̃. ¶ Jteꝫ qd̕ eſt ſituatũ nãlr̕ ĩ loco frigido ⁊ hũido dꝫ tale eſſe ſi locus ⁊ locatũ ꝓportionãtur. Sꝫ organũ odoratus qd̕ eſt odoratiuũ ſm potẽtiã ẽ ĩ loco frigido ⁊ hũido ſituatũ nãlr̕:qꝛ ſemꝑ ⁊ in oĩbus ſuppoſitis:ſic ĩuenit̄.q̄re ⁊c̃. Et poſſet cõfirmari ſigno:qꝛ videmꝰ ꝙ odores q̊s cõſtat eẽ cal̕os ⁊ ſiccos cõfortãt cerebrũ reducẽdo yꝑbolẽ.i.exceſſus q̄litatis eiꝰ ad tẽperamẽtũ. modo calm̕ ⁊ ſiccũ nõ reducũt ad tẽperamẽtũ niſi illud qd̕ ẽ frigidũ ⁊ humidũ: vñ ſi organũ odoratꝰ eẽt calm̕ ⁊ ſiccũ magis nocerent ei odores augmẽtãdo eius caliditatẽ ⁊ ſiccitatẽ:ſil̕e.n.adueniẽs ſil̕i facit illud furere. Et ex h̃ põt ſyllogizari.illa ꝑs corꝑis cui auxiliat̄ calm̕ ⁊ ſiccũ reducẽdo ſuas q̄litates ad tꝑamẽtũ eſt frigida ⁊ humida:⁊ ꝑ

T.c.6.⁊.52.

Odorabilia frigide cõplexiõis ſũt ſex tñ.vꝫ.cãphora roſa nenufar:viola:muſcus ⁊ ſandali, ſicut ĩngt conciliator in dĩa.197.

dn̄s aquee nature: ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito: nec intelligo ꝙ ſit aq̄ pura: nā aq̄ pura nõ ē ps q̄titatiua mixti: ſʒ bn̄ ſit ps eēntialis. Tūc dico ſcḋo ꝙ odorat⁹ ḟm actū.ſ. ḟʒ ꝙ i actu ē imutat⁹ ab odore ē calidus ⁊ ſiccus: ⁊ ſic ignis a dn̄io: q2 talis ē odorat⁹ ḟm actum q̄le eſt ipſ3 odorabile: nā lʒ agens ⁊ patiēs ſint in pn̄º diſſilia: tn̄ ſunt ſilia in fine: ⁊ agens aſſimilat ſibi paſſū: vt pʒ p̄ de gn̄atione. Sed odorabile ḟm actum eſt calʒ ignitū: vt pʒ p̄ Ariſt. q2 dicit ꝙ odoris v̄tus nā cal'a eſt: ⁊ iõ vult ꝙ iuuat cerebrū hoīs reducēdo ei⁹ cõplõne ad tꝑamētū: vt pʒ poſterius.

Tex.cõ.46. 48.infra.

¶ Itē Ariſt. vr̄ ſic arguere talis eſt odoratus ſcḋʒ actum q̄le odoratū eſt in poª prius q̄ᷓ odoreť: ⁊ illa eſt maᵗᵃ per ſile in alijs: nā tale dʒ eē frigidū ſcḋm actū q̄le ē ifrigidabile i poª anteq̄ᷓ ſit actu frigidū: ſed odoratus in poª anteq̄ᷓ odoret eſt i poª ad calm ⁊ ſiccū: cū ſit frigidū ⁊ humidū: qḋ pʒ p ſuū locuʒ.ſ. qḋ eſt ꝑpe cerebrū: frigidū aūt ⁊ humidū dʒ eſſe in poª ad calʒ ⁊ ſiccū: quare ⁊c. Minorē illius rationis: ⁊ eius ꝓbationem ponit in lr̄a ḟm ꝙ vr̄ mihi.

¶ Sed dubia ſunt in dictis. Pria rõ nõ vr̄ cõcludere ꝙ ſi odorat⁹ ḟm actū debeat eē talis q̄le eſt odorabile: nõ eſt verū niſi odoratus pateret ab odorabili ḟm eē reale: ⁊ h̄ nõ eſt: ſed ḟm eē ſp̄uale. ſenſus eni eſt ſuſceptiu⁹ ſpēꝝ ſine mā.z.de aīa. ¶ Itē dubiū eſt qḋ mouet alex. nā ḟm ariſto. rõnem vr̄ ꝙ viſus ēt ḟʒ actū dʒ eē ignis ⁊ calid⁹ ⁊ ſiccus: q2 cõſtat ꝙ organū viſus eſt frigidū ⁊ humidū cuʒ ſit iuxta cerebrū: vt ēt dicit pħs: ⁊ ſic dʒ eē i poª ad aliqd calidū ⁊ ſiccū. eſt aūt in potētia ad viſum ḟm actū. viſus igiť ḟʒ actū ē calidus ⁊ ſiccus: ⁊ ᵖ ē ignis a dn̄io.

Tex.cõ.izi.

¶ Ad pᵐ rn̄r ꝙ q̄uis ſenſus nõ recipiat ſenˡⁱᵃ realr: ſʒ ſp̄ualr: q2 tn̄ ſpēs ſenſibiliū ſunt effect⁹ ipſoꝝ. effectus aūt hʒ virtutē ſue cauſe p ſe: vt ſatis pʒ.z. metheoꝝ: iõ i ipſis ſpecieb⁹ ſenſibiliū reſeruātur quodāmodo v̄tutes ſenſibiliū: ⁊ illud hētur etiā in lib. de motib⁹: ⁊ ſic lʒ odoratiuum imutatur ſp̄ualr ab odorabili: tamē q2 odor quodāmodo eſt calidus ⁊ ſiccus illa ſpēs hēbit virtute caliditatē ⁊ ſiccitatē: ⁊ ſic remanet veꝝ ꝙ odoratus ḟm actū eſt calidus ⁊ ſiccus ſaltē virtualiter. ¶ Ad aliud dubiū rn̄deť Alex. ꝙ odoratiuū ḟʒ ꝙ frigidū ē odoratiuuʒ: ſʒ viſiuū ḟm ꝙ frigidū nõ eſt viſiuū: ſed ſcḋm ꝙ dyafanū: q2 odoratiuū ḟʒ ꝙ frigidū eſt odoratiuū erit in poª ad cal3: q2 vero viſiuū ſcḋm ꝙ dyafanū eſt viſiuū: nõ aūt ſcḋm ꝙ frigidū ⁊ actus dyafani eſt lumen. iõ erit in poª ad lumē ⁊ calorē ⁊ nõ ad calidū: ¶ Sʒ remanet dubiū: q2 ſi viſiuū ē i poª ad lumē: cū ignis ſit qd luminoſum erit viſus ſcḋm actū luminoſus: ⁊ ſic erit igne⁹ ſaltē q̄tū ad iſtā ꝓprietatē q̄ lux eſt: ⁊ aliq cõcedūt. ita ꝙ nõ eſt incõueniēs viſum eodē mõ eē ignis: viſuʒ dico ſcḋʒ ꝙ actū: ſicut odoratus ſcḋm actū eſt ignis: nõ ꝙ ſit ignis ē cal'a ⁊ ſiccus erit ita viſus ſcḋm actū: ſed ſcḋʒ ſuā ꝓpetatē: q̄ eſt lux. Sed alr̄ põt dici ꝙ ignis i ꝓpria ſpera ⁊ ꝓpa mā nõ lucet: ſicut cõmētator dicit i tractatu ſuo de ſenſu ⁊ ſenſato: nec ſolus ignis lucet: ſʒ ⁊ alia multa: ⁊ iõ q̄uis organū viſus ſit i poª ad lucem: ⁊ viſus ſcḋm actū regrat lucē: ſic ⁊ odoratus ſecūdū regrit calidū ⁊ ſiccū: nõ ſeqtur ꝙ viſus ſcḋm actuʒ ſit ignis a dn̄io: q2 lux nõ eſt ita ꝓpria ignis ſicͭ caliditas ⁊ ſiccitas.

Rationes omnes ſoluuntur per diſtinctionem poſitam: quia cõcludunt ꝙ odoratus ſecundum ſe ⁊ ſecunduʒ ſuam eſſentialē diſpõnem nõ dʒ eē ignis a dn̄io: nõ tn̄ concludunt ꝙ nõ ſit calidus ⁊ ſiccus ſcḋm actum prout eſt immutat⁹ actu ab odorabili. Diſcurre p rõnes applicādo diſtinctionē: pp breuitateʒ hoc omitto: ſciant tn̄ iuuenes ꝙ nõ itelligo odoratū ipſum: ⁊ ipſ3 actū odorādi ſic eē igneū a dn̄io ꝙ ſit q̄dā mixtū ex q̄tuor elr̄tis in q̄ ꝑdomineť ignis: ſicut dicimus organū viſus eē aqueū a dn̄io: q2 eſt q̄dā mixtum i q̄ aq̄ ꝑdominať aliquo mõ: q2 odoratus ſcḋm actū ſiue actus odorādi: ⁊ ſilr̄ ſpēs odoris eſt actus ⁊ forma ſilr̄: ſed itelligo ꝙ eſt ignis a dn̄io: q2 ad ſuū exiſtere regrit calʒ ⁊ ſiccū p̄ncipali⁹ ⁊ formali⁹ q̄ᷓ alias ꝑmas q̄litates elr̄tares. Ingre an ſic bn̄ itelligā: q2 alij nõ explicāt: ſed reputāt pro maᵗᵒ: bn̄ tn̄ verū ē ꝙ ſi capiať odoratus ḟʒ actū pro ipſo organo odoratus actu odorāte ⁊ iformato ſpē odoris: ſic eſt bn̄ aliqḋ mixtū ex q̄tuor elr̄tis qḋ quodāmodo habʒ ignē a dn̄io inq̄tū q̄litatib⁹ ei⁹: ⁊ aliq̄lr̄ iformatuʒ ſcʒ calido ⁊ ſicco: ⁊ ſic credo eſſe intelligendum.

¶ Tactiuum autem terre ⁊c. Qõ. XV.

Queritur Utrū tactus ſit terre a dn̄io: vr̄ ꝙ non: q2 illud pp cuius dn̄ium aliqd reddiť nõ ſentiens nõ dʒ dn̄ari in organo tactus: q2 organū tactus eſt ſenſitiuū: ſed pp dn̄ium terre aliqd fit nõ ſenſitiuū. capillis.n. ⁊ oſſibus nõ ſentimus: q2 terrea ſūt ḟm Ari. in.3. de aīa. ¶ Itē illius nāe nõ dʒ eē tactus q̄ eſt frigidiſſima cū ſine calore nõ ſentiamus: vt pʒ.z. de aīa. ⁊ cõmētator dicit i illo tractatu de ſenſu ⁊ ſenſato: q2 nihil dʒ eſſe ſubm aīe niſi calor. i. niſi corpus iformatū calore: ſʒ terra ē maxie frigida: cū maxime diſtet a celo: ⁊ cõmētator dicit i.z. ce. ⁊ mū. ꝙ ſicut ꝓpingtas ad motū celi largiť caliditatē ⁊ leuitatē ⁊ motū: ſic remotio ⁊ diſtātia largiť frigiditatē ⁊ grauitatē ⁊ qeteʒ. ¶ Itē iſti⁹ nāe nõ eſt organū tactus que nõ poſſet recipere ſpēs ſenſibiliū ſine mā. hoc.n. cõpetit omni ſenſui.z. de aīa: terra eſt hm̄: q2 eſt nimis mālis ⁊ groſſa receptum ⁊ recipiēs debēt proportionari. Tex.cõ.66. Tex.cõ.izo. Com.94. Tex.cõ.izi.

¶ Oppoſitum dicit pħs in littera.

Dico ꝙ in organo tact⁹ dn̄ari terrā põt itelligi vno mõ ꝙ eēt ſimplex terra: ⁊ eſt improprie dictū: q2 dn̄ium reſpectu alicui⁹ alteri⁹ preſupponit ambo illa ibi eē. Alio modo ꝙ dn̄areť terra ſcḋm ſuas virtutes actiuas i organo tactus reſpcū aliaꝝ v̄tutū elr̄tariū.ſ. frigiditatē ⁊ ſiccitatē. Alio modo ꝙ in corpe qḋ eſt organū tact⁹ eſſet plus de terra ſcḋm molē ⁊ ſubam: ⁊ ꝑcipue reſpectu alioꝝ ſenſitiuoꝝ. Primo mõ nõ dn̄atur: q2 nulla pars q̄titatiua mixti eſt pura terra: quelʒ.n. pars mixti eſt mixta in p̄ de gn̄õne: ſed organū tactus eſt pars q̄titatiua mixti. ſicut ⁊ alia organa. Scḋo modo n̄ dn̄atur terra: q2 elr̄tū ineptū ad iudiciū: ⁊ nõ bene receptiuū ſpēꝝ ſine mā: nõ dʒ dn̄ari in organo tactus: cū tactus debeat iudicare de tāgibilib⁹ qualitatibus: ⁊ recipe ſpēs tāgibiliū ſcḋʒ eē ſp̄uale: ſicut oīa alia organa: ſed ita eſt ꝙ terra eſt inepta ad iudiciū cū dominatur ḟm ſuas virtutes: ⁊ nõ bene receptiua ſpēꝝ ſine mā: tarde videmus mixta: quoꝝ q̄litates medie magis accedūt ad q̄litates terre.ſ. ad frigidū ⁊ ſiccū: vt capilli ⁊ oſſa nõ eē cognoſcitiua: ſicut ēt plāte nimis terreſtres exiſtētes nõ ſenciūt pp dn̄ium terre hoc modo. Tertio modo põt teneri ꝙ organū tactus dʒ eē terreū a dn̄io ꝙ illud Tex.cõ.86.

corpus qd̄ dʒ hr̄e tāgibiles qualitates p̄mas reda ctas ad medium ⁊ temperamentuʒ debet plus ha bere de terra ſʒ molē ⁊ ſubaʒ q̄ȝ de ceteris elr̄tis: qd̄ probat̄: q2 terra ē minime actiua ⁊ magis paſſi ua q̄ȝ alia elr̄ta: qd̄ atteſtatur illud q̄ ipſa eſt loca ta infra ab oībus elr̄tis: ⁊ locatū eſt ad modū mãe ⁊ paſſiui reſpectu loci p̄cipue in ſimplicibus: vt pʒ

Tex.cō.49. ex.4.phyſi.⁊ iō cū ſit minime actiua: opʒ q̄ ſi de bet ſufficiēter reſiſtere igni q eſt multū actiuus ad cōſtituēdū q̄litatē mediā: ita q̄ ignis nō oīno obti neat: opʒ dico q̄ ipſa ſub maiori quantitate: vt ſua virtus ſufficiēter poſſit eʒ agere in ipſum ignem: ⁊ alia elr̄ta: vñ ſi tantū eſſet in mixto de elr̄to ignis ſʒ molē ⁊ ſubaʒ q̄ȝtū de terra ipſe: ignis obtineret oīno ⁊ ɔuerteret ipſam terrā in ſuā ſpeciē vel ſaltē non fieret qualitas media ſufficienter tēperata ad formā mixti p̄fecti: ⁊ p̄cipue animati: quare dʒ ter ra dn̄ari ſm molē.i.magnitudinē: ⁊ h̄ eſt cā q̄ oīa mixta ſaltē perfecta mouētur deorſum: vt hʒ vide

T.cō.5.⁊ inde. ri p̄mo ce.⁊ mun. ¶ Jtē p̄r alr̄ illud dn̄ium: q2 nos videmus q̄ organū tactus eſt circa corpus: imo ēt in corde eſt organū tactus: qd̄ p̄bat̄ per embrionū formationē: qui ſentiūt ſolo corde formato: ⁊ ſi pū gatur retrahit ſe: ⁊ dilatatur: ſi aliquod conueniēs adiūgatur: cū aūt ipſum ſit calidiſſimū opʒ q̄ ſit ſo lide ⁊ cōpacte ſube: vt nō cōſumat̄: ⁊ vt poſſit con ſeruare calorē: ⁊ ob id opʒ qd̄ in ipſo dominet̄ ter ra ſaltē ſcd̄m q̄ȝtitatē: ⁊ ſic ſilr̄ dʒ dominari in orga no tactus: qd̄ eſt p̄pe cor vel in ipſomet corde. p̄cipi pimus eni ſenſibilr̄ q̄ cū accidit aliqua leſio circa cor vel in corde ipſa eſt multū doloroſa: ⁊ mlt̄o ma gis q̄ȝ in alijs: ⁊ iō ſaltē ſcd̄ʒ iſtā excellētiam pōt di ci q̄ ibi eſt organū tactus: ⁊ ſic exponit Alb. ¶ Sʒ dubiū eſt ſi organū tactus eſt i corde q̄uo p totum corpus tangim⁹. ¶ R̄ndet̄ q̄ lʒ caro q̄ defert ex oī p̄te corpis ſpēs ſenſibiliū ad organū tactus ſit in corde originalr̄ ⁊ radicalr̄: tn̄ p totū corpus diffuſi ſūt nerui p̄cedētes a corde: ⁊ in eis eſt virtus tacti ua: ⁊ ſic p totū corp⁹ tāgit aīal: lʒ excellēti⁹ circa cor.

Ad primū ar^m ſolutū ē ex dictis.ɔ̄.n. terrā n̄ dn̄ari: ſʒ v̄tutes ſuas i organo tactus: ⁊ hoc cōceſſum eſt: q̄n̄ tn̄ ſcd̄m molē ⁊ ſubaʒ dominet̄: vt mixtū hēat q̄ȝtitatē mediam nō ɔclu dit. ſilr̄.3ª.rō ⁊ª.2.eadem via ſoluitur.

¶ Nam color in extremitate aut extremi tas eſt. Qō XVI.

Tex.com.35.

Commento.4.

Queritur Utrum color ſit extre mitas: arguit̄ q̄ nō: q2 qualitas nō eſt extremitas: nā extremi tas eſt i genere q̄ȝtitatis: ⁊ eēntie p̄dica mētoꝝ ſunt ipmixte. p̄ poſterioꝝ. Sʒ color eſt q̄litas de 3ª ſpecie q̄litatis. hoc eſt certuʒ. ¶ Jtē qd̄ eſt i extremitate nō eſt ex̄mitaʒ: q2 nihil ſuſcipit ſeipſum: vt dicit cōmētator.3.de aīa: ſed co lor ſuſcipit̄ i extremitate: ḡ color nō ē extremitas. ¶ P̄. ſi color eēt extremitas vel in extremitate. tūc corpora in ſuis p̄funditatibus nō eēnt colora ta: q2 extremitas nō eſt i p̄fundo corpis: ſʒ h̄ ē fl̄m: videm⁹.n. q̄ ſtatim diuiſo corpe appet color i pro fundo: q̄ aūt p talē diuiſionē volūtariā cauſaret̄ ibi color vr̄ irrō^lc: ḡ exiſtebat in p̄fundo ante diui ſionē: ⁊ tn̄ nō erat ibi extremitas: ḡ color nō ē extre mitas. ¶ Jtē ex̄mitas ē q̄d idiuiſibile: q2 cū ſit ter minus: termin⁹ ē idiuiſibilis. Si aūt termin⁹ eſſet diuiſibilis haberet terminū: ⁊ ille terminus habe ret terminū: ⁊ ſic i ifinitū. extremitas ḡ termin⁹ exi ſtēs ē idiuiſibilis ſim^r. Sʒ color ē diuiſibil: q2 paſſi ones nāles i ifinitū diuidūtur: ſic i ɔtinuū i q̄ ſubſi ſtit: vt pʒ p p̄hm in iſto libro.

Oppoſitum vult Ari. q2 ponit extremita tē i recto i coloris diffinitiōe di. q̄ color ē extremitas corpis q̄ ē ſuperficies.

In hoc eſt opio q̄rūdā aſſerētiū colorē eſſen tialr̄ eſſe extremitatē: ⁊ rō eoꝝ potuit eē: q2 corpa vr̄ p ſuos colores: ⁊ ɔſtat q̄ vr̄ ſʒ ſu as extremitates coꝝ^m: ḡ ſue extremitates ſunt colo res. ¶ Sed illud nō eſt veꝝ: q2 oīa corpa ſūt termi nata: ⁊ hn̄t ſupficiē extremā: cū p̄batū ſit nullū cor pus ifinit^m eē. p̄ ce.⁊ mū.⁊.3.phy. ⁊ ſi color eēt eēnalr̄ extremitas corpis q̄ ē ſupficies: tūc oīa corpa eēnt colorata: qd̄ ſl̄m ē p̄ corpib⁹ celeſtib⁹: que nō ſūt co lorata colore q eſt q̄lītas ɔ̄s cōmixtionē lucidi cū dyafano terminato p opacū: lʒ ſint colorata large capiēdo colorē p̄ p̄ncipijs coloris q̄ ſūt lux ⁊ diafa nū: ⁊ ad hāc itētionē dixit ap. q̄ oīa corpa colore p̄ ticipāt: ⁊ ſic ſeqtur q̄ color nō ē extremitas corpis: q̄ ē ſupficies extremalis. Nec valet rō ipſoꝝ: q2 cū dr̄ q̄ corpa vr̄ ſcd̄m ſuas ſupficies extremales ſi capiat̄ ibi extremitas p̄ ſup^c: tūc illa p̄pō ſm. non dicit habitudinē cāe formalis: ita q̄ ſupficies ſit eſ ſentia illa ſeu forma: rōne cuius aliqd eſt formalr̄ viſibile. Sʒ dicit habitudinē cāe mālis.ſ. ſubiecti ue: ſicut dr̄ q̄ p̄priū eſt q̄litatis ſcd̄m eā ſile vel diſ ſimile dici: nō q̄ q̄litas ſit forma qua aliqd̄ forma liter ē ſile: imo ſilītudo ē illa for^a: ſʒ q̄litas eſt illud i q̄ īme^lc fundat̄ ſilītudo: ⁊ ſic ly ſm. dicit habitudi nē fundamēti: ſic pari rōne i p̄poſito ſcd̄m ſupfici em cor^a vr̄: veꝝ eſt nō formalr̄ ſed fundamentalr̄ ⁊ ſubiectiue: q2 ſupficies ſubſtat forme q̄ corpa ſūt viſibilia.ſ. colori: ⁊ iō pōt dici p diſtinctionē. ¶ Ad cuius euidētiā eſt itelligēdū q̄ ſicut oīa corpa ſunt finita ſcd̄m q̄ȝtitatē. ſic ⁊ p̄prietates nāles ipſis cor porib⁹ inherētes ſunt finite ⁊ terminate: ⁊ illud eſt manifeſtū q̄ſi p ſe: nō.n. hn̄ itelligo q̄ aliqua q̄litas inherēs alicui corpori extēdat̄ vltra dimēſiones ⁊ extēſiones illi⁹ corpis: ⁊ hoc poſſet dēmōſtrari: ſʒ di mitto pp̄ breuitatē. cū igr̄ diafaneitas ſeu pſpicui tas ſit quedā nālis p̄prietas exn̄s in ipſis corpori b⁹: opʒ ipſam eſſe finitā ⁊ terminatā ſicut ⁊ corpus ei ſubm: ⁊ ſicut pſpicuitas ⁊ ipm̄. corpus ſunt vnū nūero ⁊ diuerſa ſm rōnē q̄ditatiuā: ſic extremitas ſeu termin⁹ corpis: vt corpus eſt.ſ. ſupficies eſt vna ſubo ⁊ nūero cū extremitate pſpicui: vt pſpicuū ē: ⁊ aliud eē ab ipſa eſt. Q2 aūt corpus ⁊ pſpicuū ſint eēntialr̄ diuerſa. probat Alex. q2 corpus nō ſuſcipit magis ⁊ minus: ⁊ pſpicuū ſuſcipit magis ⁊ minus: ⁊ ex hoc certū erit extremitates ipſoꝝ eē diuerſas: ſicut eni pſpicuū ſm q̄ pſpicuū ſe hʒ ad corpus: ſic extremitas pſpicui ſm q̄ pſpicuū ē ſe hʒ ad extre mitatē corpis: vt corpus: tūc dico q̄ extremitas p̄t accipi p extremitate corpis: vt corpus: ⁊ illa ē ſup ficies: ⁊ ſic color nō eſt extremitas vel pro extremi tate pſpicui ſcd̄m q̄ pſpicuū eſt: ⁊ ſic ſʒ q̄ dr̄ cōiter color nō ē for^r extre^tas. Tertio mō p̄t capi extremi tas p̄ q̄dā q̄litate ſcd̄a ɔ̄nte mixtionē pſpicui cū lu cido ⁊ opaco i corpe termiato: ⁊ ſic ē color. ¶ Pri mū p̄bo ſicut p̄bat alex. q2 q̄ ſūt i diuerſis p̄dicam tis nō ſūt vnū eēntialr̄: nā p̄dicamēta ſūt diuerſa ſe cūdū q̄ditates p̄ poſterioꝝ: ⁊.6. meta. color ⁊ extre

T.c.35.⁊ inde. T.c.37.⁊.40.

Probat̄ q̄ co lor non ſit ſuper ficies. Tex.com.35. Tex.cō.4.

mitas ſic accepta ſunt in diuerſis predicamētis:nā
color qdē ē q̄litas.extremitas aūt.ſ.ſupficies eſt in
quātitate ſicut magnitudo ⁊ diſtātia:vt dicit alex.
ex p̄dicamētis:⁊ in.z.mece.℄ Itē oīa corpa habēt
ſupficiē ⁊ h̄ ē certū: q2 ſūt finita:ſ3 nō oīa hn̄t colo/
rē ꝓprie dictū ⁊ formaliter. ℄ Itē illa nō ſūt idez
eſſentialiter:quorum vno multiplicato reliquum
pōt remanere īdiuiſū.hec ē ꝑ ſe nota:q2 tūc vnū eſ
ſet multiplicatū:⁊ non multitum:ſed colores pn̄t di
uerſificari remanēte vna ſupficie ⁊ ī eodē colorato
⁊ ī diuerſis coloratis:nā ī eodē colorato ſemꝑ ma/
net eadē ſupficies nūero:⁊ ī diuerſis coloratis po/
nit̄ vna ſm ſpēm:ſed vnū coloratū hn̄ trāſmutat̄
de vno colore ad aliū ſ3 ſpēz:vt de albo ad rubeū:
vt p3 ad ſenſum:⁊ ī diuerſis corpib9 ſūt diuerſi co/
lores ſcd̄m ſpēm:vt ī reb9 ē manim.ēt in diuerſis ꝑ/
tib9 eiuſdē ſupficiei vide9 diuerſos colores.q̄re ⁊c̄.
℄ Itē ia q̄ꝝ vnū ſuſcipit magis ⁊ minus: ⁊ ī ipſo ē
mot9:⁊ ī alio nō ē mot9 nec magis ⁊ minus nō ſunt
idē q̄ditatiue:h̄ eſt nota ꝑ ſe:ſic aūt ē de iſtis:nā co/
lores ſuſcipiūt magis ⁊ minus.albū.n. vnū ē albi9
alio:⁊ ſic de alijs. ſupficiebus aūt nō:ſicut nec alia
quātitas ſcd̄m ſe.q̄re ⁊c̄.℄ Itē color h3 ꝯriū ⁊ non
ſupficies:ex h̄ ſyllogiza ſi vis:verū eſt ꝙ alex.ad/
dit ibi vnā rōnē:q2 nō eſt nec̄e ſi vn9 ē ſm numerꝫ
color ⁊ ſupficiē vnā eē:⁊ hoc oporteret ſi color eſſet
ſupficies:ſ3 illa rō eſt dubitabilis:q2 nec̄iu3 eē v̄r:
ſi ē vn9 ſcd̄3 numerꝫ color:ꝙ ſupficies ſit vna:quia
vnus color ſcd̄m nūerū nūq̄ pōt eē in diuerſis ſub
iectis ſcd̄m nūerū:imo nec̄io vnū accn̄s petit vnū
ſub3.cogita circa hoc. forte vult dr̄e ꝙ nō ē nec̄iu3
ꝑ ſe ſi color ē vn9 ⁊ ſupficiē eē vnā numero : ſed qn̄
ſit neceſſarium per accidens nō ītendit.Secundo
dicitur.ſ.ꝙ color nō ſit formal̄r extremitas ꝑſpi/
cui ſcd̄m ꝙ ꝑſpicuu3 eſt:q2 ſcd̄m ꝙ corpa colorata
terminata ſubſtāt colori:⁊ recipiūt colorē:nō ē idē
eē cū colore:q2 nihil ſubſtat ſibiipſi:nec ē rō ꝙ ali/
q̄d ſubſtet ſibi:ſic̄ nihil recipit ſeip̄m: nec ē cā ī reci
piēdo ip̄m:vt vult cōmētator in.3.de aīa:ſed extre
mitas ꝑſpicui:vt ꝑſpicuū ē:eſt illud rōe cui9 corpa
colorata ſuſcipiūt colorē:⁊ ſubſtāt colori immete ꝙ
detur:q2 ſm Ariſt. eadē ē nālis ꝓprietas ſcd̄3 quā
colorāt̄.i.recipiūt colorē illa q̄ colorātur ab exteri
us.ſ.lumine ſibi ab extrīſecus adueniēte:⁊ ea q̄ co/
lorāt̄.i.ītrinſecus.ſ.ꝑ cōmixtionē ſuoꝝ ſimpliciu3
ꝑncipioꝝ:nā vni9 ſuſcepti d3 eē vnū ſuſceptiuū:⁊ ī/
telligit Ariſt.ꝑ ea que colorātur ab exteri9 aerez ⁊
aquā.ſic̄ vide9 in aurora aerē illuminatū hēre q̄ndā
rubedinē. Nūc aūt ita eſt ꝙ ea q̄ colorātur exteri9
ſuſcipiūt colorē rōne ꝑſpicui:ita ꝙ ꝑſpicuitas ē ꝓ/
pria diſpō ad ſuſceptionē coloris:⁊ iō dicit alex.ꝙ
dyafaneitas ī corpib9 eſt mā coloris:ḡ in corpibus
ſolidis:⁊ q̄ interi9 colorātur colore ſibi ꝓprio ⁊ ꝑ/
manēte ipſa ꝑſpicuitas eſt ſuſceptiua coloris:certū
aūt v̄r ꝙ nō eſt ſuſceptiuū coloris ſcd̄m actū niſi ſe
cūdū extremitatē ſuā:⁊ hoc patebit:iam ḡ extremi
tas ꝑſpicui vt ꝑſpicuū eſt receptiua coloris ī corpo
ribus terminatis ⁊ ſolidis:⁊ eſt illud quo mete cor/
pora ſubſtāt colori īmete:ḡ nō ē eētial̄r color: nec
eꝰ.Tūc ꝓbat̄ ſcd̄m:q2 illud eētial̄r eſt color ſcd̄3
qd̄ colorata vident̄:hec eſt mata:q2 corpa videntur
ſcd̄m ſuos colores:⁊ color eſt ꝑ ſe viſibilis:vt p3.z.
de aīa.ſaltē in.zo.mō ꝑſeitatis.Sed illud ſcd̄m ꝙ
corpa colorata vīr eſt extremitas zo.mō ſumpta:
vīr.n.ſcd̄3 q̄ndā qualitatē exn̄tē ī extremo ꝑſpicui

ex cōmixtione lucidi ⁊ dayni opaci:⁊ hoc eſt manim
conſiti:quare color eſt talis extremitas. Et aliquis
pōt dubitare ꝯ ſcd̄am q̄ōnē:q2 ar.dicit ꝙ color eſt
ex̄mitas ꝑſpicui: ⁊ alex.diſtincta extremitate cor/
poris ſcd̄m ꝙ corp9 ab extremitate dyafani:vt dya
fanū eſt : dixit ꝙ extremitas corpis:vt corpus ē ſu
perficies.ſed extremitas ꝑſpicui ſcd̄m ꝙ ꝑſpicuu3
eſt ipſe color:⁊ ſi nō credis mihi.vide ꝯmētū eius.
do ꝙ ītellida eſt illa p̄dicatio māl̄r:ſicut ſubi ꝓprij
de accn̄te.ita ꝙ color fundat̄ ī extremitate corpis
dyafani ſcd̄m ꝙ ē dyafanū:⁊ nō eſt idē eētial̄r cū
illa extremitate.Et ponit̄ extremitas in definitio/
ne coloris ad modū generis:nō q2 ſit gen9 coloris:
ſ3 dr̄ poni tanq̄ gen9:q2 extremitas eſt cōis ad ex/
tremitatē corpis ſcd̄m ꝙ eſt corpus ⁊ dyafani ſcd̄3
ꝙ dyafanū eſt:⁊ determinatur ꝑ hoc qd̄ ſubiungit̄
dyafanū ī determinato corpe.Et vocat ar.corpus
terminatū ſm Alb.illud qd̄ terminat lumē ⁊ viſū:
ita ꝙ nō ſuſcipit ip̄m lumē in ꝓfundo:ſed ſolū ī ter
mino:⁊ ſil̄r nō v̄r in ꝓfundo ſed ſolū ī extremo. In/
terminatū aūt corpus qd̄ recipit lumē ⁊ viſum ī ꝓ/
fundū:⁊ ꝑ totū illuminatur ⁊ īformat̄ ſpē rei viſi/
bilis ſibi preſentis. Uel dicas ſicut Alex.corp9 ter/
minatū qd̄ h3 opacū mixtū:⁊ ſatis rn̄det ī idē. Uel
dicas ſicut expoſitor corpus īterminatū qd̄ nō h3 Expō bti do/
aliq̄d dterminatū ī ſe qd̄ videat̄:vt aer ⁊ aq̄ q̄ reci ctoris in pn̄ti
piūt colorē ⁊ lumē cuiuſl3 luminoſi vel colorati:⁊ libro.
n̄ hn̄t aliquē colorē dterminatū.corpus aūt termi
natū vocat̄ qd̄ h3 ī ſe aliqd̄ determinatū ī q̄ videa/
tur.℄ Sed dubitabis ſi color eſt extremitas per/
ſpicui ſolū māl̄r nō eſſential̄r:tūc ſil̄r pōt dici ꝙ ſit
extremitas corpis māl̄r ⁊ ſubiue:qd̄ tn̄ n̄ dicit ph̄s
vel ſaltē nō d3 negari:qn̄ color ſit extremitas cor/
poris.ſ.mal̄r.Dico ꝙ nō eſt ſil̄e:q2 color īmediati9
fundat̄ ī extremitate dyafani q̄ corpis:⁊ iō magis
ē ei9 ꝓpriu3 ſubm:vn̄ ⁊ alex.dixit ꝙ dyania eſt mā
coloris.i.diſpō mālis ſubi ad ſubſtādū colori:⁊ cor
pora ſcd̄m ꝙ dyafana h̄ ſuſcipiūt.ſ.colorē. Et tu di
cis.cōiter dicit̄ ꝙ ꝓpriū eſt ſupficiei p̄mo loco co/
lorari.p̄t dici ꝙ verꝫ eſt reſpcū aliarum ditionum
ſed nō ꝙ ſit oīno īmediatū ſubm vel īmediata pre
paratio ſubi ad colorē.neſcio illud.

Rationes omnes ſūt ſolute ꝑ diſtinctionez
p̄ter q̄ 3a que aliquantulum diffi
cilis ē. Aliq dicūt ꝙ color eſt ī ꝓfundo corpis ſm
eētiā ſuā:ſed nō ſcd̄3 ꝙ īmutatiu9 viſus vel mot9.
nō ītelligo hoc:q2 ꝓpriū accn̄s ⁊ ꝑn̄s colorē eſt eſſe
motiuū viſus:⁊ iō ſcd̄m ꝙ h3 eē color ſic ⁊ motiuū
viſus. Alex.rn̄det ꝙ corpora ī ꝓfundo ſūt colorata
ſolū ī poa:ſicut extremū ſolu3 in poa eſt ī profundo:
⁊ ſicut ꝑ diuiſionē fit extremū.ſ. ſupficies in actu:
ſic ⁊ color fit actu qui p̄fuit ī poa. ℄ S3 notādū ꝙ
aliq̄d eē in poa dr̄ vno mō in poa pura: ⁊ ſic nō itel/
ligo colorē eē ī poa ī ꝓfundo corpis colorati : q2 nō
reducit̄ color de tali poa ad aliq̄d actū niſi ꝑ cōmi/
ſcēs el̄a ſibiinuicē ⁊ trāſmutans.℄ Alio mō aliq̄d
ē ī poa.i.ſcd̄m eē ipfectū mem īter poam purā ⁊ actū
ꝑfectū ſicut forte extrema ī medio:⁊ ſic ē color in
poa ī ꝓfundo corpis:⁊ iō nō eſt irrōnale ꝙ ꝑ diuiſi/
onem fiat ī actu:⁊ hoc modo forte nō eēt īcōueniēs
dr̄e ꝙ color eēt ī ꝓfundo ſcd̄m ſuā eētiā:⁊ ſm ſuā
aptinem mouēdi viſu3 ⁊ mem:l3 non actual̄r īmutet
viſū q̄ndiu ē ī ꝓfūdo:nec actu more viſū ē ꝓpriū co
lori:ſed aptido mouēdi viſū q̄ntū ī ſe ē:⁊ l3 color non
moueat viſū actu: vt ē ī ꝓfūdo:ſicut nec ī tenebris

cum hꝫ aptitudinem mouendi: ⁊ forte ſic intellexe rũt ꝓ mõ ſoluẽtes: ſꝫ ĩproprie loquebãt hꝰ. H eſt au ctoritas ariſ. qꝛ dicit colorẽ eẽ ĩ extremitate: ⁊ iõ ve rũ ẽ ꝙ extmitas actu nõ põt eẽ eẽntia coloris actu ſꝫ ſolũ ſcðꝫ ſpẽm. Cogita. 2ª ſolõ eſt tutior. diſcurre ꝑ rões appliᵈᵒ diſtictionẽ. dimitto ꝑꝑ breuitatẽ.

¶ Quare color vtiqꝫ erit perſpicui extre mitas ĩ determiato corꝑe ⁊c̃. Qõ. XVII.

Queritur Utrũ perſpicuuꝫ ſit de eẽntia coloris: vr̃ ꝙ ſic: qꝛ qð ponit̃ in definitione alicuiꝰ eſt de ſua eẽntia: nã definitio ẽ ſmo qditatis ⁊ eſſentie: ſꝫ ꝑſpicuũ ponit̃ in definitiõe eius. ſ. coloris: vt pꝫ ĩ lr̃a. ¶ Jtẽ qð ẽ mã coloris eſt de ſua eẽntia. mã. n. ẽ ꝑs eẽntie eiꝰ: cuiꝰ ẽ mã: vt pꝫ

T.c.34.⁊.37. 7. meᶜᵉ: ſꝫ ꝑſpicuũ ẽ mã coloris: vt dixit expſſe ale xã. ¶ Jtẽ illud ſine q̊ color nõ põt ĩtelligi ẽ de eiꝰ eẽntia: nã vnũqðqꝫ põt ĩtelligi ſine eo qð eſt de ſua

Tex.cõ.26. qditate cũ qditas ſit obm̃ intellectꝰ: vt pꝫ. 3. de aĩa. ſed color nõ põt ĩtelligi ſine ꝑſpicuo: vt maniᵐ eſt.

Dico primo ꝙ ꝑſpicuũ nõ ẽ idẽ eẽntialr̃ cũ colore: qꝛ ſuſceptiuum ali cuiꝰ nõ ẽ idẽ eẽntialr̃ cũ ipſo: nihil. n. ſuſcipit ſeipm ſꝫ ꝑſpicuũ ẽ ſuſceptiuũ coloris: vt patuit priꝰ. ibi re curre. ¶ Jtẽ ſi ſic tũc color eẽt qd cõpoſitũ eẽntia liter: nã cõſtat ꝙ ꝑſpicuũ nõ põt eẽ tota eẽntia co loris: cũ multa hẽant ꝑſpicuitatẽ que nõ ſunt colo rata colore ꝓp̃e dicto ſicut corꝑa ſimplicia: ⁊ ita ſi ꝑſpicuũ ꝑtineret ad eẽntiam coloris: compleret eſ ſentiã eiꝰ: ⁊ ſic eẽt qd cõpoſitũ ex mã ⁊ forma eſſen tialr̃: qð eſt abſurdũ: imo ẽ forª ſimplex. Scðo dico ꝙ ꝑſpicuũ eſt ſubꝫ coloris: qꝛ illud quo meᵗᵉ oĩa co lorata ſuſcipiũt colorẽ põt dici ſubm̃ coloris vel di ſpoſitio ad ſubſtãdũ colori: ſꝫ cõſtat ꝙ oĩa ſuſcipiũt colorẽ meᵗᵉ ꝑſpicuo: vt phs dicit ĩ lr̃a. Tãdeꝫ. n. oꝫ putare nãm ſuſceptiuã coloris ĩ eis q̃ ab exteriori colorãtur. ſ. in trãſꝑentibꝰ: ⁊ in illis q̃ ĩtrĩſecus colo rãt̃ ex cõmixtione ſuorũ elr̃ntoꝝ: vt Ari. dicit ⁊ cõ ſtat ꝙ in ꝑmis ſuſceptiuũ coloris ẽ dyafania. ſ. in trãſmutabꝰ q̃ ab exteriori colorant̃. g̊ ⁊c̃. ¶ Jtẽ qð capit̃ ĩ definitõe accñtis ꝓpꝛij: ⁊ nõ ẽ ſua eẽntia dꝫ eẽ ſubm̃ eiꝰ. nõ. n. plura ꝯcurrũt ad diffinitionẽ ac cidentis. ſed perſpicuum capitur in definitione ac cidẽtis. certũ ẽ: ⁊ nõ ẽ eiꝰ eẽntia: vt ꝓbatũ ẽ. ¶ Sꝫ notãdũ ꝙ cũ definitio ſit entis orõ ĩdicãs eẽntiaꝫ. ens aũt vel ẽ ſuba vel accñs: ⁊ cũ definitio ſit ſube vel accñtis: ⁊ dr̃nt duplr̃. definitio ſube nõ ĩcludit addiᵗᵘᵐ qð ſit extra genꝰ ſube nec extra ſuã eẽntiã. nã ſuba cõpoſita ꝓp̃e diffinit̃ ꝑ mãm ⁊ forªᵐ q̃ ſunt de gñe ſube: ⁊ de qditate ſube cõpoſite ex eis: ſi vͦ ſit ſuba ſimplex q̃ ẽ ꝑncipiũ ſube cõpoſite. ſ. mã vel forma: tũc ĩ eiꝰ diffinitiõe bñ ĩcludit̃ additamẽtuꝫ qð ẽ extra ſuã eẽntiã: lꝫ nõ ſit extra genꝰ ipſiꝰ. ſi enĩ diffinit̃ mã hoc erit ꝑ formaꝫ q̃ erit extra eẽntiam mãe: ſꝫ nõ extra genꝰ ſube. Silr̃ eͦ forª diffinit̃ ꝑ mãm: vt aĩa ꝑ corpus. Sed definitio accñtiũ inclu dit ſubm̃ ꝓpꝛiũ ſi ſit cõpleta: ⁊ illud eſt additamẽ tũ extra qditatẽ ⁊ genꝰ diffiniti. Et rõ eſt: qꝛ accñs

T.c.2.⁊.14. nõ eſt ens: niſi qꝛ entis: vt pꝫ. 7. meᶜᵉ: ⁊ ſic dꝫ ĩtelligi ꝙ ĩ definitiõe coloris cadit ꝑſpicuũ: vt ſubm̃. veꝝ eſt qð aliq dicũt ꝙ in definitione accñtis ĩ cõcreto ſigti ⁊ ĩtellecti ponit̃ ſubm̃ loco gñis: vt ſymũ ẽ na ſus cauꝰ: ⁊ in definitiõe accñtis ĩ abſtracto ponitur ſubꝫ loco dr̃ie: vt ſymitas eſt curuitas naſi: ⁊ aliqd de gñe illiꝰ accñtis loco gñis. ¶ Sed aliq arguũt: qꝛ abſtractum ⁊ concretum ſunt idem eſſe: ⁊ idem dꝫ poni: vt genꝰ ĩ definitiõe vtriuſqꝫ. ¶ Jtem ꝙ ſe hꝫ ꝑ modũ diſtiguẽtis: ⁊ rõne cuiꝰ diffinitũ differt a q̊cũqꝫ alio: ſemꝑ dꝫ poni loco dr̃ie in definitione. ſuba aũt eſt hꝰ. g̊ ⁊c̃. ¶ Sꝫ dicũt ꝙ ſitus diuerſus fuit cã illiꝰ erroris: qꝛ ĩ definitione cõcreti ꝓ ſituat̃ ſubm̃ qꝫ illud qð eſt de genere illiꝰ ꝯcreti. eͦ aũt ẽ de abſtracto: ⁊ forte non ĩtellexerũt alr̃ illud: qꝛ qs eẽt ita fatuꝰ q putaret ſubꝫ eẽ genꝰ accñtis: ſꝫ po nit̃ loco gñis: qꝛ genꝰ obtinet ĩ definitiõe primum

Tex.cõ.4 locũ. 6. toᵖ. ⁊. 7. meᶜᵉ: ⁊ ſilr̃ ſubm̃ in definitione accñ tis cõcreti nõ curo ad pñs de illo. ¶ Ulteriꝰ ꝯſide rãdũ ꝙ ĩ definitiõe coloris dr̃ ꝙ color eſt extremi tas: ſi ly extremitas. capiat̃ ꝓ extremitate ꝑſpicui: vt ꝑſpicuũ ẽ ſic ẽ mãlis ꝑdicatio ⁊ nõ eẽntialis: vt fuit priꝰ dictũ. Sed ſi capetur extremitas ꝓ quali tate ꝯñte mixtionẽ lucidi cũ ꝑſpicuo ⁊ opaco ĩ ter minato corꝑe: tũc eẽt ꝑdicatio eẽntialis: ⁊ color eſ ſet extremitas illa eẽntialr̃: ⁊ tũc ĩtelligeret̃ li ꝑſpi cui. ſubiectiue. ſ. ꝙ color ẽ extremitas exñs ſubiue ĩ ꝑſpicuo: ꝓut ꝑſpicuũ ẽ terminatũ ꝑ opacũ: nõ aũt eẽt ꝑſpicui ſicut eiꝰ qð terminat̃ ꝑ colorẽ vel extre mitatẽ q̃ ẽ color eẽntialr̃: qꝛ extremitas q̃ termĩat ꝑſpicuũ ẽ extremitas ꝑſpicui ſubiue tanqꝫ eius in q̊ fundat̃: nõ aũt terminatiue tanqꝫ eiꝰ qð termina tur ꝑ colorẽ: nã illa extremitas q̃ terminat ꝑſpicuũ ꝑ ſe ẽ extremitas ꝑſpicui: vt ꝑſpicuũ eſt: ⁊ illa nõ dr̃ eẽntialr̃ de colore: vt dcm̃ eſt: ⁊ ꝓbatũ ꝑus: ⁊ forte iſte ẽ verus intellꝰs diffõnis coloris quã ariſ. aſſigt.

Tunc ad rõnes dico ad ꝑmã ꝙ ſi ſit definitio ſube ꝯpoſite: tũc qð poʳ ĩ ea dꝫ eẽ de eẽn tia diffiniti. Sꝫ ſi ſit definitio ꝑ addiᵗᵘᵐ ſicut accñ tis aut ſube ſimplicis q̃ eſt ꝑnᵐ cõpoſite nõ opꝫ: ſic aũt eſt ĩ ꝓpoſito color. n. ẽ accñs. ¶ Ad aliud ĩtel ligo ꝙ eſt mã nõ capiẽdo mãm ꝓ altera ꝑte cõpoſi ti: ſꝫ mã. i. diſpõ ſubi ad ſuſcipiẽdũ colorem. ¶ Ad aliud dico ꝙ nõ opꝫ ꝙ illud ſit de eẽntia coloris ſi ne q̊ nõ põt ĩtelligi: qꝛ vnũ rlꝫ nõ ĩtelligit̃ ſine alio: ⁊ tñ diuerſa ſunt eẽntalr̃. ſufficit. n. ad h ꝙ vnũ ens ñ ĩtelligat̃ ſine alio ꝙ hẽat ordinẽ eẽntialẽ ad ipꝫ ſic aũt hꝫ ꝓpꝛiũ accñs ad ſubm̃ ordinẽ: talẽ dico ꝙ ad ipm̃ dependeat aliquo modo.

¶ Jn textu vbi ſupra. Qõ XVIII.

Queritur Utrũ lux ſit idẽ eẽntia liter cuꝫ colore: ⁊ eͦ: vr̃ ꝙ nõ: qꝛ tũc mediũ illuminatũ non reci peret colorẽ: qꝛ recipiẽs dꝫ eẽ denudatũ a recepto: ſed illud eſt flm̃: qꝛ videꝰ me diãte medio illuminato. ⁊ cõmẽtator. 2. de aĩa: ⁊ ĩ Cõmẽto. 67. ſuo tractatu de ſenſu ⁊ ſenᵗᵒ: h oñdit expimẽto: qꝛ videmꝰ ꝑietes colorari colore plãtaꝝ apud trãſitũ nubiũ ſuꝑ eas. ¶ Jtẽ illa q̊rũ vnũ cãtur ex cõmix tione elr̃ntoꝝ: ⁊ alteꝝ non: nõ ſũt idẽ eẽntialr̃. h ẽ ꝑ ſe maᵗᵃ. Sꝫ color cãtur cõmixtiõe elr̃ntoꝝ ſcðm itẽ tionẽ Ariſ. ĩ illo libro. ⁊ ꝯʳⁱˢ: ⁊ lux nõ ſic cãtur cũ ſit ĩ corꝑibꝰ celeſtibus: ĩ qbus nulla eſt cõmixtio elr̃nto rũ: ⁊ ſilr̃ ĩ elr̃ntis ſimplicibꝰ. ¶ Jtẽ illa q̊ꝝ vnuꝫ hꝫ ꝯriũ ⁊ alterũ nõ: nõ ſũt idẽ eẽntialr̃. hãc reputo cõ cedẽdã: ſꝫ color hꝫ ꝯriũ ſaltẽ ſcðm ſpẽm: vt albuꝫ ⁊ Tex.cõ.70. nigrũ: ⁊ luci nihil ẽ ꝯriũ: vt pꝫ. 2. de aĩa. Sed ſolum ꝑuatiue oppᵐ: ⁊ eſt tenebra. ¶ Jteꝫ ſi color eẽt lux eẽntialr̃: aut eẽt lux corꝑis terminati: ⁊ hoc eſt flꝫ: qꝛ tũc oẽ corpꝰ terminatũ eſſet coloratũ: ſed nõ eſt

ita:qꝛ corpus celeſte ē corpus terminatū ꝛ nō habꝫ colorē:aut eēt lux corpis īterminati: ꝛ h̄ eſt fl̄m:qꝛ iā īterminata h̄ērēt colorem:ꝛ h̄ ēt eſt fl̄m:nā ſimplicia corpa:vt aer ꝛ aq̄ ꝛ ignis ꝛ terra nō h̄nt colorē:qꝛ nō h̄nt niſi q̄litates p̄mas:ꝛ color eſt de q̄litatibus ſcd̄is:ꝛ tn̄ illa nō recipiūt lumē ſaltē ītētionaliter cum me^b^ ipſis.ſ.igne ꝛ aere videam^9^ aſtra.
Cō.67. ¶ Et ꝯfirmat̄ p cōmētatorē.z.de aīa. q dicit ꝙ color q̄uis cauſet̄ a lumie tn̄ dr̄t ab eo diffi^ne^ ꝛ eēntia.

Oppoſitum vult Ar̄.q dicit ꝙ oīa corpora colore p̄ticipant:ꝛ ſic celeſtia p̄ticipāt colore:ꝛ certum eſt ille color nō ē niſi
Tex.cō.69. lux.ex.z.de aīa.lumē āt vt color ē dyafani:ꝛ ar^r^:qꝛ recipiētis vnitas arguit idētitatē recepti:que ergo
Tex.ii.t.iz. h̄nt idē receptiuū ſūt idē eēntial'r:ꝛ pꝫ.8.me^ce^.alteri^9^.n.ꝛ alteri^9^ actus eſt alia ꝛ alia mā.Sed color ꝛ lumē h̄nt vnū receptiuū.ſ.dyafanū: vt vult ariſt.ꝛ oēs loquētes de illa mā. ¶ Idē vult alb.q dicit ꝙ color eſt nihil aliud q̄ꝫ quedaꝫ p̄ticipatio luminis in perſpicuo terminato.

Queſtio eſt multū tedioſa.dn̄t quidā diſtinguēdo ꝙ color pōt capi p actu dyafani cuiuſcūq; ſiue terminati ſiue īterminati: ꝛ ſic accipit ipꝫ ari.ꝛ dicit: ꝙ oīa corpa colore p̄ticipāt:
Tex.c.69. ꝛ.z.de aīa dixit ꝙ lux ē color dyafani. ¶ Alio modo pōt teneri color p q̄daꝫ q̄litate ſcd̄a īme^te^ ꝯn̄te mixtionē el'i lucidi.i.qd̄ eſt natū lucere cū el'o dyafano ꝛ opaco.Et ſil'r diſtinguūt.ꝙ lux pōt capi vno mō p q̄cūq; motiuo viſus de po^a^ ad actuꝫ. ¶ Alio mō p lumine corpis celeſtis vel p eo qd̄ deriuatū eſt ab illo. ¶ Alio mō p q̄litate ſcd̄a ꝯn̄te mixtionē lucidi cū opaco:ꝛ ſcd̄m hoc ſoluūt ꝯn̄ter:ꝛ dicūt ꝙ capiēdo luceꝫ 3° mō ſic eſt idē qd̄ color:qꝛ ſcd̄m lucē ſic dictam corpa colorata vn̄r:ꝛ h̄ eſt manifeſtū:ꝛ h̄ ē eꝯ ēt ꝙ illd̄ ꝑꝫ qd̄ corpa colorata vn̄r ē color.Tertio mō nō eſt de eē coloris:qꝛ tūc medium illuminatū nō recipet colorē:cū nō eſt eo denudatū:ſed ēt p̄ mō eſt de eēntia coloris:nā analogia eſt
Tex.com.3. de eēntia analogati: ꝛ de ipſo p̄bat̄ p ſe.4.me^ce^.ſꝫ lumē p̄ modo dictū eſt analogū ad lumē celeſte: ꝛ colorē:cū īueniat̄ ī corpe celeſti:ꝛ in iſtis īferiorib^9^ oīa aūt dicta de illis dn̄r analogice vel eꝯ:cōmeta
Cap.z. tor in de ſuba orbis.ꝛ dicūt intētionē alberti fuiſſe ꝙ color eſſet lumen eſſentialiter:ſic capiendo lumē eſſentialiter vltimo modo pro q̄litate cauſata ex cōmixtione el'oꝝ.Sꝫ breuiter vr̄ mihi ad pn̄s: ꝙ q̄uis p̄^a^ diſtinctio.ſ.de colore poſſit tolerari: qꝛ ariſt.ſatis vtit̄ noīe coloris ad ambas ītētiones:tn̄ diſtinctio de lumine nō vr̄ poſſe capi ex aliqb^9^ dictis p̄hi nec cōmētatoris:nec alicuius loquētis de
co.67. lumine vel ſaltē ipſi nō oñdūt ſufficiēter vbi poſſit capi.Rōnabile āt vr̄:cū aliqd̄ nomē diſtiguit ꝛ p̄cipue vbi aliqua magna difficultas euacuet̄ p illā diſtictionē:ꝙ oſtēdat̄ aliq̄s auctores ſicvti illo nomine vel cōem modū loquēdi ſic h̄ēre:al'r eſſemus noui īpoſitores nominū.nō aūt inuenit̄ aliqs exp̄mēs mētis ꝯceptū p h̄ nomē lux accipe ipm niſi p luce celeſti aut el'ntari.veꝝ eſt h̄n ꝙ illa q̄litas q̄ ē lux q̄ eſt q̄litas actiua p̄mi alterātis multis nominib^9^ nominat̄ ſcd̄m diuerſas p̄prietates:nā prout eſt in ipo fonte ſuo:ꝛ ī corpe celeſti vocat̄ lux:vt au
70. tē recepta eſt ī medio diafano vocat̄ lumē: vt aūt multiplicat ſe ſcd̄m inceſſuꝫ vocat̄ radius: ꝛ vt reuerberat̄ ad aliqd̄ corpus pollituꝫ ꝛ terſum vocat̄ ſplēdor:ꝛ ſi qua ſint ſi'lia:ꝛ id̄ iſtā diſtinctionem ad

preſens non multuꝫ approbo:nec īprobo: tamen ſi ſic capiet̄ lux pro quocūq; motiuo viſus:tūc poſſemus dicere ꝙ magnitudo eēt lux ꝛ motus ꝛ quies ꝛ nūerus:qd̄ nullus vr̄ dixiſſe. ¶ Itē ſi lux vna ſui ſig^ne^ īportaret q̄litatē ſcd̄am ꝯn̄tē mixtionē lucidi cū opaco:tūc valde puerile eēt dubitare:an lux eēt de eēntia coloris:ꝛ cōſtat ꝙ definitio p̄dicat̄ eſſential'r de diffinito: ꝛ mō lux īportaret recte diffinitionē coloris:ꝛ ſic dubi° ſolū p̄ueniret ex ignorantia vni^9^ ſignificatiōis h^9^ nois lux:qd̄ nō vr̄ rōnabile ꝙ ſig^neo^ h̄ui^9^ dictiōis lux p tāta tp̄a latuiſſent tā diligēteſ inq̄ſitores. ¶ Itē ꝙ ipſi dn̄t ꝙ intētio fuit alberti colorē eē lumen 3° mō.ſ.p q̄litate ſcd̄a ſequēte mixtionē:ſalua pace ſua nō videt̄ mihi ꝙ ſic ītelligit albtus:qꝛ cū vidiſſet alb.ꝙ lux nō hꝫ ꝯriū p̄prie ſumēdo:ꝛ tn̄ colores ꝯriātur ſibiīnuicē:ꝛ ipſe ponit ꝙ color eſt p̄ticipatio lucis:ipſe dubitauit: q̄uo tūc albedo ꝛ nigredo ꝯriant̄: ꝛ tādē p̄uenit ad h̄ ꝙ albedo ꝛ nigredo formal'r ſumpte nō opponūtur ꝯrie:ſꝫ ſolū p̄uatiue:qꝛ albedo eſt p̄ticipatio lucis ī tāto ꝛ tali dyafano:qd̄ pōt dilatari ꝛ p̄fundari ī tota ſup̄ficie:ꝛ nigredo eſt defect^9^ lucis ī p̄ſpicuo p̄p̄ multitudinē opaci:ſed ipſa nigredo reducta ad opacitatē tanq̄ꝫ ad ſuaꝫ cām h̄n opponit̄ albedini ꝯrie:nā p̄ſpicuū ꝛ opacuꝫ ꝯriātur:nūc aūt ſi alb.vidiſſet colorē eē lucē.i.q̄litatē ſcd̄am ꝯn̄tem mixtionē lucidi:cū opaco nō oportuiſſet ipm dicere ꝙ albedo ſolū opponit̄ p̄uatiue:ſicut nec iſti q ſic ītelligūt dictū alber. dicūt eas ſic opponi: īmo ꝯrie: qꝛ ſūt ſp̄es coloris:ꝛ id̄ opꝫ ꝙ vtraq; ſit q̄d poſitiuuꝫ. ¶ Itē videatis albertū q̄uo ipſe cōfirmat ꝙ color eſt p̄ticipatio lucis ī p̄ſpicuo dat ſignū ſup̄ hoc:qꝛ ī eclypſi ſolis illa que ſūt vehemētis albedinis ſunt pallida.q.forma ſibi ꝛ actus ſui coloris diminuantur.ſi^r^ ad lumē lune palleſcūt q̄ de die vn̄r albedinē h̄ntia fulgētē.hec ſūt.q.ſua v̄ba:mō ſi ipſe vidiſſet ꝙ color eēt lux:capiēdo lucem p q̄litate tali:vt attribuerūt ei iſti viri:q̄uo ſequeret̄ formā coloris ī eclypſi diminui:nō.n.ſequeret̄ ꝙ diminueret̄ color ſcd̄m ſe:ſed vnus poſſet p̄cipi a viſu p̄p̄ minorē illuminationem medij:ſil'r aūt dr̄ de albedine viſa ad lumē lune:p̄p̄ iſta nō ītelligo ad pn̄s ſic albertū. ¶ Et id̄ dico aliter ad q̄ōnē cōcedēdo diſtictionē coloris ab eis datā tanq̄ꝫ ſufficiēter fulcitā ſcd̄m ītētionē aꝝ.Dico igit̄ ꝙ ſi capiat̄ color p qualitate ſcd̄a ꝯn̄te mixtionē el'i lucidi cū dyafano ꝛ opaco: ſic nō eſt idē eſſential'r.h̄ pꝫ:ꝯſtat aūt ꝙ lux nō cauſatur ex mixtione ſimpliciū:qꝛ iā nō eēt ī celo nec ī ſimplicib^9^ alijs:ꝛ color ſic cauſat̄:vt de ipſo loquimur nūc. ¶ Itē ſi lux ſic eēt de eēntia coloris q inuenit̄ ī iſtis īferioribus terminatis p̄ opacū terreſtre aut eēt tota eēntia coloris:aut nō. Si eēt tota eēntia coloris:iā corpa ſimplicia lumē h̄ntia eēnt colorata colore q ſeq̄tur mixtionē:ꝛ hoc ē abſurdū: ſi nō ē tota eēntia coloris:ḡ aliq̄d aliud eſt de eſſentia coloris:ꝛ ſic color nō erit for^a^ ſimplex ſcd̄m eēntiā:qd̄ reputo p īcōuenienti ad pn̄s.Et tn̄ ſciēdū ꝙ q̄uis color ꝛ lux nō ſint idē eēntial'r ſic capiendo colorē:qꝛ tn̄ ambo p̄cipiuntur ab vna v̄tute:opꝫ in his cōcedere aliquā vnitatē ſaltē analogie: vn̄ dn̄t aliq ꝙ viſibile eſt p̄^m^ obꝫ viſus cōe:ꝛ p̄ dr̄ de lumie rōne cuius oīa aliq̄l'r vn̄r:ꝛ ſcd̄ario de colore: ꝛ ſic cōueniūt lux ꝛ color genere ana^go^:q̄uo aūt vnitas analogie ſufficit ad vnitatē virtutis ſenſitiue ſcd̄ꝫ ſp̄ēm:ꝛ q̄ ē illa analogia coloris ꝛ lucis de hoc non

intromitto me ad preſens: ſed locum hȝ in ſcḋo de aīa. ℂ Dico ſcḋo ꝙ ſi capiať color ꝑ q̄cunqȝ actu dyafani: ſic eſt idē eēntialr cū lumine: ⁊ color ſe hȝ ſic ſumpt⁹: ſicut ſupius ad lucē: nā aliqua lux ē color. i. actus dyafani terminati. Et pōt facilr ſyllogizari illa ſcḋa ꝯ: q2 illud qḋ eſt actus dyafani eſt idē eēntialr cū colore ſcḋo modo ſumēdo. B. n. itelligo noie coloris ſcḋo mō ſumpti. nec ēt aliū conſtat lu

z. ḋ. aīa. t. c. 69 mē eē q̄ȝ actū dyafani. ꝑ ar. ⁊ omnes phantes.

ℂ Sed ꝯ iſtū modū ſunt duᵃ q̄ ꝑ iſta mouentur ab alys: q2 q̄cūqȝ hn̄t vnū receptiuū ſunt vnū eēntialiter: ⁊ h eſt maᵗᵃ: ſed lux et color ſunt i eodē ſuſceptiuo. ſ. pſpicuo: vt oēs volūt. ℂ Itē ſi lux nō eſſet idē eēntialr cū colore: tūc color nō eēt ꝑ ſe viſibilis nā cū aliqd eſt ꝑ tale ſi ipm nō icludiť in aliq̊ illud nō erit ꝑ ſe tale: ſicut cū hō eſt ꝑ ſe ⁊ ꝑ riſibilis ſi hō nō eēt idē eēntialr cū ſorte. ſor. nō eēt ꝑ ſe riſibilis: nūc aūt lux eſt pm viſibile. nō. n. color pōt eē pm viſibile: cū multa videātur nō colorata: vt celeſtia: ergo relinqtur ꝙ lux eſt pm obȝ viſus: ⁊ ſic ſi nō ē idē eēntialr cū colore qūo color erit ꝑ ſe viſibil. ℂ Itē alb. plane dicit ꝙ color eſt lux participata a perſpicuo terminato.

ℂ Ad pm dico. ſicut rn̄dēt. vn̄ miror qūo ſufficiebat eis h rō ad iprobādū iſtā potētiā: ꝙ q̄ hn̄t vnū ſuſceptiuū eodē mō ſe hn̄di: ⁊ eodē mō diſpoſitū ſūt vnū: ſi tn̄ hn̄t vnū ſuſceptiuū pm diuerſis diſpōnib⁹ diuerſificatū nō opȝ: vt videas in mā pᵃ reſpectu oīum formaꝝ nāliū: ſic aūt eſt in ꝓpoſito: nam ſuſceptiuū luminis qḋ eſt qualitas actiua celi ē dyafanū nō terminaᵐ ꝑ opacū terreſtre: ⁊ h ar. dixit i illo lib. luminis. n. nā i determinato pſpicuo ē: ſed ſuſceptiuū coloris eſt dyafanū terminatū ꝑ opacū terreſtre: vt pȝ ꝑ diffōnē coloris datam ab ar. ⁊ ſic alr ſuſcipit hoc ⁊ illud. ℂ Ad aliud dico. ꝙ color ē

T. c. 67. viſibilis ꝑ ſe ſm ar. z. de aīa: ⁊ ſilr cū arguiť ꝙ pm tale dȝ icludi i alys: dico ꝙ aliqd eſt ꝑ tale vno mō primitate cōitatis: vt hō eſt riſibilis ꝑ pmitate cōitatis ⁊ vlitatis: ita ꝙ eſt cōmune ⁊ vle ſubm riſibilitatis: ⁊ ſic pm dȝ eē de qditate taliū: aliud eſt pmo tale pmitate pnᵗⁱˢ: vt ſuba eſt ꝑ ens reſpectu accidētis: ⁊ illo mō nō opȝ qḋ ſit idē eēntialr cū alys que

Tex. cō. 38. nō ſūt ꝑ talia: ⁊ hec diſtinctio pōt hēri ꝑ de gnōne: modo dico ꝙ lux eſt viſibile ꝑ: ⁊ obm pm viſus nō primitate vlitatis: ſed pnᵗⁱˢ: q2 pfectius viſibile ē q̄ȝ color: nā q̄ ſūt cōia celeſtib⁹: ⁊ iſtis iferiorib⁹ pn

Cap. z. cipali⁹ ⁊ pfecti⁹ iueniūtur ibi q̄ȝ h: vt pȝ in de ſuba orbis. Queres ꝑ qd eſt obȝ viſus cōe ſiue pm primitate cōitatis. dico ꝙ eſt viſibile. non plus ad pn̄s ḋ hoc. ℂ Ad auctoritatē alberti neſcio ipm itelligere: ⁊ melius volo negare q̄ȝ exponere ꝯ itētionē vl pter itētionē. ℂ Ad rōnes ad pmā ptē nō opȝ me ſoluere: q2 ſūt ꝓ ꝯne poſita ⁊ poſſet ꝓbari pᵃ ꝯ per vnā de illis rōnibus: q2 cū lumini nihil ſit cōtrariū

a Qualr vnū cōtrarioꝝ poſſit dici priuatio alterius hēs auctoritatē phi ⁊ cōmētatoris i. x. meta phy. tex. com. 7. ⁊. 15 idē. 4. metaphy. tex. com. z. 7. idē z. phy. tex. cō. 15. idem prio de generatione. tex. cō. 18.

iā ſi color eſſet idē eēntialr qḋ lux: tūc albedini nihil eēt ꝯriū niſi ſcḋȝ ꝙ puatio opponiť habitui: qḋ reputať ꝑ icōueniēti: q2 nō eēt ſpēs coloris neqȝ ꝑ ſe moueret viſū. ℂ Sed dices: imo ar. dicit quaſi ſemꝑ nigrū eſt puatio albi a. Reſpōdet alex. ꝙ ar. vocat alteꝝ ꝯrioꝝ. ſ. vilius iperfectius nomine puatiōis nō ꝙ ſit puatio pura: ſed q2 q̄ȝdā iperfectionem relinquit in ſuo ſubiecto reſpectu alteri⁹ contrary perfectioris.

Ad rationes in oppoᵐ pȝ ꝑ dicta i corpore qōnis i prioribus rōnib⁹

eſt vna que vult plus cōcludere q̄ȝ debet: nam cūȝ dr ꝙ color aut eſt lux terminati ⁊c̄. Dico ꝙ quanuis nō ſit lux corpis terminati: q2 nō eſt lux ꝓprie: tn̄ eſt quedā q̄litas corpis terminati: ⁊ tunc tu velles arguere cū corpus celeſte ſit corpus terminatū: g̊ hȝ colorē: dico ꝙ vno mō itelligiť terminatuȝ ꝑ admixtionē opaci cū lucido ⁊ pſpicuo: ⁊ ſic color ē q̄litas ſcḋa corporis terminati. Alio modo terminatū. i. figuratū figura ꝓpria: ⁊ nō ſequēs terminū alienū: vel terminatū. i. hn̄s ptes ꝓpinqȝ ſibi poſitas ⁊ ſpiſſim: ⁊ ſic hn̄ terminatū eſt celū: ⁊ terminatione que eſt ꝓhibitio viſus: q2 alique ptes celi ꝓhibēt videri ea que ſunt poſt ſe: ſicut ſtelle que denſiores ſunt ptes orbiū. Et ſic nō opȝ ꝙ oīs qualitas talis corpis terminati que eſt viſibilis ſit color: ſed pōt eē lux niſi generalr vocādo colorē oēm actum ſuſceptum in pſpicuo: ⁊ ſic nō eſt ꝯdictio ſuperius.

ℂ Itē dicit alber. in ſcḋo de aīa. ꝙ color eſt lumē ligatū mᶜ: ⁊ iō mouere nō pōt mediū niſi ſit illuminatū: q2 ꝑ hoc magis diſponiť ad coloris ſilitudinē recipiēdā: ⁊ paꝝ poſt dicit. ꝙ color ꝑ ſuā eſſentiam mouet ꝑ ſubam dicit que eſt in eo formalis ⁊ eſſentialis. ſm illā. n. nō eſt in tenebris niſi in poᵃ tantū. Albertus in. z. de aia ſuper tex. cō. 67.

ℂ De alijs aūt colorib⁹ iā diuidētes quot modis cōtingit fieri dicēdū. Qō. XIX.

Queritur Utrū colores medy generēť ex extremis cūȝ mixtis: videť ꝙ nō: q2 ex illis mixtis n̄ fiūt colores medy q̄ nō ſunt actiua ⁊ paſſiua adinuicē. hoc pȝ ex ꝑ de gnōne: naȝ T. c. 43. miſciliᵃ debēt eē actiua ⁊ paſſiua adinuicē: ſed colores extremi nō ſūt actiui ⁊ paſſiui adinuicem: cum nō ſint de qualitatibus pmis inter q̄s ſolas ē actio ⁊ paſſio ꝓprie dicta. ℂ Item illa q̄ ſunt miſcibilia ſūt pri⁹ ꝑ ſe ſubſiſtētia: vt pȝ ꝑ de gnōne: ſed colores Tex. cō. 83. extremi nō ſūt ꝑ ſe ſubſiſtētes ante pmixtionez. q̄re ⁊c̄. ℂ Itē ſi ſic eēt ꝯria eſſent ſimul i eodē: nam colores extremi ſūt ꝯry. ſ. albedo ⁊ nigredo ⁊ miſcibilia ſimul ſūt i mixto: ſed ꝯn̄s eſt flm: q2 nō poſſūt ſimul ꝯria eē i eodē: vt pȝ. 4. meᶜᶜ. ℂ Itē ſi medy t. c. zo. ⁊. t. c. 9. colores fierēt ex cōmixtione extremoꝝ: medy colores nō eēnt qd vnū ſimplr ⁊ ꝑ ſe: naȝ ex diuerſis actibus nō pōt fieri vnū ſimplr ⁊ ꝑ ſe: vt ſatis pȝ. z. T. com. 7. de aīa. ⁊. 7. meᶜᶜ: ꝯn̄s eſt flm: q2 quilȝ color medius Tex. cō. 49. eſt vna forma ſimplex. quare ⁊c̄.

Oppoſitum vult ar. in lr̄a: ⁊ commētator plane dicit ꝙ color alb⁹ ⁊ niger ſunt elementa colorum.

Dico ꝙ colores medy generātur ex extremis: q2 q̄ ſunt eiuſdē gn̄is vel ſunt pncipia vl ex pncipys: q2 illa ſufficiēter diuidūt ens pnᵐ ⁊ pncipiatū. Sed colores medy ſūt eiuſdē gn̄is cūȝ extremis. cōſtat aūt ꝙ medy colores nō ſunt pnᵃ colorū: q2 tūc cōſtituerētur ꝑ pmas drias. ſ. cōgregatiuum ⁊ diſgregatiuū. ℂ Itē illud quo meᵗᶜ fit trāſmutatio de vno colore extremo ad alteruȝ icludit vtrūqȝ extremoꝝ: nā in toto motu mobile eſt ptiȝ T. com. 3z. ſub terⁿᵒ a q̊: ⁊ pti ſub terⁿᵒ ad quē: vt pȝ. 6. phy. ſed medib⁹ colorib⁹ medys fit trāſmutatio de vno extremo colore ad aliū: ſaltē medib⁹ qbuſdā medys: 5. phyſi. tex. nā mediū ē illud ad qḋ pri⁹ ptigit trāſmutās q̄ȝ ad com. zz. extremū: ⁊ q̄ȝuis nō oporteat ꝙ i oī trāſmutatione de vno extremo ad aliud fiat ꝓceſſus ꝑ oia media: Tex. cō. 105. vt cōmētator dicit in. z. de aīa. tn̄ nō eſt aliqḋ meᵐ

quin ad ipſum poſſit fieri tranſmutatio priuſq̃ ad aliud extremum. ſic tranſmutabile exiſtens ſub quocūq̃ medioꝝ coloꝝ hꝫ ꝑtē de termino ad quē ⁊ ꝑtē de termino a q̊: ⁊ rōnabile ē ꝙ ipꝫ mem ſit aliqualr̄ ex ipſis cōpoſitū. ❡ Itē oīs motꝰ ē de ꝯrio i ꝯriū. h̄ ē manifeſta in ph̄ia: ſed a q̊libet medio pōt fieri motꝰ ad extremoꝝ vtrūq̃: vt de ſe ē manim: g̊ mediū q̊ðlꝫ ꝯriū eſt aliq̊ mō cuilꝫ extremoꝝ: ⁊ h̄ n̄ eēt niſi i medio includeret̃ vtrūq̃ extremoꝝ: ⁊ ꝑꝑ hoc dixit aꝝ. ꝙ mediū ꝑꝑ eē vtriuſq̃ ꝯriatur vtriq̃. Sed de modo gn̄ōnis fuerūt diuerſi modi apð antiquos: ſꝫ i lr̄a ſufficiēter patuit ð eis: ⁊ iō ꝑꝑ breuitatē dimitto: ⁊ ſi vis ꝓlōgare ſermonē potes capere illos ⁊ iꝓbare: ſicut ari. iꝓbat. De loco huius capio ad aliqualē notitiā ſpēꝝ coloris: ⁊ ſic dixit cōmētatoꝛ i ſuo tractatu de ſenſu ⁊ ſenſato ſpēs coloris. ſ. ſpālıſſime ſūt ifinite. i. de difficili ꝑtranles ab itellectu humano: qꝛ medij colores: vt dicit fiunt ex cōmixtiōe extremoꝝ ſm magis ⁊ minꝰ ⁊ albū ⁊ nigrū diuerſificātur in diuerſite infia: ita ꝙ ſūt ifiniti gradus albedinis ſub q̇bus pōt cōmiſceri cū nigredine ad cōſtitutionē coloꝛis medij. Et credo ꝙ q̇cūq̃ gradus diuerſus albedinis ad quē terminat̃ motꝰ cauſat alteꝝ coloꝛē ſcðm ſpēꝫ ſpālıſſimā: ita ꝙ ſi i vno albo ſit albedo ſub eē minus ꝑfecto ⁊ minus mixto nigredini vl̄ eē nigredinis: ⁊ in alio ſub gradu vel ſub eē magis ꝑfecto ⁊ magis puro cū minoꝛi nigredine q̃tūcūq̃ illi gradus ſint ꝓpiqui: puto ad pn̄s ꝙ ſunt diuerſe ſpēs albedinis ſpālıſſime: ſil̄r itelligo de rubedine: ⁊ de oībus alijs coloribus. a Un̄ nō credo ꝙ aliq̇ dicāt eē verū ꝙ rubeus ⁊ ſubrubeꝰ ⁊ purpureus nō diuerſificat̃ ſcðꝫ ſpēm ſpālıſſimaꝫ. Et ꝓbo: qꝛ motus non eſt niſi ab oppoſito in oppoſitū. mō ab albedine ſub quocūq̃ gradu exn̄te in aliquo ſubō pōt trāſmutari ſubꝫ ad albedinē ſub aliquo gradu vel eē maius vel minꝰ ꝑfecto: g̊ ille albedines hn̄t ꝯrietatē adinuicē ſaltē ſecundum illud ſecundum qð ſunt termini motus formal̄r: ⁊ oīa ꝯria dr̄nt ſcðm ſpēm ⁊ ꝑ ſe: vt hr̄. io. meta. t. c. z4. ❡ Sꝫ dubitabis ꝙ cōis ꝯceptio ē ꝙ magis ⁊ minus nō diuerſificāt ſpēm. ⁊ capit̃ ꝑ topicoꝝ: q̄uo ergo albedo ⁊ nigredo ſub eē magis ꝑfcō ⁊ minus ꝑfcō diuerſificant ſpēm: ❡ Dico ꝑ mō ꝙ magis ⁊ minus nō diuerſificāt ſpēm ſubē ſubiecte illi magis ⁊ minus: vt albedo ꝑfectioꝛ ⁊ iperfectioꝛ nō arguit diuerſitatē ſpecificā ſubē ſubiecte: immo vnꝰ hō idē ſcðm ſpēm alteri pōt eē albioꝛ altero: ⁊ magis ⁊ minus quodāmodo diuerſificāt ſpēꝫ forme cuius eſt illud magis ⁊ minus loquendo de ſpecie atho. Uel dicas ꝙ magis ⁊ minus que ſunt diuerſa mutata eē eiuſdē motus cōtinui non diuerſificant ſpēm. Rō primi eſt: qꝛ magis ⁊ minus que ſūt diuerſa mutata eē eiuſdē motus ꝯtinui ſibi ſuccedētia non hn̄t eſſe niſi in poa: qꝛ ſunt ſolū in iſtāti i q̊ nō ē eſſe in actu: vt hꝫ videri in. 8. phy. t. c. 63. ⁊ iō qꝛ ſpēs taliū dꝫ eē q̇d in actu: iō magis ⁊ minus nō diuerſificāt ſpēꝫ: ſic capiēdo magis ⁊ minus: ſic ergo pꝫ ꝙ ſpēs ſpālıſſime coloꝛuꝫ ſunt ifinite: vt cōmentatoꝛ dicit. i. de diffili pertranles ab intellectu humano: cū. n. ꝑſpicuuꝫ ⁊ lucidū opacū ſuſcipiatur magis ⁊ minꝰ: ⁊ ſub diuerſis gradibꝰ veniūt in cōmixtione diuerſoꝝ coloꝛatoꝝ: ⁊ ibi terminat̃ motus: puto ꝙ quicunq̃ diuerſos gradus iſtoꝛum: ⁊ quecunq̃ alia commixtio ad quam terminat̃ motus cauſat aliam ſpēm coloꝛis ſpālıſſimā: ⁊ ſic cum gradus ſint valde multi: ⁊ mixtiōes. q. infinite: ſpecies coloꝛum erunt aliqualiter infinite: lꝫ non ſint ſimpl̄r infinite: vt aꝝ. demonſtrat in lr̄a. Sed ſpēs cōes ⁊ ſubalterne q̄ ſub ſe cōtinēt plures ſpēs ſint finite: ⁊ pn̄t reduci ad ſeptē ſm aꝝ. in lr̄a. ſ. albū nigrū rubeū citrinū liuidū viride kyanū. i. coloꝛ celeſtis. i. coloꝛ viole: ⁊ eſt coloꝛ q̇ apparet in minoꝛi ꝑte yridis: ⁊ rō illius medij ſcðm albertū eſt iſta: qꝛ oīs coloꝛ vel eſt extremus: ⁊ ſic eſt albū ⁊ nigrū: albū ſicut ꝑfectio ⁊ habitus. nigrū ſicut priuatio ⁊ iꝑfectio: aut eſt mediꝰ iter albū ⁊ nigrū: ⁊ h̄ eſt duplıciter. aut eſt mediꝰ ꝑ equediſtātiā: ⁊ ſic forte ē rubeꝰ aut eſt mediꝰ nō ꝑ eq̄diſtātiā: ⁊ h̄ eſt dupl̄r: aut eſt medius iter rubeū ⁊ albū aut mediꝰ iter rubeū ⁊ nigrū. Si iter rubeū ⁊ albū: aut magis accedit ad albū: ⁊ ſic eſt ꝫātos ſiue citrinꝰ: aut magis ad rubeum: ⁊ ſic eſt liuidū: ſi ē mediꝰ iter rubeū ⁊ nigrum aut magis declinat ad nigrū: ⁊ ſic ē alurgicus ſiue kyanus ſiue celeſtis. hoc. n. multū appꝛopiquat nigro: aut magis v̇git ad rubeuꝫ: ⁊ minus declinat ad nigrum q̃ alurgicus: ⁊ ſic eſt viridis: ⁊ pluribꝰ modis nō pn̄t ſe hēre coloꝛes in vl̄i: q̃uis quilꝫ iſtoꝛuꝫ multos hēat ſub ſe: ſicut rubeꝰ purpureū ⁊ ſubrubeuꝫ. Alia. n. eſt ſubrubedo roſe: ⁊ alia pomi: ⁊ alia purpure: ⁊ alia vini rubei: ⁊ ſic de alijs multis: ſil̄r alia ē viditas foliōꝝ vitis: ⁊ alia folioꝝ ſalicis: ⁊ alia ſaluie: ⁊ de multis. Tūc de mō gn̄ōnis iſtoꝝ aliq̇d poſſumus tentare dr̄e. Dixit Auerroys in illo loco ꝙ albedo ꝓuenit ex admixtione ignis clari cū elō valde ꝑſpicuo aereo: ita ꝙ credo ꝑfectiſſimā albedinē regrere mltitudinē ꝑſpicui aerei: q̃tū eſt poſſe eē i mixto. valde ⁊ modicū de terreſtri. Sed veruꝫ eſt ꝙ albedo nō ſic ꝑfecta ꝑt eē cū minoꝛi ꝑſpicuo ⁊ plus de opaco puta ſic ꝙ albedo niuis ⁊ albedo ꝑgameni ſint eiuſdē ſpālıſſime ſpeciei. Nigredo vō ꝓuenit: vt Auerroys dicit: ex cōmixtione ignis turbidi. i. debilis lucis cū elō minime dyafaneitatis. ſ. terra: ita ꝙ i mixtl: vt dicit: coloꝛes ſunt cōpoſiti ex duabꝰ nāis. ſ. nā dyafani ⁊ nā luminoſi: ⁊ itelligēm eſt dyafani mixti cū opaco. i. reſultāt ex cōmixtiōe illarū duaꝝ nārum. ignis aūt ſolus iter elnta cōpoſitū igredientia eſt natus lucere: ⁊ h̄ cū admiſcetur alijs: vt dic̄. ſcðꝫ diuerſitatē igit̃ iſtarū duarū nāꝝ in q̃titate ⁊ qualitate eſt diuerſitas coloꝛū. Tūc ð medijs coloꝛibꝰ poſſet ꝓbabiliter dici ꝙ ſi i aliquo coloꝛato eſt equal̄r de ꝑſpicuo ⁊ lucido ⁊ opaco vl̄ ꝓpe equalitatē: tūc reſultabit rubeus coloꝛ. Si. n. aliq̇s coloꝛ eſt mediꝰ ꝑ equediſtātiā inter albuꝫ ⁊ nigrū rōnabil̄r vr̄ eē rubedo. Si vero aliqð mixtū multū hꝫ de opaco ⁊ paꝝ de ꝑſpicuo: nō tm̄ ſit multū de opaco: ⁊ modicū de ꝑſpicuo ꝙ ꝯſtituat̃ coloꝛ niger: ſic forte erit coloꝛ kyanꝰ. i. coloꝛ celeſtis qui nō dr̄ celeſtis: qꝛ celū ſit coloꝛatū tali coloꝛe. Sꝫ qꝛ aere claro exn̄te cū aſpicimus aſtra vr̄ nobis itermem aſtroꝝ talis eē coloꝛis: ⁊ eſt ſicut coloꝛ azurij vel viole. Si aliquod mixtū multuꝫ hꝫ de ꝑſpicuo aqueo ⁊ aliquā poꝛtionem terreſtris bene ꝯmixtā: nō tm̄ vt faciat kyanum: nec tm̄ de ꝑſpicuo: vt fiat aliqua ſpēs rubedinis: ſic vr̄ fieri coloꝛ viridis: vt pꝫ i folijs plātarū: ⁊ herbis que fere vl̄r ſūt coloꝛis viridis: ⁊ ſi expꝛimantur exit idē ſuccus aquoſus. Roſa aūt ⁊ alij floꝛes rubedinē hn̄tes foꝛte cū humido aqueo ſubtilioꝛi q̃ in alijs folijs plus habēt de aereo ⁊ minus de opaco. Coloꝛ autē citrinus in mixtis ꝓuenit ex multitudine ꝑſpicui ⁊ paucitate

lib. de coloꝛibus nō q̇lꝫ gradꝰ albedinis cū nigredine cāt aliuꝫ coloꝛē mediū: ſꝫ requirit̃ ēt debita ꝓpoꝛtio ⁊ mixtio lucidi cū opaco: ⁊ hoc non vidit ioannes.

opaci nō tāta tñ multitudine ꝑſpicui: ſicut regrit
ad albedinē. liuidus aūt color ſequitur multitudi/
nē opaci aliquātulū maiorem ꝗ̃ in citrino ⁊ pauci
tatez perſpicui: ita ꝙ in liuido plus eſt de opaco ⁊
minus de perſpicuo notabilr̃ ꝗ̃ ī citrino illa vtriſ/
ꝗ nō ſic appropinquāt equalitati ꝙ faciāt colorez
rubeū: ⁊ vr̃ ꝙ ſic poſſet aſſignari generalr̃ cā iſtoꝝ
colorū. Hec aūt dicta ſint ad excitādū alios ad ꝑfe
ctiorē huius materie traditionez: qꝛ nō multuz ab
alijs iuenit̃ cōcorditer expreſſum. Et in lib. de colo
ribus eſt ꝓpria cōſideratio: ⁊ alb. in ſuo cōmēto ſu/
per iſtū librū dicit. ꝙ non opꝫ dr̃e ꝙ color ſit aliud
preter eſſe luminis ī perſpicuo terminato. Si autē
ꝯtingat plus eē perſpicuū ꝗ̃ terminatū: ⁊ eē lumi/
nis in ipſo cū fulgore quodā: ⁊ tūc ſi ſuꝑ illo reuer/
beret ꝑſpicuū fumoſum multū hꝫ opacitatis: ſicut
eſt vaporoſum terreſtre intēſum terminet̃: tūc erit
rubeū ⁊ ſubrubeū: ⁊ ſi ſuper illud lumē fulgēs re/
uerberet vaporoſuz perſpicuū permixtū ex aqueo
⁊ terreo ſubtili bene cōmixto cū humido vaporan
te erit croceū ſiue ſubcitrinuz: ⁊ ſic vlterius. Si āt
reuerberet ſuper ipm aqueū humidū tenue vapo/
rans perſpicuū erit viride plus ⁊ min⁹ ſcđm diuer
ſitatē perſpicui. Si aūt ſit ipm aqueū vaporoſum
ꝑmixtū ſubtiliſſimo terreo bene cōmixto ⁊ aduſto
erit color iacintinus: ⁊ ſic ex eſſe luminis diuerſo ī
ꝑſpicuo erit accipere nām ⁊ oēm coloris diuerſita
tē. hec ſunt verba alberti: ⁊ ſunt ita plana ſicut tu
vides. Et ſciēdū ꝙ aꝝ. cōprehēdit fuſcū ſub albo: ſi
cut pꝫ in lr̃a: qꝛ eſt ꝓpinquus ei: qꝛ ꝗ̃ parū aut modi
cū diſtāt tanꝗ̃ nihil diſtare vident̃: ⁊ iō ēt cōmēta
z. phyſicoꝝ T.c.56. tor dicit hic. ī caplo ſuo de colore. ꝙ eſt ars vel in/
tellectus noſter nō cōprehendit de iſtis ordinibus
ꝗ ſunt apud nāz niſi ordines qui ſunt multū remo
ti adiuicē: ⁊ iter quos ſūt multi ordines apud n^am^:
⁊ hec ēt eſt cā ꝙ putam⁹ oēs rubedines eſſe eiuſdē
ſpeciei: ⁊ omnes viriditates: qđ tamen: vt mihi vi/
detur: ratio non permittit.

¶ Contra dicta ſurgunt alique ambi^tes^ primo cōtra
ꝑmā ꝯnē. ſi. n. colores medij fierēt ex extremis cō/
mixtis: tūc corꝑa nō mixta nō hēbūt aliquē colorē
mediū: qđ falſuz eē vr̃: qꝛ nubes nō ſunt corꝑa mi
xta: ⁊ tñ in ipſis oēs colores medij vidētur. ¶ Itē
ſi colores medij generātur ex extremis aut extre/
mi colores erūt in medijs actu aut in po^a^. ſi in actu
tūc vnuſquiſꝗ color medi⁹ nō erit vna forma ſim/
Cō. 56. plex: qđ videtur icōueniēs: ſi in po^a^ h̄ eſt ꝯ cōmēta
torē ꝑ phyſi. q dicit ꝙ extrema ſunt ī medio ī actu.
¶ Cōtra ſcđm ꝙ dictū eſt de medijs ꝙ qlibet gra
dus albedinis cāt aliā ſpēm albedinis: ⁊ quecunꝗ
commixtio alia ſcđm gradū cāt aliuz colorē ſcđm
T.c.52.⁊ ide. ſpēm. ¶ Cōtra h̄ eſt: qꝛ in quolibet motu ſunt infi/
nita mutata eſſe: vt pꝫ in. 6. phy. ⁊ ad qđlibet muta/
tum eſſe pōt terminari motus: ⁊ ſic ſi quilibet gra/
dus: ⁊ quodlibet mutatuz eſſe quod terminat mo
tū faceret aliā ſpēm coloris. poſſent eſſe infinite ſpe
cies coloꝝ: ⁊ ſic cum ois po^a^ ad ſpēm ſit redacta ad
actum: ⁊ oēs ſpēs ſunt actu: iā eēnt actu ſpēs infini/
te coloꝝ. qđ ē abſurdū. ¶ Cōtra illud qđ dictuz ē
de generatione colorū argueret aliqs ꝙ ſi color al/
bus ſic generat̃ ex cōmixtione ignis lucidi ⁊ clari
cū elo maxime perſpicuitatis qđ eſt aer: tunc ſequi
tur ꝙ omne album erit cōplexionis calide ⁊ igneū
vel aereum a dominio: qđ eſt manifeſte falſum: ſi/
cut nix eſt alba ⁊ multum frigida: ⁊ lapides multi

⁊ alia plurima. Similiter de nigro ſi cauſat̃ ex mlr̃
titudine opaci terreſtris cum terra ſit frigida ⁊ ſic/
ca. omne nigrū ⁊ precipue nigrum excellenter erit
frigide cōplexionis: cuius oppoſituz pꝫ in pipere ⁊
multis ſimilibus.

¶ Ad primū dubiū pōt breuiter dici ꝙ nubes: lꝫ nō
ſint mixta perfecta ⁊ cōpleta: tñ ſunt mixta imper/
cta ⁊ icōpleta: ⁊ non ſunt pura aqua neꝗ aer purus
ſicut forte nec vapor ex quo generātur: qꝛ nūꝗ̃ ele
uatur vapor aqueus ſine aliqua portione terreſtri
commixta: nec ſilr̃ vapor ſiccus ſine humi^te^ aliq̃:
vt hꝫ videri in ſcđo metheoroꝝ: ⁊ iō poſſunt habe/
re colores medios. ¶ Alij dicunt ꝙ colores medij
qui apparent in nubibus nō generātur ex commi/
xtione extremoꝝ: ſed ex alia ⁊ alia recep^ne^ luminis
in perſpicuo aliter ⁊ alr̃ ſe habēte. ¶ Ad aliud vi/
detur mihi multū difficile: tñ poſſunt eſſe due vie.
poſſet. n. teneri ꝙ colores medij ſunt vel poſſunt eē
cōpoſiti ex extremis: ⁊ eos includūt in eſſentijs ſu
is: refractos tñ ⁊ remiſſos: ⁊ vlr̃ medium inter con
traria eſt aggregatum: vel pōt eē ex illis extremis
refractis ⁊ reductis ad tꝑamētū: ſicut tepidū nō ē
aliud ꝗ̃ calidū ⁊ frigiduz remiſſa. Et ſilr̃ rubeum
non eſt aliud ꝗ̃ album ⁊ nigrum mixta ⁊ refracta
ad aliquē gradū: ⁊ ſic de alijs: ⁊ illud videtur cōcor
dare ſenſatis. ſi. n. cōmiſceātur adinuicē duo liquo
res: quoꝝ vnus ſcđm ſe ſit albus vt lac: ⁊ alius eſt
niger vt encauſtrū: ꝯſtat ꝙ fiet alius color ab vtro
ꝗ: ⁊ nō videt̃ rō^le^ ꝙ albedo lactis oino corrūpat̃: ⁊
ſilr̃ nigredo encauſtri: ſed remittit̃ vtrūꝗ: ⁊ fit ter
tiū: ⁊ ſic mediū differt ab extremis rōne ꝑtis: vt ru
beū a nigro rōne albi ī ipſo icluſi: ⁊ ab albo rōne ni
gri. Et ad hoc poſſet reduci dcm̄ cōmētatoris ī prio
phyſi. vbi dicit exꝑſſe ꝙ extrema ſūt actu ī me^o^: ⁊ ī Com.56.
ſuo tractatu de ſenſu ⁊ ſenſato dicit ꝙ color albus
⁊ niger ſūt ela coloꝝ: elemētū aūt eſt ex quo fit ali/
qd iexñte. vt pꝫ. z. me^ce^. Sed ad ar^m^: qūo quilꝫ ca/ Tex. cō. 4.
lor medius erit qd vnū: poſſet dici ꝙ nō eſt vnū ita
ſimplex ī eēntia: ſicut ſunt extrema. hoc. n. eſt ꝯ rō/
nē medij: vt vr̃: ſed eſt vnū mediū: qꝛ quāuis habe/
at eēntiaz vtriuſꝗ extremi remiſſam oium extre/
morū vnū ſufficit ad vnitatem coloris medij. Sed
ſemꝑ arguūt logici: qꝛ forma ē ſimplex eſſentia ꝯſi
ſtēs: ⁊ nō eſt cōpoſita ex diuerſis eēntijs. Poſſꝫ di/
ci ꝙ illud eſt verū de formis ſubalib⁹: ⁊ de formis
accidētalibus extremis: ſed de formis accñtalib⁹
medijs iter extrema aliq̃ nō eſt veꝝ: nec eſt eadez
rō de medijs ⁊ extremis: qꝛ media debēt eē ꝑn^ta^ ⁊
cauſata ex extremis: ⁊ de extremis fit trāſmutatio
ꝑ media: nō āt eꝯ. ¶ Alia via poſſet eē ꝙ color me Iſta via eſt ꝯ cōmētatorez 5. phy. cō. 52.
dius non ſic generat̃ ex extremis ꝙ includat ea in
eſſentia ſua ſicut diuerſas partes integrantes ipm:
ſed generatur ex extremis ſic: qꝛ ad generationem
colorū medioꝝ concurrūt cāe colorū extremoruz
.ſ. lucidum ⁊ opacum ⁊ ꝑſpicuū ſcđm aliquē modū
commixtionis quā non conſequit̃ aliqs color ex/
tremus: ſed alter ab vtroꝗ: ⁊ ille color medius ex
illa commixtione perueniens eſt quedam for^a^ ſim
plex ⁊ videt̃ ſimul in eſſentia ſua per ſe: ⁊ primo id
eſt non ratione partis aſſentialis drñs ab vtraꝗ: ⁊
tunc ad dictum commentatoris poſſet dici ꝙ ipſe
intellexit ꝙ extrema ſunt in medio in actu: ideſt
in eſſe medio inter puram potentiaz ⁊ actum com/
pletum ⁊ purum: quia ſcilicet ſubiectum dum eſt
ſub media forma non eſt in potentia: ita diſtante

ab actu.ad alterum extremum: ſicut eſt materia
prima: vel ſicut eſt ip̄m ſubiectū exiſtens ſub alte
ro extremoꝝ: nec ēt in actu ꝑfecto hꝫ aliqđ extre/
moꝝ illoꝝ.vbi.g.ſubm exn̄s ſub tepite nō eſt in po
tentia itātū diſtāte ab actu ad caliditatē: ſicut eſt
mā p̄ma: vel ſicut ſubꝫ exn̄s ſub friditate:qꝛ q̄ꝫuis
tepiditas ſit forma alia ſimpl'r a caliditate: ⁊ nihil
hn̄s in ſua eēntia de eēntia caliditis: tn̄ eſt ei ꝓpin/
qoꝛ ſm nām ⁊ gradū ꝑfectiōis q̄ꝫ ſit friditas. ⁊ iō
nō ſic eſt in poa diſtāte ab actu qđ hꝫ tepiditatē: ſi/
cut qđ hꝫ friditatē. Et forte ad iſtā intētionē dicit
6 ph̄.t.c.32. ph̄us ꝙ illud qđ mouet̄ ꝑtim hꝫ de termino a quo
⁊ ꝑtim de termino ad quē: ⁊ ꝓpinquius eſt vtriqꝫ
extremo dū eſt ſub meo q̄ꝫ dū ſtat ſub altero extre
moꝝ. Sed illud qđ Cōmētatoꝛ dicit: ꝙ coloꝛ albꝰ
⁊ niger ſunt elnta coloꝝ: ⁊ ꝙ colores medij gn̄ant̄
ex albo ⁊ nigro ſm magis ⁊ minus. vr̄ mihi diffile
bn̄ exponere ad iſtā intētionē: ꝓpter qđ aliq dixe/
runt ꝙ Cōmētatoꝛ errauit: aliqui aūt dn̄t ꝙ itelle
xit ꝙ coloꝛ albus ⁊ ceteri colores medij gn̄ant̄ ex
cōmixtiōe cārū albi ⁊ nigri ſm aliquē modū com
mixtiōis: ſꝫ poſſꝫ dicere ꝙ ſil'r medij colores ſunt
elta albi ⁊ nigri: qꝛ albū ⁊ nigrū gn̄ant̄ ex cauſis co
loꝝ medioꝝ. nam lucidū ⁊ perſpicuū ⁊ opacū ſunt
cauſe oīum coloꝝ. Et forte pōt dici: ꝙ quāuis illa
ſint cauſe oīum coloꝝ: tn̄ p̄ncipalius ſunt cauſe co
loꝝ extremoꝝ ⁊ p̄us. ⁊ iō magl dn̄r medij colores
cāri ex cauſis extremoꝝ q̄ꝫ eoꝝ: qꝛ illa magis rema/
nēt in ſua puritate in cōmixtione cānte albuꝫ ⁊ ni
grū q̄ꝫ in ea que cāt mediū colorē. Aliter videret̄
poſſe exponi ꝙ coloꝛ albus ⁊c̄.i.poa ad colorem al
bum: ⁊ ad colorē nigrū eſt cā diſpoſitiua ibi ad me
diū colorē hn̄dū: ita ꝙ ſi aliqđ coloratū dꝫ habere
aliquē de medijs coloribꝰ. opꝫ ꝙ ſit in potētia ad
vtrūqꝫ extremoꝝ. poa dico ꝓpingoꝛi ad actum q̄ꝫ
ſit dū hꝫ alteruꝫ extremoꝝ: ⁊ ille potētie ad extre/
ma ſunt quodāmō cauſe diſpoſitiue ipſiꝰ ſubti ad
mediū colorē: neſcio tn̄ aliud. Jngre amicabil'r ⁊
īuenies veritatē. ¶ Ad aliud cū dicis: ꝙ in quolꝫ
motu ſunt īfinita mutata eē. Dn̄t aliqui ꝙ ſunt īfi
nita.i. inūerabilia ab hūana itell'u: qꝛ nō ꝑmanēt
per aliqđ tp̄s: ſꝫ ſunt ſolū in poa ⁊ in iſtāti vt hꝫ vi/
deri.8. phy.t.c.63. nō tn̄ ſūt ſic īfinita ꝙ numerus
ipſoꝝ ſit ſimpl'r ⁊ totaliter infinitus: ita ꝙ ſi tene/
ret̄ anial eſſe ⁊ durare ꝑ aliqđ tp̄s: ꝙ ille numerus
cuiuſlꝫ motus eēt ſimpl'r īfinitus: ⁊ numerus gra/
duū ſub quo forma hꝫ eſſe ꝓ qualꝫ alteratiōe. tūc
cū vnū īfinitū nō ſit maius alio: in vno motu nūq̄ꝫ
eſſent plura mutata eſſe real'r q̄ꝫ in alio: ⁊ in vna al
teratione nō permutaret̄ ſubm per plures gradus
q̄ꝫ in alio. ⁊ tūc duratio motus mēſuraret̄ ſm per/
tranſitū mutatoꝝ eſſe ⁊ graduū medioꝝ inter ter
minos trāſmutatiōis nūq̄ꝫ vna alteratio eſſet ve/
locioꝛ altera: p̄cipue ſi agens eēt equalis virtutis.
qđ videt̄ eſſe manifeſte falſum: nec equaliter cali/
dum in minori tempore calefaceret tepiduꝫ q̄ꝫ fri
gidū: ⁊ equale dealbans nō in minori tēpore deal
baret rubeū q̄ꝫ nigerrimū ceteris paribus. Aliter
poſſet dici: ꝙ in quolibet motu ſunt infinita muta
ta eſſe: ⁊ ad qđlibet ipſoꝝ poſſet terminari motus:
lꝫ ſit dubiū. ⁊ ideo concedo ꝙ poſſent eſſe infinite
ſpecies taliū. Sed cū dicis omnes ſpecies que poſ
ſunt eſſe ſunt actu: illud nō eſt cōcedendū niſi de
ſpeciebus que pertinēt ad perfectionē vniuerſi: ſꝫ
nō de omnibus ſpeciebus: ſicut non eſt aliquis nu

Nō pōt inquiri aliud in expōne illꝰ auctꝫ niſi ꝙ illa fuit idubita/ ta ſnia Cōmēt. ꝙ extrema ꝯria formaliter rema nēt i medio: ſub eſſe tn̄ ipfecto ⁊ remiſſo: ſic̄ ſupe rius allegaui ex īētiōe eiꝰ i quā/ pluribꝰ locis. q̄ igit̄ vult tenē ſe cundā viaꝫ poſi taꝫ hic a ioanne meliꝰ eſt vt abſo lute neget auctē Cōmentat. alle/ gataꝫ q̄ꝫ gloſare ipſam violēter ⁊ ꝓter intentionē auctoris.

merus: ita magnus qn poſſet eſſe maioꝛ.3. phyſic. T.c.68.
Et tamē ſi colores medij generant̄ ex cōmixtione
extremoꝝ: qūo fructus p̄us exiſtētes albi vt viri/
des mutant̄ ad rubedinē abſqꝫ admixtione alicu
ius habētis nigredinē. Forte deberet dici ad que/
ſtionē cum diſtinctiōe: ſed relinquo ad pn̄s: ⁊ ꝯce/
dit̄ ꝙ ſemper maioꝛ numerus ⁊ minoꝛ ſunt diuer/
ſi ſm ſpēm: nec opꝫ ꝙ ſemper omnis numerus qui
pōt eſſe in rerū natura ſit in actu: qꝛ tunc eſſent in/
finite ſpecies numeroꝝ: cū numerus creſcat in in/
finitū ſm Ariſto.3. phyſic. Jſta ſunt que ꝓbabil'r T.c.68.
poſſeꝫ dicere tenendo iſtā poſitionē. veꝝ eſt ꝙ nō
eſt multū cōſueta: tamē illa rō que poſita eſt ſupe/
rius coegit: qꝛ terminus a quo incipit motus ⁊ ter
minus ad quē motus terminatur ſunt diuerſi ſm
ſpēm: qđ pꝫ: qꝛ ſemper ſe habent: ſicut magis ⁊ mi/
nus perfectū. Si.n.aliqđ ſubm mutaretur de vna
forma habita ſub vna perfectiōe ad habendā ean
dem formā ſub eadē perfectiōe. motus eſſet ocio/
ſus. modo nō video ꝙ duo indiuidua eiuſdem ſpe
ciei ſpālīſſime ſe hn̄t ſm magis perfectū ⁊ minus
perfectū. lodo de perfectiōe illius nāe: ſicut ꝙ ſoꝛt.
ſit homo perfectioꝛ q̄ꝫ plato. ¶ Et confirmo: quia
magis perfectū ⁊ minus ſunt eſſentialiter oꝛdina/
ta. nunc aūt inter indiuidua eiuſdē ſpeciei non eſt
oꝛdo eſſentialis. vt vult Cōmentatoꝛ.8.phyſicoꝝ. Cōm.15.
ſi tamē alias viderē per diligentiorē conſideratio
nem: aut per doctrinā alioꝝ partem ſanioreꝫ ſine
duo vellem adherere. ¶ Ad aliud dubim poſſet di
ci ꝙ intēſio caliditatis aut frigiditatis: aut remiſ/
ſio iſtoꝝ nō ex neceſſitate ꝯſequit̄ itenſionē vel re
miſſionē perſpicui ⁊ lucidi ⁊ opaci: ſicut videmus
in hyeme fridiſſima aerem eſſe multū ꝑuiū. ⁊ ſil'r
in calidiſſima eſtate. ⁊ ideo quāuis in aliquo mix/
to dn̄etur aer ſm ſuā ꝑuietatē. ⁊ ignis ſm ſuam lu
ciditatē: nō oꝫ ꝙ dn̄entur ſm caliditatē. ſil'r q̄ꝫuis
in aliquo mixto dominetur ſm opacitatem: ita ꝙ
eius opacitas remoueat perſpicuitatē totaliter vl'
in parte: nō ſequit̄ ꝙ dominet̄ ſm frigiditatē ⁊ ſic/
citatem. ſic ad illud. ¶ Sꝫ vnū pulchꝛū dubm re/
manet ibi. ſi albedo ꝓuenit ex multiplince vel iten/
ſione perſpicui ⁊ lucidi. tūc qđ nō habebit plus de
perſpicuo nūc q̄ꝫ p̄us qūo poterit eſſe albius nunc
q̄ꝫ prius: videmus.n. ꝙ ouuꝫ decoctū multo plus
eſt albū q̄ꝫ eſſet cū erat crudū: ⁊ tamē nō eſt in ip̄o
plus de aere q̄ꝫ cum eſſet crudum: qđ pꝫ: quia cuꝫ
eſſet crudū ſupernatabat: ſi poneret̄ in aqua: ⁊ cuꝫ
eſſet coctū deſcendit ad funduꝫ: qđ non eſſet. ſi ha
beret plus de aere coctum q̄ꝫ crudum: quia aer in
loco aque eſt leuis ⁊ aſcendit ſurſum. vt pꝫ.3. celi T.c.28.
⁊ mun. ⁊ ideo ligna magna natant in aqua: cuꝫ ta/
men plumbū modicū deſcēderet. ¶ Ad illud poſ
ſet dici ꝙ quāuis ouum coctū non plus habeat de
perſpicuo q̄ꝫ crudū: tamē nō etiā plus de terreſtri
opaco ⁊ ipſum perſpicuū per decoctionē eſt vnitū
⁊ partes ſunt facte propinquiores adinuicem q̄ꝫ
eſſent prius. conſtat aūt ꝙ virtus vnita fortioꝛ eſt
ſeip̄a diſperſa. vt pluries capit̄ in methe ſia. ⁊ ideo
perſpicuuꝫ oui decocti eſt fortius q̄ꝫ prius: ⁊ ſequi
tur eum coloꝛ magis viſibilis q̄ꝫ prius. ¶ Alij di
cunt ꝙ ipſum ouum anteq̄ꝫ eſſet coctum propter
raritatē ſuam non reflectebat lumē: ſed poſtquaꝫ
eſt coctum magis eſt inſpiſſatum: ⁊ habet ſuper/
ficiem multum lenem. ⁊ ideo reflectit lumē ſiml'
⁊ vnite in tota ſua ſuꝑficie: ꝑꝑ qđ eſt albuꝫ.

Ad rationes ꝑus adductas ad ꝑmã pōt
dici ꝙ veꝝ eſt de illis que
per ſe cõmiſcent̄ ꝙ ſunt actiua ⁊ paſſiua ⁊ habent
ſubam:ſed ſi per accñs ſm cõmixtionẽ miſcibiliũ
ſubtoꝝ nõ eſt nece:⁊ ſic eſt in ꝓpoſito. ¶ Ad aliõ
dico ꝙ ꝯ̃ria eſſe ſil'ſub eſſe ꝯpleto ⁊ reali eſt impoſ
ſibile:ſed ꝯ̃ria ſm eſſe imꝑfectuz ⁊ remiſſuz nõ eſt
impoſe. ſic autẽ ſunt extrema in medio ſm vnam
viã. ¶ Ad vltimũ ſolutũ eſt ꝑus dupl'r. ꝑmo tenẽ/
do ꝙ mediũ nõ eſt vna forma oĩno ſimplex in eẽn
tia:⁊ quo mõ fit ex extremis aliqd vnũ:q² nõ ade/
quant̄:ſed ſemꝑ dñat̄ vnũ: ſicut demr̃at Cõmẽta.
Cõmen.z3. io. metaph.⁊ Ar.dicit.⁊ iõ vnũ ſe hz vt ens in po/
tentia reſpcũ alteri⁹. vel diceret̄ ſm aliaz viam ꝙ
medij colores nõ ſic fiunt ex extremis ꝙ maneãt
eſſential'r in ipſis tãq̃ partes diuerſe conſtituẽtes
eſſentiã ipoꝝ medioꝝ:ſed modo predicto: q² com
miſcent̄ cãe extremoꝝ coloꝝ ſm aliquẽ modum
et extrema ſũt in ſubto ꝯplẽte formã mediã in po/
tentia ꝓpinquiori ad actuz q̃ꝫ in ꝑma mã:⁊ hoc vo
cat̄ eẽ in actu reſpectu potẽtie diſtãtioris:⁊ alij ex/
ponunt Cõmẽtatorẽ:ꝙ extrema ſunt in medio in
actu nõ qdẽ formali:q² forme extreme ſunt in me
dio:ſ3 in actu virtuali:q².ſ.mea fora quodãmõ pōt
in opõnẽ vtriuſq̃ꝫ extremi:l3 imꝑfectius. naz tepi
dũ quodã mõ calefacit reſpcũ fridi ſimpl'r ⁊ quo/
dãmõ ifrigidat reſpcũ ſimpl'r calidi: ⁊ rubeũ quo/
dãmõ diſgregat reſpcũ nigri: ⁊ quodãmõ ꝯgregat
viſuz reſpcũ albi. ſic ad illud. videbat̄ mihi poſt/
mom ꝙ illa diffõ forme: ꝙ eſt ſimplicis eẽntie:po/
teſt negari:nec vnq̃ꝫ iuenit̄ ab Ariſt. ꝙ oẽs forme
accñtales ſint oĩno ſimplices eẽntie qn poſſint ha
bere partẽ que ſe hz ad moduz mãe ⁊ partẽ que ſe
T.c.z3. hz ad modũ forme:imo plane dicit. io. metaph. ꝙ
oĩa mea iter ꝯ̃ria ſunt cõpoſita ex eis ⁊ ſunt vnius
T.c.iz. magis ⁊ alteri⁹ min⁹. veꝝ eſt ꝙ i. 8. metaph. dicit:
ꝙ accñtia non hñt mam:ſed ſubm. ⁊ illud ſi bñ aſpi
Cõm.iz. ciat̄ nõ eſt ad ꝓpoſitũ:q² Cõmentator ſic exponit
ꝙ accñtia in iſtis corporib⁹.ſ.ceb⁹ que non habent
mãz.ſ. que ſit in poa ad eſſe nõ indigẽt mã tali:ſed
indigẽt maa que eſt ſubm tm̃. vt cã eclypſis mate/
rialis. eclypſis.n. non indiget vt fiat mã in po⁹.ſ.
ad eſſe ſubale:ꝙ tñ accñs nõ poſſit hẽre vnã partẽ
potentialẽ. ⁊ per ꝯñs ad modũ mãe ſe hñtẽ ⁊ aliaz
partẽ actualẽ ⁊ ꝑcellentẽ. ⁊ ꝑ ꝯñs ad modũ fore ſe
hñtem nõ videt̄ ab Ariſto. poſſe capi:nõ ſequit̄ ꝙ
accñs ſi ſic hz mãm fiat per ſe: q² talis mã non eſt
ſubm ſufficiens ad trãſmutationẽ:ſed eſt quedam
eẽntia incõpleta reu alterius. ⁊ iõ poſſet illa via ꝑa
teneri ꝓbabiliter ꝙ in medijs ſunt eſſentie extre/
moꝝ:nec tñ ſunt cõpoſita ex vna mã ⁊ vna fora:ſi/
cut idiuidua ſube corporee gnãlis. ⁊ iõ nõ pōt con
cludi ꝙ per ſe fiãt. a Quidã de ſcholarib⁹ meis
clare itelligentie iuuenis honorandus dixit mihi
poſt exitũ ſcholaꝝ ꝙ ſi ab albedine iperfecta inci
pit motus ad magis perfectũ:nõ eſt rõne imperfe
ctiõis albedinis ꝙ icipiat motus ab ipſa: ſed rõne
nigredinis admixte ⁊ ſic nõ ꝓcedit argm ꝙ dr̃ant
ſm ſpẽm:ſed bene nigredo icluſa albedine imper
fectiori differt ſm ſpeciẽ ab albedine perfectiori.
¶ Tunc ego queſiui ab ipſo qd ipſe diceret. ſi ne/
garet̄ ſibi ꝙ albedini imperfectiori ſit ꝯiuncta ni
gredo vel imperfectiori caliditati ſit cõiuncta fri
giditas:q² quidã hoc negarent. ¶ Et ꝑterea faltẽ
habeo ꝙ albedo minus perfecta ſm illud forma/

a Iſte ſcholaris recte dixit ⁊ po/ tuiſſet adducere auctẽ ꝯmẽtato. i. 5. ph. ꝯmẽ. 5z. vbi dic̃: ꝙ i trãſ/ mutatõe q̃ fit de viridi in albũ vi ride ẽ q̃ſi nigrũ. viride.n. nõ trãſ mutat̄ i albũ ni/ ſi ſm ꝙ ẽ i eo de nigro:ñ.ſ3 ꝙ ẽ i eo de albo: ⁊ ẽt qñ viride tranſ/ mutat̄ in nigruz trãſmutat̄ ſm ꝙ eſt in eo õ albo. ⁊ ſimil'r qñ albũ trãſmutat̄ i viri de trãſmutat̄ in nigrũ qõ ẽ i viri di: ⁊ qñ nigrum trãſmutat̄ in viri de trãſmutat̄ in albũ qõ ẽ in eo. ecce igit̄ ꝙ ſcho laris ioannis re ctius ſenſit i hac mã q̃ꝫ ꝑceptor. ſi cut plerũq̃ꝫ con/ tingit.

le: ratione cuius eſt terminus a quo icipit motus:
differt ſm ſpeciẽ ab albedine perfectiori:⁊ hoc mi
hi ſufficeret. ſi ſufficiẽter õmr̃aret̄ ꝙ albedini iꝑ/
fectiori cõiuncta eſt nigredo:qõ eſt dubiũ. vñ dice
bam ꝑus ꝙ quilibet gradus forme arguit alieta/
tez ſpecificã:⁊ vnus magr̃ qui apparuit multũ ma
licioſus arguit:ꝙ ſm dicta ſequeret̄ ꝙ vnũ ⁊ idez
differret ab aliquo ſm ſpeciez ⁊ nõ differret: q² po
namus ꝙ aliquid trãſmutet̄ de imperfectiori ca/
liditate ad perfectiſſimã. tunc qõlibet illoꝝ muta
toꝝ eſſe qõ eſt illo motu nõ differt ſm ſpẽm ab vl/
timo mutato eſſe: q² nõ eſt terminatus motus ad
aliqõ iſtoꝝ. modo ponamus ꝙ aliqõ aliud ſubie/
ctum trãſmutet̄ ab imꝑfectiori caliditate ad per/
fectiorẽ ⁊ terminet̄ motus ad aliqõ mutatuz eſſe:
que fuerũt ſolũ in poa in illo motu. tũc differret il/
lud mutatuz eſſe ad que determinatus eſt motus
ſecũdus ſm ſpẽz ab illo: ad qõ terminatus eſt mo
tus:⁊ ſic differret ſm ſpẽm ⁊ nõ differret ſm ſpẽm
ab eodẽ: ⁊ eſt ratio iudicio meo multũ ſubtilis. oz
me ſcribere aliam queſtionem.

¶ De odore aũt ⁊ ſapore dõz. Qõ. XX.

Circa caplm de ſaporib⁹. ꝑmo q̃rit̄
vtrũ hõ hẽat peiorez odora/
tum ceteris aĩalibus. Arguit̄ ꝑmo ꝙ
nõ:q² nobilioris anime dz eſſe nobilior
potẽtia: cũ poe aĩe fluãt ab eſſentia aĩe.
vt hz oſtendi in. z. de aĩa. Sed aĩa hũana eſt no T.c.27.
bilior q̃ꝫ alioꝝ aĩaliũ. vt pz. z. de aĩa. ⁊. z. phyſi. T.c.30.⁊.3i.
q² homo eſt quodãmõ finis oĩum vt ibi dr̃. ¶ Itẽ T.c.24.
ſenſus ille eſt melior qui plures reꝝ dr̃ias oſtẽdit.
ſic.n. dic̃ viſuz Ar. eẽ meliorẽ auditu:⁊ i h lib.⁊ in
ꝓheome ſed odoratus hoĩs oñdit ei plures rerũ
dr̃ntias:q² odorabilia ſ3 ſe delectabilia ⁊ idelecta
bilia ſm relõnẽ ad nutrimentũ cognoſcunt̄ ab ho
mine ꝑ ſuũ odoratũ:ſed alia animalia ſolũ cogno/
ſcunt odores ſm ordinẽ ad cibũ ꝓut repñtant eis
ꝯueniẽtiã vel icõueniẽtiã nutrimẽti. ¶ Itẽ ſi hõ
hr̃et peiorẽ odoratũ:tunc nõ hẽret certã cognitio/
nez intellectualẽ de odorab⁹. nã cõprehẽſio dr̃iarũ
ſenſibiliũ ꝑ ſenſuz eſt cã in cõprehẽſiõe ipſarũ per
itellectũ. vt dicit Cõmen. in. z. de aĩa:ſ3 ꝯñs eſt fal Cõm.9z.
ſuz:cũ Ar. tradat certã cognitionẽ de ipſis ſenſib⁹
vl'r. ¶ Itẽ ſicut eſt de guſtu ⁊ tactu:ita dz eẽ de ol
fatu. nã guſtus ⁊ tactus ſũt quodãmõ idẽ:ſicut gu/
ſtabile ⁊ odole ſunt q̃dãmõ idẽ.ſ. q² vtrũq̃ꝫ ẽ paſſio
nutrii. vt dicit Ar. cap. de odorib⁹. ¶ Itẽ guſt⁹ ⁊
tact⁹ optimi ſunt in hoĩe. vt Ar. dicit i. z. de aĩa. T.c.94.

Oppoſitũ vult Ariſto. in iſto lib. q dicit: ꝙ
iſtũ ſenſuz hẽm⁹ peiorẽ ceteris
multuz aĩalibus: ⁊ alijs ſenſibus quos habemus.
idem vult in z. de anima. T.c.9z.

Cõmuniter dr̃ abre: ꝙ hõ hz peiorẽ olfa/
tũ:q² illõ aĩal qõ hz ornuz odo
rat⁹ min⁹ ꝓportõatũ odorali hz deteriorẽ odoratũ
vl' min⁹ bonũ. nã cũ odorale ⁊ odorat⁹ ſe hẽant ſic
actiuũ ⁊ paſſiuũ:iter ĩpa dz eẽ ꝓpor. ſi dz ſeq bona
opõ:ſ3 hõ hz orgam odorat⁹ min⁹ ꝓportõatũ odora
bili q̃ꝫ cetera aĩalia. nã odole ſm Ar. ẽ calm: ⁊ ſic
cũ. orgam aũt odoris ꝑꝑ ꝓpiquã põnẽ ad cerebꝝ:qõ
eſt excellenter fridũ. hz ẽt nimiã fritem in tm̃ ꝙ nõ
pōt ſufficiẽter imutari ab odoli: qõ ẽ ſatis debilis
calitis. S3 ſic abre dr̃e nõ vr̃ oĩno tutũ:q² nõ multũ
bñ poſſet ſolui ſm hoc vna dubitatio:quaz mouet

Alexan. ⁊ ꝑus tacta eſt: qꝛ hõ per ſuũ odoꝛatũ per/
cipit multas dr̃ias odoꝛabiliũ. quas alia aĩalia nõ
percipiunt. vt Ar̃. dicit: ꝙ odoꝛes ſm ſe delectabi
les ſunt ꝓpꝛiꝫ hoĩb⁹ ad mitigãdũ frigiditatẽ exceſ/
ſiuã ſui cerebꝛi: ⁊ in eis ſm ꝙ hꝰ ſunt delectat̃. ſ. ꝙ
ſm ſeipſos acceptis nõ ſolũ in oꝛdine ad nutrimẽ/
tuꝫ: ſicut ſunt odoꝛes floꝝ: aut vnguẽtoꝝ ⁊ ſiĺiũ. ⁊
ſiĺr odoꝛes ſm ſe indelectabiles ſimpĺr nõ ſolum
ſm ꝙ coꝛruptiui. Cetera aũt anĩalia nullũ iſtoꝛuꝫ
faciunt: qꝛ odoꝛes delectabiles ſm ſe nõ percipiũt
ſaltẽ ita ꝙ in ipſis delectent̃ ſm ſe: aut triſtent̃: ne
ꝗ odoꝛes ſm ſe indelectabiles pꝛout ſunt indele/
ctabiles ſimpĺr: ſed ſi fugiunt ipſos. ħ ſoluꝫ eſt ſm
ꝙ ſunt coꝛruptiui. vt odoꝛ ſulphureus eſt cõrupti
uus rõne alicuius male qualitatis ꝯcomitãtis dif
fuſionẽ illius odoꝛis: ⁊ anĩalia ex ſpẽ odoꝛis talia
ſenſata eliciunt per ſuã eſtimatiuã intentioneꝫ nõ
ſenſatã. ſ. coꝛruptiui ⁊ fugiunt: nõ ꝙ cognoſcant ta
les odoꝛes ſm ꝙ ſũt indelectabiles ſimpĺr ⁊ fetẽ/
tes: cui⁹ ſignũ ponit Ariſto. qꝛ multe terre naſcen/
tiũ hñt odoꝛes fetidos ⁊ idelectabiles ſm ſe. quo/
rum tñ nullius curãt aĩalia: ita ꝙ ipm ſm ſeipſuꝫ
nõ cãnt fedi^tem^ niſi ꝯcomitet̃ aliqđ coꝛruptiuum.
vñ Alexan. dixit: ꝙ ſerpẽtes fugiũt odoꝛẽ cornuũ
incenſoꝝ. hõ aũt oẽs tales odoꝛeſ cognoſcit ſm ꝙ
ſunt delectabiles aut indelectabiles. q̃re nõ vide/
tur ſimpĺr aſtruendũ ꝙ hõ minus bonum ceteris
aĩalib⁹ hẽat odoꝛatũ. ⁊ iõ alij dixerũt ꝙ odoꝛatus
põt capi dupĺr. vno mõ ſm ꝙ eſt perceptiuus odo
rum q̨ ſunt delectabiles ſm ſe: ſicut hꝫ hõ melioꝛẽ
odoꝛatũ ceteris anĩalib⁹: qꝛ anĩalia alia nõ cogno/
ſcunt ꝑ odoꝛatũ tales odoꝛes: ſed hõ appꝛehendit
eos. Alio mõ põt capi in reĺone ad odoꝛes qui ꝯſe/
quunt̃ alimẽtũ: ⁊ in quibus eſt delectabile ⁊ triſta
bile ſm reĺonẽ ad nutrimentũ: ⁊ ſic hõ hꝫ peioꝛeꝫ
odoꝛatuꝫ. ſicut Ariſto. dicit. Sed illud ſiĺr non eſt
oĩno tutũ: qꝛ ſi hõ hẽret melioꝛẽ odoꝛatuꝫ ceteris
anĩalib⁹ capiẽdo odoꝛatũ ſm ꝙ eſt cognoſcitiuus
odoꝝ ſm ſe delectabiliuꝫ. tũc cetera aĩalia hẽrent
odoꝛatũ ſic ſumptũ. Si. n. nõ hẽrent odoꝛatũ q̨ eſt
cognoſcitiuus taliũ odoꝛabiliũ. tũc nõ hẽrent euꝫ
min⁹ bonũ odoꝛatu hoĩs. nã ꝯpatiu⁹ ſupponit poſi
tiuũ: ⁊ ſic ſi nõ hẽrent min⁹ bonũ: homo non hẽret
odoꝛatũ melioꝛẽ: ſic capiẽdo ipm odoꝛatũ: ſicut ſi
tu nõ hẽres minoꝛẽ caliditatem ꝗ ego q̃uo poſſeꝫ
ego hẽre maioꝛẽ caliditatẽ ꝗ tu. modo cõſtat ſm
Ariſt. ꝙ alia anĩalia ab homĩe nõ hñt odoꝛatũ co/
gnoſcitiuũ odoꝝ delectabiliuꝫ ſm ſe: ⁊ ſaltem iſti
concedunt: lꝫ ſit dubiũ. põt ſic foꝛmari rõ. illud in
quo aliqua comparant̃ ſm magis ⁊ minus dꝫ con
uenire vtriq̨: ſed odoꝛatus ſm ꝙ eſt cognoſcitiu⁹
odoꝝ taliũ nõ cõpetit alijs anĩalibus ab hoĩe. ⁊ iõ
poſſet argui ꝙ ſimpĺr hõ non hꝫ deterioꝛẽ vel mi/
nus bonũ odoꝛatũ ceteris anĩalibus: ĩmo ſimplici
ter melioꝛẽ ⁊ perfectioꝛẽ. Scđo ꝙ hꝫ odoꝛatũ mi/
nus bonũ quo ad compꝛehenſionẽ odoꝝ aliquoꝝ
. ſ. cõium hoĩum ⁊ ceteris animalibus: in quib⁹ eſt
delectabile ⁊ triſtabile ſm ꝯue^am^ ad nutrimentũ.
Pꝛimũ ꝓbat̃ rõne ꝑus tacta: qꝛ illa virtus nõ eſt
ſimpĺr minus bona: ĩmo ſimpĺr melioꝛ ⁊ ꝑfectioꝛ
que cognoſcit plura cognoſcibilia ſui generis. ⁊ ad
plura ſe extendit ꝗ illa que eſt limitata ad aliqđ
genus determinatũ: ⁊ hoc videt̃ eſſe rationabile: ⁊
ſupponit̃ ad pñs ꝑꝑ bꝛeuitatẽ: ſed ꝯſtat ꝙ odoꝛat⁹
hoĩs pĺa odoꝛabilia cõpꝛehẽdit vel homo ꝑ ſuum
odoꝛatum: ſicut plane eſt oſtenſum. q̃re ⁊c̃. Scđo
oñdit̃ ꝙ illud anĩal hꝫ minus bonũ odoꝛatũ ꝗtũ
ad cõpꝛehẽſionẽ taliũ odoꝝ: qđ minus acute ⁊ mi
nus a longe ſentit illos odoꝛes. excellẽtia potẽtie
reſpcũ vni⁹ obti dꝫ capi ſm modũ ⁊ qualitateꝫ co/
gnoſcendi illud obm: ita ꝙ illa iudicet̃ melioꝛ que
ꝑfecti⁹ cognoſcit: ſed cõſtat ꝙ homo nõ ab equali
diſtãtia: neq̨ eque foꝛtiter cognoſcit iſtos odoꝛes
quos ⁊ alia anĩalia odoꝛant. ſ. que hñt delectabile
ſm accñs. Canis. n. a longioꝛi diſtantia cõpꝛehen/
dit odoꝛeꝫ ſui nutri^ti^ ꝗ hõ: ⁊ vultures ⁊ tigrides ⁊
cetera multa aĩalia. q̃re ⁊c̃. Et hec videt̃ fuiſſe in/
tentio Alexan. ſi bñ ꝯſideret̃ ⁊ cã illius accñtis ta/
cta eſt ꝑus. nã hõ inter cetera anĩalia ſm ꝗtitateꝫ
ſui coꝛpoꝛis hꝫ maius cerebꝝ: qđ eſt ꝓpter multi/
tudinẽ virtutũ ⁊ opationũ: que per ipm hñt aliq̃li
ter exerceri: ⁊ illud cerebꝝ eſt frigidiſſimũ omniũ
partiũ ꝑncipaliũ coꝛpoꝛis: qđ fuit ad mitigãdũ ca/
liditatẽ coꝛdis: que ſi non remitteret̃ aliquaĺr hõ
nõ eſſet bene regulatus in ſuis operibus ⁊ paſſiõi/
bus. vñ videm⁹ nimis ꝑuũ caput hñtes ſm ꝓpoꝛ/
tionẽ ceteri coꝛꝑis eẽ frequẽter impetuoſos ⁊ ira/
cundos inoꝛdinate tãq̨ caloꝛe ſui coꝛdis nõ ſatis
obtemperato cerebꝛi friditate. Oꝛganuꝫ aũt odo/
ratus poſitũ fuit iuxta ipſuꝫ cerebꝝ: qđ foꝛte nã fe
cit vt per eandẽ operatiõeꝫ. ſ. reſpirationẽ attrahe
ret odoꝛẽ ⁊ aerẽ. refrigeratiuũ: qđ nõ fuiſſet ita be
ne: ſi in aliquo loco coꝛꝑis fuiſſꝫ ſituatũ illud oꝛga
num. ⁊ ideo illud oꝛganũ cõtrahit frigiditatẽ ⁊ hu
miditatẽ a cerebꝛo: ꝓpter qđ nõ põt ſatis foꝛtiter
ĩmutari ab odoꝛe ſatis debilis calidi^tis^ regĺariter
exñte: nec eſt icõueniẽs: ꝙ nã ꝑꝑ bonũ toti⁹ vĺ par
tis nobilioꝛis faciat aliquã oꝛbitationẽ ⁊ defectuꝫ
in ꝑte min⁹ nobili. vt videmus ꝙ me^m^ interſtitiũ
aeris eſt friduꝫ: lꝫ ſm nãm aeris deberet eẽ caĺm:
⁊ ħ eſt ꝑꝑ ꝯſeruationẽ eĺntoꝝ in equalitate ſua: qꝛ
cũ ꝯtinue v̾tute ſolis euapoꝛaĺr aſcẽdãt eĺta iferio
ra niſi in ſupioꝛi parte. Iteꝫ ĩſpiſſarent̃ ⁊ gnãrent̃
ad deſcẽſuꝫ. coꝛrũperent̃ tãdẽ eĺta ĩferioꝛa. ⁊ iõ di
cebat Auerro. z. phyſi. cõmen. 77. ꝙ pluuia hꝫ eẽ
ꝑꝑ eq̃litatẽ eĺtoꝝ ſuandã. ſic in ꝓpoſito ꝑꝑ meli⁹
toti⁹ coꝛꝑis põt accidere defectus in illa v̾tute mõ
ꝑdicto. cetera aũt aĩalia nõ ſic hñt cerebꝝ fridũ ⁊
hũidũ ſm ꝓpoꝛtionẽ ꝗtitatis ſui coꝛꝑis: ⁊ ſic non
hñt oꝛganũ odoꝛatus in tm̃ frigidũ ⁊ humidũ: nec
ita male ĩmuta^le^ ab odoꝛib⁹. ¶ Sed du^le^ videt̃ an
alia anĩalia cõpꝛehendãt odoꝛes delectabiles ſm
ſe vt violaꝝ ⁊ roſaruꝫ: ⁊ vr̃ ꝙ ſic: qꝛ venatoꝛes dñt
ꝙ canes nõ nimis apti ſunt ad venãdũ in tꝑe floꝝ
⁊ dũ floꝛes vigẽt in odoꝛe ſuo: ⁊ ħ nõ vr̃: niſi qꝛ ca/
nes ĩpediunt̃ ab odoꝛatiõe taliuꝫ odoꝝ. Põt dici
ſm Ariſt. ꝙ illud gen⁹ odoꝝ eſt ꝓpꝛiũ hoĩs. ſaltẽ
ꝗtũ ad hoc ꝙ ꝓſequat̃ ⁊ q̃rat talẽ odoꝛeꝫ. vt in eo
delectet̃. Cuius cauſam aſſignat Ar̃. qꝛ tales ꝯfe/
runt homini ad ſanitatẽ. Inquãtũ per ſuã q̃litatẽ
reducũt hyꝑbolẽ. i. exceſſuꝫ friditatis ⁊ hũidi^tis^ ce
rebꝛi hoĩs ad cõmenſurationẽ: ⁊ ꝑcipue. ſi debito
mõ ⁊ loco ⁊ tꝑe exhibeant̃. alia ãt aĩalia nõ ſic hñt
exceſſuꝫ friditatis ⁊ hũiditatis in ſuis capitib⁹: ſi/
cut homo. ⁊ iõ nõ indigent vſu taliũ odoꝝ: ⁊ ſi qñ/
q̨ ꝯtingat ꝙ attrahant talẽ odoꝛẽ ad ſuũ cerebꝝ:
nõ tñ multũ frequẽter hoc fit: qꝛ ſe delectant̃ in il
lis. ⁊ iõ nõ ſe dꝫ talis odoꝛ ipſa anĩalia: ſicut aliter
poſſet videri: quia nec hominem iuuant: niſi fre/
quenter vtat̃ eis ⁊ attrahat eos. vt dicit Alber. Oꝛ

Si vidiſſes ari. i. 5. đ gnõne aĩa. ca. z. ñ ſic termi/ naſſes iſtam q̃õ/ neꝫ. nã vt ſcribit ibi phs acute vi dere olfacẽ ⁊ au dire ꝯtigit dupli citer. aut enĩ ita exq̃ſite audiũt ⁊ olfaciũt vt ꝗ ma xime dr̃ias oẽs ſbiaꝝ ſenſibiliuꝫ reꝝ ſentiant: aut ita vt pꝛocul au/ diãt: aut odoꝛẽt̃. vt igr̃ bñ dr̃e in/ dicent̃ cã ſenſo/ riũ ẽ. ⁊ in ſinceri tate ⁊ puritate ſẽ ſoꝝ iudiciũ exq̃ ſitũ. tã ſoni. tum odoꝛis ꝯſiſtit: ſꝫ ꝓcul videẽ audi/ re ⁊ olfacere ar/ guit bonitatẽ in ſitu ſenſoꝛij. cum igit̃ q̃rit̃ vtrũ hõ acuti⁹ odoꝛet ce teris aĩantib⁹ di ſtinguẽdũ eſt. vt phs diſtiguit: qꝛ vĺ loq̃mur đ cĺa ⁊ diſticta cogni/ tione dr̃iaꝝ odo ris: vĺ loq̃mur q̃ ad maioꝛẽ diſtã tiã ꝑcipiẽdi odo res. ꝑ mõ hõ ce/ teris aĩantibus acuti⁹ odoꝛat: qꝛ ſolus hõ clare ⁊ diſticte oẽs diffe rẽtias odoꝝ co/ gnoſcit: ⁊ hoc ar guit tẽꝑamẽtũ in oꝛgano. vt ĩquit phs. ſi v̾o loqua mur ſcđo mõ ſic m̃ta aĩalia acu/ ti⁹ odoꝛãt ꝗ hõ vt anĩalia hñtia nares poꝛectas. ſicͤ canes. ad lon gioꝛẽ diſtãtiã ꝑ/ cipiũt odoꝛes ꝗ hõ ꝑcipiat. ħ. n. arguit bonã di/ ſpõnẽ ĩ ſitu oꝛga ni ꝑꝑ quã ꝯtigit ſpẽs ſenſibilium ibi magis vniri: ⁊ hic ẽ ꝙ admo/ ta manu ſuꝑ ocu los lõgius cerni mus. vt ſcribit ibidem phs,

autem dicitur de experimento venatoꝝ poteſt dici ꝙ nō ipediunt̄ ab ipſis odorabꝰ ꝑ ſe: ſ3 ſi illud contingat hoc eſt ꝑ aliq̄3 q̄litatē ꝯcomitantē diffuſionem illoꝝ odoꝝ: vt eſt nimia hūiditas aut frigiditas: aut aliqd hꝫ. ⁊ iō nō dꝫ per ſe attribui odoribꝰ illud ipedimētū. ꝓbo ſufficiēter: q2 nos videmus ꝙ ſi canis ē repletus cibarijs ⁊ nō ē famelicus vadit dormitū in aliq̄ loco vbi ponerent̄ multa odorifera: ſicut in aliq̄ camera vl' alio loco nō plus vadit verſus illos odores q̄3 ad aliā partē: imo forte iret ad angulū vbi flores non eſſent vel odolia. Si aūt ipſe delectaret̄ i odoribꝰ. tūc relictꝰ ꝓꝑe nāe ⁊ nō ipeditus plus deberet querere locū odoriferū ceteris oībꝰ paribꝰ q̄3 aliū locū: q2 ſemꝑ bruta ꝯſequunt̄ delectabilia ſm ſenſum ſi nō ipediant̄.

Ad primum argm̄ pōt dici: ꝙ veꝝ eſt ꝙ nobiliori anie q̄3tū eſt ex parte ſua debet̄ nobilior poa. Sed ex aliq̄ diſpōne corporis pōt ipediri ſm mom̄ ꝑus dictū. Uel dicas ꝙ nobiliori anie ꝑus debet̄ nobilior poa ſibi ꝓpria: ſ3 nō oꝫ ꝙ alias ꝯplones hēat nobiliores. ſic aūt ē in ꝓpoſito. nā itell'us qui eſt poa ꝓpria anie humane eſt nobilior: vel ꝯcedit̄ ꝯ ſimpl'r: ſed quo ad cōprehenſionē alicuiꝰ obti nō opꝫ ꝙ ꝑcellat. Simil'r ad aliud ꝯit ſimil'r: ſed nō reu odorabilium ſm accn̄s. ¶ Ad aliud ꝯcedo ꝙ homo nō hꝫ ita certam ſciētiam ⁊ perfectā3 de odoribꝰ: ſicut de alijs ſenſibꝰ. Et iō ꝑus tractauit Ar. de ſaporibus cū hēat ſciētiā certā ſm ꝙ eſt pol'e ſue nāe: nec oꝫ ꝙ hō de oībus rebus habeat ſciam ita certam ſicut pol'e eſt

Cōm.60. ex pte nāe rei. vt Cōmen. dicit. 2. celi ⁊ mū. ¶ Ad aliud poſſet dici: ꝙ ſil'e eſſet q̄3tū eſt ex pte aie: ſed q̄3tū eſt ex pte organi aliud eſt de tactu: vel odoratu. Uel dicas ꝙ nō ē ſil'e: q2 q̄3uis odor ⁊ ſapor ſint qualitates ꝓpinque. ⁊ iō dicit Ar. ꝙ fere vtrūq3 eadē paſſio eſt: tn̄ nō ſunt vnū ⁊ idem. nā l3 vtrūq3 fiat ab humido aut a ſicco: tn̄ odor magis ſeqt̄ ſiccum: ⁊ ſapor humidū vt poſteriꝰ apparebit.

¶ Et hoc eſt ſapor facta a dicto ſicco paſſio i humido guſtus ſm potentia3 alteratiua in actum ⁊c. Q̄ō. XXI.

Queritur vtꝝ humidū ſit ꝓpriū ſubm ſaporis. vr̄ ꝙ nō: q2 tunc in rebus nō hn̄tibꝰ humiditatē nō eſſet ſapor: cū ꝓꝑu3 accn̄s nō ſit ſine ſubo ſuo: ſ3 in ciueribꝰ humiditatē non habentibus inuenit̄ ſapor: q2 ſunt amari. ¶ Itē ſi hūidū eēt ꝓpriū ſub3 ſaporis. tūc oporteret oē nutrimētū eē hūidū: q2 ſapor eſt paſſio nutrimēti. vt dicit Ar. in lr̄a. S3 nutrimētū nō eſt vl'r hūidū cū aliq̄ nutribilia ſint ſicca: ſicut oſſa ⁊ nerui. q̄re ⁊c. ¶ Itē in lignis iuenit̄ ſapor vt mam̄ ē expiēti: ſ3 h̄ nō eēt ſi ꝓꝑu3 ſubm ſaporis eēt hūidū ſaltē hūidū aqueū: q2 in ipſis lignis nō vr̄ eē hūidu3 aqueū: q2 tunc nō eſſent inflāmabilia. vt p3. 4. metheo. nam inflāmabile dꝫ eſſe aereum.

Oppoſitū vult Ar. ⁊ ar̄: q2 illud eſt ſubm ſaporꝝ qd̄ alterat̄ ad ſapores. h̄ p3 de ſe: ſed hūidū aqueu3 alterat̄ ad ſapores. vt p3 in aquis fontiu3 q̄ trāſeūt ꝑ loca ſalſa aut ſulphurea. ⁊ appet ꝑ lexiuiū qd̄ eſt aq̄ colata ꝑ cineres: ⁊ ꝑ ſudores ⁊ hꝫ humiditates aqueas: ⁊ vrinas.

Dico primo ꝙ ſapor hꝫ eē in aliq̄ mixto ſicͭ i ſubo: q2 paſſio nutriti ē in cor᷑ mixto. nā nutrimētū nō eſt aliqd ſimp'r. vt Ar. ꝓbat in lr̄a. tū q2 corpꝰ nutritū eſt mixtū ⁊ ex eiſdē aliqd̄ eſt ⁊ nutrit̄. vt p3 ꝑ de gnōne. tu3 q2 ab T.c.41.
ipo nutrimēto ſuꝑfluitates aliq̄ ſegregant̄. ⁊ h̄ nō fit ab aliquo ſimplici: q2 vniꝰ eſt diſpōnis ꝑ totū: ⁊ vna ꝑs nō eſt purior altera: ſed ſapor eſt paſſio nutrimēti. vt dicit Ar. in lr̄a. ¶ Itē oīs q̄litas 2a dꝫ in mixto eſſe: ſicut in ſubo: q2 cātur ex cōmixtione ꝑmaꝝ. ⁊ he nō cōmiſcent̄ niſi cōmixtione ſimplim̄ corm̄ ſicut ſuboꝝ: cu3 nō ꝑ ſe ſubſiſtant ſed in illis: nunc aūt ſapor eſt q̄litas 2a ſicut mam̄ eſt. nō. n. eſt aliq̄ de ꝑmis q̄litatibꝰ que ſunt ꝑna alteratōis: aut motus localis. vt p3 inducēti. ¶ Itē Cōmēta. ponit ſigm̄ in ſuo libello: q2 de nuō guſtabiliū q̄dā ſūt hūida: ⁊ illa ſunt actu ſaporoſa. alia aūt ſicca vt ſal. ⁊ h̄ nō ſunt ſaporoſa niſi in poa nō in actu. vt dicit ⁊ nō fiūt ſaporoſa in actu donec humectant̄. ſal. n. nō eſt ſaporoſu3 in actu donec liquefiat ⁊ diſſoluatur. ¶ 2o. dico ꝙ eſt i mixto rōne hūiditatis: q2 ſapor eſt paſſio nutrimēti. ſ. deſignās ꝯueniētia3 vel diſcōueniētiā nutrimēti ⁊ for᷑. ad iſtā itentionē dixit Ar. q2 nutrimētu3 nutrit ſm ꝙ guſtabile: q2 ꝑ ſaporē quo eſt guſtabile diſtinguit̄ ꝯueniēs ab incōueniēti. tunc poſſet argui rōne. illiꝰ q̄litatis mixtu3 eſt ſubm ſaporis: rōne cuiꝰ mixtū hꝫ aptitudinē nutriti: ⁊ q̄ ꝑncipal'r exigit̄ ad nutrimētū. S3 rōne hūiditatis nutrimētū h̄ hꝫ. g̊ ⁊c. maior p3 ex dictis. poſtq̄3. n. ſapor eſt paſſio nutrimēti deſignans ꝯueniēs vel diſcōueniēs nutrimētū: illā q̄litatē dꝫ ꝑncipalius ꝯſeq: rōne cuiꝰ nutrimentū eſt ꝯueniēs vel diſcōueniēs ad nutriēdū. ⁊ minor p3 ꝑ Alber. in ſuo lib. de nutrimēto ⁊ nutribili. nutrimētū. n. dꝫ eſſe hūidū. ⁊ ꝓbat̄: q2 nutrimētū dꝫ eſſe bn̄ iformabile fora nutriti. vt p3 ꝑ de gn̄atiōe. ⁊ dꝫ eſſe bn̄ T.c.38.
diffuſil'e ꝑ poros nutriēdi: q2 iſto mō fit nutritio: ꝙ ipm nutrimētū ꝓuenit ad mēbra diuerſa per modicas portiōes in poris mēbroꝝ. ⁊ tunc v̊tute actiua mēbri diſponit̄ ad diſpōnes mēbri: ⁊ inducit̄ in fine trāſmutatiōis fora mēbri in mā: que ꝑus erat ſub forma nutrimēti. vn̄ ſemꝑ in vna nutritiōe eſt quedā generatio. vt ꝑmo de generatiōe: ꝙ aūt nu T.c.38.
trimentū ſit facil'r in for'le ⁊ ſuſceptibile tranſmutatiōis ⁊ bn̄ diuiſibile vt diffundat̄ per poros ſtrictos membroꝝ. h̄ hꝫ rōne humiditatis. vt p3 ſatis in. 2. de generatione. ⁊ iō ſequit̄ ꝙ nutrimētu3 dꝫ T.c.9.⁊.10.
eſſe ſubm ſaporibꝰ rōne hūiditatis. vn̄ ſic humiditas eſt ꝓpria diſpō ſubti ad ſuſcidum ſapores vt dyafaneitas eſt diſpō ſubti ad calores. vt patuit ꝑus: ⁊ ſapor ꝯueniēs q deſignat bonū nutrimentū debet ſequi humiditatē cōpetentē nutritiōi: ſicut eſt ꝑcipue ſapor dulcis. oīa. n. nutriunt̄ dulci vel ſimpl'r: vel cōmixto. vt dicit Ariſto. in lr̄a. ⁊ ſapor diſcōueniens debet eſſe in ſubto rōne hūiditatis nō cōueniētis nutritiōi. ſicut amarus ſapor ꝯſeqt̄ hūiditatem defectiuā ⁊ paucā qui qdē ſapor amarus ſigt ſuū ſubm nō eē ꝯueniēs nutrimentū vt ſciunt oēs: ⁊ ſi aīal nutrit̄ ex aliq̄ ꝯmixto ex rebꝰ diuerſoꝝ ſaporꝝ nutrit̄ ex illo rōne ꝑtis: que hꝫ hūiditatē quā ꝯſequit̄ dulcedo ſm ꝙ vr̄ Ar. velle q̄tenus cū nutrimēto dulci cōmiſcent̄ alia ſaporoſa.

Ad primum argm̄ dico ꝙ q̄3uis cineres nō hēant humiditate3 ſuperinfuſam que vocat̄ humiditas ſuperflua: tamē hn̄t hūiditatē ꝯtinuantem: ⁊ illud ſufficiet: nec intelligo ꝙ humiditas cōtinuans ⁊ ſuperinfuſa ſint due

bumiditates diuerſe in eodē ſubo exñtes:ſꝫ itelli/
go ꝙ in aliq̊ mixto pōt eſſe hūiditas itenſioꝛ ꝙ̃ re
quiratᷣ ad cōtinuationē mixti:ita ꝙ ſi eſſet remiſ/
ſioꝛ hūiditaꝰ adhuc poſſet ꝯtinuū eſſe:⁊ illa hūidi
tas ſub rōne tali vt eſt itenſioꝛ ꝙ̃ requiratᷣ ad ꝯti/
nuandū dr̄ hūiditas ſupflua:vel infuſa: ſed vt ꝯti/
nuat ipm mixtū dr̄ ꝯtinuans: ⁊ eſt vna ſubto dr̄ns
rōne. ❡ Alij dñt alr̄ ꝙ ſapoꝛ amarus cineꝝ nō eſt
actu in cineribus:qꝛ deficit ibi hūiditas: ſed cū ap
proximantᷣ lingue ꝑ hūiditatē lingue fiūt actu ſa/
poroſa:⁊ ſic ſentitᷣ ſapoꝛ amarus. ❡ Ad aliō pōt di
ci ꝙ veꝝ eſt ꝙ omne nutrimētū eſt hūidū:ita.ſ.ꝙ
hꝫ aliqualē humiditatē:⁊ ꝙ dr̄ de nutrimēto oſſiū
⁊ neruoꝝ qō illud eſt ſiccū.ꝯcedatᷣ ꝙ hꝫ ſiccitateꝫ
ſꝫ aliquē gradū : ⁊ forte plus ſiccitatis hꝫ ꝙ̃ hūidi
tatis:tñ nō hꝫ tantā ꝙ nutrimentū iſtarū ꝑtiuꝫ ſit
oīno abſq̃ hūiditate : qꝛ nec ille ꝑtes ſic ſunt ſicce
ꝙ nihil humiditatis hēant: qꝛ tūc nō ꝯtinuarentᷣ.
Recte appoſuit doctores ly i mix/ tis: qꝛ in cōꝑib⁹ ſimplicib⁹: ſicut eſt terra ⁊ ignis cōtinuitas ſuaꝝ partium non eſt merito hūiditatᷣ
ſiccū.n.ñ pōt ꝯtinuari ſine hūido i mixtl. vt pꝫ.4.
metauᷣ. Uel dicas ꝙ nutrimētū pōt ꝯſiʳⁱ ſm diſpo
ſitioneꝫ quā hꝫ añq̃ ſit ꝯuerſuꝫ in ſubam mēbri:⁊
ſit eiuſdē diſpōnis cū illo mēbro . vñ ſi ſit ꝯuerſuꝫ
in carnē dꝫ eē humidū ⁊ calm̄:ſicut caro:⁊ ſi in os.
tūc dꝫ eſſe frigidū ⁊ ſiccū:ſicut eſt os. ⁊ ſic de alijs:
nō tñ eſt oīno ſine hūiditate.q̃re nō ꝯcludit cōtra
nos. ❡ Ad aliud ſilr̄ dico ꝙ ꝙ̃uis ligna iflāmabi/
lia plus hñt de humido aereo ꝙ̃ de aqueo: tñ non
ſeqᷣ ꝙ nihil hēant de hūido aqueo cū ſint cōpora
mixta:ſed hñt de humido aqueo ſufficienter ſapo/
rando:ꝙ aūt ſapoꝛ cōſequatᷣ humidū pōt declara/
Cōm.ioz. ri quodā ſigno Cōmētatoris:qō ponit in.z.de aīa.
dicit.n.ꝙ nā ordinauit hūiditatē in lingua ꝑpter
h̄ ꝙ aliqua ſicca humectarentᷣ. vt ſapores ipſoruꝫ
perciperentᷣ. hec aūt non eſſet niſi humidum eſſet
ſubiectum ſaporum.

❡ In textu vbi ſupra. Qō. XXII.

V Trum calm̄ ⁊ ſiccū ſint actiua ſa
poꝝ. Argᷣ p̊ gnālr̄ ꝙ nō:
qꝛ qō nō eſt ſil̄e ſaporib⁹ nō eſt gnātiuū
ſapoꝝ.nā oē qō gnātur:gnātur a ſibi ſi/
T.c.z8. mili. vt dr̄.7.metaph̄. ⁊ in p̊. de gnōne:
T.c.5i. dr̄ ꝙ agēs in fine trāſmutatiōis aſſilat ſibi paſſuꝫ.
mō aūt calm̄ ⁊ ſiccū nō ſunt ſilia ſaporib⁹.ſicut eſt
maᵐ:imo ſunt alteri⁹ gnis ſaltē ꝓpīqui. ❡ Itē ꝓ/
batᷣ de calido ſpāliter:qꝛ illud qō agit ſubtiliando
nō eſt actiuū ſaporis.nā oīs ſapoꝛ reqrit aliq̃ groſ
ſitiē:ſicut maᵐ eſt ad ſenſum. ⁊ Aꝝ. dicit in lr̄a. ſa/
pores.n.oēs groſſitudinē hñt.i. ſunt in cōpoꝛe ali/
quā groſſitiē hñte: ſed calm̄ agit ſubtiliādo . vt pꝫ
T.c.p̄mi. io°.metheo. ⁊.z.de gnōne. ❡ Itē de ſicco:qꝛ qō eſt
T.c.8. paſſiuū nō eſt actiuū ſapoꝝ.h̄ eſt euidēs:qꝛ actiuū
dꝫ agere ⁊ paſſiuū pati : ſed ſiccū eſt paſſiuū. vt pꝫ.
T.c.p̄mi. 4°. metheo. ⁊ ſecūdo de generatiōe.
T.c.8.⁊ ifra ❡ Oppoſitum vult Ariſtotelis.

Dico primo ꝙ ſiccū eſt actiuū ſapoꝝ: qꝛ
qō trāſmutat hūiduꝫ ad ſa/
pores eſt actiū ſapoꝝ.hec eſt manifeſta.nā efficiēs
T.c.z9. eſt vñ motus p̄nᵐ vel trāſmutatiōis . vt vult Aꝝ.
z°. phyſico. ⁊ vbiq̃.ſiccū aūt trāſmutat humidum
ad ſapores.nā cū humidū ſit ꝯ̃riū ſicco natuꝫ eſt ꝑ
ſe trāſmutari ab ipſo ad oē illud ad qō trāſmutatᷣ.
nā oīs trāſmutatio eſt a ꝯ̃rio in hñtibus ꝯ̃riuꝫ. ⁊ h̄
rō Aꝝ.eſt. ❡ Itē ſig° pꝫ:qꝛ humidū trāſmutatū a
ſicco accipit diuerſos ſapores. vt pꝫ in aquis tran/
ſeuntibus per diuerſas partes terre ſicce ⁊ paſſe a
calido. ❡ Scdo dico:ꝙ etiā calidum eſt cā actiua
ſapoꝝ. ⁊ hoc ꝓbatᷣ: qꝛ qō eſt actiuū digōnis humi/
di ⁊ cōmiſcens humidū cū ſicco eſt actiuū ſapoꝝ.
nā ſapores ꝯſiſtunt in ꝯmixtis ex humido ⁊ ſicco:
lꝫ p̄ncipalius rōne humidi: ſꝫ caloꝛ eſt actiuus ta/
lis digeſtionis ⁊ cōmixtionis humidi cū ſicco ſm
aliq̃ rōnē.digeſtio.n.eſt perfectio a nāli ⁊ ꝓpō ca/
lido ex oppoſitis paſſiuis.4.metheo. quare calm̄ T.c.i4.
ꝯcurrit ad agenduꝫ ſapores. ⁊ pꝫ per ſigna: qꝛ mul
te res ſaporoſe ſunt in locis calidis:que nō ſunt ſa/
poroſe in locis fridis . Et videmus aliqñ ꝙ fruct⁹
arboꝝ:qꝛ nō ſunt expoſiti calori ſolis nō accipe ſa/
porem: ſicut accipiūt alij fructus:tāq̃ digeſtio fru
ctuū ⁊ ſapoꝝ ⁊ eoꝝ generatio fiat a calō. ⁊ h̄ eſt di/
ctum Alexā. Aꝝ.dicit:ꝙ frigiditas ⁊ coagulatio ⁊
ſapores ebetāt ⁊ odores extermināt. Calidū.n.qō
mouet ⁊ gnāt aufert infrigidatio ⁊ conglutinatio.
❡ Tertio dñt aliq ꝙ ſiccū eſt magis ꝓprie ⁊ p̄nci
palius cā ſapoꝝ ꝙ̃ calm̄:ꝙ̃uis calm̄ ſit cā: qꝛ illud
eſt p̄ncipalioꝛ cā effectiua ſapoꝝ a quo humidū ꝑ
ſe patitᷣ a ſicco in gnōne ſapoꝝ:cum ipm humiduꝫ
trāſmutatᷣ ad ſapores. maioꝛ eſt euidēs. nā ipſum
humidū eſt ꝓpriū ſuſceptiuū ſapoꝝ ⁊ per ſe. illud
aūt eſt p̄ncipalius effectiuū alicuius forme a quo
per ſe trāſmutatᷣ ſuſceptiuū illi⁹ forme ad illā for/
mam ⁊ p̄ncipalius eſt actiuū ꝙ̃ illud a quo nō per
ſe patitᷣ illud ſuſceptiuuꝫ. ⁊ minoꝛ appet ex hoc ꝙ
ipm ſiccū ꝯ̃riuꝫ eſt humido.trāſmutatio ꝓprie eſt
a ꝯ̃rio ⁊ p̄ncipalius ꝙ̃ a nō ꝯ̃rio. vñ quāuis calidū
ꝯcurrat ad gnōnē ſapoꝝ:inquātū facit digeſtionē
⁊ penetrationeꝫ humidi per ſiccū vel ecōuerſo: tñ
nō eſt ꝯ̃riū ipſi humido:ſed magiꝰ ſiccū. ⁊ iō per ſe
trāſmutatᷣ humidū a ſicco ⁊ p̄ncipali⁹ ꝙ̃ a calido.
Et eſt intelligēdū ꝙ ꝙ̃uis caliditas ſit p̄ncipalioꝛ
qualitas ꝙ̃ ſiccitas ſimplicitr̄: ⁊ etiaꝫ quo ad dige/
ſtionē:tñ nō opꝫ ꝙ ſit p̄ncipalioꝛ ⁊ magis peracti/
ua in gnōne ſapoꝝ ꝙ̃ ipſa ſiccitas : qꝛ per ſe ⁊ p̄nci/
paliter trāſmutatio eſt iter ꝯ̃ria ꝯꝑando q̃litates
adiuicē: ⁊ dico cōparādo q̃litates adinuicē : qꝛ bñ
ſcio ꝙ p̄ncipalius agens ſimplr̄ ⁊ tranſmutans eſt
forma ſubalis:que agit mediᵇ⁹ ſuis q̃litatib⁹.

Ad primum arᵐ:dico ꝙ illa ꝓpō. gnātū
eſt ſil̄e gnānti.itellr̄nda ē in
ſubſtātijs perfectis que gnāntᷣ per cōmixtionē ſe/
minū:loᵈᵒ de ſilitudine ſpecifica.ſed in accñtibus
nō vlr̄ eſt v̄a:⁊ p̄cipue in q̃litaᵇ⁹ ſecūdis. vt innuit
Cōmēt.i.7.metaᶜᵉ vbi dicit.ꝙ q̃litatū q̃dā gnāntᷣ Cōmen.zz.
a ſibi ſil̄i vt q̃litates p̊ᵉ. ⁊ q̃dā ſequuntᷣ formā mix/
tiōis p̄maꝝ q̃litatū : ⁊ puto ꝙ itellexit q̃litates ſe/
cūdas ita ꝙ nō oꝫ ſaporē gnāri a ſapore : ſꝫ a com/
mixtiōe q̃litatū p̄maꝝ. oꝫ tñ gnāns eē ſil̄e genito
ſꝫ v̄tutes: vt ꝙ gnāns hēat v̄tutē faciēdi tale gnā/
tum.alr̄.n.nūq̃ faceret ipm. ❡ Ad aliud pōt dici.
ꝙ caloꝛ alr̄ agit in ſimplicia coꝛᵃ ⁊ in mixta: qꝛ in
ſimpliᵃ bñ agit ſubtiᵈᵒ ⁊ rariᵈᵒ. vt ſi ignis approxie
tur aq̃ ⁊ oleo optime ſic ſubtiliabit māꝫ quouſq̃
iducat ſuā formā. Sed i cōpoſita agit igroſſando.
qꝛ calm̄ agens in cōpoſita facit euaporare hūiduꝫ
in ꝑte ⁊ reſiduuꝫ magis cōtinuat ſicco ⁊ cōmiſcet.
Et ſic igroſſat. vt pꝫ.4.methe. ❡ Uel dicas: ꝙ ca T.c.i8.
loꝛ ſimpʳ ſm ꝙ caloꝛ ſubtiliat:ſꝫ ſm ꝙ nālis h̄ eſt
mēſuratus ſm exigētiā alicui⁹: nec determiate fa/
cit alia opa.ſ.diſtōnē ⁊ ingroſſationē ⁊ gnōnē ⁊ ꝯſi
milia. vt declat Alber.4.metheo. ❡ Ad aliud di/
co ꝙ quāuis ſiccum ſit paſſiuū reⁿ calidi. qꝛ nō eſt

qualitas adeo actiua: ſicut calidum: nõ tñ oino eſt paſſiuũ: ita ꝙ ſit omni actiõe ꝓuatũ: imo eſt patiẽs naturale ⁊ in patiẽdo reagit. vnde ipm ſiccũ bene eſt actiuuz reſpectu ipſius humidi. Quõ autez ſit intelligendũ ꝙ calidũ ⁊ frigidũ ſunt actiua. humidum aũt ⁊ ſiccũ paſſiua: magis hʒ declarari in pnº. 4º. metauroꝝ. ⁊ de hoc fuit alias dcm̃: tantũ tñ ad pñs ꝙ ꝗuis ſiccũ nõ ſit ita ꝑfectũ actm̃: ſicut ipm calidũ: nec forte ita ꝓ actm̃: tñ ſufficientis actiuitatis eſt re^ll humidi. vt ipm ime^te coopãte calo poſſit trãſmutare ad ſapores. Et h̃ eſt plane itẽtio Ariſt. in lr̃a. dicit. n. tradens moduz gnõnis ſapoꝝ ꝙ nã ꝑ terreũ ⁊ ſiccũ colans ⁊ mouẽs ꝑ calidum q̃le quidem hũidũ facit. ſ. facit ipm ſaporoſuz. vt exponit Alexã. ⁊ ſtatiz dat diffõnẽ ſaporis: ꝙ ſapor eſt a dicto ſicco facta paſſio in hũido guſtus ſm po^am alteratiua in actũ: nec eſt icõueniẽs. vniꝰ effectus eẽ diuerſas cãs in eodẽ genere cãe ordinatas: ſic ꝙ vna ſit ꝓncipalior q̃ʒ altera: ⁊ vna ſit imediatior ⁊ ꝓpingor ⁊ alia mediata ⁊ vna ꝑ ſe ⁊ alia per accñs. ſiccũ aũt eſt cã ꝓncipalior q̃ʒ calidũ: ⁊ calidũ ẽ ꝯcauſa inquãtũ cõmiſcet hũidũ cũ ſicco: ⁊ facit hũidũ penetrare ꝑ ſiccũ. etiaʒ ſiccũ vr̃ eſſe cã ime^te ⁊ ꝓpinq̃ que ime^te trãſmutat humidũ ad ſapores cum per ipʒ coaguletur illud hũidũ calo mouẽte ⁊ ꝯmiſcẽte.

¶ Qua quidez igitur ignis ⁊ qua terra nihil natũ eſt facere vel pati ⁊c̃. Qõ. XIII.

Queritur vtrũ ignis agat inquantũ ignis. videtur ꝙ ſic: quia vnũqdq̃ʒ agit ſm ꝙ in actu. ſemꝑ. n. exiſtimabitur aliq̃ ſpẽs mouẽs. 3. phyſico. ⁊ T.c.17. ignis ſm ꝙ ignis eſt in actu. quare ⁊c̃. ¶ Itẽ ſi ignis nõ ageret inquãtũ ignis. tũc ex po^a igne nũq̃ʒ fieret actu ignis. falſum hoc. g̊ ꝓ^m. ꝯñtis falſitas pʒ ad ſenſuz. ꝯña ꝓbatur: qꝛ gnãns agit ſibi ſile: ⁊ nõ agit ſibi diſſile. nihil. n. agit vltra ſuaz ſpeciẽ. ſi igitur ignis nõ ageret ſm ꝙ ignis. tunc nũq̃ʒ faceret ignẽ. ¶ Itez vnũqdq̃ʒ agit ſm qd̃ eſt diſtinctũ a mã: qꝛ mã eſt ꝓn^m paſſiuuz: ⁊ nõ actiuũ. vt pʒ. T.c.53. 2º de gnõne. Sʒ ignis ſm ꝙ ignis hʒ diſtinctionẽ a mã ſua: qꝛ ignis ſm ꝙ ignis icludit formaz ſubalez ipſiꝰ ignis. ¶ Itez efficacior eſt for^a ſubalis in agẽdo q̃ʒ accñ^lis: ſicut ⁊ in eſſendo: ſʒ for^a accñtalis põt eẽ ꝓn^m ime^tum actiõis. vt caliditas calefactõis. g̊ multo fortiꝰ for^a ſubalis põt eẽ ime^tum ꝓn^m actionis. Tũc ſillogiza ſi placet. ꝓpter aliud nõ diceretur ignis nõ agere ſm ꝙ ignis: niſi qꝛ for^a ſubalis ipſiꝰ nõ ꝑꝑ eſſe ꝓn^m ime^tum ipſiꝰ actiõis. ſi. n. for^a ſua eſt ime^tum ꝓn^m actiõis. tũc ageret ſm ꝙ ignis cũ ꝑ ſuã formã ſubalẽ ſit ignis: ſʒ illud eſt remotũ: imo for^a ſubalis põt eſſe imediatũ ꝓn^m actiõis. q̃re ⁊c̃.

¶ Oppoſitum dicit Ariſtotiles.

De agentibus nãlibꝰ fuerũt diuerſe opiniões. Stoyci dixerũt. vt recitat Alexã. ꝙ cor^a agũt ſʒ ꝙ cor^a: cuiꝰ rõ potuit eẽ: qꝛ ad actionẽ nãlẽ req̄ritur ꝯtactus agẽtis ad patiẽs: ſʒ cor^a ſe tãgũt ſm ꝙ cor^a. g̊ agũt ſm ꝙ cor^a: ſʒ nõ valʒ. qꝛ agẽs phicũ dʒ hr̃e ꝯrietatẽ ad paſſiuʒ. vt vult tota phia Arĩ. ⁊ vlr̃ hoc videmus in agẽtibus phyſicis ⁊ actõe cõꝑali: qd̃ dico ꝑꝑ actionẽ ſpũalẽ: ſʒ cor^a ſm ꝙ cor^a nõ hñt adiuicẽ ꝯrietatẽ: cũ q̃ʒtitati nihil ſit ꝯriũ. ¶ Itez corpꝰ ſm ꝙ corpꝰ eſt quid T.c.76. ⁊ vide Cõm.22. mathe^cum. mate^ca aũt nõ agũt neq̃ʒ patiuntur ꝑꝑ ſe. vt vult Arĩ. 4. phyſi. ⁊ Auerro. 5. phyſico. ¶ Itẽ ſi cor^a agerẽt ⁊ oĩa agẽtia nãlia agerẽt ſʒ ꝙ cor^a. tũc oiuz deberet eẽ eadẽ actio: cũ oĩa cõicent in corporeitate. ¶ Argꝰ ipſoꝝ nõ valʒ: qꝛ 2^x eſt tactꝰ. vnꝰ mathe^cꝰ q eſt aliquoꝝ: q̃rũ vlti^a ſũt ſil̃ ſo^m ⁊ i^c poſſet ꝯpetere mathe^cis ⁊ ille nõ ſufficit ad actõez phyſicaz. Alius eſt tactꝰ nãlis cũ aliq̃ cor^a hñt vltima ſua ſil̃ q̃libꝰ ꝯrys iformata: ⁊^c eſt ꝓꝑe tactꝰ q req̄ritur ad actionẽ ⁊ paſſionez: ⁊ iſto tactu nõ tangũt ſe cor^a ſm ꝙ cor^a ſolũ: ſʒ ſolũ actu ꝓ mõ dcõ. ¶ Alia fuit opio pl̃onis: ꝙ i q̃lʒ ſpẽ: cuiꝰ idiui^a nõ ſũt ordiata: ẽ aliq̃ for^a ſeꝑata ab ididuis corꝑabꝰ quã formã vocãt ydeã: ⁊ dicit ꝙ illa agẽtia ꝑticl̃aria cõporea nõ faciũt niſi ad diſpõnẽ mãe: ⁊ trãſmutare ad diſpõnes accñ^les: ⁊ in fine trãſmutatiõis illa for^a abſtracta iprimit mãe ſuã ſil̃itudinẽ. ſ. formã ſubalẽ ꝑficiẽtẽ illã mãm. Et maior rõ q̃ attribuitur pl̃oni. vt dicit Cõmẽ. i. 7. meta^ce eſt illa: qꝛ oẽ qd̃ gnãtur: gnãtur a ſil̃i ſm ſpẽm vel ſm genꝰ ꝓpiquũ. hãc habuit ꝓ ma^ta: ſʒ hoc nõ eẽt. ſi illa ꝑti^ria agẽtia: q̃ videmus eẽnt ſufficiẽtes cãe ime^te gnõnis: qꝛ nos videmus ꝙ multa aĩalia ⁊ multe plãte exeũt de po^a ad actũ: ⁊ fiũt de ſe: tñ nõ apꝑʒ ibi ꝓexiſtere aliqd̃ idiuiduũ demr̃atũ eiuſdẽ ſpẽi cũ ipſo fcõ. g̊ oʒ ponere aliq̃ʒ ſubam ſeꝑatã in q̃lʒ ſpẽ: que ſit ſpẽs ⁊ qditas ipſoꝝ gnãtoꝝ. ſil̃r in eis q̃ gnãntur ex ſemine poſſet argui: qꝛ ipſa ſemĩa: q̃ ſunt agẽtia corꝑea ime^ta nõ ſunt aĩata. q̃re ⁊c̃. Iſtã opiõnẽ reprobat Ariſt. 7. metã^ce. ⁊ Cõmẽt. adducit in ſua digreſſiõe aliquas rõnes: ⁊ forte illa melior eſt: qꝛ ſm h̃ nullũ gnãtũ eſſet ꝑ ſe ⁊ ſimpl̃r vnũ: qꝛ actio cuiuſlʒ agẽtis nãlis dʒ termiari ad aliqd̃ ens actu ⁊ diuerſoꝝ agẽtium ꝓpiquoꝝ actões debẽt termiari ad aliqd in actu. ⁊^c actio ꝑticularis agẽtis termiabitur ad aliqd exñs in actu. ſi g̊ aliud fiat ab illo agẽte abſtracto nõ poterit facere vnũ ꝑ ſe cũ ipo facto ab agẽte ꝑti^rl: nec valʒ motiuũ pl̃onis: qꝛ nõ eſt nece oẽ qd̃ fit fieri a ſibi ſil̃i formal̃r: ita ꝙ gnãns ſit eiuſdẽ ſpẽi cũ genito vt corrigia facit dolorẽ i dorſo: ⁊ nõ hʒ formal̃r dolorẽ: ſʒ ſufficit ꝙ ſit ſil̃e in v̾tute: ita ꝙ hẽat v̾tutez faciẽdi talẽ effectũ. ſicut. n. nõ fit ipol̃e fieri: ita nõ agit illud qd̃ nõ hʒ v̾tutẽ ꝓducẽdi. vñ ſicut mã aſini: qꝛ nõ hʒ po^am vt ſit ſub for^a celi nũq̃ʒ fit celũ. ſic ſubm hois nũq̃ʒ ꝓducit aſi^m: qꝛ nõ hʒ v̾tutez ꝓductiuã aſini. ⁊ dicit Cõmẽ. in. 12. me^ce: ꝙ illa ꝓpõ ꝙ gnãns ⁊ genitũ ſunt ſil̃ia. v̾ificatur 3bꝰ ꝯditiõibus ſuatis. vna ẽ ꝙ ſit agẽs ꝓn^le: nõ iſtr̃m. vñ nõ oʒ ꝙ ſecuris hẽat formã domus. Alia ẽ ꝙ ſit agẽs ꝑ ſe: nõ ꝑ accñs. vñ nõ oʒ ꝙ ſi cal̃itas facit nigredinez ꝙ ſit nigra. 3ª eſt ꝙ ſit agens ꝓpinquum: nõ remotum. vñ nõ opʒ ꝙ celũ ſit ſil̃e ſm formã ſpecificaz iſtis inferioribus ab eo gnãtis. ſufficit g̊ agẽs eſſe ſimile ſm virtutẽ mõ ꝓdicto. Nũc aũt: ſicut dicit Auerro. ſicut in ſemibus aĩaliũ ⁊ plantarũ ſimiliũ ſm ſpẽʒ eis ab aliquibus ſemĩa ſunt deciſa: ſic cuʒ aliquid putrefit in aliqua portiõe humidi extracti per putrefactionẽ: influitur a corporibꝰ celeſtibus aliq̃ v̾tus ꝓductiua talis aĩalis: ꝙ gnãtur ex illa mã: ſed differt: vt dicit Cõmenta. 12. metaph. qꝛ virtus in ſemibus aĩaliũ ⁊ plantarũ eſt a duobus. ſ. a ſole. i. a corporibꝰ celeſtibus ⁊ a ꝑticulari aliquo: a quo deciditur illud ſemẽ: ſed in putrefactis eſt a ſole tantũ. i. a cõporibus celeſtibꝰ. forme. n. oiuz ſũt in termis. vt dicit Arĩ. in. 2. de gnãtiõe: tamen vtrobiq̃ʒ illa virtus eſt ꝓpor^lis ipſi facto ⁊ determinate factiua talis effectus. ⁊ ideo non opʒ

Cõm.21.
A.t.c.20. vſq̃ʒ ad tex.c.32.
Cõm.21.
Cõm.24:
Auer. 7. me^ce: cõmẽ. 21. ⁊. 12. me^ce. 13. ⁊. 18. cõmẽtis.
13. ⁊. 18. ꝯmẽt.
T.c.50.

ponere formas ſepatas influẽtes formas in mate/
rys diſpoſitis: imo eadẽ portio mãe hũidi per pu/
trefactionez ex̃cti que diſponit ⁊ alterat mãm ad
diſpõnes forme aĩalis gnãndꝫ: educit formã ſuba/
lem de poᵃ illiꝰ mãe. ¶ Alia fuit opio Auicẽ. q po
ſuit iter itelligẽtias mouẽtes orbes vnã itelligen/
tiam: quã vocauit decimam intelligentiaz ⁊ dato/
rem formarum: ⁊ preeſt. vt dicit toti ſpere actiuo/
ruz ⁊ paſſiuoꝝ. illa qdẽ itellĩntia ponit in materys
diſpoſitis ab agẽtibꝰ pticularibus formas ſubales
quas hꝫ in vtute actiua: ⁊ coactus fuit rõnibꝰ qbꝰ
⁊ pl̃o: ſed noluit ponere ydeas: ⁊ idez poſuit talem
datorẽ formaꝝ. Et illa opio iprobari põt: ſic̃ ⁊ opi/
nio pl̃onis vt viſum eſt. ⁊ iõ dimitto pp breuitatẽ:
bene ẽt ſcio ꝙ mlte ſunt bone ⁊ pulchre rões ful
ciẽtes hãc opionẽ: ſed ꝓpter breuitatem dimitto.
Cõm.7. ¶ Alia fuit opio quã recitat Auerro. 9. metaphy.
Cõm.18. ⁊ in. 12. ꝙ eſt vnũ agẽs ꝙ agit oĩa entia noua imeᵗᵉ
.ſ. deꝰ ipſe: ita ꝙ corꝰ nõ facit in corpore aliq̃ꝫ diſpõ/
nẽ nouã. vt ignis nõ cõburit: nec aq̃ humefacit: ſꝫ
oĩa illa idigẽt creatiõe ab aliquo vno agẽte ſepara
to. vñ cũ nobis. vr̃ hoiem mouere lapidẽ non mo/
uet in veritate: ſed illud agens cãt iᵐ motuz: ⁊ ſic
de oĩbus alys diſpõnibꝰ nouis. Sed illã opionez
ipſe remouet ſufficiẽter in. 9. metaph̃. qꝛ ſi eẽt vnũ
Cõmen.7. tale agẽs oĩa imeᵗᵉ entia nõ hẽrent actiões ꝓpᵃs:
⁊ h̃ ꝯñã eſt maniᵗᵃ. Sed ſi nõ hẽrent actiones vel
opõnes ꝓpᵃs nõ hẽrent eẽntias ꝓpᵃs. nã actiões
nõ diuerſificant̃ niſi ſm diuerſitatẽ eſſentiaꝝ: nec
appropriant̃ ſil̃r niſi ſm appropᵃtionẽ eẽntiarũ.
entia aũt nõ hẽre eſſentias ꝓprias eſt valde abſur
dũ. ⁊ iõ dicit: ꝙ iſta opio eſt valde ex̃nea a nã ho/
minis: ⁊ qui recipiũt talia nõ hñt cerebꝝ abile ad
bonũ. ſ. ad ꝑfectionẽ veritatis phyſice acqrendaz.
¶ Alia fuit opinio: que cõiter vſq̃ꝫ nunc attribuit̃
Alexan. ꝙ oportet Alexãdrũ dicere ſm ſuã ſniaz:
ꝙ ignis agit inquãtũ ignis: qꝛ ꝯſtat oĩbus ꝙ ignis
imeᵗᵉ agit per ſuã caliditatẽ: ⁊ ipſe ponit caliditatẽ
eẽ formã ſbalẽ ignis. vt dr̃ cõiter. ⁊ tc̃ illa opio ma/
nifeſte improbat̃ in ſuo fundamẽto: tũ qꝛ qđ vere
eſt nulli accidit: tũ qꝛ forma ſubalis nõ cõprehẽdi
tur ſenſu exteriori: ſed hꝫ ꝯ̃riũ. nec̃ꝫ ſuſcipit magis
⁊ minꝰ. ⁊ iõ caliditas non eſt forᵃ ſubalis ignis: nec
alie q̃litatis poᶜ ſunt forᶜ ſubales el̃oꝝ alioꝝ: ſicut
impoʳ Alexanđ. In veritate ſalua pace oĩum ſic lo
quẽtiuz credo Alexanᵐ maioris nobilitatis fuiſſe
q̃ꝫ vt crederet caliditatẽ eſſe formã ſubalẽ ignis ſe
cundũ ꝙ ignis eſt aliqđ ens de p̃diᵗᵒ ſube: ⁊ ſic de
alys el̃tis: nec vnq̃ꝫ vos inuenietis illud in cõmen
tis ſuis. Sꝫ ip̃e q̃rit ſub ꝯditiõe loquẽs. ſi ignis eẽ
eſt in caliditate ⁊ ſiccitate: ⁊ aq̃ eſſe in hũiditate ⁊
frigiᵗᵉ quõ nõ ꝯ̃riũ erit aqua igni ſm ꝙ aq̃. Et ſi q̃ꝫ
maxime ſpecificant̃ ſm hoc vtrũq̃ꝫ ipſoruz. q. d. ſi
poneret̃ ꝙ ignis eẽt ignis ſm caliditatẽ ⁊ ꝑ eã ſpe
cificet̃: qđ non affirmo: ⁊ aq̃ eſſet aq̃ ſm frigidita/
tẽ: qđ nõ aſſero. quare nõ eẽt veꝝ oĩbus modis ꝙ
ignis ſm ꝙ ignis cõtrariaret̃ aque ſm ꝙ aq̃. Iſta
eſt qõ ſua ⁊ ſoluit ꝙ q̃ꝫuis ignis eſſet ignis ſm cali
ditatẽ ⁊ aq̃ eſſet aq̃ ſm frigiditatẽ: tñ hec nõ ſunt
aqua ⁊ ignis. i. caliditas nõ eſſet tota nã ignis: ne/
q̃ꝫ frigiditas tota nã aque: ſed ſunt vt ſubꝫ hñs q̃li
tates. i. ſed cũ iſtis in nulla iſtoꝝ includeret̃ ſubm.
⁊ iõ paꝝ poſt ſubdit: ꝙ cũ mã eẽ ipſis que eſt eadẽ
in oĩbꝰ ipis. nõ plus dicit quãtũ ad ꝓpoſiᵐ. Ex quo
poſſumus capere ꝙ ſi ignis eſſet ꝯ̃rius aque prout
ſm ꝙ eſt idez ꝙ per ſe: ⁊ p̊mo: ⁊ illud indubitãter
veꝝ eſt: qꝛ qđ cõpetit alicui rõne partis nõ debet̃
ei ꝑ ſe ⁊ p̊mo. p̊cipue in genere eſſe. ⁊ iõ q̃ꝫuis ignis
eſſet ignis ſm caliditatẽ: qđ tñ non aſſerit: qꝛ cũ in
ſua eẽntia icludit aliã partez eſſentialẽ. ſ. maᵃᵐ: rõ/
ne: cuiꝰ nullã hꝫ ꝯ̃rietatẽ ad aquã: qꝛ eadez eſt mã
vtriuſq̃ꝫ. iõ nõ erit ignis aque ꝯ̃riꝰ ꝑ ſe ⁊ p̊mo: ita ꝙ
tota eẽntia ſua ſit cã ꝯ̃rietat̃ ipſiꝰ ad aquã: ⁊ ſic for
te itellexit Alexã. meliꝰ aũt vr̃ mihi ſic dicere q̃ꝫ il
lum vilẽ errorẽ attribuere tãto viro. ¶ Dimiſſis
aũt oĩbus alys opionibꝰ: dico ad pñs ꝙ ignis agit
p̊ncipal̃r actionẽ ſuã iquãtũ ignis: ſicut eſt poſ̃e eẽ
p̊nˡᵉ agens in iſtis approximatis in iferioribus: qꝛ
bñ ſcio ꝙ oĩa illa agẽtia particularia iferiora ſunt
q̃dã inſtr̃a corᵐ celeᵐ. ſicut dicit Cõmen. 8. phyſic. Cõmen.46.
¶ Itẽ corᵃ celeᵃ ſũt inſtr̃a formaꝝ abſtractarũ. vt
dr̃ p̊ celi ⁊ mun. Sed p̊ncipal̃r dico ignẽ agere ſm
ꝙ ignis reᵘ ſuiipſiꝰ ſm ꝙ ignis: non ſm ꝙ calidus:
qꝛ ignis p̊ncipaʳ agit ꝑ illud ꝑ qđ aſſil̃at ſibi paſſuz
in ſuba ſpeᶜᵃ: ſed h̃ eſt ꝑ formã ſubalẽ nõ ꝑ caliᵗᵉᵐ
vt maᵐ eſt. q̃re ⁊c̃. ¶ Itẽ ens actu ſubali p̊ncipaliꝰ
agit ꝑ illud ꝑ qđ eſt ens in actu ſubal̃r: ſꝫ hoc eſt ꝑ Tex.cõ.20.
formam ſubalẽ. aᵒʳ pꝫ: qꝛ qđ nõ eſt nõ agit. vt pꝫ. 9.
metaph̃. lꝫ itelligi poſſꝫ: nec̃ꝫ ens in pura poᵃ agit.
⁊ iõ relinquit̃ ꝙ actio eſt entis in actu ꝑ ſe ⁊ ſm ꝙ
in actu: qꝛ ſm ꝙ in poᵃ non agit: nec ꝑ illud: cuiꝰ eſt
in poᵃ: qꝛ ſic nõ ageret aliqd determinatũ. g̊ ſm ꝙ
in actu agit ſaltẽ p̊uatũ. ⁊ minor eſt euidẽs. hoc. n.
itell̃iꝰ noĩe forme ſubalis illud quo indiᵐ ꝯpoᵐ eſt
in actu ſimpʳ. ¶ 2ᵒ. dico ꝙ ignis agit iſtr̃al̃r ⁊ ſm
ꝙ calidꝰ: ita ꝙ cal̃m eſt p̊nᵐ orgãicũ actiõis i igne:
qꝛ illud qđ eſt imeᵗᵘᵐ p̊nᵐ actiõis eſt agẽs orgãicũ
ſeu iſtr̃ale. h̃ eſt euidẽs: ſꝫ calor ẽ hꝰ. Eſt. n. imeᵗᵘᵐ
p̊nᵐ calefactiõis vt ſenſus indicat. ¶ Itẽ ſm illđ
ignis agit ſaltẽ organice ſm ꝙ ꝯ̃riat̃ paſſo: qꝛ actio
ꝓp̊e ⁊ nãl̃r eſt a ꝯ̃rio: qꝛ ſemꝑ actioni corrñdet paſ
ſio que eſt trãſmutatio actiua ⁊ ſonat in detrimen
tũ. 5. metaᶜᵉ. t. c. 17. in qua aliqd obycit̃ ⁊ corrũpit̃.
ꝯſtat eñi ꝙ corruptio eſt a ꝯ̃rio. g̊ oĩs actio ꝓp̊e di
cta eſt a ꝯ̃rio. Sꝫ ignis ꝯ̃riat̃ paſſis ſibi ſubis rõne
caliditatis. q̃re ⁊c̃.

Ad primum arᵐ: dico ꝙ ꝓcedit ſua via.
ſil̃r 2ᵐ ⁊ 3ᵐ. ſꝫ 4ᵐ vult aliqd dici cũ dr̃ ꝙ for̃a ſuba
lis ẽ efficacior in agẽdo. Dico ꝙ veꝝ ẽ: qꝛ ⁊ ſi accñ
talis agit. h̃ nõ ẽ niſi iquãtũ ẽ organũ ſubalis forᶜ.
Tu dicis. ſi g̊ forᵃ accñtalis eſt imeᵗᵘᵐ p̊nᵐ actiõis
ml̃to magis ⁊ ſubalis dici põt: ꝙ nõ ſeq̃t̃: qꝛ imeᵗᵉ
agere actiõez trãſeũtẽ i mãꝫ exteriorẽ nõ ꝑtiet ad
effiᵃᵐ: nec ad maioritatẽ v̊tutis: ſꝫ magis eſt ꝓpiꝰ
iſtr̃ali agẽti directo ab aliq̊: ſic̃ ſecuris imediatiꝰ ⁊
ꝓpiquius agit in ligna q̃ꝫ ars edificatoris: ſꝫ nõ ha
bet̃ ex hoc ꝙ ſit efficacior i agẽdo domũ q̃ꝫ ars: qꝛ
imeᵗᵉ agere nõ pertinet ad efficaciã agẽtis: ſed ad
iſtr̃alitatẽ. vt ſic loquar. a ¶ Sꝫ vtrũ forᶜ ſuba/
les iſtoꝝ mãliũ hẽant aliquas actiones imeᵗᵉ ꝓce
dentes ab eis nõ mediᵇꝰ qualitatibus p̊mis: aut ſe
cundis. de hoc eſt bona dubitatio: ⁊ aliq dicunt ꝓ/
babiliter ꝙ ſic ⁊ ſunt actões a tota ſpẽ: que nõ pñt
reduci in aliq̃ꝫ q̃litatẽ p̊mã: aut 2ᵃᵐ: nec ad cõmix/
tionẽ aliq̃ꝫ: aut gradũ p̊marũ q̃litatũ. ¶ Itẽ dicũt
aliq: ꝙ ille q̃litates p̊me que ſunt organa formarũ
ſubaliũ qbꝰ agũt actiões exteriꝰ trãſeũtes. i. i exte
riori paſſo receptas cãnt̃ effeᵘᶜ ab ipſis ſubys el̃to
rũ imeᵗᵉ ⁊ ſũt illi q dñt ꝙ ſubꝫ ẽ cã efficiẽs ꝓp̊e paſ
ſionis. Sꝫ de iſtis ad pñs nõ ẽ itẽtio diſputare.

a Iſtã opionez imitat̃ diuus me ſue i lib. đ ꝯſol̃o/ ne mediciarũ. c. p̊ ex ſnia pl̃ois. iqt. n. dotauit. n. oẽ duplici v̊tute. vt aiũ phi. ſ. el̃a ri ⁊ celeſti. ⁊ iſra indꝫ pl̃o. dotauit res qdẽ nã ꝓpe/ tatibꝰ: hãc ẽt opi nionẽ imitat̃ aui cẽna in tractatu đ viribꝰ cordis. ca. 10. p̊mi tracta tus: ⁊ hanc opio nez ſectatur cõis ſchola medicoꝝ ⁊ btũs doctor in opuſculo. 34. de occl̃tꝭ opibꝰ nãe. p̊mꝰ ãt magr̃ in p̊ma ꝑtl. ꝓblem̃. ꝓble. 41. vr̃ ne/ gare iſtas ꝓpeta tes. ſ. occultas ⁊ a tota ſb̃a: ſꝫ oĩa vr̃ referre ad q̃li tates el̃toꝝ: ⁊ ad diũſas mixtiões eorũdẽ: ⁊ cũ hoc fundamẽto itãtũ ꝓceſſit alexã. vt iponit ſibi auer. in. 3. đ aĩa. ꝯmẽ. 5. ꝙ mixtiõi el̃to rum varie attri/ buit varietatem cuiuſlꝫ forẽ ⁊ mi rabiles effectꝰ ex ſola mixtiõe el̃o/ rũ ꝓueire dixit intm̃ ꝙ aĩa hũa/ na ſm ipꝫ alexã. inſeq̃t nobiliſſi/ mũ mixtiõis gr̃a dũ. Auerro. aũt i. 5. coll̃ꝫ đclina/ re vr̃: qñꝫ ad viã Arꝝ. qñq̃ꝫ v̊o ad viã medicoꝝ. ſic̃ videre potes ⁊c̃.

¶ Quemadmodum autem colores ab albi ⁊ nigri cōmixtione ſunt ſic ⁊ ſapores a dulci ⁊ amaro ⁊c̄. Q̄ō. XXIIII.

Queritur vtrū ſapores medij ge-
nerent̄ ex cōmixtione
extremoꝝ vel ex extremis ꝯmixtis. vr̄
ꝙ nō: q2 q̄ nō ſunt actiua ⁊ pa^{ua} nō ſunt
cōmiſcibilia. ⁊ per ꝯn̄s ex eis cōmixtis
nō gn̄ant̄ aliq̄ ⁊ pȝ illa: q2 h̄ eſt vna cōditio miſci-
Tex.cō.43. biliū. vt pȝ. p̄mo de gnōne ⁊ corruptiōe ⁊ 2°. Sȝ ſa-
Tex.ꝯ.24. pores nō ſunt actiui ⁊ paſſiui adinuicē cū non ſint
⁊.25. q̄litates p̄me. ¶ Itē miſcibilia debēt eſſe diuiſi^{lia}
Tex.cō.89. in īfinitū. p° de gnōne. ⁊ in iſto lib. Sȝ ſapores ex-
tremi nō ſūt diuiſibiles ī īfinitū: q2 ſūt for^{c}nāles ⁊
for^{c}nāles ſunt determīate ad minimū ⁊ ad maxi-
mū. ꝓpter aūt miſcibilia nō hn̄t minimū. ¶ Itē
ſicut eſt de colorib⁹ extremis ⁊ medijs ſic eſt de ſa-
porib⁹. ⁊ hoc pȝ per ph̄m in lr̄a. Sȝ colores medij
nō fiunt ex extremis cōmixtis: cuȝ nos videamus
aliq̄ corpora accipe colores medios abſq3 aliqua
cōmixtiōe cor^{m} coloratoꝝ coloribus extremis. vt
pȝ in pomis que poſt albedinē recipiūt rubedinez
ſine eo ꝙ illi cōmiſceat̄ aliqđ corpus albuȝ cū ni-
gro. q̄re ⁊c̄. ¶ Itē ſi medij ſapores fierēt ex extre-
mis. aut hoc eſſet ꝑ ſe ⁊ hoc nō ſtat: q2 per ſe miſci-
bilia ſunt corpora elr̄taria: aut ꝑ accn̄s: ⁊ hoc ſtare
Textu cō: 36. nō pōt: q2 ꝑ accn̄s pōt nō eē. vt dic̄ ph̄s. 8. phyſi. ⁊ ^{c}
ꝯtigeret qđ medij ſapores nō fierēt ex extremis.

¶ Oppoſitum vult Ariſto. in littera. ⁊ idem Com-
Cōmen. 105. mentator in 2°. de anima.

Videtur mihi ꝙ ſapores medios cauſari ex
extremis pōt intelligi duplr̄. vno°
ꝙ ſapores medij generent̄ ex extremis p̄us exn̄ti-
bus ſeorſum ⁊ diuiſim in aliqb⁹ ſaporoſis corpori-
bus: ita ꝙ corpora ſaporoſa ꝯrijs ſaporib⁹ īforma-
ta exiſterēt: ⁊ poſtea cōmiſcerent̄ adiuicē ⁊ ex eis
fieret vnū corp⁹ mixtū hn̄s saporē me^{m} ꝯſtitutum
ex ſaporib⁹ extremis. ſicut nos videmus cū vinuȝ
⁊ lac cōmiſcent̄ adiuicē: ⁊ ſic de multis alijs. Alio°
ꝙ ſapores medij fierent ex extremis ſm̄ ſuas cās:
ita ꝙ cāe ſapoꝝ medioꝝ cōmiſcerent̄ ſm̄ aliq̄3 for-
mā ⁊ mediū mixtiōis quā ſequatur ſapor alius ab
vtroq3 extremoꝝ. ¶ Tunc dico ꝙ ſapores medij
ſic nec̄io nō gn̄ant̄ ex extremis. primo mō intelli-
gēdo. 2°. dico ꝙ eſt poſſe ſaporē mediū ſic genera-
ri. 3° dico ꝙ vlr̄ ſapores medij gn̄antur ex extre-
mis 2° mō. ſ. ex cāis ſapoꝝ extremoꝝ cōmixtis ſe-
cūduȝ aliquē modū. Primū ꝓbo: q2 ſi ſapores me-
dij gn̄arent̄ ex extremis primo mō. ſ. ex extremis
p̄exn̄tib⁹ in aliquib⁹ corporib⁹ ſaporoſis: que com-
miſcent̄ adinuicē ⁊ ꝯſtitueret 3^{m} ſaporeȝ: tūc in oī
corpore qđ acciperet ſaporeȝ me^{m} fieret cōmixtio
taliū corpoꝝ hn̄tiū ſapores extremos: q2 qđ eſt ne-
Textu. cō. 15. ceſſariū ꝯpetit oī ⁊ ſemꝑ. vt pȝ. p° poſter. ſȝ illud eſt
falſum. videmus. n. aliq̄ cor^{a} tranſmutari ad ſapo-
res medios abſq3 eo ꝙ fiat cōmixtio corpoꝝ p̄exi-
ſtētiū hn̄tiū ſapores extremos. vt videmus in fru-
ctib⁹ arboꝝ ⁊ ſilib⁹ corporib⁹ ſaporoſis. quare ⁊c̄.
Et poſſet ꝓbari per ſilitudinē ad colores medios
ex extremis ꝙ ipſi colores extremi ſint exiſtētes
in aliqb⁹ corporib⁹ coloratis ꝯueniāt ⁊ ꝯmiſceant̄
adiuicē cōmixtiōe ſuoꝝ ſuboꝝ ⁊ faciūt 3^{m} colorē:
q2 videm⁹ medios colores fieri abſq3 tali mixtiōe
cor^{m}. vt pȝ in pomis maturescētib⁹ ⁊ ſilib⁹ rebus.
2^{m} de^{ri} pōt: ſed q2 illud mediuȝ ſenſum nō indiget
multū rōcinatione. ma^{m}. n. eſt ad ſenſum ꝙ ſi ama-
rus ſapor exn̄s in aliq̊ corpore cōmiſceat̄ cū dulci
ꝯſtituet̄ q̄dā ſapor dr̄ns ab vtroq3. et poſſȝ hō rōci-
nari ſuꝑ h̄ dādo cāȝ h⁹. nā ꝯmixtis ſubis aliquaꝝ
q̄litatū poſſe eſt illa ꝯmiſceri p̄cipue ſi nō oīno cor-
rūpant̄ ille q̄litates. ꝯſtat aūt ꝙ poſſe eſt adinuicē
cōmiſceri aliq̄ cor^{a} hn̄tia ſapores extremos abſq3
h̊ ꝙ ſapor vterq3 oīo corrūpat̄: q2 nō opȝ ꝙ vnū il-
loꝝ totalr̄ obtineat ſuꝑ alteꝝ. q̄re poterunt illi ſa-
pores cōmiſceri ſaltē per accn̄s ⁊ poterit īde aliqs
ſapor medi⁹ reſultare. Hoc ēt pȝ ꝑ ſilē in colorib⁹.
videmus. n. ad ſenſuȝ. ſi cōmiſceant̄ duo corpora.
quoꝝ vnū ſit albū. ſicut lac ⁊ reliquū ſit nigruȝ vt
incauſtrū: mixtū illud nō hēbit aliquē coloreȝ ex-
tremū: ſed aliū ab vtroq3 extremoꝝ. Tertiuȝ pōt
declr̄ari: q2 ſicut ſe hn̄t cāe extremoꝝ coloꝝ ad me-
dios colores: ſic cāe ſapoꝝ extremorū ad medios
ſapores: ſed cāe extremoꝝ coloꝝ cōmixte ſm̄ ali-
quē modū ꝯſtituūt colores medios. g̊ ⁊c̄. maior pȝ
ꝑ ꝯuenientē ſilitudinē. ⁊ Ar̄. tangit illā in lr̄a. mi-
nor eſt euidēs. ¶ Itē aliq ſic arguūt. oīa que ſunt
eiuſdē gn̄is vel ſunt p̄n^{a} vel ex p̄ncipijs. Alr̄. n. nō
eēt ordo in reb⁹ eiuſdē gn̄is: ſed ſapores medij ſūt
eiuſdē gn̄is cuȝ extremis. vt de ſe pȝ: ⁊ nō ſunt p̄n^{a}
ſapoꝝ extremoꝝ: ſicut nec colores medij ſunt p̄n^{a}
coloꝝ extremoꝝ. g̊ relinq̄t̄ ꝙ ſint ex p̄ncipijs ipo-
rum ſapoꝝ extremoꝝ: ſed de gnōne ⁊ deſtructiōe
medioꝝ ſapoꝝ ē ītellr̄ndū: ꝙ cū Ar̄. vt Alexā. dic̄
attribuat gnōnē ipſoꝝ ſapoꝝ penetratōeȝ hūidi ꝑ
terreū ſiccū calr̄o cooperante: rō^{le} videt̄ eos diſtin-
guere penes hūidū ⁊ ſiccū ⁊ calm̄. Dico g̊ ꝙ ſapor
dulcis ꝯſiſtit ī humido ꝯueniēter digeſto a calr̄o ⁊
ꝓpor^{r} cōmixto cū ſicco terreo calr̄o cooꝑāte: cui⁹ ſi-
gnū eſt: q2 ſapor dulcis atteſtat̄ ꝯueniētie nutrimē-
ti. oīa. n. nutriunt̄ dulci vel ſimplr̄ vel cōmixto. vt
dicit Ar̄. h̄ aūt nō videret̄ eſſe: niſi q2 ꝯſequit̄ bo-
nā digeſtionē hūidi ⁊ cōmixtionē ꝓportionalē cū
terreo ſicco. ſapor aūt pinguis ꝓpinquius eſt dul-
ci: ⁊ conſiſtit in humido minus perfecte digeſto a
calido: ⁊ magis humido q̄3 requirat complemen-
tum digōnis. Sed ſapor amarus ⁊ ſalſus ꝯſiſtit in
hūido pauco ⁊ defectuoſo cuȝ multo ſicco fortiter
paſſo a calr̄o: niſi ꝙ in amaro minus eſt de hūido ⁊
plus de ſicco terreſtri: ⁊ illud ſiccū terreſtre forti⁹
eſt aduſtum a calido: ſicut in cineribus pȝ. In ſal-
ſo plus eſt de hūido ⁊ ſiccuȝ terreſtre nō eſt in tan-
tum aduſtū: ſicut eſt in amaro. vnde ꝯueniēter di-
cit̄ ꝙ amarus ſapor ſignificat exceſſuȝ caliditatis
reſoluētis humidū ꝯtinuās: ⁊ ſalſus ſignificat ex-
ceſſuȝ caliditatis reſoluētis humidū ſuperīfuſum
nō ꝯtinuās eſſe: nō ſic intelligo ꝙ corpus amaruȝ
nullā penitus hēat humiditatē neq3 ꝯtinuitatem:
imo multa amara bene hn̄t humiditatē aliqualeȝ
⁊ ſunt ꝯti^{a}. Sȝ illud eſt dcm̄: q2 aliq̄ corpora ama-
ra vr̄r eſſe termini reſolutiōis aliquoꝝ corpoꝝ: q̄
q̄dē reſolr̄o fuit per calm̄ ꝯſumēs hūiditateȝ ꝯti^{tem}
vt cineres ſunt terminus reſolutionis lignorum
cōbuſtoꝝ. ſignū aūt ꝙ amarus ſapor ſic ꝯſiſtat in
hūido multū defectuoſo ⁊ multo ſicco terreo pōt
eē: q2 ſapor amarus ſig̃t īcōueniēs nutrimētū: ita
ꝙ corpus pure amaꝝ nō eſt cōueniēs nutritioni:
nec miniſtrat̄ via cibi: lȝ forte via medicine: qn̄q3
recipiat̄ vt docent medici. Sapor aūt ponticus ⁊
acetoſus ⁊ ſtipticus vr̄r ꝯſequi humidū multum

male digeſtum a calido:cuius generale ſignum: qꝛ inueniūtur iſti ſapores in fructibꝰ nōdū maturis neqꝫ digeſtis:vt pira acerba ſūt acetoſa: ꝛ pira nō matura ſunt ſaporis ſtiptici:ſed drnt iſti tres ſapores:qꝛ in pōtico plus eſt de ſuba terreſtri: ꝛ in acetoſo plus eſt de humido:ſicut eſt videre in ſubſtantys iſtoꝝ. Pira.n.acerba que hñt ſaporē acetoſum vidētur plus hēre de humiditate:ꝛ pyra que ſūt ſtiptica plus hñt de terreſtri. Stipticus aūt multum vꝫ cōuenire cū pōtico: ſꝫ drt:qꝛ aliquātulū plus videt̄ habere de calido digerēte:ꝛ per ꝯñs minus de humido ſuperfluo qꝫ pōticus. Cuius ſignū ē:quia aliq fructus digeſti habent ſaporē:ſicut nuces muſcate:vt dicūt aliqui. Sapor aūt cōſiſtit in humido cū ſicco multū paſſo a calido:nō tñ a calido conſumēte humiduꝫ:ſed acuēte ipſum:nō incēdēte neqꝫ cōburente:ſic pꝫ de iſtis ſaporibus modus generationis aliqualr̄. Ingrere aūt quis iſtoꝝ ſit calidior ꝛ qs frigidior:ꝛ operatiōes iſtoꝝ ſapoꝝ: ꝛ qūo qñqꝫ plures ſapores cōcurrūt adinuicem in eodē corpore ſaporoſo nimis lōgum eēt:ꝛ magis videt̄ ad medicos pertinere.

...ens pfecte d ...mā auicēnā ...cañ.cap. iij. ...git d cogni ...tutū me/ ...arū p rōci/ ...nem . vide ...ei hac mā ...ropm ꝯ ga/ ...i.z.de aia. ...5.ꝛ in.5.col ...caplis. z5. ...27.vid cō ...etē in dña ...5.

Ad primū arᵐ pꝫ ex dictis:nā de p ſe miſcibilibus veꝝ eſt qꝫ debēt eē actiua ꝛ paſſiua:vt pꝫ per eoꝝ mutuā actionē ꝛ paſſionē natura media conſtituat̄:ſed p accñs miſcibilia nō opꝫ. Sic aūt ſapores miſcētur ſcdꝫ cōmixtionē corᵐ in qbus ſunt ſapores. ❡ Ad aliud ſilr̄ per diſtinctionē. nō miſcibilia per ſe nō habēt minimuꝫ loquēdo de ptibus prout ſunt in toto:qꝛ vt ſic diuiſio rerū naturaliū eſt in infinitū quantū ad ptes in poᵃ que non poſſunt ſubſiſtere ſepate: ſicut patebit poſt. Sꝫ ſapores nō ſunt p ſe miſcibiles. Uel dicas qꝫ bene ſunt diuiſibiles in īfinitū qꝫtum ad partes in poᵃ. nō aūt quātū ad partes in actu. ❡ Ad aliud pꝫ ex dictis:nā ñ pono eē neciū ſapores medios generari ex extremis p̄exiſtētibus diuiſim ꝛ ſeorſuꝫ: ſicut nec colores eſt neceſſariū fieri:quin tñ ſit poſſibile ratio nō oſtēdit. ❡ Ad aliud poſſum dicere qꝫ eſt p accñs:qꝫ ſapores medy generētur ex extremis cōmixtis:qꝛ nō generātur ex eis ſcdm ſe: ſaltē neᵒ:ſed ex eis ſcdm ſuas cās. Sed dices. per accidēs ꝯtingit nō eē. cōmētator dicit ꝛ ſoluit p̊ phyſi. diſtinguendo duplex p accñs. quoddā eſt accñs rariſſimū:ꝛ illud nō pōt nō eē. aliud eſt per accñs neceſſario reqſitū:ꝛ illud nō ꝯᵗ nō eē:vt priuatio:ꝛ eſt p accñs cauſa gnōnis:vt dicit:ſed tñ eſt neceſſe i generatione. Sed dubiū eſt h̄ ſi medy ſapores generātur ex extremis ſic itelligendo.ſ.ex cauſis extremoꝝ cōmixtis ſcdm aliquē modū mixtionis. ſic diceretur qꝫ ſapores extremi fiunt ex medys: qꝛ fiūt ex cauſis medioꝝ ſaporū.ſ.ex humido penetrante per terreū ſiccū calido cooperante ꝛ mouente. iſte enim ſunt generales cauſe ſaporum.

Cōm.66.

❡ In textu vbi ſupra. Qō XXV.

Queritur Utrum ſapor dulcis ꝛ amarus ſint ſapores extremi:videtur qꝫ ſic: qꝛ illi ſapores ſunt extremi:quoꝝ vnus eſt calidiſſimus ꝛ alter frigidiſſimus. nam penes calidum ꝛ frigidū diſtinguūtur ſapores:vt voluit Galienus ꝛ ſui ſequaces: ſed pōticus eſt frigidiſſimus ꝛ acutus eſt calidiſſimꝰ:vt dicūt medici. ❡ Itē mediuꝫ eſt illud ad qd prius pmutat pmutās. 5. phyſi. Sꝫ qd traſmutat̄ de vno ſapore in aliū multotiēs permutatur per ſaporem dulcem:vt in fructibus:quādoqꝫ fit prius trāſitus de pōtico i acetoſū: ꝛ poſtea in dulcē:ꝛ vlteriꝰ i amaꝝ:ꝛ ſic dulcis eſt medius ꝛ nō extremus. ❡ Itē ſi dulcis ꝛ amarus eēnt extremi:tūc nō fieret trāſmutatio de vno i alterū:niſi p oēs ſapores medios:nā mediuꝫ eſt ad qd prius ꝛc. Sed illud eſt falſum:nā fructus qñqꝫ exñtes dulces fiūt ſalſi: ꝛ poſtmodū amari:ꝛ nō fit trāſitus p oēs ſapores. ❡ Itē ſi eēnt ſapores extremi: tūc ſic a dulci fit trāſitus ad amaꝝ:ſic ꝛ eꝯ pari rōne: ſed qñqꝫ videmus oppoᵐ:nam lꝫ oē qd eſt dulce poſſit fieri amaꝝ:nō tñ ꝯuertitur:īmo aliq amara nō poſſunt ad dulcedineꝫ pmutari. ❡ Oppᵐ h̄ vult aꝝ. ꝛ in ſecundo de anima. Tex.cō.105.

Tex.com.zz

Galienus ꝛ ſui ſequaces dixerūt ſapores extremos eſſe ponticum ꝛ acutum pp rōnē prius adductam:quia dicebāt ſapores diſtingui ſcdm diſtinctionem calidi ꝛ frigidi. ꝛ ponticus eſt frigidiſſimus:qꝛ i ipſo ē minimꝰ calor digerens. Acutꝰ autem:vt dñt:eſt calidiſſimus. ❡ Iteꝫ alia rō mouit eos ad negādū qꝫ ſapor dulcis nō eēt extremꝰ:qꝛ videbāt p ipm fieri trāſmutationeꝫ de vno in alteꝝ:ꝛ tale eſt mediū:vt eis ꝯcedūt aduerſary. ❡ Sꝫ iſta opio:vt dicit Auerroys ē error: qd pbat:qꝛ vnꝰ ꝛ idē ſapor pōt eē a calido ꝛ frigido:ſicut amaritudo fructuū i pñᵒa frigido ꝛ amaritudo i rebꝰ aduſtis ē a calō:hoc aūt nō eēt: ſi diſtinctio ꝛ ꝯrietas iſtoꝝ eēt penes calm ꝛ frigiduꝫ:qꝛ tūc vnꝰ ꝛ idē ſapor opponeret̄ ſibiipſi. ❡ Itē arʳ ſigno: qꝛ qñqꝫ fit pmutatio a dulci i amarū: tūc ſemp fit pmutatio p aliquē medioꝝ iſtoꝝ ſapoꝝ ſcdm qꝫ cōuenit illi dulci ꝛ illi amaro. Dicit Auerroys in ſcdo de aia:ꝛ hoc nō videt̄ eē:niſi qꝛ iſta duo ſūt extremi ſapores:ꝛ aly ſūt medy ꝛ cōpoſiti ex eis: vt dicit in z. de aia. ❡ Itē rō fortiſſima vꝫ mihi:qꝛ ſcdm Ari. ſapor eſt qdā paſſio a ſicco i humido guſtus ſm potētiā alteratiua in actū. Ita qꝫ intētio aꝝ. eſt qꝫ ſapor directe ꝛ p ſe cōſequit̄ digeſtionē humidi:ꝛ penetratio eſt eiꝰ p terreū ſiccū calō mouēte:vt Alex. dicit:tūc arguo. illi ſapores ſūt extremi q cōſequūtur maximā ꝛ minimā digeſtionē. hoc pꝫ ex dictis: ſed dulcedo ꝯſeqtur optimā digeſtionē ꝛ amaritudo minimā digeſtionē:ꝛ eſt ſilē in coloribus ſic color qui cōſequitur maximā dyaᵗᵉᵐ eſt ꝯrius illi q cōſequit̄ minimā dyaᵗᵉᵐ:ꝛ idō melius ē dicere qꝫ ſapor dulcis ꝛ amarus ſunt ꝯry ꝛ extremi qꝫ aly: qꝛ diſtinctio accidētiū dꝫ capi penes ppria ꝛ imediata ſuba:vt pꝫ.7.meᶜᵉ:ꝛ nō penes quecūqꝫ accñs cōcomitātia ſic humidū digeſtū ꝛ cōmixtū terreo:vt ē ppriū ſubm ſapoꝝ ſm ītētionē aꝝ. et idō ſcdm eiꝰ diſtinctionē dꝫ capi diſtinctio ſapoꝝ:et ſcdm extremitatē digeſtionū capiēda eſt p ſe:et directe extremitas ſapoꝝ. Sed aliqs poſſet rōnabilr̄ dubitare: qꝛ i qōne p̄cedēti fuit dictū ponēdo modū generatiōis ſaporis amari qꝫ ſapor amarus ꝯſiſtit ī humido pauciſſimo ꝛ multo ſicco terreo fortiſſime paſſo a calido:nūc aūt in qōne iſta dcm̄ eſt auctoritate auerroys qꝫ ſapor amarus qñqꝫ conſeqtur frm: vt amaritudo fructuū in p̄ncipio:et ſic hec vꝫr repugnare. Poſſet dici ad pñs qꝫ amaritudo pōt cōſiderari duplr̄. vno mō ſcdm ſe et abᵗᵉ:et ſic non repugnat ei fieri i tali humido et cōſequi tale humidū qle prius dictū:et h̄ ſufficiebat ad diſtinguēdū ipꝫ ab alys ſaporibus:ſi.n.repugnaret amaro:vñ amarus eſt cōſequi humidū paucū cū ſicco terreſtri for

Auerroys. z. de aia. cō. 105.

Com. 105.

Tex.com.18.

titer paſſo a calido:tunc in aduſtis non eſſet ꝑ iſtaꝫ cãm:qð eſt falſum mani^{m}. ¶ Alio modo põt conſiderari ſcðm ꝙ eſt in aliq̃ nã determinata:⁊ ſic põt forte al'r ſe habere:⁊ ſic non eſt contrarietas

Ad primum ar^{m} pꝫ ex dictis.nõ enim extremitas in ſapoꝛib⁹ dꝫ attẽdi penes cal'm ⁊ frigidũ:vt viſuꝫ eſt:ſꝫ penes humidũ digeſtũ ⁊ ꝑmixtũ terreo ſicco. ¶ Ad aliud dr̃ ſicut fit ꝑmutatio de extremo ad extremuꝫ:⁊ de extremo ad mediũ:ſic de medio p̃t fieri trãſmutatio ad aliqð extremoꝝ vel medioꝝ:qꝛ vnũ me^{m} bene hꝫ cõtrarietatẽ ambobus extremis ⁊ alijs medijs: vñ dico ꝙ põt fieri mutatio de vno ſapoꝛe extremo ad dulceꝫ ſapoꝛeꝫ tanq̃ꝫ ad extremũ ⁊ terminũ trãſmutationis:⁊ iterũ ab ipſo incipere trãſmutationẽ ad aliud extremũ vel ad aliud mediũ. Si ãt aliqð eſt mediũ opꝫ ꝙ ad ip̃m prius poſſit fieri trãſmutatio abſq̃ꝫ eo ꝙ terminet̃ motus. ¶ Ad aliud
Tex.com.105 ſoluit cõmẽtatoꝛ i ſcðo de aĩa.nõ.n.eſt necẽ ꝙ ſi fit ꝑmutatio ab extremo ĩ extremũ:ꝙ ſit ꝑ oĩa media ſed ꝑ illa media q̃ reqrit illa nã ſubiecta:ſicut in ꝑmutatione de albo ĩ nigrũ:qð nõ opꝫ trãſire ꝑ oẽs colores medios:ſed ſufficit per aliq̊s. ¶ Ad aliud põt dici ꝙ ſicut a dulci ꝑuenit̃ ad amaritudinẽ:ſic eᷓ:vt inuit cõmẽtatoꝛ i ſcðo de aĩa. Uel poſſet dici ꝙ quãtũ eſt ex natura ſapoꝛis dulcis ⁊ amari:ſicut a dulci fit ꝑmutatio ad amaꝝ ſic põt fieri eᷓ. Sed rõne nãe determinate põt ꝯtingere ꝙ ab amaro ñ fiat regreſſus a dulci:⁊ iõ nõ eſt contra nos.

¶ Eodẽ xo mõ opꝫ ĩtelligere:⁊ circa odores.qð.n.facit ĩ hũido ſiccũ. Qõ. XXVI.

Circa caplm de odoꝛibus. Primo querit̃:vtrũ humidũ ſit ſbꝫ odoꝝ:⁊ videt̃ ꝙ ſic: qꝛ nutrimẽtum eſt ſubm odoꝝ: nam odoꝛes oꝛdinãtur ad nutrimẽtũ:⁊ deſignãt nutrimẽti cõuenientiã vel diſcõueniẽtiã. Sꝫ nutrimẽtũ ẽ humidũ. quare ⁊c̃. ¶ Jtẽ videmus ſenſibil'r. ꝙ coꝛꝑa q̃ nõ ſũt humida nõ ſũt odorabilia: vt cõgelata:ſed hoc nõ eẽt niſi humidũ eẽt ſubm odoꝛuꝫ. ¶ Jtẽ odoꝛ hꝫ eẽ in aere vel in aq̃ ẜm aꝝ.in lr̃a:ſed vtrũq̃ꝫ iſtorũ eſt humidũ. ¶ Jtẽ ſi odoꝛ eẽt paſſio ſicci ⁊ non humidi:tũc vnũ coꝛpus eẽt ſiccũ ⁊ humidũ a dñio: nam idẽ eſt ſubm ſapoꝛis rõne humidi:⁊ odoꝛis ratione ſicci:⁊ tũc in eodẽ dñaretur ſiccũ ⁊ humidũ: qð eſt oĩno abſurdum.

Tex.cõ.100. **Oppoſitum** vult aꝝ.in ſcðo de aĩa:⁊ ĩ iſto lib. vbi dicit ꝙ ſicut ſapoꝛ eſt humidi ſic odoꝛ ſicci.

Dico primo ꝙ odoꝛ eſt ĩ aliq̊ mixto:qꝛ oĩs q̃litas ſcða eſt ĩ coꝛꝑe mixto:qꝛ ſeqtur foꝛ^{am} mixtionis primaꝝ qualitatũ: vt pꝫ ex itẽtione cõ-
Cõ.32. mẽtatoꝛis.7.me^{ce}.⁊ h̃ mixtio nõ ẽ niſi in aliq̊ mixto. Secũdo ꝓbat̃ idẽ:qꝛ coꝛꝑa ſimplicia nõ habẽt odoꝛẽ:ſicut aer purus:aqua pura:qð dico ꝓꝑ aereꝫ cũ quo vapoꝛabil'r põt eſſe admixtus aliqs fumus fetidus ⁊ coꝛrupt⁹:⁊ tũc fetebit:ſed nõ eſt tũc coꝛp⁹ ſimplex:⁊ ſil'r aq̃ maris fetet ꝓꝑ cõmixtionẽ aliq̃ꝝ exalationũ terreſtriũ:⁊ iõ pꝫ ꝙ odoꝛ eſt paſſio mixti:qꝛ odoꝛ eſt paſſio illi⁹ in q̊ ſemꝑ ĩuenit̃ ⁊ non in alio. ¶ Jtẽ oẽ hñs odoꝛẽ hꝫ ⁊ ſapoꝛeꝫ aliquẽ: ſicut ph̃s ĩducit ĩ lr̃a:ſed ſapoꝛ cũ ſit paſſio nutrimẽti nõ eſt niſi in mixto:cũ ſimplex nõ ſit nutrimẽtũ: vt patuit prius. Dico tñ ſcðo ꝙ illud mixtũ ſubſtat odoꝛi ratione ſicci:⁊ h̃ eſt intentio aꝝ. ꝙ ſicut ſapoꝛ eſt paſſio humidi:ſic odoꝛ eſt paſſio ſicci. ¶ Jtẽ odoꝛ dꝫ eẽ ꝯrie diſpõnis ſuo ſenſitiuo:cũ cõꝑetur ad ip̃ꝫ ſicut actiuũ ad paſſiuũ.cõſtat aũt ſenſitiuũ odoꝛis eſt humidũ ꝓꝑ hoc ꝙ eſt ſituatũ iuxta cerebꝛũ humidiſſimũ exñs:vt prius fuit oſtẽſum. ¶ Jteꝫ aut eſt ſubm rõne humidi aut ſicci:ſi rõne ſicci habeo ꝓpo^{m}. Si humidi nõ põt ſtare:qꝛ rõne humidi eſt ſubm ſapoꝝ:ſed idẽ rõne vnius ⁊ eiuſdẽ nõ ẽ ſubꝫ diuerſoꝝ. Jſta rõ occurrit mihi p̊^{m} in ſcholis faciẽdo qõnẽ:qꝛ alia nõ videbat̃ ſufficiẽs: qꝛ maioꝛ eſt vera ĩ actionibus realib⁹:ſed in ſpũalib⁹ non opꝫ. ¶ Jtẽ hoc pꝫ ſigno:qꝛ in tꝑe calido ⁊ ſicco rerum odoꝛiferaꝝ odoꝛes m'lti ꝑcipiunt̃: ⁊ ſil'r in calidis ⁊ ſiccis regionibus pluſq̃ꝫ in alijs: vt dicit alex.

Ad primum ar^{m} dico ꝙ nõ ſcðm idẽ mixtũ eſt nutrimẽtũ ⁊ odoꝛiferũ:ſed rõne humidi eſt nutrimentũ:⁊ rõne ſicci eſt odoꝛis ſubm:ẽt nõ oĩs odoꝛ eſt paſſio nutrimẽti: imo qdã ſunt ſcðm ſe delectabiles nõ ꝓꝑ relationẽ ad cõueniẽs nutrimẽtũ. ¶ Ad aliud dico.ꝙ ſi aliqua humefacta odoꝛãt:que pri⁹ nõ odoꝛabant:hoc nõ eſt rõne humidi:ſed rõne calidi diſſoluẽtis:⁊ aliqualẽ ſiccitatẽ generãtis:quã cõſeqtur odoꝛ:⁊ cuꝫ qua diffundit̃:vt pꝫ in diſſolutione thuris ab igne ⁊ in ſil'ibus. ¶ Ad aliud dico ꝯ^{r}. ꝙ ſubm odoꝛis ẽ duplex:vel q̃ꝫtũ ad duplex eſſe. vnũ eſt ſubm ꝑmũ qð ſubſtat odoꝛi ſcðm ſuũ eẽ reale:⁊ illud nõ eſt ſicũ.aliud eſt ſubm ſcðꝫ:qð recipit intẽtionẽ odoꝛis: ⁊ h̃ eſt aer ⁊ aqua: ⁊ iõ rõ non eſt ꝯ dicta. ¶ Ad aliud videt̃ velle alex.ꝙ odoꝛ nõ eſt in coꝛpoꝛe odoꝛifero ſubiectiue:ſicut ſapoꝛ in coꝛꝑe ſapoꝛoſo:⁊ coloꝛ ĩ coloꝛato:ſed ſolũ effectiue:⁊ ſcðm h̃ nõ ſequeretur ꝙ idẽ eẽt ſiccũ ⁊ humidũ a dñio: imo vr̃ velle ꝙ ipſe odoꝛ ſubiectiue hꝫ eſſe in medio.ſ.in aere vel aqua:⁊ in iſtis cauſatur odoꝛ effectiue a coꝛꝑe odoꝛifero:⁊ ſil'r illa vr̃ itẽtio aꝝ.per totũ illð ca^{lum}. nunq̃ꝫ.n.ip̃e loqtur de alio ſubo odoꝛis niſi de aere ⁊ aq̃:ſicut pꝫ diligẽter intuẽti. Et ꝯ^{r} exponit̃. ꝙ cuꝫ dicit aerẽ ⁊ aquã eẽ ſubm odoꝛis ĩtelligit ſubm 2^{m} ⁊ q̊ ad eẽ ſpũale:⁊ ſil'r exponit alex.ꝙ intelligit odoris eẽ itẽtionale nõ eẽ ſubiectiue in coꝛpoꝛe odoꝛifero:ſed effectiue ſolũ ſcðm eſſe reale ipſius p̊^{m} bene eſt ĩ hñtibus odoꝛẽ:ſed ſine dubio nõ vr̃ rõnabile:qꝛ aꝝ.vbi dꝫ loqui de iſtis ſenſibus ſcðm ſuũ eẽ reale:⁊ ſcðm eoꝝ generationẽ ſolũ aſſignat ſubꝫ intẽtionis odoꝛis.ſed magis h̃ ꝑtinẽt ad ſciaꝫ de aĩa vbi hꝫ oſtẽdi modus ĩmutãdi iſtoꝝ ſenſibilium:⁊ media ſentiẽdi:ſil'r ſi bene videat̃ ſñia Alexã. iſta nõ eſt itẽtio ipſius:qꝛ ipſe loqtur de odoꝛe ẜꝫ dr̃iaꝫ ad ſapoꝛẽ:⁊ dicit ꝙ ſapoꝛ eſt ĩ hñte ſapoꝛẽ. nõ autẽ odoꝛ. modo ſi ip̃e ĩtẽderet de eẽ ſapoꝛis ſpũale nõ eſt in hñte ſapoꝛẽ ſubiectiue: ſed ſolũ effectiue vel ſaltẽ nõ debẽt loq de odoꝛe:⁊ iõ vr̃ mihi bene dubium qd ſit de hoc ſentiẽdũ. foꝛte nõ eẽt magnũ incõueniẽs ſi dr̃etur ꝙ odoꝛ ſcðm ſuũ eſſe reale in aere vel in aq̃ ſcðm ꝙ aliq̃liter trãſmutata in ſiccitate ⁊ caliditate coꝛꝑis odo^{ri}:ſicut odoꝛ pomi hꝫ eſſe in aere ſibi cõtiguo ⁊ ĩmediato ſcðm ꝙ aliqual'r alterat⁹ eſt ab ipſi⁹ q̃litatib⁹. Et ſic in ceteris:⁊ h̃ vr̃ eẽ de ĩtẽtione aꝝ.ĩ lr̃a vbi dicit. aer ⁊ aq̃ ſũt ſuſceptiua odoꝛis ſcðm ꝙ vtrũq̃ꝫ ipſoꝝ eſt mũda^{le} vel lauabile enichinie ſiccitatis.i.ẜꝫ ꝙ vtrũq̃ꝫ ipſoꝝ eſt trãſ^{le} ab ipſa ſiccitate rei odoꝛifere ſicci^{te} d° aliq̃l'r cõmixta humi^{di} q̃ qdẽ trãſmutabilitas ab hꝰ enichinis

ſiccitate dicitur lauatã vel mundatãs inquantum ꝑ humidū receptū natū eſt ablui vel mūdari. ¶ Sꝫ dices ſm hoc ſeqtur ꝙ ſimplex eleᵗᵘᵐ ſit ſubm odoris ſcđm ſuū eſſe reale. ſ. aer ⁊ aq̄. nō ſeqtur: qꝛ aer ⁊ aqua nō viuūt: ⁊ aīalia nō ſūt ſimplicia corꝑa: ſicut pꝫ ꝑ ꝯʳᵉᵐ. 2. de aīa. nō tñ affirmo vobis ad pñs iſtā viā: qꝛ nō ē bñ cōis. Et iō poſſū alr̄ ſoluere rōnē: ſic ⁊ alij ſoluūt eā: ꝙ vnū ⁊ idē corpus eē humidū ⁊ ſic cū a dñio ſimplr̄ ⁊ abᵗᵉ nō eſt poſſe: ſed ſcđm ꝙ refert̄ ad diuerſas q̄litates nihil eſt incōueniēs ꝙ requirat humidū ⁊ ſiccū: ⁊ hēat vtrūqꝫ iſtorū aliq̄lr̄ ſicut ſufficit illi q̄litati: ſic dico ī ꝓpoſito ꝙ mixtū ⁊ ſaporoſum erit ſubꝫ odoris rōne ſicci: ⁊ in ipō dominabit̄ ſiccū: qđ refert̄ ad odorē: ⁊ erit ſubm ſaporis rōne humidi: ⁊ in ipſo dñabit̄ humidū ſm ꝙ refert̄ ad saporē. vtrū autē ſiccū ⁊ humidū ſm ꝙ ſūt in eodeꝫ mixto ſint diuerſe q̄litates eſſentialr̄: vel vna ſimplex qualitas media iter ſiccū ⁊ humiduꝫ virtute hñs vtrūqꝫ: de hoc ſunt opiones: ſꝫ ad pñs non me intromitto de illo.

Qō XXVII.

Queritur Utrū odor ſit fumalis euaporatio: vr̄ ꝙ ſic: qꝛ qđ ſemꝑ ſe multiplicat cū fumali euaporatione: ⁊ nō alr̄ vr̄ eē fumalis euaporatio: vt videmus in thure ⁊ hꝫ odoriferis. ¶ Itē odor hꝫ eē reale in medio: qꝛ recipit̄ ſin aere ⁊ aqua: ⁊ receptū recipit̄ ꝑ modū recipiētis: ⁊ ſic hꝫ eē reale: cū ſubm ſit qđ reale. hoc aūt nō eſſet niſi eēt fumalis euaporatio: vel ſaltē ſe multiplicaret cū fumali euaporatiōe: nihil. n. fit realr̄ ab odorifero ī aere vel aq̄ niſi fumalis euaporatio. ¶ Itē odor diffundit̄ ꝑ mediū ſucceſſiue: ſicut pꝫ ad ſenſum: qꝛ ꝓpingores odorifero corꝑi pri⁹ tꝑe ꝑcipiūt eius odorē q̄ꝫ diſtātiores: cui⁹ oppᵐ eſt in lumine ⁊ colore: qꝛ ſe multiplicāt in inſtāti. hoc aūt nō cōtingeret ꝙ odor ſucceſſiue ſe multiplicaret niſi eēt fumalis euaporatio vel nō ſine ipſa. ¶ Itē odor īpedit̄ a vētis: vt manifeᵐ eſt ad ſenſum. hoc aūt non vr̄ ꝑꝑ aliud eē niſi ꝓpter fumalē euaporationem que eſt odor vel cōſeqtur multiplicationē odoris. ¶ Oppoᵐ vult Arꝫ. plane in littera.

Quidam dixerūt ꝙ odor eſt fumalis euaporatio: qꝛ poſuerūt odorem eſſe qđ corporeum ⁊ nutrire aīalia diſſoluta: vt pꝫ ad ſenſum ⁊ cōfortātur: vñ arꝫ. dicit ꝙ niſi fuiſſet odor illius pomi qđ odorauit diu ante expiraſſꝫ: ſicut pꝫ ī libro de morte ⁊ vita arꝫ. ſed nō ſtat: qꝛ fumalis euaporatio eſt ſuba. eſt. n. de nā aque vel de nā terre. odor aūt eſt q̄dā q̄litas. ¶ Itē odor multiplicat ſe ꝑ aquā: cū videam⁹ aīalia aq̄tica venire de lōge ad nutrimētū multotiēs abſqꝫ hoc ꝙ hēant ſenſū nutrimēti aliū ab odoratu: ſicut phs dicit ī lr̄a: hoc autē nō eēt ſi eēt fumalis euaporatio: nam talis fumalis euaporatio calīa ⁊ ſicca exñs extinguit̄ in aq̄ frigida ⁊ humida exñte. Nec valet rō ipſorꝫ. odor enī nō eſt nutrimētū: qꝛ nutrimētū dꝫ eē qđ mixtū ex q̄tuor elñtis: nec ſeqtur. ſi ꝑ odorē vl̄ cōfortātur: vl̄ reſtaurātur aīalia ꝙ ſit nutrimētū: vt dicit Alexā. qꝛ ꝑ aquā frigidā īfuſam aut ꝑcuſſionem aliquā reſurgūt aīalia q̄ videbāt̄ eē mortua: nec ꝑꝑ hoc dr̄etur ꝑcuſſura eē nutrimentū: ſed illud qđ reſtaurat aīalia ꝑ ſui cōuerſionē ī ſubam nutrimēti ē nutrimētū: ſic nō facit odor. ¶ Alia fuit opio ꝙ odor q̄ꝫuis nō ſit fumalis euaporatio: tñ nō diffundit̄ ſine fumali euaporatōe: ⁊ eſt opinio Auic̄. ita ꝙ a corpore odorifero reſoluit̄ aliqđ corpus ſubtile deferens illā q̄litatē q̄ ē odor: ⁊ hꝫ forte dixerūt: qꝛ plr̄ies viderūt odorē deferri ꝑ fumalē euaporationē: vt pꝫ in odore thuris īcēſi: ⁊ alijs ꝯſil̄is nāe: q̄ nunq̄ꝫ odorarētur niſi reſolueret̄ fum⁹ aliqs ab eis: ⁊ iō putauerūt hꝫ eē vt neċiuꝫ in oī diffuſione odoris. Sed iſta opio nō pōt ſtare. ꝓ: qꝛ aliq̄rꝫ corᵐ odor multiplicat ſe ad tātā diſtātiā vſqꝫ ad quā fumalis euaporatio ab eis reuſolta nō poſſet ſe ml̄tiplicare: īmo ſi ipſa tota reſolueret̄ ī fumalem euaporationē nō ſufficerēt ad ꝑueniēdū ad tātā diſtātiam ad quā ꝑuenit odor ipſorꝫ. Et illđ optime decl̄at cōmētator. 2. de aīa. vbi dicit ꝙ cū fuerat bellū troianū ī grecia vultures ⁊ tigrides a q̄ngētl miliaribus ad cadauera mortuorꝫ ꝑ odoris ꝑceptionē: ⁊ ſic conſtat ꝙ odor fuerit multiplicat⁹ ꝑ tot miliaria verſus illas aues: ⁊ cū odor ſe multiplicet ad oēm diſtātiā ſil̄r: ex illa ꝑte fuit multiplicatus ꝑ. 500. miliaria: ſicut ſi tigrides fuerūt verſus occidēs fuit odor multiplicat⁹ ꝑ 500. miʳⁱᵃ v̄ſus occñs: ⁊ ſil̄r ꝑ. 500. miʳⁱᵃ v̄ſus oriēs: ⁊ ſic fuit multiplicatus ꝑ mille miliaria. Et eadē rōne ad tantā diſtātiā fuit multiplicat⁹ v̄ſus auſtrū: ⁊ verſus meridiē: ⁊ ſic ꝑ alia mile milliaria fuit ml̄tiplicat⁹ odor. nō ē aūt poſſe ꝙ fumalis euaporatio fuerit diffuſa ꝑ tātū ſpaciuꝫ: īmo ēt ſi illa cadauera fuiſſent reſoluta ī ignē q ē maxīe raritatis q̄ pōt eē ī mā: vt dicit cōmētator: non potuiſſet eē ſub tanta q̄ꝫtitate: ⁊ ſic pꝫ ꝙ ad maiorē diſtantiā ſe multiplicat odor q̄ꝫ corꝑ⁹ odoriferꝫ poſſit euaporabil̄r ꝑuenire. hoc aūt nō eēt. ſi ſemꝑ odor ſe ml̄tiplicaret cū euaporatiōe. Sed hꝫ ſunt euaſiōes. diceret. n. aliqs ꝙ nō fuit vna euaporatio fumalis tota ꝯtinua q̄ ꝓtēderet̄ ab illis cadauerib⁹ ad aues: ſꝫ aliq̄ ꝑs ſubtilis illi⁹ euaporatiōis fuit illuc delata q̄ īmutauit olfatū illarꝫ auiū. Sed illud nihil ē: qꝛ corꝑ⁹ adeo ſubtile ſtatī diſſiparet̄ a vētis: ⁊ nō poſſet ꝑuenire ī aliq̄ q̄ꝫtitate notabili ad tātā diſtātiā. ¶ Itē ſicut ille aues diſtātes ꝑ. 500. miliaria ꝑceperūt odorē: ſic ⁊ alie ꝓpiquiores: ⁊ ſic alie ⁊ alie vbicūqꝫ eſſent poſſent ꝑcipere illū odorē. ⁊ ſic q̄ rōnē ꝑuenit ad illas aliq̄ ꝑs exalationis eadē rōne ꝑ totū mediū debuit ꝑuenire: qꝛ ꝑ totū illđ mediū potuiſſet ſentiri ſi fuiſſent ibi ille aues: ⁊ ſic ſtat rō: qꝛ oportuiſſet ꝑ totū mediū diffuſaꝫ fuiſſe illā exalationē: ⁊ hoc eſt īpoſſe: vt oñſum ē: ⁊ ꝓbat̄ ex alio: qꝛ ſi ſic multiplicatur odor cū fumali euaporatione oporteret ꝙ duo corꝑa ſil̄ eēnt. ſ. aer ītermedi⁹: ⁊ ille fum⁹ q ē qđ corporeū. Sed dices ꝙ aer cedit illi euapoⁿⁱ. id eſt valde irrōˡᵉ: qꝛ tūc diq̄que circa illa corꝑa vbicunqꝫ poſſet ꝑcipi odor illorꝫ nō eēt aer: ſꝫ ſolū iſte fum⁹: ⁊ ſic aīalia circūſtātia ñ reſpirarēt aerē: qđ ē abſurdū. ēt videm⁹ ꝙ exña ī aq̄ bñ odorāt: ⁊ certū eſt ꝙ aq̄ ñ cedit illi fumali euapoⁿⁱ: vt pꝫ ad ſenſū. ¶ Itē ſi odor eēt ſemꝑ cū fumali euaporatione q̄uo odoratus fieret ī aq̄ que ex igne hꝫ exalationeꝫ. Dices ꝙ ī aq̄ ītercipit̄ aer cū q̄ talis fum⁹ ꝑuenit ad odoratū. nihil ē: qđ aer nō manet ī aq̄: īmo ſuꝑnatat: vt dicit arꝫ. ⁊ alex. decl̄at ī vtribus plenis aere q aſcendūt ſuꝑius. ¶ Itē ſi odor eēt cū fumali euaporatione neċio aut hoc eēt ꝑꝑ diſpōnē odoris: ⁊ hoc nō ſtat: qꝛ odor bñ ē ī corꝑe odorifero ſine tali euaporatōe: aut eēt illa fumalis euaporatio medij diſpō: qđ ē ridiculū: qꝛ meᵐ ē ſatis diſpoſitū. ēt illa ē corpus: ⁊ corpus nō ē diſpō corꝑis. argue vlteri⁹ ſi vis: qꝛ odorat⁹ eēt tact⁹ cū ꝑcipet ſenſibile ſuū tāgēdo

Com. iii.

Com. 97.

Com. 97.

Ea qui delectaris ī ſpeculationibus vtrū odor nutrire poſſit videas pſ̄chre hāc materiā diſcuſſaꝫ a cōciliatore in dif. 155.

realiter.⁊ vlterius non eſſet ſenſus:q ſenſibile poſitū ſupra ſenſuꝫ nō facit ſenſum:ſcias ꝙ de iſtis.3. vltimis rōnibus paruꝫ curo. Et iō dico ꝙ ipe odor hꝫ duplex eē. vnū i corpe odorifero:⁊ ē ſuū reale eē ⁊ corporeū extēſum q̄titatiue ſcōm extēſionē illiꝰ corpis:aliud hꝫ eē ſpūale ſeu itētionale in medio.ſ. aere ⁊ aq̄:⁊ eſt eē nō extēſum extēſiōe q̄titatiua:⁊ nō multiplicat ſe q̄tū ad pm eē:ſicut nec alia ſenſibilia:ſed q̄tū ad zm eē ſpūale eſt multiplicatiuus ipſiꝰ odoris p meᵃ odorādi. ¶ Et dicas rn̄dēdo ad qōnē ꝙ odor nō eſt fumalis euaporatio per rōnes pdictas ꝯ h opinātes:nꝫ necio ſe diffūdit cū tali fumo:ſic ē oñſum ſufficiēter:poſe tn̄ eſt odorē diffundi p mediū p aliquā diſtātiā cū fumali euaporatione:ſicut i multis odoribꝰ eſt manim:ſꝫ ꝙ h ſit p ſe:⁊ vlr necium nō eſt cōcedēdū:⁊ iō pꝫ ꝙ motiuū illorū nō eſt ſufficiēs:q accidit odori vn̄ ē odor fumalis euaporatio:⁊ ꝙ ꝓueniat talis fumus a calore reſoluēte illud odoriferum.

Nō teneo ad intētionē cōmētatoris ꝙ ſpēs odoris ſit indiuiſibilis:nec vlr de aliqua ſpē ſēſibili:q oē qd ꝛcipit: recipit p modū recipiētis:vt ipſe teſtat i p cap de ſuba orbis:⁊ i.3. de aia.cō.5.⁊ alibi frequēter.

Ad primū arm pꝫ ex dictis:lꝫ.n.odor poſſit ſe multiplicare cum fumali euaporatione:tn̄ hoc nō cōpetit odori:vn̄ odor ē:nec ē neceſſariū:ſed hoc ꝯtingit rōne cali ſubtiliātis ⁊ reſoluētis. ¶ Ad aliud pōt dici ꝙ odor hꝫ eē i medio reale ꝭm aliquā ſui ptē: ſed nō opꝫ ꝙ i toto medio ſit realr:ſaltē i pte media cōtigua odoratiue eſt ſolū ſpūalr nō realr. ¶ Tu dicis ꝙ mem ē ſubm reale:⁊ qcqd in ipo recipit eſt qd reale:dico ꝙ nō oportet accipiēdo reale ꝓut diſtinguit ꝯ itētionale immo i aliquo reali bn̄ recipit itētio alicuius rei ſpūaliter. ¶ Sꝫ ꝯ.oē qd recipit i aliq recipit per modū recipiētis:⁊ p illud poſſet ꝓbari ꝙ res ſunt aia ꝭm eē reale:q aia ē receptiua rerū:g recipit realr. Nō valet:q verū eſt ꝙ recipiēs recipit ſcōm modū ſui ſcōm ꝙ eſt in poᵃ inquātū ad illud eē ad qd ē i poᵃ nō aūt alr. modo ipꝫ mediū ſentiēdi nō eſt in potētia ad ſenſibile ſcōm eē reale ipſius ſenſibilis:ſꝫ ſolū ad eē ſpūale ipſiꝰ:⁊ ſilr in aia:iō non concludit. ¶ Ad aliud dico ꝙ multiplicatio ſucceſſiua nō ꝓuenit ꝙ ſit i medio cū fumali euaporatiōe neceſſario ſcōꝫ eiꝰ motū:ita ꝙ localr moueat ad odoratū: ſed pōt eē pp debilitatē virtutis odoris mouentis mediū. ¶ Ad aliud pōt dici ꝙ odor ad aliquā diſtātiā multiplicat ſe qn̄qꝫ cū fumali euaporatione:⁊ tūc pceptio talis odoris ipedit a vētis ꝓpellentibus illū fumū:nō aūt eſt p ſe odoris ꝙ ſic multiplicet. vn̄ nec vlr ipedit a vētis. Uel poſſet dici ꝭꝫ cōmētatorē:ꝙ lꝫ odor ſit ſpūalr in medio. tn̄ non ita ſpiritualiter perfecte ſicut lumen ⁊ color:⁊ ideo magl ipedit. ¶ Sꝫ aliq dubitāt ꝙ vidēt corpa odorifera congregari ⁊ multiplicari diffuſione ſui odoris:qd nō vr eē niſi pp reſolutioneꝫ alicuius corporis ab eis:non eſt pro illo:ſed ratione continētis h cōtingit aut per aliqd trāſmutās ipſa. Si.n.illud eſſet neceſſariū ꝙ odor diffunderet cū fumali euaporatione:tūc vt dicit alex.corpa odorifera conſumerētur p diffuſionē odoris ſui:pcipue corpa parua:n̄ ē vlr neceſſariuꝫ. Alius ſubtilis arguebat mihi ſic. poſe eſt odorē diffundi cuꝫ fumali euaporatione:⁊ h cōceſſum eſt:⁊ pꝫ ad ſenſum:aut ergo h p ſe debetur odori:⁊ ſic vlr odor diffundet hoc mō:q que p ſe iſunt oi inſunt p poſteriorꝝ.aut p accn̄s hoc cōpetit odori:⁊ hoc accn̄s aut erit neceſſariū:⁊ ſic vt prius:aut erit nō neceſſariū:⁊ ſic erit a caſu ꝙ odor mltiplicet ſe cū fumo:⁊ hoc eſt mate flm:q vt in pluribus ſic diffundit:⁊ non raro in minori pte:vt videmus in multis ⁊ ſepe.vel erit ad vtrūlibet:qd eſt ꝯ dicta:⁊ eſt incōueniēs ꝙ odor non determinet aliquē modū determinatū multidi ſe.vel erit in maiori pte ſic:⁊ ꝭm hoc deberet fieri iudiciū in rebꝰ nālibꝰ. ¶ Dico breuiter ꝙ illd nō ē p ſe neqꝫ p accn̄s ſimplr neceſſariū odoris vn̄ odor eſt:ſed pt eſſe neceſſariū odori vnde odor eſt in tali re: ſicut i thure vel i aliquo ſolido:cuius odor nō pōt multiplicari niſi aliq reſolutione fcā in ipſo ⁊ aliqua fumali euaporatione:⁊ illud nō eſt icōueniēs:q videmꝰ ꝙ animali nō eſt p ſe ꝙ ſit riſibile neqꝫ p accn̄s neceſſarium ſimplr:ſed tn̄ vn̄ eſt i tali nā eſt ei neceſſariuꝫ: vt i hoīe:⁊ nō ineſt a caſu nec ad vtrūlibet aīali neqꝫ in minori pte ſuppoſitorꝝ ſic in ꝓpoſito. q̄re ⁊c̄. ¶ Alia eſt euaſio:q ille aues ſunt alti volatꝰ ⁊ acuti viſus:⁊ ſic de lōge poterūt videre illa cadauera. Sed illud vr eē ficticiū:q viſus eſt virtus vigoris determinati q̄tū ad diſtātiā:qua pōt pcipere ſuuꝫ ſenſibile:⁊ eſt dare determinatā diſtātiā vltra quā nō pcipet:ſilr cuilꝫ viſibili rn̄det aliq diſtantia determinata:vltra quā nō pt mltiplicare ſuā ſilitudinē:nec p ꝯn̄s videre vltra illā:⁊ tūc videt mirabile de iſta diſtātia a q venerūt tigrides ⁊ vultures:ſꝫ p totā iſtā diſtātiā poterūt illa corpa multiplicare ſuas ſpēs:⁊ viſus eas videre:⁊ non eſt bn̄ credibile ꝙ ſic:q diſtātia illa eſt nimis magna reſpectu illorū corm. Et dato ꝙ vidiſſent illa cadauera:tn̄ pp lōgā diſtātiā nō eſt credibile ꝙ poſſent ea ita pfecte vider:vt iudicarēt ea eē ſibi ꝓficua pluſq̄ꝫ cetera: ita ꝙ ex viſione ipſorū elicerēt itētionē cōueniētis pluſq̄ꝫ aliorꝝ viſorꝝ:⁊ iō non ſtat. ¶ Pōt ꝓbari ꝙ odor nō ſit fumalis euapatio:nec neᵒ cū fumali exalatiōe diffundit: q tūc nūq̄ꝫ vnū ⁊ idē odoriferuꝫ ꝭꝫ nūerꝝ pcipet a diuerſis odorātibꝰ:cū diuerſe ptes illius fumalis euaporatiōis ipm odorē deferētes ſepate ⁊ realr diſticte ꝓuenirēt ad nares diuerſorꝝ: ⁊ nō vna ⁊ eadē:⁊ iſte ptes eēnt illud qd odoratur:cū hērent reale eē odoris:nec eſt ſile de colore: q lꝫ ptingat ad diuerſos viſus diuerſorꝝ vidētiuꝫ p diuerſas ptes medij:tn̄ iſta itētio nō eſt illud qd vr:ſed ſolū eſt rō vidēdi:⁊ iō vnū viſibile vr a diuerſis:loquēdo de p mouēte viſuꝫ:ſed nō ſic erit ex pte odorꝝ:vt viſum eſt.q̄re ⁊c̄.nō eſt vis de iſto.

z.d aia.ꝯ.97.

¶ Obijciet aūt aliqs vtiqꝫ. Qō.XXVIII.

Queritur Utrū q̄lites ſenſibiles ſint diuiſibiles i infim: vr ꝙ ſic:q diuiſio ē paſſio cōtinui:ſꝫ cōtinuū eſt ſubm q̄litatis ſenſibilis: ⁊ cōtinuū diuidit in īfinitū:ſicut pꝫ in.3.phy. ¶ Itē ſi nō:tūc paſſionatū aliqd ſenſibile cōponeret ex i ſenſibilibus:flꝫ hoc.g pm. falſitas ꝯn̄tis eſt mara:q pn̄a ⁊ pn̄ra ꝓportionāt:⁊ ſūt vnigenea: ꝯn̄a ꝓbat:q ponamus ꝙ aliqd corpus paſſionatū diuidat erit deuenire ad minimū paſſionatū:ſicut ſi albū diuidit erit ꝺuenire ad minimū albū:⁊ tūc quero:aut tale minimū diuidet i ptes paſſionatas.i.q̄litatibꝰ ſenſibilibꝰ iformatas:aut nō:ſi ſic: tūc erit dare minus minimo:nā illud ponebat minimū:⁊ pars eſt minor toto:⁊ ſic ſi diuidat i ptes paſſionatas erit dare minꝰ paſſionatū minimo paſſionato: ⁊ hoc ē ipoſe. Si vo diuidit i ptes nō paſſionatas: tūc cōponebat ex illis:q vnūqdqꝫ cōponit ex eis i que diuidit:⁊ ſic illud ſenſibile ſiue paſſionatum Tex.com.68

qđ accipio pro eodem:cõponitur ex inſenſibilib⁹:
ꝛ ꝑ ↄñs ex mathematicis:vt vult ↄcludere ariſto:
❡ Jtẽ ſi paſſiões ſenſibiles nõ diuiderẽt i ifinitũ:
tũc eẽt dare aliq̃ coꝛpa q̃ ſubterfugerẽt nr̃az cogni
tionẽ oïno.falſuz hoc: g̊ pᵐ.falſitas ↄñtis ẽ euidẽs:
nihil.n.eſt qđ nõ ſit cognoſcibile ab hũano intellu:
ꝛ alex.dicit ꝙ nã dedit nobis duo iudiria.ſ. ſenſum
ꝛ itellectum:ꝛ ꝑ illa cognoſcere poſſum⁹ oïa entia:
ꝛ ↄñã ꝓbaẽ: qꝛ poſtq̃ paſſiones nõ diuiderẽtur i
ifinitũ:imo diuiſio ipſaꝝ ceſſaret ꝛ terminaret ad
minima paſſionata:tũc cũ coꝛpus diuidaẽ i ifinitũ
erit deuenire ꝑ diuiſionẽ coꝛm ad talia coꝛa que nõ
erũt aliqb⁹ ſenſibus iformata: ꝛ tũc cõſtat ꝙ non
erũt cognoſcibilia ſenſu:qꝛ nõ hẽbũt aliq̃ q̃litatez
ſenſibilẽ.❡ Jtẽ nec poterunt cognoſci itellectu:qꝛ
intell's nr̃ nihil cognoſcit eoꝝ q̃ exteri⁹ ſũt niſi cuz
ſenſu:vt dicit phs.vnde itelligere nr̃m depẽdet ex
Tex.cõ.39. ſenſatis ꝛ imaginatis:vt pz.3.de aïa.❡ Jtẽ ſi paſſi/
ones ꝛc̃.tũc coꝛp⁹ mathematicũ eẽt ꝑ ſe ſubſiſtẽs:
qꝛ ꝑ diuiſionẽ coꝛpis q̃ vadit i ifinitũ:ꝛ in q̃ ẽ ſemꝑ
dare min⁹ deueniẽ ad coꝛpa aliq̃ na ſenſibili q̃lita/
te q̃lita ꝼz mediũ ꝑdeclatuz: ꝛ ſic illa coꝛpa mateca
erũt ſeꝑatim ſubſiſtẽtia a nãlib⁹:ſed hoc ẽ impoẽ:
T.c.20.ꝛ ide. vt oñſum eſt in.7.mece.ꝛ.z.phyſi.

T.c.18.ꝛ 19. **Oppoſitum** arr:qꝛ ſi nãles paſſiones diui
derẽtur i infinitũ:tũc vt⁹ ſen
ſitiua erit vigoꝛis ifiniti:ſed hoc eſt impoẽ.q̃re ꝛc̃.
Tex.cõ.79. falſitas ↄñtis pz ꝑ cõmẽtatoꝛẽ.8.phy.ꝛ.z.ce.ꝛ mũ.
Tex.cõ.71. ꝛ in de ſuba oꝛbis.vbi vult ꝙ oïs virt⁹ ſiue ſit acti/
Cap.3. ua ſiue paſſiua ẽ finiti vigoꝛis.ſaltẽ de oïvtute mã/
li nullũ dubiũ ẽ.ↄñã ꝓbaẽ: qꝛ q̃to poa ſenſitiua p̃t
cõpꝛehẽdere min⁹ ſenſibile tãto ẽ vigoꝛoſioꝛ.Si g̊
q̃litas ſenſibilis diuidiẽ i ifinitum:ꝛ q̊cũq; ſenſato
ꝑuo ſit dare min⁹:tũc vigoꝛ ſenſitiue vtutis ibit i in
finitũ:ꝛ q̃tacũq; vigoꝛoſa erit data erit dare vigo/
roſioꝛem:ꝛ ſic erit ifinitas vigoꝛis in poa ſenſitiua.
❡ Jtẽ ſi ſic eſſet nullũ coꝛpus eẽt iſenſibile ꝑꝑ ſuã
ꝑuitatẽ:nã q̊cũq; ꝑuo dato ſibi ieẽt foꝛa ſenſibilis
p̃a:cũ diuiſio q̃litatis ſenſibilis vadit i ifim:ꝛ ſic nul
la magnitudo erit inſenſibilis ꝑꝑ ꝑuitatẽ.modo il
lud vr̃ falſum.ↄr.n.dr̃ ꝙ eſt aliqđ coꝛp⁹ ita ꝑuuz ꝙ
nõ põt videri:ꝛ aꝝ.dicit i lr̃a ꝙ decima milleſima
ꝑs mily latet viſuz:q̃uis viſus ſuꝑueniat.❡ Jtez
oẽs foꝛme nãles ſũt determinate ad maxim ꝛ mini
T.c.38.ꝛ.36. mũ:ꝛ ſic nõ diuidiẽ i ifinitũ.p̊ phyſi. ſenſibiles aũt
q̃litates ſũt q̃dã q̃litates ꝛ foꝛme nãles:q̃re ꝛc̃.

Et intelligendũ ꝼm itẽtionẽ aꝝ in lr̃a
ꝙ paſſiones nãles ſi/
ue ſenſibiles zr diuidũtur.vno mõ diuiſiõe foꝛma
li q̃ ẽ diuiſio gñis i ſpẽs:vt coloꝛ i albedinẽ ꝛ nigre/
dinem . ꝛ ſapoꝛ in amanem ꝛ dulcedinẽ.Alio mõ di/
68 uinc mãli ꝼm diuiſionẽ ſui ſubi qđ hz rõnẽ mãe reu
ipſoꝝ.ſ.mci q̃ ſũt:ꝛ ẽ diuiſio i ꝑtes q̃titatiuas.Tũc
d° p̊ ꝙ paſſiões ſenſibiles nõ diuidũẽ i ifim diuiſiõe
foꝛli q̃ ẽ i ſpẽs vel gnã:qꝛ vbicũq; ex̃ma ſũt finita:ꝛ
mea iter illa ex̃ma ſũt finita:nã de extremo ꝑueniẽ
Tex.cõ.22: i ex̃mũ ꝑ mediũ:vt pz.5.phyſi.ꝛ q̃uis nõ nec̃io per
oïa mea.poẽ tñ ẽ.hoc aũt nõ eẽt ſi media eẽnt ifini
ta actu iter ex̃ma:qꝛ ifim nõ põt ꝑtrãſiri:nũc aũt ex/
trema i q̊cũq; gñe ſenſibiliũ ſũt fita q̃ ſũt ↄ̃ria ꝑfcã
ↄ̃rietate.Contraria autem ꝑfcã ↄ̃rietate ſũt duo:ꝛc
ſũt finita i q̊lz gñe:ꝙ aũt ↄ̃ria ꝑfecte ſint tñ duo i
vno gñe ꝓbat Alex.qꝛ ↄ̃ria maxïe diſtãt abinuicẽ
i vno gñe:ꝛ ipoẽ ẽ ꝙ plã maxïe diſtẽt ab vno:qꝛ qđ
ꝑ ſuꝑabũdantiã dr̃ vni ſoli ↄit.q̃re ꝛc̃.❡ Jtẽ ꝓbaẽ
rõnib⁹ Alex.qꝛ ſi ſpẽs qualitatum ſenſibiliuz eẽnt
ifinite:tũc vnũ ifinitũ eẽt mai⁹ altero: qꝛ nũerus i/
diuiduoꝝ ẽ maioꝛ nũero ſpẽꝝ:cũ ſpẽs:vt i plib⁹ ha
beãt multo plura idiuidua eẽt dare maioꝛez nũeꝝ
ifinito.hoc aũt eſt ipoẽ.qꝛ ifinito nihil eſt maius.
❡ Jtẽ plura ifinita ſil' ſũt plã vel eẽnt:qđ eſt ipoẽ:
qꝛ ſi eſſent plã vnũ finitaret alteꝝ:ↄñã pz:qꝛ ꝛ ſpẽs
eẽnt ifinite ꝼm ſe:ꝛ idiuidua ipaꝝ:qđ eſt ipoẽ.De
diuiſione vero q̃litatũ ꝼm mam ꝛ ſubm eſt intelligẽ
dũ qđ ſicut pz p̊ phyſi.ↄtim zr põt diuidi.vno mõ in Tex.cõ.36.
ꝑtes q̃titatis eiuſdẽ:ſicut ſi lignũ.x.pedũ diuidaẽ
i ꝑtes vni⁹ pedis.Alia eſt diuiſio i ꝑtes eiuſdẽ pro/
poꝛtionis:vt ſi diuidiẽ lignũ in duas medietates:ꝛ
illa medietas i.z.medietates:ꝛ ſic ſemꝑ.❡ Jtẽ de
nũero ꝑtiũ ↄtinui i q̃s ꝑtes põt diuidi cõtim quedã
ſunt ꝑtes ſcđm actũ:ꝛ dñr ꝑtes ſcđz actũ q̃ diuiſe.
a toto ꝛ ſeoꝛſuz accepte pñt ꝑticipare foꝛmã totius
alie ſũt ꝑtes i po⁹:ꝛ ſunt ille q̃ ſeoꝛſuz nõ pñt ſubſi/
ſtere:imo ſolũ i toto ꝑticipant nãm toti⁹. Tũc dico
ad qõnẽ ꝙ ſenſibiles q̃litates nõ diuidũtur i ifinim
i ꝑtes q̃titatiuas eiuſdẽ q̃titatis.i. eq̃lis q̃titatis:
qꝛ eodẽ mõ diuidiẽ q̃litas ſenſibilis i ꝑtes q̃titati
uas:qũo ipm ↄtim diuidiẽ i ꝑtes q̃titatiuas:nã par
tes nõ hz paſſio ſenſibilis niſi ſcđz ꝙ coextẽdiẽ cõ/
tinuo ſibi ſubo:ſed cõtinuũ nõ diuidiẽ i ifinitũ i ꝑ/
tes q̃titatiuas eq̃les:vt pz p̊ phyſi.imo cõtinuũ oẽ T.c.36.ꝛ.38.
ꝑ ablationẽ cuiuſcũq; finiti aliquotiẽs ſũpti totuz
cõſumiẽ.q̃re ꝛc̃.❡ Scđo dico.ꝙ diuiſio q̃litatum
ſenſibiliũ q̃tum ad ꝑtes i actu q̃.ſ.ſeꝑate pñt ꝑtici
pare foꝛmaz toti⁹ nõ vadit i ifinitũ:qꝛ vbi eſt dare
maximũ ꝛ minimũ nõ eſt ꝓceſſus diuiſiõis in ifim:
nã ꝑuẽto ad minimũ ſtat dđo:ſi alr eẽt:eẽt dare mi
nus minimo:ſed in q̃litatibus nãlib⁹ eſt dare maxi
mũ ꝛ minimũ:qꝛ ſũt q̃dã foꝛme nãles dterminatã
oꝑõnẽ hñtes:quã nõ pñt bñ exercere ſub q̃tacũq;
q̃titate.❡ Tertio dico ꝙ q̃tum ad ꝑtes potẽtia/
les diuidũtur i infim.ſ.q̃ ſunt i toto ꝛ vna ẽ ex̃ aliaz:
ꝛ vna nõ eſt alia:ꝛ hec diuiſio eſt ꝼm imaginationẽ:
qꝛ ſilr diuidũtur nãles paſſiones:ſicut coꝛpoꝛa eis
ſubta:ſiue cõtinuũ.cõſtat aũt ꝙ cõtinuũ diuidiẽ in
ifim q̃tũ ad tales ꝑtes:qꝛ ẽ diuiſibile i ſemꝑ diuiſi/
bilia:ꝛ alr eẽt ↄpom ex idiuib⁹:qđ iꝓbatũ ẽ.6.phy.

Tunc ad p̊m arm d° ꝙ ꝓcedit ſua via. Silr oïa t.c.p̃mi ꝛ ifra.
ad illã ꝑtẽ adducta,ↄcludũt.n.oïa:ꝙ paſ
ſiões nãles diuiſibiles ſũt i ifim aliq̊ mõ:ſed ñ q̃tũ
ad ꝑtes i actu ꝑ ſe ſubſiſtere potẽtes ſub foꝛa toti⁹:
ſed i ꝑtes potẽtiales ꝓpoꝛtionales.

Ad rationes alteri⁹ ꝑtis.ad p̊mã tu dicis
ꝙ vtus ſenſitiua augmẽta/
reẽ i ifim ſi ſenſibile diuidereẽ i ifim.Expoſitoꝛ expo/
nẽdo illã ꝑtẽ:gnimo nz ſenſus ſuꝑabũdãtia.dic̃:ꝙ
cũ vt⁹ ſenua ſit finiti vigoꝛis dato ꝙ ſenle diuidereẽ
i ifim ẽt i ꝑtes remanẽtes:vt dic̃ nõ ſeq̃reẽ ſuꝑabun
dãtia ſenſus:ſed illud ẽ valde miralr ꝙ ſenſus ſenle
dicaẽ ad ſenſũ:ꝛ tñ poſito vno nõ ponaẽ alterum.
❡ Jtẽ poe actiue ſemꝑ rñdet paſſiua:ꝛ ſenſibile hz
potẽtiã actiuã reu ſenſatiõis:ꝛ iõ q̃tocũq; ſenſibili
ꝑuo dato ſi ſit vere ſenſibile:vr̃ ꝙ ei rñdeat ſenſus
ꝛ p̃cipue ſi ſit ſenſibile ſeorſũ exñs.❡ Jtẽ illud ſen
ſibile qđ dicis nõ poſſe ſentiri hẽbit potẽtiam ocio
ſaz: qꝛ nũq̃ ſentieẽ:ꝛ iõ nõ vr̃ oïno tutũ negare illã
ꝓpõnẽ:ꝙ ſi ſenſibile diuidereẽ i ifim i ꝑtes ſuꝑabũ
dãtes i ꝑuitate ſeoꝛſũ qñ ſenſus augmẽtareẽ i ifim:
nec valet rõ ei⁹.q̃uis.n.ſenſus ſit ſimplr ꝛ abre fini
ti vigoꝛis.tñ aliq̊ impoẽ poſito poſſet ſeq nec̃io ipz

eē infiniti vigoris.❡Et pōt dici ꝙ ſequeret̄ bene
illud ſi fieret diuiſio in infinitum in partes in actu
ſed ſi ꝓcedit i ifini^m^ i ꝑtes i po^a^ q̄ nō ſentiūtur ꝑ ſe
ſed ꝑ accn̄s:vt i toto:nō opꝫ.vigoꝛ.n.virtutis debꝫ
attēdi reſpcū ſenſibilis actu ꝛ ſꝫ ſe:nō reſpectu ſen
ſibilis i po^a^.ſ.ꝙ ſolū ſentitur vt in altero.Vn̄ iuxta
illud eſt itelligēdū:ꝙ cū dr̄ ꝑtes eē ſenſibiles i po^a^
ꝛ ſentiri i potētia nō itelligitur:qꝛ nullo mō ſenſus
cōpꝛehēdat vel ꝑcipiat eas ſcōm actum:ſicut dice
remus ꝙ viſibile exn̄s retro videntē vr̄ in po^a^:qꝛ
nullā hꝫ actualē viſionē de illo:ſed ſic intelligit̄ ꝙ
ꝑtes exn̄tes in toto ſentiātur i po^a^: qꝛ nō ſentiūtur
tanq̄ȝ aliq̄ ſeoꝛſū exn̄a ꝛ actu diſticta abinuicē:qꝛ il
lo mō ſūt i po^a^ i toto.ſ.q̄ȝtū ad eē diſtictū ꝛ nō actua
liter diſtincte:ſic ē nō ſentiūtur ſenſationib⁹ diſti
ctis abinuicē ſm actū:ſed ſolū diſtinctis ſcōꝫ potē
tiā:ꝑcipue loquēdo de ꝑtib⁹ tātis q̄ poſſūt ſeꝑatim
formā toti⁹ ꝑticipare:qꝛ iſte ſenſationib⁹ diſtinctis
pn̄t ſentiri ſi ſeparētur a toto:nō tn̄ aliq̄ ꝑtes in to
to ſenſato:ita ꝑue ꝙ nō ſic ſentiūtur i po^a^ ꝙ ſeoꝛſuꝫ
exn̄tes pn̄t ſcōm actū ſentiri:vt dicit alex. Sed qꝛ
exn̄tes i toto cōferūt aliqd ſenſibilitati totius:ꝛ ex
ipſis ſilr̄ exn̄tib⁹:ꝛ vnitis eſt vnū totū ſenſibile: ꝛ h̄
eſt itētio alex.Vtrū aūt ſit aliqd̄ ſenſibile ſeoꝛſum
exn̄s qd̄ nō poſſit actu ſentiri:ſicut vn̄r ꝑtēdere ver
ba alex.de hoc poſtea ingret̄.❡Ad aliud pōt dici
ad pn̄s ꝙ nullū eſt coꝛpus iſenſibile oīno ꝑꝑ ſuam
ꝑuitatē:loquēdo de ſenſibili ꝑ ſe ꝛ ſeoꝛſuꝫ ſubſiſtē
te:tn̄ alique ꝑtes ſūt i toto:ita ꝑue ꝙ nō pn̄t ſentiri
ſcōm ſe ꝛ ſeoꝛſum:imo ſolū ſentiūtur: vt ſunt i toto
ꝛ ſi dimitterētur a toto nō ſentirētur ſcōꝫ ſe:qꝛ nec
ꝑ ſe ſubſiſterēt:imo reſoluerent̄ i cōtinēs:vt ar.di
cit ꝙ minimus ſapoꝛ ꝛc̄:ꝛ ſi ſic itelligat̄ aliqd eſſe
ſeoꝛſum iſenſibile ꝑꝑ ꝑuitatē:bn̄ eſt verū.Si autē
itelligat̄ ꝙ aliqd̄ coꝛpus ſeoꝛſuꝫ exn̄s ſit iſenſibile
oībus modis ꝑꝑ ꝑuitatē: foꝛte nō ē cōcedēduꝫ.Et
pōt addi ad qōnē ꝙ paſſiōes nāles nō ſūt diuiſibi
les i ifi^m^ in ꝑtes ſubiectiuas q̄ ſunt idiuidua ſimul
Tex.com.68 ꝛ ſemel exn̄a:qꝛ tūc cū paſſiones ſint aliqua coꝛpa
ſilr̄ eēnt ifinita coꝛpa:qd̄ iꝑrobatū eſt.3.phyſi. ſꝫ ſūt
bn̄ diuiſibiles i ifinitas ꝑtes ſubiectiuas q̄ ſūt idi
uidua ſuccedentia ſibi. qꝛ illud cuius generatio:ꝑ
petuat̄:multiplicat̄ ꝑ idiuidua ifinita ſibi ſuccedē
tia.Si.n.idiuidua eēnt finita:tūc ad vltimū termi
naret̄ ꝛ finiret̄ gnō.Nūc aūt gnō ſenſibilium q̄li
tatū ꝑpetuat̄:ꝛ iō opꝫ ꝙ diuidātur in infinitū q̄ȝtū
ad idiuidua ſucce^ue^ exn̄a.Vn̄ potes dr̄e ad qōnem
Tex.com.3i. 6.ꝯnes rōna^ter^:cū.n.diuiſio ſit quedā reſolutio toti
us i ꝑtes totū aūt duplex eſt:vt pꝫ.5.me^ce^. vnū ē to
tū vni^le^:cui rn̄dēt partes ſubiue: ꝛ illud eſt duplex.
vnū qd̄ hꝫ ꝑtes ſubiectiuas ꝑpetuas.ſ.ſpēs:ꝛ eſt to
tū qd̄ vocat̄ gen⁹:aliud eſt totū vni^le^:cui⁹ ꝑtes ſub
iectiue ſūt coꝛruptibiles.ſ.idiuidua:ꝛ illud totū vo
cat̄ ſpēs:ꝑcipue i iſtis idiuiduis iferioꝛibus.❡Ali
ud eſt totū inte^le^ cui rn̄dēt ꝑtes q̄ȝtitatiue:ꝛ vlteri⁹
diuiſio i ꝑtes q̄ȝtitatiuas pōt eē vel i ꝑtes eiuſdem
q̄ȝtitatis vel i ꝑtes eiuſdē ꝓportiōis ꝑ ſe ſubſiſtere
potētes ꝛ ꝑticipātes ſeoꝛſum formā toti⁹:vel i par
tes eiuſdē ꝓportionis:que ſunt ꝑtes i po^a^.ſ.ꝙ ſeoꝛ
ſum nō ꝑticipāt formam totius:ſed vt ſunt in toto.
Tūc pōt dicere p̊ ꝙ qualitates ſenſibiles nō ſūt di
uiſibiles i ifinitū q̄ȝtuꝫ ad ꝑtes que ſunt idiuidua:
ita ꝙ ſimul exiſtāt oīa. 2° dico ꝙ ſunt diuiſibiles
i ifinitū q̄ȝtū ad idiuidua ſucceſſiue hn̄tia eē. 3° ꝙ
nō ſūt diuiſibiles i ifinitū q̄ȝtū ad ꝑtes q̄ȝtitatiuas
eiuſdē q̄ȝtitatis. 4° dico.ꝙ q̄litates ſenſibiles nō
ſunt diuiſibiles i ifinitū in partes ſubiectiuas que
ſunt ſpecies. 5° ꝙ nō ſunt diuiſibiles i ifinitū q̄ȝtū
ad ꝑtes eiuſdē ꝓportionis ſeoꝛſum ſubſiſtere potē
tes ꝛ diuiſim formā totius ꝑticipātes. 6° ꝙ paſſio
nes nāles ſunt diuiſibiles i infinitū in partes eiuſ
dē ꝓportionis que ſunt ꝑtes ſolum in potētia ꝛ nō
potētes ſeoꝛſum ꝛ diuiſim participare formam to
tius:ꝛ omnes ille ꝯ̊nes demonſtrande ſūt.

❡In textu vbi ſupꝛa. Qō XXIX.

Queritur Vtrū poſſit eē aliquod
ſenſibile in actu qd̄ non
poſſit ſentiri: vr̄ ꝙ ſic:qꝛ niſi eſſet aliqd̄
actu ſenſibile qd̄ actu nō ſentiretur:im
mo omne ſenſibile actu ſentiret̄ aliquo
ſenſu:tūc Po^a^ ſenſitiua eēt ifinita in vigoꝛe: falſum
hoc.ergo p̊^m^.falſitas ꝯn̄tis eſt manifeſta : vt pꝛius:
ꝯn̄a ꝓbat̄:qꝛ ſenſibile diuidit̄ in ifinitū:ꝛ quocun
q̄ȝ dato eſt dare minus.quanto aūt ſenſibile eſt mi
nus tāto po^a^ ipſum ſentiens eſt vigoꝛoſioꝛ:ergo cū
in ifinitū minoꝛetur ſenſibile infinitū augmētabi
tur virtus ſenſitiua i vigoꝛe ſi qd̄libet ſenſibile poſ
ſit actu ſentiri.❡Itē actus p̊mus pōt eē ſine actu Tex.com.5.
ſcd̄o:vt ſcia ſine ꝯſi^re^:vt pꝫ.2.de aīa:ſed ſenſibile eſt
actus p̊mus reſpcū ſentire:g̊ ſenſibile pōt eē abſq̄ȝ
eo ꝙ vnq̄ȝ ſentiat̄.❡Itē qn̄q̄ȝ ē aliqd natū agere
aliquā actionē ſub determinata quātitate ipſuꝫ p̄t
eē ita paruū ꝙ non poterit in illā actionē:nam ad
actionē reqrit̄ debita quātitas ſicut foꝛma:vt vult Cō.44.ꝛ62.
auerroys in.8.phyſi.ſed ſenſibile eſt natū agere in
ſenſum ſub determinata quantitate:g̊ poterit eſſe
ſenſibile in actu ita paruū ꝙ non aget neq̄ȝ poterit
agere i ſenſum:ꝛ ſic nō poterit ſentiri. ❡Itē ſicut
eſt de ſenſu:ita eſt de ſenſibili:ſed pōt eē aliqs ſen
ſus ſm actū ita debilis ꝙ nō pōt ſcōm actū ſentire:
ſicut ſi ſenſus ſubtilioꝛ excellit minus ſubtileꝫ:nō
opꝫ ꝙ ille ſenſus i q̊ ſubtilioꝛ excellit eēt ꝑ ſe ſeoꝛſū
qd̄ hn̄s ſentiret ꝑ ipſum:g̊ ſilr̄ pōt eē aliqd̄ ſenſibi
le qd̄ nō pōt ſcōm ſe ſentire:lꝫ exn̄s i toto faciat ad
ſenſibilitatē totius.

Oppoſitum ar^r^:qꝛ ſi eēt aliqd̄ ſenſibile qd̄
ſic poſſet mouere ſenſum ne
q̄ȝ ſentiri:tūc aliqd̄ ſenſibile nō eēt ſenſibile:qꝛ qui
tollit oꝑationē tollit eſſentiā:vt dicit cōmētatoꝛ.9. Com.7.
metaphyſice:oꝑō aūt ſenſibilis eſt mouere ſenſuꝫ
ꝛ ſentiri:g̊ nō potēte ipſo mouere ſenſum nō hēbit
nāꝫ ſen^lis^:ꝛ ſic erit ſe n^le^ ꝛ nō ſenſibile:qd̄ eſt ipoſe.

De hoc dicūt aliq ꝙ itētio alex.ꝛ oīuꝫ expo
nētiū ar.eſt ꝙ ſit dare aliquod ſen
ſibile ſeoꝛſuꝫ exn̄s qd̄ nō pōt actu ſcōm ſe ſentiri:ꝛ
rō quā eis attribuūt eſt q̄ tacta ē:qꝛ ſenſibile natū
eſt mouere ſenſum ſub determinata quātitate:ꝛ iō
pōt eē ita paruū qd̄ quāuis hēat actu nām ſenſibi
lis:nō tn̄ pōt ſentiri ſcōꝫ ſe ꝑꝑ ꝑuitatē:ꝛ illud vide
tur velle alex.qꝛ dicit:ꝙ aliq̄ hn̄t paſſiones ſenſibi
les ꝑꝑ ꝑuitatē: vn̄ deficiūt ne poſſint mouere ſen
ſum:ꝛ ſubdit paucis iterpoſitis.nō.n.in q̄litate ſo
la:ſed in q̄ȝtitate v̊tutis q̄ a ſenſibili.motus fit actu
ſenſibilis. Hec ſūt v̊ba ꝑ que vr̄ mihi ꝙ illa itētio
magis poſſit ei attribui:vn̄ ipedit ꝙ alique partes
ſunt i toto ſenſibiles in potentia nō ꝙ ſcōm ſe exn̄
tes poſſint actu ſentiri:ſed qꝛ in toto exn̄tes confe
rūt aliqd ad ſenſum illi⁹ toti⁹:ꝛ ad poſſe mouere ſe
cūdū actū ſenſū:ꝛ dicit i alio loco ꝙ nō ſeqtur.ſi ali
qua ꝑs nō ſꝫ ſe eſt ſenſibilis ſeꝑata.i.ſi nō ſentitur

actu ſm ſe exñs ⁊ ſeparata ꝙ pp hoc ſit iſenſibilis ⁊
ſine paſſione:ſed erat ſcōm ſe exñs poª ſenſibil' actu
aūt ſenſibilis erat alys ſupueniēs. Ex qbus oībus
v̄bis credit̄ eē itētio alex. ꝙ poſſit eē aliqd̄ ſenſibi/
le ſm ſe exñs ⁊ ſeparatū a toto:qd̄ tñ nō pōt ſentiri:⁊
ſil'r vr̄ eē itētio albti ⁊ expoſitoris. Sed nolo pone/
re v̄ba eoꝝ. Et tunc illa pō m'iprobat̄ ab eis q at/
tribuūt eā alex. ⁊ alys p̊:qꝛ eſt ꝯ itētionē Arꝫ. q pōit
ꝙ nullū ē tēpus iſenſibile pp puitatē neqꝫ ſil'r ma/
gnitudo. ⁋ Itē ſi eēt aliqd̄ ſenſibile qd̄ nunqꝫ actu
poſſet ſentiri:tūc illa poª eēt ocioſa:qꝛ ponat̄ ꝙ ali/
qd ſenſaʳ ordinat̄ ad hoc ꝙ qñqꝫ actu ſentiat̄:⁊ ſic
ſi nūqꝫ hñs talē potētiā poſſet actu ſentiri:tunc illa
poª nō attingeret ſuū finē:⁊ ſic eēt oīno ocioſa. hoc
Tex.cō.32. aūt eſt icōueniēs in nā: vt pꝫ p̊ ce. ⁊ mū. ⁋ Item
oīs poª actiua refert̄ ad paſſiuā:⁊ vna p alterā diffiʳ
Tex.cō.17. 5.meta. Si q̊ ē aliqd hñs potētiā actiuā i ſenſū:opꝫ
ꝙ ſibi rñdeat poª paſſiua ex parte ſenſus:⁊ ſic qñqꝫ
poterit ſentiri:⁊ ſic fl'ꝫ eſt qd̄ dñt:⁊ tūc iſti dicūt ad
qōnē tria p̄mittēdo ꝙ qdd̄ā ē ſenſibile i actu: ⁊ qd̄/
dā i poª. ſenſibile i actu qd̄ ſeorſū exñs hꝫ forªᵐ ſen
ſibilis ſeorſuꝫ. Senſibile v̊o i poª quod nō ſeorſum
exñs hꝫ formā ſenſibilitatis:ſꝫ i toto aliq̊ ſenſibili:
⁊ illd̄ ē duplex. qdd̄ā ē qd̄ ſic ē ſenſibile i poª qd̄ ſe/
orſū p̄t ſubſiſtere ⁊ pticipare formā:vt caro magne
q̄ꝫtitatis. aliud ē ita puū qd̄ nō pōt pticipare formā
toti⁹ ſeorſū:ſꝫ ſolū i toto:vt forte. ioᵐᵃ. mileᵐᵃ ps mi
ly. Tūc dñt p̊ ꝙ aliqd̄ ſenſibile pōt actu nō ſentiri
ita ꝙ actu nō ſentiatur:qꝛ ſic̄ ſe hꝫ inteʳᵉ ad hoc qd̄
actu:itelligat̄:ſic ſenſibile ad hoc qd̄ actu ſentiat̄:⁊
ē ſatis vniᵐⁱˢ cōparatio:ſꝫ poſ'e ē ꝙ aliqd̄ actu itel/
ligibile nō itelligat̄ actu:vt pꝫ ex p̄dicamētis:qua/
dratura. n. circuli ſcibilis ē:tñ ſcia ei⁹ nōdū ē:⁊ adiū
gūt ꝙ ſenſibile nō depēdet i eē ſuo ab actuali ſenſa
tiōe:q̊ ſine actuali ſenſatione pōt eē. Eodē mō dñt
ꝙ nō p̄t eē aliqd̄ ſenſibile abſqꝫ eo ꝙ poſſit ſentiri:
qꝛ qñcūqꝫ aliqd hꝫ poªᵐ motiuā ⁊ actiuā reᵘ ſenſus
ipm pōt ſentiri ⁊ mouere ſenſū ſenſu p̄ñte:⁊ medio
diſpoſito:ſꝫ oē ſenſibl'e ē h⁹. q̊ ⁊c̄. ⁋ Itē arguūt. qd̄
Tex.cō.12. ē ipoſ'e ſentiri ipoſ'e ē eē ſenſibile. hoc pꝫ. 3. meᶜᵉ. ſi
eni ipoſ'e eſt eē ſentiēs ipoſ'e eſt eē ſenſibile ſm aꝝ.
q̊ p oppoᵐ a deſtructiōe ꝯñtis:ſi poſ'e ē aliqd eē ſen
ſibile poſ'e ē ipm ſentiri:⁊ ſic nō ē aliqd̄ ſenſibile in
poª:qn poſſit ſentiri. ⁋ 3° dñt ꝙ nō ē aliqd̄ ſenſibi
le i poª qn poſſit ſentiri vel ſcdꝫ ſe vel i alio:qꝛ ſi ita
eēt ꝙ eēt aliqd̄ ſenſibile i poª nūqꝫ actu potēs ſenti
ri:tūc poª eēt ocioſa:qꝛ poª ordinat̄ ad actū ſicut ad
Tex.cō.17. finē:vt pꝫ. 5. meᶜᵉ. ocioſū āt ē qd̄ ē natū attigere ali/
Tex.cō.62. quē finē:⁊ nō attigit ipm:vt pꝫ. 2. phy. q̊ ſi poª ſentiē
di ineſt alicui ſenſui. ſi tñ nūqꝫ pōt actu ſentiri erit
illa poª ocioſa:ſꝫ hoc ē icōueniēs. q̄re ⁊c̄. ⁋ Itē cu/
ius ē poª ei⁹ ē act⁹. ex de ſenſu ⁊ ſenſato. Sꝫ tali ſen
ſibili ieſt poª ſentiēdi:q̊ ⁊ actus ſentiēdi ſibi ꝯpetit
q̊quo mō. ⁋ Sed notādū ꝙ aliqd ē ſenˡᵉ in poª qd̄
pōt ſepari a toto ⁊ exire ſeorſuꝫ:⁊ illud ſil'r pōt ſen/
tiri:⁊ qñqꝫ ſentit̄ ſeorſū q̄ꝫtū i ſe eſt. Aliud eſt ſenſi/
bile i poª qd̄ ſic ē ſenſibile i poª ꝙ nō pōt ſubſiſtere
ſeorſū:imo ſi toᵐ reſoluat̄ i illd̄ ⁊ reſoluet̄ i cōtinēs
⁊ illud nō pōt ſeorſū ſentiri. Sꝫ ſemp ſentit̄:vt i to/
to aliquo nō exñs ē aliq̊ ps adeo pua i toto ſenſato
qn ipſa ſit aliquo mō ſenſibilis:qꝛ ſi in toto ſenſato
eēnt tales ptes q̄ nullo mō eēnt ſenſibiles: tūc nul/
lū totū ſentiret̄ p ſe ⁊ p̊:qꝛ qd̄ cōpetit alicui ſolū rō/
ne ptis nō cōpetit ſibi p ſe ⁊ p̊. mō cuilꝫ ſenſato toto
ꝯpeteret ſentiri rōne ptis. ſ. rōne aliaꝝ ptiū ab illis

q̄s tu dicis nullo mō ſentire. H aūt ē incōueniēs:qꝛ
nō exñte primo nō exiſtit ſcōm aliquod:quare opꝫ
q̄ꝫlꝫ ptē exñtē i toto ſentiri aliquo mō:⁊ h̊ ē rō aꝝ. p
quā ꝓbat ꝙ nulla magᵈᵒ ē iſenſibilis pp puitatē.

Tunc ad rōnes ad p̊ªᵐ dd̄:ſic̄ fuit pri⁹ dictū
qꝛ vigor potentie ſenſitiue ē acci/
piēdus reſpcū ſenſibilis actu ⁊ ſꝫ ſe:⁊ illud non mi
norat̄ i ifinitū: ſꝫ reſpcū ſenſibilis i poª ē: ⁊ vt i alio
nō:⁊ ſic vadit i ifinitum. ⁋ Ad aliud dico ꝙ q̄ꝫuis
actus p̄mus poſſit eē ſine ſcd̄o:vt ſcia ſine cōſidera
re actu:tñ exñte actu p̊ opꝫ ꝙ ſcd̄s actus ſit poſſibi
lis:⁊ cū ē ipoſſibilis actus ſcd̄s. non ineſt ei p̄mus
actus: ⁊ iō bene ꝯceſſuꝫ ē ꝙ aliqd̄ ſenſibile pōt eē
qd̄ nō ſentit̄ ſcdꝫ actū. ꝙ tñ ſit aliqd̄ ſenſibile qd̄ ñ
poſſit ſentiri illud ē ipoſ'e. ⁋ Ad aliud dico ꝙ veꝝ
ē ꝙ ſenſibile ſi dꝫ agere i ſenſū reqrit q̄ꝫtitateꝫ de/
terminatā ſub q̄ minori nō pōt agere:ſed ſtatim cū
poʳ aliqd̄ eē ſenˡᵉ poʳ hēre iſtam q̄ꝫtitatē q̄ ſibi ſuffi/
cit ad mouēdū ſenſū. aliter eni nō eēt ſenſibile ſe/
orſū exñs:⁊ de tali querimus. ⁋ Ad aliud cōcedo
ꝙ ſicut eſt de ſenſu ſic ſuo mō eſt de ſenſibili:⁊ dico
ꝙ nō eſt aliqs ſenſus ita debilis ſeorſum ⁊ diuiſim
exñs q nullo mō poſſit ſentire: ſꝫ bñ veꝝ ē ꝙ aliqs
ſubtilior ⁊ vigoroſior altero pōt illud alteꝝ excede
re in poª ſenſitiua:q̄ ſcōm ſe nō ē nata ſentire: quia
nec ſꝫ ſe pōt eē ſeparata. Sic dicūt iſti ad qōnē:⁊ ad
rōnes:ſed i veritate q̄ꝫuis illud ſit bñ:⁊ real'r ingſi
tū:tñ nō poſſū credere nec videre ꝙ illa fuerit intē
tio alex. imo nō alicui⁹ expoſitoris: ꝙ ſit aliqd̄ ſen/
ſibile qd̄ nō poſſit actu ſentiri ſic accipiēdo ſenſibi/
le:ſicut iſti capiūt. ſ. ꝓut ſenſibile dr̄ a poª mouēdi
ſenſuꝫ. ſ. qd̄ hꝫ i ſe potētiā mouēdi ſenſū:⁊ ꝙ ſentia/
tur:ſic. n. accipiūt iſti ſenſibile: vt pꝫ i ſuis rōnib⁹ ⁊
i ſolutionib⁹ argumētoꝝ:qd̄. n. aliqd ſit ſenſibile. i.
hñs potētiā mouēdi ſenſum:qd̄ nūqꝫ pōt ſentiri: il/
lud ē dyabolicū dr̄e:ꝙ ſtatim icludit ꝯdictionē. ſic̄
eni ipoſ'e ē ꝙ aliqd hēat albedinē: ⁊ tñ nō ſit albū:
ſic ipoſ'e ē ꝙ aliqd hēat potētiā vt ſentiat̄:⁊ tñ non
poſſit ſentiri q̄ꝫtū ex pte ſua:qꝛ ſic̄ albedo dat eē al/
bū ſit potētia ad mouēdum ſenſū dat eē potēs ſen
tiri:⁊ poſſe ſentiri ei qd̄ hꝫ talē potentiā:⁊ iō ſic ac/
cipiēdo ſenſibile ꝓut ē a poª ſentiēdi ⁊ mouēdi ſen
ſuꝫ nō credo fuiſſe itētionē alex. nec alioꝝ ꝙ ſit ali
qd ſenſibile qd̄ nō poſſit ſentiri:qꝛ valde maniᵐ im
poſ'e ē:ſꝫ forte fuit itētio alex. i ſuis v̄bis p̄adductis
⁊ alys ſil'ib⁹:⁊ ſil'r alioꝝ loquētiuꝫ de hac mā ꝙ eſt
aliqd̄ corp⁹ ita puū:qd̄ lꝫ hēat i eſſe ſuo aliq̄ꝫ q̄litatē
p̄mā aut ſcd̄aꝫ:vt albedinē ⁊ nigredinē ⁊ cal'itateꝫ
aut frigiditatē:tñ ipm ſcōm ſe nūqꝫ pōt ſentiri:⁊ ſe
orſū pp puitatē ſuā:⁊ illud corp⁹ ſic puū ſi ſit i reꝝ
nā aliqd̄ tale nō dr̄et̄ tale ſenˡᵉ a poª ſentiendi. ſ. qꝛ
hēat i ſe v̄tutē agēdi i ſenſuꝫ. Sꝫ dr̄et̄ ſenˡᵉ: ꝓut ſen
ſibile diſtiguit̄ a maᶜᵒ: qꝛ maᶜ⁹ vñ maᶜ⁹ ē nō inclu/
dit i eē ſuo aliq̄ꝫ q̄litatē nec p̊ªᵐ nec 2ªᵐ:illud āt cor
pus ē iformatū actu aliq̄ q̄litate p̊ª aut 2ª ſub iª pua
q̄ꝫtitate qd̄ ñ ſuffic̄ ad moueᵐ ſenſū. vel dr̄et̄ ſenˡᵉ ñ
a poª ſentiēdi ſm ſe ſibi iexñte:ſꝫ rōne ſui gñis. ſ. qꝛ
nō repugnat ſentiri rōne q̄ ē corp⁹ iformatū q̄liᵗᵉ p̊ª
aut ſcd̄a:vl' forte poſſet dici ſenˡᵉ ñ a poª moᵈⁱ ſenſū
ſeorſū:⁊ ſꝫ ſe:ſꝫ qꝛ ꝯiūctū alys auxiliū ꝯferret ad ſē
ſibilitatē toti⁹ aggregati ex ipo ⁊ alys:qd̄ ñ faceret
corp⁹ maᶜᵘᵐ pure. H viſo quō tale corp⁹
poſſit dici ſenˡᵉ r̄ſtat iqrere. Qō. XXX.

Queritur Utrū ſit poſ'e eē i reruꝫ
nā aliqd̄ corp⁹ hñs ali/

quã q̃litatẽ p̃maꝫ aut ſcðaꝫ ſub ita ꝑua quantitate
ꝙ non poſſit ꝭm ſe ſentiri manere ſub illa q̃ꝫtitate:
⁊ arᷣ p̊ ꝙ nõ:qꝛ ſi ita eẽt tũc nõ eẽt aliq̃ magnitudo
ĩſenſibilˀ ꝑꝑ ꝑuitatẽ:⁊ h̃ ɔ̃ña ẽ maʳᵃ.Sꝫ h̃ ẽ ĩpoſ̃e ꝭꝫ
ꝓh̃m.q̃re ⁊c.¶ Jtẽ ſi eẽt:tũc ſenˡᵉ cõponeret̃ ex in/
ſenſibilibꝰ:ſꝫ hoc ẽ ĩpoſ̃e: g̊ ⁊ p̃ᵐ.ĩpoʳᵃˢ ɔ̃ñtis appet:
qꝛ p̃nᵃ ſũt vnigenea p̃dicamẽtis:p̃cipue p̃nᵃ ĩtrĩſeca:
ɔ̃ña ꝓbat̃:qꝛ ɔ̃ſtat ꝙ ſi eẽt aliqđ corpꝰ ita ꝑuũ qđ lꝫ
h̃ẽret q̃litatẽ aliq̃ꝫ:vt albedinẽ aut nigredinẽ : non
poſſet ſentiri:tũc ſi accipet̃ aliqd ſenˡᵉ:qđ nõ ſuffici
entis magnitudinis qđ h̃ ꝙ ſentiret̃ ĩ illo ſenſibili
ĩcluderẽt̃ multe ꝑtes illi corꝑi ꝑuo eq̃les:⁊ q̃ rõne
illud corpꝰ ꝑuũ nõ p̃t ſentiri ꝑꝑ ſuã ꝑuitatẽ: pari rõ
ne ſi ille ꝑtes eq̃les nõ poſſent ſentiri:⁊ ſic illđ totũ
ɔponeret̃ ex ĩſenbꝰ.h̃ aũt ẽ ĩpoſ̃e.¶ Jtẽ ſi ſic eẽt ſe
queret̃ ꝙ nullũ eẽt ſenˡᵉ ꝑ ſe ⁊ p̊.fl̃m h̃.g̊ ⁊ p̃ᵐ:falſi/
tas ɔ̃ñtis pꝫ:qꝛ remoto p̊ remouet̃ zᵐ : ⁊ ſic nihil eſ
ſet ſenſibile:ɔ̃ña pꝫ vt p̊us:qꝛ certũ ẽ ꝙ ĩ q̊lꝫ ſenſibi
li ĩcluderẽtur ꝑtes eq̃les illi corꝑi ꝑuo:qđ tu ponis
nõ poſſe ſentiri:⁊ ſic rõe illaꝝ ꝑtiũ toᵐ nõ ſentiret̃:
ſꝫ rõe aliaꝝ ſolũ:⁊ ſic nõ erit ſenſibile p̊.¶ Jtẽ ſi eſ
ſent aliq̃ talia corꝑa:tũc ſubterfugerẽt cognitionẽ
nr̃am oĩno:qꝛ ꝑ ſenſũ nõ cognoſcerẽtur:certũ ẽ:ne/
q̃ꝫ ꝑ ĩtellˀm:qꝛ ĩtellˀs nihil ĩtelligit eoꝝ q̃ exteriꝰ ſũt
niſi a ſenſu:⁊ ſic cũ nõ h̃ẽmꝰ ꝑˡa iudicatoria nulluꝫ
poſſemꝰ facer̃ iudiciũ de iſtis ꝑuis corꝑibꝰ.¶ Jteꝫ
Capͦ vltimo Com.7. nihil p̃t eẽ ſine opõne ꝓpria:vt vult ari.i.4.meheᶠ
⁊ ɔᵗᵒʳ.9.meta.ſed opõ ꝓpria q̃litatis p̊ᵉ vel ſcðe eſt
mouere ſenſũ:g̊ p̃ot nihil eẽ ĩformatũ aliq̃ q̃litate
p̊ᵃ aut zᵃ gn poſſit mouere ſenſum.

Oppoſitum arᷣ ĩtẽtiõe alex.loquẽs de ꝑti
bꝰ ſenſibiliũ ſeꝑatis excellen
tis ꝑuitatis dic̃.Dñt.n.paſſiões ſenſibiles. ꝑꝑ ꝑui/
tatẽ aũt deficiũt : nec p̃ñt mouere ſenſũ:mõ nõ p̃ot
ĩteʳᵉ ꝙ h̃ẽant ſenſibiles paſſiões ꝭꝫ qđ poſ̃e dr̃ a poᵃ
mouẽdi ſenſũ:qꝛ ſtatĩ ĩplicaret ɔ̃dictionẽ: g̊ vr̃ eſſe
ſua ĩtẽtio ꝙ aliq̃ corꝑa poſſint eẽ ſic ꝑua ꝙ nõ poſ/
ſint mouere ſenſuꝫ : q̃ꝫuis h̃ẽant q̃litatẽ aliq̃ꝫ ⁊ paſ
ſionẽ:⁊ q̃re vocet̃ illud ſenſibile expoſitũ eſt p̊us:⁊
arᷣ rõne:qꝛ ſi nõ eẽt poſ̃e eẽ aliqđ corpꝰ: ita ꝑuuꝫ ꝙ
nõ poſſet ſentiri:q̃ꝫuis h̃ẽret q̃litatẽ p̃mã aut ſcðaꝫ:
tũc ſequeret̃ ꝙ ꝑtes cuiuſlꝫ totiꝰ actu ſenſati ⁊ mo
uẽtis ſenſũ poſſent ſentiri:h̃ ɔ̃ña ſtatim pꝫ.dr̃.n. op
poᵐ ꝙ nõ ſit nec̃iuꝫ q̃ꝫlꝫ ꝑtẽ totiꝰ ſenſati ſeorſũ exñ
tẽ mouere ſenſũ:vel poſſe mouere ſenſũ:imo ſic̃ ali
que ꝑtes q̃ nõ p̃ñt mouere ſenſũ ꝭm ſe:tũc h̃ẽbitur
ꝓpoᵐ ꝙ ſit aliqđ h̃ñs q̃litatẽ aliq̃ꝫ:qđ tamẽ nõ po/
terit ſentiri ꝑꝑ eiꝰ ꝑuitatẽ.ſ.illa ꝑs illiꝰ totiꝰ ſenſati.
nã certũ ẽ ꝙ illa ꝑs ſeorſũ exñs h̃ẽbit q̃litatẽ illaꝫ
totiꝰ:⁊ tñ nõ p̃ot mouere ſenſũ ꝑ te:⁊ ſic h̃ẽmꝰ ꝙ ſit
aliqđ corpꝰ qđ nõ poſſit ſentiri:lꝫ h̃ẽat q̃litatẽ ſenſi
bilẽ:⁊ illđ ẽ oppoᵐ añtis:g̊ ɔ̃ña ẽ bona:⁊ ſic pꝫ ɔ̃ña:
ſꝫ illud ẽ ĩpoſ̃e.ſ.ꝙ nec̃iuꝫ ſit q̃ꝫlꝫ ꝑtẽ cuiuſlꝫ ſenſa
ti poſſe mouere ſenſũ ſeorſũ exñtẽ:qꝛ q̃ rõne eẽt ne
ceſſariũ ꝙ q̃lꝫ ꝑs totiꝰ mouẽtis ſenſũ mouere poſ
ſet ſenſũ ꝭꝫ ſe:pari rõne de oĩ alio mouẽte eẽt neceſ
ſariũ:ꝙ cũ aliqđ totũ mouet aliqd ĩ aliq̊ tꝑe ꝑs eiꝰ
dꝫ ĩpm poſſe mouere ĩ ꝑte tꝑis. Jdem.n.ẽ iudiᵐ de
toto ſenſato reſpcũ ſuarũ ꝑtiũ:⁊ de q̃libꝫ v̊tute mo
tiua tota reſpcũ ſuaꝝ ꝑtiũ:⁊ iõ ſi illud ẽ nec̃ium ꝙ
cũ aliqđ totũ ſenſibile mouet ſenſũ:qđ q̃lꝫ ꝑs eiꝰ ſe
orſũ ſũpta poſſit mouere ſenſuꝫ:tũc ſilˀr erit hoc ne
ceſſariũ ĩ oĩ v̊tute mouẽte:ꝙ ſi aliq̃ vtꝰ mouet aliqđ
mobile:ꝙ ꝑs eiꝰ h̃ẽat mouere ĩpm:ſed illud ẽ maᵗᵉ
Tex.com.37. ɔ̃ ꝓh̃m.7.phy.vbi demr̃at ꝙ nõ opꝫ ſi aliq̃ virtus
tota mouet aliquod mobile in aliquo tẽpore ꝙ ali
qua ꝑs illius virtutis moueat ipſum ĩ aliquo tẽpo
re:⁊ eſt maniᵐ.nõ.n.opꝫ.ſi virtꝰ motiua vniꝰ hoĩs
p̃ot mouere aliquẽ magnũ lapidẽ ꝑ aliqđ ſpaciũ:⁊
ꝑ aliqđ tẽpus: ꝙ quelꝫ pars iſtiꝰ virtutis moueat ꝑ
ꝑtẽ ſpacij:⁊ aliqđ tẽpus illuꝫ lapidẽ:ſicut puer h̃ñs
virtutẽ eq̃lẽ alicui ꝑti virtutis vniꝰ hoĩs:nõ p̃ot il/
lũ lapidẽ mouere:⁊ ariſt.exẽplificat ĩ tractu nauis
g̊ nõ vr̃ eẽ ĩpoſ̃e eſſe aliquod corpus h̃ñs qualitatẽ
aliquã de genere ſenſibiliũ qualitatũ: qđ tñ nõ poſ
ſit ſentiri ꝭm ſe.

Eſt intelligẽdũ ꝙ qđ eſt valde diffici/
lis tũ ꝑꝑ inuſitationeꝫ
qꝛ nõ eſt cõſuetũ eã diſputare : tũ ꝑꝑ cõflictũ rõnũ
ad vtrãq̃ꝫ parteꝫ:tñ ad preſens ſufficit mihi dicere
aliqua ꝓbabilia: que forte ſint alijs occaſio cogitã
di:vt ĩueniãt ꝑfectiꝰ veritatẽ. Et dico duo. p̊ ꝙ poſ
ſibile eſt in reruꝫ nã aliqđ corpus eẽ ĩformatũ aliq̃
q̃litate p̃ma vel ſcða:qđ nũq̃ꝫ p̃ot ſeorſuꝫ:⁊ ſcðm ſe
ſentiri:qđ p̊ ꝓbo rõne p̃tacta formãdo eã oñſiue.ſi
nõ eſt neceſſariuꝫ ꝙ quelibet pars totius ſenſati ꝑ
ſe potẽs ſubſiſtere poſſet mouere ſenſum ⁊ ſentiri
ſeorſuꝫ:tũc poſ̃e eſt eſſe aliquod corpus aliquã q̃li/
tatẽ h̃ñs qđ non p̃ot ſentiri.h̃ ꝓpõ ſatis ẽ apparẽs
ſi cõſideret̃.cõſtat.n.ꝙ pars totius ſenſati ſeorſuꝫ
ſubſiſtere potẽs eſt quoddã corpus habẽs qualita/
tẽ ſui totius ſeorſum ⁊ diuiſim cũ eſt ſeparata : ⁊ iõ
ſi poſ̃e eſt talẽ partẽ nõ poſſe ſentiri ſcðꝫ ſe: ⁊ nõ ſit
neceſſariũ ꝙ ipſa ꝭꝫ ſe exñs poſſit ſentiri:tũc habe/
tur ꝙ poſ̃e eſt aliqđ corpus habens q̃litatẽ aliquã:
qđ tñ ſeorſuꝫ nõ p̃ot ſentiri:ſed ita eſt:ꝙ ſi eſt aliqđ
corpus ſenſibile nõ opꝫ ꝙ q̃libet ꝑs ipſius potens
ſcðm ſe ſubſiſtere poſſit ſentiri:imo alique ꝑtes ip/
ſius ꝑ ſe ſubſiſtere potẽtis nõ p̃ñt ſentiri. ꝓbõ hꝰ:
qꝛ ſi eẽt nec̃ium ꝙ cũ aliqđ totũ eſt ſenſibile quelꝫ
ꝑs ipſiꝰ ꝑ ſe ſubſiſtere potẽs poſſet actu ſcðm ſe ſen
tiri:tũc ſilˀr eẽt de q̃lꝫ alia virtute mouẽte:ꝙ tñ ali/
qua virtus mouet aliqđ mobile quelꝫ ꝑs ipſiꝰ poſ/
ſet aliqualˀr mouere illud mobile ſcðꝫ ſe exñs. Nõ
enĩ video ad p̃ñs rõnẽ diuerſitatis:q̃re oporteat ꝙ
q̃lꝫ ꝑs totiꝰ ſenſati ſeorſum exñs poſſit mouere ſen
ſum:⁊ nõ oporteat hoc ĩ alijs mouẽtibꝰ:ꝙ ſi ꝑtes ſe
orſuꝫ ſubſiſtere potẽtes poſſint mouere illud qđ a
toto mouet̃:⁊ iõ illud ſeq̃tur ĩ oĩ v̊tute mouente:ſi
eẽt nec̃iuꝫ ĩ v̊tute mouẽte ſenſuꝫ.mõ illud ɔ̃ñs eſt
fl̃m:⁊ ɔ̃ aꝝ.i.7.phy.vbi ꝓbat ꝙ nõ opꝫ ſi aliq̃ v̊tus Tex.com.73.
mouet aliqđ mobile ĩ aliq̊ tꝑe ꝙ ꝑs v̊tutis moueat
ĩ maiori tꝑe vˡ ĩ eq̃li tꝑe ꝑ ꝑtẽ ſpacij.Et vr̃ mihi: ꝙ
mˡto magis hoc videret̃ ĩ alijs v̊tutibꝰ motiuis ꝙ
cũ poſſit aliqd mouere q̃lꝫ ꝑs debeat h̃ẽre potẽtiã
mouẽdi illđ mobile:qꝛ ñ oportebit ĩbi dicere ꝙ eq̃
velociter moueat ꝑs ⁊ toᵐ:imo dr̃et̃ ꝙ totũ mouet
velociꝰ:⁊ ĩ miori ꝑte tꝑis.ꝑs autẽ ĩ maiori tꝑe vˡ in
eq̃li tꝑe ꝑ minꝰ ſpaᵐ.Sed ſi ĩ ſenſibili illud dr̃et̃ ꝙ
cũ aliqđ ſenˡᵉ totũ hꝫ v̊tuteꝫ mouẽdi ſenſũ:⁊ quãlꝫ
ꝑtẽ eius ſeorſum exñtẽ h̃ẽre virtutẽ mouẽdi ipſuꝫ
ſenſum:tũc eque velociter vel ſaltẽ nõ minꝰ veloci
ter ꝑs moueret ⁊ totũ:qꝛ vtrũq̃ꝫ moueret ĩ iſtãti:nã
ĩmutatio ſenſus a ſenſibili fit ĩ iſtãti:⁊ ſic ſi illđ po/
neret̃ ĩ ſenſibili:tũc deberet ſequi in alijs motiuis:
qđ tñ eſt falſũ:nõ igit̃ opꝫ ꝙ ſi aliqđ ſenſibile mo/
uet ĩpm ſcðm:tũc quelꝫ ꝑs poſſit ſcðm ſe mouere:
imo eſt poſ̃e aliquas ꝑtes eius ſcðm ſe exñtes non
poſſe mouere:g̊ ſeq̃tur ɔ̃ p̃ncipalis.ſ.ꝙ poſ̃e eſt eſſe
aliqđ corpus habens qualitatẽ ſenſibilẽ : qđ tamẽ

ſm ſe nūq̄ pōt ſentiri. hec eſt rō pma. Adhuc poſſet aliqs arguere ad idē ,pbabilr: qꝛ ſi qō minꝰ vr̄ eſt ꝛ illud qō magis: ſed magis videreṫ ꝙ forᶜ ſubales poſſent eē in ſuis materijs ſub ita pua q̄titate ꝙ nō poſſent manētes ſub tali q̄titate in opꝰ ,ppriuꝫ: q̄ꝫ de formis accibꝰ: ꝛ ita videmus in ipſis formis ſubalibꝰ. pōt. n. forma hūana in mā ſub ita pua q̄titate eſſe ꝙ illud cōpoſitū q̄diu ſtat ſub illa q̄titate nō hꝫ pōm ,ppinquā opandi opōnē ,ppriā hoīs: imo nec alias multas opōnes inferioris ordinis ad opōnē hūanā. q̄re multo vr̄ fortiꝰ poſſe ꝙ ſit aliq̄ q̄litas pma aut ſcōa in ſubo: ſub ita pua q̄titate ꝙ nō poſſit illud ſubm ſm ſe dū ſtat in tali q̄titate mouere oēm ſenſuꝫ. tñ illud arᵐ calūniatur: qꝛ forᶜ ſubales pfecte requirūt orgāicatiōeꝫ in ſuo corᶜ. nō aūt iſte ſenſibiles qualitates. ſaltēꝫ hꝫ ,pbabilitatē. ⸿ Et arguo ratiōe ſumpta ex verbis Alexādri q iſtā pōnē vr̄ intēdere. q̄ncūq̄ aliqd eſt natū agere in aliud ſub determinata q̄titate poſſe eſt ipm eē ita puū ꝙ nō pōt agere iſtā actionē: ꝛ illud vr̄ īducēdo in oībus que ad ſui actionē reqrūt q̄titatē determinatā: ſꝫ ipm ſenſibile natū eſt agere in ſenſuꝫ ſub q̄titate determinata. nō. n. in q̄titate ſola: ſed in q̄titate ṽtutis que a ſenſibili motꝰ ſit actu ſenſibilis. vt Alexā. ſcribit. q̄re ꝛc. ſic pꝫ pmuꝫ. ⸿ zᵒ dico ꝙ nō eſt poſſe aliqō corpꝰ eſſe q̄lificatū q̄n additū alicui alteri poſſit aliq̄ mō ſentiri: ꝛ ꝯferre aliqō toti ad mouēdū ſenſuꝫ: qꝛ ſi eēt aliqō corpꝰ hn̄s q̄litatē aliq̄: ita paruū ꝙ nec ſeorſuꝫ nec vt in toto aliquo alteri vnitū poſſit ſentiri. tūc nō eſſet aliqō ſenſibile p ſe ꝛ pmo ſenſibile. falſuꝫ hoc. ğ pᵐ. falſitas ꝯntis pꝫ: qꝛ nō exñte qō ꝫ ſe nō eſt ꝙ ſm aliud. vt dicit Alexā. ꝯntia ,pbaṫ: qꝛ ſi ponaṫ aliqō tale corpus qō nūq̄ poſſit ſentiri: nec ꝫ ſe nec vnitū alteri. tūc pari rōne illud qō ei eſt eq̄le nullo mō p ſe ſentiṫ mō in quolꝫ toto ſenſato includereṫ multe ptes eq̄les illi puo corpori: qō tu ponis nunq̄ poſſe ſentiri. vbi gr̄a. Si ponas aliqō albū ita mīū puū: ita ꝙ nec ꝫ ſe poſſit ſentiri: nec alteri vnitū faciat adhuc ꝙ totū aggregatū ex ipo ꝛ alio quodā ſit ſenſibile. tūc capiaṫ aliqō albū ſufficiētis magniⁿⁱˢ ad mouēdū viſum. certū eſt ꝙ in illo albo qō pōt mouere viſum: īcludeṫ aliqd eq̄le illi minori. nā maius eſt tantūdē ꝛ aliqd plus. q̄re ſeqṫ ꝙ in illo maiori albo erūt alique ptes ꝙ nullo mō ſentiuntur: ꝛ ille que ſunt equales illi puiſſimo albo: qꝫ tu ponis nullo mō ſentiri: ꝛ ſic illud album maiꝰ nō erit ſenſibile niſi rōne aliquaꝝ ſuaruꝫ ptiū: ꝛ ſic nō erit p ſe ꝛ p ſe ſenſibile: ꝛ ideꝫ iudiᵐ erit d̄ alijs ſenſibilibꝰ: ꝛ ſic nihil erit ſenſibile pmo: qō eſt impoſſe. ğ nulluꝫ corpus eſt equale quin aliquo modo poſſit ſentiri: ꝛ iſta eſt itērio Alexādri. ſicut pꝫ inſpiciēti cōmentū ſuum diligenter.

Ad primā rōne in oppoᵐ. dico ꝙ aliq̄ magnitudinē eſſe ipoſſem pp puitatem pōt intelligi zᶜ. vno mō ꝙ pp paruitatē ſuā nō ſit informata aliq̄ q̄litate de genere qualitatū ſenſibiliū. ꝛ illud eſt impoſſe: qꝛ tunc nūq̄ talis magnitudo ſentiretur: nec ſm ſe nec vnita alteri: imo ſi nulle tales ſibiīuicē vnirent nō fieret aliqō ſenſibile pluſquā pus: ꝛ ſic intelligit Ariſt. nō eſſe aliq̄ magnitudinē inſenſibilē ,pter paruitatē. ſ. ꝙ nulla q̄litate ſit paſſiōata: imo ſicut quelibet pars totius ſenſibilis exñs in toto eſt affecta q̄litate ſenſibili totius manēs in toto. ſic dico ꝙ omne corpus ſm ſe ſubſiſtēs hꝫ aliquā qualitatē. Alioᵒ pōt intelligi ꝙ aliq̄ magnitudo ſit iſenſibilis pp puitateꝫ: qꝛ q̄uis ſit paſſiōata aliq̄ paſſiōe tñ pp puitatē deficit ne poſſit mouere ſenſuꝫ: ꝛ illud eſt bñ ſenſibile: ſicut plane itendit Alexan. ita ꝙ tali rei pue nō repugnat mouere ſenſum rōne ſue q̄litatis abᵗᶜ: ſꝫ ſibi deficit poᵃ ,ppinq̄ motiua ſenſus pp ſupabūdātiaꝫ puitatis. ⸿ Ad aliud p idē ꝙ ſenſibile ꝯponi ex iſenſibꝰ pōt intelligi zᵗʳ. vnoᵒ ex nullo mō ſenſibꝰ pp defectuꝫ ſenſibilis paſſiōis: ꝛ ſic eſt ipoſſe. Alioᵒ ex nō ſenbꝰ. ſ. que nō ſunt nata ſeorſum ſentiri propter puitatē ſuā: ꝯiūcta tñ alteri faciunt ad ſenſibilitatē totiꝰ aggregati: ꝛ ſic eſt poſſe. Et ſic ſeq̄ṫ ex dicta pōne ꝙ ſenſibile cōponaṫ ex inſenſibꝰ. Similiter ſolutum eſt ad aliud. ſ. ſi. n. ponereṫ illud nūq̄ ſentiri poſſe: nec ſm ſe: nec in alio optime cōcluderet argᵐ ꝙ eſſet impoſſe eſſe aliquā rem p ſe ꝛ pmo ſenſibilē: ſed non ſic poſui. vt pꝫ inſpicienti. ⸿ Ad aliud ſilr̄ dico ꝙ ſi nulloᵒ ſentiri poſſent ſubterfugerēt nr̄am cognitionē: ſed ſi aliquo mō ſentiunṫ nō opꝫ. mō illa aliquo mō ſentiunṫ in aliquo toto īquātū in aliquo toto ſunt ptes ita parue ꝙ q̄uis ſeorſum ponanṫ ſentiri vere nō ſentiunṫ ſeorſum ,ppter cāꝫ dictā. Uel poſſꝫ dici ꝙ dato ꝙ nūq̄ ſentirenṫ ſm ſe nō ſequereṫ ꝙ oino eēnt nobis ignota: qꝛ intellus nō ſolū puenit ad cōprehēſionē eoꝛuꝫ. quoꝝ hr̄ cognitio ſenſitiua p ſe ꝛ directe: ſed p rōnē ꝯuincit aliq̄ alia entia eē: q̄uis oīs rōcinationis intellectualis pnciᵐ ꝛ origo ſit ab aliq̄ cognitiōe ſenſitiua: ꝛ itelligit Ariſt. ꝙ itellectꝰ nihil itelligit eoꝝ que exterius niſi ꝯſenſu. i. q̄n ad eius cognitionē pueniat aliquo modo per ſenſata. nō aūt opꝫ ꝙ oē itellcm̄ ſit directe ſenſatū in ſe vel in accñte ſibi inherēte: ſed ſufficit ꝙ hēat ħitudinē eēntialeꝫ ad aliqō aliud ſenſatū. aliter. n. nō itelligerenṫ abſtracta in quoꝝ itellectiōe eſt hūana btitudo ſm phantes. ⸿ Ad aliud pōt dici ꝙ nihil pōt eſſe ſine opōne ppa. Sed ꝙ q̄tū eſt ex pte ſue forᶜ nō repugnat ſibi hr̄e opōnē illiꝰ nāe: tñ nō oꝫ ꝙ oē actu habēs aliq̄ nāꝫ poſſit imeᵗᶜ i opōnē ,ppriā illiꝰ: ſꝫ ſufficit ꝙ ex pte ſue forme nō repugnet ſibi ſi oꝫ illud. vbi gr̄a. hō hꝫ opōnē ,ppriā: ꝛ nō opꝫ ꝙ oē hn̄s nāꝫ hūanā hꝫ poᵃᵐ ,ppinquā ꝛ imediatā. vt opeṫ opōnem hoīs ,ppriā: ſed ſufficit ꝙ hēat formā ſubaleꝫ: ex pte cuiꝰ hēat aptitudinē ad opōnē hoīs: ꝛ ei nō repugnet. ſi. n. nō hret. ſic tūc nō eſſet hō niſi equoce. ſic eſt in ,poſito. nā illud corpus habet formaꝫ qua ſibi nō repugnat ſentiri ſi hēret ſufficiētē magnitudinē: ꝛ hoc ſuffiᶜ. Uel dicaṫ ad minorē ꝙ nō eſt opō ppa q̄litatis pme: aut ſecūde mouere ſenſum ſeorſuꝫ: ſꝫ ſufficit ꝙ moueat cū alio. Jſta ſunt que occurrūt mihi cū cōſideraui in illa q̄ne vice pᵃ: ꝛ vere nō habui adiutoriū alicᵉ expſſe loquētis de iſto: ꝛ ſi alias videreṫ mihi ps alia verior. tunc ei aſſentire nullatenꝰ recuſareꝫ. ⸿ Tñ adhuc vr̄ mihi vnū bonū dubᵐ ꝯpōnē: qꝛ Ar. arguit ꝯ illos q ponebant medios colores fieri p iuxꝑōneꝫ corᵐ ſm ſe iſenſibiliū pp puitatē extremis coloribꝰ coloratoꝝ: ita ꝙ vnū erat albū ꝛ aliud nigrū: ꝛ ex iſtis ſil' iūctis dicebāt appere aliqō coloratū alteriꝰ ab vtroq̄ coloris. ꝛ Ar. arguit ꝯ eos: qꝛ nlla magnibᵒ eſt iſenſilᵗᵉ pp puitatē: qō tñ iſti ponūt. mō ꝯſtat ꝙ iſti nō ponebāt tales magnitudies iſenſilᶜᵉ q̄n ſentirenṫ vt i alio ꝛ ꝯiūcte adiuicē: imo ex ipoꝝ vnione dicebāt fieri aliqd vnū coloratū. ğ vel Ariſto.

nō bñ arguit ꝯ ipſos: vel ipe itendit ꝙ nulla ē magnitudo ſm ſe iſenſibilis. ſolū.n.ſeqꝛ ſm illos antiquos ꝙ magᵈᵒ eēt aliq̄ ſm ſe iſenſibilis ⁊ nō haberet aliquā magnitudinē iſenſibilē oio. poſſuʒ ğ ſic arguere. eo mō itēdit Arꝫ. ꝙ nll'a magᵈᵒ ſit iſenſibilis pp paruitatē q̄uo ſeqbaꝛ ad dcm̄ illoꝝ ꝙ eēt aliq̄ magᵈᵒ iſenſiˡⁱˢ pp puitatē.alr.n.nō argueret ꝯ ipos ꝯueniēter: ſʒ ad dcm̄ ipſoꝝ ſequebaꝛ ꝙ eēt magᵈᵒ aliq̄ p ſe iſenſibilis: ⁊ nō ſequebaꝛ ꝙ eēt oio iſenſibilis. ğ Arꝫ. itēdit nullā eē magnitudinē ſʒ ſe iſenſibilē: ſʒ ſtat ſoᵐ ꝙ nulla ſit magᵈᵒ iſenſiˡⁱˢ oino. Dico ꝙ imo ꝙ ipſi ponebāt aliquā magnitudinē oino iſenſiˡᵉᵐ ſm q̄litatē ꝓpriā: qꝛ lʒ ponebāt illa pua corᵃ ſentiri i toto: nō tñ ſm ſuas ꝓpas q̄litates: ſʒ ſm aliquē meᵐ colorē ꝯſtitutū ex ꝯiūctōe illoꝝ. Ariſt. aūt itēdit ꝙ nulla eſt magᵈᵒ qn ſit ſenſibilis ſʒ ſuā ꝓpriā q̄litatē aut ſʒ ſe aut i toto aliq̄. ℂ Tūc oppoᵐ ipſi dicebāt: qꝛ ponebāt iſta corpora pua nūq̄ ſentiri ſm ſuā q̄litatē: nec ſm ſe ⁊ ſeorſum: qꝛ ſic ponebāt ea oio iſenſiˡⁱᵃ: nec in alio: qꝛ cū coniungebanꝛ dicebant ea ſentiri ſm mediū colorem. Hec de queſtione.

ℂ Obijcit autē vtiq̄ aliquis igitur. perueniunt āt ſenſibilia aut motus: quia a ſenſibilibus qualitercūq̄ fiat ſenſus cū opereꝛ in mediū ⁊c̄. Qō. XXXI.

Queritur vtꝝ ſpēs viſibiliū.ſ. lumis ⁊ coloris pueniāt in iſtāti ad meᵘᵐ ⁊ orgaᵐ ſenſitiuū. vr̄ ꝙ nō: qꝛ qð ꝓcedit de extremo i extremū p meᵐ pus ptingit ad meᵐ: ⁊ poſteriᵒ ad extremū: ⁊ ſic ſucceſſiue ꝓcedit ⁊ i tpe: qꝛ pus ⁊ po-

T.c.99. ſteriᵒ ſunt dr̄ie tpis.4.phyſi. Sʒ ſpēs viſibiliū pcedūt de extremo.ſ. viſiˡⁱ ad extremū.ſ. orgaᵐ p meᵐ.ſ.aerē vl'aliqd ſiľe.ğ pus pueniūt ad meᵐ: ⁊ poſteriᵒ ad orgaᵐ. q̄re ⁊c̄. ℂ Itē qð fit p motū fit ſucceſ-

T.c.29.⁊ ide. ſiue: qꝛ motᵒ fit i tpe ⁊ nō in iſtāti.6.phyſi. Sʒ ſpēs viſibiliū fiūt in orgão viſiuo p motū: qꝛ oē qð accipit eſſe poſt nō eē fit per motū: ⁊ ille ſit hꝫ. q̄re ⁊c̄. ℂ Itē meᵐ recipiēs lumē fit lucidū de tenebroſo: aut ğ i vltiᵒ iſtāti i q̄ erat tenebroſuʒ fit lucidū: aut in alio inſtāti. ſi in eodē. tūc ꝓuatiue oppoᵗᵃ ſūt ſil': qð ē ipoľe. ſi in alio. tūc cū iter q̄libʒ duo iſtātia ſit tps meᵐ iter illumiatōeʒ ⁊ tenebrā eᵗ tps meᵐ: ⁊ ſic lumē nō fit i iſtāti i meᵒ ad pñtiā corpis lumioſi.

T.c.115. ℂ Oppoᵐ vult Arꝫ. hic ⁊ in 2ᵒ de aīa.

Dōm ꝙ ſpēs viſibiliū fiūt i iſtāti i medijs: ⁊ i orgão: qꝛ quoꝝ eē ꝯſeqꝛ hītudinē aliquoꝝ adiuicē illa fiūt i iſtāti. hiᵒᵒ.n.relo ē: ſi-

T.c.20. cut ē maᵐ: ⁊ relo nō acqriꝛ i tpe. vt pꝫ.7.phyſi. ⁊ pꝯñs illud qð relonē ꝯſeqꝛ: ſʒ ſpēs viſibiliū ꝯſeqꝛ hītudinē.ſ. oppōnēʒ corpis lumioſi: aut colorati ad dyafanū lumis: aut coloris ſuſceptiuū. q̄re ⁊c̄. ⁊ rō ſumpta ē ex ꝯmēto Alexā. ⁊ exēplificat de dextro. ℂ Itē q̄ncūq̄ aliqð ſuſceptiū eſt optiᵉ diſpoſitū ad formā aliq̄: pñte agēte fit illa forᵃ in iſtāti: ⁊ educiꝛ de poᵃ illiᵒ ſuſceptiui: ⁊ h̄ eſt maᵐ i oibᵒ talibus. nā cū mā pᵃ ſuſceptiua forᶜ ſenſiˡⁱˢ ē optie ⁊ pfectiſſime diſpoᵗᵃ ad illā formā ſenſualē in iſtāti educiꝛ iſta forᵃ de poᵃ māe pñte agēte: vt hꝫ videri

T.c.62.⁊.63. in p̄ phyſi. ⁊.8.⁊.2.ð gnō. nūc aūt meᵐ: vt orgaᵐ eſt

T.cō.4.⁊.6. optie diſpoᵐ de ſe ad lumis ⁊ ad coloris itētioneʒ

T.c.6.⁊.inde. recipiēdū niſi ſit impediᵐᵘᵐ ex aliq̄ acciñte. ꝯrietas aūt moˡⁱˢ ad motorē facit ſucceſſionē in trāſmutatione. ℂ Itē ſi ſpēs viſibiliū fieret in meᵒ ⁊ i organo ſucceſſiue. tūc citiᵒ videremus ꝓpinq̄ q̄ʒ remota. falſuʒ hoc. ğ pᵐ. falſitas ꝯñtis maᵗᵃ ē: qꝛ eq̄ cito videmᵒ ꝓpinq̄ ⁊ remota. ſic pꝫ ad ſenſum. ꝯña pꝫ: qꝛ p maiᵒ ſpaciū tardiᵒ multiplicareꝛ ſpēs rei viſibilis ceteris pibᵒ: ita ꝙ maiᵒ tps mēſuraret pueñtus ſpēi remotioꝛis viſibilis ad viſum q̄ʒ ꝓpingoris. ꝓcipue ſi cetera eēnt pia: qð dico: qꝛ ſi remotiᵒ eēt vigoroſiᵒ poſſʒ i minori tpe vel in eq̄li mouere totū meᵐ maiᵒ. ſic ꝓpingus. ℂ Itē pōt ꝓbari alia rōne: qꝛ illa alteratio fit in iſtāti: cuiᵒ extrema ſunt imeᵗᵃ ſibi iuicē. nā ꝓ tāto ē ſucceſſio i alteratiōe: qꝛ extrema diſtant adinuicē p meᵐ: ⁊ cū plus diſtēt p meᵐ. maioꝛ ē ſucceſſio ceteris pibᵒ: ⁊ de calo i frigidū tardioꝛ ē alteratio q̄ʒ de tepido i fridū. Sed ita eſt ꝙ extrema i iſtis alteratiōibᵒ ſūt imeᵗᵃ. q̄re ⁊c̄. cū ſint ꝓuatio ⁊ hitus. ℂ Eſt tñ itellᵍᵐ ꝙ q̄nis lumioſuʒ: aut coloratū pñs viſui ⁊ meᵒ i iſtāti faciat ſuā ſpēm i meᵒ ⁊ i orgão: ita ꝙ nō ē aliqð corᵖ meᵐ iter pñtiā viſibilis ⁊ gnōnē vel exñtiā ſpēi in dyafano: tñ ſi aliqð viſiˡᵉ qð pus nō faciebat ſuā ſpēm i aliq̄ dyaⁿᵒ nunc facit ſuā ſpēʒ i illo dyaⁿᵒ: oʒ ꝙ aliqua trāſmutatio fuerit facta vel in viſiˡⁱ vel in illo dyafano vel i vtroq̄. ſi.n. nulla trāſmutatio fuiſſʒ in aliq̄ ipſoꝝ: tūc eodē mō ſe hrent adiuicē: ⁊ ſicut pus nō agebat vnuʒ in alterū: ita nūc nō aget: ⁊ ſic nūc agit: ita pus agebat. Vbi gr̄a. ſi ſol nūc illumiat aerē cuʒ pus nō illumiaret: oʒ vel ꝙ ſol pus nō eēt pñs: ⁊ nūc ē pñs: ⁊ pñtiā iſtā acq̄ſiuit p aliquē motū: vel ꝙ meᵐ nūc ſit diſpoſitū: ⁊ nō erat pus: vel ꝙ aliqð impedimentū ſit remotū: ⁊ oia iſta requirunt tranſmutationem aliquam.

Ad rōnes. ad pmā pōt dici ꝙ cū aliqd pcedit ab extremo i extremū p mediū pus pueniat ad meᵐ. veꝝ ē pus ſm nām: ſed nō oʒ ꝙ pus tpe. pus.n. ⁊ poſteriᵒ multiplr̄ dr̄. vt pꝫ in p̄dicˡⁱˢ. ⁊.5.metapħ. ℂ Ad aliud dico ꝙ illud qð

fit p motū p ſe ⁊ imeᵗᵉ: ita ꝙ ē p ſe terminᵒ motᵒ fit ſucceſſiue. ſi tñ ſit terminᵒ motᵒ ſcđario ⁊ nō pᵒ ⁊ p ſe: ſʒ ꝯcomitatiue nō opꝫ ꝙ tale fiat ſucceſſiue. mō dico ꝙ ſpēs viſibiliū fiūt p motū nō pᵒ ⁊ p ſe: ita ꝙ ſint p ſe terminᵒ motᵒ: ſʒ ſcđario ⁊ ex pñti pñt fieri p motū iq̄tū ad eē ipſaꝝ ſeqꝛ aliquē motū fcm̄ vel i viſiˡⁱ vel in dyafano ſuſcipiēte vel in aliq̄ altero. ℂ Ad aliud dico ꝙ ſuppōit impoľe. cū.n. aliqd trāſmutaꝛ de vna forᵃ i aliā nō eſt dare vlti ᵐ iſtās in q̄ forᵃ pcedēs hēat eē in mā illa vel ſubo. ſic pꝫ. 8ᵒ phyſi. Sʒ eſt dare pᵐ iſtās in q̄ forᵃ gnāta eſt in mā: ⁊ eſt vltimū iſtās tpis pcedētis qð mēſurauit tranſmutationē pcedentē per quā illa forma fuit acquiſita. ⁊ ſic ratio nō ꝓcedit ⁊c̄.

Cap.ᵒ de pori. T.c.69.

ℂ Vel circa ſonum quidem ⁊ odorē hoc accidere rōnabile ⁊c̄. Qō. XXXII.

Queriꝛ vtrū ſpēs ſoni ptingāt ad organū ⁊ mediū in inſtāti vel ſucceſſiue. includēdo cū hoc de odore. Arguiꝛ ꝙ in iſtāti: qꝛ eadē eſt habitudo cuiuſlibet ſenſibilis ad ſuū ſenſitm̄: ſed colores ⁊ lumē pueniunt inſtātanee ⁊c̄. ℂ Itē forma nō hñs ꝯrietatē non recipiꝛ ſucceſſiue. ſola .n. cōtrarietas eſt cā ſucceſſionis in acquiſitiōe forme in ſubo: ſed ſpēs ſoni et odoris nihil hꝫ contrarium in medio et organo. q̄re cito recipiꝛ ad preſentiam obiectoꝝ. ℂ Itēʒ aliquis ſimul audit et

audiuit. hoc nō eſſet niſi in inſtāti ſoni ꝓcederent
ꝑ totū me^{m}. q̄re ꝛc. ¶ Similiter arguiť de odoꝛe.
¶ Oppoſitum vult Ariſtotiles.

Dico primo ꝙ ſon⁹ cum ſucce^{ne} q̄dā ꝑue/
nit de vna ꝑte medy ad au/
ditū; q꞉ qđ fit cū motu locali fit ſucceſſiue. nā mo
tus localis eſt ſucceſſiu⁹ ſucceſſiōe tꝑali. ꝛ iō illud
cui⁹ gnō ē cū motu locali fit quodāmō ſucceſſiue:
ſ; multiplicatio ſoni eſt cū motu locali. nā ad gnō/
nē ſoni ꝛ ei⁹ multi^{ncm} reqriť ꝙ aliqđ coꝛp⁹ ꝑcutiať
ad aliud coꝛpus ꝛ expellať aer velociter: ꝛ iſte aer
motus moueat aliū: ꝛ ille aliū vſque q̊ durat vtus
Cōmen. 82. ꝑcutiētis. vnde nō eſt ymaginādū. ſicut Cōment.
dicit. 2. de aīa: ꝙ ſonus h̄ mō ꝑueniat ad auditū ꝙ
vna ꝛ eadē ꝑs aeris moueať a percutiēte ꝛ ꝑcuſſo
ad auditū. illud. n. eſt falſum. vt Cōment. dicit. ſed
mō ꝓdicto. ¶ Itē ſi ſon⁹ ꝓcederet in iſtāti a coꝛpo
ribus ꝑcutiēte ꝛ ꝑcuſſo per me^{m} vſque ad auditū.
tūc ſtatim facto ictu ꝑcu^{tis} ad ꝑcuſſum audireť ſo/
nus ſine tꝑe aliq̄ me°. ꝛ h̄ ꝯn̄a eſt ma^{ra}: ſed ꝯn̄s eſt
falſum. videmus. n. ſenſibiľr ꝙ ꝑ̊us fit ictu; tꝑe q̄ȝ
ſon⁹ audiať. vt pȝ reſpiciēti dolatoꝛes ð lōge. Etiā
per rōnez ꝯuinciť: q꞉ poſteri⁹ tꝑe fit coꝛruſcatio q̄ȝ
ſonus tonitrui: ꝛ tn̄ eſt tp̄s īter viſionē coꝛruſcatio
nis ꝛ auditionē tonitrui. ſicut pȝ in 3°. metheoꝛoꝝ:
qđ nō eēt ſi multiplicatio ſoni gnāti ꝑ totū mediū
eēt iſtātanea: ſicut mľtiplicatio lumīs. ¶ Itē hoc
facit ſcire. vt Ariſt. dicit trāſfiguratio lrāꝝ. cū; n.
aliqs audit ſmonē alicui⁹ de lōge nō ꝑcipit qd di/
cat: q꞉ ſonus ꝑuenit ad ipm in aere trāſfigurato. i.
aliter figurato q̄ȝ ſit figuratus ꝓpe loquentez. hoc
nō eſt ſine motu locali. verū eſt ꝙ ſicut Alexā. nar
rat ꝙ ſtraton nō ꝯceſſit ſonos dr̄ntes fieri in aliq̄/
liter aerē figurari. i. in hoc ꝙ aer aliter ꝛ alr̄ figura
tur. ſ. in ꝑcuſſure ineq̄litate. vn̄ q꞉ vigoꝛ ꝑcuſſure
cātis remittiť lōge ab illo q̄ loquiť. iō ſua vox di
ſtincte a diſtātib⁹ nō audiť: ſed Alexā. dicit: ꝙ q̄li/
tercūq; fiat ſiue diuerſitas ſonoꝝ ſit ex diuerſa ae
ris figuratiōe: ſiue ex ineq̄litate ꝑcuſſure: illa trāſ/
figuratio lrāꝝ fit ex motu aeris: ꝛ eo ꝙ vn⁹ aer ſu/
ſcipit ex alio. ꝛ mo^{r} ab alio: ꝛ ſic remanet ꝓpo^{m}: q꞉
multi° ſoni fit cū ſucceſſiōe: ꝛ nō i iſtāti. ¶ Sȝ ali/
qui dubitāt: q꞉ videt cū aliq̄ coꝛ^{a} ꝓpe audiētē exi/
ſtētia ꝑcutiunť adiuicē ſiľ vr̄ paſſio ꝛ ictus ꝛ audi/
tur ſonus: nec eſt tp̄s īterme^{m}: q꞉ iā ꝑcipiť illud tp̄;
cū nullū ſit tp̄s inſenſibile ꝓꝑ paruitatē. ꝛ iō vr̄ cū
nullū ꝑcipiať ibi tp̄s ꝙ in iſtāti facto ictu venit ſo
nus ad auditū ſine oī motu locali. Et poſſet dici ꝙ
ibi eſt tp̄s inſenſibile ꝓꝑ ꝑuitatē: veꝝ ꝙ nullo mō
ſentiať: nec ſm ſe ꝛ diſticte: nec in toto aliq̊: ſed bn̄
eſt ita ꝑua ꝑs tꝑis ꝙ non ſentiť ſm ſe ꝛ diſtincte: ꝛ
ſic itelligit Aꝝ. Uel poſſet dici ꝙ illud tp̄s ē ſenſi/
bile q̄ȝtū in ſe eſt: ꝛ tn̄ nō ſentiť ꝓꝑ hoc ꝙ occupať
ſenſus circa duo. ſ. circa ꝑceptionē ſoni ꝛ viſionez
illius ꝑcuſſiōis. Aly dn̄t ꝙ lȝ fit poľe ꝙ multiplica
tio ſoni ſit ſucceſſiue: ita ꝙ pōt eſſe me^{m} inter ꝑcuſ/
ſionē ꝛ perceptionē ſoni: cū eſt magna diſtantia: tn̄
nō eſt vlr̄ nec̄ariū ꝙ illo mō multipliceť ſon⁹. vn̄
poľe eſt ſonū ꝛ eius multiplicationē ꝑ aliq̄ȝ poꝛtio
nem medy fieri in inſtāti. ſ. in vltimo inſtāti ꝑcuſ/
ſionis: ꝛ ita ꝙ quāuis nec̄io ꝓcedat motus localis
coꝛꝑis ꝑcutiētis ꝛ aeris īntercepti: tn̄ ſonus fit ꝛ ꝑci
piť in vltimo iſtāti illius motus facta paſſiōe: nec
mēſurať gnō illius mutatiōis: quā facit in mediū
illo tꝑe: ſȝ vltimo iſti⁹ tꝑis: ſicut ſi lumē dȝ fieri de

nouo in me° poſtq̄ȝ non fuit: requiriť motus in ali
quo ꝛ tp̄s: ſed illud totū nō menſurat gnōnē lumī;
ſic de iſto. ¶ Ulteri⁹ dico de odoꝛe: ꝙ odoꝛ multi
plicať in me° ſp̄ūaľr per quādaȝ alterationē ſp̄ūa/
lem. Et h̄ ꝯ^{it} 2^{r}. vno° ꝙ odoꝛiferū occupet ꝛ obti/
neat totū ad ſui odoꝛis ītentionē: ꝛ tūc fiet in inſtā
ti: q꞉ ſicut eſt in alys alteratiōib⁹. ſic dȝ eſſe in iſta
q̄ȝtū ad ꝓpo^{m}: ſed in alys alteratiōib⁹ cū alterans
obtinet ſuꝑ totū alteratū ꝛ eſt ſufficientis vigoꝛis
ad agēdū in totū alterabile: tūc ſiľ alterat ſenſum
totū. loquēdo de ſiľtate q̄ opponiť ſucceſſioni ꝑtiū
magnitudīs alterabilis in recipiendo foꝛmā: quia
nō alterat ꝑ̊us vnā ꝑtē q̄ȝ aliam: tn̄ nec̄ario eſt ibi
ſucceſſio mutatoꝝ eē ſiue graduū foꝛ^{e} ſi ſit foꝛ^{a} ha/
bens ꝯriū: ꝛ ad iſtā intētionē dicit Ariſt. ꝙ ꝯtingit
aliqđ totū ſiľ alterari ꝛ nō dimidiū ꝑ̊us. g̊ ꝛ ītētio
odoꝛis ꝙ nō hēat ꝯriū: nȝ latitudinē ꝛ magꝭ ꝛ mi
nus: dȝ ꝙ ſi odoꝛabile occupet vel obtīeat ſuꝑ to^{m}
me^{m} ꝙ ſiľ ꝑ ipm totū generet ſuā intentionē: ſed ſi
ꝯ^{it} ꝙ nō obtinet ſuꝑ totū me^{m}: ſed ſolū ſuꝑ ꝑtē. tūc
erit ſucceſſiua īmutatio: q꞉ qđ ꝑ̊us recipiť in parte
q̄ȝ in toto recipiť ſucceſſiue. ꝑ̊us. n. ꝛ poſterius tꝑis
nō ſunt ſine ſucceſſiōe tꝑis. 4. phyſicoꝝ. ꝛ. 8. Sed T.c.99.
ſic eſt cū odoꝛabile nō occupat totū me^{m} receptiuū T.c.io.ꝛ.xi.
ītentiōis ꝙ ꝑ̊us recipiť odoꝛ in vna ꝑte ꝛ poſteri⁹
in alia. vt ad ſenſum eſt ma^{m}: cū aliqđ fetidū ſꝑgi/
tur ꝑ̊us fetet ꝓpinquius q̄ȝ a remotis. g̊ ſuſcipitur
odoꝛ cū ſucceſſiōe. ¶ Et eſt intellıˀndū ꝙ ſucceſſio
in alteratiōibus ꝯ^{it} vel ex latitudine foꝛme: vt cū
foꝛma ſuſcipit magis ꝛ minus: ꝑ̊us inducit ſm gra
dū ꝛ eſſe imꝑfectius: ꝛ poſtea ſm eſſe perfectius:
vel ex magnitudīe alterabilis: ꝛ debilitate alterā/
tis ſm ꝙ alterans nō obtinet ſuꝑ totā magnitudi
nem alterabilē: ſed ſolū ſuꝑ vnā partē: ꝛ tūc eſt ibi
ſucceſſio q̄dā: q꞉ ꝑ̊us alterať ꝑs ꝓpinquoꝛ alteranti:
ꝛ illa alterata alterat aliā: cū hȝ foꝛmā in ſufficiēti
gradu ad agēdū in eā: ꝛ illa aliā vſq; ad finē: ꝛ hoc
voluit Ariſto. dicere in illo lib. cū dixiſſet. cōtingit
aliqđ totū alterari ꝛc. Alexand. dicit: cū aūt multū
fuerit qđ alterať: hītū ab habito patiť. mō ꝯ^{r} dr̄ ꝙ
ſucceſſio nō ꝯtingit in alteratiōe medy ad ītentio/
nē odoꝛis ex latitudine foꝛ^{e}: q꞉ ītētio odoꝛis nō ſu
ſcipit magis ꝛ min⁹: ſȝ ex debi^{te} alterātis: q꞉ nō oc/
cupat vel obtinet totū alterabile. ¶ Sȝ aliq dubi
tant in illo: q꞉ ponamus ꝙ aliqđ odoꝛiferꝝ: cui⁹ in/
tētionē. Tu dicis fieri in me° ſucceſſiue ſit in me°
bn̄ diſpoſito vndiq; ad ſuſcipiēdū ītētionē odoꝛis
q̄ȝtū eſt de ſe: ꝛ ponam⁹ ꝙ gn̄et ītētionē ſui odoꝛis
in aliq̄ parte ſibi ꝓpinq̄ ſuꝑ quā totaȝ obtinet. tūc
aut in eodē īſtāti gnāt ītentionē ſuā ꝑ totū me^{m} ꝑ
qđ ſentiri pōt ille odoꝛ: aut in alio ꝛ alio iſtāti: ſȝ ſi
in eodē inſtāti hēo ꝓpo^{m}: ꝙ nō fit ſucceſſiue: ſed in
alio ꝛc. Tūc inter illa duo inſtantia erit tp̄s me^{m}: ꝛ
tūc in illo tꝑe medio nō fiet ītentio odoꝛis in alys
partibus medy: ſȝ poſt. ꝛ querā. q̄re magis poſt il/
lud tp̄s fit gnō intētionis in alys partibus medy
q̄ȝ in illo tempoꝛe. nō pōt dici ꝙ ꝓpter indiſpōnez
medy: q꞉ pono ꝙ me^{m} ſit bn̄ diſpoſitū: ſicut eſt poſ
ſibile: nec pōt dici ꝙ hoc ſit: q꞉ in ꝑ̊ma parte nō eſt
intētio odoꝛis in eſſe ſatis intenſo ꝛ perfecto: ꝛ po/
ſtea ſit perfectioꝛ ꝛ intenſioꝛ vt poſſit agere in par
tem ſibi ꝯtiguā vel ꝯti^{am}: q꞉ tūc ponereť ꝙ inten/
tio odoꝛis ſuſciperet magis ꝛ minus: ꝛ ꝙ in gnōne
intētionis odoꝛis ē ſucceſſio nō ſolū ꝓpter debili/
tatez agentis: ſed ꝓpter latitudinē foꝛme acq̄ſite:

cuius oppoᵐ cōiter dr̄. ¶ Et pōt dici ꝙ in illo meᵒ tēpoꝛe nō alterabat illa pᷓs: qꝛ nō ſufficiēter appꝛopinquata erat pti diſtāti: ⁊ poſtea per motū localē appꝛopīquatᷣ ⁊ alterat: ſicut videmus in cādela ꝙ cum nō illuſtrat aerem ad aliq̄ꝫ diſtantiā ſi appꝛopinquatᷣ magis ei illumīat ipm̄: ſed tūc opoꝛtebit dr̄e ꝙ ſemꝑ eſt motus localis cū odoꝛ pn̄s ꝑus tꝑe ꝑcipitᷣ in vna parte medij q̄ꝫ in alia.

Ad pꝛimum dico ꝙ ſiľe eſt in hoc ꝙ qḋlibet ſenſibile eſt actiuū ꝫ in ſuū ſenſum: ſed diſſiľe eſt in alio: qꝛ lumē ⁊ coloꝛis ītētio eſt in hītudine q̄dā oboꝝ ad meᵐ ⁊ oꝛgaᵐ: ſꝫ nō ſic ſoni ⁊ odoꝛis. nā odoꝛ manet in meᵒ odoꝛifero remoto. ⁊ ſiľr remoto ꝑmo ſonāte remanet ſonᵒ in meᵒ q̄re ⁊c̄. Etiā lumē hꝫ eē magis ſpūale q̄ꝫ intentiōes ſoni ⁊ odoꝛis. vt vult Cōmēta. i. z. de aīa. Cōmen. 97.

¶ Ad aliud dico: ꝙ lꝫ nō hēat ꝯriū: tn̄ vt ꝯʳ dr̄ ibi eſt ſucceᵒ rōne magnitudīs ⁊ debilitatis alterātiſ: qꝛ nō pōt ſiľr totū alteraˡᵉ alterare ſiľ. ſicut nos videmus ꝙ cādela nō pōt ſuꝑ totū meᵐ ſiľ vt ſiľ illuminet: imo aliq̄ꝫ partē ſiľ ⁊ poſt aliā ſi appꝛoximetᷣ ei. ¶ Ad aliḋ ꝯcedo ꝙ audiēs ſiľ audit ⁊ audiuit: ſed nō ſeq̄tᷣ ꝑꝑ hoc ꝙ in īſtāti ꝑuēiat ſonus ad ipꝫ: ſed cū ꝑuenerit: tūc in īſtāti ꝑcipit ipm̄: ſicut videmus pn̄te ſole meᵐ ſiľ illumīatū eſt: ſed tn̄ ſolis appꝛopīquatio ad meᵐ vt hr̄et debitā oꝑōnē ad ipm̄ illumīādū fuit tn̄ ſucceſſiue. ⁊ iō rō nō ꝯcludit.

¶ Eſt autē ⁊ alia quedam obiectio talis circa ſenſus ⁊c̄. Qō. XXXIII.

Circa vltiᵐ capᵐ hᵒ libꝛi ꝑmo. q̄ritᷣ vtꝝ vnus ſenſus poſſit ſiľ appꝛehēdere ſenſibilia diuerſoꝝ generū. vr̄ ꝙ nō: qꝛ vna poᵃ eſt vniᵒ ꝯrietatis. vt ꝑꝫ in. z. de aīa: ſꝫ ſenſibilia diuerſoꝝ generū vt albū ⁊ dulce nō ſūt vniᵒ ꝯrietatis. vt maᵐ eſt. T.c. 107.

¶ Itē aut motus ab illis ſenᵇᵒ facti eēnt eq̄les aut īequales. ſi eq̄les tūc oīno vnᵒ depellit aliū vľ ſaltē ꝓhibꝫ ipm̄: qꝛ ſemꝑ magis ſentitᷣ aliq̄d ſimpʳ exn̄s q̄ꝫ cōmixtū. Si ineq̄les tūc foꝛtioꝛ depellit ⁊ īpediet debilioꝛē. Et hᵒ ſignū ponit Arꝫ. qꝛ ſi aliq̄s vehemēter ꝑ v̄tutē iterioꝛē ꝯſiderat aliq̄d. tunc ꝯⁱᵗ ꝙ delata ſub oculis nō videt. ¶ Itē magis videretᷣ ꝙ vnᵒ ſenſus poſſit ꝯphēdere ſenſibilia eiuſdē gn̄is vt viſus albū ⁊ nigᵐ: qꝛ magis ꝯueniūt q̄ ſub vno ꝓpinq̄ genere ꝯtinentᷣ q̄ꝫ q̄ nō: ſꝫ vnus ſenſus nō pōt ſiľ coḡſcere ſenſibilia eiuſdē gn̄is vt albū ⁊ nigrū: qꝛ tūc vnū ⁊ idē moueretᷣ ſub motibᵒ ꝯrijs. nā ſenſus nihil coḡſcit niſi ꝑ motū fcm̄ ī ipſo a ſenſibili. ꝯrioꝝ aūt ꝯrij ſunt effectᵒ. cū igitᷣ iſta ſenſiˡⁱᵃ ſint ꝯria: motᵒ facti ab ipſis ſunt ꝯrij: ⁊ᶜ ſenſus vnᵒ moueretᷣ ſiľ motibᵒ ꝯrijs: qḋ eſt ipoľe. ¶ Itē ꝯfirʳ: qꝛ ꝯria nō pn̄t ſiľ eē in re exᵃ: ⁊ hoc certū eſt. cum ḡ ea q̄ ſunt in aīa ſint ꝓpoꝛˡⁱᵃ eis que ſunt in rebᵒ. vt ꝑꝫ in ꝑmo ⁊ zᵒ ꝑyarme. ⁊ 3ᵒ de anīa. ſequitᷣ ꝙ non poſſunt ſimul eſſe in anima: T.c. 38.

¶ Oppoſitum vult Ariſto. hic ⁊ in zᵒ de anima. T.c. 316.

Dico pꝛimo ꝙ vna v̄tus pōt ſiľ coḡſcere ſenſibilia diuerſoꝝ generū vt albū ⁊ dulce ⁊ ſiľia: qꝛ v̄tus coḡſcēs diuerſitatē ⁊ ꝯueniētiā iter aliq̄ coḡſcit vtrūq̄ꝫ: ⁊ h̄ eſt maᵗᵃ. ſi .n. alterū hoꝝ ignoꝛatᷣ nō poſſet ponere dr̄iaꝫ iter ipm̄ ⁊ alterū. Sꝫ vna v̄tus iudicat dr̄iam iter duo diuerſoꝝ geneꝝ vt iter h̄ albū: ⁊ iter h̄ dulce. non .n. poteſt dici ꝙ h̄ pertineat ad diuerſas virtutes. quaꝝ vna cognoſcit vnum ⁊ alia aliud: qꝛ ꝯſtat ꝙ dr̄ntia iter hoc album ⁊ hoc dulce eſt q̄d vnū ſenſibile. ⁊ iō ab vnica v̄tute dꝫ cōpꝛehēdi. ¶ Itē ſiľe eēt ſi ꝑ vnā v̄tutē coḡſceretᷣ albū: ⁊ ꝑ aliā dulce. ſic̄ ſi vnᵒ hō coḡſceret albū ⁊ alius dulce. ⁊ certū eſt: ſi ego ꝑcipere albū ⁊ tu dľce. ego nō poſſeꝫ iudicare dr̄iaꝫ iter albū ⁊ dulce. ¶ zᵒ dico ꝑꝑ eādē rōnē ꝙ vna v̄tus pōt coḡſcere ſeſiˡⁱᵃ ꝯria eiuſdē gn̄is vt albū ⁊ nigꝝ: qꝛ vniᵒ v̄tutis ē ꝑcipe dr̄iaꝫ ꝯrioꝝ ſenſibiliū. ⁊ iō oꝫ ꝙ coḡſcat vtrūq̄ꝫ ⁊ ſiľia: qꝛ nō pōt cognoſci dr̄ia alicᵒ ab aliq̄ alio niſi illud aliḋ coḡſcatur. ¶ Et ē itelľnᵐ ꝙ illa v̄tᵒ q̄ hꝫ ꝯphēdere dr̄iaꝫ vel ꝯueniētiā iter ſenˡⁱᵃ diuerſoꝝ geneꝝ vocatᷣ ſenſus cōis: qḋ pōt itelligi zʳ. vnoᵒ cōitate ꝑdicatiōis ⁊ illō nō ē ſanū. qḋ .n. ē vnū cōitate ꝑdicatiōis tm̄: nō eſt q̄d vnū ꝫ realʳ ⁊ in actu. vľia .n. nō ſūt vnū exᵃ aīam niſi tm̄ in poᵃ. vt ꝑꝫ. 3. de aīa. ⁊ Cōmēta. vult idē in. iz. metaph̄. Alioᵒ pōt itelľi cōis cōitate īmutationis. ſ. qꝛ ab oībᵒ ſenſibᵒ ꝑticulariū ſenſuū īmutatᷣ: ⁊ eſt terminᵒ mutationū oīum ſenſuū ꝑticulariū. ⁊ iō mō eſt bn̄ verū: qꝛ lꝫ ſm̄ ſe ſit vna v̄tus: tn̄ oꝛganū ſuū copulatᷣ cū oꝛgāis oīum ꝑticulariū ſenſuū: ⁊ ꝑ ea trāſeūt ad ipꝫ motᵒ oīum ſenſibiliū: ⁊ h̄ pulchꝛe dicit Cōmēta. in. z. de aīa: ꝙ meliᵒ ē opinari ꝙ v̄tus ꝑmi ſentiētis eſt vna foꝛᵃ ⁊ multa īſtr̄is copulatis cū ea ꝑ q̄ trāſeūt motus ſenſibiliū q̊uſq̄ꝫ copulentᷣ cū ea q̄ꝫ dr̄e ipꝫ eē vnā ſubō ⁊ multa ſm̄ foꝛmas q̄ deſcribuntᷣ in ea. ¶ Ulteriᵒ eſt nōnᵐ ꝙ Arꝫ. in. z. de aīa. volēs oñdere q̄uō illa v̄tus ē vna ⁊ q̄uō multe: qꝛ illud fuit difficile itelligere ⁊ ē magis leue ad decľandū ꝑ exēpluꝫ. iō iduxit ſmonē ī via exēpli. vt dic̄ ibi Cōmē. ⁊ dicit Arꝫ. ꝙ ſic̄ pūctᵒ q̄ eſt cētruꝫ circuli eſt vnᵒ ſm̄ ſe: ⁊ ē diuerſiᵗᵒ ſm̄ ꝙ eſt terminᵒ alteriᵒ ⁊ alteriᵒ linee ad ipm̄ a circūferētia ꝓtracte: ita ꝙ ille pūctᵒ ſm̄ ꝙ ē terminᵒ vniᵒ linee dr̄t a ſeipō ſꝫ ꝙ ē terminᵒ alteriᵒ linee. ſic ſenſus cōis ē vna v̄tᵒ ſm̄ ſe: ſꝫ diuerſificatᷣ ſm̄ ꝙ īmutatᷣ ab alio ſenſu ꝑticulari.

Ad pꝛimā rōnē pōt dici ſꝫ ꝙ ꝯʳ dr̄ ꝙ illa ꝓpe itelľnda ē ḋ ſenᵇᵒ ꝑtiᵇᵒ nō ḋ ſenſu vľr. Uel dicas meliᵒ ꝙ vnᵒ ſenſus ē vniᵒ ꝯrieᵗⁱˢ: qꝛ ſenˡⁱᵃ diuerſoꝝ geneꝝ pn̄t cadere q̊dāmō ſub vna ꝯrieᵗᵉ. ſ. ꝯueniētia vľ dr̄ia. ¶ Ad aliḋ poſſꝫ dici: ꝙ motᵒ a diuerſiſ ſenᵇᵒ pn̄t eē eq̄les ſm̄ ꝙ poľe ē eē eq̄liᵗᵉᵐ in rebᵒ diuerſoꝝ geneꝝ. Et tu dicl. ḡ īpediēt ſeīuicē. Pōt dici ꝙ veꝝ ē ſi eēnt motᵒ reales ⁊ ꝯrij: ſꝫ ſpūales ⁊ diſpati n̄ īpediūt ſe. Uľ poſſet dici ꝙ diuerſa ſenˡⁱᵃ diuerſoꝝ geneꝝ apꝑhēduntᷣ vna actōe ⁊ ſm̄ ꝙ ꝯueniūt ī vna ꝓꝑeᵗᵉ. ſ. ꝯueniētia vľ dr̄ia. ¶ Ad aliḋ dicetᷣ qḋ ꝯria ſm̄ eē reale nō pn̄t eē ſiľ: ſꝫ ſm̄ eē itentiōale pn̄t: vľ meliᵒ foꝛte: ꝙ q̄ꝫuis albū ⁊ nigrū ſint ꝯria tn̄ itētio albi ⁊ itētio nigri n̄ ſūt ꝯria. Et tu dicis ꝯria faciūt effectᵒ ꝯrios. verū eſt. ſi agāt ī mām̄ aptā natā ſuſcipe ipa ſm̄ eē idē ſm̄ ꝙ ſunt ī agēte: ſꝫ ſi nō ſit mā ſuſcepˡⁱˢ ſꝫ idē eē nō oꝫ. ⁊ᶜ ē in ꝓpoᵗᵒ. nā albū ⁊ nigrū nō ſunt nata ſuſcipi in meᵒ ⁊ oꝛgāo ſm̄ eē reale. ſicut hn̄t eē in obō. Uel dicas ꝙ veꝝ eſt in cāis vniuocis nō in cauſis equocis.

¶ Ubi ſupꝛa in textu. Qō. XXXIIII.

Utrum vnᵒ ſenſus ꝑcipiat ꝯria vľ ſenˡⁱᵃ diuerſoꝝ geneꝝ ſub vnica actōe. vr̄ ꝙ nō: qꝛ itelľs nō ꝑcipit diuerſa ⁊ cōtraria vna actiōe: quia qui vnū nō intelligit nihil intelligit. 4. metaphyſice. Et ad qḋ ſe cōuertit totaliter ſe ꝯuertit. T.c. 10.

Cogita h̄ diligēter: qꝛ difficultas ē q̄uō ſēſus cōis cognoſcat dr̄iaꝫ iter ſenſibilia diuerſoꝝ ſenſuum maxie ſm̄ tenentes reſōnē nō cognoſci ꝑ ꝓpꝛiaꝫ ſpēm: niſi eēt ꝙ ſenſus cōis nō īmutatᷣ a dr̄ia diuerſoꝝ ſēſibiliū: ſed ab extremis dr̄ntibᵒ: ⁊ hoc tenēdo reſōnē carere omni actualitate.

T.c. 18. Cōmen. 4.

Cōmen. 149.

T.c. 149.

Tunc arguitur magis videtur de intellectu ꝙ̃ de ſenſu:cũ ſit efficacior in cognoſcẽdo:ſed itellꝰ nõ põt.ğ nec ſenſus. ¶ Jtez vtus q̃ imutat a ꝯrÿs diuerſis imutatiõibꝰ ꝯphendit ipa diuerſis actõibꝰ. ſic.n.ꝯphẽdit ꝓut imutat: ſ3 imutat diuerſis imutabꝰ:q2 vnũ imutat ſicut hitus:⁊ reliquu3 ſicut priuatio.q̃re ⁊c̃. ¶ Jtez ſicut eſt de diuerſis ſenbꝰ reu vniꝰ ſenſibilis.ſic de vno ſenſu reu diuerſoꝝ ſenſibiliũ:ſ3 diuerſi ſenſus nõ pñt ꝯprehẽdere vnum ſenſile actiõe vna.ğ vnꝰ ſenſus diuerſa ſenſibilia ꝑ vnã actionẽ nõ põt coğſcere. maior eſt euidẽs per ꝯueniẽtẽ ſilitudinẽ.⁊ minor p3 ꝑ ſeipſam.

T.c.2.⁊.3. **Oppoſitũ** ſicut itellꝰ ſe h3 ad itelligibilia. ſic ſenſus ad ſenſibilia.3. de ania. Sed itellꝰ bñ coğſcit diuerſa vnica actiõe:q2 vnica actiõe cõprehẽdit ꝯpõnẽ ex mã ⁊ forª:⁊ ꝯſtat ꝙ cõprehẽdẽdo ꝯpõnẽ ex mã ⁊ forª cõprehẽdit mã3 ⁊ formã:⁊ h̄ ſunt diuerſa.q̃re ⁊c̃.

De hoc dixerũt aliq̃ ꝙ vtus ꝯprehẽdẽs ꝯria ꝑcipit ea diuerſis actiõibꝰ:q2 eo mõ ſentiũt qũo agũt:ſed agunt diuerſas actiões.ğ ſentiũt ꝑ diuerſas actiões. ¶ Alÿs nõ placet illud:q2 ſicut itellꝰ ſe h3 ad itelligibilia.ſic ſenſus ad ſenlia:

T.c.2.⁊.3. ⁊ hac ꝓpõne vtit Ap.in.3.de aia tã q̃3 va ⁊ manita. Sed itellꝰ ſil itelligit diuerſa vnica actiõe.vt p3

Cõmẽta.i ſuo ꝯpodo ⁊ diuido. ¶ Jtẽ Cõmẽt.in caplo de ſenſu cõi

3o ſup iſto lio dicit.vtus ſenſus cõis ſm ꝙ eſt vna iudicat res di

ð ſenſu ⁊ ſen. uerſas iudicio vno. ¶ Jtez arguũt:q2 ſequeret ꝙ vnum ſubiectu3 ſimul haberet diuerſa accidẽtia eiuſde3 ſpẽi ſolo numero diffeª. nã dñt ꝙ oẽs operatiões eiuſdẽ poe ſunt vniꝰ ſpẽi.⁊ ſic ſi ſimł ageret diuerſas actiões ſequeret qð dcm̃ eſt.h̄ aũt ipoſſe:

Tex.nõ hñte q2 Ap.5.metaph.dicit:ꝙ q̃cũq̃3 accñtia ſunt i vno

3m ⁊ ẽ capm ð ſubo ⁊ dñt ſũt diuerſa ſ3 ſpẽ3. ¶ S3 miror ð iſta

cõ ⁊ diuerſo vltiª rõne in duobꝰ. pmo:q2 opões diſtinguũtur

T.c.33. penes oba.vt p3.2.de aia. ⁊ iõ cũ oba vnius vtutis pñt eẽ diuerſaꝝ ſpẽrũ vr ꝙ ⁊ accñã. ¶ Jtẽ ꝙ dñt ipoſſe eſſe ꝙ diuerſa accña abtª nuõ dria ⁊ ꝯuenientia ſpẽ ſint in vno ſubo.h̄ nõ eſt oĩno planũ: q2 conſtat ꝙ intentiões duarũ albedinũ ſolo nuõ dñtiũ ſint in vno ſubo ſil.ſ.in eadẽ ꝑte medÿ ⁊ accidẽtia abtª ꝑ ſuã eẽntiã:⁊ nõ eſt mam oĩno ꝑ ſe ꝙ ſint vnũ nuõ.Et de h̄ forte erit qð poſterius.Et põt dici ad pñs ꝙ vtus coğſcẽs ſil duo ꝯria ſm diuerſa:etiam ſenſibilia diuerſoꝝ geneꝝ coğſcit ea vnica actiõe: q2 ſicut itellꝰ apphẽdit: ſic ⁊ ſenſu3 q̃3tũ ad ꝓpom. Uel dicas cãm q̃re nõ. ¶ Jtez vniꝰ vtutis ſil ⁊ ſemel nõ eſt niſi vnꝰ actus:ſed ꝯprehẽſio ſenſibiliu3 per virtutẽ ſenſitiuã eſt actus ipſius vtutis ſenſitiue.⁊ iõ ſimul nõ põt eſſe niſi vna.

Ad primum arm dico ꝙ itellꝰ ſil põt itelligere diuerſa vnica actione ſub rõne ꝯueniẽtie:vel drie:ſed ſil itelligere diuerſa ⁊ ſub diuerſis rõnibꝰ oĩno nõ vr poſſe: ⁊ ad iſta3

T.c.10. itentionẽ dixit Ap.4.metaph. ꝙ q vnũ nõ intelligit nihil itelligit veꝝ eſt q̃3tũ ad rõne3 formalem ſub q̃ aliq̃ ſimul itelligunt.op3 ꝙ ſint vnũ:ſed ſm ſe pñt eſſe diuerſa. ¶ Ad aliud põt dici ꝙ cũ vnũ quodq̃3 ꝯrioꝝ imutat ſenſu3 ſm ſe:⁊ per poam ꝓpriã. tũc faciunt imutatiões ꝯrias quodãmõ vel diuerſas.⁊ h̄ nõ eſt ſimul:ſed ſucceſſiue ſed cum imutãt ſimul. tũc nõ faciunt diuerſas imutatiões oĩno: ſ3 vnũ ſub rõne ꝯueniẽtie vel dñtie. ¶ Uel põt dici ꝙ quãuis vna virtus ſimul imutet diuerſis imutabꝰ:q2 valde difficile videtur illud negare: tñ nõ cognoſcet ſimul diuerſis actionibus.q2 quãuis imutatiões ſint diuerſe:tamẽ virtus remanet vna in ſe. ⁊ iõ nõ põt ſimul vti illis diuerſis motibꝰ ad diuerſas ſenſatiões eliciẽdas. ¶ Ad aliud põt dici ꝯcedẽdo: ꝙ ſicut vnus ſenſus ſe h3 ad ſenſibilia oĩa diuerſa.ſic diuerſa ad vnũ. ⁊ ideo ſicut diuerſi ſenſus nõ pñt cognoſcere vnũ ſenſibile. ſic vnꝰ nõ põt diuerſa penitus cognoſcere in nullo conueniẽtia. vñ cũ dicimus vnã virtutẽ ſimul cõprehẽdere diuerſa ⁊ ꝯria ſenſibilia.op3 ꝙ illa ꝯueniãt in vna rõne.i.in vna ꝓprietate.ſ.ꝯueniẽtia vel dñtia:⁊ ſi nullo mõ ꝯueniret: vna virtus nullo modo ſimul cognoſceret ipa. Uel põt dici ꝙ nõ ẽ ſile: q2 diuerſi ſenſus reu nulliꝰ ſenſibilis pñt hr̃e opõnẽ vnã:q2 ad vnitatẽ opatõis ſemꝑ requirit vnitas virtutis operãtis:ſed vnus ſenſus bñ põt hẽre vnã actiõe3 reu diuerſoꝝ ſenſibiliũ ſaltẽ in vno cõicantis:⁊ ratio hꝰ eſt:q2 ſemꝑ virtus ſuꝑior potẽtior eſt iferiori:⁊ conſtat ꝙ ſenſus cõis eſt ſuꝑior ⁊ nobilior ſenſibus particubꝰ.⁊ iõ poterit cognoſcere obta ipſoꝝ partium ſenſuũ:l3 diuerſi ꝑticulares ſenſus nõ poſſint ꝑ ſe cognoſcere vnũ obm:ſaltẽ loquẽdo de ꝓprÿs ſenbꝰ:quia cõia bene poſſunt a diuerſis ſenſibus ꝑcipi. S3 adhuc h̄ eſt ꝑ diuerſas actões. Uel poſſet dici ꝙ maior eſt vera faciẽdo cõparatione3 iter ſenſus eiuſdẽ ordis:ꝙ ſicut diuerſi ſenſus ꝑticulares vt viſus ⁊ auditꝰ nõ pñt ꝑcipe vnũ ſenſibile vna actõe.ſic vnus ſenſus ꝑticularis.puta viſus vel auditus nõ põt vna actiõe cõprehẽdere ſenſibilia diuerſa ſaltẽ diuerſoꝝ generũ vnica actione: ſed ſi loquamur de diuerſis ſenſibus ꝑticularibꝰ ⁊ de vno ſenſu nõ ꝑticulari:ſ3 cõi q eſt alteriꝰ ordinis ⁊ ſuꝑioris:nõ erit cõueniẽs ſilitudo. ¶ S3 aliquis poſſet dubitare de vno ſenſu ꝑticulari reu diuerſoꝝ ſenſibiliũ ꝓprioꝝ vt eſt viſus reu albi ⁊ nigri.vtꝝ ꝯphẽderet ea ſil vnica actõe.Et põt breuiter dici ꝙ ſic ſm ꝙ ꝯueniũt aut dñt: tñ illð iudim de illa ꝯueniẽtia vł dria eſt nũciatiue ⁊ minꝰ ꝯplete i ſenſu ꝑtiu.ꝯpletiue aũt in ſenſu cõi. ¶ Et ſi qs ſophiſtaret.ſic ſe hñt diuerſi ſenſus ꝑtires ad vnu3 ſenſile ꝓpriũ ſic vnꝰ ſenſus ad diuerſa ſenſilia ꝓpa. diuerſi aũt ſenſus ꝓprÿ nũq̃3 ꝑ ſe coğſcunt vnũ ꝓpriũ ſenſile. vt p3.2.de aia.ğ vnꝰ ſenſus ꝓpriꝰ nõ po- T.c.144.
teſt ꝑcipe ſenſilia diuerſa. Põt dici ꝙ nõ eſt ſile:q2 diuerſa ſenſilia ꝓpa vt albũ ⁊ nigrũ bñ pñt ꝯtineri ſub vno pº obo vt albũ ⁊ nigrũ ſub colorato.⁊ ideo ab vna vtute pñt cognoſci:cuiꝰ eſt illud obm pmũ. Sed vnũ ſenſile ꝓpriũ nõ põt ꝑ ſe cõtineri ſub diuerſis pmis obis diuerſoꝝ ſenſuũ. vt p3 de ſe ꝑ inductionẽ.ideo ⁊c̃.

Queſtio. XXXV.

Queritur vtrũ ſenſibile hẽat eẽ in meº.i.illð qð cãtur a ſenſili realr vel ſpũalr. ſolũ aũt in ſenſu itẽtiõalr. Et argr pº ꝙ nullo mõ eſt ſenſibile in meº ſm eẽ reale: q2 forª q̃ recipit in mã ſine ꝯrio:ita ꝙ nõ h3 ꝯriũ i ea nõ põt recipi ſm eẽ reale in illa mã in iſtis iferiobꝰ. nã in h̄ dñt mã iſtoꝝ inferioꝝ a mã celi: q2 mã celi h3 formã ꝯrietate carẽtẽ. ⁊ iõ celũ eſt ignãbile ⁊ incorle. ſed mã iſtoꝝ iferioꝝ recipit formas hñtes ꝯriũ: ſi recipit eas realr:⁊ ſi nõ hñt ꝯriũ nõ pñt eſſe in mã iſtoꝝ inferioꝝ ſm eẽ reale:ſ3 ſenſilia ſm eẽ qð hñt in medÿs nullũ hñt ꝯriũ:q2 tũc nõ fieret in iſtãti: cuiꝰ opm p3 ad ſenſu3:ſaltẽ ð lumie ⁊ colore.q̃re ⁊c̃. ¶ Jtẽ vbi ſenle nõ ẽ mãlr nõ ẽ realr. nã ſenlia ſunt

foꝛe mãles: ſꝫ in me° ⁊ in oꝛgano ſenſile nõ eſt mãli ter. nã ſenſus ⁊ ſuſceptio ſpẽꝝ ſine materia. q̃re ⁊c. ¶ Item ſenſibile poſitũ ſup ſenſuꝫ ꝑm ſuũ eẽ reale nõ facit ſenſuꝫ: ſꝫ ſenſile ꝑm eẽ in me° eſt poſituꝫ ſup ſenſum ⁊ facit ſenſum. g̊ nõ eſt ibi ꝑm eẽ reale. ¶ Itẽ foꝛa q̃ nõ remanet remoto gnãnte nõ hꝫ eẽ reale in illo in quo nõ manet remoto gnãnte. naꝫ talis foꝛa nõ hꝫ eẽ fixũ ⁊ ſtabile. ⁊ tale ẽ eẽ reale: ſꝫ foꝛma ſenſibilis in me° nõ manet amoto gnãnte ſaltẽ coloꝛ ⁊ lumẽ: vt mam ẽ. q̃re ⁊c. ¶ Itẽ nl'la q̃li

Cõmen. 97. tas realis 2a põt eẽ in ſimplici el'to. vt dicit Cõmẽ. in. 2. de ania. Sed coloꝛ eſt q̃litas 2a: ⁊ mem eſt ſimplex el'm vel eẽ põt. q̃re ⁊c. ¶ Iteꝫ ſi coloꝛ eſſet in me° ⁊ oꝛgão real'r: aut eẽt eiuſdẽ ſpẽi cũ coloꝛe obiecti: aut alteri' ſpẽi. nõ põt dici ꝙ ſit eiuſdeꝫ ſpẽi: q: tũc ſicut albũ ⁊ nigrũ i coꝛb' terminatis ꝯriant̃ ſic albedo ⁊ nigredo ꝑm eẽ in me° ⁊ oꝛgão eẽnt ꝯrie. ⁊ tũc nõ poſſent ſil' eẽ in vna ⁊ eadẽ ꝑte medij: qd̕ falſum eſt: cũ ꝑ eãdẽ ꝑteꝫ aeris videat̃ albo ⁊ nigredo. ſi hr̃et eſſe reale alteri' ſpẽi nõ poſſꝫ ducere in cognitionẽ ipſi' coloꝛis obi: qd̕ tñ falſum eſt.

Oppoſitũ ar̃ qd̕ eſt in me° circũſcripta oĩ oꝑõne itell'us eſt ibi real'r. nã talia dñr entia realia ⁊ real'r exña q̃ ſine oꝑõne itellect' ſunt ⁊ hñt eẽ circũſcripta oĩ oꝑõne nr̃i itellectus. q̃re ⁊c. ¶ Iteꝫ h̕ ſpãl'r oñdit̃ de caloꝛe: q: qd̕ põt alterũ coloꝛare hꝫ coloꝛẽ real'r: ſꝫ mem hñs coloꝛẽ alicui' obti põt alterũ coloꝛare: ſicut videm' ꝙ cũ radi' ſolis trãſit ꝑ vitrum plenũ vino rubeo coloꝛat̃ mappa rubeo: ſic̃ ſenſui eſt mam. ¶ Item

Cõmen. 97. dicit Cõmenta. in. 2. de ania: ꝙ videmus ꝑietes coloꝛari coloꝛe plãtaꝝ apud trãſitũ nubiũ ſup ipſos qd̕ non eſſet niſi ipſe aer reciꝑet coloꝛem realiter. ¶ Iteꝫ qd̕ denoĩat aliquid ꝑm ꝙ eſt in poa eſt in eo real'r. ea. n. que ſunt in ania: q: ſunt in ipſa intentiõaliter nõ denoĩant ipſaꝫ aĩam. vt ꝯr dr̃ de ſecundis ĩtentiõib' ⁊ hꝫ: ſed ſenſibilia aliq̃ denominãt mem ꝑ qd̕ ꝑtingunt ad oꝛganũ: q: aer dr̃ illuminatus. q̃re ⁊c. ¶ Itẽ foꝛa que ab agẽte reali educitur de poa ſubti realis eſt in illo ſubo real'r: q: cui' cãe ſunt reales illud eſt reale: ſꝫ eẽ ſenſibiliũ ĩ medijs ⁊ oꝛgãis educit̃ ab agẽte reali. ſ. ab ipſis ſenſib' foꝛmis de poa mãe realis. ſ. d̕ poa ipſi' medij. q̃re ⁊c.

Dimiſſis oĩbus opiõnib' alioꝝ. vr̃ mihi ad pñs ꝙ eẽ reale capit̃ q̃tũ ad ꝓpoſitũ ſpectat 3r. vno mõ accipit̃ eẽ reale ꝓut diſtin

T. c. 39. guit̃ ꝯ eẽ in aĩa: ⁊ h̕ mõ accipit Arꝫ. in. 3. de aĩa vbi dicit: ꝙ oĩo ſicut res ĩſeꝑabiles ſũt a mã. ſic ⁊ que ſunt ꝑm itell'm. g̊ diſtiguit res ab eis q̃ ſunt ꝑm in

T. c. 8. tellectũ. ⁊ ꝑ ꝯñs eẽ reale ab eẽ i itell'u. ⁊ in. 6. mece dicit: ꝙ nõ eſt veꝝ ⁊ falſum in reb': ſed i mẽte g̊ diſtinguit eẽ in reb' ab eẽ in mente. Alio° capit̃ eſſe reale ꝓ eſſe ꝑdicamẽtali. vt dicat̃ hr̃e eſſe reale qd̕ eſt aliqd̕ de aliquo ꝑdicamẽto. ⁊ illo mõ nõ eſt dubiũ ꝙ põt accipi eẽ reale: q: res ⁊ ens ſunt ſynonima. ⁊ iõ ſicut vnũ ſig̃tũ entis eſt ens in ꝑdicamento. ſic vnũ ſig̃tũ h' nõis res eſt ꝙ eſt in ꝑdicamẽto. ⁊ ꝑ ꝯñs eſt eſſe reale ꝑdicamentale vno mõ. 3° mõ capit̃ eſſe reale ꝓ eẽ coꝛpoꝛeo ⁊ q̃to ſiue extẽſo quãtitatiue: ⁊ illo mõ cõiter apud vulgus capit̃ eſſe reale. nõ. n. reputat vulgus aliqd eſſe rẽ veraꝫ niſi qd̕ eſt coꝛpoꝛeũ ⁊ q̃tũ: q: nõ cognoſcũt aliq̃ incoꝛpoꝛea ⁊ ſeꝑata a magnitudine. ſicut pꝫ loquẽti cũ ipſis vulgarib' ⁊ ydiotis. ¶ Tunc dico tria ad q̃õneꝫ. ꝑmo ꝙ ſi ſumat̃ eſſe reale ꝓut diſtinguit̃ ꝯ eẽ in aĩa: ſic ſenſibilia hñt eẽ in medijs ꝑꝫ eſſe reale. ¶ 2° dico ꝙ ſi capiat̃ eſſe reale ꝓ eſſe ꝑdicamẽtali: ſic ſenſibilia ſunt in medijs ꝑꝫ eſſe reale. ſic̃ illud qd̕ capit̃ a foꝛa ſenſibili in me° nõ hꝫ eſſe reale in ipſo me°. ¶ 3° dico ꝙ ſi capiat̃ eſſe reale ꝓ eſſe coꝛpoꝛeo. ſ. extẽſo extẽſione q̃titatiua illi' medij. ſic ſenſibilia nõ hñt eſſe in me° reale: ſed eſſe ſpũale. Primũ decl'at̃: q: illud qd̕ eſt in aliq̊ ſubo qd̕ q̃dẽ ſubm nõ eſt aĩatũ hꝫ eſſe reale in ipſo ſubto capiẽdo eẽ reale ꝓut diſtiguit̃ ab eẽ in aĩa. Iſta ꝓpõ eſt mata. poſtq̃. n. aliqd̕ ſubm nõ eſt animatũ illud qd̕ eſt in poa nõ hꝫ eſſe in aĩa ꝑm ꝙ hꝫ: ita ꝙ eſſe in ipſo nõ eſt eſſe in ania. ⁊ iõ eſt eſſe reale ꝑm ꝙ reale eſſe diſtinguit̃ ꝯ eſſe in ania. Nũc aũt itentiões ipſoꝝ ſenſibiliũ ſunt in me° de hoc nõ eſt dubiuꝫ. aliqd. n. ſuſcipit̃ in me° ab ipſis ſenb': q: aliter ſenſibilia nõ agerẽt in ſenſum niſi ꝑus agerẽt in mem: eo ꝙ oĩs hitus exñs in coꝛe nõ agit niſi ꝑ ꝯtactũ. ⁊ iõ cũ pm agens nõ tãgat vltimũ paſſuꝫ: ⁊ cũ pm agẽs

agat aliqd i itermem. vt Cõmen. dic̃ i. 2. de aĩa. ali Cõmen. 67.
qd g̊ capit̃ ab ipſis ſenſib' in mem: ⁊ h̕ vocat̃ inten ⁊ cõmẽ. iiij6.
tio ⁊ ſpẽs foꝛe ſenſibilis: ⁊ ꝯſtat ꝙ mem nõ eſt aniatũ. g̊ illud qd̕ fit a ſenſili in me° real'r ꝑm eſſe reale diſtiguit̃ ꝯ eſſe in aĩa. ⁊ h̕ eſt ꝯ̊ pa. ¶ Sꝫ ſtatim occurrit dubi° ꝯ iſtã rõnẽ: q: certũ eſt ꝙ mem tact'. ſ. caro eſt qd aĩatũ: cũ ſit ꝑs aĩalis. g̊ ſaltẽ itentiones tãgibiliũ nõ ſunt in me° tãgẽdi real'r ꝑm ꝙ eẽ reale diſtinguit̃ ꝯ eẽ in ania. ¶ Dico ꝙ q̃uis caro ſit qd aniatũ: nõ tñ qd aniatũ eſt aĩa cognoſcitiua ꝑꝫ ꝙ cognoſcitiua eſt. v̓tus. n. tactiua cuius eſt cognoſcere tãgibilia nõ eſt in carne: que eſt mem deferẽs ĩtentiões tãgibiliũ. mõ cũ dixi ꝙ intẽtiões ſunt in me° real'r: ꝑm ꝙ eſſe reale diſtiguit̃ ꝯ eẽ in aĩa: itelligo in aĩa cognoſcitiua: ita ꝙ ipſa mea: rõne q̃ media ſũt: nõ cognoſcũt: ⁊ h̕ eſt mam. ¶ 2a ꝯ̊ ꝓbat̃: q: illud eſt realiter in aliquo ſubo capiẽdo eſſe reale ꝓ eſſe ꝑdicamentali qd̕ eſt ens in actu ꝑm ſe circũſcripta oĩ oꝑõne itell'us. ⁊ dico ens: q: nõ eſt in ali

qua cathegoꝛia ꝑdicamẽtali. vt pꝫ. 6. metaph̕. ⁊ di T. c. 4.
co actu: q: ꝑm aliquos ens in poa nõ eſt in ꝑdicato: ⁊ dico ꝑm ſe: q: ens ꝑm accñs nõ eſt in ꝑdicamẽto.
vt pꝫ. 5. ⁊. 6. metaph̕. Et dico circũſcripta oꝑõne no T. c. 14.
ſtri itell's: q: que fiũt ab itell'u nr̃o nõ ponunt̃ in ꝑ T. c. 4.
dicamẽto ꝑm viã famoſioꝛẽ. ⁊ vr̃ intentio Arꝫ. in
6° metaph̕. Nũc aũt itẽtiões ſenſibiliũ ſunt entia T. c. 4.
q̃dã in actu ꝑm ſe circũſcripta oĩ oꝑõne nr̃i itell's. ſunt. n. entia: q: qd̕ nõ eſt ens nõ mouet aliqd̕ mo
bile: ſicut ⁊ a nullo mor. vt pꝫ. 9. metaph̕. Et iã iten T. c. 20.
tiões exñtes in medijs ĩmutãt oꝛgana ĩmete. ſi. n. nõ ĩmutarẽt ĩmete oꝛgana quid eſſet ĩmediatũ mouẽs: certũ eſt ꝙ ipm ſenſibile extra nõ eſt ĩmediatum ĩmutãs oꝛganũ: cuꝫ nõ tãgat ipm: ⁊ mouẽs ⁊ motũ debẽt eẽ ſimul: ita ꝙ ipſoꝝ nihil eſt mediũ.
vt declaratũ eſt in. 7. phyſico. g̊ itẽtiões ſenſibiliũ T. c. 10.
hñt in medijs aliq̃ entitatẽ: etiã ſunt entia i actu: q: ſemꝑ eſtimabit̃ aliq̃ ſpẽs mouẽs. vt Ariſto. di
cit in. 3. phyſi. ⁊ dcm̃ eſt: ꝙ ille itentiões mouẽt oꝛ T. c. 17.
gana. g̊ ſunt entia actu vel actus q̃dã: ⁊ hoc ſufficit mihi: etiã ſunt entia ꝑm ſe: q: ens ꝑm accidẽs dicitur in ꝓpoſito qd̕ nõ hꝫ cauſam determinatã: ⁊ nõ eſt ſemꝑ: nec ſicut frequẽter: ⁊ eſt ens caſuale ⁊ foꝛtuitũ. manim aũt eſt ꝙ ille intentiões habẽt determinatas cãs. ſpẽs. n. albedis nũq̃ cauſaret̃ ab aliquo alio ĩmete: ⁊ etiã ſemꝑ vel frequenter certum eſt: ita ꝙ non ſunt entia caſualia ⁊ foꝛtuita: etiam

omni ope nr̃i intellꝰ circũſcripto hérent eſſe ille itentiões in medijs dico. dato. n. ꝙ nullus hõ itelligeret. adhuc albedo imutaret dyafanũ ſibi ꝓpinquũ: ⁊ ſic de ſilib⁹: ⁊ h̃ nõ eſt duᵐ alicui itellĩti. ſeqtur igit̃ ꝙ eẽ cãtũ a ſenſib⁹ in me⁹ eſt eſſe reale ſm ꝙ eẽ reale ſtat ꝓ eſſe pdiˡˡ. Ingrere do in q̃ ſpẽ predicamẽti ⁊ in quo pdicamẽto ſit illud qd̃ a forma ſenſibili cauſat̃ in me⁹: nimis eẽt lõgũ: ⁊ nõ eſt preſentis ſpecuⁿⁱˢ. ¶ 3ᵃ ꝯ ꝓbat̃. qꝛ illud qd̃ totũ eſt in aliq̃ ſubto toto ⁊ totũ in q̃libet pte illi⁹ ſubti eſt in illo ſpũalr̃ ⁊ nõ realiter. capiẽdo eſſe reale pro eſſe ext̃eſo ext̃eſione q̃titatiua: ſed itentio for͛ ſenſibilis eſt tota in toto me⁹ p qd̃ põt illud ſenſibile ſentiri ⁊ tota in qualʒ pte illi⁹ medij. g̃ illa itentio vel iſta ſpẽs vel illud cãtũ a for͛ ſenſibili: quocũqꝫ mõ tu volueris appellare. oĩno nõ eſt in ipſo me⁹ realiter ſm illã acceptionẽ eſſe realis. ſ. ꝓ eẽ ext̃eſo q̃titatiue. maior ꝓpõ illius ſylli appet: qꝛ forᵃ que eſt in aliq̃ ſubto realiter. i. hʒ eẽ ext̃eſum extenſiõe illius ſubti hʒ eſſe tota in toto illo ſubo: ⁊ ps in pte ⁊ nõ tota in qualibet parte: ſicut nos videmus ꝙ albedo exñs in aliq̃ corpe termiato hʒ eſſe tota in illo toto ſubo: ⁊ ps albediſ in pte ſuperficiei: ⁊ nõ eſt tota albedo in q̃libet pte ſupficiei. vt maᵐ eſt. ⁊ iõ forᵃ que tota eſt in toto ſubo ⁊ tota in q̃libʒ pte nõ eſt in iſto realr̃. i. ext̃eſiue ⁊ totalr̃ ſm ꝙ h⁹ eſt: ⁊ ſic pʒ maior: ſed minor ꝓpõ oñdit̃. nã itentio albedinis vr̃ eẽ tota in toto me⁹ quo põt videri illa albedo: qꝛ nihil ipſius eſt ex̃ illud totũ meᵐ p qd̃ põt videri. Da. n. ꝙ aliqd eẽt de ea ex̃ illud totũ meᵐ: qꝛ aliqd eẽt ex̃ ipm p qd̃ illa poſſʒ videri. totũ aũt eſt extra qd̃ nihil eſt eoꝝ que pertinẽt ad ipʒ. vt pʒ. 5. metaph. ⁊ tota in q̃libet pte illi⁹ medij: qd̃ pʒ: qꝛ p q̃libet ptẽ illi⁹ medij põt albedo tota videri. ſicut p meᵐ interceptũ laterib⁹ vni⁹ mĩmi foraminis põt videri tota albedo vni⁹ magni piet̃l. vt pʒ expimẽto. ⁊ h̃ nõ eſſet niſi in tota itentiõe albedis. i. itẽtio totius albedis repreſentatiua eẽt i iſta parte medij.

T.c.31.

¶ Et intelligatis ſane: qꝛ nolo dr̃e ꝙ tota intentio albedis ſit in q̃libet pte medij. ſic ꝙ illud idem qd̃ eſt in vna pte medij de intẽtiõe albedis ſit in alia pte medij: qꝛ bñ ſcio ꝙ illud qd̃ eſt iuxta colũpnã de itentiõe albedis nõ eſt in parte medij iuxta parietẽ: ſed itelligo ꝙ totã itentiõ albedis eſt in qualibet parte medij illi⁹ q̃tũ ad pñtationẽ toti⁹ albedinis. ſ. ꝙ illud qd̃ eſt in quacũqꝫ pte medij preſentat totã albedinẽ: ſicut illud qd̃ eſt i toto me⁹ ⁊ ſic itentio albedis recepta in me⁹ nõ eſt ext̃eſa extenſiõe medij. ſic ꝙ illud qd̃ eſt in vna pte medij pſentet ſolũ vnã ptẽ for͛: ⁊ illud qd̃ eſt in alia parte medij pñtet aliã ptẽ: qꝛ iã nõ poſſet tota albedo videri meͥ q̃libet pte medij qd̃ expimẽtalr̃ pʒ eſſe falſum. pʒ igit̃ ꝙ illud qd̃ cãtur ab albedie i me⁹ nõ ẽ in eo realr̃: capiẽdo eſſe reale ꝓ eſſe ext̃eſo ⁊ corporeo: ſic itellĩdo. vt dcm̃ eſt: ⁊ tale eẽ for͛ ſenſibilis in me⁹: vocat̃ eẽ ſpũale ſeu itentõale. ſ. ꝙ qcq̃d eſt ab illo ſenſibili cãtũ in me⁹ pñtat ipm ſenſibile totũ: ⁊ ſi nõ intelligit̃ ſic ſpũale eſſe ⁊ itenˡᵉ neſcio qũo itelligit̃ ꝙ ſenſibile eſt in me⁹ ſpũalr̃ ⁊ itentiõalr̃: ⁊ cũ negat̃ a ſenb⁹ eſſe reale in me⁹ neſcio qũo intelligit̃ eẽ reale niſi mõ pdicto. ſ. capiẽdo eẽ reale ꝓ eẽ corporeo ⁊ ext̃eſo q̃titatiue ſm ꝙ totũ eſt in toto: ⁊ ps in pte nõ totũ in parte: nec q̃tũ ad ſubſiſtẽtiã abˡᵉ: nec q̃tũ ad pñtationẽ ſui. hoc. n. mõ for͛ ſenſibiles ſunt in obtis realr̃. vbi. g. p minoribus albedo pietis eſt realiter in ſupficie parietis. ſ. ꝙ totã eſt in tota ſupficie ⁊ pars in parte ſupficiei ⁊ nõ eſt tota albedo in vna parte ſuperficiei: nec quãtũ ad eſſe abˡᵉ: nec q̃tũ ad pñtationeʒ. ſ. qꝛ illud qd̃ eſt in vna pte ſupficiei de albedine nõ pñtat viſui totaʒ illã albedinẽ: ſicut maᵐ eſt: qꝛ ſi alie ptes cogerent̃ iã tota albᵒᵒ nõ pñtaret̃ viſui: ſʒ eꝯ in itentione q̃ eſt in me⁹ nã qcq̃d eſt in vna pte medij de itentiõe albedinis põt pñtare viſui totã albedinẽ: etiã ſi alie ptes remouerent̃. Sic dcm̃ ſit ad q̃õnẽ.

Ad rationes. ad pmã cuʒ dr̃ forᵃ que recipit̃ in mã iſtoꝝ inferioꝝ ⁊ nõ hʒ ɔ̃riũ nõ eſt in eo realr̃. Iſtã rõnẽ facit nou⁹ expoſitor ſupra 2ᵐ de ania. ad ꝓbãdũ lumẽ nõ eſſe in me⁹ realr̃. ⁊ poſſumus dicere p diſtõnẽ poſitã ꝙ veꝝ eſt: ꝙ talis forᵃ nõ eſt in mã illa realr̃. i. corporaliter mõ pdeclarato: gn tñ ibi ſit realr̃ alijs duobus modis nõ opʒ. ſ. pdicamẽtalr̃ ⁊ nõ tãqꝫ in aĩa: Uel dicat̃ ꝙ nõ oʒ ꝙ forᵃ recepta in mã iſtoꝝ iſerioꝝ nõ hñs ɔ̃riũ nec ſit realis: qꝛ certũ eſt ꝙ for͛ ſubales iſtoꝝ inferioꝝ recipiunt̃ in mã realr̃: ⁊ tñ nihil eſt eis ɔ̃riuʒ ꝓpe ⁊ p ſe. Uel dicas. ꝙ veꝝ eſt ꝙ nullo mõ hẽat ɔ̃riũ. Si tñ nõ hʒ ꝓpriũ ꝓpe loᵒᵒ de ɔ̃rio: ſed hẽat ɔ̃riũ qd̃ eſt ꝓuatiue oppoſiᵐ illud ſufficit ad realẽ exñaʒ: ſicut videmus ꝙ motui circulari nihil eſt ɔ̃riũ ꝓpe loquẽdo de ɔ̃rio ꝓ forma maxie diſtãte poſita ſub eodẽ genere: ſed hʒ ɔ̃riuʒ large qd̃ eſt ꝓuatiue oppoᵐ. ſ. qetẽ. Et tñ motus cir circularis ſuſcipit̃ in mã iſtoꝝ iferioꝝ reliter. ſ. in igne q̃ in ſua ſpa mo⁹ circulariter. vt pʒ. ꝑ metheo. mõ iſtis itentiõib⁹: lʒ nõ ſit aliqd ɔ̃riũ ꝓpe dcm̃: tamen eſt eis aliqd hñ oppoᵐ ꝓuatiue. nã me⁹ cũ nõ ſunt eis pñtia ſenſibilia carẽt itentiõib⁹ ſenſibiliũ ⁊ ſunt apta nata ſuſcipe eas: ⁊ ſic ſunt ꝓuatiua. naʒ ꝓuatio eſt negatio for͛ in ſubo apto nato. vt pʒ. 4. T.c.4. metaph. ⁊ ſic hñt ꝓuatiõeʒ ſibi oppoſitã. ⁊ hoc ſatl eſt ad h̃ ꝙ realiter recipiant̃ capiẽdo eẽ reale duobus modis pmis. Uel poſſʒ dici ꝙ hr̃e ɔ̃riũ q̃cũqꝫ mõ loᵒ de ɔ̃rio nihil facit ad hoc ꝙ forᵃ ſit realr̃ in mã iſtoꝝ iferioꝝ. Et cũ ꝓbat̃. qꝛ in h̃ dr̃t mã iſtoꝝ iferioꝝ a mã ſupioꝝ. Dico ꝙ tu ſupponis vnũ impoſſe ɔ̃ totã phiaʒ Ar. ꝙ corᵃ ceᵃ hẽant mãm: q̃ eſt in poᵃ ad eſſe ⁊ recipe formã ſubalẽ. nã plane vult Ar. oppoᵐ ꝑ celi ⁊ mũ. ⁊. 8. metaͨᵉ. ⁊ Cõmẽt. demõ T.c.20. ⁊ ide ſtrat in valde multis locis: ⁊ de h̃ nõ plus ad pñs: T.c.12. qꝛ difficili⁹ ẽ ppᵗᵒ. ¶ Ad aliud cũ dr̃ in q̃cũqꝫ ſenſibile nõ eſt mãlr̃ in eo nõ eſt realr̃. Dico ꝙ ſenſiˡᵉ eẽ mãlr̃ in aliq̃ põt itelligi 2ʳ. vno mõ ꝙ penit⁹ ſit ſeparatũ a mã: ⁊ ſic bñ volo ꝙ in q̃ ſenſiˡᵉ eſt nõ mãliter. i. oĩno ſepatũ ſm ſubſiſtentiã a mã: in iſto nõ eſt realr̃. Alio⁹ põt itellĩ nõ mãlr̃. i. nõ cũ diſpõnib⁹ mãlib⁹. quas hʒ in obo: ⁊ nõ oʒ ſi forᵃ ſenſibilis nõ ſit mãlr̃ in aliq̃ ꝙ nõ ſit ibi realr̃: ſicut lʒ in me⁹ nõ ſit albedo realr̃. i. cũ diſpõnib⁹ mãlib⁹. quas hʒ in obto. ſ. ext̃eſiõne ⁊ termiatõe ⁊ h⁹: nõ oʒ ꝙ in me⁹ nõ ſit realr̃ quocũqꝫ mõ: ſʒ bñ veꝝ eſt: ꝙ nõ eſt ibi realr̃ capiẽdo 3ᵒ mõ eẽ realr̃: ſʒ alijs modis nõ ɔdit rõ. ¶ Ad aliud dico ꝙ ſenſiˡᵉ poſitũ ⁊c̃. veꝝ eſt: ſi capiat̃ eẽ 3ᵒ mõ. vñ alᵒᵒ ſm eẽ qd̃ hʒ i ſupficie reale pmis duob⁹ modis nihil icõueniẽs eſt ꝙ ſenſiˡᵉ ſm eẽ reale poſitũ ſup ſenſuʒ faciat ſenſuʒ: ⁊ nõ negauit Ar. nec Cõmẽ. ſic pʒ inueñ itentionẽ ipſoꝝ. ¶ Ad aliud. ſilr̃ põt dici ꝙ ꝯcludit lumẽ ⁊ colorẽ non eſſe in medio realiter 3ᵒ modo: quia illud eſſe eſt eſſe fixũ ⁊ ſtabile ⁊ remanet remoto generãte:

ſed de alys modis eẽ realis nõ ↄcludis. vel poſſuʒ dr̃e ꝙ maior nõ eſt vlr va. nã ↄſtat ꝙ mot⁹ hʒ realiter eẽ i mobili: ꝛ tñ motus nõ manet remoto mo-
T.c.pmi: uente. vt pʒ. 7. phyſicoꝝ. ¶ Ad aliud põt ↄcedi ꝙ q̃litas zª non eſt realr̃ in ſimplici elnto. ꝛ iõ bñ volo ꝙ illud qđ eſt cãtuʒ a colore in me° nõ eſt qualitas zª ꝛ ꝙ color nõ eſt realr̃ in me°. Sed tñ qn aliqd reale ſe hñs pmis duob⁹ modis ſit cãtuʒ a colore in me° rõ nõ ↄit: ꝛ tñ dixi ꝙ ſenſibilia ſunt realr̃ in medys. itellndũ eſt ſenſibilia. i. illud qđ cauſat ꝛ iprimit in medys a ſenb⁹ formis exñtibus in obiectis: nõ tñ credas ꝙ ego velim dicere ꝙ mediuʒ illđ p qđ nos videmus colorẽ: aut audim⁹ ſonũ ſit ſimplex elm: qꝛ bñ ſcio ꝙ in loco gnõnis vbi ſunt corª colorata ꝛ ſonãtia nõ ſunt ſimplicia elta oino. Sʒ forte ſi ita eſſet ꝙ eẽnt ſimplicia: adhuc nihil ꝓhiberet medib⁹ ipſis colorata videri: qꝛ nõ ſuſcipiunt imutationẽ a colore ſm ꝙ cõmixta ſunt: ſed rõne dyafatis quã ↄſtat poſſe eẽ in ſimplici elemẽto. ¶ Ad aliud eſt itellndũ: ꝙ illa rõ petit vnã difficultatẽ que eſt ex ꝓpom pnle. vtrũ. ſ. illud qđ cauſat a colore obti in me° ſit eiuſdẽ ſpẽi ſpãme cũ ipſo vel nõ: ꝛ de hoc fuerũt opiones. ¶ Audiui quẽdã rñdẽtez in diſputatiõe tenere ꝙ itentio albedinis exñs in me° eſt eiuſdẽ ſpẽi ſpãme cũ colore obti: ſed dr̃ ſm eẽ minus ꝑfectũ ab ipſo. ꝛ iõ nihil eſt iconueniẽs: ꝙ ſit ſimul cũ itentiõe nigri: qꝛ ↄria ſm eẽ remiſſuʒ ꝛ diminutũ pñt eẽ ſil: vel dicat ꝙ eſt alterius ſpẽi ſpãme. Et tu dicis. quõ igit ducit in cognitionez albedĩs obti. dico ꝙ q̃uis ſit alteri⁹ ſpẽi: tñ eſt eius ꝓpri⁹ effectus ꝛ hʒ ꝓportionẽ ꝛ ſilitudinẽ cũ ipſa. ꝛ iõ poterit eẽ rõ cognoſcendi albedinẽ: cuius eſt ſpẽs. Et vr̃ ꝙ melius eſt ſic tenere: qꝛ cõſtat ꝙ albedo obti ↄſeqt mixtionẽ lucidi cũ opaco interminato corpore. itentio aũt illa que eſt in me° nõ ↄſeqt talẽ mixtionẽ in ipo me°. qđ eſt ſuũ ſubm. q̃re videt ꝙ eſt alterius ſpeciei ſpecialiſſime. ¶ De h tñ ad pñs nõ determio: ſed tñ ſufficit ſoloni rõnis q̃tũ dcm ẽ: ꝛ ſi nõ ſufficit tibi: q̃ras a doctioribus vigili ꝑquiſitiõe: qꝛ nõ poſſum h oĩa ſcribere que reqrunt ad ſciam iſtoꝝ ꝓbleumatũ.

Rationes in oppom ꝓcedũt via ſua. ¶ Ad pm ↄcedat ꝙ color eſt vlr forª ſenſibilis cãns i me° aliqd: hñs eẽ reale. i. eẽ ꝑdicamẽtale ꝛ eẽ reale ſm ꝙ eẽ reale diſtinguit ↄ eẽ in conceptiõe aĩe. aliter nõ ↄit. ¶ Ad aliud cũ dr̃. qđ poteſt alteruʒ colorare per ſuũ colorẽ hʒ realiter ſm aliquẽ modũ realitatis. ſ. pmis duob⁹ modis realitatis: ſʒ 3° mõ nõ opʒ. ¶ Ad aliud cũ dicis quod denominat ꝛc. dico ſicut pus ꝙ ſufficit ꝙ illud qđ denoĩat aliqđ ſubm ſit in eo realr̃. i. ſm eſſe ꝑdicamẽtale: ꝛ nõ ſicut in ↄceptu: ſed nõ oʒ ꝙ ſint in eo cõporaliter mõ pus dicto. ¶ Silr̃ ad 4m vr̃ neceſſario ꝙ ↄit ꝙ effectus forme ſenſibilis in me° cauſatus ne̾cio eſt ens verũ ꝛ ꝑdicamẽtale: qꝛ ſue cãe ſunt vere res ꝑdicamentales ꝛ nõ eſt ens rõnis. vt mam eſt de ſe. q̃re ꝛc. Sed nõ ↄit ꝙ itẽtio forme in me° ſit realr̃. i. extẽſa extẽſione q̃titatiua: ſicut forma in re ſenſibili. ſ. ꝙ ꝑs exñs in vna ꝑte medy repreſentet ſolũ ꝑtez forᶜ exñtis in obto: ſed totã formã. Sic dcm ſit ad qõnẽ: que vere vr̃ mihi multũ difficilis: ꝛ ab alys modicũ adiutorium ſuſcepi: lʒ forte fuerit infinities melius determinata.

¶ Un⁹ dixit ad rõnez q̃ putaui ꝓbõne eẽ aliqđ corpus ita ꝑuũ ꝙ q̃uis hẽat q̃litatẽ nõ põt ſm ſe ſentiri: qđ veꝝ eſt cuʒ aliq̃ vtus mouet aliqđ mõle: nõ oʒ q̃lʒ ꝑtẽ iſti⁹ vtutis ꝑ ſe ſubſiſtere potentẽ poſſe mouere illud mole: tñ bñ mouet aliqd aliud vt in illis hoib⁹ trahẽtib⁹ nauẽ. ſicut opʒ dicere ꝙ q̃uis aliqđ ſenſile nõ moueat ſenſuʒ: vnũ tñ aliũ poterit mouere. Dixi ſibi ꝙ eſt maxim ꝛ vigoroſiſſimũ viſuʒ: ꝛ qđ nõ mouebit illũ nullũ aliũ poterit mouere: nec mouebit. Et ſi dicat ꝙ cuʒ h pars motiui illius viſus ſubſiſtens per ſe põt mouere viſum. eadem rõne de qualibet virtute mouẽte.

¶ Expliciũt qõnes Joan. Sandauẽſis ſuper libro de ſenſu ꝛ ſenſato. Incipiunt qõnes eiuſdẽ ſuper libro de memoria ꝛ reminiſcentia.

¶ De memoria autem ꝛc. Qõ. I.

Circa iſtum librũ. p°. q̃rit vtrũ de futuris poſſit eẽ ſcia. Argr̃ p° ꝙ nõ: qꝛ de nõ ente nõ eſt ſcia: ſʒ futura ſunt nõ entia. q̃re ꝛc. aº pʒ. p° poſte. bºª ẽ euidẽs de ſe. ¶ Itẽ đ eis q̃ nõ hñt cãs determiatas nõ ẽ ſcia. vt pʒ. p° poſte. ꝛ. 6. metace. futura ſunt hꝰ. ꝙ. n. veſtis icidat põt ↄtigere multis cãis. ¶ Itẽ de eis q̃ pñt aliter ſe hr̃e nõ eſt ſcia. vt pʒ in p° poſt. futura ſũt hꝰ: qꝛ ſũt ſeꝑabilia. vt pʒ in lr̃a: ſpes aũt eſt de eis q̃ pñt alr̃ ſe hr̃e. nã ſpes icludit quãdã formidationẽ ad oppo⁹. q̃re ꝛc. T.c.5. T.c.7. T.c.5. T.c.15. ꝛ. 16.

Oppoſitũ vult Arꝛ. i lr̃a. dicit. n. ſic erit ſcia q̃dã ſeꝑatiua. ſ. de futuris: qꝛ illa ſunt de qb⁹ imete loquebat ꝙ qdẽ diuinatiuã dñt.

Eſt itelligẽdũ ꝙ futuroꝝ quedã hñt cãs determiatas ex qb⁹ ꝛ non alys nata ſũt fieri. q̃dã vo hñt cãs. ſ. ꝙ ex diuerſis ꝛ q̃ſi ifinitis cãis pñt fieri: ſic ꝙ aliqs vadẽs ad eccleſiã nõ cã iueniẽdi debitorẽ ꝛ reportãdi pecũiã iueniat debitorẽ ꝛ reportet pecuniã: põt ↄtigere ex ifinitis cãis. ſ. qꝛ vadẽs ad eccleſiã voluit orare: vl voluit videre ſpectacula vel fugare inimicũ: ꝛc de multis alys. oĩa illa pñt eẽ cã iuẽtiõis debitoris. ꝛ talia ſũt caſualia ꝛ fortuita. vt pʒ. z. phyſi. ¶ Alia vo vt dcm ẽ hñt cãs determiatas: ꝛ iſta ſunt duplicia: qꝛ q̃dã hñt cãs nõ ipedileſ: neqꝫ ſm ſpẽm. neqꝫ ſm idiuiduũ. ꝛ iſta ſũt futura in corb⁹ ceb⁹. iſtoꝝ. n. cã determiata eſt ꝛ nõ ipedilis. ſic ꝙ ſol oriat cras ꝛ ꝙ eclypſis lũe accidat i aliq̃ tꝑe ſequẽti illud nõ põt ipediri: nec ſm ſpẽm neqꝫ ſm idim. ¶ Alia vo hñt cãs detertas ſic itedo ꝙ ex alys nõ pñt ꝓduci: tñ ſũt ipedileſ a ꝓductõe ꝑtiris effect⁹: ꝛ iſta ſũt futuri effect⁹ i reb⁹ nãlib⁹: ſic ꝙ hõ naſcat i poſterũ cũ. 5. digitis ꝛ vno capite hʒ cauſas determinatas: ſʒ in particulari põt h ipediri: qꝛ poſſe eſt hũc hoiez naſci cũ. 4. digitis ꝛ. 6. ꝛ duobus capitibus. Nõ diſtõnez de futuris. T.c.52. ꝛ. 54.

Tũc dico duo ad qõnẽ. ¶ p°. ꝙ de futuris hñtib⁹ cãs detertas põt hẽri ſcia: qꝛ đ illis põt eẽ ſcia de qb⁹ põt hr̃i hitus cert⁹ ꝑ rõcinatõez acqſitus. h ẽ mata: qꝛ oĩs talis hit⁹ dr̃ ſcia: ſʒ de talib⁹ futuris põt hr̃i cert⁹ hit⁹ ꝑ rõcinationẽ acqſit⁹: ſic ꝙ ſol oriat põt rõcinari: qꝛ motor ei⁹ eſt ꝑpetu⁹: ꝛ ipẽ ẽ ꝑpetu⁹ ꝛ ſemꝑ hñt adiuicẽ eãdẽ habitudinẽ. ꝛ iõ ſemꝑ motor ſpe ſolis mouebit ipſaʒ ꝛc ſol in poſteꝝ oriet. ſilr̃ ꝙ hõ naſcet i futuro cuʒ qnqꝫ digitis põt bñ hr̃i rõciatio iducẽs certũ hitũ: qꝛ ſpẽs hũana ꝑpetuat ꝛ cũ ſuis diſpõnib⁹ nãlib⁹: ꝛ h nõ eẽt niſi hõ aliqs in futuro gnãret cũ. 5. digitis. q̃re ꝛc. ¶ z°. dico ꝙ de futuris nõ hñtibus cãs

determinatas nō est scīa ꝓpe dicta: qꝛ de illis q̄ nō eueniūt vt semꝑ nec vt frequēter nō pōt eē scīa. ꝭ est maᵗᵃ: ꝛ ea vtit̄ arꝫ. 6. meᶜᵉ: sed talia futura nec vt semꝑ nec vt frequēter eueniūt: qꝛ iā hērēt cās ōterminatas. q̄re ꝛc̄. ¶ Sed aliqs dubitaret: qꝛ ista pō vr̄ iplicare ꝯdictionē: nā de illis pōt hēri scīa ō qbꝰ pōt fieri rōcinatio ex ꝓpōnibꝰ veris ꝛ necēys ꝯcludēs verā ꝯclusionē: sꝫ de talibꝰ futuris pōt fieri rōcinatio ex ꝓpōnibꝰ veris ꝛ necessarys ꝯcludēs de ipsis ꝯ̊nē verā ꝛ nec̄iam: sicut pꝫ i pōne: nā de ipsis fit ista rōcinatio. De illis nō pōt eē scīa q̄ nec vt sꝑ: nec vt frequēter eueniūt: futura cōtigētia sunt hꝰ: g̊ de ipsis nō pōt eē scīa. Ecce ꝙ sup futura cōtingētia erigit̄ demr̄atio: ꝛ de illis v̄a ꝛ nec̄ia ꝯ̊ demr̄at̄: ꝛ sic negādo de ipsis eē sciaꝫ ꝭ demr̄ando ponit̄ de ipis eē scīa: ꝛ sic ꝯdictoᵃ ꝯgregāt̄. ¶ Dicamꝰ ꝙ ista futura ꝯtingētia pn̄t cōsiderari scđꝫ rōnē determinatā ꝛ spālē. s. fm īdiuiduū: ꝛ spēm. q. spālissimā: vt poſ̄e ē i eis iuenire talē rōnē: sicut ꝙ hic vadēs ad foꝝ īueniat debitorē ꝛ reportet pecuniā vel ꝙ vadēs ad foꝝ ꝛ iueniat debitorē ꝛc̄. ꝙ hō āmbulet cras vel hic hō ambulet cras: ꝛ sic de istis futuris nō est scīa: vt on̄dit rō adducta. ꝑ verā rōnē eni: ꝛ certaꝫ nō pōt acq̄ri habitꝰ ꝙ vadēs ad foꝝ ꝛc̄. ꝛ ꝙ hō ambulet cras: vl̄ hꝰ. ¶ Alio mō pn̄t cōsiderari fꝫ rōnē multū vl̄eꝫ ꝛ cōem sub q̈ de ipsis fit ꝯ̊ vera ꝛ necessaria ꝛ demr̄abilis ꝑ demr̄ationē necessariam: ꝛ sic de ipsis aliq̄l̄r hr̄ scīa saltē q̄ꝫtū de ꝯ̊ne negatiua. s. sciēdo ꝙ de ipsis nō est scīa: ꝛ ꝭ forte est scire fm qd. s. scire de aliq̊ ꝙ de ipso nō est scīa. ¶ Ulterius est itelligēdū ꝙ de nūero futuroꝝ: vt dicit Alb. q̄dā expectātur vt v̄a solū: vt solē oriri: ꝛ alia hꝰ: ꝛ de istis est ꝓpe scīa: quedā aūt expectātur: vt cōuenientia: vel vt nociua: vt fertilitas vel sterilitas: ꝛ tempestas ꝛ serenitas: ꝛ illa sunt spaˡⁱᵃ vl̄ formidabilia: ꝛ de ipsis vocat̄ scīa spatiua. ¶ Jtē notādū ꝙ q̄ꝫuis de futuris ꝯtingētibus nō sit scīa ꝓpe dicta. tn̄ alique ꝯiecturationes pn̄t hēri de aliqbꝰ taliū: ꝛ de hoc nitūtur magice scīe: sic̄ nigromātia ꝛ pyromātia ꝛ sil̄es artes: ita ꝙ aliq volūt p̄dr̄e ꝙ qbusdā. q. volūtarys: vt de aditu vel de reditu ꝑegrini: ꝛ multis talibꝰ. Sꝫ pauci tales īueniūtur veridici: nō tn̄ puto eē ipoſ̄e tales artes hr̄e: ꝙ qdā fidedigni dn̄t se fuisse exꝑtos veritatē earū: ꝛ talē cōiecturationē vocat arꝫ. dinationē: sicut ꝛ vulgus: qꝛ vulgus putat ꝙ a deo dat̄ talis ptās predicēdi futura: vel qꝛ talis ars ē ml̄tū occulta ꝛ mirabilis: sic̄ sūt diuina.

Tunc ad rōnes. ad p̄mā dico ꝙ de nō ente nullo mō ē scīa: qđ nō est ens neq̄ꝫ pn̄s neq̄ꝫ p̄teritū neq̄ꝫ futuꝝ. Sꝫ de eo: qđ nō ē ens pn̄s. ē tn̄ futuꝝ: non est ens actu: est tn̄ ens in poᵃ bn̄ pōt esse scīa supposito ꝙ hēat cās determinatas: sic est i ꝓposito. q̄re ꝛc̄. Uel pōt dici ꝙ de futuris n̄ est scīa q̄ sciat̄ ea eē: qꝛ fl̄m est ea iā eē: sed qꝛ scit̄ ea fore: per cōparationē ad suas cās. ¶ Ad aliā solutū est ex dictis. ꝯᶜ. n. de aliqbus futuris nō eē sciam: ꝛ hoc ē cōcessū. ¶ Ad aliud sil̄r pōt dici ꝙ aliq̄ futura possūt al̄r se hēre. s. cōtingētia ad vtrūlibet: ꝛ ꝯtingētia raꝛo: ꝛ de istis non est scīa ꝓprie dicta: sed alia futura sunt bene scibilia: quia nō possibilia aliter se habere saltem secundum speciem. non enim est possibile ꝙ homo in futuro nunq̄ꝫ generetur cum. 5. digitis: lꝫ in particulari possit contingere hunc hoīem gnāri non cū. 5. digitis: ꝛ sic de alys.

Per multiplici... huiꝰ noīs ...ia positā a lun... ...niēse p̊ poste... ...oꝝ. cap. z. pōt ...uiter ista qō ...pediri sicut vi... ...dere potes.

¶ Memoria aūt iā facti est. Qō II.

Queritur Utrū memoria sit p̄teriti tm̄: vr̄ ꝙ n̄: quia qđ pōt iferior virtus pōt virtꝰ supior: ꝛ adhuc ampliꝰ: vt satis pꝫ in. z. de aīa. Sed virtus sensitiua est iferior ad memoriā ꝛ pōt apprehēdere pn̄s: g̊ ꝛ memoria. ¶ Jtē aliqs memorat̄ suiipsiꝰ: ꝛ tn̄ ipse est sibiipsi pn̄s ꝛ nō preteritus. g̊ ꝛc̄. ¶ Jtē qđ deducit aliqd de potētia ad actū est pn̄s ei: nā mouēs ꝛ motuꝫ sūt simul. 7. phy. ꝛ motus semꝑ req̄rit motorē. 8. phy. sed memorabile reducit memoriā de poᵃ ad actū. q̄re ꝛc̄. ¶ Jteꝫ si memoria solū eēt p̄teriti: tūc nō eēt memoria hominū viuoꝝ: sed solū mortuoꝝ. isti. n. sūt p̄teriti: nō aūt viuētes fl̄m est ꝯn̄s. g̊ ꝛc̄. ¶ Opᵐ vult arꝫ. i lr̄a. Tex. cō. 3i. Tex. cō. io. T. c. zo. ꝛ vide

Est intelligēdum ꝙ memoria ē q̄daꝫ virtus organica: qđ pꝫ: qꝛ oīs virtꝰ sensitiua ē virtus organica: i hoc. n. differūt virtutes itellectiue a sensitiuis: qꝛ sensitiue sunt affixe organis: itellectiue autē nō: vt pꝫ. z. ꝛ 3. de aīa. Sed memoria est q̄dā sensitiua. s. ꝑtinens ad ꝑtē aīe sensitiuā qđ pōt ꝓbari: qꝛ virtꝰ que repitur i brutis aīalibꝰ nō est itellectiua sed sensitiua. s. ꝑtinēs ad aīam sensitiuā: sed memoria repit̄ i brutis ꝙ ex ꝭ cōuincit̄: qꝛ sensibil̄r videmꝰ bruta moueri ad locū distātē ad quē nō mouerētur nisi ap̄p̄hēderēt locū illū vel aliqd exn̄s i ipso sub rōne cōueniētis: qꝛ p̄nᵐ motꝰ aīalis ꝓcessiui est appetitus ꝯn̄s apprehēsionē alicuiꝰ sub rōne boni vel veri vl̄ apparētis: vt pꝫ ex. 3. de aīa. opꝫ igit̄ ꝙ apprehēdāt aliqd distās ꝛ nō pn̄s sensibus exterioribus sub rōne cōueniētis. hoc aūt nō eēt nisi ītētionē cōueniētis hērēt iteriꝰ reseruatā: opꝫ igit̄ ꝙ virtutē hēant reseruatam ītētionum. hoc autē ē memoria: g̊ bruta hn̄t memoriam: ꝛ sic opꝫ ꝙ memoria ꝑtineat ad ꝑtē sensitiuā: ꝛ sic ē organica. ¶ Tūc dico ad q̄ōnē ꝙ ipsa memoria est p̄teriti tm̄: qꝛ aut est pn̄tis aut est futuri aut p̄teriti: sꝫ nō est pn̄tis neq̄ꝫ futuri: igitur ꝛc̄. maior pꝫ ex assūpto: nā oīs virtus organica est determinata ad aliq̄ꝫ dr̄iam tꝑis vel ad omnes dr̄ias tꝑis. minor appꝫ: qꝛ sensus est pn̄tis ꝓpe loquēdo de sensu. s. sensus ꝑticularis ꝛ cōis: ꝛ futurorū est spes: vel opīo: vel scīa: vt manifestū est. virtꝰ aūt spatiua ꝛ opinatiua et virtꝰ scīalis sūt diuerse a memoᵘᵃ. ꝛ iō momoᵘᵃ nō oꝫ eē futuroꝝ. ꝭ ēt phs capit ꝑ cōi mō loquēdi. nullus. n. dicit se memorari cū videt pn̄al̄r ꝭ albū: ꝛ sil̄r nullus dr̄et ꝙ mēorari eēt ō ꝭ ꝙ sol orie̅t cras: aut aliq̊ hꝰ: sꝫ sꝑ mēorari est circa ꝑteritū aliq̊ mō. ¶ Et est notādū ꝙ aliqd eē p̄teritū pōt itell̄i zʳ. vno mō q̄ꝫᵐ ad exn̄aꝫ vt hō mortuꝰ ꝛ pluuia hesterna: ꝛ sic n̄ oꝫ ꝙ mēoria sit p̄teritoꝝ: qꝛ tūc actus memorādi nūq̄ꝫ exercetur in aliqbus exn̄tibꝰ: qđ maᶦᵉ fl̄m est. ¶ Alio mō ē aliqd p̄teritū q̄ꝫᵐ ad ap̄p̄hēsionē aliq̄ꝫ. s. ꝙ i p̄terito habita fuit aliq̄ ap̄p̄hēsio de ipso: ꝛ sic opꝫ ꝙ memoria sit alicuiꝰ p̄teriti vel p̊ mō: ꝛ vr̄ arꝫ. velle ꝙ semꝑ memoria ē p̄teriti q̄ꝫtū ad ap̄p̄hēsionē. dicit eni sic. Semꝑ. n. cū fm memorari agat sic i aīa dic̄: qꝛ hec prius vidit aut audiuit aut itellexit. Sꝫ forte memoria pōt eē p̄teriti q̄ꝫtū ad aliq̄ꝫ aliā oꝑōnē exercitā circa ipsam rē nō solū q̄ꝫtū ad ap̄p̄hēsionē: vt aliqs pōt memorari ꝙ heri ꝑcussit inimicū: aut bibit vinū: ꝛ tn̄ ille oꝑōnes nō sūt ap̄p̄hēsiones p̄terite: vt si aliqs oꝫ memorari se ꝑcussisse inimicuꝫ: oꝫ ꝙ memoretur ꝙ vidit inimicū aut audiuit aut tetigit aut aliq̄ꝫ aliā ap̄p̄hēsionē habuit de ipso ita T. cō. ii. ꝛ. zi. T. c. 4. ꝛ vide. Tex. cō. 5i.

Illud qḋ debet inq̄ri ē qḋ ponitur ab auerroy i ſuo cōmēto ſup iſto libro: ⁊ eſt ꝙ ad actū memorādi quatuor neccio ꝯcurrūt: imago: intētio illiꝰ imaginis. ⁊ facere illā itētionē eē pn̄tē: ⁊ iudicare eā eē itētionē illiꝰ imaginis q̄ priꝰ ſentiebatur.

ꝙ memorari ſemꝑ cōcernit apprehenſionez preteritam vel directe: ſicut ſi aliqs dicit ſe vidiſſe: vel comiue: ſicut dicit ſe bibiſſe aut tripudiaſſe aut huiuſmodi videntur. de hoc ingre vſqȝ ad fundum. ¶ Ulteriꝰ notādum ꝙ de aliqbꝰ futuris eſt ſpes ⁊ opio ⁊ ſcia: ſȝ diuerſimode: ſpes. n. eſt qn̄ aliq̄ expectātur vt cōueniētia vel ꝓficua: opio inq̄ꝫtū expectātur vt vera ꝓbabilia: ſcia inq̄ꝫtū ſūt vera necia ⁊ demr̄abilia: ⁊ ſic diuerſimode.

Ad primum arm pōt dici ꝙ vex̄ eſt q̄ꝫtū ad ea q̄ ꝑfectiōi attinent: ꝙ qcqd pōt virtus iferior ⁊ ſuperior: ſed nō de illis q̄ ꝑtinēt ad iperfectionē vel minorē gradū ꝑfectiōis. nūc aūt cognoſcere rē pn̄tē magis ꝑtinet ad iperfectionē vel ad iferiorē gradū ꝑfectiōis: ⁊ iō q̄ꝫuis h̄ poſſit ſenſus. nō opȝ ꝙ hoc poſſit memoua virtus. ¶ Ad aliud dico ꝙ aliqs nō memorat̄ ſuiipſiꝰ niſi inq̄ꝫtū appħēdit aliqd priꝰ circa ſeipm̄: vel aliquid oꝑatus fuit. ¶ Ad aliud dico ꝙ illud qḋ educit aliqd de potētia eſt pn̄s ſm ſe vel ſcd̄m ſuā ſpēm: ſed nō opȝ ꝙ ſit prius ſcd̄m ſeipſū. Uel pōt dici ꝙ obm̄ memoe ⁊ illud circa qḋ eſt actus memorādi dȝ eē pn̄s memorie. ſed nō ſeqtur ſi ens pn̄s memorie: g̊ eſt ens ſimplr̄ q̊ ad exn̄am realē extra: ⁊ q̄ſi redit i idē cū pa ſolōne. ¶ Ad aliud ſolutū eſt ex dictis. ſi eni memoria eēt ſolū p̄teriti q̄ꝫtū ad exn̄am cōcluderet arm: ſed nō eſt ita: ſed ſufficit p̄teritio quantū ad apprehenſionem: vel quantum ad illam operationem exercitam circa rem. Qō III.

Queritur Utrum memoria ſit virtus actiua: arguitur ꝙ ſic: q2 virtꝰ: cuius oꝑō eſt actio ē actiua: nā ex oꝑōne cognoſcit̄ virtꝰ: ſed ſic ē hꝰ: nā memorari eſt agere: ⁊ h̄ eſt opꝰ mēorie. ¶ Itē virtꝰ motiua eſt actiua. hoc eſt euidens: q2 mouere eſt agere nō pati: nunc aūt memoria eſt virtus motiua: q2 aīalia mouētur ad bonū diſtās ꝑ virtutē memoratiuā: q2. ſ. memorātur de illo: ⁊ ſi n̄ memorarēt̄ nō mouerēt̄ ad bonū remotū ⁊ diſtās. ¶ Itē nobiliori v̄tuti debet̄ nobilior ꝓprietas: q2 ꝓprietas ſeqtur nām̄. ſicut cām̄ memoria aūt nobilior eſt vegetatiua: cū ipſa memoria ſit ſpālr̄ reſeruatiua intētionū: ⁊ virtus vegetatiua eſt actiua: ergo mlt̄o fortiꝰ memoria dȝ eē actiua: cū ipȝ actiuū ſit nobilior proprietas q̄ꝫ paſſiuum.

T.c.izi. ⁊ .iz8. ⁊ .iz9. ⁊ .i40.

Oppoſitum arr itentione ax̄. in. z. de aīa: vbi vult ꝙ vlr̄ ſenſus eſt potētia ſuſceptiua: ⁊ cōſtat ꝙ memoria eſt virtus ſenſitiua. q̄re ⁊c̄. Et arr rōne: q2 ſi eēt actiua: tūc idē eēt i actu ⁊ i poa reſpectu eiuſdē. ſl̄m hoc p̄m: falſitas cōſequētis ē mata: q2 actus ⁊ poa ſūt dr̄ie valde oppoa cō. 6. p̄mi de aīa. ⁊ nō cōueniūt eidē reſpcū eiuſdē. ꝯn̄a ꝓbat̄: q2 certū eſt ꝙ memoria ē i poa de ſe ad actū memorādi: cū aliqn̄ memoret̄ aliqn̄ nō. Si g̊ eēt actiua: iā idē eēt actiuū ⁊ paſſiuū reſpcū eiuſdē i actu ⁊ in poa. Dico breuiter ꝙ eſt virtus paſſiua: q2 oīs virtus cuius oꝑō eſt imanēs q̄ qn̄qȝ ē i actu qn̄qȝ nō: ē paſſiua: ſed memoratiua eſt hꝰ. g̊ ⁊c̄. maior ē euidēs: q2 poſtq̄ꝫ qn̄qȝ eſt i actu qn̄qȝ nō: ⁊ ſua oꝑō ē imanēs: opȝ ꝙ an̄qȝ opet̄ aliq̊ mō trāſmutet̄ ab aliq̄: ⁊ recipiat aliqd ab alio. Si. n. nihil ab alio recipet: ⁊ nullo mō trāſmutaret̄: tūc ſꝑ eodē mō ſe hēret: ⁊ ſic non qn̄qȝ oꝑaret̄ qn̄qȝ nō: ſed aut nunq̄ꝫ oꝑaret̄ aut ſꝑ: ⁊ dico cuiꝰ actio ē imanēs: q2 ſi actio aliciuꝰ trāſit i mām̄ exteriorē pōt ꝯtingere. nō ꝑꝑ aliqd inouatū i illa v̄tute: ſȝ ꝑꝑ aliq̄ꝫ trāſmutationē factā in obo: ſicut. v̄. g. Ignis qn̄qȝ calefacit ꝑ ſuā caliditatē qn̄qȝ nō: ⁊ tn̄ nō ē v̄tꝰ paſſiua: q2 cū eiꝰ actio recipiat̄ i aliqd aliud pōt nō oꝑari ꝑꝑ defectū illiꝰ q2 nō eſt approximatū: aut ipeditū eſt: ⁊ poſtmodū oꝑabit̄ ſi calefactibile appropinquat̄: aut ipedimētū remoueat̄: ⁊ dico vlteriꝰ: q̄ qn̄qȝ oꝑat̄ qn̄qȝ non: q2 ſi aliqua virtꝰ ſemꝑ oꝑat̄ nō opȝ ꝙ ſemꝑ ſit paſſiua: q̄ꝫuis actio ſua ſit imanēs: vt intellia abſtracta ſemꝑ itelligit: ⁊ itellectio ſua ē imanēs oꝑō: ſȝ ſi illa duo cōcurrūt i vna virtute: ꝙ ſua actio ſit imanēs: ⁊ qn̄qȝ oꝑet̄ qn̄qȝ nō: neceſſariū eſt illā virtutē eſſe paſſiuā: ſed minor appet de ſe. cōſtat. n. ꝙ aīal qn̄qȝ memorat̄ qn̄qȝ nō: ⁊ memorari eſt oꝑō imanēs: q̄re ⁊c̄. Itē cōmētator dicit i. z. de aīa. ꝯo. 4. v̄ſus p̄nm ꝙ virtutes actiue mouēt illud cui attribuuntur. i. ſua oba: virtutes vero paſſiue mouētur ab eis qbꝰ attribuūtur. i. a ſuis obis. ¶ Tūc arguit̄. illa virtꝰ nō eſt actiua que nō mouet illḋ cui attribuit̄. ſ. ſuū obm̄. hoc pȝ ꝑ dr̄iam aſſignatā iter virtutē actiuaz ⁊ paſſiuā: ſed virtus memoratiua nō mouet ipȝ memole: qḋ ē ſuū obȝ: q2 cū motꝰ ſit i mobili: vt ax̄. demōſtrat i. z. phy. t. c. i9. ⁊ ifra. tūc actꝰ mēorādi eēt i ipō mēorabili: ⁊ ſic mēorabile memoraret̄: qḋ ē abſurdū: igit̄ memoria nō eſt virtus actiua: g̊ relinqt̄ ꝙ eſt paſſiua: q2 virtus ſufficiēter diuidit̄ ꝑ illa: vt ſatis pȝ. 5. mece. t. c. 17. Sȝ aliq obyciūt. Si mēoria eſt virtus paſſiua: tūc virtus aliq̄ rei aīate ſcd̄m ꝙ aīata eſt: eēt minus nobilis aliq̄ virtute inaīati. ſ. q̄ cōſeqtur aliq̄ꝫ formā que nō eſt aīa: ſl̄m hoc eſt: g̊ p̄mū: falſitas ꝯn̄tis ꝓbat̄: q2 ſicut aīa eſt nobilior oī forma rei inaīate: ſic oīs virtus ꝯn̄s aīam eſt nobilior omni v̄tute ꝯn̄te formā rei inaīate: ⁊ iō ſl̄m eſt aliquā virtutē aīati ſm ꝙ aīatū eſt. ſ. ꝯn̄tē aīam ſm ꝙ aīa eſt: eſſe minꝰ nobilē aliq̄ virtute inaīati: ꝯn̄a ꝓbat̄. Eſt. n. manifeſtū ꝙ memoria eſt quedā v̄tꝰ aīe: oīs aūt virtus actiua eſt nobilior v̄tute paſſiua: vn̄ videmus entia nobiliſſima eē oīno actiua: ⁊ nullo modo eſſe paſſiua: vt ſeparata: ſed alique virtutes inanimatorum ſunt actiue: vt caliditas ignis ⁊ frigiditas terre: q̄re aliq̄ virtus inaīati erit nobilior aliq̄ virtute aīati: ⁊ hec eſt demr̄atio quorūdā. ¶ Dico ꝙ qualȝ virtus aīati ē nobilior virtute qualȝ inaīati ſȝ ꝙ hꝰ. Et cū dicis. virtꝰ alicuiꝰ inaīati eſt actiua. vex̄. Et vlteriꝰ cū dicis ꝙ qualȝ v̄tus actiua eſt nobilior q̄ꝫ paſſiua. Dico ꝙ vex̄ eſt q̄ꝫ paſſiua illi actiue correſpn̄dens: ⁊ q̄ trāſmutat̄ vel ē p̄nm trāſmutādi ab illa actiua. v̄. g. Caliditas nobilior ē q̄ꝫ potētia ſuſceptiua caliditatis ſȝ ꝙ hꝰ. Sȝ nō opȝ ꝙ q̄lȝ virtꝰ actiua ſit nobilior q̄lȝ v̄tute paſſiua. Sic caliditas nō ē nobilior itellectu poſſi: q2 itellectus nō ē poa paſſiua q̄ ē p̄nm trāſmutādi a caliditate: ſilr̄ celū hȝ potētiā paſſiuā ad motū: ⁊ nō oȝ ꝙ ſit minꝰ nobilis q̄lȝ virtute actiua hic iferiꝰ exn̄te. Dr̄etur igit̄ ꝙ q̄ꝫuis memoria ſit virtus paſſiua: q2 tn̄ nō ē talis v̄tꝰ paſſiua q̄ ſit p̄nm trāſmutādi paſſiue ab ipſis v̄tutibꝰ actiuis inaīatox̄: vt a calido ⁊ frigido ⁊ hꝰ ſaltē ſm ſuū eē reale: iō nō oȝ ꝙ ſit virtus minus nobilis illis v̄tutibꝰ actiuis inaīatoruȝ. ¶ Sed forte illud nō oīno ſufficeret ad rōnē: nam ipſa v̄tus mēoratiua imutat̄ a rebꝰ exteriorıbꝰ medibꝰ alys v̄tutibꝰ ſenſibꝰ. Ita ꝙ ipſa virtꝰ memoua hn̄ ē p̄nm trāſmutandi paſſiua ab aliq̄ v̄tute actiua rei inaīate mediātibꝰ alys virtutibꝰ. cuiꝰ inq̄ rei iaīate itētio ꝑuenit ad memoriā: ⁊ i ea reſeruat̄: ⁊ iō

Requiras opionē huic opioni aduerſam a pluſ quā cōmētatore i ſcd̄o tegni. i cō. 17. vbi tenet ꝙ memoria nō eſt virtꝰ receptiua: ſȝ ē virtꝰ reuocatiua iā amiſſe fōme: lȝ illa opio reqreret lōgam ipugnationem. Cōſidera ēt nū…

quid i vla … mēoria dici… ſit virtꝰ actiu… quo pacto… teneamꝰ … memorādi … a virtute me… ratiua: nō ē … um ꝙ aliqu… beat actiu… ſilr̄ ētlȝ me… ria i motu … a ſenſibilibꝰ … trinſecis ad … ſus exterio… a ſenſibꝰ ex… rtibus ad i… res memori… paſſiua i h… tu metapho… facto ꝑ lineā … ctā. Si tamē … neamꝰ poſſ… ri deriuation… ſpēx a ſenſib… terioribꝰ ad … ſus exteriore… lineā reflecta… vȝ ſentire … ſchola medico… tūc dōm eēt m… moriā: vt ſic … actiuā: vn̄ cō… tator. z. de a… cōmēto. 140. … cit ꝙ ſenſibile … tn̄ agēs. ſen… vero ſūt agē… ⁊ patiētes: ⁊ … mūſentiēs ē … lū patiēs. qua… pari rōne mem… ria eēt agēſ ⁊ p… tiēs: ſi datur … ſpēx regreſſ… conſiderati … gēter ꝙ ſi … tutes orgāice … i cordeſicut … do idubitat … iſſe ariſto. ſ… pulchrū eēt … re quō prim… ſentiēs eſt … tiēs: vt iugt … mētator. cōm… to allegato.

Tex. cō…

pōt dici aliter ꝙ q̄lꝫ v̄tus actiua ē nobilioꝛ q̄ꝫ v̄tus paſſiua ſibi coꝛrñdēs ſꝫ ꝙ ē virtus paſſiua.abrc tñ aliq̄ v̄tꝰ paſſiua ſm aliq̄ꝫ aliā rōnē pōt eē noor v̄tu/te actiua imutāte ipſaꝫ:vñ dicā ꝙ q̄ꝫuis memoꝛia: ⁊ vl'r oīs ſenſus ſit virtus paſſiua ab obō īferioꝛi: ⁊ obꝫ hēat v̄tutē actiuā ī ſenſū:tñ v̄tus memoꝛatiua: ⁊ alie v̄tutes ſenſitiue erunt nores v̄tutibus actiuis oboꝝ nō ſm ꝙ ſūt paſſiue ab eis abrc: ſed ſm aliq̄ꝫ aliā rōnē.ſ.ſcōm ꝙ oꝛdinātur ad norem opōnē:pu/ta ad cognē ⁊ iudim faciēdū de ipſis rebꝰ.¶ Aliȷ di/cūt ꝙ v̄tus actiua eſt nobilioꝛ q̄ꝫ paſſiua ī realibus ⁊ coꝛpalibꝰ paſſionibꝰ:ſed ī ſpūalibꝰ nō opꝫ.Sꝫ foꝛ/te alia ſolō eſt melioꝛ.¶ Jtē al'r dñt aliȷ cū dr̄ v̄tus actiua eſt nobilioꝛ q̄ꝫ v̄tus paſſiua.verū eſt ī illis q̄ ſūt vniꝰ oꝛdinis ⁊ vniꝰmodi.ſ.ꝙ neutra eaꝝ eſt cō/prehēſiua vel vtraq̄ꝫ ē cōpꝛehēſiua: vt calitas noor ē q̄ꝫ poa ſuſceptiua calitatis:q̄ꝝ neutra ē cognoſciti/ua:⁊ intell's agēs nobilioꝛ māli:quoꝝ vterq̄ꝫ eſt cō/prehenſiuus:ſed in illis q̄ ſūt alterius ⁊ alteriꝰ mo/di ⁊ oꝛdinis nō ē ita.ſ.cū vna eſt appꝛehēſiua ⁊ alia nō.Sic aūt ē ī ꝓpoſito:q̄re cū nulla v̄tus aīatoꝝ ē cognoſcitiua:⁊ v̄tutes aīatoꝝ ſenſitiue ſūt cōpꝛehē/ſiue:vel ſaltē ſpūal'r ſuſceptiue:iō nō ꝯr.

Ad primū arm dico ꝙ illa virtus ē actiua: cuiꝰ opō ſcōaria eſt actio: qꝛ nō eſt aliq̄ virtꝰ ita paſſiua:qn aliq̄l'r agat cū ē īfoꝛma/ta actu ſui obi:mō dico ꝙ opō pa v̄tutis memoꝛati/ue nō ē actio ſed paſſio.ſ.receptio ītētiōis elicite ex ſpēbꝰ vel foꝛmis ſenſibilium: ⁊ memoꝛari autem dato ꝙ eēt opō v̄tutis memoꝛatiue non eēt pa opo ipſius ſed ſcōaria. Veꝝ ē ꝙ dum vr̄ eē de ipſo me/moꝛari:an ſit opō memoꝛie:quia memoꝛari vr̄ dr̄e q̄ꝫdā cognitionē vel iudim:vt aꝝ.vr̄ dr̄e ī lr̄a.ſemꝑ eni cū ſcōꝫ memoꝛari agat:ſic aīa dicit:qꝛ vidit aut audiuit aut ītellexit.ecce ꝙ aperte vr̄ velle ꝙ me/moꝛari eſt iudire ſe audiuiſſe aut vidiſſe ⁊c̄.mō ſm aliq̄s memoꝛia nihil cognoſcit:⁊ hoc dicit Auic.6. nāliū.Sed de hoc alias foꝛte ī ꝯñtibꝰ dicet̄.¶ Ad aliud dico ꝙ v̄tus motiua q̄ eſt immeditum efficiēs motuū eſt actiua. Sed nō opꝫ ꝙ oīs virtꝰ q̄ aliqd facit ad motū ſit actiua ſcōꝫ ſe . mō v̄tus memoꝛati/ua nō eſt imera virtus que mouet aīal local'r:ſꝫ ma/gis virtus ſita in muſculis ⁊ neruis:lꝫ bñ memoꝛia aliqd faciat ad motū aīalis cū mouet̄ ad aliqd di/ſtās.¶ Ad aliud cōcedo ma.ſcōm ꝙ hꝫ:⁊ cū dicis mēoꝛatiua eſt nobilioꝛ q̄ꝫ uegeua.veꝝ eſt:⁊ iō volo ꝙ hꝫ nobilioꝛē ꝓpꝛietatē.Et cū dicis actiuū ē nobi/liꝰ paſſiuo.ſolutū eſt pꝛiꝰ:veꝝ eſt paſſiuo ſibi coꝛrñ/dēte.Sed nō opꝫ ꝙ q̄ōcūq̄ꝫ actiuū ſit nobiliꝰ q̄cū/q̄ꝫ paſſiuo.certū eſt aūt ꝙ q̄ꝫuis memoꝛia ponatur poa paſſiua:nō tñ eſt illa poa paſſiua in quā vegena agit:vel q̄ eſt ꝑnm trāſmutādi a vegeua:⁊ iō rō nō ꝯr vel dicas aliȷs modis ꝓdictis:⁊c̄. ſeq̄t̄ alia q̄ō.

¶ **Et intellectus ſil'r: ⁊ ſi nō ītelligat quan/tū.ponit̄ tñ ante oculos quātū. Qō.IIII.**

Q ueritur Vtꝝ intellectus poſſit intelligere ſubam ſine q̄ꝫtitate.arr ꝙ nō:qꝛ ſic̄ ē ī eēndo. ſic ē in ītelligēdo:nā ītelligere nr̄ꝫ ſeq̄tur eē re/rū:cū cāetur ab ipſo:vt pꝫ ſatis ī.3.ō aīa. Tex.cō.38. nō āt ſuba mālis pōt eē ſine q̄ꝫtitate.q̄re ⁊c̄.¶ Jtē v̄tus ī coꝛpe hꝫ cog̃ſcere q̄ꝫtū aliq̄ō coꝛm cū obꝫ de/beat ꝓpoꝛtionari v̄tuti:ſic̄ actiuū paſſiuo:ſꝫ ipſe in/tellectus nr̄ eſt virtus ī coꝛpe:nā aīa ē actus coꝛpis phici:vt pꝫ.2.de aīa: ⁊ iō ēt quelꝫ potentia dꝫ eſſe Tex.cō.7. actus coꝛpis:cū poa nō ſit magis abſtracta q̄ꝫ ſuba cuiꝰ ē poa.¶ Jtē v̄tꝰ q̄ nihil cognoſcit ſine fantc nō pōt cognoſcere ſubam ſine q̄ꝫtitate: nā fanma ſemꝑ ē alicuiꝰ quanti aliq̄ mō:nūc aūt ītell's nr̄ nihil ītel/ligit ſine fantaſmate:vt pꝫ ꝑ ⁊.3.de aīa.¶ Jtē ſi in/tell's intelligeret ſubam ſine q̄ꝫtitate.opō intell's:⁊ Tex.cō.66. Tex.cō.39. appꝛhēſio eēt nobilioꝛ q̄ꝫ cōpꝛehēſio ſenſus:nā nocr opō ē cog̃ſcere ſubaꝫ ſꝫ ſe:q̄ꝫ vt īuoluta ē accñtibꝰ: ⁊ ſenſus nō ꝑcipit ſubam niſi vt accñtibꝰ ē ꝯiūcta: ſed illō ꝯñs ē fl'm:qꝛ cā nobilioꝛ ē effectu : nūc cōꝑ/hēſio ſenſus ē cā cōpꝛehēſiōis intell's:vt dicit com/mētatoꝛ ī.2.de aīa.capꝰ de olfatu ꝙ ꝯpꝛehēſio dr̄ia/rū ſenſibiliū.ꝑ ſenſū ē cā ī ꝯpꝛehēſiōe ipſaꝝ ab ītel/lectu:q̄re ⁊c̄. Com.92. ¶ Jtē ſi ītell's nr̄ ītelligeret ſubaꝫ ſiñ q̄ꝫtitate:tūc nō differret ab ītell'u ſepatoꝝ: qꝛ ſube ſepate.ſ.ītellie ītelligūt ſeipſas:⁊ nō ītelligūt q̄ꝫtita/tē aliq̄ꝫ:ſꝫ illud ē fl'm:qꝛ ītell's nr̄ dr̄t a ſubȷs ſepatī vt oēs cōcedūt.¶ Jtē vr̄ eē ītētio aꝝ.ī lr̄a:qꝛ dic̄ ꝙ ī ītelligēdo ſemꝑ ponit̄ añ oculos q̄ꝫtum aliq̄ō.

Oppoſitum arr.ꝙ intell's nr̄ pōt ſeipm in/telligere:⁊ ītell'ꝫ agētē:nūc āt tā ītell's pol'is q̄ꝫ ītell's agēs ē ſuba ſine q̄ꝫtitate ſm phyloſophos.q̄re ⁊c̄.

Eſt intelligēdū ꝙ ītell'm nr̄m ītelligere ſubam ſine q̄ꝫtitate pōt ītell'i 2r.vno mō ꝙ ītelligat ſubam.ſ.mālē eſſe ſine q̄ꝫtitate.alio mō ꝙ ītelligat ſubaꝫ mālē nō ītelligē/do q̄ꝫtitatē:mō dico ꝙ ītell's nr̄ bene pōt ītelligere ſubaꝫ mālē ſine quātitate : lꝫ fl'o ītell'u:qꝛ oīa duo ſimplicia ītelligibilia pōt ītell's diuidere abinuicē q̄ꝫtūcūq̄ꝫ ſint idē eēntial'r:vt hō nō ē aīal:ſꝫ manim ē ꝙ ſuba ⁊ q̄ꝫtitas ſūt duo ītelligibilia ſimplicia.ſ.q̄ pa opōne ītell's pñt appꝛhēdi:q̄ ē īdiuium ītellia.qua/re ⁊c̄.¶ Jtē oē qō ꝯr negare cōtingit affirmare: vt pꝫ ī ꝑ ꝑhyas.Sꝫ ꝯit q̄ꝫtitatem affirre de ſuba:vt dōo ſuba ē q̄ꝫta:q̄re ⁊ negare:vt dōo ſba māl' nō ē q̄ꝫta. ⁊ h̄ ē ſbaꝫ ītelligere ſine q̄ꝫtitate.¶ Sꝫ aliq̄s obȷ/ceret ꝯ̄ iſtas rōnes:qꝛ ꝯr eē ⁊ nō eē remouere ab eo/dē dōo.nō ꝯtigit idē ſil' eē ⁊ nō eē:⁊ h̄ ē pm ꝑnm com/plexū : ⁊ tñ nō ꝯit hoc affirmare dōo. ꝯr idē eē ⁊ nō eē:qꝛ ꝑmi ꝑncipȷ oppm nō pōt mēte ꝯcipi:vt pꝫ.4. Tex.cō.9. meta.Sil'r dico ꝙ īmo ꝯraffirmare oppm ꝑmi ꝑnci/pȷ:nō ita tñ ꝙ credat̄ illō opm ē veꝝ nec eē nec̄iuꝫ ꝙ aliq̄s dic̄ ꝙ exiſtimet illud : vt aꝝ.dic̄.4.mece ꝯ̄ negātes pm ꝑnm:cū ḡ dr̄ oppm ꝑmi ꝑncipȷ nō ꝯit mē/te cōcipi:veꝝ ē cū aſſenſu ꝙ cōſentiat̄ eſſe veꝝ. tñ ſimr pōt fieri ꝯpoſitio terminoꝝ oppoa ꝑ ꝑno cōple/xo . ſic igit̄ pꝫ ꝙ pol'e ē ītelligere ſubam mālē eē ſi/ne q̄ꝫtire.¶ Eſt notādū tñ breuiter ꝙ ille ītell's eſt falſus:qꝛ ītelligit al'r q̄ꝫ ſit ī re:nā ī re ex̄ aīam ſuba māl' nūq̄ꝫ ſubſiſtit ſine q̄ꝫtitate:vt pꝫ ꝑ ꝯrem.8.phy. Com.79. ⁊ ꝑ aꝝ.ſatis ꝑ de gnōne.¶ Scōō dº ꝙ ītell's nr̄ pōt T.c.29.⁊.31. ītelligere ſubam nō ītelligēdo q̄ꝫtitatē:qꝛ q̄ñq̄ꝫ ali/qua duo ſūt diuerſa eēntial'r:⁊ vnū illoꝝ nō depen/det ab alio:⁊ illud qō nō depēdet ab alio pōt ītelli/gi ſine illo alio:qꝛ intell's nr̄ cognoſcit q̄ditatē rei:⁊ hñtia diuerſas q̄ditates pōt ſeoꝛſū ītelligere.ſi vnū nō depēdet ab alio.Sed certum ē ꝙ ſuba mālis ⁊ q̄ꝫtitas ſūt diuerſa eēntial'r:⁊ ſba nō depēdet a q̄ꝫti/tate:vt ē mam.ḡ ⁊c̄.¶ Jtem aliq̄ ſic arguūt.qō pōt v̄tꝰ īferioꝛ pōt ſupioꝛ de illis q̄ accñt nobiti.Sꝫ v̄tꝰ cognoſcitiua pōt appꝛhēdere ſubaꝫ ſine q̄ꝫtitate: qꝛ diſtinguit ītētiones īdiuiduales oīum.x.ꝑdicamē/toꝝ:vt vult ꝯtor ī.2.de aīa.q̄re ⁊c̄. Sed bñ dum eſt Com.63.

quõ virtus organica põt cognoſcere ſubam circū/ſcripta q̄titate. de hoc tñ alibi fit inqſitio. ↄſtat āt φ cogiua ſit ignobilior vtꝰ q̄ itell's. q̄re ꝛc̄.

Ad primum arm dº φ ſic ē i eēndo. lodo de eē eēntie: ſic ē i itelligēdo: ſʒ nō oʒ de eē ſubſiſtētie. nō. n. opʒ. ſi itell's oʒ vē aliqd itelligere φ itelligat oīa q̄ ſūt ei ↄiūcta i eē exñtie: mō dº φ q̄uis ſuba ꝛ q̄titas nō ſint ſepata q̄tū ad exñaʒ. ſ. φ ſuba mālis ſeorſū exiſtat a q̄titate. ꝛ eo: tñ ſm eſſentiā ſūt diuerſa: ꝛ illud ſuffic̄ ad h̄ φ vnū itelligat̄ ſine alio etiā q̄uis eēnt idem eēntialr: tñ poſſent adhuc itelligi diuiſim: vnū eē ſine alio: ſʒ dē hoc nō q̄rit qō. ⁋ Ad aliud ↄcedo ma. ſed minorē negaret ↄor: q̄ ponit itell'm poleʒ ꝛ agētē eē ſbas abſtractas a magnitudie: vt pʒ. 3. dē aīa: ꝛ cū arguit̄ p diffōneʒ aīe illud appere. brer ↄtor dic̄ φ illa diffō ē analoga: nec ſm eādē rōnē aīa inteua eſt actus corporis cū alys aīabus: ſed ē actus ↄiūctꝰ ſm opōnē: nō ſm ſubſiſtētiā. Sed fides dicit alr φ q̄uiʒ ſuba aīe ſit actus corpis: tñ poa iteua nulliꝰ ē actꝰ: q̄re ꝛc̄. ⁋ Ad aliud cū dr̄: φ itell's nihil itelligit ſine fante ꝛc̄. põt dici φ flm ē: q̄ q̄uis intell's hūanus nihil itelligat ſine fante: nō tñ itelligit illud cuiꝰ eſt fanma directe. Sed aliqd aliud cuiꝰ ꝓprietas ē illō cuiꝰ ē fanma a q̄ qdē fante ſūir ſpēs intelis ducēs i cognitionē rei ſubte illi ꝓpetati: vñ cū arguit̄ φ itell's nihil itelligit ſine fante: ꝛ φ itelligenteʒ qōcūq; ꝛc̄. nō oʒ itelligi φ ipʒ fanma ē illō qō intellit̄ vel ēt cuiꝰ ſilido: directe: ꝛ p ſe ē fanma. Sʒ ſic φ ad itelnem oʒ eē priꝰ aliqō fanma vel aliq̄ itētionē cogitam a q̄ vl'a q̄ iteus agēs abſtrahit ſpēʒ itellem: ꝛ h̄ ↄpetit nr̄o itellectui ex nā ſua: q̄ ē ifimꝰ i gñe intelliaꝝ ꝛ nob̄ appropatꝰ: ꝛ iō a nr̄is viribꝰ ſenſitiuis depēdet i opōne ſua q̄ ē i mō: ꝛ ſʒ h̄ ↄtiuat̄ nob̄: vt hʒ videri. 3. de aīa. ⁋ Ad aliō ↄcedo ↄñs ꝛ ↄñaʒ: ꝛ ad iprobationē ↄñtis. dº φ pnlis cā noor ē effcū: ſed cā inſtrulis ꝑparatiua nō oʒ. ſic āt ſe habʒ opō ſenſus ad iterc: nō tanq̄ pnlis cā: ſʒ ſolū ꝑpatiua ad itelnem: vñ themiꝰ dic̄ i. z. de aīa: q̄ na dedit alias v̄tutes aīe itellibꝰ i miſteriū inteus: q̄re nō oʒ φ ſint nobiliores ſenſus itell'u: nec ſennes itelbꝰ. ⁋ Ad aliō φ imo adh̄ itell's nr̄ dr̄t a ſubys ſepatis: q̄ q̄uis itelligat ſubaʒ ſine q̄titate: tñ ſua itellectio depēdet ex fante vel ex itētione exñte in cogiua ſm illos q ponūt φ cogiua imetc deſeruit itellectui: ſʒ itelligere intelliaꝝ ceum nō depēdet a fante: nec a coginc. ēt itell's nr̄ intelligit cū diſcurſu. itellia v̄o ſimplici ituitu: ꝛ ſine diſcurſu itelligit q̄ itellit. ⁋ Ad aliō dº φ nō ē itētio aꝝ. φ ſp itelligēdo por añ oclos q̄tū aliqō qō p̄ itelligat̄. Sʒ fanma alicuiꝰ q̄ti ꝑpor: ꝛ ex ipſo ſumit̄ rō vl'is: ſic̄ cū demr̄amus de triāgulo ꝓponimꝰ aliquē triāgulū dterminatū: ſʒ nō vtimur illo i demr̄ando: nec erigimꝰ dmr̄ationē ſup hūc triāgulū: ſʒ ſup triāgulū i cōi manim q̄dāmō p pñtiā hꝰ triāguli deſcripti i piete: ſic cū intelligimus hoiem ꝓponit̄ nobis fantaſma alicuiꝰ hois determinati: ꝛ ex illo capimus vl'em ſpēm q̄ ducit in cognem quiditatis hominis abſolute.

Cōmētis. 3. 19 20. ꝛ. 36. Cōmētator. z de aīa. cō. 30. idē. 3. de aīa. com. 5.

Com. 5.

⁋ Quare manifeſtū ē qō primo ſenſitiuo horū cognitio eſt. Qō. V.

Queritur Utrū memoria ſit vtꝰ diſticta a ſenſu cōi: ꝛ ab alys v̄tutibꝰ. arr φ nō: q̄ paſſio ꝛ ſubm nō diſtiguūtur ſm ſenſū. h̄ ē mania. Sʒ memoria ē paſſio ſenſus cōis: vt aꝝ. dic̄ in lr̄a. ⁋ Itē virtutes que hn̄t idē obm ſunt eedeʒ: vt ſatis pʒ. z. de aīa: ſed ſic ē de iſtis: q̄ ſūt appheſiue formaꝝ ſenſibiliū. q̄re ꝛc̄. ⁋ Itē ille v̄tutes ſūt eedē q̄ hn̄t vnam opōnē: ſed fantaſma ꝛ memoria habēt vnā operationē: q̄ vtraq; ſuat ſenſibiliū itētiones i eoꝝ abſentia. ⁋ Itē aut ille v̄tutes ſūt i cerebro aut i corde. Si i corde: cū cor ſit vnū: ꝛ vna ps aīalis: q̄ ille v̄tutes ſūt eadē vtꝰ: ſi diceret̄ φ ſūt i cerebro h̄ vr̄ irrōnabile: q̄ cerebrū ē iſenle ſʒ ſuā nāʒ cū ſit ps frigidiſſima om q̄ ſūt i corpe. frigidū auteʒ ipedit actū ſentiēdi: ꝛ ē mortificatiuū. ⁋ Oppoſitum vult aꝝ. ꝛ cōmētator. ꝛ oēs phi.

Tex. cō. 33.

Ad euidētiā qōnis eſt itelligēduʒ: φ cum ois opō ꝑcedat imetc ab aliq̄ virtute ſcōm diuerſitatē opōnū: q̄s i nob̄ expimur rōnabile ē accipe diſtictionē viriū aīe nr̄e. Experimur aūt i nobis φ pcipimꝰ exteriora ſenlia i pñtia ipſoꝝ. ſ. audibilia: vtpote ſonos ꝛ viſibilia. ſ. lumen ꝛ colores ꝛ hꝰ ſenlia: ꝛ p hꝰ opōnes arguimꝰ i nobis vnū gñs v̄tutū q̄ dn̄r ſenſus exteriores ꝛ pticl'ares: cuiuſmōi ſūt viſus auditꝰ: ꝛ aly de qbꝰ tractat̄ i. z. de aīa. Dn̄r aūt iſta ſenſus exteriores ꝛ pticulares nō φ exteriores ſint: ſic̄ i ſuis ꝓprys organis i extremitatibꝰ corpoꝝ: vt aliq male imaginātur: ſicut viſus i ex̄mitate pupille: ꝛ auditꝰ i aure: ꝛ tactꝰ i carne: ꝛ ſic de alys: ſed ꝓ tāto dn̄r exteriores: q̄ ab exterioribꝰ ſenſibꝰ imutātur: nō medibꝰ alys v̄tutibꝰ cog̊ſcitiuis: ꝛ dn̄r pticulares: q̄ vnaq̄q; eaꝝ cog̊ſcit aliqō determinatū gñs ſenſibiliū: vt viſus colores: ꝛ auditꝰ ſonos: ꝛ ſic de alys: ꝛ nullus ipſoꝝ cog̊ſcit oīa ſenſibilia exteriora. Expimur ēt i nob̄ φ cognoſcimꝰ dr̄iaʒ iter ſenſibilia diuerſoꝝ ſenſuū pticulariter: vt iter hoc albū ꝛ hoc dulce: qō nō poſſumus facere p aliq̄ illaꝝ v̄tutū pticulariū: eo φ per vnā eaꝝ nō cognoſcūtur talia diuerſa ſenſibilia. oʒ āt v̄tutē cognoſcētē dr̄iaʒ iter aliq̄ cognoſcer̄ vtrūq; ipſoꝝ: vt ē manim: nec poſſumꝰ iſtā dr̄iam cognoſcere p pl'es illaꝝ v̄tutū: eo φ cū illa dr̄ia ſit qd vnū i ſe dʒ ab vna v̄tute nō a pl'ibꝰ iudicari. Et illa opō arguit i nob̄ vnā virtutē q̄ dr̄ ſenſus cōis q̄ cog̊ſcit cōuenietiā ꝛ dr̄iaʒ iter ſenſibilia diuerſoꝝ pticulariū ſenſuū: ſʒ hoc ſolū facit h̄ virtꝰ i ſenſu ꝛ ſenſato. ⁋ Ulteriꝰ expimur i nob̄ φ nō ſolū i pñtia ſenſibiliū cognoſcimꝰ ipſa: ꝛ eoꝝ dr̄ias: ſed ēt abſentibus ſenſibus reſeruamus ſilitudines formaꝝ ſenſibilium: qbꝰ cōphēdimꝰ ea ipſis abſentibꝰ: vt i abſentia pr̄is mei ego reſuo iteriꝰ ſimulacra formaꝝ ſenſibiliū eiꝰ: vt ſimulacruʒ ſui coloris ꝛ ſue vocis ꝛ ſue figure: ꝛ ſic de alys: ꝛ iſta opō arguit i nobis q̄daʒ v̄tutē q̄ dr̄ ymaginatiua. q. ymaginū retētiua vl' cōſeruatiua. ⁋ Et p̄. expimur i nob̄ hēre q̄dā cognitionē aliq̄ꝝ ꝓpetatū q̄ nūq̄ ſenſate fuerūt aliq̄ exteriori ſenſu: vt amicitiā inimicitiaʒ: bonitatē vel malitiā pietatē ꝛ neqtiā: ꝛ cōſilia q̄ nūq̄ fuerūt in aliq̊ ſenſu pticulari: tñ eliciūt̄ ex formis ſenſatis: vt ouis viſo colore aut figura lupi ſtati cōprehēdit inimicitiā: ꝛ viſo agno ↄphēdit amicitiā: ꝛ ſic de alys: ꝛ illa actio arguit q̄dā v̄tutē q̄ i hoibꝰ dr̄ cogitatiua: i brutis aūt extimatiua. ⁋ Ulteriꝰ pcipimꝰ in nob̄ φ itēnes illas ex formis ſenbꝰ elicitas ↄſeruemꝰ ꝛ remomus: ꝛ h̄ opō ſm φ ↄr dr̄ arguit q̄dā aliā v̄tutē q̄ dr̄ memoria: ꝛ ab aliqbꝰ vocat̄ theſaurus ꝛ archa itētionū: ita φ ſic̄ ymaginatiua reſeruat ymagines ſenſibiliū formaꝝ q̄ ↄprehēſe fuerūt ab aliq̊. 5. ſenſuū pticulariū: ſic memoria ↄſeruat itētiōes eli/

Cōſidera hic di ligēter φ iſta diſtictio virtutū interioꝝ ab arabibꝰ fuit excogitata. ꝑmꝰ tñ magr i. z. de aīa ſolū de ſenſu cōi: ꝛ fātaſia meminit: i lib. do de memoria addidit ꝑdictis virtutē memorialeʒ: ꝛ ꝑ fundamentū auicianus pluſq; cōmētator negauit i. z. cogitatiuā ꝛ extimatiuā ſicut videre potes in cō. 17. ab ipſo.

citas ꝑ cogitatiuaꝫ vel eſtimatiuaꝫ. Tunc poſſumꝰ dr̄e ad q̄ōnē ꝙ memoria eſt diſticta vtꝰ a ſenſu cōi: qꝛ eoꝝ opōnes ſūt diſticte: vt ex dictis ē manim: ꝛ h̄ ſyllogiza. ❡ Sed ē itelligēdū circa diſtinctionem iſtaꝝ vtutū ꝙ memoa nō vr̄ differre a cogiua: qꝛ ſic̄ ē ex pte intell's: ſic ēt ex pte ſenſus: nō ꝑ eādē vtutē itellectualē ꝑuāt̄ itētiones elicite a ſenſibꝰ formis ꝑ quā cognoſcunt̄ ille itētiōes: ḡ vr̄ eē vtꝰ ſenſitiua q̄ ſeruat itētiones. ſ. memoria: ꝛ q̄ cognoſcit hꝰ ꝓprietates. ❡ Item memoa ꝛ ymaginatiua nō vn̄r eſſe diuerſe vtutes: qꝛ memoria nō ſolū vr̄ reſeruare intētiones: ſed ēt imaginatiōes formaꝝ ſenſibiliū: n̄ enī ſolū memoramur de itētionibus elicitis ex formis ſenbꝰ: ſed ēt reducimꝰ ad memoriā formas ſenſatas. ❡ Itē cogitatiua ꝛ eſtimatiua vn̄r eē vtutes diuerſe: qꝛ ꝑ cogitationē hō diſtinguit̄ ab alijs. nō aūt ꝑ eſtimationē ſm̄ intētionē ꝯmētatoris in. 3. ꝺ aīa. ❡ Itē aliq̄ diſtinguūt fanam a vtute cogitatiua ꝛ ab imaginatiua: qꝛ fantaſia cōponit itētiōes cū itētionibꝰ: ꝛ formas cū formis: ꝛ formas cū itētionibus: ꝛ eꝯ: ꝛ illud eſt opō alia ab opōne cogitatiue ꝛ imaginatiue. vn̄ dn̄t ꝙ illa vtꝰ fanca ē ꝑ quā cōponimꝰ aliq̄ q̄ nō ſūt i reꝝ nā: vt mōtē aureū: caſtruꝫ argēteū: ꝛ ſic de alijs figmētis: ꝛ diſtinguūt eaꝫ ab alijs aīe vtutibꝰ: ſic̄ illas abinuicē ꝑꝑ rōnē p̄dictaꝫ.

Com. 20.

Ad primū dum ꝯr rn̄det̄ ꝙ nō eſt ſil'e ꝺ ſenſu ꝛ itell'u: qꝛ itell's nō eſt virtꝰ organica: ꝛ iō nō diuerſificat̄ ſcd̄m diſpōnes organi: ſꝫ ille vtutes ſenſitiue ſūt organice: ꝛ ideo pn̄t diuerſiri ſcd̄m cōpōnes ꝛ cōplexiones varias organorū ad diuerſas opōnes ꝑ ſe: ꝛ necio reqſitas: nō aliam cōpl'onē reqrit in organo vtus q̄ ē reſeruatiua itētionū: ꝛ aliam vtꝰ q̄ eſt elicitiua itētionū ſeu cognoſcitiua ꝛ diſcurſiua in ipſis: nā ad retētionē bonam reqrit̄ dn̄ium aliqđ ſiccitatis: qꝛ humida: lꝫ bn̄ recipiāt: nō tn̄ bn̄ ſeruāt: ſed ad cognitionē bonā ꝛ diſcurſum i itētionibus reqrit̄ magis humiditas: ꝛ qꝛ memoria ē ſeruatiua itētionū: ꝛ cogitatiua ē cognoſcitiua ipſaꝝ: ꝛ diſcurrit in ptibꝰ itētionibꝰ. Iſta enī vtꝰ ē aliq̄ rō: vt commētator dic̄ i. 3. de aīa: iō remanēt ille vtutes deſtinate: lꝫ itell's ſit vnꝰ. ❡ Sꝫ h̄ videt̄ mihi eē vnū dum: qꝛ ſi ſic ex pte itētionū diſtingūtur ille due virtutes ꝑꝑ diuerſitatē diſpōnis organi: ſil'r vr̄ ex pte imaginū formaꝝ ſenſibilium: ꝙ alia vtus dꝫ eē q̄ retinet imagines ſenſibiliū formarū i abſentia ipſaꝝ: ꝛ q̄ cognoſcit ꝛ ꝯſiderat illas formas cū ſūt abſentes a ſenſu: ꝛ ſic p̄ter vtutē imaginatiuā q̄ ponit̄ reſeruare ſil'itudines formaꝝ ſenſibiliū dꝫ eē alia vtus iterior q̄ cognoſcamꝰ formas ſenſibiles cū ſūt abtes. ❡ Poſſet dici ꝙ nō ē ſil'e ꝺ reſeruatiōe itētionū nō ſenſataꝝ: ꝛ de retētiōe imaginū formaꝝ ſenſibiliū: qꝛ difficiliꝰ ē retinere itētiones nō ſenſatas q̄ꝫ retinere formaꝝ ſenſibilium ſimulacra: qꝛ nō ita freq̄nter occurrūt: ꝛ iō maior ſiccitas reqrit̄ i organo vtutis: q̄ dꝫ retinere itētiones q̄ꝫ i organo vtutis q̄ dꝫ retinere imanes: ꝛ magis dꝫ excedere i ſiccite organi vtꝰ retētiua itētionū vtuteꝫ cognoſcitiuā itētionū q̄ꝫ vtus retētiua imaginū debeat excedere i ſiccitate vtutē cognoſcitiuā ipſarū formaꝝ: q̄ ꝑꝑ magis ſūt diuerſe virtutes retentiua itētionū ꝛ cognoſcitiua earū. ſ. memoria ꝛ cogitatiua q̄ꝫ retētiua imagim ꝛ cognoſcitiua imaginuꝫ formaꝝ ſenſibiliuꝫ: qꝛ de hoc ſufficit imagiua. ❡ Al'r poſſet dici ſm̄ ꝙ ꝯn̄r patebit. ❡ Ad aliud dr̄ ꝯr ꝙ q̄ꝫuis memoria ꝛ imaginatiua reſeruēt ſimulacra

Com. 20. t. 6.

ſeu imagines ſenſibilium formaꝝ: tn̄ hoc eſt ſcd̄m aliū modū: nā imaginatiua reſeruat imagines ſenſibiliū abſolute. memoria vero ſub rōne p̄teriti. ſ. q̄ꝫtū ad app̄hēſionē vel q̄ꝫtū ad exn̄am. Uel poſſet dici ꝙ memoria nō reſeruat imagines formarum ſenſibiliū. Sed reſeruat habitua'r itētionē cōprehēſiōis p̄terite q̄ fuerit habita de talibꝰ formis ſenſibꝰ v. g. memoria reſeruat itentionē viſiōis q̄ vidi heri talē hoīem tal'r coloratuꝫ vel tal'r figuratū: ꝛ ſic de alijs cōprehēſionibꝰ: ꝛ ita vr̄ itētio aꝝ. i l'ra cū dicit ꝙ ſemꝑ cū ſcd̄m memorari agat: ſic̄ i aīa dicit: qꝛ vidit aut audiuit ꝛc̄. ita ꝙ ꝓprie loquēdo nō memorātur de formis ſenſibꝰ: ſed de ꝯp̄hēſiōibꝰ nr̄is p̄teritis: q̄s habuimꝰ de hꝰ formis. quare nō opꝫ ꝙ tales imagines formarū ſenſibiliū i memoria reſeruēt̄. ❡ Ad aliud dico ꝙ ꝑ cognem poſſumus intelligere formā ſub'alē eductā ex ptāte menſtrui virtute ſpmatis humani: quā qdē formā ſub'alē cōſeqtur vtꝰ cogitatiua: ꝛ illo mō hō ſ'bal'r diſtiguit̄ ab alijs aīalibꝰ ꝑ aīaꝫ cogitatiuā. Ul' poſſumꝰ ꝑ cogitatiuā itelligere q̄ꝫdā vtutē ꝯn̄tē foram talē: q̄ qdē virtꝰ cognoſcit ꝓprietates nō ſenſatas ꝑ aliquē ſenſuū pticulariū: ꝛ ſic non diſtinguit̄ hō ſubal'r ꝑ cogitationē ab alijs aīalibꝰ: ꝛ credo ꝙ illa virtꝰ cogitatiua hoīs ē alia ſcd̄m ſpēm ab extimatiua brutoꝝ: que ēt elicit ꝓp̄etates n̄ ſenſatas: nā cogitatiua hoīs vr̄ eē ꝓp̄a virtꝰ ꝯn̄s formā ſubalē q̄ hō ē hō: certū. n. ē ꝙ aliq̄ virtꝰ ꝓp̄a dꝫ cōſequi formā ꝓp̄am hoīs q̄ ē hō q̄ ſit nobilior oībus vtutibus aīaliū irrōnaliū: ꝛ oībus alijs: ꝛ hoc nō vr̄ niſi virtꝰ cogitatiua: vn̄ etiā iſtaꝫ virtutē putauerūt aliq̄ eē itellectiuā: qꝛ videbāt ꝙ eſt ꝓpria hoī: ꝛ itellectꝰ ē ꝓp̄us hoīum. Sꝫ illa rō peccat: qꝛ arguit ex affirmatiuis in ſcd̄a figura: vt pꝫ ꝑ cōmētatorē i. 3. de aīa. Et ſl'm eſt ipſam virtutē cogitatiuā: q̄ꝫuis ſit hoī ꝓp̄a: eē iteuam: qꝛ ipſa hꝫ organū determinatū: vt cōmētator dicit i. 3. de aīa. ſ. vētriculū cerebri: vt dic̄. Sꝫ ē itelligendū ꝙ q̄ꝫuis eſtimatiua brutoꝝ comp̄hēdat ꝓp̄etates nō ſenſatas ſil'r cogitatiua hoīs: tn̄ ē alio mō: nā eſtimatiua i brutis ſolū cognoſcit hꝰ itētiones i ordine ad aliquā opōnē. ſ. actionē vel paſſionē: vt ouis cognoſcit agnū ſcd̄m ꝙ filiꝰ aut amicus i ordine ad lactationē. ſ. vt exhibeat ei lac vl' nutrimētū: ꝛ cognoſcit lupū. vt inimicū ꝛ nociuū in ordine ad fugiēdū ꝛ euitādū ipm̄: ꝛ ſic de alijs. Sed cogitatiua hoīs nō ſolū cognoſcit idiuidua ſub'e q̄ꝫtū ad tales ꝓp̄etates: ꝛ i ordine ad actionē vel paſſionē: ſꝫ ēt cognoſcit idiuiduū ſub'e ſcd̄m ꝙ eſt h̄ ſuba: vt cognoſcit hominē ſcd̄m ꝙ eſt h̄ hō: ꝛ cognoſcit lupū ſcd̄m ꝙ hic lupus: ꝛ ſic de alijs: ꝛ ipſaꝫ itētionē amici vel inimici nō ſolū cogitat i ordine ad actionē aut paſſionē: ſed ēt ſcd̄m ſeipſam: i pticulari tn̄: ꝛ ſic dr̄t cogitatiua i hoībꝰ ab eſtimatiua i brutis: ſunt ēt alie dr̄ie q̄s ꝑꝑ breuitatē dimitto. ❡ Et eſt itelligēdū ꝙ q̄ꝫuis ponā vtutē cogitatiuā hoīs eē diuerſam ab illa virtute brutorū q̄ eſtimatiua vocat̄: tn̄ nō credo ꝙ i homine ſit alia virtꝰ cogitatiua ab eſtimatiua: imo ꝑ ipſam cogitationeꝫ pōt hō qcqd pn̄t aīalia bruta: ꝛ adhuc āpliꝰ: qꝛ ē virtꝰ excellētior. ❡ Sꝫ diu dubitaui de illa vtute cogiua q̄ por cognoſcere ꝓp̄etates nō ſenſatas ꝛ earū cognitionē elicere ex ſpēbus ſenſatiuis q̄uo illud ē poſ'e: qꝛ cū cogitatiua ſit virtus cognoſcitiua oꝫ ꝙ patiat̄ ab ipſo ſuo cognoſcibili. hoc. n. cōe eſt oī virtuti cognoſcitiue. ſi igit̄ cognoſcit ꝓprietates nō ſenſatas que ſūt real'r in idiº de-

Com. 6.
Com. 6.

monſtrato opꝫ ꝙ ab eis moueatur: aut ergo imetr
imutat̄ ab ipſis ſcd̄m eē reale eoꝝ: ⁊ h̄ vr̄ ipoſſe: qꝛ
mouēs ⁊ motū ſūt ſil: nūc aūt iſte ꝓprietates reales
nō ſenſate: vt amicitia ⁊ inimicitia: ⁊ bonū ⁊ mali-
tia ⁊ hꝰ nō ſūt ſil cū v̄tute cogitatiua ſcd̄m ſuū eſſe
reale: qꝛ ſcd̄ꝫ ſuū eē reale exiſtit in indiuiº ſube aut
mouet̄ ab eis medibꝰ viribꝰ medijs.ſ. ſenſibꝰ pribꝰ
⁊ ſenſu cōi: ⁊ imaginatiua: ⁊ hoc vr̄ ipoſſe: qꝛ ſi ille ꝓ
prietates immutarēt ſenſus exteriores: tūc ab eis
cognoſcerēt: ⁊ nos ponimꝰ ꝙ a nullo eoꝝ cogſcun-
tur. Et iō ēt dn̄r nō ſenſate: ⁊ ſic nullo mō cogitati-
ua mor a talibꝰ itētionibꝰ: ⁊ iō nō vr̄ eas cognoſce-
re poſſe. Poſſet dici ad pn̄s ꝙ nō mouet̄ imetc ab il-
lis ꝓprietatibꝰ ſcd̄m eē eaꝝ reale: ſicut bn̄ probat
arm. Sed mouet̄ ab eis medibꝰ virtutibꝰ prioribꝰ:
ita ꝙ ille itētiōes quodāmodo cum formis ſenſibꝰ
imutāt ſenſus ꝑticulares: ⁊ ſenſū cōem ⁊ imaginati-
uā. Et tu dicis ḡ cognoſcūtur ab ipſis ſenſibꝰ. nō ſe-
quit̄: qꝛ videmꝰ ꝙ dyafanū imutat̄ a colore: ⁊ non
cognoſcit ipm. Sꝫ dicis nō ē ſile: qꝛ dyafanū nō hꝫ
virtutē cognoſcitiuā. ſenſus aūt ꝑticulares ſūt v̄tu-
tes cogue aliq̄ꝝ cognoſcibiliū.ſ. ꝓprioꝝ: ⁊ cōmuniū:
nō tn̄ oium: ⁊ iō dicā ꝙ ſolū ſe hn̄t i rōne medij in
deferēdo iſtas itētiones ad cogitatiuā: vt moueat̄
ab eis: ⁊ cognoſcat eas: ⁊ forte iſta ē itētio cōmēta-
Tex.cō.63: toris in.2.de aīa. in illo caplo. dōm aūt ſcd̄m vnum
qdq̄ ſenſū. vbi plane vr̄ velle ꝙ illa itētio quā diſti-
cte cognoſcit cogitatiua vtꝰ ē q̄dā mō eadē q̄ ē in
imaginatiua: ⁊ h̄ ſūt v̄ba eius. Et illa itētio idilis eſt
illa quā diſtiguit vtꝰ cogitatiua a fora imata: ⁊ expo-
liat eā ab eis q̄ fuerūt adiūcta cū ea ex iſtis ſenbꝰ cō-
munibꝰ ⁊ ꝓprijs: ⁊ reponit eā i memoria: ⁊ h̄ eadē ē
illa quā ꝯphēdit imaginatiua: ſꝫ imaginatiua cō-
prehēdit eā cōiūctā cū iſtis ſenſibilibꝰ: lꝫ eiꝰ ꝯphē-
ſio ſit magis ſpūalis.ſ. q̄ꝫ ſenſuū ꝑticulariuꝫ. ¶ Ad
aliā dubitationē dn̄t aliq ꝙ fana nō dꝫ diſtingui ab
imaginatiua: qꝛ ad eādē v̄tutē ꝑtinet aliq̄ ꝯphēſi-
bilia ſimplr apphēdere: ⁊ ea cōponere ⁊ diuidere:
vt pꝫ de intellu ⁊ ſenſu cōi: ⁊ iō v̄tus imaginatiua q̄
cognoſcit formas ſenſibiles i abſentia pōt eas ꝯpo-
nere ⁊ diuidere: vn̄ imaginatiua eſt illa v̄tus q̄ fin-
git ⁊ cōponit figmēta velut aīal cōpoſitū ex capite
hois i corꝑe leonis: ⁊ ſic de alijs: ⁊ ſilr cogitatiua q̄
cōprehēdit itētiones: cōponit eas ⁊ diuidit: cū eniꝫ
vtꝰ q̄ hꝫ aliq̄ cōponere aut diuidere dꝫ illa idiuiter
cognoſcere: vt manim ē ꝑ ſe. ſi eēt illa vtꝰ ſimplr co-
gnoſcēs alia ab ea q̄ cōponit ⁊ diuidit: tūc vtiq̄ ſu-
ꝑflueret illa q̄ ſolū idiuiſibilr ꝯphenderet: cū illa
opō poſſꝫ fieri ꝑ aliā v̄tutē.ſ. eā q̄ diuidit ⁊ cōponit:
⁊ iō nō opꝫ diſtiguere realr fanam ab imaginatiua ⁊
cogitatiua: vn̄ aꝝ. cōiter vtit̄ nomie fane ad cogitati-
uā ⁊ imaginatiuā. ¶ Sed adhuc remanet dubita-
tio: vt mihi vr̄: qꝛ lꝫ vtꝰ imaginatiua bn̄ hēat ꝯpone-
re imagines cū imagibꝰ: vel formas cū formis: ⁊ co-
gitatiua itētiōes cū itētionibꝰ: tn̄ cōponere formas
cū intebꝰ dōo. h̄ delectabile ē ſonoꝝ aut coloratū.
vel itētionē cū formis dōo. h̄ coloratū ē ancum: ⁊ ſic
de ceteris nō vr̄ ꝑtinere ad aliquā iſtarū duaꝝ: nec
ad imaginatiuā: nec ad cogitatiuā: cuiꝰ rō eſt: qꝛ vir-
tus cōponēs aliq̄ hꝫ illa cognoſcere ſeorſū ⁊ diuiſiꝫ
ſic ipſi ꝯcedūt: mō cogitatiua nō cognoſcit formas
⁊ imaginatiua nō cognoſcit itētiōes. ḡ ad nullā ea-
rū ſpectat cōponere formas cū itētionibꝰ: ⁊ eꝯ: imo
ad aliq̄ꝫ aliā v̄tutē: ⁊ vr̄ eē itētio cōmētatoris in ſuo
tractatu de memoa ⁊ reminiſcētia. q. v̄ſus mem. vbi
oſtendit qūo homo rememoretur illud qd̄ ſentit ⁊
oblitus: vbi dicit: ꝙ cōpō itētionis cū deſcriptione
fit a diſtinctiua: ⁊ nō eſt dum ꝙ ꝑ diſtinctiuaꝫ intel-
ligit cogitatiuā: ⁊ ꝑ deſcriptionē itellit ſimulacrū i
imaginatiōe reſeruatū: ſic pꝫ ituēti: ⁊ iterꝝ i alio lo-
co eiuſdē libelli. dicit ꝯtor ꝙ cū idiuim ex aīam ē cō-
pom.ſ. ex ꝓꝑetatibꝰ nō ſenſatis accidit ei: vt ſit i aīa
ſm h̄: ⁊ ꝙ receptio ꝑtiū: ex qbꝰ cōpor ſit duaꝝ v̄tu-
tū: ⁊ ꝯpoſitio eaꝝ ſit.3. v̄tutibꝰ. ¶ Sꝫ tūc ē dubiū:
qꝛ ſcd̄m h̄ cogitatiua cognoſcit formas ſenſatas: ⁊
ſuꝑflueret imaginatiua. Et forte dr̄et ꝯtor ꝙ verꝝ ē
ꝙ cogitatiua cognoſcit formas ſenſatas i abſentia
eoꝝ: ⁊ nō imaginatiua: ſed imaginatiua ſolū reſer-
uat hꝰ imagines q̄ reſeruate i organo imaginatiue
mouēt cogitatiuā ad cognem formaꝝ ſenſibiliū: q̄ꝝ
ſūt imanes: ita ꝙ ſic memoa reſeruat itētiones non
ſenſatas. q̄s cogitatiua cognoſcit: ſic imagiua reſer-
uat ipſas imagines ſenſibiliū formaꝝ: ⁊ cogitatiua
cognoſcit ipſas formas: ⁊ cōponit eas cū itētionibꝰ
⁊ diuidit ab eis: ⁊ eꝯ. Et ſcd̄ꝫ h̄ ſolueret̄ vna dubita-
tio priꝰ mota: ⁊ i.3.de aīa. dic ꝯtor loquēs de cogita- Com.6.
tiua ꝙ ꝓportio eiꝰ ad has duas itētiones.ſ. ad ydo-
lū rei: ⁊ ad itētionē ſui ydoli ē ſicut ꝓportio ſenſus
cōis ad itētiōes.5. ſenſuū: qūo aūt itelligat̄ illa ſili-
tudo ꝓportiōis niſi ponat̄ ꝙ cogitatiua cognoſcit
itētiones ⁊ ydola ſicut ſenſus cōis cognoſcit ꝑticu-
lariū ſenſuū oba nō video ad pn̄s. Tunc ḡ ad dubi-
tationē: qꝛ ſicut ponimꝰ aliā virtutē retētiuā.ſ. me-
moriā: ⁊ cognoſcitiuā eaꝝ.ſ. cogitatiuā ꝑꝑ aliā ⁊ ali-
am diſpōnē organi: ſic poterimus ponere aliā v̄tu-
tē retētiuā ⁊ reſuatiuā imaginū ⁊ cognoſcitiuā eo-
rū ꝑꝑ eādē cām: ⁊ de hoc ingre diligēter: qꝛ dubile
vr̄. ¶ Et eſt vlteriꝰ itelligēdum ꝙ forte nō eēt ma-
gnū icōueniēs ſi poneret̄ eadē virtꝰ retētiua ima-
ginū ⁊ itētionuꝫ.ſ. memoria: ⁊ tūc nō hēremus niſi
tres v̄tutes iteriores.ſ. ſenſū cōeꝫ: ⁊ cogitatiuā ⁊ me-
moriā: ſuppoſito ꝙ reminiſcētia nō dr̄at ſcd̄m rem
a memoria vel a cogitatiua: de q̄ poſteriꝰ ingret̄: ⁊
ſine dubio illa vr̄ itētio aꝝ. q nō loqtur niſi de iſtis
tribꝰ virtutibꝰ.ſ. de ſenſu cōi ⁊ fana ⁊ memoa: ⁊ per
fanam itellexit cogitatiuā: ſic manim ē ituēti: vbi lo-
quit̄ de ipſa. tn̄ ē cōtra v̄ba cōmētatoris i plibꝰ lo-
cis i.3.de aīa. ⁊ de memoa ⁊ reminiſcentia: qꝛ ponit Com.6.7.20.
v̄tutes itriſecas diſtictas i.4. ordinibus: ⁊ marc ipe
diſtiguit memoriā ab imagiatiuā: ⁊ dicit hāc ſniaꝫ
fuiſſe aꝝ. i lib. de ſenſu ⁊ ſenſato. ſꝫ ſi capiamꝰ librū
de ſenſu ⁊ ſenſato im proprie ſcd̄m ꝙ ꝯr vocamus li-
brū d̄ ſenſu ⁊ ſenſato: illū q icipit ibi. Qm̄ āt de aīa
ſcd̄m ſeipſam: ⁊ terminat̄ ibi. Reliquoꝝ aūt ꝑ̊ cōſi-
derādū de memoria ⁊ reminiſcētia ⁊ ſōno. nō inue-
nio ibi aꝝ. dixiſſe h̄. Sed forte ipſe vocat librū de
ſenſu ⁊ ſenſato totū illū librū predictū cū libro de
memoria ⁊ reminiſcētia: vnde ⁊ ꝯtor i ꝓnº ſui tracta-
tus de memoria ⁊ reminiſcētia quaſi loquēs ſcd̄m
ſniaꝫ aꝝ. dicit i.2. tractatu hꝰ libri. icipit tractare d̄
memoria ⁊ reminiſcentia. Ecce ꝙ ipe vult ꝙ liber
de memoria ⁊ reminiſcētia eſt ſcd̄s tractatꝰ de ſen-
ſu ⁊ ſenſato. Item pꝫ ꝑ ſua v̄ba i fine ſui libri de ſen-
ſu ⁊ ſenſato: ⁊ videas ea. Sed ſi qs querat a me cō-
cordiā aꝝ. q nō ponit niſi tres iteriores v̄tutes ex-
preſſe: ⁊ Auer. q ponit 4or. forte rō pōt eē: qꝛ aꝝ. nō
mltū curauit imorari i eis q̄ ſūt quaſi nota ⁊ mala.
nūc aūt dr̄et aliqs cuilꝫ ē manim ꝙ imaginatiua eſt
alia a memoa: ⁊ iō eiꝰ diſtinctioneꝫ exprimere non
curauit. vl dedit iſtā virtutē itelligere ꝑ fanam: ⁊ ēt

cogitatiuā dedit itelligere ꝑ ipſaȝ fantaſiā: qꝛ fantaſia opat circa formas ⁊ circa itētiōes.

Ad rationes pncipales. Ad pmaȝ dico ꝙ paſſio ⁊ ſubm nō ſūt diſticta ſm ſubſiſtētiā: lȝ ſint diſticta ſm eēntiā: ⁊ vlterius tu dicis. memoria nō ē paſſio ſenſitiui pmi ſic ſubi: ſȝ ē paſſio fanc aut ſenſus: vt dic arꝫ. verꝫ ē: ſic effi tiue qdāmō: capiēdo memoriā ꝓ itētiōe recepta i mēoria ⁊ reſeruata. Iſta. n. aliq mō dependet effectiue ab opōne ſenſus ⁊ fantac. ❡ Ad aliud dico ꝙ non hñt idē obm ppm. Et tu dicis ꝙ ambe ſūt formarū ſenſibiliū. verꝫ ē capiendo gnālr formā ſenſibilē ꝓ qcūqꝫ circa qd opat poa ſenſitiua. Sed ꝓpe loquēdo de fora ſenſibili. ſ. q cōprehēdit a pticularib ſenſib ſic memoa nō ē formarꝫ ſenſibiliū ꝓpe: vel ſi ē formarꝫ ſenſibiliū hoc ē ſub rōne pteriti. ❡ Ad aliud pȝ ex dictis: qꝛ drnt i reſeruādo: qꝛ memoa reſeruat itētiōes: ⁊ imaginatiua imaginatiōes ſenſibilium: ⁊ i rōne ſeruādi: qꝛ memoa ſub rōne pteritiōis: imaginatiua nō: ſed abſolute: ſic ꝯter ponit. ❡ Ad aliud ē ſciēdū ꝙ de organis iſtarꝫ vtutuȝ iueniunt ſmones ꝯry: nā medici ponūt eas eē i cellul diuerſis cerebri: ⁊ hoc ēt vr velle ꝯtor i ſuo libello de memoria ⁊ reminiſcētia. ❡ Cuiꝰ ſigm ē: qꝛ iſte vtutes ledūt ſȝ leſionē diuerſarꝫ ptiū cerebri: nā leſa pa ⁊ anteriori pte cerebri ledit ſenſus cōis: leſa media pte ledit diſtictiua: ⁊ leſa pte poſteriori capitis ledit memoria: ⁊ hoc vr ſignuȝ euidēs: qꝛ iſte vtutes ſūt i iſtis ptibꝰ ſicut i ſuis organis ſituate. Arꝫ. autē vr velle ꝙ iſte vtutes ſūt i corde ⁊ plane dic h ō ſenſu cōi ⁊ motiua vtute i lib. de ſōno ⁊ vigilia: ⁊ in de motibꝰ aīaliū: ⁊ i alys locis: ⁊ idē iudiciū ē de alys vtutibꝰ: ⁊ vr qꝫtū ad hoc. Sed credo ad pñs ꝙ oēs iſte vtutes ſūt i corde ſubiectiue: ⁊ pncipalr: qꝛ ipm cor ē pncipalis: ⁊ pa ps aīalis: ⁊ cerebrū vr eē iſenſibile: vt dcm̄ fuit arbo. Sed ꝙ ꝯr dr ꝙ iſte vtutes ſūt i diuerſis cellulis cerebri: ⁊ auerroys cōſentit in h pōt ſic itelligi ꝙ ꝑ ſui frigiditatē cōtēpat ⁊ cōmēſurat calorē cordis: ⁊ i ſuis diuerſis ptibꝰ cerebrū hȝ diuerſitatē i frigiditate ⁊ humiditate ſm gradum: ita ꝙ ꝑ frigiditatē ptis anterioris cōmēſurat calorē cordis ad opōnē ſenſus: ⁊ ad gnōnē ſpirituū ōſeruiētiū opōni ſentiēdi: ⁊ ꝑ frigiditatem ptis medie cōmēſurat calorē cordis ad opōnē cogitnis ⁊ imaginatiōis: ⁊ ꝑ poſteriorē ptē cōmēſurat calorē cordis ad opus memorādi: ⁊ idē ē ꝙ leſione aliq accñte i ptibꝰ pdictis cerebri ledūtur: ⁊ ab opibꝰ ſuis ipediunt vtutes: ad quorū opōnes iſte ptes cerebri mitigabāt cordis calorē: nō qꝛ ſubiue ſint i illis ptibꝰ cerebri: ⁊ illud dedit ſatis itelligere cōmentator in ſuo libro de ſōno ⁊ vigilia. vbi dicit h verba. Dicamus igit ꝙ mam ē ꝙ ſenſus cōis ē i corde: ⁊ ꝙ cerebrū ē vnū iſtrm cōprehēdēs hāc actionē. i. ōſeruiēs huic actioni. ſ. ſenſus cōis ſm tpamētū exñs i eo. ſ. effectiue: qꝛ videlȝ ꝑ ſuā frigiditatē tēperat calorem cordis ad actioneȝ ſentiendi: ⁊ ſicut dicit de ſenſu communi: ſic itellige de alys virtutibus ſuo modo: ⁊ tu arguis: qꝛ cor eſt vnū: ⁊ ideo ēt iſte virtutes erūt vna virtꝰ. verū eſt ſubo: ſed tñ ſūt diuerſe eſſentialr: ⁊ puto ꝙ ipm cor hȝ diuerſas diſpōnes ſcdm ꝙ ſubycit talibꝰ diuerſis vtutibꝰ: ſicut videmus ꝙ vnū pomū nūero hȝ albedinē ⁊ dulcedinē ⁊ odorē rationem diuerſarum diſpoſitionum in eo exiſtentium.

Iſta opio eſt arl lo. i ſcdo de ptibus aialiuȝ. cap 7. ⁊ 10. ⁊ in. 3. de ptibus. c. 4.

❡ Qr itellini ſȝ accñs vtiqꝫ erit. Qō. VI.

Queritur vtrū memoria ptineat ad intellm: vr ꝙ ſic: qꝛ ad illā aīam ptinet memoria: cuius ē reſeruare aliq ſub rōne pteriti. hoc. n. ptinet ad memoriā: ſed ipſa aīa itellectiua retinet ⁊ reſeruat aliq ſub rōne pteriti: ſicut i ſeipo glibet expit. ❡ Itē ad illā vtutē ptinet memoria: circa cuius actionē actus memorādi exercet. hec vr eē mata: nā memorari nō vr exerceri circa aliqꝫ cōprehēſionē aliā niſi illiꝰ vtutis ad quā ptinet memoria: ſed actus memorādi bñ exercet circa actionē aīe itellectiue: nā arꝫ. dicit i lra. Qꝛ cum aliquis ſcdm memorari agit ſic i aīa dicit: qꝛ aut vidit aut audiuit aut itellexit: intellexiſſe aūt eſt aīe itelligere opō pterita. qre ⁊c. ❡ Itē ad illā aīaȝ ptinet memoria ſm quā nos ſumꝰ prudētes: nā ſicut pȝ i ꝓhemio mecc. aīalia hñtia memoriā prudētia ſūt. Sed ꝑ aīaȝ itellectiuā ſumus prudētes. quare ⁊c.

Oppoſitum vr velle arꝫ. qꝛ dicit ꝙ ꝑ ſe primi ſenſitiui. ❡ Adhoc dicūt aliq ꝙ memoria pertinet ad aīam itellectiuam: qꝛ ad illā virtutē memoa ptinet q reſeruat aliqd ſub rōne pteriti: ⁊ illud ē manim ꝑ ſe: ſed ſenſus ⁊ itellectus reſeruat aliqd ſub rōne preteriti: vt expimēto pȝ: qre ⁊c. Scdo dñt ꝙ memoria ñ ptinet ꝑ ſe ad itellectuȝ: ſed ad ſenſuȝ: qꝛ ad iſtā aīam nō ꝑ ſe ptinet q nō apphēdit aliqd ſub rōne tpis ōterminati. nā hic reqrit ad memoriā ſm arꝫ. in lra: nā memoa ē pteriti: ſed intells ꝑ ſe nō apphēdit aliqd ſub rōe determinati tpis: qꝛ itells ē ꝑ ſe vliū q abſtrahūt a qlȝ dria tpis: ſicut pȝ p poſter. ⁊. 7. mecc. ⁊ ꝑ oppm ſeqt ꝙ memoria ptinet ad ſenſū ꝑ ſe: qꝛ ipſiꝰ aīe ſenſitiue: ⁊ ſuarꝫ potētiarū eſt apphēdere ſub tpe ōterminato. Tertio dicūt ꝙ memoria ꝑ accñs ptinet ad itellectū: qꝛ illo mō q intem cōpetit apphēdere ſub rōne determinati tpis debet ſibi memoria: qꝛ h reqrit ad memoriaȝ: ſed intellm ꝑ accñs cōpetit apphēdere ſub rōne tpis determinati: qꝛ ꝑ ſe ē vliū ⁊ ꝑ accñs pticulariū ⁊ deteriatorꝫ. ❡ Sed vr mihi ꝙ ē duo i iſtis duabꝰ vltimis ꝯnibꝰ: qꝛ ſic ſinre dicit zr: vt hȝ videri p poſter. ſ. ſingulare ſimplr. vt ſor. ⁊ hoc albū: ⁊ ſingulare i reſpcū. ſ. qd ē minꝰ ꝯe aliquo mō ſȝ quē modū ſpecies dr ſingularis reſpcū gñiſ: ſic ōterminatū pōt capi ꝓ determinato ſimplr determinatiōe ſingularis: vel determinato in reſpcū. ſ. determinatiōe ſpēi reſpcū gñis: mō qꝫuis intells nō ꝯprehēdat tps determinatū ꝑ ſe: nec rē aliā ſub rōne tpis determinati capiēdo diē hodiernā: ⁊ diē heſternā: nihilominꝰ itells pt bñ cōprehēdere ꝑ ſe tps determinatū: zo mō. ſ. determinatiōe ſpēi: ita ꝙ pōt cōprehēdere ꝑ ſe loquēdo tps pteritū abre ſub ratiōe vli: ⁊ ſilr futurꝫ: ⁊ pōt ꝯphēdere aliqꝫ rē ſub rōne pteriti abre. ❡ Tūc arguo. ad illā aīaȝ ptinet ꝑ ſe memoria ad quā ꝑ ſe ptinet ꝯprehēdere aliqd ſub dria tpis determinati h ꝯcedit ab ipſis: qꝛ ꝑ h ꝓbāt memoriā ptinere ad ſenſitiuā aīaȝ: ſȝ ad itellectū hoc ptinet: vt ē manim: nec pōt aliqs dre ꝙ ſp ad memoriā reqrat tps determinatū. ſ. ſingulare. hoc. n. eſt ꝯ itentionē arꝫ. plane. qꝛ dicit ꝙ aliqñ tps pteritū accipit ſine mēſura ōterminata i memorādo: vt aliqs dicit ſe vidiſſe qñqꝫ talem rem: neſcit tñ nūerꝫ determiatū tpis pcedētis qd pteryt poſtqꝫ vidit illud: ſic neſcit vtrū ſint. 3. dies vel qtuor: ſȝ ſolū dic ꝙ qñqꝫ i pterito: ⁊ ſic vr ſm h ꝙ memoa ꝑ ſe ptineat ad itēuam. ❡ Et iō forte poſſet dici alr ꝙ memoriā ptinere ad itelȝ pt itelligi duplr. vno

Tex. com. 53.

Vtrū memoria ptineat ad ptē intellectuaȝ. vide pulchre ſcotum i. 4. ſniarꝫ diſti. 45. q. 3. reſolutā tñ determinatiōnē iſtiꝰ rei inquiras ab albto magno. i qōnibꝰ de hoie. qōne q qrit qd ſit memoria: ⁊ a btō thoma i pria pte ſū. q. 79. arti. 6.

modo ꝙ in aīa ītellectiua ſit aliqua poª ad reſeruā
dū aliqd.ſ.aliquam cōprehēſionē ſub rōne p̄teriti.
¶ Alio mō ꝙ actus memorādi q ē actus alicuius
4or ꝟtutū interiorꝫ:quecūqꝫ ſit illa: exerceat̄ cir
ca aliq̄ itellia vl' circa aliqꝫ actionē ītellect⁹. ¶ Tūc
dico duo.p̄ ꝙ ſi ītelligat̄ p̄ mō ſic memoª bñ ꝑtinet
ad aīam ītellectiuā.ſ.ꝙ aīa ītellectiua ī ſe hꝫ aliqꝫ
potētiā q̄ pōt reſeruare aliqd ſub rōne p̄teriti:qꝛ il
la aīa q̄ reſeruat ⁊ apphēdit aliqd ſub rōne p̄teriti
hꝫ potētiā q̄ reſeruet̄ aliqd ſub rōne p̄teriti. Si eni
nō hēret potētiā hoc faciēdi nūqꝫ faceret illud.ſic
.n.nō fit īpoſſe fieri:ſic nō facit impoſſe facere: ſꝫ ita
ē ꝙ intell's bñ cōprehēdit aliqꝫ ꝯprehēſionē ſuam
aut opōnē ſuā ſub rōne p̄teriti:⁊ reſeruat ſub rōne
p̄teriti:ſic aliqs ꝑ ītell'ꝫ dic̄ ſe ītellexiſſe qñqꝫ ī p̄te
rito iſtā ꝯnē vl'em ꝙ triāgulus hꝫ tres angulos eq̄
les duob⁹ rectis:⁊ ſic de alijs:vt manim ē expienti.
q̄re ⁊c̄. ¶ Sed dico 2o ꝙ ſi q̄rat̄.vtrū memoria ꝑ
tineat ad ītell'm ſic ꝙ actus memorandi exerceat̄
circa aliam operationem intellectus. dico ꝙ nō ꝑ
ſe: quia ille actus qui exercetur circa operationē
intell's circa aliqd alteꝝ nō exercet̄ circa actū itel
lect⁹ ꝑ ſe:qꝛ ꝑ ſe:⁊ ſm alteꝝ ſūt diſpōnes oppe. Sꝫ
actus memorādi q ē actus alicui⁹ q̄tuor ꝟtutū inte
rioꝝ nō exercet̄ circa aliqꝫ opōnē ītell's nō ſcd'ꝫ ali
qd alteꝝ.ſ.ſm aliqꝫ aliā apphēſionē q̄ circūſtabat
illā apphēſionē ītellectualē.v.g. Si aliqs dꝫ mēo
rari ꝙ heri ītellexit triāgulū hēre.3.ꝑ aliqꝫ īterioꝝ
ꝟtutū mēorabit̄ ꝙ vidit triāgulū deſcriptū ī piete
aut imaginat⁹ fuit:aut audiuit loq̄ d̄ ipſo:aut aliqd
h⁹ alteꝝ qd̄ cōcomitabat̄ ītellectionē illā:⁊ ſic ſm
alterū exercet̄ actus memorādi circa aliquā d̄ ap
prehēſiōib⁹ ītellectualib⁹:⁊ h̄ vr̄ eē ītētio aꝝ.in lr̄a
ſi diligēter īſpiciat̄:⁊ plane vr̄ ītētio cōmētatoris:
qꝛ dic̄ ſic. Intētiones aūt vl'es nō rememorātur ni
ſi ſm imaginatōes cōiūctas cū eis. ¶ Et ſciēdū ꝙ
cū dr̄ ꝙ ītell's ē vl'iū q̄ abſtrahūt ab oī dr̄ia tpis il
lud ē ītelligēm d̄ vl'ib⁹:ex̄ eēntiā q̄ꝝ:⁊ qditatē ē ipꝫ
tp̄s:vt ſūt alie res ab ipſo tpe. Sꝫ de illis vl'ib⁹ ex̄
q̄ꝝ eēntiā nō ē ipm tp̄s:Cuiuſmodi ſūt tp̄s p̄teritū
⁊ futuꝝ:⁊ pñs: nō opꝫ ꝙ talia abſtrahāt ab oī dr̄ia
tpis:ſꝫ ſolū ab hoc ſig̃to tpe:⁊ ab illo. ¶ Ulteri⁹ ē
ītelligēm ꝙ q̄uis aīa ītelleua hēat aliqꝫ potētiā re
ſeruādi aliqd ſub rōne p̄teriti:tñ poª reſeruādi ali
qd ſub rōne p̄teriti nō ſolū ꝯpetit aīe ītellectiue: qꝛ
iā nō deberet̄ niſi hoī:ſic aꝝ.arguit: ⁊ illud ē fl'ꝫ:qꝛ
aīalia alia q̄dā memorātur ⁊ multa. Cuius arm ē ꝙ
redeūt ad aliq̄ loca determinate:qd̄ non eēt niſi re
ſeruarēt ītētionē boni:⁊ ꝯueniētis illi⁹ loci vel ali
cui⁹:qd̄ īueniūt ī illo loco:ꝯñā aūt mata ē:qꝛ nullꝫ
aīalium hꝫ ītell'm niſi homo.

Ad argumēta ad p̄m d°ꝙ ē ꝑ me.ꝯcedo .n. ītelleuam aīaꝫ hr̄e aliqꝫ
potētiā reſertem alic⁹ ſub rōne p̄teriti:⁊ ſi illa vocet̄
memoª:⁊ ītelligat̄ ſic memoriā ꝑtinere ad ītelm cō
cedo:ñ ſic tñ ꝑtiet ad ītem:qn ēt ī aīa ſenſiua ſit aliq̄
ꝟt⁹ reſeruatiua aliq̄ꝝ ſub rōe p̄teriti:nec ſic ꝙ act⁹
memorādi ſit ꝑ ſe opōnū ītellectualiū:loquēdo de
actu memorandi q ē alicui⁹ ꝟtutis organice:⁊ ſic ra
tio non eſt ꝯ me. ¶ Ad aliud ſolutū ē:qꝛ actus me
morādi exercet̄ ꝑ accñs circa actum ītellect⁹:⁊ ad
hāc ītētionē dici pt̄ memoª ad ītem ꝑ accñs ꝑtinere.
¶ Ad aliud dico ꝙ prudētia dicit mihi vno modo
rōnē rectā agibiliū:⁊ ſic nō opꝫ ꝙ ſolū ad iſtā aīaꝫ
ſcd'm quā ſumus prudētes ꝑtineat memoria. Alio
mō prudētia eſt q̄dā nāl'is īſtinctus q̄ aīal nāl'r in
clinatur in bonū ſuū apprehenſum: ⁊ operatur ad
boni ſui adeptionē:⁊ tali prudētia ſufficit eſſe pru
dētes ſcd'm illaꝫ aīam ad quā ꝑtinet memoª:⁊ nos
bñ poſſum⁹ eē prudētes illa prudētia ſꝫ aīaꝫ ſenuam
ꝑꝑ qd̄ memoria pōt ad ſenſitiuā aīam ꝑtinere.

¶ **Dubitabit autem vtiqꝫ aliquis propter quid quidem.** **Q̄ō. VII.**

Queritur Utrū ad memoriā req̄rat̄ obliuio:vr̄ ꝙ ſic: qꝛ
ad illud req̄rit̄ obliuio qd̄ ē ꝯſeruatio ī
tercīſa:nam illa intercīſio non eſt aliud
q̄ꝫ obliuio quedā: ſꝫ memoria ē ꝯſerua
tio ītercīſa:vt cōmētator dicit: q̄re ⁊c̄. ¶ Itē ad il
lud req̄rit̄ obliuio qd̄ ē reductio ītētiōis p⁹ obliuio
nē:h̄ eſt mata.memoª eſt h⁹:vt cōmentator dicit in
ſuo tractatu de memoria ⁊ reminiſcētia:⁊ ī alio lo
co dicit ꝙ rememoratio ē cognitio ei⁹ qd̄ fuit cogni
tum poſtq̄ꝫ eius cognitio eſt abſciſa. ¶ Itē ꝓbo ꝙ
memoriā qñqꝫ antecedit obliuio:qꝛ nos videmus
ꝙ bruta reſumūt cognitionē alicui⁹ obliti:⁊ hoc nō
faciūt ꝑ reminiſcētiā:qꝛ reminiſcētiā nō hñt: cū ſit
ſicut ſyll's quidā:vt aꝝ.dicit:g̊ hoc faciūt ꝑ memo
riā:vt appꝫ ī cane:q cū ꝑ magm tp̄s nō ſentit dñm
ſuū obliuiſcit̄ eius:cui⁹ ſignū ē:qꝛ cū poſt videt eū
vel audit nō vadit ad ipm pluſq̄ꝫ ad aliū hoīem: ⁊
ſi nō eēt oblit⁹ dñi ſui ſtatī curreret ad eū:poſtmo
dū aūt facto ſibi aliq̄ ſigno:ſicut ſi dñs ſumat alias
veſtes.ſ.q̄s habuit cū canis videbat eū: vl' aliquod
aliud ſignū faciat ei qd̄ faciebat cuꝫ erat pñs:vt ꝙ
faciat eū ſaltare vel aliqd h⁹ ſtatim reſumit cogni
tionē dñi ſui:⁊ memorat̄ de ipſo: ⁊ ſeq̄tur eū:⁊ ſic il
lā memoriam p̄cedit obliuio.q̄re ⁊c̄.
¶ Oppm vult Aꝝ.qꝛ dic̄ in fine h⁹ capl'i. Dubitauit
āt aliqs.ꝙ memoª ē hit⁹.i.habitual' ꝯſuatio fantaſ
matis:vt imaginis e i:cuius ē fanª. ⁊ ꝑ illud etiam
dictū vr̄ ꝙ aꝝ.fuerit ītētio nō ſolū ītētiōes: ſꝫ etiā
imagines formaꝝ ſenſibiliū ī memoª reſeruari.

Eſt intelligendum ꝙ vno modo memoria pōt capi ꝓ
poª reſeruatiua intētionū:⁊ forte imaginū: vel pōt
capi pro actu memorādi:⁊ ſic inuenitur aꝝ. vti no
mine memorie in illo libro. ¶ Et vlterius obliuio
dicitur vno modo proprie:⁊ eſt defectus totalis in
tētionis aut imaginis ab organo memorie.ita ꝙ ñ
eſt intrinſecus reſeruata aliqua intentio nec aliq̄
imago:per quā poſſit hō vel aīal aliud reſumere co
gnitionē alicuius qd̄ pri⁹ cognouit:ſicut ego ſū obli
tus eius qd̄ vidi hodie ſunt q̄tuor anni:qꝛ totaliter
nō poſſuꝫ ad memoriā reducere aliqd qd̄ vidi tūc
tpis determinate. ¶ Alio mō capit̄ obliuio ꝓ iter
ciſiōe actualis cōprehēſiōis vel cōſiderationis ali
cuius qd̄ prius ꝯſiderabat̄. Alio modo ſumit̄ obli
uio pro intercīſione actualis cōſiderationis cū dif
ficultate reuocādi illud prius cognitū. ¶ Ulteri⁹
eſt notādū ꝙ ad memoriam req̄ri obliuionē pōt ī
telligi 2r. vno mō ꝙ oporteat ſi dꝫ eē memoª p̄fuiſ
ſe obliuionē:vt dicim⁹ ꝙ ad formā ſubalē in mā re
quiritur alteratio māe:qꝛ.ſ.ſi debet induci forma ī
mā req̄rit̄ alteratio p̄fuiſſe. Alio modo ꝙ ſil' opor
teat eē memoriā ⁊ obliuionē. ¶ Itē pōt ꝓbari p̊ª
ꝯ̊:qꝛ priuatio nō req̄rit̄ ad eē ſubi:ſed obliuio ē q̄
dā priuatio nata fieri ī memoria.quare ⁊c̄. ¶ Itē
ad eē illius qd̄ datur a generāte nō req̄rit̄ obliuio:
qꝛ illa obliuio preceſſit actionem gn̄ātis: ſed poª
memoria datur a generante:q̄re ⁊c̄. ¶ Tunc dico

p̉mo ꝙ ad memoriã ꝑut ē poa nullo° reqrit̃ obli°:
qꝛ aut reqreret̃ pfuiſſe in illo eodē in quo ē memo
ria: aut ſil'eē cum ipſa: nõ p̉mo mõ: qꝛ memoa q̃ eſt
poa ſtati ineſt aiali cũ gnãtũ eſt: qꝛ q̃tũ gnãns dat
de forª tantũ dat de ꝯñtibꝰ formã. mõ ſtatim cum
anĩal gnãtuꝫ eſt: nulla p̃ceſſit obliuio in ipſo: ſicut
mam eſt: qꝛ nullã habuit cognitioneꝫ: nec 2°. mõ: qꝛ
tc̃ qñcũqꝫ hr̃et memoriã oporteret ipꝫ hr̃e obliuio
neꝫ: qd̃ fl'm ē: qꝛ dũ actu memorat̃ aial. hꝫ poam me
moratiuã: ꝛ tñ certũ eſt ꝙ tũc nõ hꝫ obliuionē eiꝰ
qd̃ memorat̃. ¶ 2°. dico ꝙ ad actũ memorãdi nul
lo mõ requirit̃ obliuio ꝓprie ſumpta: que eſt tota/
lis excidẽtia ymagis aut ĩtentiõis a mmoa: qꝛ cuiꝰ
oppom reqrit̃ ad actuꝫ memorandi illud nõ requi
rit̃ ad ipm actũ memorãdi. Sed ꝯſeruatio ymagi
nis: ꝛ retẽtio nec̃io reqrit̃ ad actũ memorandi. vt
pꝫ ꝑ Ariſt. q̃re ad actũ memodi nullo mõ reqritur
obliuio ꝓp̉e dicta. ¶ 3° dico ꝙ ad actũ memoran
di nõ reqrit̃ obliuio que eſt ĩtercĩſio actualis cõſi/
deratõis: ſic ꝙ oporteat obliuionē ſic dictã ſil'eſſe
cũ actu memorãdi: qꝛ vnũ oppoſitoꝝ nõ reqrit̃ ad
eſſe alteriꝰ ſil'in eodē: ſꝫ obliuio ſic ſumpta ꝛ actus
memorandi ſic opponunt̃: qꝛ memoa eſt actualis
ꝯſideratio aliciꝰ p̉us apprehẽſi: ꝛ obliuio eſt defe
ctus actualis ꝯſideratõis. bñ tñ veꝝ eſt ꝙ ad actũ
memorãdi reqrit̃ defectus aliciꝰ cõprehẽſionis
p̉us hĩte de aliquo: que ſit p̃terita. ſicut pꝫ ꝑ Ariſt.
q dicit: ꝙ ſemꝑ q ſm memori agit ſic dicit ꝙ vidit:
aut audiuit aut hꝰ aliqd alteꝝ. g̊ reqrit̃ preteritio
alicꝰ cõprehẽſionis: ſed nõ reqrit̃ vl'iter intercĩſio
cuiuſcũqꝫ actualis ꝯſideratiõis: qꝛ ipſe actus me/
morãdi eſt quedã actualis ꝯſideratio. ¶ 4° dico
ꝙ ad actũ memorãdi bñ reqrit̃ obliuio que eſt in/
tercĩſio actualis ꝯſideratiõis: ita. ſ. ꝙ p̃fuerit talis
ĩtercĩſio actualis ꝯſideratiõis: qꝛ ad actũ memorã
di reqrit̃ tp̃s p̃teritũ. vt dicit Ari. in lr̃a. ꝛ illud tp̃s
p̃teritũ nõ fuit de alio niſi ꝙ in illo tp̃e p̃terito in/
termedio ĩter actũ memorãdi ꝛ p̉orē cõprehenſio
neꝫ intercidet̃ ꝛ ceſſabit actualis ꝯſideratio illius
qd̃ poſtmom memorat̃. ¶ 5° dico ꝙ ad reminiſcen
tiã requirit̃ obliuio 3° mõ dcã. ſ. intercĩſio actualis
ꝯſideratiõis cũ difficultate reĩueniẽdi intentũ: qꝛ
ad illũ actũ: ad quē reqrit̃ diſcurſus ab vno in aliđ:
ꝛ inqſitio incipiẽs ab aliq̊ p̉n°: requirit̃ obli° ſic ac
cepta. nã ſi nulla eēt difficultas in ĩueniẽdo aliqđ
q̃ſitũ nõ oporteret ꝓcedere ab vno ĩ aliud: ꝛ ingre
re per artē reĩuẽtionē illiꝰ. Sꝫ ad remĩſcẽtiã req/
ritur talis diſcurſus ab vno in aliud ꝛ inqſitio ĩci/
piẽs ab aliquo p̉us noto ꝯ̃rio vel ſil'i vel ꝓpinquo
ei qd̃ q̃rit̃ reĩueniri. ſicut pꝫ in lr̃a. ergo ad remini/
ſcẽtiã reqrit̃ ĩtercĩſio ꝯſideratiõis actualis cũ dif/
ficultate reinueniendi q̃ſitũ. ꝛ intelligo ꝙ requiri
tur ad illũ ꝓceſſuꝫ reminiſcitiuum.

Ad argumenta põt ſolui per dcã. nam
ꝙ ꝯmentator dic̃. me/
moriã eē ꝯſeruationē ĩtercĩſam. veꝝ eſt ꝙ ibi ē in/
tercĩſio actualis ꝯſideratiõis: inquãtũ ad h̄ eſt cõ/
ſeruatio ĩtercĩſa: qꝛ per ĩtentionē ꝛ imaginē reten/
taꝫ nõ ꝯtic ꝯſiderat poſtq̃ꝫ p̉mo ꝯſiderauit. Sꝫ nõ
ĩtendit ꝙ intercĩſio ſit ſic ꝙ oĩno deficiat ĩten° et
ymago a memoa ꝛ imaginaua. ¶ Ad aliud ſil'r ĩtē/
dit ꝑ obliuionē nõ totalē excidẽtiã eoꝝ que debẽt
reſuari. Sꝫ ĩtercĩſiõis ꝯſideratõis ſꝫ actũ. ¶ Ad
aliud põt dici ꝙ ſi canis fuerit oblitꝰ dñi ſui ꝛ iteꝝ
reſumat cogem eius illa reſumptio notitie nõ ē me
morari. Sed ē iterũ adiſcere. ſicut poſ'e eſt eſſe do/
ctrinã in brutis. ¶ Vel dicas ꝙ ſic ꝯtingẽte ſic̃ tu
ponis: canis nõ erat oblitus ſui dñi oĩo: lꝫ ĩ p̉n° ſta/
tim nõ iuit ad eũ: ſꝫ habuit ĩteriꝰ eiꝰ imaginationē
ꝛ ĩtẽtionē reſeruatã. ſm qđdã eē ĩperfectuꝫ: ꝛ q̃ſi ꝑ
modũ habitus ſopiti ꝛ ĩdigẽtis excitamie vt opa/
retur ꝛ vt memoraret̃: ꝛ tunc modico ſigno dirigē
te ipſum ꝛ iuuante reſumit notitiam ſui dñi: cum
prius non ſequeretur eum.

¶ Meditationes memoriam ſeruant in reminiſcendo. Qõ. VIII.

Vtrum meditationes ſaluẽt me/
moriã. Arg̃ ꝙ non: qꝛ qđ
nõ põt abeē aiali eo manẽte ñ ſaluat̃ a
frequẽti meditatione. pro tãto. n. aliqd
ĩdiget ꝯſuari ꝛ ſaluari ĩ ſubo: qꝛ põt ab/
eē ei. ſꝫ memoa nõ p̃t abeē anĩali: qꝛ deſtructa me/
moria ꝺ̃ſtrueret̃ aial. ¶ Jtē incorruptibile nõ ſal
uat̃ meditatiõe: qꝛ meditatio ē corlis. corle aũt non
vr̃ ſaluare incorle: ſꝫ memoa eſt incorlis cuꝫ ꝑtineat
ad ĩtem. ĩteꝰ aũt eſt incorlis. ¶ Jtē ſi meditatiões
ſaluarẽt memoam: tũc q ñ meditaret̃ ñ hr̃et memo
riã: qꝛ nihil põt eē ſine eo qđ ē eiꝰ ſaluatiñ. Sꝫ iſtđ
eſt falſuꝫ: qꝛ dormiẽs ñ meditat̃: ꝛ tñ hꝫ memoam.
¶ Oppoſitum vult Ariſto. in littera.

Ad hanc qõnē dico ꝙ memoria põt capi ꝑ
virtute que ſuat fanma vel ꝓ ha/
bitu talis v̉tutis ꝛ actu vt ymagie. ¶ p̉ mõ dico ꝙ
medita°. nõ ſaluat memoam: qꝛ qđ ĩ nullo depẽdet
ab aliq̊ nõ ꝯſeruat̃ ab eo. nã ꝯſeruãs aliq̃ꝫ cãlitatē
hꝫ ſuꝑ ꝯſeruatũ: ſꝫ memoa q̃ eſt poa aĩe nõ depẽdet
ab actu meditãti: ſed dat̃ a gnãnte mete for°: ſicut
alia accñtia nãlia gnãta. ¶ 2°. dico ꝙ memoa que
eſt hĩtus aliqs memoe ſaluat̃ ꝑ meditationes fre/
quẽtes: qđ ꝓbat̃ ab aliqbꝰ: qꝛ ſicut eſt de alijs hĩti/
bus. ſic ē de memoa q̃ eſt hĩtus qdã acqſituꝫ: ſꝫ alij
hĩtus ſuant̃ ꝑ actꝰ frequẽtes. vt pꝫ. 2. ethic. ¶ Sꝫ Cap. p°.
alij calũniant̃ illã rõnē: qꝛ lꝫ opõnes ꝯſeruẽt hĩtꝰ:
nõ tñ qlꝫ actus vel opõ ꝯſeruat quẽlꝫ habitũ: ſicut
ꝯſiderare ſm geometriã nõ ꝯſeruat habitũ ſcien/
tie nãlis: ſed iſta opõ que eſt gnãtiua hĩtus: ꝛ que
p̉mo mõ ꝓcedit ab illo habitu cõſeruat ipm habi/
tum. nũc aũt memoa nõ eſt hĩtus a quo ꝓcedat me
ditatio: qꝛ meditatio eſt q̃dã cogni°. memoria aũt
nõ eſt cognoſcitiua: ſed ſolũ reſeruatiua. ¶ Poſ/
ſet dici: ꝙ q̃uis medi°. ſit cogni° aliq̃ ꝛ nõ ꝓcedat
ab hĩtu memoe p̃ciſe: tñ ad meditationeꝫ alicꝰ ſub
rõne p̃teriti reqrit̃ pñtatio ĩtẽtiõis reſeruate ĩ me
moria. ſicut dicit Cõmẽta. ꝛ ſic reqrit̃ habitus me
morie ad meditationē: qꝛ ſaluat̃ ꝑ ipm. ¶ Jtē al'r
ꝓbat̃ ꝯ̊ 2a: qꝛ ex eiſdē gnãtur ꝛ ꝯſeruat̃ habitus. vt
pꝫ. 2. ethico. Sed habitus q eſt memoa gnãtur ex Cap. p°. ꝛ. 4.
actibꝰ meditandi. nã cũ aliqs meditat̃ frequẽter
aliqd p̃teritũ firmat̃ in ipo hĩtus in memoria: quo
põt memorari cũ vult. ¶ Et eſt nõndũ ꝙ ad bñ ꝛ
faciliter memorandũ ꝛ reminiſcendũ p̉mo reqrit̃
ordo eoꝝ que debẽt remĩſci. talia. n. ſunt bñ remi/
niſcibilia que habẽt ordinē: qꝛ ex vno faciliter ad
aliud deuenit̃ ꝑꝑ habitudinē quã hñt adinuicem.
verũ theoremata matheca ſunt bñ reminiſcibilia.
vt pꝫ expꝑienti. ¶ 2° requirit̃ ꝙ ſit ꝓfunda cogita
tio ꝛ attẽta. tũc. n. fit fortis ĩpreſſio ymaginis ꝛ in/
tentionis: cuius ſignũ eſt ꝙ qñqꝫ ſemel ꝯſiderans
aliqd multũ attẽte meliꝰ remĩſci vr̃: aut memorat̃

de ipſo ꝗꝫ ſi pl'ies cōſideraret ſupꝑficialiter ⁊ ſtatiꝫ ꝑtrāſeundo ſine attētiōe. ¶ 3o reqrit ꝙ frequēter ꝯſideret illud: cuiꝰ hō vult faciliter remiſci. nā facilitas opandi ꝑ aliquē hītum ꝓuenit ex frequēti vſu illiꝰ hītus: ſicut pꝫ īducēdo in oībꝰ hītibꝰ ⁊ practicis ⁊ ſpeculatiuis ⁊ factiuis. ¶ 4o reqrit ꝙ hō q vult reminiſci īcipiat ab aliquo p̄nō vl'i: nō qdeꝫ vl'itate p̄dicationis: ſed vl'itate cuiuſdā ꝯſecutionis ꝑ ꝯſuetudinē. ſ. ꝙ ab ipſo ꝯſueuerit ad pl'a moueri cogitādo: ſicut forte a lacte aliqd cōſueuit ſtatim moueri ad niuē ꝑꝑ ſil'itudineꝫ in albedine: ⁊ a niue in grandinē ꝑꝑ ꝓpinqtatē in loco gn̄ōnis: ⁊ a grandine in tonitruū ꝑꝑ ꝗꝫdā ꝯcomitantiā. qꝛ frequēter ſolēt eē ꝓpinq̄ ſꝫ tp̄s: ⁊ ſic de alijs ſuo mō: ꝙ. ſ. dꝫ icipere ab aliq̄ vl'i. ſ. a quo ꝯſueuit ad plura moueri. ¶ Cuiꝰ ſignū ponit Arꝫ. ꝙ hoīes qn̄qꝫ reminiſcunt̄ ex ꝯſideratōe loci in quo aliqd ꝯp̄hēderūt: qđ eſt: qꝛ locus eſt q̄dāmō p̄nm eoꝝ que in loco fiūt vl' ꝯprehēdunt̄: ⁊c faciliter hō pōt remiſci.

Ad primum argm pꝫ ex dictis. ꝯcludit. n. ex dictis: ſicut ꝯceſſuꝫ ē: memoriā: que poa eſt: ꝑ frequentē meditationē nō ſaluari. ¶ Ad aliud pōt ſil'r cōcedi ꝙ memoria q̄ eſt poa q̄dā in itell'u: que ſuat aliq̄ ſub rōne p̄teriti in vl'i nō ſaluat̄ ꝑ frequētiā meditatiōis: ſed hītus in hꝰ poa acqſitus pōt bn̄ ſaluari: qꝛ itellecta ſpeculata bn̄ corrūpunt̄ corrupto corc. ⁊ ꝑ nimis longā intermiſſionē ꝯſiderationis ſenſitiue: lꝫ ex parte ſui

T.c.20 ſubi nō hēat corruptionē. vt pꝫ. 3. de anima. ¶ Ad aliud dico ꝙ quāuis meditatiōes ponant̄ ſaluare memoriā que eſt hītus: tn̄ nō opꝫ ꝑꝑ h̄ ꝙ q nō meditat̄ nō hꝫ memoriā: ſꝫ bn̄ ſequit̄ ꝙ q nō meditatur frequēter vel fuit frequēter meditatus nō hꝫ hītum memoc: ⁊ ſic ītelligit̄ meditatio ſaluare memoriā: nō ꝙ oporteat ſemper ipm meditari: ſꝫ frequēter: ⁊ qđ cōiter dr̄ ꝙ actus ꝯſeruāt hītus: nō eſt ītell'ndū ꝙ ad hītus ꝯſeruationē oporteat ſemper opari: ſꝫ frequēter. Et ſi obyciat̄ ꝙ cū aliqd ē ꝯſeruatiuū alteriꝰ. iſto ꝯſeruāte remoto deficit conſeruatio: vt remoto corc lumīoſo a dyafano ſtatim remouet̄ lumē a dyafano: qꝛ lumīoſum fuit cōſeruatiuū lumis in dyafano. Dico ꝙ veꝝ eſt cū ſubꝫ nō hꝫ poam nālē retinēdi formā in abſentia agētis: ſtatim remoto agēte deficit illa fora: ſꝫ cū ſubꝫ hꝫ nālē poam ꝯſeruādi formā. remoto ꝯſeruāte exteriori bn̄ pōt remāere illa fora: lꝫ nō ſit p̄us illđ ꝯſeruās ad aliqđ tp̄s: ⁊ ſic eſt ī ꝓpoſito. nā organū memoc hꝫ nālē poam reſeruādi hītum: lꝫ nō ſemper homo meditetur circa meditatiuum.

¶ **Penitus autem noui ⁊ multum ſenes immemores ſunt.** Q̄ō. IX.

Q Uerit vtrū ſenes ſint bn̄ memoratiui. videt̄ ꝙ ſic: qꝛ illi q ſunt ſicce ꝯpl'onis ſūt bn̄ memoratiui: qꝛ tales bn̄ cōſeruāt formas īpreſſas: ſꝫ ſenes ſunt hꝰ. vt pꝫ in libello de cauſis lōgitudis ⁊ breuitatis vite. ¶ Itē illi q viuūt memoria ſunt memoratiui. h̄ eſt euidēs. ſenes aūt ſūt hꝰ. vt pꝫ ꝑ Arꝫ. 2. rethorice. Iuuenes aūt viuūt ſenſu: vt ipſe dicit ibidē. ¶ Iteꝫ illi qui ſunt tardi ad adiſcēdū ſunt bn̄ memoratiui. tales. n. ſunt duri: ⁊ ꝑ ꝯn̄s bn̄ retētiui: ⁊ h̄ eſt bn̄ eē memoratiuū. vt pꝫ ꝑ Arꝫ. ſꝫ ſenes ſunt tardi ad adiſcendū. vt mam eſt ad ſenſum. ¶ Itē ſicut oppom in oppoto ⁊ ꝓpom in ꝓpoto. vt hr̄ in thopicis: ſꝫ pueri ⁊ ſenes opponunt̄ ⁊ bn̄ memoui ⁊ male memoratiui opponunt̄. pueri aūt ſūt male memoraui. ğ ſenes ſūt bn̄ memoraui. ¶ Oppom dicit Ariſto. in l'ra bis: ⁊ eſt ꝯc dcm̄.

Eſt itelligēdū ꝙ bonitas memoc reqrit in orgāo memodi aliqualē ſiccitatē. vt bn̄ poſſit itētiōes forrc ⁊ ſuare. h̄. n. ē ꝓp̄etas ſiccitatis. ſiccitas. n. bn̄ retinet ea q̄ imprimunt̄. vt ſenſui eſt mam. ⁊ h̄. n. dicit Auerr̄. in fine ſui libelli de memoꝛ ⁊ remiſcētia. ¶ Itē reqrit ad bonā memoriā aliqualis hūiditas. ſi. n. orgam memorie eēt ml'tū exceſſiue ſiccū nō poſſꝫ recipe aliqd vel multū de diffili recipet: ⁊c nō eſſet bona memoria. ⁊ h̄ inuit Ari. in l'ra: qꝛ dicit ꝙ multū tardi nō ſūt bn̄ memores: qꝛ. ſ. duriores ſūt ꝗꝫ opꝫ. ēt fantaſma nō tāgit eos: h̄ eſt nō facil'r iprimit̄ eis: imo valde difficil'r. ⁊ dicit Cōmētator. ꝙ q hn̄t mediā ꝯpl'onē. ſ. iter excellētiā hūiditatis ⁊ ſiccitatis hn̄t bonā ꝯſiderationē ⁊ memoriā: ⁊ ꝑ oppom hūiditas exceſſiua ipedit bonā memoriā: qꝛ forc non figunt̄ in ea: neqꝫ diu tenent̄: qđ reqrit̄ ad bonā memoaꝫ. ¶ Ulteriꝰ eſt intell'ndū ꝙ q̄tuor ſunt p̄nles etates ſm ꝙ cōiter dr̄. ⁊ Aui. ſcribit in p̄ canō. ¶ pa ē adoleſcētia q̄ durat vſqꝫ ad. 30. ānos. vt dicit. ¶ 2a eſt etas pulchrytudīs quā vocat etatē ꝯſiſtētie q̄ incipit a 30mo vſqꝫ ad. 35. vel. 40. vt dic̄. ¶ 3a eſt ſenectꝰ que durat a. 35. vl' a. 40. vſqꝫ ad. 60. vt dicit. ¶ 4a eſt ſeniū que eſt vſqꝫ ad mortē: ⁊ ſm h̄ ſenes pn̄t itelligi vel illi qui ſunt in etate ſenectutis vel illi q ſunt in etate ſenij. ¶ Dico tunc ad queſtionē ꝙ ſenes q dn̄r a ſenectute poſſunt eſſe bn̄ memoratiui: qꝛ hn̄t vel hēre poſſunt quātū eſt de etate bonā diſpōnē in organo ſue memorie quātū ad ſiccitatē ⁊ hūiditatē. nō. n. calor in ipſis eſt notabil'r diminutus: vt multe ſupꝑfluitates generent̄ in eis ꝑꝑ idigeſtioneꝫ a calore debili: nec ſunt nimis hūidi ꝑꝑ ꝓpinqtatē ad p̄nm gn̄ōnis ⁊ hūidū ſemiale. q̄re ⁊c̄. ¶ Hoc ēt vult Cōmenta. qꝛ dicit: ꝙ qdā bone memorie ſunt anteqꝫ humiditas accn̄talis fuerit dominās in eis: ſꝫ ſenes dicti a ſenio q̄ eſt etas in qua eſt diminutio cū mata v̄tutis debilitate. Iſti debēt regulariter eē male memoratiui ꝗꝫtū eſt de diſpōne q̄ reqrit̄ in tali etate: qꝛ illi q hn̄t hūiditateꝫ exceſſiuā in ſuo corpore: ⁊ in orgāo memoc ſunt male memoratiui: ſꝫ iſti ſenes ſunt hꝰ: qꝛ calor ſuus nālis ē iā debilirꝰ multū. ⁊ iō multe ſunt ſupꝑfluitates hūide in corporibꝰ ipſoꝝ ꝑ totū: ⁊ ſic ꝗꝫtū eſt de diſpōne acqſita ꝑ accn̄s debent eſſe male memoratiui: ⁊ dico ꝑ accn̄s: qꝛ illa hūiditas eſt ab extrīſeco: ⁊ nō eſt nālis: imo de ſua ꝯpl'one nāli ſunt ſicci. ſic̄ dicit Cōmēta. ⁊ rō ꝓbat: qꝛ ſeniū opponit̄ pueritie que eſt cal'a ⁊ hūida etas. Ex dictis aūt pꝫ cā: quare pueri debēt eſſe īmemores quātū eſt de etate. ſ. qꝛ ſunt multū hūidi: ⁊ p̄cipue in capite multa aſcēdit hūiditas. vt pꝫ ꝑ Arꝫ. in de ſōno: ⁊ ſignuꝫ eſt: qꝛ ſempꝑ dormiūt. ¶ Sed notanduꝫ. ſicut Cōmenta. tangit in fine ſui tractatus de memoa ⁊ remiſcena. ꝙ ꝗꝫuis ꝑ ſe loq̄ndo pueri ſint male memoratiui. tn̄ ꝯit ꝙ hō multotiēs rememorat̄ qđ ſentit in pueritia: cuius ratio eſt: qꝛ in pueritia duꝫ ſentit aliqd fortis fit impreſſio in ſuis organis ꝓpter vehemēter mirari ⁊ attēdere ad ſenſata: qꝛ oīa q̄ſi ſunt eis noua: cū ſint noui ī mūdo. miramur aūt noua. ⁊ iō fortiter tenēt formas ⁊ figunt̄ in eis: ⁊c in poſteꝝ memorant̄. ¶ Et nōnm ē ꝙ bonitas retētiue ꝓp̄e

loquēdo nō ſolum requirit longam intentionē: qꝛ hoīes multū aſinini ꝛ rudes bn̄ pn̄t aliq̄ pauca tenere: qꝛ pauca pn̄t eis iprimi pp̄ duriciē ſuā: ſed cū bona retētiōe reqrit̄ aliq̄lis facilitas recipiēdi.

Ad rōnes pma ſoluta eſt. verū eſt q̄ ſenes ſunt ſicci ſm̄ ꝯplonē eſſentialē: ſꝫ p accn̄s ſūt hūidi ſupflue pp̄ cām dictā. ¶ Poſſet tn̄ forte ꝯtingere q̄ aliq̄ ſenes pp̄ optiᵐ regimē ſue vite eſſent memoratiui bn̄: qꝛ ſicut calor ipſoꝝ eſt debilis: ſic pauca cibaria ꝛ facil' digōnis miniſtrarent̄ p artē medicīe. Sꝫ forte ē diffiˡᶜ ꝛ raro ꝯᵗ ꝛ loqmur q̄tū eſt ex pte diſpōnis acqſite i tali etate. ¶ Sed aliqs dubitaret: qꝛ de his q̄ ſunt p accidēs nō eſt cura arti. vt pꝫ. 6. ethicoꝝ. per accn̄s aūt eſt q̄ ſenex ē male memoratiuꝰ. ¶ Dico q̄ q̄uis ſit p accn̄s: tn̄ eſt veꝝ. ꝛ itell'ndū eſt dcm̄ Aꝝ. de p accn̄s qd̄ eſt raro: ꝛ illud p accn̄s eſt vt frequenter vel vt ſemp. ¶ Ad aliud pōt dici: q̄ pħus itelligit de ſenibꝰ pmo mō q̄ ipſi viuūt meᶜ. nō aūt d alys. vel pōt dici ſm̄ alios q̄ cū dr̄ ſenes eē male rememoratiuos nō eſt itell'nduꝫ de eis q̄ cognouerūt in pterito tpe ſue vite: imo iſtoꝝ bn̄ memorant̄ ſenes ꝛ precipue aliquoꝝ: ꝛ frequēter volūt ea recitare. ¶ Sꝫ itell'ndū q̄ ſunt bn̄ memoratiui eoꝝ q̄ pcipiunt̄ in illa etate de nouo pp̄ cām dictā: ꝛ tn̄ oꝫ dicere q̄ hūiditas ſupinducta ab accn̄te nō ipedit ea que ſunt ipreſſa memoᶜ taliū: ſꝫ ipediat ea q̄ offerūtur tūc tpis retiere. ¶ Ad aliud pōt dici cū diſtinctiōe poſita. nā ſenes q̄ ſunt an̄. 61. annū pn̄t eē aliq̄ mō tardi ꝛ diffiˡᶜ dociˡᶜˢ ꝛ bn̄ memoratiui ꝛ aly nō ſic: imo ſunt nimis tardi: qꝛ nāliter ſunt ſicci q̄uis ſint hūidi p accn̄s. H. n. q̄uis ipediat bonitatē memorie: nō tn̄ eſt cā bone debilitatꝭ. aliq̄ ſunt tardi ad doctrinā ꝛ comprehēſionē nō q̄ exceſſiue ſint multū rudes: ſꝫ tardi aliquātulū p ꝯparationē ad multū veloces ꝛ ſubtiles: ꝛ iſti tardi debēt eē ꝓpe bn̄ memoratiui: qꝛ rōne q̄ ſunt aliqual'r tardi ꝛ nō oīo veloces arguit̄ in ipſis ſiccitas aliq̄lis. ꝛ p ꝯn̄s ſufficiēs retētio ꝯceptoꝝ. rōne aūt q̄ nō oīno ſunt tardi argr̄ aliq̄lis hūiditas. ꝛ p ꝯn̄s receptio: ꝛ ſic ſūt bn̄ memoratiui. Sed aly ſunt tardi exceſſiue: ꝛ multū nōbiliter rudes: ꝛ ſic ſunt male memoratiui: qꝛ cū maxia difficultate iprimit̄ aliqd in memorys eoꝝ. ꝛ H ꝯceſſuꝫ eſt. veꝝ eſt q̄ Aꝝ. dici pn̄ᵒ: q̄ tardi memoraˡᶜˢ ſunt: ꝛ poſtea dicit q̄ ꝛ veloces ꝛ tardi vn̄r memores: ꝛᶜ vr̄ ꝯrietas eē in ſuis dictis: ꝛ poſſumus dr̄e q̄ intelligit q̄ multū exceſſiue tardi ꝛ rudes nō ſunt bn̄ memores: ſꝫ aliq̄ q̄ ſunt aliquātulū tardi: nō tn̄ oīno aſinini pn̄t eē memorabiliores. Uel poſſet exponi aliter cū dicit in pncipꝰ q̄ tardi ſunt rememoˡᶜˢ illa ꝓpō nō eſt referenda ad eos q̄ nō ſūt tardi: vt ſit ſenſus: q̄ illi q̄ ſunt tardi ſunt magis memoratiui q̄ illi q̄ non ſunt tardi: imo aliq̄ nō tardi ad doctrinā bn̄ pn̄t eē meliꝰ memoratiui q̄ tardi: ſed eſt referēdū ad remiſcētiā. ſ. q̄ tardi ſunt memorabiˡᶜˢ q̄ ipſimet ſint memoᵐ: ita q̄ magis viget in eis remiſcentia q̄ memoᵃ. in tardis aūt eꝫ: ꝛ H expō occurrit mihi ſcribēdo qōnem. ¶ Ad aliud pōt dici: q̄ bn̄ cōcludit q̄ ſenes q̄tū eſt de per ſe debēt eſſe memores. ſ. ratione ſue ꝯplonis nālis: tamē p accn̄s pp̄ ſupfluā hūiditatē accidentalē ſunt male memores.

¶ Differt autem memoria a reminiſci nō ſolum ſm̄ tēpus ꝛc. Qõ. X.

Queritur vtꝝ memoᵃ ꝛ remiſcētia dr̄ant. Argr̄ p̄ q̄ ſic: qꝛ ille ṽtutes dr̄nt q̄ hn̄t diuerſas opōnes. H eſt euidēs de ſe. ꝛ pꝫ. 2. de aīa. Sꝫ memoᵃ ꝛ remiſcētia ſunt hꝰ. nā actꝰ memorie eſt reſeruare aliqd ſub rōne pteriti: ꝛ actus remiſcētie ē iueſtigatio alicꝰ qd̄ excidit a memoᵃ ſm̄ ſeipm̄. ¶ Itē ṽtutes. quaꝝ vna iuenit̄ in aliq̄ in q̄ alia nō iuenit̄ ſunt diuerſe. nā vna ꝛ eadē ṽtuſ nō iuenit̄ in aliq̄ ſine ipa: ſꝫ memoᵃ iuenit̄ in brutꝭ: ſic pꝫ ad ſenſuꝫ. ꝛ Aꝝ. dic. remiſcenᵃ aūt nō: vt ipemet dicit in lr̄a. ¶ Itē ſi ille ṽtutes eēnt eadē ṽtus ꝛc. hn̄s bonitatē vniꝰ hēret bonitatē alteriꝰ. H eſt maᵐ: ſꝫ nō eſt ita: qꝛ aliq̄ ſūt memoᵛⁱ ſicut tardi: q̄ tn̄ ſunt male reminiſciᵛⁱ ꝛ eꝯ. nā ſubtiles ſunt bene reminiſcitiui ꝛ ſunt male memoratiui. T. c. 33.

Oppoſitum arguit̄ itentione expoſitoꝝ: que videtur hic ſonare ꝛ arguit̄ rōne: qꝛ ad eandē ṽtutē ptinet pn̄ᵐ ꝛ ꝯ. vel diſcurſus ad aliq̄ ꝯne: ꝛ ipā ꝯ. H eſt euidens. nūc aūt remiſci eſt qdā diſcurſus q̄ ad memoriaꝫ termiat̄. q̄ pertinet ad eadē ṽtutē cū actu memoᵈⁱ: ꝛᶜ cū memoria ptineat ad memoᵘᵒˢ ṽtutē: remiſci ptiet ad eadē: ꝛ ꝯſtat q̄ remiſci ptinet ad reminiſceᵃᵐ. q̄ reminiſcētia eſt eadē ṽtus cū memoᵃ.

Eſt itelligēdū q̄ aliq̄ dixerunt q̄ remiſcētia ē eadē cū memoratiua pp̄ rōnē tactā: ita q̄ eadē ē ṽtus q̄ reſeruat aliqd ꝛ q̄ ingrit de illo p illud interiꝰ reſeruās: nec eſt inconueniēs: q̄ memoᵃ in hoībꝰ pp̄ ſui ꝯiūctionē cum ſuperiori ṽtute poſſit in aliq̄ opōnem: in quā nō pōt in brutis: qꝛ ibi nō eſt ꝯiuncta ſupiori virtuti que eſt intellectus. ¶ Itē qdā ſic pbant. ad eandē virtutē ptinet pncipiū alicuꝰ diſcurſus: ꝛ ipſe diſcurſus. ſicut pꝫ in intellectu. nunc aūt pncipiū diſcurſus remiſcitiui ptiet ad memoriā. Incipit. n. ingſitio illa q̄ eſt remiſci ab iteriꝰ in memoria: rōcinatio qd̄ hꝫ aliq̄ ſītudinē ad aliud qd̄ qritur. ſ. ſilitudis aut ꝯrietatis aut ꝓpingtatis alicuius. q̄ totus iſte ꝓceſſus ē ingſitio q̄ tota ptinet ad memoriā. ¶ Idē vr̄ eſſe de itētiōe Cōmētatoꝛ. q̄ dicit: q̄ ille ṽtutes ſunt vna i ſubto: ꝛ dr̄nt ſm̄ moᵐ: qꝛ ꝯſeruatio eſt rememoraᵒ ptiᶜ: ꝛ itell'it p ꝯſeruationē memoᵃᵐ: q̄ dr̄ ꝯſeruatio memoᵘᵃ ſm̄ q̄ ptiᶜ conſeruat: ſꝫ rememoraᵒ ē ꝯſeruatio itercīſa: ꝛ p rememorationē itelligit remiſcētiā vt dn̄t. q̄ itendit q̄ eſt vna ṽtus eſſential'r dr̄ns ſm̄ modū. vt pꝫ ex dictis. ¶ Sed hr̄ credo ad pn̄s q̄ memoᵃ ꝛ remiſcētia ſm̄ q̄ de ipſis loqt̄ Aꝝ. i lr̄a ſūt diuerſe ṽtutes: qꝛ ṽtutes ille ſūt diuerſe. q̄rū bonitas reqrit ꝯplonē oppoſitā in orgāo. vna. n. ꝛ eadē ṽtus nūq̄ reqrit diuerſas diſpōnes ꝛ ꝯrias in ſuo organo: ſꝫ memorie bonitas reqrit ꝯriā diſpōneꝫ illi quā reqrit bonitas remiſcenᶜ. nā bonitas memoᶜ reqrit ſiccū vt bn̄ boſſit tenere: ſed bona remiſcenᵃ reqrit humidū vt facil'r poſſit moueri ab vno i aliud diſcurrēdo. ¶ Itē memoᵃ nō eſt vis diſcurſiua ꝛ ingſitiua: ſed remiſcētia eſt diſcurſiua ab vno in aliud. ſicut pꝫ in lr̄a. q̄ nō ſunt eadeꝫ ṽtus. vn̄ dicerē q̄ reminiſcentia eſt ipſa cogiᵘᵃ: cuius eſt diſcurrere in ptibꝰ intentioibꝰ. vt dicit Cōmentatoꝛ in. 3. de aīa. Iſta. n. virtus. ſ. cogitatiua eſt aliqua rō. vt etiā dicit in 2ᵒ de anīa: ita q̄ ſicut intell'us rōcinat̄ in intentiōibus vl'ibus vel circa res ſub vniuerſalibus rōnibus apprehēſas. ſic ꝓportionabil'r cogiᵘᵃ rōci

Marginal notes:

Cap. 4. ꝛ 7.

Nota dr̄iaꝫ īter memoriā ꝛ reminiſcentiam.

Oppoſitū tenet Auerr. H ꝛ hūs doctoꝛ. ſilr. Egidꝰ ēt: ꝛ Albtus in q̄ſtionibus de homine.

Nō q̄lr ipſa remiſcētia ſit ṽtus cogitatiua. Cōmē. 6. ꝛ. 20. Cōmen. 63.

naſ in pticuibꝰ itentionibꝰ: ꝛ dr̄ cogiua cõi noie: ꝛ ſm
ꝙ pn̄ꝰ actus remiſcēdi vocaſ reminiſcētia. Et ꝙ
q̄uis remiſcētia ſit v̄tus alia a memoa: tn̄ ad illud
remiſci qȯ eſt actus reminiſcētie bn̄ reqriſ memo
ria: ꝛ ēt ymaginatiua. vt Cõmēta. dicit. nā memoa
in remiſcēdo pn̄tat itentionē: ꝛ ymagiatiua repre
ſentat ymaginē rei: ꝛ ↄpõ itentiõis cū ymagie fit p
diſtõnē. i. p cogitatiuā. verbi gr̄a. pp iunioreſ. volo
remiſci qd audiui 3a die an̄ iſtā diē. icipiā p artem
remiſcēdi ab aliq̊ pn̄o a quo ↄſuetus ſum ad plura
moueri: ſicut icipiā a ↄſideratiõe lactis: ꝛ tūc forte
pp ↄſuetudinē ſtatim occurret mihi nix q̄ eſt ei ſi
milis in albedine: ꝛ vlteriꝰ cõſiderata niue ſtatim
occurret mihi grando pp aliq̃ ppinquitatē in cā
gnõnis q̄ eſt friditas: ꝛ poſt cõprehēſionē grādinis
occurret mihi ↄprehēſio tonitrui: qꝛ ſolēt fieri p
pīque adiuicē. ꝛ forte illud eſt qȯ audiui 3a die an̄
hāc diē. tūc dicā. 3a die an̄ hāc nūc audiui tõitruū.
mõ in illo actu remiſcēdi ymagiatiua v̄tus pn̄tat
intentionē tonitrui in ſe reſeruatā ꝛ memoa pn̄tat
itentionē q̃dā tonitrui. ſ. auditionē eius p̄teritā: ꝛ
cogitatiua facit ↄpõnē hāc. 3a die audiui tonitruū:
ꝛ ſic iſti actui reminiſcēdi deſeruiūt. 3. v̄tutes. h̄ ē
plane itētio Cõmētato. Uel poſſet poni aliud exē
plū. vult aliqs ſcholaris remiſci qd fec̄ die dn̄ica
an̄ horā prandij. icipiet ab vno a q̊ ↄſueuit moueri
ad mlta: ſic̄ ab audiuiſſe ſmonē: ꝛ ↄſiderabit audi
uiſſe ſmonē. poſt audiuiſſe ſmonē ſtatī occurrit
ſibi audire miſſā: qꝛ ſic ↄſueuit. poſt audiuiſſe miſ
ſā occurret ſibi iuiſſe ad nr̄a dn̄a: ꝛ poſt h̄ occur
ret ſibi redire ad camerā: ꝛ deinde depoſuiſſe cap
pā: ꝛ illud ē qȯ fecit an̄ prandiū die dn̄ica. ꝛ tūc iu
dicabit h̄ iuētū ſe feciſſe. ſ. ꝛ depoſuiſſe cappā ꝛ ibi
ymagiatiua pn̄tabit ymaginē cappe: ꝛ memoa pre
ſentabit aliq̃ itētionē: ꝛ cogiua ↄpõnē: ꝛc ↄpleſ actꝰ
remiſcēdi p iſtas v̄tutes. ¶ Ulteriꝰ ē ſciēdū ꝙ de
z. de ania. ↄto illa v̄tute cogiua multa ponit Cõmēta. iſta. n. cogiua
63. t. 3. de aia: coḡſcit itētiões nõ ſenſatas: ſicut ↄueniēs diſcõue
6. t. 20. ↄtio. niēs: ꝛ talia: ꝛ vlr ↄp̄hēdit itentões idiuiduales. x.
p̄dicamētoꝝ: ꝛ coḡſcit hāc ſubaz ſm ꝙ eſt h̄ ſuba: ꝛ
hāc actionē ſꝫ ꝙ ē h̄ actio: ꝛc d̄ alijs. Et iteꝝ ipa di
ſtiguit ydolū rei ab ipa re. vt dicit in ſõno ꝙ aliqs
dicit ſe ſõniare: ꝛ dicit illud qȯ ſibi appet nõ eē rez
verā: ſꝫ ſimulachra eius ꝛ ymaginē ꝛ multa alia q̄
Cõmen. 6. ſūt mara. ꝛ dicit in. 3. de ania: ꝙ orgam eiꝰ eſt mediꝰ
vētriculus cerebri: ꝛ h̄ ē vt aliq dicūt ad hūc finez
vt poſſit accipe ipreſſionē ab ymaua ꝛ memoua: ꝛ in
h̄ vn̄r ymagiri ꝙ iſta v̄tus ē ſubiue i illa mea pte ce
rebri ꝛ ibi recipit ipreſſiões ꝛ iudicat. ¶ De h̄ tn̄
eſt bn̄ dubm: imo vr̄ ꝙ oēs ille v̄tutes ſūt in corde:
ꝛ fuit pus viſum aliqualr. ¶ Ulteriꝰ eſt nõndū ꝙ
memoa ꝛ remiſcētia pn̄t capi p opõnibꝰ. ꝛc mam ē
ꝙ diuerſe ſūt: qꝛ ſunt diſpõnes eaꝝ diuerſe. nā ſm
Cõmētato. rememoraº reuerſio itētiõis in pn̄ti q̄
ſuat in p̄terito ↄp̄hēſa vel ſic cogº eiꝰ qȯ fuit cogni
tū poſtq̃ eiꝰ cogº fuit abſciſa. Inueſtigare aūt per
rememoratiõez ē acqſitio cog̊nis volūtac. i. cū itē
tiõe ꝛ facere cogitationē laborātē ꝛ repn̄tatiõe ta
lis cog̊nis: ꝛ icet p iueſtigare p rememorationē ipꝫ
remiſci: ꝛ p rememorationē intēdit actum memo
rādi in pa diſpõne. Uel pȯt capi memoa: ꝛ ſilr remi
niſcētia p v̄tutibꝰ a qbꝰ ſūt he opõnes: ꝛc ſūt diuer
ſe v̄tutes cū hēant diuerſos actus. vt pꝫ ex dictis.
¶ Tunc pȯt ſolui rõ alioꝝ ↄcedo ꝙ in v̄tute imāli
que nõ diuerſificaſ ſm diſpõnes organoꝝ. veruꝫ

eſt ꝙ pn̄m diſcurſus ꝛ ipe diſcurſus ptinēt ad eādē
poam: ſed in v̄tutibꝰ orgāicis nõ oꝫ: qꝛ aliā diſpõnez
reqrit ↄſeruatio pn̄cipij ꝛ diſcurſus in pticularibꝰ
itentiõibꝰ: ꝛc eſt in pposito. q̄re nõ valet. Et ꝙ dn̄t
ꝙ ↄpõ remiſcētie ptinet ad memoriā nõ eſt veruꝫ
lodº de ↄpõne illa q̄ fit in ipo iuento p remiſcētiā:
ſed ſolū repn̄tatio itentiõis ptinet ad memoriā. ſi
cut pꝫ ituenti dicta: ꝙ aūt dr̄ eſſe itentio ↄmēti nõ
eſt veꝝ: ſed cuꝫ dicit ꝙ ↄſeruatio ꝛ rememoraº eſt
vna v̄tus ſubo ꝛ due ſm modū: itelligit p ambo il
la v̄tutē memoratiuā diuerſimode ↄſideratā. naꝫ
ipa memoa qn̄q̃ reſeruat ↄtic. ſic itellr̄ndo ꝙ per il
lud qȯ in memoa reſeruaſ hõ facilr venit i cog̊neꝫ
alicꝰ p̄teriti qn̄ placet ſibi. qn̄q̃ v̊o reſeruat iterci
ſe. ſic itellr̄ndo ꝙ p illud qȯ i ſua memoa retinet nõ
pȯt facilr reſumere cog̊nē illiꝰ qȯ vult memorari.
ꝛ ſm h̄ diuerſimode noiaſ memoratiua v̄tus apȯ
arabes. ¶ Uel forte dr̄ ↄſeruatio interciſa cū ali
qs p̊ vidit aliqd aut alr coḡuit: ꝛ de illo memoraſ
ad aliqȯ tp̄s poſtmom illud excidit a ſua memoa ꝙ
n̄ pt memori d̄ illo ꝛ poſtmom iterato vidit illȯ aut
alr ↄp̄hēdit: ꝛ d̄ illo memoraſ. ꝛ tūc illa ↄſeruatio
za eſt q̄ vocaſ memoraº: ꝛ h̄ vr̄ eē itentio Cõmēta.
in illa pte. ſūt igiſ q̄ttuor v̄tutes. dicit. illa igiſ v̄tꝰ
ſi ↄprehenſio eiꝰ fuerit ↄtic dr̄ ↄſeruās. ſi diuiſa dr̄
rememoua. non aūt vult p illa duo q̄ dicit differre
ſm modū intere memorationē ꝛ remiſcētiā.

Ad rõnes pn̄les pꝫ ſolo. naꝫ. 3. pc bn̄ on̄dunt
ꝙ ille v̄tutes ſūt diuerſe. ꝛ iõ ↄcedo ipas: lꝫ forte nõ niſi pbabilr ↄcludant quedaꝫ
earū. ſilr rõnes in oppoſitū ſunt ſolute.

¶ Or autem corporea quedā paſſio reminiſcētia queſtio in tali fantaſmatis ſignū turbari quoſdā ꝛc̄. Qõ. XI.

VTrum remiſcena ſit v̄tus corpa
lis. Argr̄ ꝙ nõ: qꝛ v̄tus cu
ius actꝰ ē ſillr̄us nõ ē corporea: cū ſillogi
zare ſit opõ rõnis: ꝛ inteꝰ ſom: ſꝫ remini
ſcētia hꝫ ſillore ſꝫ Ar. i lr̄a. ¶ Itē v̄tus
q̄ opaſ p voſem nõ ē corporea: qꝛ votas ē v̄tus abſtra
cta. vt hr̄ i. 3. de aia. Sꝫ remiſcēa opaſ p votes. vt pꝫ T. c. 5a
p Cõmēta. q dicit. iueſtigare p rememoratiõez eſt
acqſitio cog̊nis volūtarie. ¶ Itē v̄tus q̄ pcedit a
cognito ad icognitū nõ eſt orgāica: qꝛ hoc ſoli rõni
debeſ. vt vult Auic̄. ¶ Itē ſi eēt v̄tus orgāica. tūc
ineēt oibꝰ anialibꝰ pfectis: qꝛ eis inſūt oēs ſenſus.
vt dicit Ar. in. z. de ania: ꝛ ipa eēt qdā ſenſus: ſꝫ il T. c. 23.
lud ē falſuꝫ: qꝛ illud ſoli hoi ↄpetit: ſic̄ Ar. vult in
lr̄a. ¶ Itē v̄tus q̄ ↄponit ꝛ diuidit nõ eſt coporea:
qꝛ h̄ eſt za opõ iteꝰ. vt pꝫ. 3. de aia. Sꝫ remiſcentia T. c. 21.
ↄpõit ꝛ diuidit: qꝛ dic̄ aliqd eē ↄriū alteri: aut ſilr:
aut ppiquū: aut hꝫ. ¶ Itē illa v̄tus q̄ apprehēdit
ſubaꝫ ſm ſe ē abſtracta: qꝛ h̄ ſoli itellctui debeſ: ſꝫ
cogiua ↄp̄hēdit ſubam ſm ſe: qꝛ ↄp̄hēdit indiuia. x.
p̄dicamētoꝝ diſtincte. ꝛ iõ opꝫ ꝙ ↄp̄hēdat ſubam
ſm ſe: qꝛ alr nõ diſtinret idiuiduū ſ be ab idiuiduo
accn̄tis. ¶ Itē v̄tus ſenſiua nõ pfundaſ ad ſubam
rei. vt Cõmēta. dicit in. z. de aia. h̄. n. eſt alteriꝰ vir Cõmne. 63.
tutis que dr̄ intellectus: ſed cogitatiua pfundat ſe
ad rei ſubam vt patuit. quare ꝛc̄.

Oppoſitū vult Ar. in lr̄a: ꝛ arguiſ: qꝛ remi
niſcētia eſt idē cuꝫ cogitatiua. vt
pbatū eſt: ꝛ cogitatiua eſt organica p Cõmentato.
in. 3. de ania ꝛ in illo tractatu. quare ꝛc̄. Cõm. 6.

Dimiſſis alijs opionib⁹ dico cū Ariſto. ꝙ
reminiᵃ ꝓ ṽtute eſt ṽt⁹ organica:
q2 ṽtus apphēſiua obi ſinglaris mālis eſt organi/
ca. itellus.n. ſepat⁹ ⁊ nō cogſcit ꝑ ſe ⁊ directe ſingu
T.c.9. laria mālia: ſ3 quodāmō ꝑ accñs. vt p3 ex.3.ð aia.
Sed illa ṽtus ꝯphēdit ꝑ ſe ſingʳᵉ māle ⁊ ſub rōne
tꝑis determinati ſingularis: vt ꝑ illā ṽtutē ꝯphen
do me heri vidiſſe hūc hoiem.ſ. ſortē: ⁊ in tali loco
ſignato ⁊ determiato: qð nō pōt ꝑ ſe ⁊ directe fieri
ꝑ itellcm̄: q2 eſt abſtract⁹. ⁊ iō ſine ꝯphēſiōe ꝑ ſe d3
eſſe abſtractum. ¶ Itē ṽtus que nō ceſſat ab actu
ſuo ad impiū volūtatis eſt ṽtus orgāica. ſi.n. eſſet
oino imālis: tūc ſtatim cū volūtas imparet ceſſare
ab actu ſcðo ceſſaret. vt q2 itellus eſt imālis ṽtus:
ſtatim cū volumus deſiſtimus ab itellndo: ſed vir
tus q̄ eſt orgāica nō ſtati3 ad impiū voᵗⁱˢ pōt oino
ceſſare ab opōne ſua cū incepit opari: cui⁹ rō eſt: q2
organū ipm mo ⁊ cū motū eſt organu3 ⁊ facta eſt
ipreſſio in ipo nō ſtati3 pōt qñq3 remoueri. ⁊ ideo
opat ṽtus orgāica ꝑter volūtatis imperiū aliquo/
tiēs: ſed remiſcētia eſt talis ṽtus. videm⁹.n. mani/
feſte ꝑ expiētiā cū ſumus obliti de re aliq̄: ⁊ appo/
nimus diligēter attētionē ad reminiſcēdū de illa
⁊ diſcurrimus ꝑ pla ꝑ q̄ poſſumus reiuenire illud.
ꝯtingit qñq3 ꝙ nō poſſumus inuenire q̄ſitū: ⁊ dici/
mus ⁊ ꝓponimus apud nos ꝙ nō ampli⁹ nitemur
ad iuentionē illi⁹: ⁊ tñ nō ſtatim poſſumus deſiſte/
re cū cogiⁿᵉ: q2 mot⁹ facti in nr̄is organis nō ſtatim
deficiūt ad impiū volūtatis. ⁊ iō illud occurrit no
bis: ꝙ ꝓus cogitamus ⁊ ſollicitamur ⁊ turbamur
in illo qð nō poſſumus reiuenire q̄ſitū. vñ ſic i vo/
lūtate alicui⁹ eſt ꝓycere lapidē vel nō ꝓycere: ⁊ tñ
cū ꝓiecit nō eſt in ſua libtate facere ceſſare. ſic añ/
q̄3 aliqs icipiat remiſci in ſua voʳᵉ eſt icipe vel nō.
Sed cū incepit remiſci ⁊ ordinauit mot⁹ ⁊ ſimula
chra ad inueniēdū iteri⁹ oblitū nō eſt penit⁹ in ſua
voʳᵉ ꝙ ipreſſio ſtatim ceſſet: ⁊ h̄ ꝑcipue accidit me
lācolicis ꝑꝑ ipreſſiōis vehemētiā ⁊ fortitudine3: ⁊
aliqb⁹ hñtib⁹ hūiditatē in orgāis ꝑꝑ facilitatē mo
tus hūidi: ꝙ cū mot⁹ eſt nō ſtati3 qeſcit: ⁊ h̄ eſt pla/
ne itētio Ar.in lr̄a. ¶ Itē hoc poſſet cōfirmari: q2
ṽtus que ipedit ipedimēto facto i corᵉ nō ē abſtra/
cta: imo eſt orgāica: ſed illa eſt h9. vt p3 in pueris q
ꝑꝑ nimiā abūdātiā hūiditatis in ſuis orgāis ſunt
male remiſcitiui ſm Ari. in lr̄a. ¶ Sed aliq iſtāt:
q2 ſilr itellus ipedit ꝑ ipedimētū in organis corpo
reis: tñ nō eſt ṽtus orgāica. ¶ Aliq rñdent h̄ ꝙ il/
lud nō eſt demr̄atio: ſ3 eſt ſignū ꝓbabile ſolū. Poſ
ſet dici ꝙ ſi itellus ipedit aliqb⁹ opab⁹ ſuis ſm ipe
dimētū corꝑis vel diſpōnē organi hoc eſt ꝑ accñs:
q2 ſenſitiue ṽtutes ⁊ orgāice miniſtrāt ei i ſua ope
ratiōe: ſed ꝙ remiſcētia ipediat ſm indiſpōnē cor
poris h̄ eſt magis ꝑ ſe. ⁊ iō ꝑ h̄ ꝯcludit ꝙ ſit virtus
corporea. ¶ S3 adhuc itellus nō qeſcit: q2 nō ē ꝑ
ſe maᵐ ꝙ ꝑ ſe ſit ꝙ remiſcētia impedit ſm diſpoſi
tionē incōuenientē3 organi: imo dr̄et aduerſarius
ꝙ eſt per accñs: ſicut per accñs intells impedit. et
iō poſſet iuuari iſta rō per ꝓus dicta addēdo ꝙ ipe
dit ſm impedimētū orgāi: ⁊ eſt reminiſcitiua ſin/
gularis mālis ⁊ ſub determinata tꝑis rōne: q2 tūc
valebit: ſed ſi ſimplr capiat meᵐ per h̄ qð ipediat.
videt eſſe petitio. nō eſt magna vis. ¶ Et eſt nōn/
dū ꝙ ſicut tactū fuit ꝓus reminiſcētia que eſt cogi
tatiua ṽtus h3 diſcurrere in ꝑtib⁹: ſicut intellus in
vlibus: ⁊ eſt multū rōnabile cū vna ſuprema ṽtus
anie ſenſitiue d3 aliquo mō aſſimilari in fine itel/
lectiue anie: ⁊ remiſcitiua ſiue cogitatiua eſt ſupre
ma ṽtus aie ſenſitiue: ⁊ itells noſter poſſibilis eſt
ifimus iter itelligētias. ⁊ iō nō eſt mirū. ſi ania ſen
ſitiua ꝑ ſuā ſupremā ṽtutē ꝑtingit ad ꝑticipationē
alicui⁹ ſilitudis ad intellcm̄: ⁊ vt añ fit in eo ꝙ illa
ṽtus rōcinat in ꝑtib⁹: ſicut itellus in vlibus. ⁊ ideo
Cōmētator in.3. de aia dicit: ꝙ illa ṽtus eſt aliqua Cōmen.6.
rō: ⁊ ꝑꝑ hāc ꝓpingtatē ad itellcm̄ putauerunt aliq
ꝙ ipſa eſſet itellus. Sed tñ differēter. vt Cōmēta.
dicit: ⁊ dcm̄ ē. verū ē tñ ꝙ nomē itellus equoce dr̄ Cōmen.20.
de ipa ⁊ de itellu ſeꝑato. vt Cōmēta. dici.3.ð aia.

Tunc ad rōnes. ad ꝓmā cū dr̄. verū eſt ꝙ ſil
logi3are in vlib⁹ ⁊ abſtractis eſt ꝑ
intellcm̄: ſed in ſinb⁹ mālib⁹ ꝯcernendo locū deter
minatū ⁊ tꝑs ſingulr ⁊ alias appēdētias māe puto
ꝙ per ſe eſt ṽtutis cogiᵘᵉ q̄ reminiſcitiua vocat. vñ
credo ꝙ iſte ꝓceſſus ꝑtinet ad cogitatiuā. h̄ nigrū
eſt dulce: ſed h̄ nigrū eſt h̄ ficus. g̊ h̄ ficus ē dulcis:
⁊ ſic de ſilibus. ¶ Ad aliud pōt negari ma. q2 oēs
ṽtutes q̄tū ad executionē ſui actus aliquo modo
ſubiacēt volūtati ⁊ ipſa impat oibus. Uel pōt dici
ꝙ Cōmētator capit volūtatē ꝓ appetitu ſenſitiuo.
⁊ iō nō valet rō. ¶ Ad aliud dico ꝙ ſi ꝓcedat a co
gnito ad incognitū in vlib⁹. tūc eſt rō vlis ⁊ abſtra
cta ab orgāis. Si aūt in ꝑtib⁹. tūc eſt rō ꝑticularis
⁊ eſt organica ṽtus. ¶ Ad aliud pōt dici: ꝙ itellus
neq3 eſt de ſenb⁹ exterioribus: ꝙ oēs inſunt aniali/
bus perfectis: ſed de ṽtutib⁹ ſenſitiuis inferiorib⁹
nō ē verū vel ſaltē nō hñs ipſas eēntias ita ꝑfecte:
ſicut hō: q2 tūc nō eſſet rō: quare nō itelligerēt: cū
intellectus poſſet ita bñ accipere a ṽtutib⁹ eoꝝ: ſi
cut hois: tñ verū eſt ꝙ hñt virtutē quādā quodā/
modo ſimilē cogitatiue.ſ. eſtimatiuā q̄ apprehen/
dūt intētiōes nō ſenſatas in ordine ad aliq̄3 actio/
nē aut paſſionē. Sed non credo ꝙ h̄ ṽtus ſit eadē
ſm ſpēm cū cogitatiua hois: ſicut fuit ꝓus tactu3.
¶ Ad aliud dico: ſicut ꝓus ꝙ componit ⁊ diuidit
nō vliter ſed particulariter: ⁊ h̄ pōt facere. ¶ Sed
ꝯtra. h̄ videt vnū dcm̄ Cōmētato. in.3. de anima. Cōmen.33.
vbi loquēs de ṽtute cogitatiua dicit ſic. Et nō eſt
dðm ꝙ virtus cogitatiua componit intelligibilia
ſingularia. ⁊ iam declaratū eſt: ꝙ intellus compo/
nit. h̄ poſſet dici: ꝙ Cōmentator vocat ibi intelligi
bilia ſingularia illa que apprehēdunt ꝓma opera/
tiōe intellus: que dr̄ idiuiſibiliū itelligētia: ⁊ talia
intelligibilia poſſunt eſſe vniˡⁱᵃ: ⁊ ea nō componit
cogitatiua: ſed intellus mālis. dicunt aūt ſingula/
ria.i. ſeorſu3 ⁊ diſtincte ꝯſiʳᵃ. ſicut ꝓmo phyſico. di/
cit Ariſt. ꝙ diffō diuidit in ſingularia. ipe nō capit T.c.5.
ibi ſingularia ꝓ indiuiduis: q2 de nullo ꝑdicant ni
ſi de ipſis: ſed ſingularia.i. itelligibilia diſtincte et
ſeorſum. ſilr itelligit Cōmentator ſingularia itelli
gibilia.i. que ꝓmo cōprehēdunt diſtincte ⁊ indiui
ſibili intelligibilia talia nō cōponit cogitatiua: ſ3
bñ cōponit ſingularia intelligibilia.i. particularia
ſig̃ta ⁊ idiuiduata q̄ nō de plurib⁹ ꝑdicant. vt hāc
hoie3.ſ. ſor. bñ componit cogitatiua: cū hoc loco di
cendo ſor. eſt in hac domo: ⁊ ſic de alijs indiuidua
libus intentiōib⁹. ¶ Ad aliud dico: ꝙ virtus app/
hendēs ſubam ſm ſe.i. vlr abſtrahendo ab h̄ indi
uiduo ⁊ ab illo eſt intellectus. ⁊ ſic nō apprehēdit
cogitatiua ſubam ſm ſe: ſ3 ꝑticulr apphēdit hanc
ſubam ſm ꝙ eſt ſuba. vt ſortē ſm ꝙ ē ſor. S3 mir
eſt qūo ṽtus cogiᵘᵃ pōt ꝯprehēdere idiuiduū ſube

diſtinguendo ip̄m ab indiuiduis accidentium. qꝛ
tunc oportebit ꝙ habeat ſpeciem ſub̄e per quam
rep̄n̄tat̄ ſibi ſub̄a quelꝫ:⁊ ſpēm accidētis per quaꝫ
rep̄n̄tat̄ qd̄lꝫ īdiuiduū accn̄tis:⁊ ſic ꝑ illā ſpēm re/
p̄n̄tabit ſub̄a vl̄r:qꝛ ſub̄a nō indiuiduat̄: nec ꝑticu
lariçat̄ niſi per aliq̄ accn̄tia. pōt h̄ dici ꝙ imo ſub̄a
īdiuidua nō eſt indiuidua ꝑ aliqd̄ accn̄s p̄ncipal̄r:
ſꝫ ꝑ ſuā formā ſub̄alē. vt pꝫ ꝑ Cōmētato. in multis
locis. ⁊ iō ꝑ v̄tutē cogitatiuā coḡſcet̄ h̄ ſub̄a ſ̄m ꝙ
eſt ꝑ ſuā formā ſub̄alē. Sꝫ qꝛ ad īdiuiduationē di/
ſponūt accn̄tia. vtpote diminutiōes ⁊ forte quedā
alia. iō forte cogiua ꝯcido hāc ſub̄am ſil̄ ꝯciet aliqua
accn̄a: ita ꝙ non ꝯcipiet ſub̄am circūſcripta oī alia
re: ſed ꝯciet hāc ſub̄am in h̄itudine ad aliq̄ accn̄tia:
⁊ tn̄ ꝯceptus ſub̄e nō erit ꝯceptus alicui⁹ accn̄tiū ſi
bi inherētiū: ſicut mā̄ p̄a ab itell̄u nō ꝯcipit̄ niſi in
h̄itudine ad formā: ⁊ tn̄ intellectio mā̄e eſt alia ab
itellectiōe fore: nec ſeq̄t̄ ſi cogitatiua diſtiguit īdi/
uiduū ſub̄e ab accn̄b⁹ ſibi īherētib⁹ ꝙ ꝑꝑ h̄ cogno
ſcat ſub̄am nō cog̊do aliqd̄ accn̄s: ſic̄ itellectus bn̄
diſtiguit mā̄ꝫ a formis ſub̄alib⁹ ⁊ ab oīb⁹ alijs enti
bus: ⁊ tn̄ nūq̄ꝫ ꝯp̄hēdit ip̄aꝫ niſi coīteᵈᵒ aliqd̄ aliud
T.c.69. entiū. vt pꝫ p̊ phyſi. ⁋ Ad aliud dico. ſi Cōmenta.
itelligit de ſenſib⁹ exteriorib⁹: ſꝫ de iterioꝛib⁹ nō eſt
itell̄nm qd̄ dicit: imo plane dicit oppm de cogiua ſta/
tim poſt illud dcm̄. Aliter dn̄t aliq̄ ꝙ ꝑ ſub̄am poſ
ſumus itelligere q̄ditatē. ſ. diffōnē vl̄em rei. ⁊ ſen/
ſus nō ꝓfundat ſe ad reꝝ q̄ditates vel īdiuiduum
ſub̄e demr̄ate: ⁊ ſic bn̄ ſenſus cognoſcit ſub̄am. ſen
ſus dico iterior qui ꝓprie non vocat̄ ſenſus: niſi qꝛ
eſt potētia eiuſdē anīe: cuius ſenſus ſunt potentie.
Et iō nō eſt contra me. Q̄ō. XII.

Ueſtio vltiª eſt: que tn̄ nō fuit fa
cta ab alijs: quoꝝ dcā mi
hi apꝑuerūt: vtꝝ memoª ſit v̄tus cogno
ſcitiua. Argr̄ p̊ ꝙ ſic: qꝛ ſicut ſe hꝫ yma/
ginatiua ad formas ſenſatas. quarū ſi/
mil̄achra reſeruat ī abſentia. ſic ſe hꝫ memoª ad ꝓ/
prietates nō ſenſatas. quaꝝ eſt reſeruatiua. h̄ ꝯꝑō
eſt ſatis vniformis: ſꝫ ymagiua coḡſcit formas. qua
rū ſ̄uat ymagīes in abſentia eaꝝ. ḡ memoª coḡſcit
itentiōes nō ſenſatas. ⁋ Jtē v̄tus cui⁹ opō eſt cog̊
eſt cognoua. h̄ ē mata. Sꝫ opō v̄tu[l] memoue ē cogni
tio: ſic̄ pꝫ ꝑ Cōmētato. qꝛ dicit ꝙ rememoua ē cog̊
alicuius qd̄ fuit cognitū poſtq̄ꝫ eius cog̊ fuit abſci
ſa. ḡ ⁊c̄. ⁋ Jtē v̄tus ꝑ quā hō iudicat ſe vidiſſe: aut
audiuiſſe: aut aliq̄d itellexiſſe eſt coḡſcitiua. nā ta
le iudim nō eſt niſi a coḡſcēte v̄tute: ſed memoª eſt
h̄ꝯ. vt pꝫ ꝑ Ar̄. q̄ dicit ſic. ſemꝑ. n. q̄ ſ̄m memoriaꝫ
aget ſic in aīa dicit: qꝛ vidit aut audiuit aut vl̄r ſen
ſit. q̄re ⁊c̄. ⁋ Jtē v̄tus anīe ſenſitiue q̄ eſt nobilior
q̄buſdā v̄tutib⁹ coḡſcitiuis dꝫ eē coḡſcitiua. nūq̄ꝫ
. n. v̄tus nō cogua dꝫ eē nobilior v̄tute cogua de eis
q̄ ꝑtinēt ad eādē ſub̄am aīe: ſꝫ memoª eſt v̄tus aīe
ſenſiue nobilior q̄buſdā cognob⁹ v̄tutibus. eſt. n. no
bilior q̄nq̄ꝫ ſenſib⁹ ꝑtib⁹. vt vult Cōmēta. qꝛ ſp̄ūa/
lior ē oīb⁹. ⁋ Jtē v̄tus anīe q̄ recipit ſpēs ſine mā̄
Tex.cō.izi. eſt coḡſcitiua. vt vr̄ h̄ri. z. de aīa: ſed memoria eſt
h̄ꝯ vt materia eſt per ſe. ḡ ⁊c̄.

Oppoſitū dr̄ cōiter. ⁊ Auicen. ponit in. 6.
nāliuꝫ: ꝙ memoª ſolū hꝫ reſer/
uare itentiones ⁊ nihil coḡſcit. ⁊ hoc ꝓbat̄: qꝛ ſi co
gnoſceret ꝑ intentiones nō ſenſatas q̄s reſeruat. ⁊
h̄ eſt falſum: qꝛ cogitatiua ē illa v̄tus q̄ coḡſcit in/
tentiōes nō ſenſatas. q̄re ⁊c̄. ⁋ Et ꝯfirmat̄ illa rō.
qꝛ ſi memoria cognoſceret intentiōes nō ſenſatas
aut eas cognoſceret min⁹ ſp̄ūal̄r q̄ꝫ cogitatiua: ⁊ h̄
videt̄ īconueniēs: qꝛ Cōmēta. dicit. ꝙ memoª ē ma 3.º ḋ aīa.cō.20
gis ſp̄ūalis oīb⁹ alijs v̄tutibus ſenſatis aut cogno/
ſceret eas magis ſp̄ūal̄r q̄ꝫ cogitatiua. ⁊ h̄ vr̄ incon
ueniēs: qꝛ cogitatiua eſt nobilior virtus q̄ꝫ memo
ria: qꝛ memoª eſt limitata ad tp̄s determiatū. Co/
gitatiua aūt nō eſt determinata ad tēpus: imo poſ
ſumus cogitare de p̄n̄tib⁹ p̄teritis ⁊ futuris. ⁋ Et
ſignum eſt: ꝙ cogitatiua ſit dignior q̄ꝫ memoª: qꝛ
aliq̄ putauerūt ꝙ cogitatiua eēt itellectus. vt pꝫ: ꝑ Cōmen.6.
Cōmentato. in. 3. de aīa: Sed nullus poſuit ꝙ me/
moria eſſet itell̄us. q̄re cogitatiua eſt nobilior me/
moria: ſed ſi memoria ſp̄ūaliter coḡſceret. tūc eēt
nobilior virtus. q̄re nō cognoſcit magis ſp̄ūaliter.
aut cognoſceret eodeꝫ mō: ſicut cogitatiua: ita ꝙ
vna nō excederet aliā in ſp̄ūte. ⁊ ſic altera earū ne/
ceſſario ſuperflueret: qd̄ eſt incōueniēs.

Queſtio iſta eſt bn̄ difficilis ꝑꝑ inuſitatiōeꝫ
⁊ exercitationē circa eā. nūq̄ꝫ. n. eā
audiui ꝓponi: neq̄ꝫ diſputari: nec in aliq̊ ſcripto vi
di niſi ꝙ aliq̄ dubitare ſe dn̄t de h̄. Cauſam tn̄ du/
bitatōis nō exprimūt: qd̄ ego viderī: ſed vt perue
niā ad aliq̄d illius generis: ad qd̄ vltimo ſuꝑuenie
tes ſolent ꝑuenire. ⁋ Dico ꝙ aliq̄ꝫ v̄tutē eſſe cogi
tatiuā pōt itelligi dupl̄r. vno modo: qꝛ ꝓpria eius
actio ſit cognitio. Alioº ꝑ aliq̄d exn̄s in ea receptū
vel reſeruatū eſt ꝓpinquū p̄ncim cognitiōis. ⁋ Et
ꝙ p̄mo mō virtus dicat̄ coḡſcitiua. ſ. qꝛ ſua ꝓpria
actio eſt cog̊ mam eſt ꝑ ſe ⁊ ab oībus ꝯcedit̄: ſed ꝙ
ſcd̄o mō poſſit rōnabil̄r dici v̄tus coḡſcitiua. ſ. que
ꝑ aliq̄d exn̄s in ea eſt p̄nm ꝓpiquū cognitiōis ꝑſua
deri pōt in ſil̄i: qꝛ ꝯſtat ꝙ Ariſt. vocat appetitū vir
tutē ſ̄ꝫ locū motiuā. vt pꝫ ī. 3. de aīa. ⁊ in lib. de mo Textu cō.50.
tibus anīaliū. mō appetitus nō videt̄ v̄tus ſ̄m lo/
cuꝫ motiua: eo qꝛ ſua actio ꝓp̄a ⁊ imete ꝓcedēs ab
ipſo ſit mouere ſ̄m locū: imo ſua opō ꝓpria eſt ap/
petere illud qd̄ app̄hēſum eſt. Sed ꝓ tāto dr̄ v̄tus
ſ̄m locū motiua. qꝛ aliq̄d exn̄s in appetitu. ſ. actus
appedi q̄ eſt iclinatio q̄dā ad ꝓſequutionē vl̄ fugā
eſt p̄nm ꝓpinquuꝫ motus localis ꝓceſſiui. v̄tus aūt
inſita muſculis ⁊ neruis por motiua: ſicut imedia/
tuꝫ efficiēs motū. ſic ḡ nihil inconueniēs eſſe vide
tur. ſi aliq̄ virtus dicat̄ coḡſcitiua: nō qꝛ ſua ꝓpria
imeta actio ſit cognoſcere: ſed qꝛ aliquid exiſtēs in
ea eſt ꝓpinquū p̄nm cognitiōis. ⁋ Uiſa rōnabili/
tate diſtinctiōis dico duo. p̄mo ꝙ memoria nō eſt
v̄tus coḡſcitiua p̄mo mō. ſ. ꝙ ſua actio ꝓp̄a ⁊ ime/
diata ſit cognoſcere aliq̄d. ⁋ Scd̄o dico ꝙ eſt co/
gnoſcitiua ſcd̄o mō. p̄mū ꝓbo ſic. in v̄tutib⁹ organi
cis eadē v̄tus non eſt reſeruatiua alicui⁹ ⁊ coḡſciti
ua eiuſdē. nūc aūt memoria reſeruat itentiōes nō
ſenſatas ⁊ ſ̄m aliquos ymagines. ḡ nō eſt cogitati/
ua itentionū. neq̄ꝫ etiā formarū ymaginatarū. ⁊ ꝑ
ꝯn̄s nihil cognoſcit: qꝛ Cōmenta. 3. de aīa dicit. ꝙ Cōmen.20.
cōprehēſibilia hūana diuidunt̄ in cōprehēſibilia
quoꝝ p̄nm eſt ſenſus. ⁊ ꝑ h̄ itell̄it formas ſenſatas
⁊ ꝓp̄as ⁊ꝯes. ⁊ ꝯprehēſibilia. quoꝝ p̄nm ē cogni: ⁊
per h̄ intelligit ꝓprietates nō ſenſatas. maior ꝓpo
ſitio declarat̄: qꝛ virtus reſeruatiua requirit ī ſuo
organo per ſe loquēdo dn̄iuꝫ aliqd̄ ſiccitatis dire/
cte ⁊ per ſe: ⁊ coḡſcitiua req̄rit hūiditateꝫ per ſe ⁊
directe. Cui⁹ ſigm ē ꝙ hoīes bn̄ ꝯſideratiui ⁊ ſub/
tiles īueniunt̄ hēre molliciē in ſuis carnib⁹. vt hr̄
ex. z. de anima. ⁊ in phyſonomia. mollicies autem Tex.cō.94.

ↄſeqꝛ humiditatē. vt pȝ. z. de gnōne. Et iō cū vna ꝛ eadē vtus nō regrat ꝑ ſe humiditatē ꝛ ſiccitatē a dn̄io in ſuo organo. vr̄ ꝙ vna virtus nō eſt cogua alicuiꝰ ꝛ reſeruatiua eiuſdē vel illius ꝑ qđ illud cognoſcit. ꝛ ſic pȝ maior: ꝛ mior eſt mara. nā per memoriā itelligimus vtutē ↄſeruatiuā itentionū: vel eā per quā itentiōes coḡſcunt. ſ. ſpēs ꝛ ſilitudines intētionū nō ſenſataꝝ. ſicut. n. forᵉ ſenſate vt calor ꝛ ſonus ꝛ hꝰ. nō ſūt realr̄ in vtute ymaginatiua: ſȝ q̄dā ſpēs ꝛ ſimulacra iſtarum formaꝝ que ymagines vocant: ſic nō credo ꝙ amicitia ꝛ inimicitia ꝛ hꝰ ꝓpetates nō ſenſate ſint realr̄ in memoria: ſed earuȝ ſpēs ꝛ ſilitudines: qcqd tn̄ ſit illud in ea: certuȝ eſt ipſam eē reſeruatiuā alicuiꝰ impreſſi in ea. ex qbꝰ vr̄ ſeq ꝙ ipſa nō eſt cognoſcitiua ſic ꝙ eius actio ꝓpa ſit cognitio ꝛ ↄſideratio: ꝛ poſſet ꝓbabiliter ꝓbari per rōnē adductā ꝑus: qꝛ aut coḡſceret eque ſpūaliter: ſicut cogitatiua: ꝛ ſic vna ſupflueret: aut magis ſpūaliter: ꝛ h̄ eſt irrōle vt ꝓbatū eſt: qꝛ tunc cogitatiua eſſet minꝰ nobilis q̄ȝ memoria: qđ oīo vr̄ abſurdū ꝑꝑ rōnē tactā ibi: aut coḡſceret minus ſpūalr̄. ꝛ h̄ eſt ↄ̄ Cōmētatorē vt vr̄: qꝛ dicit. ꝙ mēoria eſt magis ſpūalis: ꝛ ꝙ ordo formaruȝ in memoria eſt magis ſpūalis. recipit. n. medullā eiꝰ qđ diſtinguit a cortice vt dicit. ¶ Tunc declaro zm. ſ. ꝙ memoria ꝛ cognoua ſic itelligēdo ꝙ aliqd extn̄s in ea ꝛ reſeruatū in ea eſt ꝓpinquū p̄nm cognitiōis: ꝛ ſuppono ꝙ cogitaua ↄſiderat ꝛ coḡſcit ꝓpetates nō ſenſatas in abſentia ſenſibiliū. ¶ Et vlterius ſuppono ꝙ vtus cogitatiua non coḡſcit aliqd ꝓpe ꝛ directe niſi recipiat ab illo: ꝛ niſi moueatur aliqualr̄ ab illo. ḡ ſi cogitatiua dȝ coḡſcere itentiones nō ſenſatas in abſentia earū. oȝ ꝙ aliqd iteriꝰ reſeruatum moueat ipſam cogitatiuā: ꝛ imutet vt poſſit cognoſcere iſtas ꝓpetates. illud aūt iterius reſeruatū eſt in ipſa memoria: que reſeruat itētiones vel ſpēs earū ſibi ipreſſas: ꝛ ſic vr̄ ꝙ memoria eſt coḡſcitiua hoc mō ꝙ reſeruatū in ipſa eſt p̄ncipiū cognitōis: ꝛ poſſȝ ſic ſillogiçari. vtus que reſeruat aliqđ qđ eſt motiuū cogiue ad cognitionē itentionuȝ eſt coḡſcitiua illo mō: ꝙ aliqd extn̄s in ipſa eſt p̄nm cognitiōis. h̄ eſt euidens: qꝛ ↄſtat vnicuiq; ꝙ motiuū ad cognitionē eſt p̄nm cognitōis: ſed memoria reſeruat aliqd qđ eſt motiuū cogitatiue ad cognitionē. cū. n. cogitatiua ↄſideret itentiones in abſentia idiuidui: cuiꝰ ſunt ꝓpetates: oȝ ꝙ ad illā cognitionē moueat ab aliquo iteriꝰ reſeruato ꝛ nihil eſt reſeruatiuuȝ illius motiui niſi memoria: qꝛ ipſa cogitatiua nō reſeruat: nec ymaginatiua reſeruat niſi ymagines abre nō ſub rōne p̄teriti: nec ſenſus cōis reſeruat. ꝛ iō illud motm̄ nō reſeruat alibi q̄ȝ in memoria. q̄re opȝ ponere ꝙ memoria eſt coḡſcitiua hoc mō: ꝛ h̄ vr̄ eſſe itentio Cōmētatoris in de memoria ꝛ reminiſcētia vbi dicit: ꝙ ymaginatiua in remiſcēdo p̄ntat itentiōes: ꝛ ymaginatiua p̄ntat deſcriptiōes: ꝛ diſtictiua cōponit ipſas adinuicē: ꝛ hāc p̄ntationē n̄ itelligo alr̄ niſi ꝙ itētiōes in memoria reſeruate mouēt p̄ncipalr̄ cogitatiuā ad ↄſiderationē earū ꝛ cognitioneȝ. aliter. n. non ↄponeret eas cū aliquo: niſi coḡſceret eas. ¶ Sȝ aliqs dubitaret: qꝛ ſicut forᵉ ſenſate ſe hn̄t ad vtutem coḡſcitiuā ipſaꝝ. ſic ēt ſe debēt hēre ꝓpetates nō ſenſate. Sȝ forme ſenſate coḡſcunt a duplici genere vtutū. ſ. a ſenbꝰ ꝑtibꝰ ꝛ cōi ſenſu. vt pȝ. z. de aia. ḡ ſilr̄ ꝓpetates nō ſēſu coḡſcunt a duabꝰ vtutibꝰ ꝛ

Cōmentator in cōmento ſuo ſuper libro de memoria ꝛ reminiſcentia.

T.c.136.

nō ab alijs niſi a memoria ꝛ cogitatiua. quare memoria coḡſcit. ¶ Dico h̄ ꝙ nō eſt ſil'e oīno: qꝛ nullus vnus ſenſus ꝑticularis pōt cognoſcere oēs formas ſenſatas. ꝛ iō oȝ hr̄i aliā vtutē cognitiuā oīuȝ eaꝝ vt poſſit ponere dr̄iam iter ipſas formas ſenſatas: ſed vna vtus. ſ. cogiua hn̄ pōt coḡſcere ꝓpetates oēs nō ſenſatas: ꝛ ᶜponere dr̄iam iter ipſas. q̄re nō opȝ eē aliā vtutē a cogiua coḡſcitiuā itentionuȝ ſeu ꝓpetatū nō ſenſataꝝ. ¶ Et eſt itellr̄nduȝ ꝙ ſic pono de memoa ꝙ ſit coḡſcitiua: qꝛ reſeruatū in ea eſt p̄nꝰ cognitiōis: ꝛ ꝙ nō ſic ſit coḡſcitiua ꝙ actio ſua ſit cognitio: ſic ponereȝ de ymaginatiua reu formaꝝ ſenſilium. q̄rū reſeruat ymagieſ: ꝛ pari rōne.

Ex his ad rōnes. ad p̄mā pōt dici ꝙ ymagua nō eſt coḡſcitiua ſic ꝙ ſua actio ſit cognoſcere: ſed ſic: qꝛ reſeruat aliqd motm̄ cogiue ad ↄſiderationē formaꝝ ſenſataꝝ i abſentia eaꝝ: ꝛ h̄ mō ↄſil'i pono de memoria. ¶ Ad aliā ↄcedo maiorē: ſȝ ad minorē dico ꝙ rememorao quā Cōmēt. dic̄ eē cogn̄ē nō ē opō memoᶜ niſi iuuatiue: ſȝ ē remiſciue ↄpletiue. iō nō valet. Uel poſſet dici ꝙ illa p̄dicatio nō ē eēntialis ꝙ rememoº ē cogº: cado rememoratiōeȝ ꝑ opōe memoᶜ: ſȝ eſt p̄dicatio alicꝰ: ad qđ reſeruaº memoᶜ ordinat de ip̄a reſeruatōe: ꝛ eſt ſenſus ꝙ rememoº eſt cogº. i. aliqd ordiatū ad cogn̄ē: ꝛ h̄ ē hn̄ veꝝ. ad h̄. n. reſeruant ipreſſiōes i memoa vt ꝑ eas coḡſcant q̄ ꝑus cognita fuerunt: ꝛ iueſtigēt oblita. ¶ Ad aliđ cū dr̄. vtꝰ ꝑ quā hō ꝛc̄. ↄcedo ꝑ quā hō cōplete facit iſtā ↄpōnē: ꝛ cū dicis ꝙ ꝑ memoriā hō dicit ſe vidiſſe ꝛc̄. dico ꝙ cuȝ aliqs iudicat ſe vidiſſe aliquā rē vel audiuiſſe ibi eſt ↄſiderare tria. ſ. ipſaȝ viſionē ꝛ auditionē preteritam: ꝛ rē q̄ iudicat viſa fuiſſe vel audita: aut alr̄ apprehēſa: ꝛ ipſam ↄpōnē viſiōis p̄terite cum re illa. mō dico ꝙ p̄ntatio viſionis ꝛ reuerſio fit ꝑ memoriā ꝛ p̄ntatio ymagis rei fit ꝑ ymagiam: ꝛ ↄpō fit ꝑ cogitatiuā: cū ḡ dicit Arꝛ. h̄ fieri memoa. ſ. ꝙ aliqs dicat ſe vidiſſe ꝛc̄. nō itelligit ꝙ fiat per memoriā ↄplete ſine alijs vtutibꝰ: ſȝ qꝛ ad hoc iudiciū faciēdū ↄcurrit memoa q̄ p̄ntat itētiōeȝ iteriꝰ reſuatā. ¶ Ad aliud pōt dici qđ hn̄ ꝓbat ꝙ ſit aliq̊ mō cognoſcitiua: ſed nō ꝓbat ꝙ ſit coḡſcitiua: qꝛ ſua opō ſit cognitio: ſȝ ſufficit ꝙ ſuū reſeruatū ſit ꝓpinquū p̄nm cogueᶜ alicuiꝰ que ſit nobilior alijs cognitiōibꝰ. ſic aūt eſt in ꝓpoſito. nā memoa eſt reſeruatiua alicuiꝰ qđ eſt motiuū cogiue ad ↄſiderationē: q̄ eſt nobilior q̄ȝ cogº vtutū ꝑticl'ariū ꝛ ſenſus cōis. ¶ Sȝ adhuc remāet duꝫm ꝙ Cōmēta. dicit memoriā eſſe 3° de aia. ↄ̄ 6°
magl ſpūalē q̄ȝ. z. alie. ꝛᶜ ē nour q̄ȝ cogiua. ꝛ p̄t dici ꝙ magis ē ſpūalis q̄ȝtū ad p̄mā imutationē: qꝛ. ſ. ſenſus cōis imutat ymagiatiuā: ꝛ ymagiaua cogitaam ꝛ cogitatīa memoriā ꝛ ſemꝑ vtus imutata hȝ aliqd ſpūaliꝰ q̄ȝ imutās: ſȝ q̄ȝtū ad ſecūdā imutationē cogitatiue nō ē magis ſpūalis ipſa memoa. ſ. cū illud qđ ē reſeruatū in ip̄a memoa imutat cogitatiuā ad cognitionē itētiōis reſeruate. ꝛ poſſet videri i ſili: qꝛ ymagiua in p̄a imutatiōe cū imutat a ſenſu cōi ē ſpūalior ꝛ magis eſt ſpūalr̄ in ea fora ſenſata q̄ȝ in ſenſu cōi. Sed cū ymagiatiua imutat ſenſuȝ cōeȝ: ſic eſt in ſōno. tūc magis eſt ſpūalr̄ fora i ſenſu cōi: q̄ȝ ymagiatiua: qꝛ in ymaginatiua hȝ rōnē obti rea ſenſus cōis. ſic eſt in ꝓpoſito. q̄re ꝛc̄. Uel pōt dici ꝙ qꝛ eſt ſpūalis nō ſeqꝛ ꝙ ſit cognoſcitiua: ſed hn̄ ſeqꝛ ꝙ non repugnat ei ꝙ ſit cogua rōne q̄ ſpūalis eſt: qꝛ tūc omni vtuti ſpūalr̄ accipiēti repugnaret:

ſed repugnat ei rōne q̄ talis.ſ.reſeruatiua orgāica. ¶ Silr ad aliud cū dicis: q̄ virtus ſuſceptiua rc̄. dico q̄ vtuti anīe que eſt ſuſceptiua ſpēꝝ ſine mā nō repugnat q̄ ſit cogſcitiua rōne qua eſt ſic ſuſceptiua ſpeꝝ ſine mā abſ.: ſed rōne q̄ eſt reſeruatiua in organo: rōne cuiꝰ exiſtit dñiū ſiccitatis: qđ non cōpatiṫ ſecū ydoneitatē ꝯſiderationis ꝛ cognitionis. Et qđ dixi de memoria ī cōparatiōe ad cogitatiuā in hoie q̄ reſeruat motiuū cogitatiue: ſilr eſt intelligēdū in brutis q̄ memoria reſeruat motiuū eſtimatiue que ꝓportioāṫ cogitatiue in hoibꝰ rc̄.

¶ Expliciūt qōnes de memoria ꝛ reminiſcētia.

¶ Incipiunt qōnes de ſomno ꝛ vigilia.

¶ De ſomno aūt ꝛ vigilia ꝯſiderandū eſt.

¶ Queſtio. I.

Circa librū de ſomno ꝛ vigilia. primo q̄riṫ vtꝝ de ſōno ꝛ vigilia poſſit eſſe ſcia: īplicando ſilr de ſubto hꝰ libri: ꝛ de diſtōne hꝰ ſcie ab alijs ptibꝰ ſcie nālis: cū qbꝰ affinitatē hꝫ. vr̄ pmo q̄ de ſōno ꝛ vigilia nō poſſit eſſe ſcia: qꝛ ſunt qdā ſinglaria. ¶ Itē
T.c.5. de nō ente nō eſt ſcia. pmo poſter. ſōnus aūt eſt nō enſ: cū ſit ꝓuatio quedā.ſ.vigilie. ¶ Itē aut eēt eadez cū ſcia de ſenſu ꝛ ſenſato ꝛ indiſtincta ab ea: et hoc ſtatim vr̄ irrōle. ꝛ ꝯ Ar. ꝛ expoſitores: aut eſſet diſtincta: ꝛ h remoueṫ: pmo: qꝛ ad eādē ſciaꝫ perti
T.c.25. net ꝯſiderare ꝓuatoēꝫ ꝛ hitū. 3. đ aīa. ꝛ. 10. metaph.
T.c.15. mō ſcia de ſenſu ꝛ ſenſato ꝯſiderat de ipo vigilare ꝛ vigilare eſt idē qđ ſentire. ibi aūt ꝯſideraṫ de ipo ſentire. ğ oꝫ ibi ꝯſiderari de ſōno q̄ eſt ꝓuatio vigilie. ¶ Itez eiuſdē ſcie eſt ꝯſiderare ſubm ꝛ paſſio
T.c.17. nes ſubi. 2. phyſico. ꝛ ſcia de aīa ꝛ de ſenſu ꝯſiderāt ipm animal: qđ eſt ſubm ſōni ꝛ vigilie. quare rc̄.

¶ Oppoſitum vult Ariſtotiles.

Dico breuiter q̄ đ ſōno ꝛ vigilia pōt eē ſcia: qꝛ illa ſunt entia. certū. n. eſt q̄ vigilia eſt ens: cū ſit qdā vſus ſenſuum. ꝛ ſilr ſōnus eſt ens vno mō vt ens đ ꝓuatiōibꝰ
T.c.6.ꝛ.4 entiū. vt pꝫ. 4. metaph. Saltē ī attributiōe ad ipa entia: nūc aūt ſōnus eſt qdā ꝓuatio. ¶ Itē ſūt itelligibilia. vt euidēs eſt: qꝛ ſūt entia: ꝛ oē ens eſt itelligibile: ꝛ hn̄t cās đterminatas: ꝑ q̄s pn̄t demrāri đ aīali. ſōnus. n. cātur ab euaporatiōe aſcēdēte ad cerebꝝ a loco digōnis ī cerebro infridāte: ꝛ deſcēſu ſuo repellēte ſpūs ad iteriora: ꝛ ſic ipediēte opera ſenſuū exterioꝝ opilando vias ſenſuū. vigilia aūt cātur q̄tū ad ꝓpom ſpectat ex diffuſiōe ſpūū ſenſibiliū ab interioribꝰ ad exteriora. rc̄ hn̄t cās determiatas ex qbꝰ pn̄t cogſci. q̄re đ iſtis pōt eē ſcia. ¶ Sed nōnm eſt q̄ de aliq̄ eē ſciam ꝯr zr q̄tū ad ꝓpom ſpectat: vno mō ſic de ſubo ꝓpo ꝛ pn̄r. rc̄ nō pono de iſtis eē ſciam: qꝛ illud nō eſt h ſubm de q̄ ingriṫ pp qd: ſed de ſōno ꝛ vigilia ingriṫ pp qd. vt mam eſt ī lr̄a. ¶ Itē ſicut ſe hn̄t oēs opōnes anīe ꝛ corpis ad puos libros nāles: ſic ſōnus ꝛ vigilia ad illū libꝝ. nūc aūt ille nō ſunt ibi ſubm: ſic declatū fuit pus. ğ nec ille h. Sed de iſtis cōſiderat h ſcia taq̄ de paſſiōibꝰ. ſic pꝫ p Ar. in lr̄a ꝛ plane ī libro de ſenſu. Et probaṫ: qꝛ h traduntṫ cāe ſōni ꝛ vigilie: ꝑ q̄s pn̄t demrāri de aiali ſm aptitudinē inexndi: ꝛ dico pp aptitudinē inexndi: qꝛ ſic nō demraṫ in aſtroā: q̄ luna eclypſeṫ eo q̄ illud nō ſemp ē verū. ſed q̄ luna hꝫ aptitudinē vt eclypſeṫ. ſic ī iſta ſcia

Non demraṫ q̄ luna eclypſaṫ ſꝫ actū: ſed ſm aptitudinem.

nō demraṫ q̄ oē aīal dormiat: qꝛ illud nunq̄ forte eſt veꝝ: vel nō eſt ſemp veꝝ: ſed q̄ oē aīal eſt aptū natū dormire pōt demrari ex pncipijs traditis in iſta ſcia ſic: Illud ī quo euaporatio pōt aſcēdere in partē īfridantē eā vt deſcēdat deorſum ꝛ repellat ſpūs ſenſibiles ab orgāis ſenſuū: ꝛ ipediat diffuſionē ipoꝝ ſenſuū ad organa illa ſenſuū exterioꝝ eſt natū dormire ꝛ ſubſiſtere ſōno. aīal eſt hꝰ. q̄re rc̄. ¶ Silr poſſet demrari vigiliā poſſe ineē: qꝛ ſpūs ſenſiles pn̄t diffundi ꝛ moueri ad organa ſenſuum exterioꝝ: vt pn̄t ſentire pn̄te ſenſibili. q̄re pōt aīal vigilare. ¶ Sed tūc aliquis q̄ret. qd ğ eſt h ſubꝫ: ꝛ poſſet dici breuiter qđ animal ſm q̄ ſubijciṫ his paſſiōibꝰ: ꝛ put hꝫ in ſe pn̄a paſſionū iſtaꝝ: ꝛ h ſubiectū: qꝛ illud eſt h ꝑ notū: cū de ipo ſuppōiṫ qd ſit: ꝛ de ipo ingruñt iſte paſſiōes ꝑ cās in eo reptas: ꝛ pn̄r circa ipm anial ſic ꝯſideratū vr̄ intētio iſtiꝰ ſcie. ſicut pꝫ ituenti. ¶ Ulteriꝰ eſt itellndū q̄ iſta ſcia eſt diſtincta a ſcia de ſenſu ꝛ ſenſato: qꝛ ibi tractaṫ de gnōne ſenſibiliū ꝛ de organis ſenſuū exterioꝝ q̄tū ad diſpōnes q̄s vtutes ꝛ opōnes ſenſitiue regrūt in ipſis. h aūt tractaṫ de animali ſm q̄ ſubſtat his paſſiōibꝰ: ſōno. ſ. ꝛ vigilie pncipalr: ꝛ qꝛ ſōniū eſt quedā appitio accn̄s in ſōno: ꝛ ꝑ ipſaꝫ ꝯr hri q̄dā pnotitiā de aliqbꝰ futuris. iō ſilr cū h agiṫ h de ſōnio et de diuinatiōe ꝑ ſōnia. ¶ Ulteriꝰ eſt nōnm q̄ q̄uis vigilia ſit realr idē qđ ſentire: ſm q̄ Ariſt. vr̄ velle in lr̄a: tn̄ dr̄t ſm modū ꝛ rōnē. naꝫ ſentire dicit opationē ſenſus abſ. vigilia aūt dicit vſum ſenſuū ī q̄dā hitudie ad ſōnū: ſic illud qđ opponiṫ ſōno ꝓuatiue. vn̄ ſtatiꝫ noie vigilie ꝯr coitelligiṫ ſōnus. Iſtud tn̄ nō eſt oio tutū: ꝛ forte vigilare nō ē penitꝰ idē qđ ſentire: cū oē ſentire ſit qđdaꝫ vigilare: nō tn̄ eꝯ: ꝛ lꝫ oē ſentiens vigilet: nō tn̄ eꝯ: qꝛ poſe ē q̄ aīal nō dōmiat: ꝛ q̄ ſpūs nō ſint retracti ad iteriora: ſed diffuſi ad exteriora ꝯpleta digeſtiōe: ꝛ tn̄ ſilr nihil actu ſentit: qꝛ nullū ſenſibile eſt ſibi pn̄s vel ſi eſt pn̄s: tn̄ non facit ita fortē imutationē q̄ percipiaṫ. qđ dico pp tactū: qꝛ ſemp aliqđ tāgibile eſt approximatū corpi aīalis: ſed tn̄ aliqđ tāgibile nūq̄ pōt facere tā debilē imutationeꝫ q̄ nō tāgiṫ vel pcipiṫ a tactu: ſicut forte ꝯr aliq̄n ī nocte multū q̄eta: cū nihil audit: neq; videṫ. ꝛ ſic de alijs. Sed forte nō eſt bn̄ poſe q̄ aīal nō dormiēs nō tāgat pcipue de hoie: ſed ſi eſt poſe. tūc ꝯſtat vigilare eſſe quodāmō aliud a ſentire: ꝛ q̄ Ar. dicit: q̄ ſunt idem: itelligit q̄ ſunt multū ꝓpinq̄. ſ. qꝛ vigilās vel actu ſentit vel eſt in poª ꝓpinq̄ ad ſentiēdum: ita q̄ ſi nō ſentit: nō ꝓuenit ex parte ſua: ſed ꝓpter defectum ſenſibilis.

Tunc ad rōnes dico. ad pam q̄ ille paſſiōes ſunt ſinglares in eē ſubſiſtētie extra aīam: ſed nō ſunt ſingulares ſm q̄ ſunt apud itellectū ſm modū abſtractū ꝛ ſub illo eē de ipſis eſt ſcia. ¶ Ad aliud dico q̄ q̄uis ſōnus ſit ꝓuatio: nō ſeqṫ q̄ nullo mō ſit ens: imo ens dr̄ de ꝓuationibꝰ
entiū ſm q̄ pꝫ p Ariſto. plane. 10. metaph. Sed ve T.c.4.
rū eſt q̄ nō eſt ens ita pncipalr ſicut hitus cuiꝰ eſt ꝓuatio. Uel poſſꝫ dici q̄ ad ꝓuationē ꝯcurrūt duo
vt pꝫ. 10. metaph. vnū eſt neº forꝰ in ſubo. Aliud eſt T.c.15.
aptitudo ad illā formā in ſubo ꝓuatiōis. mō q̄uis de ꝓuatiōe nō ſit ſcia rōne negōnis: tn̄ rōne aptitudinis quā in ſubo regrit: eſt bn̄ ens: ꝛ pōt de ipa eē ſcia. ¶ Ad aliud dico breuiter q̄ iſta ſcia eſt diſtincta ab illa de ſenſu ꝛ ſenſato: ꝛ rō viſa eſt: quia ibi

conſideratᷣ aīal in ordine ad diſpōnes q̄s virtutes
ſenſitiue regrūt i corpe ſubō ⁊ obō. Sꝫ h̄ cōſidera-
tur aīal ſub rōne q̄ ſubycitᷣ iſtis paſſionib⁹.ſ.ſōno ⁊
vigilie. Et cū dicis ꝙ i lib. de ſenſu ꝯſideratᷣ de ſen
tire. pōt negari: imo de organis ſenſuū ⁊ ſenſib⁹. vel
ſi ſic: tñ ſcđꝫ aliū modū: qꝛ de ſentire: nō vt opponi
tur ſōno: ſic i iſto lib. ❡ Ad aliud pōt dici cōceden-
do ma. Sed minor ē negāda q̄ꝫtū ad id qđ dr̄ de li-
bro de aīa: imo ibi ſubm eſt aīa ƒm ſe: vt hꝫ ibi đcla
rari: ⁊ q̄ꝫtū ad librū de ſenſu ⁊ ſenſato ƒm ꝙ ibi nō
cōſideratᷣ obm ſōni ⁊ vigilie ſub rōne q̄ ē ſubꝫ iſto-
rū: ſed ƒm aliā rōnē: vt pꝫ ex dictis: ⁊ illđ ſufficit ad
diſtictionē iſtaꝝ ſciaꝝ. Notādū āt ꝙ q̄ꝫuis iſte ſcie-
tie ſint diſtincte: tñ ſūt ꝓpingores ⁊ maiorē affini-
tatē hn̄tes adinuicē q̄ꝫ nālis ſcia ⁊ meca: ⁊ q̄ꝫ multe
ptes ſcie nālis adinuicē hn̄ant: vt q̄ꝫ ſcia de aīalib⁹:
⁊ ſcia de plātis: ⁊ ſic de multis alys: qꝛ in ambabus
iſtis cōſideratur animal in ordine ad diuerſas paſ-
ſiones ei conuenientes. quare ⁊c̄.

❡ Et vr̄ ſōnus vigilie q̄dā priuatio. Qō. II.

Queritur Utrū ſōnus ſit ꝑuatio
vigilie: vr̄ ꝙ nō: qꝛ a ꝑ-
uatiōe nō ꝯr redire ad habitū i predicis.
ſed a ſōno fit reditus ad vigiliā: vt pꝫ ad
ſenſū. ❡ Itē qđ hꝫ cām poſitiuā nō eſt
ꝑuatio: cū cā ⁊ effect⁹ debeant ꝓportionari. 5. mec.
⁊. 2. phy. ſōnus eſt hꝰ: qꝛ cā ſomni ē euaporatio hūi- Tex.com.3.
da eleuata a loco digeſtiōis ad cerebrū. ❡ Itē qđ Tex.com.29
eſt ꝯriū alicui nō eſt ei⁹ ꝑuatio: qꝛ q̄litas ⁊ oppō pri
uata ſūt diuerſa genera oppōnis. Sōnus autē ē hꝰ
quia eſt ꝯrium vigilie: vt patet per ariſto. in littera.
❡ Oppm vult ari. qꝛ vult ſōnū eē imobitem ſenſuū.

Eſt ſciendum ꝙ vno mō diffinitᷣ ſōn⁹ ꝙ
ē ipoa ſentiēdi pp exceſſuꝫ
vigilie. alio mō ꝙ ſōn⁹ ē imobilitatio ſēſuū: ⁊ ñ pn̄t
i opōnes ꝓꝑas ſaltē reſpcū ſenſibilium exterioꝝ.
❡ Itē cōmētator dicit ꝙ ſōnus ē ipoa ſenſus actū
rerū exn̄tiū detinēs: qꝛ lꝫ i ſōno ſenſus hn̄ moueātᷣ
a ſimulacris iteri⁹ exn̄tib⁹. nō tñ ſuſtinētur a ſenſi-
b⁹ q̄ ſūt ex: imo ex alia pte ligata ⁊ imobilitata ſūt.
❡ Itē ꝯmētator ponit aliā diffinitionē: ꝙ ſōnus ē
ligamn̄tū ſenſuū cū cōfortatione eorūdē. vigilia vo
eꝯ eſt ſolutio i vſus ſenſuū cū debilitatiōe eoꝝ: ⁊ il-
lud ē ſic itelligēdū ꝙ ſenſus in opando ꝓꝑas opō-
nes idigēt ſpiritib⁹ diffuſis ⁊ diſpſis ad exteriora: ⁊
in opando cōſumūtur hꝰ ſpūs: ⁊ depdūtur ꝯtinue;
⁊ cū ſint finite v̉tutis tādē oīno deficerent niſi aīal
geſceret ab opōne ſentiēdi: ⁊ iō opꝫ ipm aīal geſce-
re. ⁊ hꝰ qes ē ſōnus: ⁊ tūc fit q̄dā repatio ſpūum ex
ſubtiliſſimo nutrimēti actione caloris cordis dige
rētis: ⁊ ſic pꝫ itellc̄s iſtaꝝ diffōnū q̄ꝫtū ad ꝓpom: qꝛ p-
fecti⁹ videbūtᷣ poſtea cāe ſōni. ❡ Tūc do breuiter
ꝙ ſōnus eſt ꝑuatio: qꝛ oēs ei⁹ diffōnes icludūt ꝑua
tionē: ⁊ ſic ꝓbat cōmētator: cū. n. ſomnus ſit ipoa.
ipoa aūt eſt ꝑuatio: ſeqtur vtiqꝫ ꝙ ſōnus eſt ꝑuatio
⁊ nō ē ꝑuatio alteri⁹ habit⁹ niſi vigilie: vt manim ē.
q̄re ⁊c̄. ❡ Sꝫ ē notādū ꝙ ſōni ē vna cā remota: ⁊ ē
euaporatio q̄ eleuata fuit ad cerebrū: ⁊ ibi ifrigida
ta ⁊ igroſſata a deſcēſu ſuo repellēs ſpūs: ⁊ ꝓhibēs
ab iterioꝛib⁹ ad exteriora diffundi: ⁊ h̄ cā eſt poſiti
ua. aliā cām hꝫ ꝓpinq̄ꝫ magis. ſ. ꝑuationē influxus
ſpūum ad organa ſenſuū: ⁊ h̄ eſt ꝑuatiua. ❡ Sed h̄
cā ad h̄ cauſatur ab aliq̄ cā poſitiua. ſ. ab euaporati
one opilāte vias ſpūum.

Ad primū arm dico ꝙ q̄dā ꝑuatio eſt ꝑuās
habitū ⁊ opōnē ſiue formam ⁊
opōnē vel aptitudinē ⁊ actū: vt cecitas: ⁊ ab hac nō
regreditᷣ ſubꝫ ꝑuatū ad habitū: alia eſt ꝑuatio que
nō ꝑuat formā ⁊ habitū: ſed aptitudinē ad habitū:
ſed ſolū actū ſcđꝫ: ⁊ ab hac pōt fieri trāſmutatio ad
habitū: vt pꝫ de tenebra i medio: qꝛ diſtinguitᷣ hic
iter iſtas ꝑuatiōes: qꝛ qñqꝫ habitus aliqs i ſubō i q̄
ē nō depēdet immete ab aliq̄ agēte ſuo extrīſeco ab
ipſo ſubō: vt viſiua poa nō depēdet i eē ſuo ⁊ cōſer-
uari ab aliq̄ agēte extrīſeco imeto: ⁊ tūc a ꝑuatione
talis habitus nō fit regreſſus i habitū: vt a cecitate
ad viſū. Alius eſt habit⁹: vel ens poſitiuū: qđ depē-
det i ſuo cōſeruari ab aliq̄ efficiēte extrinſeco a ſuo
ſubō imeto: vt lumē a corpe luminoſo: ⁊ a talis habi
tus ꝑuatōe fit reuerſio ad habitū: qꝛ ad talē ꝑuatio
nē cauſandā ſufficit abſentia agētis: cū erit pri⁹ po-
terit iteꝝ cauſare habitū. ſic aūt eſt de vigilare qđ
regrit ſenſibilia exteriora actu mouētia ſenſuꝫ vel
poa ꝓpinq̄ ml't̄ū. ❡ Ad aliud pꝫ ex dictis: hꝫ. n. cau
ſam remotā poſitiuā: ſed nō ꝓpinquaꝫ poſitiuam.
❡ Et ad hoc aliqs dubitaret de illa cā ꝓpinq̄ poſi
tiua ꝑuatiua qualr̄ eſt cā ꝑuatina: qꝛ cauſatᷣ ab aliq̄
cā poſitiua: vt ꝑuatio diffunum ſenſuum cauſatur ab
euaporatione opilāte vias ⁊ venas: ⁊ pōt dici ꝙ nō
cāatur imete: ⁊ ꝑ ſe: ⁊ ꝓ ab illa cā poſitiua: ſed mete: ⁊
ex ꝯn̄ti: nā ipſa euaporatio igroſſata ꝓ ⁊ principalr̄
cāt repletionē ⁊ opilationē viaꝝ: ⁊ meat⁹ qb⁹ ſpūs
đbēt vēire ab iterioꝛib⁹ ad exteriora: ⁊ ex ꝯn̄ti ad
iſtā opilationē ꝯſequitur ꝑuatio motus ſpūum ad
exteriora organica. ❡ Ad aliud dico ꝙ ariſt. large
vtitur nomine contrary pro priuatione oppoſita: T. c. 50. ⁊. 56.
vt in ꝓ phy. ⁊ alys multis locis.

❡ Qm̄ aūt neqꝫ aīe ꝓpriſi neqꝫ corpis eſt ſentire cui⁹ ē potētia ei⁹ ē actus. Qō. III.

Queritur Utrū ſōn⁹ ſit paſſio to-
ti⁹ cōiūcti. vr̄ ꝙ non: qꝛ
ſōnus nō eſt paſſio illi⁹ qđ nō imobilita
tur: nā ſōnus ē imobilitatio: ſed cōiūctū
nō imobilitatᷣ: qꝛ videm⁹ dormiētia mo
uere brachia: ⁊ ēt totū videm⁹ aliqñ corp⁹ eūdo de
loco ad locū. ❡ Itē illud qđ opatur i ſōno ñ ligatᷣ:
⁊ ꝑ ꝯn̄s ſōnus nō ē ei⁹ paſſio aliq̄ mō: ſed aīa opatᷣ
in ſōno: qꝛ aꝝ. dicit ꝙ i ſōno cōtingūt vere itelligē-
tie. ❡ Itē paſſio cauſata a corpe non eſt paſſio cor-
poris: niſi qꝛ agēs ⁊ patiēs debēt ꝓportionari: nūc
aūt ſōnus ē paſſio cāta a corpe q cātur ab euapora-
tiōe aſcendente ad cerebrum que eſt qđdaꝫ corp⁹.
❡ Oppm vult aꝝ. i lr̄a. ꝙ eſt paſſio totius cōiūcti.

Dicendum eſt ꝙ ſōnus ē paſſio toti⁹ ꝯiun-
cti: qꝛ eiuſdē ſōnus ē paſſio cu
ius eſt vigilare: nā h̄ ſūt ꝑuatiue oppoa: ꝑuatio aūt
⁊ hitus nata ſūt fieri circa idē: cū ꝑuatio ſit negatio
forc i ſubō apto. iō. mec. Sed vigilare ē paſſio toti⁹
ꝯiūcti: vigilarᷣ. n. idē ē qđ ſentire: cū ſit vſus ſenſuū. Tex.com.15.
ſenre aūt ē paſſio toti⁹ ꝯiūcti: ⁊ h̄ dicit aꝝ. i libro de
ſenſu ⁊ ſenſato. ē mam ⁊ ꝑ rōnē: qꝛ ſenſus diffunditᷣ
ꝑ organū corpale: ⁊ talis fora ē in ma: ⁊ opō ſua ē ꝯiū
cta: ⁊ ſine rōne. ſ. expimēto: vt alex. exponit: qꝛ ē in
organo ⁊ in diſpoſito corrūpitᷣ ſenſus ⁊ ſentire: ⁊ ſic
ſentire ē toti⁹ ꝯiūcti: q̄re ⁊ vigilare: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſōnus.
❡ Et ē notādū ſic ꝯtor dicit i ꝓhemio de aīa de nu
mero paſſionū toti⁹ ꝯiūcti q̄dā oriūtᷣ ab aīa: ⁊ termi Com.3.
nātur ad corp⁹: vt ira icipit a ꝑuipēſione apphēſa: ⁊

terminatur ad accenſionem ſanguinis circa coꝛ:q̃/
dã ãt eꝯ icipiũt magis a coꝛpe,⁊ terminãt ad aĩaȝ:
ſic ſõnus icipit ab ĩfrigidata euapoꝛatione:⁊ termi
nat ad ipedinem ſenſus a ſentiẽdo. ¶ Eſt ẽt itelligẽ
dũ ꝙ paſſionẽ eẽ totiꝰ cõiũcti põt eẽ dupl'r. vno mõ
ꝙ ſit totiꝰ aĩalis ſcðm ſuas oẽs ꝑtes q̃ʒtitatiuas ꝓ ⁊
ꝑ ſe:⁊ ſic nõ eſt paſſio cõiũcti.alio mõ ꝙ ſit directe
paſſio alicuiꝰ oꝛgani infoꝛmati aĩa ſenſitiua:⁊ ꝓ ⁊ ꝑ
ſe:⁊ ſic ẽ paſſio totiꝰ cõiũcti.ſ.oꝛgani ſenſus cõis:qð
eſt cõpoſitũ qðdã ex coꝛpe ⁊ aĩa.ẽ.n.q̃dã imobilita
tio hꝯ totius. ¶ Et vlteriꝰ eſt ſciẽdũ ꝙ ſenſus cõis
vnã habitudinẽ hȝ ad ꝑticulares ſenſus:⁊ exterio/
res quibꝰ influit virtutẽ.aliã hȝ ad ſenſus interio/
res: puta cogitatiuã ⁊ imaginatiuam. ¶ Iteꝝ ſciẽdũ ꝙ
ſomnꝰ cãtur ab euapoꝛatione eleuata q̃ deſcẽdit ⁊
obſtruit ⁊ opilat vias ſpũum qbꝰ oꝛgana debẽt ve/
nire ab iterioꝛi loco.ſ.a coꝛde ad exterioꝛa ſenſuuȝ
oꝛgana:ſicut nubes ꝓhibẽt lumẽ ſolis adeo ꝙ non
põt ꝑuenire multitudo vſq; ad terrã . hec aũt eua/
poꝛatio eſt m'ltũ groſſa aliqñ: ⁊ tũc nõ ſolũ ꝓhibet
iſluxus ſpũuȝ ad oꝛgana ſenſuũ ꝑticulariũ.Sed ẽt
ꝓhibet iſluxus ſenſuũ ad oꝛgana v̓tutũ iterioꝝ.ſ.
imaginatiõis ⁊ cogitatiue:⁊ tũc ẽ ſõnus ꝓfundus:
⁊ aĩal nõ ſõniat.qñq; autẽ illa euapoꝛatio eſt minꝰ
groſſa ⁊ ſubtilis:⁊ tũc fit ꝓhibitio ſpũum ab oꝛga/
nis ſenſuũ exterioꝛũ.nõ aũt ab iterioꝛibꝰ ſenſibus.
ita ꝙ nõ claudit poꝛꝰ ſyllogiſtice virtutis : vt dicit
albertus:⁊ tũc fiũt aliq̊tiẽs i ſõno vere itelligẽtie:
qꝛ fantaſmata cõueniẽter offerũtur itellectui : vt i
eis aliquid intelligat.

Ad primũ pȝ ex dictis.nõ.n.ſic ẽ paſſio ꝯiũ/
cti:ꝙ ipm nullo mõ poſſit moue
ri aut aliq̃ ꝑs eius:ſȝ ẽ paſſio totiꝰ aggregati ex aĩa
⁊ coꝛpe q̃ʒtũ ad ſenſus ꝑticulares.ſ.ꝙ nõ imutãtur
ab ipſis ſenibꝰ:nec cõis ſenſus eis influit. ¶ Ad ali/
ud dico ꝙ i ſõno nõ opat aĩa ꝑ ſenſũ cõeȝ ſm habi/
tudinẽ ⁊ oꝛdinẽ ad ſenſus exterioꝛes.Sȝ põt bene
opari alys v̓tutibꝰ:q̃s nõ ẽ nec̃e ligari ex ſenſu cõi
ſm habitudinẽ ad alias v̓tutes:ita ꝙ ſenſus cõis ⁊
oꝛganũ ſuũ i ſõno imobilitat ⁊ nõ moueat ſic quin
poſſit imutari ab ymagibꝰ ſenſibꝰ iteriꝰ reſeruatis.
¶ Ad aliud dico ꝙ paſſio cãta a coꝛpe ꝑ ſe: ⁊ dire/
cte ẽ coꝛpis paſſio:ſȝ ꝑ accñs põt eẽ alteriꝰ qð ẽ ꝯiũ
ctũ ipi coꝛpi:⁊ ſic ſõnus q̃ʒuis eẽt a coꝛpe:⁊ i coꝛpus
ꝑ ſe ⁊ directe:tñ p̃t eẽ paſſio aĩe ꝑ accñs.

¶ In textu vbi ſupꝛa. Qõ. IIII.

Queritur Utrũ cuius ẽ poa eiꝰ dȝ
eẽ actus:vr̃ ꝙ nõ:qꝛ cõ/
Tex.com.56. tinui ẽ poa: vt diuidat in ifinitũ:vt pȝ.3.
phy.Sȝ cõtinuũ nunq̃ȝ ẽ actu diuiſũ in
ifinitum:qꝛ tũc ſil' eẽnt ifinita:qð eſt ipoſſe:
¶ Itẽ ma hȝ potẽtiã ſil' hñdi pl'es foꝛmas ⁊ ꝯrias:
Tex.cõ.84. vt pȝ.4.phy.Et ꝓbat:qꝛ al'r nũq̃ȝ hẽret ꝯrias foꝛ/
mas:ſed mã nunq̃ȝ hȝ actu ꝯrias foꝛmas:vt mani/
feſtũ ẽ:qꝛ ꝯria nõ ſũt ſil' i eodẽ. ¶ Itẽ poa actiua eſt
agẽtis:vt ẽ manifeſtũ:⁊ tñ actus poe nõ ẽ ipſiꝰ agẽ/
tis:vt ſubi:⁊ hoc mõ q̃rimꝰ:imo actus potẽtie acti/
ue.ſ.actio ẽ i paſſo:vt pȝ i.3.phy. ¶ Itẽ celũ hȝ po/
Tex.com.19. tẽtiã:vt q̇eſcat:vt dicit cõmẽtatoꝛ i.12.mece.Sȝ ce/
Com.41. lũ nũq̃ȝ actu q̇eſcit:qꝛ motꝰ celi ẽ ꝑpetuꝰ: vt oſtẽſuȝ
eſt.8.phy. ¶ Itẽ albũ põt eẽ nigrũ:qꝛ al'r ex albo ñ
fieret nigrũ.ſed albũ nunq̃ȝ eſt actu nigrũ: qꝛ vnuȝ
ꝯriũ:nõ p̃dicat de alio. ¶ Itẽ ignis ẽ in poa ad aq̃ȝ
al'r ex igne nunq̃ȝ fieret aq̃ : ſed ignis nunq̃ȝ ẽ actu
aq̃:g̃ nõ eſt vl'r verũ ꝙ cuius eſt poa eius ſit actus.

¶ Oppoſitum dicit ariſto.in littera. Tex.com.17.

Eſt intelligẽdum qð duplex eſt poten
tia:vt pȝ.5.mece.vna
eſt actiua:⁊ h̃ diffinit ꝙ eſt ꝓnm traſmutãdi alterũ
inq̃ʒtũ alterũ:⁊ alia eſt poa paſſiua q̃ ẽ ꝓnm trãſmutã
di ab altero inq̃ʒtũ alteꝝ. ¶ Tũc dico ꝙ cuiꝰ ẽ poa
actiua ſic ſubi:nõ opȝ eiꝰ eẽ actũ illi potẽtie coꝛrñ/
dẽtẽ:qꝛ actus potẽtie actiue ẽ actio:vt manim ẽ per
ſe:ſed actio vr nõ eſt i agẽte:vt i ſubo:immo actio ⁊
paſſio q̃ ſũt i motu ſũt i paſſo:vt pȝ.3.phy.cũ igit po Tex.com.19.
tẽtia actiua ſit i agẽte ꝓȝ nõ eẽ nec̃ium ꝙ cuius eſt
poa actiua vt ſubi:eius ſit actus potentie actiue. ve
rũ tñ ẽ ꝙ vl'r actus potẽtie eſt eius:vt efficiẽtis:cu
ius ẽ ipſa poa actiua.Eſt ẽt itelligẽdũ ꝙ q̃ʒuis non
vl'r cuius ẽ poa actiua eius ſit actus:tñ illud ẽ poſſe i
qbuſdã actionibꝰ q̃ dñr imanẽtes : vt ẽ itelligere ⁊
ſentire:⁊ hꝯ actiões q̃ nõ ſũt i motu ꝑ ſe:ſȝ ille actio
nes q̃ ſũt i motu:vt calefacere :⁊ hꝯ ſũt in ipſo pati/
ente. Scðo dico ꝙ cuiꝰ ẽ poa paſſiua eius eſt actꝰ:
neceſſario:cũ illa poa reducat ad actũ: qꝛ cuius eſt
ꝓnm trãſmutãdi ab altero ſm ꝙ alteꝝ eius ẽ tranſ/
mutatio ab altero.Sed cuiꝰ eſt poa paua eiꝰ eſt ꝓnm
trãſmutãdi ab altero inq̃ʒtũ alterũ:g̊ oȝ ꝙ eiꝰ ſit ia
trãſmutatio:⁊ illa eſt actꝰ potẽtie paſſiue:quare ⁊c̃.
¶ Itẽ illud idẽ qð agit agẽs:patiẽs recipit:ſȝ agẽs
cãt actũ potẽtie paſſiue:g̊ patiens ipm recipit: ⁊ ſic
cũ poa paſſiua ſit i patiẽte ⁊ ipſius patiẽtis:manim ẽ
ꝙ cuius ẽ poa paſſiua eius ẽ actus illiꝰ. ¶ Et cõfir/
mat rõ ꝓ:qꝛ ſi illiꝰ cuiꝰ ẽ poa paſſiua nũq̃ȝ eẽt actus:
tũc illa poa eẽt ocioſa:qꝛ poa ſuſceptiua oꝛdinat ad
actũ:vt ꝯiugat actui:ſic ſuo bono fini:⁊ iõ ſi nunq̃ȝ
hẽret ipȝ eẽt ocioſa:ſȝ illð ẽ icõueniẽs ꝙ poa ſit fru
ſtra:qꝛ deꝰ ⁊ nã nihil faciũt fruſtra:vt pȝ ꝓ ce.⁊ mũ. Tex.com.32.
¶ Sed notãdũ ẽ ꝙ illud poſſet itelligi 2r ꝙ cuius
ẽ poa paua ẽ actus:vno mõ ꝙ oẽ illud qð hȝ aliquaȝ
potẽtiã paſſiuã nec̃io hẽat aliqñ actũ ad quẽ ia poa
dr:⁊ ſic nõ ẽ veꝝ:qꝛ poſſe eſt hãc veſtẽ incidi:⁊ nũq̃ȝ
icidet:vt dicit aꝝ.i ꝓ ꝑyaa:⁊ futurus aliq̃s incedere
nõ icedet:vt dicit i.2. de gnõne: ⁊ vr nõ oẽ gnãbile Tex.cõ.64.
gnãbit: ſȝ oẽ coꝛle coꝛrũpat.Alio mõ poteſt itelligi
ꝙ cuius ẽ poa paſſiua eiꝰ ẽ actꝰ:ſic ꝙ cuiꝰ eſt poa paſ Tex.com
ſiua:vt ſubi eiꝰ ẽ actus illiꝰ poe:cũ illa poa reducat
ad actũ:⁊ illud vl'r eſt veꝝ.Cuȝ.n.poa paſſiua redu
cit ad actũ:ille actus nõ ſuſcipit niſi i ſubo in q̊ paſ
ſum ꝓ p̃exiſtat:⁊ h̃ fuit itẽtio aꝝ. ¶ Et illud dicũt
alij ſub his v̓bis ꝙ q̃dã ẽ poa q̃ ꝑ ſe oꝛdinat ad actũ
ſicut poa mãe ad foꝛmas:⁊ illa nec̃io reducitur ad
actũ:alia q̃ ꝑ accñs oꝛdinat ad actũ:vt poa currẽdi
vel nõ currẽdi.talis nõ nec̃io reducitur ad actum.
¶ Sed iſta diſtinctio nõ vr̃ oĩno tuta:qꝛ poa q̃cũq;
ſit ꝑ nãm ſuã ꝓpꝛiã oꝛdinat ad actũ:nec cõpetit ſi/
bi oꝛdinari ad actũ ꝑ aliud q̃ȝ ꝑ nãm ſuaȝ. ¶ Et ſi
q̃s obyciat:g̊ oĩs poa reducit ad actũ vel erit ocio/
ſa:cõcederẽ bñ aliq̃ȝ potẽtiã idiuidualẽ eẽ ocioſaȝ:
ſed i tota ſpecie nihil ẽ ocioſum:⁊ tota ſpecies alicu
ius potẽtie nõ põt eſſe ocioſa.

Sed ad primũ arm.do ꝙ ſicut ꝯtinui po
tẽtia ẽ ad diuiſionẽ i ifi/
nitũ:ſic q̊ȝ eſt eiꝰ actus.ẽ aũt ipſiꝰ cõtinui poa nõ ad
actũ cõpletũ ⁊ abtum a poa:ſicut ma ꝓa eſt in poa ad
idiuiduũ ſube qð hȝ eẽ i actu cõpleto ⁊ abto a potẽ
tia cũ gnãtũ ẽ:ſȝ ẽ in poa ad actũ ꝑmixtũ potẽtie ⁊
iperfectũ:⁊ ad talẽ actũ bñ reducit:qꝛ ipm ꝯtinuũ
põt diuidi actu:⁊ vlteriꝰ ꝑtes eiꝰ diuidi:⁊ ſic in infi
nitũ ſucceſſiue. ¶ Ad aliam dico ꝙ illa ꝓpõ.ma hȝ

potẽtiã ſil'hr̃e plures formas. eſt duplex: qꝛ ly ſil' p̃t cõiũgi cũ h̃ qꝺ eſt hꝫ potẽtiã: ⁊ ſic eſt ꝓpõ va: qꝛ ſenſus eſt ꝙ mª ſil' hꝫ potẽtiã: vt hẽat qñqꝫ formas ꝯ̃rias: ⁊ illud verꝫ eſt: nã mª q̃ eſt ſub forma lapidis ſil' hꝫ potẽtiã ad formã aq̃: ⁊ ad formã ignis: vel p̃t cõponi ly ſimul. cuꝫ hoc v̑bo hẽre: ⁊ ſic eſt diuiſa ⁊ fl'a: qꝛ ſenſus ẽ. mã hꝫ potẽtiã ꝙ ſimul hẽat plures formas: ⁊ hoc nõ eſt verꝫ: ⁊ ſic eſt fallacia diuiſiõis. ¶ Ad aliud ſolutum eſt ex dictis. ¶ Ad aliud dico ꝙ celum poteſt conſiderari ratione qua mobile eſt abˡᵉ: ⁊ ſic non repugnat ei quieſcere. Alio modo ſecundum ꝙ eſt motum tale ſibi perpetuum ⁊ motũ a motore ꝑpetuo ⁊ tranſmutabili: ⁊ ſic repugnat ſibi geſcere: ⁊ iõ non valet. ſic ſoluit̃ ꝯʳ. ¶ Ad aliud dico ꝙ albũ p̃t eẽ nigrũ illa eſt vera ꝑ accñs: ⁊ rõne ſubi nõ rõne forme: ita ꝙ eſt ſenſus ꝙ ſubm hꝰ albedinis hꝫ potẽtiã ꝙ ſit nigruꝫ: ⁊ ſic eſt verꝫ: ⁊ illo mõ bñ fit qñqꝫ nigrũ. ſ. ꝙ ſubm qꝺ fuit priꝰ ſub albedine poſtmodũ ſit nigrũ: ⁊ nõ ꝙ albedo fiat nigredo: vel ꝙ albũ manẽs albũ fiat nigrum. ¶ Ad aliud ſil'r dico ꝙ ignis eſt in poª ad aquã ꝑ accñs ratione ſue mãe: ⁊ ſic bñ reducit̃ ad actuꝫ: qꝛ mã que nũc eſt ſub forma ignis p̃t eẽ poſtmodũ ſub forma aq̃. ⁊ eꝯ̃. Uel ſic ꝙ albũ p̃t ꝯſiderari rõe qua albũ: ⁊ ſic nõ põt eẽ nigrũ neqꝫ vnqꝫ eſt actu nigrũ: vel p̃t cõſiderari rõne ſubi albedinis ſiue q̃ꝫtũ ad ipſum ſbꝫ: ⁊ ſic bñ potẽtiã hꝫ ꝙ ſit nigrũ: ⁊ qñqꝫ ſit nigrũ corrupta albedine. ſil'r de igne põt capi ẜꝫ ꝙ ignis: ⁊ ſic nõ eſt in poª ad aquã. vel rõne ſue mãe: ⁊ ſic bene eſt in poª ad aquam: ⁊ ſic qñqꝫ fit aqua.

¶ Manifeſtũ ꝙ quecunqꝫ viuentium augmẽti diminutioniſqꝫ ꝑticipãt ſolũ: qm̃ i his ñ ẽ ſõnꝰ nꝫ vigilia velut plãtis. Dõ. V.

Queritur Utrũ plãtis põt ineſſe ſõnus: arʳ ꝙ ſic: qꝛ omni viuẽti hñti ſenſũ põt ſomnus ineẽ: nã ſõnus eſt paſſio primi ſenſitiui: vt pꝫ per phm in lr̃a. Sed plãte hñt ſenſũ: qꝛ ſuſcipiũt alimẽtũ: g̊ debẽt hẽre ſenſum alimẽti: ⁊ h̃ ẽ tactus ⁊ guſtus: vt vult Ar. in. z. de aĩa. ¶ Itẽ i q̊cũqꝫ p̃t eẽ cõuẽtꝰ ⁊ reciprocatio caloris ⁊ ſpũum ab exterioribꝰ ad ĩteriora: ipſi põt ineſſe ſomnus: illo enĩ mõ cãtur ſõnꝰ. ſ. ꝑ cõuẽtũ ⁊ reciprocationẽ caloris: ⁊ ſpũum ab exterioribꝰ ad ĩteriora: vt pꝫ in lr̃a. Sed i plãtis põt ꝯtingere talis cõuẽtus: ⁊ reciprocatio caloris: ⁊ ſenſuũ ab exterioribus ad ĩteriora. Uidemꝰ. n. ꝙ in die flores plãtarꝫ aperiũtur ⁊ dilatãtur: de nocte aũt cõſtrigunt̃ ⁊ claudũtur. ¶ Itẽ in q̄buſcũqꝫ viuẽtibꝰ eſt defectus aĩe ab oꝑõne ſua i eis eſt ſõnꝰ. hoc. n. arguit ſõnũ: i plãtis aũt ꝯⁱᵗ eẽ defectũ aĩe ab oꝑõne ſua. maior pꝫ: qꝛ ꝑꝑ h̃ in aĩalibꝰ eſt ſõnus: qꝛ pñt deficere ab oꝑõne ſua: ⁊ iõ indigẽt quiete: ⁊ illa eſt ſomnꝰ. ¶ Itẽ difficiliꝰ cuiuſcunqꝫ rei nãlis eſt aliqꝺ opus deteriatũ ẜꝫ nãꝫ: cũ exceſſerit tẽpus ĩ q̊ natũ ẽ agere: oꝫ ꝙ deficiat ab agẽdo. Iſtã ꝓpõnẽ ſcribit ar. in lr̃a ad ꝓbãdũ ꝙ oẽ qꝺ vigilat neceſſe eſt qñqꝫ dormire: ſed ipſarũ plãtarũ ẽ opus determinatũ ſcꝺm nãꝫ: g̊ opꝫ cuꝫ exceſſerint tempus quieſcant: ⁊ ſic inerit eis ſomnus.

¶ Oppᵐ vult ar. in lr̃a: ⁊ cõmẽtator ⁊ albertus.

Quidam dixerũt: vt narrat Alb. ꝙ plãtis p̃t ineſſe ſomnus qñqꝫ: ſicut abtalis ⁊ yſaac yſraelita: ⁊ mouebant̃ rõnibꝰ prius motis ⁊ precipue illa de ſuba. cũ. n. ſuſcipiũt plãte alimẽtum opꝫ ꝙ in eis ſit alimẽti ſenſus: ⁊ ſic poterit eis ineẽ ſomnus. Sed illa opio nõ valet: qꝛ quecũqꝫ viuẽtia nõ ſuſcipiũt ſpẽs ſenſibiliũ ſine mã: nõ habẽt ſenſum: nã oꝑõ facit ſcire virtutẽ: ⁊ defectus oꝑationis defectũ v̑tutis: ſed plãte nõ ſuſcipiũt ſpẽs ſenſibilium ſine mã: qꝛ nimis ſũt terreſtres. Et iõ breuiter dico ꝙ plãtis nõ põt ineẽ ſomnus: qꝛ q̃ nõ hñt ſenſum nõ hñt ſomnũ: qꝛ ſomnus eſt paſſio ſenſus cõis. Sed plante nõ hñt aliquẽ ſenſum: nã de viſu auditu ⁊ odoratu manifeſtũ ẽ ꝑ ſe: de tactu ãt ⁊ guſtu ꝯuincitur: qꝛ nõ ſuſcipiũt ſpẽs ſenſibiliũ ſiñ mã: qꝛ nimis ſũt terreſtres. terreſtritas aũt nimia impedit ſuſceptionẽ ſpũalẽ: ⁊ ꝑꝑ h̃ oſſibus ⁊ capillis ñ ſentimꝰ: qꝛ nimis ſunt terrei. ¶ Et cõfirmatur: qꝛ cuicũqꝫ ineſt ſenſus: ineſt delectatio vl' triſtitia: nã ſenſibile aut iudicat̃ cõueniẽs: ⁊ tũc eſt delectatio: aut diſcõueniẽs: ⁊ tũc ẽ triſtitia. Sed q̄buſcũqꝫ ineſt ꝺlectatio ⁊ triſtitia eis ineſt appetitꝰ: nã ille ſũt q̃dã paſſiões appetitus: q̄bus aũt ineſt appetitus illa mouẽtur ẜm locũ. nã appetitus ẽ p̊nᵐ motꝰ localis: vt pꝫ. 3. de aĩa. plãte aũt nõ mouẽtur ſcꝺm locũ Tex. cõ. 48.
ꝑ ſe. nõ. n. mouẽtur ex ſe motu dilatationis ⁊ cõſtrictionis: neqꝫ ꝓceſſiuo motu: vt maniᵐ eſt. verũ tñ eſt ꝙ aliq̊ mõ mouẽtur local'r ex ſe ꝑ accñs inq̃ꝫtuꝫ motũ augmẽti cõſeq̄tur aliqual'r motus localis: ſꝫ h̃ nõ eſt eis ꝑ ſe: qꝛ hẽant aliquã virtutẽ apprehendẽtẽ aliq̄d ſub rõne cõueniẽtis: quã apprehẽſionẽ ꝯſequat̃ appetitus ⁊ motꝰ ſecundum locum ad ꝓſequendum vel fugiendum.

Ad primum arᵐ dico ꝙ minor eſt fl'a: ⁊ ad ꝓbationẽ. dico ꝙ tactꝰ ẽ ſenſus alimẽti i hñtibꝰ tactũ q̃ ĩdigẽt diſcretione cõuenĩẽtis ⁊ diſcõueniẽtis nutrimẽti. ¶ Ad aliud dico ꝙ ꝯuẽtus ⁊ reciprocatio ⁊c̃. nõ ſufficiũt ad ſomnũ: ſed opꝫ ꝙ ſit ꝑꝑ infrigidationẽ ⁊ humectationem euaporatiõis a cerebro: ſic aũt nõ eſt in plãtis: ſꝫ talis motus fit a diſpoſitionibus cõtinentis: nã cum ipm cõtinẽs eſt cal'm: tũc facit dilatationẽ florꝫ: ⁊ frigidũ cõprimit ⁊ ꝯſtringit. ¶ Ad aliud dº ꝙ vbi eſt defectꝰ ſenſitiue a ſuis oꝑõnibꝰ ibi eſt vel põt eẽ ſõnus: ſed nõ eſt verꝫ ꝙ ſit defectꝰ aĩe nutritiue: qꝛ defectꝰ et ceſſatio aĩe nutritiue ab oꝑõne ſua mors ẽ: vt pꝫ. z. de aĩa. Uel põt dici ꝙ fl'm eſt ꝙ i plantis Tex. com. 5.
põt eẽ defectꝰ oꝑõnis aĩe nutritiue: lꝫ. n. virtus nutritiua eo ꝙ ẽ v̑tꝰ i mã qñqꝫ deficiat ab oꝑõne ſua: tñ ille defectus nõ eſt i plãta: qꝛ ipſa plãta corrũpit̃ adueniẽte illo: ſed ille defectꝰ ẽ i mã in quã reſoluitur plãta cũ corʳ. ¶ Ad aliꝺ poſſet cõcedi ꝙ cuꝫ ſit tp̃s ꝺterminatũ ꝑ q̃ꝫtũ aĩa plãte nata ẽ oꝑari: ꝙ cũ exceſſerit illud tp̃s: nec̃e ẽ eã ꝺficere ab oꝑõne ſua: ſed talis defectꝰ nõ ẽ ſõnꝰ: imo corrupº plante. Uel põt dici ꝯcedẽdo ꝙ cuiuſcũqꝫ ẽ oꝑõ aliq̃: ⁊c̃. ſꝫ oꝑõ rei hñtis tp̃s determinatũ põt ſe hẽre zʳ ad rẽ cuiꝰ ẽ oꝑõ. vno mõ ꝙ ſit nec̃ia ad durationẽ ⁊ ſaluationẽ rei: et ſic cũ exceſſerit tp̃s deficiet illa oꝑõ: et ſil'r rei ſuba: et ſic ẽ de oꝑõne nutritiue v̑tut]. h̃. n. nec̃ia ẽ ad durationẽ rei viuẽtis: alio mõ põt ſe hẽre oꝑõ ad rẽ ꝙ nõ ſit nec̃ia ad durationẽ rei: et ſic cũ exceſſerit tp̃s: ꝺficiet oꝑõ re remaᵗᵉ in eẽ ſuo: et ſic ẽ de ſentire: qꝺ hꝫ tp̃s ꝺtermĩatũ i q̊ natũ ẽ aĩal ſentire: et nõ eſt de nec̃itate duratiõis ipſiꝰ aĩalis: et iõ cuꝫ exceſſerit tp̃s: ꝺficiet ſentire remanẽte ipſo aĩali: ⁊ᶜ opꝫ ꝙ iſit ei ſõnꝰ: qꝛ ꝓuatiue oppoᶠ nec̃e ẽ alterꝫ ſꝑ i eſſe ſubo apto nato: cum igit̃ aĩali exñte in debita diſpõne i qua natũ eſt dormire vel ſentire oporteat

x.com.28

quandoꝗ ipm deficere a ſentiendo. opꝫ ꝙ ipſi animali qñꝗ inſit ſõnꝰ: ſi ſcd̃m ſe hẽat: vel ſalteꝫ eſt aptũ natũ ꝙ ſibi inſit ſõnꝰ. Uel põt alr̃ dici: ⁊ redit in idẽ. cũ dr̃. cuiuſcũꝗ rei ẽ opõ aliq̃ determinata necẽ eſt cũ exceſſerit tp̃s: vt deficiat ⁊ qeſcat. concedo: ⁊ iõ bñ volo ꝙ ſi plãta excederet tp̃s q̃ nata eſt fieri opõ nutritiue aĩe: tũc dficeret ipſa opo: ⁊ quieſceret plãta a nutritiõe: nũc aũt plãta nũꝗ excedit tp̃s q̃ nata ẽ opari v̓tus nutriᵘᵃ: qꝛ ꝓpe aliqd dr̃ excedere tp̃s opõnis alicuiꝰ cũ ipm natũ eſt ſaluari poſt tẽpus illiꝰ opõnis explete: ⁊ cũ põt exercere illã opõnẽ ꝑ maius tp̃s q̃ ſit tp̃s debitũ illi opõni ſ̓m nãm: modo ipſa plãta nunꝗ põt opari nutritioneꝫ ꝑ maiꝰ tp̃s q̃ ſit tp̃s debitũ ipſi nutritioni ſ̓m nãꝫ: ⁊ q̃to nata eſt exerceri ipſa nutritio: imo tẽpus durationis plãte ⁊ ſue nutritõis ſunt eq̃lia: ⁊ ſic nõ eſt ſilr̃ de ipſa plãta ⁊ aĩali. nõ. n. eſt nata ſaluari ⁊ remanere poſt tempus ſue nutritiõis: ſed ipm aĩal bñ ẽ natũ ſaluari ⁊ manere poſt tẽpus ſenſatiõis: ⁊ iõ natũ ẽ hẽre oppoᵐ ipſiꝰ ꝓuatiuũ. ſ. ſõnũ. ita ꝙ breuiʳ ego imaginor ꝙ tp̃s duraⁿⁱˢ plãte ĩ ſuo eẽ: ⁊ tp̃s ſue opõnis q̃ eſt nutritio ſũt eq̃lia: ſed tẽpus durationis aĩalis ĩ ſuo eẽ ſubali et tẽpus q̃ natũ eſt ſentire actu ñ neceſſario ſũt eq̃lia: ⁊ ſic aĩal eſt aptũ natũ qñꝗ excedere tẽpus ſentiẽdi: ⁊ iõ eſt aptũ ad ſõnũ. Et iõ diuerſitas hꝰ forte eſt iſta: qꝛ ipſa plãta in opere nutritionis ſue nõ cõſumit magnã multitudinẽ ſpirituũ: qꝛ ſpũs eiꝰ ſũt groſſiores ⁊ durabiliores: ⁊ iõ ñ ẽ necẽ ꝙ qñꝗ plãta qeſcat a nutriẽdo ꝑ aliqd tp̃s vt hꝰ ſpũs reſtaurẽtur: ſed ĩ opando ſufficiʳ reſtaurentur: ſed ipm aĩal ĩ ſentiẽdo multos ſpũs ꝯſumit aut debilitat̃ ꝓꝑ ſubtilitatẽ ⁊ paſſibilitatẽ ipſorum ſpũuꝫ: ⁊ iõ ſi dꝫ aĩal dlectabilr̃ opari ſentiẽdo: oportet huiꝰ ſpũs reſtitui aliq̃ mõ: ⁊ quieſcere ipm aĩal ab ope ſentiẽdi: ⁊ ſic ipm opus ſentiẽdi hꝫ tp̃s dterminatũ cõtẽtũ ĩfra tp̃s durationis aĩalis nãlr̃ ⁊ regulariter ſe hñtis. ¶ Aliter ſoluit Alb. qꝛ illa ꝓpõ eſt intelligẽda ĩ v̓tutibꝰ mouentibus organa motu q ẽ ꝯ ſuã nãlẽ trãſᶦᵉᵐ: ſicut ĩ videẽdo fit quidã motꝰ oculi q ẽ ꝯ ſuã nãlẽ intẽtionẽ: ⁊ ſilr̃ in ambulãdo: ſꝫ ĩ motu nutritiõis virtꝰ nutritiua nõ mouet aliqd ꝯ ſuã nãlẽ intẽtionẽ. alr̃s. trãſmutationẽ vel ĩclinationeꝫ: qꝛ mouet ipm nutrimẽtũ ad mẽbra: ⁊ ille motus ẽ nãlis: vt dicit: qꝛ eſt motus nutrimẽti ad ſuũ locũ ⁊ formã ad quã eſt diſpoſitũ. ¶ Sed illud nõ placet aliqbus: qꝛ certũ eſt ꝙ in opõne nutritiõis opꝫ fieri aliꝗ cõſumptionẽ ſpũum. Et adhuc nutrimẽtũ de nã ſua hꝫ moueri deorſum: ſed ĩ nutritiõe mouet̃ ad oẽm dr̃iam põnis: ꝓꝑ qd̃ vr̃ moueri ꝯ ſuam nãlẽ inclinationẽ: ⁊ ſic vr̃ ꝙ indiget quiete: vt ĩ opõne ſufficiẽter reſtituat̃ ſpũs: qꝛ. n. in magna mltitudine cõſumitur h̓ ſpũs deſeruiendo ſenſui non ſufficiʳ reparantur in ſentiendo. ꝓꝑ qd̃ opꝫ aĩal geſcere: vt ſpũs ſenſibiles reparentur.

¶ Animalia quidem igitur pene omnia ſõno communicant. Qõ VI.

Queritur Utrũ ſomnus poſſit ĩeẽ oĩbus aĩalibꝰ: vr̃ ꝙ nõ: qꝛ ſõnus cãtur ab euaporatiõe ĩfrigidata a cerebro ſ̓m doctrinã ar̃. in littera: ſed nõ oĩa aĩalia hñt cerebrũ: qꝛ neꝗ oĩa hñt caput: vt pꝫ in ꝑdicamẽtis. ¶ Itẽ q̃ nõ habẽt ſenſum cõeꝫ nõ ſũt ſenſitiua ſõni. ſ. qꝛ ſenſus cõmunis ẽ paſſio ꝑmi ſenſibilis: nũc aũt nõ oĩa aĩalia habent ſenſum cõem: qꝛ ſenſus cõis eſt in corde. nõ aũt oĩa aĩalia hñt cor: qꝛ q̃dã abſciſa viuũt: qd̃ nõ eſſet ſi hẽrẽt cor. ¶ Itẽ ſomnus eſt ligamẽtũ oᵐ ſenſuũ. vt pꝫ in lr̃a: ſed nõ oĩa hñt oẽs ſenſus: imo q̃dã hñt ſolũ tactum. 3. de anima: quedam aũt aliquos alios: ⁊ non omnes: vt talpa non habet viſum.

T.c.67.⁊.68.

¶ Oppoſitum vult ar̃. ⁊ cõmẽtator ⁊ alber.

Dico ꝙ oẽ aĩal natũ ẽ dormire: qꝛ ꝓuatiue oppoſitoꝝ alterum neceſſe eſt ineſſe ſubo apto nato. h̓ eſt maᵗᵃ ꝑ ſe. Sed ſõnus ⁊ vigilia ſunt ꝓuatiue oppoſita: vt ẽ maniᵐ: g̊ alteꝝ iſtoꝝ ſemꝑ ĩeſt aĩali exñti ĩ ſua diſpõne nãli. ¶ Ulteriꝰ accipio ꝙ vigilia nõ põt ſemꝑ ineſſe aĩali: ⁊ ſic qñꝗ poteſt ei ineſſe ſomnꝰ. ꝙ autẽ vigilia nõ ſemꝑ poſſit ĩeſſe aĩali ſ̓m nãm. ꝓbat ar̃. qꝛ cuiuſcũꝗ eſt opus aliqd̃ determinatũ ſcd̃m nãm. cuꝫ exceſſerit tempus per qd̃ põt exerceri illa opõ. neceſſe eſt deficere iſtam opõnẽ: ⁊ ſic h̓ eſt maᵗᵃ per inductionẽ in oĩbus: ⁊ ſic oſtẽdit pħs in lr̃a: vt opõnẽ manus neceſſe eſt deficere cũ manꝰ hñs exceſſerit tp̃s per qd̃ nata eſt fieri opõ manus: ⁊ ſilr̃ de oculo: ⁊ ſic de alijs: nũc autẽ ipꝫ ſentire qd̃ eſt idẽ qd̃ vigilare eſt opꝰ determinatũ ſ̓m nãm. ſ. natũ fieri ad tẽpus determinatũ ⁊ finitũ: qꝛ virtus vigilatiua ſenſitiua eſt virtus corporea: ⁊ iõ nõ agit ꝑ tp̃s infinitũ: g̊ cũ aĩal exceſſerit tẽpus illud neceſſe eſt deficere ipſam ſenſationẽ ⁊ vigiliã: ita ꝙ nõ vigilet ipm aĩal: ⁊ ſic cũ ipm aĩal remanẽs in nã ſua: ⁊ in eſſe ſubali poſſit excedere tẽpus ĩ q̊ ſenſatio nata ẽ fieri: eo ꝙ in ſentiẽdo fit mltã cõſumptio ſpũum aĩaliũ que reqrit̃ ad ſentire: ⁊ iõ opꝫ ipſos reſtaurari: ſeqtur ꝙ ipſi aĩali põt ineẽ ſomnꝰ q ẽ ꝓuatio vigilie: ⁊ poſſet ſic ſyllogizari vlr̃. in quocũꝗ ſubo apto nato natũ eſt deficere vnum ꝓuatiue oppoſitoꝝ: ei natũ eſt ineẽ reliquũ: ⁊ ipm natũ eſt hẽre alterũ: ſed in aĩali põt deficere vigilia ſicut oſtẽſũ ẽ: g̊ aĩali põt ineſſe ſõnus. ¶ Itẽ q̃cũꝗ hñt ſenſũ cõem nata ſũt hẽre ſõnũ: ⁊ ꝙ ſomnus eſt ꝓpria paſſio ſenſus cõis: ⁊ oẽ aĩal hꝫ ſenſum cõem: vt pꝫ ĩ illo lib. ⁊ ẽ ꝙ oẽ aĩal ſaltẽ hꝫ tactũ: ⁊ ſic iudicat ſe tãgere: ⁊ ſic appꝫ ex opõnibꝰ ſenſuũ ꝓpoꝝ. ¶ Eſt intelligẽdũ ꝙ quedã aĩalia: vt dicit cõmẽtator hñt oẽs ſenſus: ⁊ iſtis ĩeſt ſomnꝰ ꝑfecte. aliqua aũt hñt alteꝝ ſenſum: ⁊ illa hñt ſõnũ: ſed nõ in oĩbꝰ virtutibus: qꝛ nõ hñt vigiliã in eis: ⁊ tunc dicũt aliqui ꝙ illa que non habent omnes ſenſus nõ habẽt ſomnũ ꝑfecte: qꝛ nõ hñt ſenſum cõem perfecte: ſed illud videtur cõtradicere verbis cõmẽtatoris qui dicit ſic. ¶ Et nõ eſt dd̃m ꝙ ꝑfectus ſomnus ⁊ gaudiũ nõ ĩuenitur niſi in hñtibus cõem ſenſum perfectũ ſeu hñtibus. 5. ſenſus: qꝛ multa carẽt quodã horũ ſenſuũ: ⁊ tamẽ dormiũt. v̓. gra. cecus ⁊ ſurdus: ⁊ h̓ eſt eis acciˡᵉ non naturale. ¶ Et poſſumus concordare ꝙ ſi aĩal non habet oẽs ſenſus ſ̓m naturã ſuaꝫ: tũc nõ habet ſomnũ perfecte: qꝛ non hꝫ ſenſũ cõem perfecte: ſed ſi non habet oẽs ſenſus acciʳ: ⁊ ſecũdum curſum non naturalẽ: tũc põt bene habere ꝑfecte ſomnum: qꝛ ⁊ ſenſum cõem perfectum.

Cõmẽtator ĩ ꝯmẽto ſuo ſuper lib. de ſõno ⁊ vigilia.

Ad primũ arᵐ dico ꝙ q̃uis non oĩa aĩalia hẽant caput: tñ oĩa hñt pteꝫ ſibi ꝓporˡᵉᵐ: ⁊ illd̃ ſuffic̃. ¶ Ad aliđ ſilr̃ nõ oĩa hñt cor ꝓpe loᵈᵒ: ſꝫ hñt aliqd ꝓporˡᵉ cordi qd̃ ꝑ toᵐ corpus extendit̃. ¶ Ad aliud dico ꝙ ſomnus eſt ligamentum oĩum ſenſuũ extñtiũ in aĩali dormiẽte: ſed non oᵐ ſimʳ vlr̃ loquẽdo. Uel dicas ꝙ veruꝫ eſt ꝑfecte dormiẽtibꝰ eſt ſomnus ligamentũ oᵐ ſenſuum: ſed

in dormiẽtibus impfecte nõ opȝ. Qõ. VII.

Queritur Utrũ ſomn⁹ pcedat vigiliaȝ. vr̃ ꝙ ſic: qꝛ diſpõ quã aial hñdo eſt i po^a ad vigiliã pcedit vigiliã: eo ꝙ po^a i eodẽ pcedit actum: vt pȝ.9.me^ce.⁊.3.de aĩa. Sed aial hñdo ſõnũ hȝ potẽtiã ad vigiliã: qꝛ nõ vigilat actu: ⁊ tñ poteſt vigilare: qꝛ oĩs ſõnus eſt excita^lis. ¶ Itẽ ſõnus eſt exñã vtutis ſenſitiue in iteriorib⁹: vt vult cõmẽtator: ſȝ virtus ſenſitiua pri⁹ eſt i iteri^b⁹ ꝙ̃ ab exterioribus ad iteriora diriueṫ: ſicͭ aq̈ q̃ deriuaṫ a fonte ad riuos pri⁹ ẽ i fonte ꝙ̃ in riuo. ¶ Itẽ arꝫ. dicit in hiſtorys de gnõne aialiũ ꝙ embrio i matrice pmo dormit: ⁊ ſic vult ꝙ ſomnus precedit vigiliam. Tex.cõ.13. Tex.com.20

¶ Oppoſitum vult ariſto. in littera: ⁊ ar^r: qꝛ habitus naturaliter prior eſt priuatione.

Dico ꝙ ſomn⁹ eſt poſterior vigilia: qꝛ qͦ cauſaṫ a vigilia eſt ea poſterius: nã effect⁹ vigilie: qꝛ ſõnus ẽ i ipſo ſenti^te pp exceſſum vigilie: nã i vigilãdo cõſumũtur ſpũs: ⁊ iõ opȝ deficere ipſum ſentire: ⁊ ſe^r dormire. ¶ Itẽ ꝯ^tor dicit ꝙ ſomn⁹ eſt introit⁹ ſenſus cõis ab exteriorib⁹ ad interiora. eꝯ aũt ẽ vigilia diffu^o virtutis ſenſitiue ad exteriora. mõ itroitus vtutis ſenſitiue ab exteriorib⁹ ad interiora pſupponit ipſaȝ vtutẽ extitiſſe in exteriorib⁹: qꝛ nihil moueṫ ab aliq̊ termino niſi pri⁹ fuerit i illo termino: ⁊ exñtis vtutis i exteriorib⁹ eſt vigilia vel cã vigilie: qr̃ ſõn⁹ pſupponit vigiliã. Sed aliqui obiecerũt ꝯ dictũ cõmẽtatoris: qꝛ ſi i ſõno eſt itroitus vtutis ſenſibilis ad iteriora: tũc exteriora remanẽt puata vtute: ⁊ p ꝯñs aĩa: ⁊ ſic remanet inaĩata. Ꝥ aũt eſt icõueniẽs. ¶ Ad hoc dr̃ ꝙ i ſõno eſt itroitus vtutis ab exteriorib⁹ ad iteriora ꝙ̃tũ ad actuȝ ſcðm: ⁊ ꝙ̃tũ ad opõnẽ q̃ ẽ moueri ſeu imutari a ſenſibus exteriorib⁹: ſed nõ ꝙ̃tũ ad actũ p^m. Uel melius poſſet dici ꝙ itelligẽdũ eſt ille introitus vtutuȝ ad iteriora ꝙ̃tũ ad ſua organa q̃ ſũt ſpũs. Iſti. n. ab exteriorib⁹ ad iteriora reciprocãṫ i ſõno: ⁊ ñ ipa vt⁹ p ſe nec opõ ei⁹: ⁊ hꝰ reciprocationis ſeu reuerſiõis ſenſus ad inte^ra ſũt mlᷓte cãe: ſȝ ð his poſteri⁹ diceṫ.

Ad primũ ar^m d^o ꝙ po^a ad vigiliã ſim^r hñ pcedit vigiliã: ⁊ illa po^a fuit i m^a ex q̃ gñabaṫ aial: ⁊ tal' po^a ad vigiliã nõ ẽ i ſõno: ſed po^a ad vigiliã ſp exceſſus vigi^di nõ pcedit vigiliaȝ ſim^r: imo vigiliã aliꝗ̃ pſuppõit: ſic ãt i ſõno hȝ aial po^am ad vigi^dum. ſ. po^am rẽotã ab actu vi^di pp exceſſuȝ vigi^e pcedẽtis vigi^e. ¶ Ad aliõ d^o ꝙ ſõn⁹ nõ eſt q̃cũꝗ̃ exñã vtutꝭ aut ſenſuũ iterioꝝ: ſȝ exñã ſpũum i exte^b⁹ p repul^nem ab euaporatiõe ifri^ra: vl' aliq̃ ſili cã: ita ꝙ illa exñã ſpũuȝ i iteriorib⁹ eſt ter^n⁹ mot⁹ q̊ ab exte^b⁹ ad iteriora ſũt reducti: ⁊ ſic pſuppõit ipos ſpũs exteri⁹ pfuiſſe: ⁊ p ꝯñs pſuppõit vigiliã. ¶ Ad aliõ d^o ꝙ embriones i mr̃icib⁹ nõ ꝓpe dormiũt: ſȝ itẽdit ꝙ qeſcũt pp ieptitu^nem organoꝝ: ⁊ idiſpõnẽ. tñ poſſe eſt ꝙ aliqui ſentiũt ſenſibus exterioribus: iperfecte tñ: pp organa male diſpoſita.

¶ Amplius aũt quali motu ⁊ actu in corporibus aduenientibus accidit vigilare ⁊ dormire poſt hoc dicendũ. Qõ. VIII.

Queritur Utrũ ſomnus ſit paſſio ſenſus cõis. ar^r ꝙ nõ: qꝛ ſi eẽt paſſio ſenſus cõis: tũc ſenſus cõis: ⁊ ſuũ organũ imobilitarẽtur i ſomno: qꝛ ſõnus eſt imobilitatio: ſed illud ẽ ipoſſe: qꝛ organũ ſenſitiui pmi eſt cor: ⁊ illud ſemp moueṫ motu ſiſtoles ⁊ diaſtoles: vt pȝ in.3. de aĩa: ⁊ ſi quieſceret ſtatim aial morereṫ. ¶ Itẽ ſõn⁹ ẽ paſſio illi⁹ a q̊ calor ⁊ ſpũs trahũtur. pp hoc. n. reddiṫ imobile illud cuius ſõnus ẽ paſſio: ſȝ a corde qͦ eſt p^m ſubm non retrahitur calor ⁊ ſpiritus: immo ad ipſum retrahuntur. quare ⁊c. ¶ Iteȝ illi⁹ eſt paſſio ſõn⁹ qͦ p̊ imobilitaṫ: qꝛ paſſio dȝ aſſignari p̊: vt pȝ p̊ poſteriorũ: nũc aũt ſenſus cõis nõ p̊ imo^tur i ſõno. p̊ nanꝗ̃ depmiṫ caput: ⁊ poſtea clauduntur palpebre: ⁊ imobilitãtur oculi: ⁊ tũc eſt ſõnus pfect⁹. ¶ Itẽ ſi ſõn⁹ eẽt paſſio ſenſus cõis eẽt p illũ mo^m ꝙ ſenſitiuum p^m i dormiẽdo nõ iflueret exteriorib⁹. alr̃. n. nõ po^r ſõnus eẽ paſſio ſenſus cõis: niſi qꝛ i ſõno ẽ puatio influxus a ſenſu cõi ad organa pticulariũ ſenſuũ: ſȝ illud ẽ ipoſſe: qꝛ ſi ſenſitiuũ p^m nõ iflueret i ptes exteriores puarẽtur vita: qꝛ cũ p^m nõ influit ſup poſte^a opȝ ipſa deficere: vt pȝ.8. phyſi. ⁊ i libro de cauſis. ¶ Itẽ ſõn⁹ nõ ẽ paſſio ei⁹ qͦ opaṫ i ſõno: qꝛ illð dȝ imobilitari qͦ ſõno premiṫ: ſed ſenſus cõis opatur aliqñ i ſõno: nã i ſõno iudicam⁹ nos videre ⁊ audire: ⁊ ſic de alys: ⁊ Ꝥ nõ fit niſi p ſenſũ cõem: qꝛ illi⁹ ẽ iudicare de opõnib⁹ pticulariũ ſenſuuȝ: vt pȝ.z. de aĩa. ¶ Opp^m vult arꝫ. i lr̃a: ⁊ ꝯ^tor in ſuo tractatu. Tex.com.ii. Tex.cõ.38. Tex.cõ.136.

De qõne eſt itelligẽdũ p̊: qꝛ i dormiẽdo ligãtur ⁊ imobilitãtur oẽs pticulares ſenſus: qꝛ ſi i ſõno ñ imobilitarenṫ oẽs ſenſus: imo vn⁹ aut plures oparenṫ: tũc ſim^r dormiẽs eẽt vigilãs ſimplr̃: nã opans ſcðm vnã virtutẽ ſenſitiuã eſt ſimpl'r vigilãs cũ ſit ſentiẽs ſimpl'r: ⁊ ſic puatiue oppoſita ſil' ieſſent eidẽ ſimpl'r organo. i ſomno. n. ſimpl'r imobilitati ſũt oẽs exteriores ſenſus. ¶ Ulteri⁹ capio ex.3. de aĩa: ⁊ lib. de ſenſu ꝙ pncipal'r qñꝗ̃ ſenſus pticularis ẽ vna ſenſitiua: ad quã terminãṫ oẽs ſenſatiões ſeu imutationes facte i pti^b⁹ ſenſib⁹: ⁊ ad cui⁹ organũ colligãtur ⁊ copulanṫ alia organa ſenſuũ: ⁊ ab organo ei⁹ ifluũtur ſpũs ad organa aliorũ ſenſuũ pticulariũ ad eoꝝ opõnes neceſſario reqſiti. ⁊ pp hoc dr̃ ſenſus cõis. ſ. cõi^te imutationis: ⁊ influẽtie: nõ pdicatõis eẽntialis. ¶ His viſis dico ꝙ ſõnus ẽ paſſio ſenſus cõis: qꝛ ſomn⁹ eſt paſſio illi⁹ q̊ imobilitato oẽs ſenſus pticulares imobilitãtur. ⁊ nõ eꝯ. hoc pȝ ex p^a ſuppõne: ſed ſenſu cõi imo^to imobilitãtur oẽs ſenſus pticulares: qꝛ ab ipſo eſt ifluẽtia vtutis oĩbus alys ſenſib⁹: ⁊ nõ eꝯ. ¶ Itẽ paſſio q̃ ineſt pl'ib⁹: ⁊ nõ vni p alteꝝ ẽ i eis p aliꝗ̃ cãm cõmunẽ: qꝛ al'r nõ eẽt ꝓportio paſſiõis ad ſubm: ſȝ ſõnus ẽ q̃dã paſſio cõis ſenſib⁹ pticularib⁹: ⁊ nõ ineſt vni ipſoꝝ p alteꝝ: vt mani^m ẽ: g̊ opȝ ꝙ iſit eis p aliquã vnã cãm cõem: cui⁹ paſſio iſit: ſed nõ iuenitur alia cã p quã iſit illa imobilitatio oĩb⁹ ſenſib⁹ pti^b⁹: ⁊ cui p̊ iſit niſi ſenſus cõis: vt pȝ ꝯſideranti. q̃re ⁊c. ¶ Et ꝯfirmaṫ illa rõ: qꝛ ſõn⁹ aut ẽ vna paſſio vni⁹ ſenſus ſolũ i dormiẽdo ⁊ non alteri⁹: ⁊ ſic ſil' dormiret ⁊ vigilaret aĩal. ẽt q̃ rõne vni⁹ eẽt: pari rõne alterius: cũ videamus oẽs imobilitari: g̊ nõ ẽ dðȝ ꝙ ſit paſſio ſolũ vni⁹ ſenſus: aut eſt paſſio pluriũ ſenſuũ: ⁊ ſic argueret vt pri⁹. aut eſt paſſio o^m ſenſuũ ſil'r: ⁊ hoc nõ pot̃ ſtare: qꝛ paſſio ⁊ ſubm debẽt ꝓportionari: ⁊ ſic cũ ſõn⁹ ſit vna paſſio dȝ hẽre vnũ p^m ⁊ ꝓprium ſubm: oẽs aũt ſenſus nõ ſũt vnuȝ ſubm ꝓpum ſomni nõ ſub rõnib⁹ ꝓprys: ſed ſub rõne cõi. ſ. inquãtũ cõueniũt in hoc cõi qͦ eſt ſenſus pticularis: ita ꝙ ſenſus pticularis in cõi acceptus eſt ꝓprium ſubȝ ſomni g cõpetit oĩbus ſenſibus particularib⁹

ſicut aĩal eſt ꝓprium ſubm paſſionis alicuius cõue niẽtis oĩb⁹ ſuis ſpẽbus. Sꝫ illud nõ ſtat: qꝛ ſm hoc ſõnus nullo mõ ꝑ ſe cõpe^ter ſenſui cõi. de q̃ non ꝑdi cat̃ hoc cõe. ſ. ſenſus pticularis: ſicut paſſio cõis oĩ bus ſpẽbus aĩaliũ que ineſt rõne aĩalis nõ compe tit alicui qđ nõ eſt aĩal. hoc aũt eſt ĩcõueniẽs: qꝛ ſen ſus cõis ĩ ſõno ligat̃ ſaltẽ ĩ habitudine ad exteriora ſenſibilia: ⁊ iteꝝ ſi ſõnus eẽt paſſio oĩum ſenſuũ pti cularũ rõne q̃ ſũt pticulares ſenſus: tunc ipſos ſen ſus pti^res ꝑ ſe: ⁊ ꝑ oꝫ ſil'imo^ri: qꝛ illõ ẽ neciũ ĩ ſõno: mõ illõ ẽ fl'm: vt dic̃ Aꝛ. ga illos ſenſus nõ ẽ neceſ ſariũ ĩmo^ri ſil' q̃s ñ ẽ neciũ ſil' agere: ſꝫ ipſos ſenſus pticu^res nõ eſt neceſſariũ ſil' moueri ⁊ agere: ğ nõ ẽ neceſſariũ ipos ĩmobilitari q̃tũ eſt ex pte ſua: ⁊ ſic ſõnus nõ eſt paſſio ipſoꝝ ꝑ: ğ relinqtur ꝙ ſit paſſio ꝑmi ſenſi^ui ſiue ſenſus cõis. Sꝫ ego dubitaui ſic. ma niſeſtũ ẽ ꝙ ſomn⁹ eſt ĩ po^a ſentiẽdi ſenſibilia exte riora cauſata a reciprocatiõe ⁊ ꝯuẽtu caloris et ſen ſuũ ab exterioꝛib⁹ ad ĩteriora ꝑ euaporationẽ ĩfri gidatã: illi ğ ꝑ cõpetit ſomnus cui⁹ ẽ paſſio in quo reciprocatio caloris ⁊ ſenſuũ cãt ꝑ ipo^am ſentiendi: ſed reciprocatio ſenſuũ pp euaporationeꝫ ĩfrigida tã ⁊ deſcẽdẽtẽ ꝑ cauſat ĩpotẽtiã ſentiẽdi in ſenſib⁹ pticularibus: ⁊ ex ꝯñti ĩ ſenſu cõi ĩq̃tũ ad ipm nõ ꝯuenit ĩmediate: ſꝫ medi^bo ſen^b pticularib⁹. Et cõ firmat̃: qꝛ ſõnus ⁊ vigilia debẽt eẽ paſſiões cuiuſ dã ꝑ: cuꝫ ſint oppo^a ꝑuatiue: nũc aũt vigilia vr̃ prio eẽ paſſio ſenſuũ pticulariũ: qꝛ vigilia eſt idẽ qđ ſen ſatio exterioꝛũ ſenſibiliũ. mõ ſenſus pticulares pri us ſentiũt ſenſibilia exteriora q̃ ſenſus cõis cũ ſen ſus pti^res pri⁹ ĩmutet̃ q̃ cõis: ⁊ ſũt vtutes cognoſ^ue: ğ eis prio ineſt vigilia: ⁊ per conſequens ſomnus.

⸿ Ad primum poteſt dici ꝙ ſomnus non eſt que cũqꝫ impotentia ſentiendi ſenſibilia exteriora: ſed impo^a pfecta ⁊ cõpleta ꝑꝫ ꝙ poĺe eſt eẽ completio nẽ ⁊ pfectionẽ ĩ priuationib⁹. mõ q̃uis ꝯuẽtus ſen ſuũ ⁊ reciprocatio cauſet ĩpotẽtiã ſentiẽdi ſenſibi lia exteriora ꝑ in ſenſibus pticularib⁹: tñ illa impo tẽtia nõ eſt pfecta ſed ĩperfecta. Sed illa que eſt ĩ ſenſu cõi: ⁊ illa que poſterius accidit ipſis ſenſibus pticularib⁹ ex ꝑuatione influxus a ſenſu cõi ad ip ſos ſil'r. ⸿ Ad aliud ꝯcedo ꝙ ſenſus pticulares pri us ĩmutat̃ q̃ ſenſus cõis ⁊ pri⁹ cognoſcũt ſenſibi lia exteriora. Sed illa cog^o ẽ ĩcõpleta ⁊ ĩpfecta re ſpcũ ei⁹ q̃ eſt ꝑ ſenſũ cõem: ⁊ ſenſatio ſenſus cõis eſt pfecta ſenſatio ſenſibiliũ exterioꝝ: ⁊ illa eſt vigilia ꝓpe loquẽdo: ⁊ ſic vigilia ꝑ ineſt ſenſui communi.

Ad rationes principales. Ad primã d⁹ ꝙ ſenſitiuũ ꝑ^m ĩmobilitat̃ quã tũ ad vtutẽ aĩalẽ. ſ. q̃tũ ad ſenſũ cõem ĩ habitudine ad ſenſus exteriores: ſed nõ ĩmobilitat̃ q̃tũ ad vir tutẽ motiuã ſm locũ: q̃ mouet ipm ſm ſiſtolẽ ⁊ dia ſtolẽ: ⁊ ſic ꝓcedit ex malo ĩtellectu. ⸿ Ad aliud d⁹ ꝙ nõ opꝫ ſomnũ eẽ paſſionẽ illi⁹ a q̃ retrahũt ſpũs ſed illi⁹ ad qđ retrahũtur: qꝛ illud fit ĩpotẽs moue ri a ſenſib⁹ exterioꝛib⁹: eo ꝙ ſenſus pticulares ſpiri tib⁹ ꝑuati nõ pñt ipm ĩmutare. ⸿ Ad aliud d⁹ ꝙ ſomnus ẽ paſſio illi⁹ qđ ꝑ ĩmobilitat̃ cauſalitate: ⁊ nã. mõ q̃uis ꝑ appareat ĩmmobilitatio ⁊ liga^o pti um exterioꝝ: tñ h̃ cauſat̃ ex ꝑuatiõe ĩfluxus a ſenſi tiuo cõi ad eas. p^o. n. euaporatio ĩfrigidata õbilitat termĩos ſenſuũ: ⁊ tũc cadũt ptes exteriores graues vt caput ⁊ palpebre: qꝛ calor reciprocat̃ ad ĩtra: ⁊ tã dẽ opilatis vys ſpũuꝫ ꝑuat̃ ĩfluxus ſpũuꝫ: ⁊ fit ſõn⁹ pfecte. ⸿ Ad aliud dico breuiter ꝙ ſenſitiuũ ꝑ^m in dormiẽdo non influit exterioꝛib⁹ organis ſpũs ſen ſibiles q̃ regrunt̃ ad ſenſationẽ: ſꝫ bene ĩfluit ſpũs nãles defluentes alys opõnib⁹ aĩe addẽ: qꝛ ſi oino nihil ĩfflueret exteriores ptes eẽnt mortue ĩ ſõno. ⸿ Ad aliud d⁹ ꝙ in ſõno ſenſus cõis nõ opatur cir ca ſenſibilia exteriora: nec ab eis ĩmutatur medi^bo ſenſib⁹ pti^b. ſed bñ ĩmutat̃ a ſimulacris ſenſibiliũ interi⁹ reſeruatis: ⁊ ſic ſentit ĩmutatus ab eis: ⁊ illa ſenſatio ſenſus cõis quã facit cũ ĩmutat⁹ ẽ ab imagi nib⁹ ĩteri⁹ reſeruatis ẽ illa quã cõmẽtator⁹ ĩ ꝑ^o ſui tractatus vocat ſpũalẽ. ſ. obm ĩmutãs ſenſũ cõeꝫ ẽ q̃d ſpũale. ſ. ymago rei ĩteri⁹ reſeruata: ⁊ ſenſũ cõeꝫ ſic ſentiẽtẽ vocat ſenſuꝫ ĩ po^a: qꝛ ꝑ ſe ẽ ĩmutat̃ actu a reb⁹ exterioꝛib⁹ mo^b ſenſus pticulares: ſed ſolũ eſt ĩ potẽtia reſpectu talis ĩmutatiõis: lꝫ a rerum ſimu lacris interius conſeruatis actualiter ĩmutẽtur.

⸿ Habentibus quideꝫ ſanguinem eſt hec que circa coꝛ pars. Qõ IX.

Queritur Utruꝫ ſenſus cõis ſit in corde. vr̃ ꝙ nõ: qꝛ vnius vtutis eſt. vnũ ſubꝫ ⁊ inſt^m. Sed ſenſus cõis eſt vna vtus ⁊ ſuũ inſt^m eſt anterior ps cerebri: vt ꝯ^ter dicit ĩ ſuo tractatu de memoria ⁊ reminiſcẽtia: ⁊ pꝫ ſigno: qꝛ leſo anterio ri pte cerebri ledit̃ ſenſus cõis: vt maniſeſtũ eſt ad ſenſũ. ⸿ Itẽ ĩ illa pte ĩ q̃ eſt gnõ ſpũs aĩalis: eſt ipſe ſenſus cõis: nam ſpũs aĩalis eſt inſt^m ſenſus cõis: vt mani^m eſt ad ſenſũ. Sꝫ gnõ ſpũs aĩalis ẽ ĩ cerebro: ſi cut vult Auic. ⁊ algazel. ⸿ Itẽ ĩ illo non eſt ſenſus cõis ĩ q̃ ẽ excellẽtia q̃litatũ ſenſibiliũ: qꝛ h̃ coꝛrum pit ſenſũ ſcđo de aĩa. Sed ĩ corde ẽ excellẽtia ſenſi biliũ q̃litatũ: qꝛ ẽ calidiſſimũ: vt vult aꝝ. in de mor te ⁊ vita. ⸿ Itẽ fantaſticũ ⁊ ſenſitiuũ ſũt idẽ ſubo. ſicut vult Ari. ĩ i^o lib. Sed fantaſticũ nõ ẽ ĩ corde: ſꝫ magis ĩ cerebro ſm Auic. ⁊ Algazelẽ ⁊ cõmẽtatorẽ in de memoria ⁊ reminiſcẽtia. Tex. cõ. iꝫ.

⸿ Opp^m dicit h̃ aꝝ. ⁊ ĩ multis alys locis. ſ. ĩ de mõ te ⁊ vita: ⁊ in de cauſis motus animalium.

Dimiſſis opionib⁹ alioꝝ. d⁹ breuiter ꝙ ſen ſus cõis ẽ ĩ corde: qꝛ nullus ſenſus põt eẽ ſine ſenſu cõi: ⁊ q̃cquid ſentit põt indicare ſe ſentire: illud qđ ſentit ⁊ cogno^re q̃ admin⁹ ad ſuam ſenſationẽ: ſed coꝛ ꝑ formatũ nullo alio mẽbro for mato ſentit: ſic pꝫ ꝑ expientiã ſi pũgat̃ retrahit ſe: ğ ſaltẽ hꝫ tactũ: ⁊ ſic opꝫ ꝙ hẽat ſenſum cõem: ⁊ ſen ſus cõis ẽ ĩ corde: vt ĩ ſi ẽẽt ĩ cerebro: vt ĩ ſuo proprio ſubo ⁊ organo: tũc cũ ipm cerebrũ nõ ẽ formatũ nõ ſentiret coꝛ: qđ pꝫ eẽ fl'm. ⸿ Itẽ cũ aĩal ſm ꝙ aĩal de neceſſitate viuat: opꝫ ꝙ ꝑꝫ eãdẽ ptẽ ſm quã aĩal ꝑ viuit: ſit ꝑmo aĩal: ſed ſcđm coꝛ ꝑ viuit: vt oẽs cõ cedũt: ğ ſm ipm coꝛ ꝑ aĩal ẽ aĩal: ⁊ ipm aĩal p^o ẽ aĩal ꝑꝫ illã ptẽ ĩ q̃ ẽ ſenſus cõis ſm ꝙ aĩal ẽ aĩal ꝑ ſenſũ vt pꝫ. z. de aĩa. ⁊ nllus ſenſus ẽ ſine ſenſu cõi: cũ ille ĩfluat oĩb⁹ alys vtutẽ: ſeqtur ꝙ ſenſus cõis ſit ĩ co de ĩ hñtib⁹ coꝛ: ⁊ ĩ eo qđ ẽ loco cordis in nõ hñtib⁹: ⁊ deducebã ſic. aĩal ſm ꝙ aĩal eſt ex neceſſitate vi uit. h̃ ẽ ma^r. ⁊ ꝯceſſa ab alys: ſꝫ ſcđꝫ eãdẽ pticulam ſcđm quã ẽ aĩal ſcđm illã viuit. ⸿ Da oppo^m ꝙ ꝑꝫ aliq̃ aliã ptẽ ẽ aĩal: ⁊ ſcđꝫ eã nõ viuit: ğ ſeq̃t̃ opp^m añtis. ſ. ꝙ aĩal ſm ꝙ aĩal ñ viuit: eſt ğ bo^a ꝯña. aĩal ſcđm ꝙ aĩal viuit: ğ ſcđm eãdẽ pticulã aĩal ẽ aĩal ⁊ viuit. Nũc accipio ꝙ cũ ad añs ſeq̃t̃ ꝯñs eodẽ addi to vtrobiq̃ adhuc ſeq̃t̃: vt pꝫ ĩ prioꝛib⁹: ſed ſeq̃t̃. ꝑꝫ hãc pticulã aĩal ẽ aĩal: ğ ſcđm hãc viuit: ğ ſeq̃t̃. ſcđꝫ Tex. cõ. iꝫ.

hanc particulam aīal eſt p° aīal: ergo ſcōm hāc pti culā p° viuit: ⁊ ſic eadē ē pticula ſcōm quā aīal p vi uit: ⁊ ſcōm quā eſt p° aīal: ⁊ tūc ꝓcedat vt pri⁹. ſic g̊ pꝫ ꝙ ſenſus cōis pnr eſt i corde. Sꝫ ē itelligēm qd ip ſi⁹ ſenſus cōis duplex ē organū. vnū ē pnle. cui⁹ ipſe ſenſus cōis ē actus: ⁊ ē illd ad qd oēs imutatōeſ ſen ſuū pticulariū terminātur: ⁊ illud ē cor: nā ad ipſuꝫ cor copulāt ⁊ tēdūt organa oīa ſenſuū pticulariuꝫ: qdā merc cerebro: qdā nō merc cerebro: vt aꝛ. dicit i de morte ⁊ vita: ⁊ illd ē valde rōnalr: nā ſic ab vna aīe ſuba fluūt oēs vires ſenſitiue ⁊ alie: ſic ab vna corpis pte deriuātur ⁊ oriūtur qdāmō oēs alie pti cule corpis: ⁊ ad eā copulātur ſm ꝙ ē poſe: ⁊ illa ps nō ē niſi cor. Aliud eſt organū ſenſus cōis min⁹ pn cipale qd ꝓ tāto dr orgam: nō qꝛ ſenſus cōis ſit act⁹ ei⁹: ſic ē act⁹ qdā ipſi⁹ cordis: ſed qꝛ ē qdā ps aīalis q merc puenit imutatio ad ſenſū cōem q imutatio ē necīa ad ſenſationē ſenſibiliū aliqꝝ a ſenſu cōi: ⁊ illud organū ē anterior ps cerebri: merc q ſenſatio nes facte a ſenb⁹. 3. ſenſuum puenerit ad ſenſū cōeꝫ: ⁊ ſic forte itellexerūt illi q poſuerūt organū ſenſus cōis eē anteriorē ptē cerebri: ſic. n. dr ꝙ ocls ē orga nū viſus: vt ꝯtor dicit i lib. de ſenſu: qd nō ſic ē itelli gēdū ꝙ viſus ſit i oculo ⁊ i extremitate pupille: ſic aꝛ. dicit i lib. de ſenſu. Sed ꝓ tāto dr iſtm: qꝛ eſt ps corpis deſeruiētis viſioni deferēdo ſpēs viſiuum ad ipm ſenſū: ſic dr organū: capiēdo organū ꝓ medio deferēte: ſilr pōt dici i ꝓpoſito. vel ſꝫ aliqs ps ante rior cerebri dr organū ſenſus cōis: qꝛ p frigiditateꝫ illi⁹ ptis ipm cerebrū cōmēſurat ⁊ obtēperat calo rē cordis ad opa ſenſus cōis: ⁊ ad gnōnē ſpūuꝫ dſer uiētiū ſenſui cōi: ⁊ ſic ſilr i alijs vtub⁹ itriſecis: ⁊ ad hāc itētionē pōt itelli dcm vnū ꝯrls i de ſōno ⁊ vigia vbi dic ſic. Dicam⁹ g̊ ꝙ manim ē ꝙ ſenſus ē i corde: ⁊ ꝙ cerebrū ē vnū inſtm ꝯphēdēs hāc actionē ſcōm tpantiam exnis i eo. H ē ꝓ tāto cerebrū dr inſtm dſer uiēs opōni ſenſus cōis: qꝛ tpat frigirc ſua calitatem cordis ad ſenles ſpūs generandos.

Ex his ad pm arm poſſet dici ꝙ ſenſus cōis nō ē i pa pte cerebri: ſic i organo pnli: ſꝫ ē i me⁹ itriſeco deferēte ibi ſpēs ſenſiuum: vel ſicut in eo qd ꝯtēpat calitcem cordis ad opōnē ſenſuſ cōis. Et cū dr ꝙ leſa pa pte cerebri. ⁊c. dico ꝙ vtus nō ſolū ipe dit ab opōne ſua p leſionē organi pnlis: ſꝫ ēt p leſio nē medij deferētis ſibi ſpēm ſui obi: ſicut pꝫ ꝙ am putato oculo ipedit vtus paſſiua a vidēdo: ⁊ tn̄ ocu lus nō ē inſtm viſus ſic accn̄s nec eſt pnle organum ipſi⁹. ℂ Ad aliud d° ꝙ imo pnm oīs ſpūs ē i corde: ⁊ errauit Hali⁹. dicēs pnm ſpūs aīalis eē i cerebro. i mo neceſſe eſt oēm ſenſuꝫ gnāri ſubalr in corde: cū in ipſo ſit pnm caliditatl vitalis. verū tn̄ eſt ꝙ ad ge nerationē ſpūs aīalis cōmēſurat calor cordis per frigitatē cerebri. Et quātū ad hoc pōt dici cerebrū eē pnm ſpūs aīalis: etiaꝫ ſpūs ſubalr gnāt⁹ in corde aliquā diſpōnē accipit in ipſo cerebro cū puenit ad ipſuꝫ: ⁊ ſubtiliat pertrāſeundo per pelliculas cere bri tn̄ ſubalr gnāt in ipſo corde. ℂ Ad aliud d° ꝙ in corde nō ē excellēs caliditas ſimplex: qꝛ i nullo mixto eſt ſimplex caliditas. Sꝫ pro tanto dicitur excellenter calm: qꝛ calidior ē oīb⁹ alijs ptib⁹ cor poris. ēt calor ipi⁹ ſi ſꝫ ſe ē nimis excellēs ad opa vi te mitigat p frircꝫ cerebri: ⁊ reſpincꝫ aeris. ℂ Ad alid d° ſir qd pnle orgam fanc ē i corde: ſꝫ orgam min⁹ pnle qd ē mem itrincum deferēs imunces vl ꝙ ē ps mitigāſ calorē cordis ad opa fantaſie pōt eē in cerebro.

ℂ Mouent aūt qdā dū dormiunt: ⁊ faci unt multa q vigilātiū ſunt. Qō. x.

Queritur Utrū dormiēs ſimplr poſſit exercere opa vi gilis. arr p ꝙ nō: qꝛ q exercet opa vigilan tiū ipſe ē vigilās: ⁊ ꝓbat ꝙ nihil opatur opōnē alicui⁹ ſi nō hꝫ formā ei⁹: ⁊ ꝙ hꝫ formā alicui⁹ ē illud: ſic q agit opa hoīs ē hō: ſꝫ dor miēs ſimplr nō ē vigilās: qꝛ oppoa puatiue non poſ ſunt ſil ieſſe eidē ſimplr. ℂ Itē opōnes vigiuum nō debēt fieri niſi p apphēſionē aliqꝫ ſenſitiuā: qꝛ vigi lare ē idē qd ſentire. Sed talis apphēſio ſenſitiua nō ē i ſimplr dormiēte: qꝛ oēs ſenſus ſūt ligati i eo. ℂ Itē opans opa vigim ſic vigilare induere: ⁊ hꝰ opꝫ ꝙ hēat organa ordinata ad motū ſoluta ⁊ expe dita. alr. n. nō poſſet moueri: ſꝫ ſimplr dormiēs nō hꝫ organa ordinata ad motū ſoluta: nec pt habere qꝫdiu dormit: ꝓbō. qꝛ maioris vtutis ē: ⁊ difficili⁹ eſt hēre ſoluta organa mot⁹ localis que ſūt pedes ⁊ crura qꝫ organa ſentiēdi: vt viſū ⁊ auditū: ⁊ hoc eſt manim. Si g̊ ſimplr dormiens hēret organa ſoluta ſenſuū ſic vigilaret: qd flm eē cōceditur.

ℂ Oppm dicit aꝛ. i lr̄a. vbi dicit ſic. Mouētur aūt qdā dū dormiūt ⁊ faciūt multa q vigilātiū ſunt.

Eſt intelligendum ꝙ dōmiētes ſimr dū dormiūt face re opa vigim pōt itelli duplr. vno mō ꝙ faciunt opa ad q reqritur vigilia: ⁊ h eē nō pōt: qꝛ dormientib⁹ ſimplr duꝫ dormiūt nō ineſt vigilia: qꝛ ſunt oppoa puatiue: alio mō ꝙ ſimplr dormiētes exercēt opa vigim ⁊ opa cōſilia opib⁹ vigilātiū: ⁊ q vt frequēti us ab ipſis vigib⁹ exercētur: ⁊ d° ꝙ illud ē poſe: ſic ꝙ ābulēt de vno loco ad aliū: ⁊ induāt ſe: ⁊ hꝰ mo tus locales faciāt: ⁊ h eē poſe p ꝓbat: qꝛ cū due vir tutes ſic ſe hn̄t ꝙ vna i opōne ſua non depēdet ab opōne alteri⁹: vna pōt eē i actu ſuo: ⁊ opari alia nō opante. H ē mara. Det. n. oppm ꝙ vna non pōt opari niſi alia opante: tūc opō vni⁹ aliq mō dependet ab operatione alteri⁹. Sꝫ virt⁹ motiua: ⁊ ſenſus ptícu laris: ſic ſe habēt ꝙ vna iſtaꝝ vtutū i opōne ſua nō depēdet ab alia. manim. n. ē ꝙ ſenſus pticularis nō depēdet i ope ſuo ab opōne vtutl motiue: vt aīal pt videt audit olfare guſtare ⁊ tāgere abſqꝫ ꝙ localr moueat: vt manim ē ad ſenſū: ſilr vt⁹ motiua ſm lo cū nō depēdet i ſua opōne imerc ⁊ necīo ab actuali ſenſatiōe ſenſuū pticulariū: imo imerc ex appetitu facto i actu: ⁊ appetit⁹ pōt fieri i actu p apphēſionē aliqꝫ iteriorē abſqꝫ oī actuali apphēſiōe exterioris ſenlis: ſic ēt mam ē i vigilādo ꝙ aliqs appetit aliqd qd nullo ſenſuum exterioꝝ actualr ꝯphēdit: lꝫ pri⁹ ipm apphēdit aliq ſenſu exteriori: g̊ ſeqtur ꝙ vt⁹ motiua ſcōm locū pōt eē i opōne ſua abſqꝫ h ꝙ ſen ſus exteriores actualr imutētur: ⁊ p ꝯn̄s abſqꝫ hoc ꝙ ſenſus cōis i habitudie ad eos ſit i actu ſuo: ⁊ ſic ꝯñ vtutē motiuā opari i ſōno motū localē cōſilēꝫ ei q i vigia exercet: ⁊ h ēt manim ē p ſignū: qꝛ videm⁹ ꝙ tales exponunt ſe qbuſdā piculis: qb⁹ nullo mō vellent ſe exponere ſi vigilarent: ſicut nudi vadūt ad inimicos: ⁊ percutiūt ipſos ⁊ conſilia. ℂ Et eſt h notādū ſicut dicit alb. ꝙ illud ꝯñ p accn̄s ꝙ ipſi dormiētes iueniāt inimicum ⁊ vberēt ipſum: qꝛ. ſ. imaginātur inimicū ſuū eē in tali loco: ⁊ ibi eſt i rei vitate: ⁊ tūc vadūt ad illū locū: ⁊ pcutiūt inimicū: nō qꝛ pcipiāt ipm ibi eē. Cuius ſignum eſt: qꝛ qn̄qꝫ

percutiunt colūnā vel aliqd aliud loco inimici: qđ nō ɔtigeret ſi ipi pciperēt rē illā exteriorē quā pcu tiūt. Sʒ de mō ſʒ quē illud ɔ^{it} eſt difficultas. Et dº breuiter ſupponēdo qđā. p̄ ꝙ abeuntibꝰ ſenſibilibꝰ exteriorib⁹ remanēt ſimulacra formaꝝ ſenſataruꝫ i virib⁹ iterioribus: ꝛ illud ē mani^{m} ꝛ poſt oſtēdet. Scđo ſuppono ꝙ hꝰ ſimulacra iteri⁹ reſeruata in vtute imaginatiua pn̄t imutare ſenſū cōem ꝛ cogi tatiuā virtutem: ita ꝙ ordo retrogradus eſt i vigi lia ꝛ i ſōno q̄ ad mutationē illaꝝ virtutū: qꝛ in vigi lia ſenſus ꝓpri⁹ immutat ſenſuꝫ cōem. ſenſus cōis fantaſiam ſeu imaginatiuam: ꝛ imaginatiua cogi tatiuā: ꝛ hec memoriā: ſed in dormiēdo ſimulacrū interi⁹ reſeruatū i imaginatiua imutat ſenſū cōem aut cogitatiuā: ꝛ intētio ꝓprietatis nō ſenſate reſer uate i memoria imutat cogitatiuā. ¶ Tūc dico ꝙ i dormiēdo ɔ^{it} ꝙ vtus cogitatiua imutata ab ima gine alicui⁹ rei iteri⁹ reſeruata iudicat illā rē eē cō ueniērē ꝛ ꝓſequēdā: vl' nociuā ꝛ fugiēdā: ꝛ nō puto ad pn̄s ꝙ ſenſus cōis faciat h̄ iudi^{m}: qꝛ ille nō com prehēdit niſi ſenſatiōes ſenſuū pticulariū ꝛ ɔueni entiā ꝛ dr̄iam ſenſibiliū adinuicē: ḡ accn̄te ꝙ virt⁹ cogitatiua imutata a ſimulacro iteri⁹ reſeruato iu dicat rē aliquā eē ꝓſequēdā vel fugiēdā: ſtatim ap petit⁹ iclinat ad ꝓſecutionē vel fugā illi⁹ rei: ꝛ icli nat ad motū ꝓſecutiōis aut fuge. tali aūt iclinatio ne ꝛ affectione actu exn̄te in appetitu cōſeqtur ſm quādā nālē executioneꝫ calefactio aut ifrigidatio ſpūum: ꝛ p ɔn̄s rarefactio quedā aut cōſtrictio ſpo rū: nā ſic ap. dicit i lib. de motib⁹ aīalium ſpēs itel lecta calidi aut frigidi ꝛ delectabilis ꝛ triſtabilis quodā mō hʒ vtutē ei⁹ cui⁹ eſt. ꝛ alibi i eodē lib. dic̄ ꝙ oīa delectabilia ꝛ triſtabilia conſeqtur qđā cali tas aut friditas. iſti ḡ ſpūs ſic calefacti ꝛ rarefacti vtute ſpēi imanētis p quā fit apphēſio ꝛ iudicium: quā cōſeq̄r appetit⁹ i actu: mouēt muſculos: ꝛ dila tāt: ꝛ muſcli mouēt neruos: ꝛ nerui mouēt chordaſ ꝛ chorde ligamēta: ꝛ ſeq̄r mot⁹ ptiū exterioꝝ qb⁹ alligātur: ꝛ ſic dormiētes exercēt opa ſilia opibus vigilātiū: ꝛ q̄ a vigib⁹ frequētius exercētur. ¶ Sʒ tūc poſſʒ aliqs p̄ q̄rere: quare nō oes ſimpl'r dormi entes faciūt opa vigi^{um}: imo et aliq dormiētes iudi cātes aliqd eē ꝓſequēdū: ꝛ appetentes illud nō mo uētur: ꝛ alij mouētur. ¶ Et ad illud dº breuiter ꝙ illud ɔ^{it} pp hoc: qꝛ in aliqb⁹ dormiētib⁹ ſimpl'r con cupiſcētia ſeu affectio aliqd ꝓſequēdi nō eſt ſuffici entis vtutis ad h̄ ꝙ moueat ipſos ſpūs q moti mo ueāt mēbra: in aliqbus aūt illa ɔcupiſcētia eſt mul tū vehemēs ꝛ fortis: ita ꝙ valde fortiter afficiūt̄ circa illud qđ iudicāt eē ꝓſequēdū: ꝛ multuꝫ appe tūt illud ꝓſeq: ita ꝙ appetitus eoꝝ puenit ad vigo rē tm̄ ꝙ ſufficit mouere ſpūs q ſūt bene mobiles: ꝛ tūc ſpūs moti mouēt mēbra mō pdicto. ꝙ aūt i ali qbus ē fortior appetit⁹ ꝛ vigoroſior: vt ſufficiāt ad trāſmutandū ſpūs: iſtud pōt cōtingere ex. 3. cauſis. Uno modo ex naturali inclinatiōe quā hō hʒ ſcđꝫ ſuā cōplexiōnē naturalē: vt aliquis ex ſua naturali inclinatione hʒ inclinatiōnē magnā ad venerea vl' ad vindictam de inimico vel aliqd hꝰ: ꝛ tunc cū in ſomno iudicat illud eē faciēdū multū fortiter ap petit illud ꝛ affectat: ꝛ in tantū vigorat̄ ſuus appeti tus ꝙ cōſequitur motus ſpūum modo pdicto: ꝛ fa cit opa illa ad que ſua nālis cōplexio ꝛ actualis af fectio ſui appetitus iclinat eū. ¶ Alio mō pōt con tingere illa fortitudo affectionis ex habitu genera

to per conſuetudinem in operibus precedentibus: ſicut cum aliqs cōſueuit moueri ad venerea: ꝛ ha bet habitū iclinātē ipm ad hꝰ opa ex opib⁹ pceden tib⁹ gnātū: tūc cū i ſomno videt ſōniū dicit hoc eſſe faciēdū ſtatim vehemēter afficit̄ circa illud opus: ꝛ tūc cōſeqtur mot⁹ ſpūum ꝛ mēbroꝝ mō pdicto: ꝛ opat̄ illud opus ad qđ ſuus appetit⁹ eum inclinat. ¶ Alio mō pt cōtingere illa vehemētia appetitus ex cauſa acci^{li}. ſ. ex egritudine aliq: ſicut febricitās iclinat̄ ad bibēdū aquā pp ſupcalefactionē inālē: ꝛ tūc intenſum hʒ appetitū ad exequēdū hoc opus ꝛ mouet̄ ſpūs ꝛ mēbra mō pdicto. Si aūt nulla cā rū iſtarū ɔtigat ſimpl'r dormiēti nec aliq conſilis: tūc ſi aliqual'r afficiat̄ circa aliqđ op⁹ vigi^{lie}: ꝛ aliq liter illud appetat: cū appetit⁹ nō erit ſufficiētis vi goris ad mouēduꝫ ſpm̄: vt moueat mēbra: ꝛ ſeqtur opus. quodlꝫ eni mouēs hʒ virtutē determinatam qua miori nō ſufficit moueri ſuū mobile: ꝛ quā ha bēdo ſufficit mouere ipſum: cum igit̄ in ſimpl'r dor miēte appetitus de aliquo ꝓſequēdo aut fugiēdo ɔn̄s apprehēſiōnē ſomnialē puenit ad vigorē illuꝫ q reqrit̄ ad mouēdū ſpm̄ ꝛ mēbra: tūc ſeqtur opus niſi aliqd ipediat: ꝛ cū appetit⁹ nō ē ſatis vehemēs nō fit illud. ¶ 2º reqrit aliqs qđ ē illud qđ laxat ꝛ exponit mēbra exteriora ad motuꝫ in ſimpl'r dor miēte. cū. n. illa ſint ifrigidata: vt ꝙ ad motum nō pn̄t laxari ſōno manēte. Et ad hoc pꝫ rn̄o ex dictiſ. nā ſpūs calefact⁹ aut ifri^{tus} vtute apphēſiōis ſōnia lis ꝛ affec^{tis} ɔn̄tis mouet ipa mēb⁹: ꝛ laxat. Uex ē ꝙ alb. rn̄det al'r: ꝛ dic̄ ꝙ i dōmiēte ɔ^{it} aliquē ca^{rem} i nālē cibi vl' putreſcēt hūoꝛ febril' eē circa mbra dō miētis: ꝛ ille vt dic̄ ſoluit oꝛga^{m} tact⁹ ad motū: ꝛ mo uet vt⁹ motiua ad id qđ appetit: ꝛ h⁹ ſignū ipe dat: qꝛ videm⁹ ꝙ i ſōno frequēti⁹ mouētur febricitan tes q̄ alij: ꝛ loquūt̄ pp inālē calorē laxātē mēbra ꝛ expellētē ab eis frigiditatē. ¶ Alij dn̄t ꝙ cū ap petit⁹ eſt in actu: ita ꝙ vehemēter hō afficit̄ circa aliqd ꝓſequēdū: ꝛ iclinatur multuꝫ ad aliquid ex q̄cūq; cā: tūc ꝙ nāli qđā ſubiectione ꝛ obedientia corporis ad aīaꝫ: ꝛ ad apprehenſiones ꝛ inclinatio nes aīe cōſeqtur mot⁹ i corpe ꝛ i mēbris deputatis ad acquiſitionem deſiderati: nec oꝫ ꝙ aliq calitas aut frigiditas imp̄mat̄ ipſis mēbris aut ſpiritib⁹: ſʒ ſuffic̄ obediētia nālis: ꝛ ſubiectio corpis ad aīaꝫ. ¶ 3º poſſet aliqs rōnabil'r dubitare: qr̄ dormiētes ſim^{r} cū fecerūt opa vigilā^{m} expgefacti memorant̄ de ſōno: ſʒ de executiōe exteriori taliū opeꝝ nulla ten⁹ memorant̄: imo negāt talia opa ſe feciſſe. Et h̄ pt dici ꝙ appitio ſōnialis ſiue ſimulacrū: ꝛ apphē ſio ɔtingēs i ſōno: cū imutat ſenſuꝫ cōēꝫ aut cogita tiuā pōt imutare memoriā: ꝛ ipreſſio facta i memo ria pōt in ea reſeruari vſq; ad vigiliā: ꝛ ſic i vigilia pt hō memorari h⁹ apparitionis ſomnialis: ſʒ opa exteri⁹ exn̄tia: vt motus mēbris exteriorib⁹ iexn̄s nō pōt facere aliquā imutationē in memoria: quia memoria aut imaginatiua que ſūt reſeruatiue vir tutes nō imutātur ab aliq exteri⁹ niſi prius imutatis ſenſib⁹ ptib⁹: ꝛ ſenſu cōi: ꝛ qꝛ i ſōno ſenſus pticulares nō imutāt̄ a reb⁹ exteriorib⁹: ita ꝙ eas pcipiant: ideo nihil peruenit ad imagi^{uam} ꝛ memo riam de huiuſmodi operationibus exterioribus: ꝛ ſic nō pōt hō memo^{ri} de illis.

Ad primum or^{m} patet ex pōne. nō. n. itel ligo ꝙ dormiens faciat ope ra vigi^{lie}. i. opera ad que requiritur vigilia: ꝛ admo

Pōt & huius pblematis red di alia cā: t ꝙ pluribꝰ ... minoꝛ ꝛ ad ſin gula ſenſus ... āt exercētes ... vigilātiū ... rū imētū ad ... exteriora ... ui motiui ... b⁹ ſint ... eſt ꝙ nō pt ... tāta impreſſio ... ymaginatiua ... i ſōniāte: ... dixit albert⁹ ... iſto paſſu ... ɔtigit: qꝛ i ... ſenſus cōis ... gat⁹. h̄ apud ... nō vi ſatiſfacere ... ſaltim ... ymaginatiuā ... luta: ... nis hic ex ... vi ſatiſfacet ... re redit ... cuꝫ illa Albert ... nā qđ de ... ſenſitiuis ... dicet doctor ... tales ... ſoluiꝫ ... ſitiui ... exterioꝝ ...

uet vigilia: ſed opera vigilis .i. ſilia operibus vigilium ⁊ que frequẽtius fiunt a vigilãtibꝰ. ❡ Similiter ad aliud cũ dicit̃ ꝙ opera vigilãtiuꝫ non pñt fieri niſi per apprehenſionem ſenſitiuam. verum eſt. ⁊ ſi vere ſint opera vigilantis requirunt apprehẽſionem ſenſitiuam per ſenſus exteriores. ſi auteꝫ ſint opa conſimilia ſufficit apprehenſio ſenſitiua interior. ⁊ h̃ bene eſt in ſimplr̃ dormiẽte. ❡ Ad aliud dico ꝙ verũ eſt ꝙ talis hꝫ organa motus ſoluta: ⁊ q̃uis ſimplr̃ ⁊ abſr̃e difficiliꝰ ſit ſoluere mẽbra motiua q̃ꝫ organa ſenſuũ: tñ ꝑ accñs põt eſſe econtrario. cũ .n. organa ſenſuũ pticulariũ ſunt multũ ipedita ꝑpter groſſaꝫ euaporationẽ nõ permittenteꝫ ſpiritus diffundi ad ea: tunc difficilius eſt ea ſolui q̃ꝫ membra organica.

❡ Ubi ſupra in textu. Queſtio. XI.

Queritur vtrũ cor ſit p̃ncipium ſanguis. Arguit̃ ꝙ nõ: q̃ꝛ membꝝ q̃d eſt p̃ncipiũ ſanguinis dꝫ eẽ caliſſimũ iter oĩa mẽbra: q̃ꝛ ſanguis eſt vltimũ nutrimentuꝫ mẽbris aſſimilatuꝫ. ⁊ iõ dꝫ fieri a calore fortiſſimo: ſed cor nõ eſt pars calidiſſima corpis: q̃ꝛ maior caliditas eſt in parte dextra q̃ꝫ in ſiniſtra. cum tñ cor magis declinet ad ſiniſtraꝫ: imo epar: q̃d ꝑbat̃: q̃ꝛ pars dextra in qua eſt epar eſt calidior q̃ꝫ ſiniſtra: q̃d nõ eẽt niſi epar eſſet calidius ip̃o corde. ❡ Itẽ q̃d nõ eſt p̃ncipiũ venarũ nõ eſt p̃ncipiũ ſanguinis: q̃ꝛ ab eodẽ dꝫ oriri ꝯtinẽs ⁊ contentũ: ſed cor nõ eſt p̃ncipium venarum. vt Galienus dicit. ⁊ ꝑbat̃: q̃ꝛ orificia venarum ſunt maiora in epate q̃ꝫ in corde: ⁊ hoc non eſt niſi q̃ꝛ vene oriunt̃ ex epate. ergo non ex corde. ❡ Itẽ illud q̃d acquirit ſuũ eſſe in itermedio cordis ⁊ epatis nõ generat̃ in corde. h̃ eſt euidẽs: ſed ſanguis acq̃rit ſuũ eſſe in intermedio cordis ⁊ epatis. vt pꝫ per Ariſto. qui dicit ſic. De foris q̃dẽ igit̃ alimẽto ingrediẽte in ſuſceptiua loca fit euaporatio ad venas. ibi v̉o permittit̃: vertit̃ in ſanguinẽ: ⁊ vadit ad principium. Ecce ꝙ in venis nutrimentum permixtum vertitur in ſanguinem.

❡ Oppoſitum vult Aꝝ. in lr̃a. ⁊ i libꝰ de morte ⁊ vita.

Dico breuiter dimiſſis alijs ſermonibꝰ ꝙ cor eſt p̃ncipiũ ſanguinis. nã idẽ dꝫ eſſe p̃ncipiũ eius q̃d ꝯtinet̃ in aliquo: q̃d eſt p̃ncipiũ ipſius ꝯtinentis: ⁊ ab eodẽ dꝫ deriuari cõtinẽs ⁊ contentũ nãliter. Sed ip̃m cor eſt principiũ venarũ: ⁊ hoc ꝑbat Ariſto. q̃ꝛ vene nõ trãſeũt per ſubam ipſius cordis: ſed per ſubam epatis. ⁊ h̃ vidit Ariſt. per anathomiã. vt dicit. ſi aũt orirent̃ ab epate nõ deberẽt ꝯtrahi per ſubam ipſius epatis. g̊ nõ oriunt̃ ab epate: ſed a corde. ❡ Iteꝫ ꝑbat̃ alia rõne quã ponit Ariſto. in de morte ⁊ vita. naꝫ cũ aliqua plura ꝯcurrũt ad aliquẽ effectũ: complemẽtũ illius dꝫ attribui nobiliori ⁊ p̃ncipaliori inter alia. ſicut ſi medicus ⁊ medicina cãnt ſanitatẽ: ſanatio illa attribuit̃ medico nõ illi medicĩe: ⁊ ſic in alijs: ſed ad ꝑducendũ nutrimentũ ad formam ſanguinis operat̃ virtus oris vt dicit. ⁊ ſimilr̃ virtus vẽtris: per q̃d itelligit epar ⁊ ſtomacũ. ⁊ ſimilr̃ ip̃m cor operat̃ ad ip̃m nutrimẽtũ reducendũ ad ꝑfectionẽ digõnis ⁊ ad formaꝫ ſanguinis. ⁊ cor eſt p̃ncipalius membꝝ omnibus illis. g̊ complementum digõnis ⁊ ꝑductio nutrimẽti ad formaꝫ ſanguinis dꝫ attribui ipſi cordi: ⁊ ſic cor eſt p̃ncipium ſanguis. Idẽ pꝫ ex alio ꝙ illa pars i qua eſt maxia caliditas eſt p̃ncipiũ ſanguis. naꝫ ſanguis eſt digeſtus vltima digeſtione ⁊ vltimum nutrimentũ. vt Ariſt. dicit. ad h̃ aũt requirit̃ maxia caliditas: q̃ꝛ opꝫ in vltima digeſtione fieri maximã depurationẽ ⁊ ſegregationẽ nutrimẽti ab impuro: ſed ip̃m cor eſt p̃ncipiuꝫ caliditatis: ⁊ in ipſo eſt maxima caliditas: q̃d pꝫ per ſignũ: q̃ꝛ omnia refrigeria ſũt ꝑpter ipꝫ cor. vt Ariſt. dicit in hoc libro. ſi aũt in corde eſt maxima caliditas reſpectu oium aliaꝝ partiũ: ip̃m dꝫ eſſe p̃ncipiũ caliditatis in oibus alijs: q̃ꝛ in ordinatis ꝑ ſe maxime tale eſt cã q̃re oĩa alia ſunt talia. vt pꝫ ex 2° metaphy. ſatis. etiã ip̃m p̃mo format̃ ⁊ eſt p̃ncipiũ gñationis aliaꝝ partiũ: q̃d nõ eſſet niſi eſſet in eo p̃ncipiũ caliditatis: ⁊ illud pꝫ per experientiaꝫ in embrionibꝰ nouiter formatis: q̃ꝛ p̃mũ q̃d generat̃ eſt cor ⁊ alie partes generant̃ ab ipſo. ❡ Sed notandũ ꝙ ſanguis põt capi duplr̃. vno modo pro humore calido ⁊ hũido ſeorſum exñte ⁊ diſtincto ab oibus alijs hũoribus: ⁊ iſto modo cor nõ eſt principiũ ſanguis: q̃ꝛ nõ põt eſſe ſanguis oĩno diſtinctus ab oibus alijs humoribus. ſ. flegmate colera ⁊ melãcolia: q̃ꝛ nutrimẽtũ nõ põt eẽ ita purũ q̃n aliqua portio ipſiꝰ ſit inepta aliqualr̃ ad formã ſanguis: ⁊ magis apta ad aliũ humorẽ. Alio mõ capit̃ ſanguis ꝓ maſſa rubea digeſta 3ª digeſtione: ⁊ iſto modo ſanguis cõpletiue fit in corde: ſed initiatiue fit in venis medijs inter cor ⁊ epar: ita ꝙ in illis icipit rubefieri nutrimẽtuꝫ ꝓſequẽs ad ip̃m cor: ſed tñ nõ accipit ibi cõpletiue formã ſanguis: ſed in corde. ⁊ iſtud fuit intẽtio Ariſt. in auctoritate p̃us ſcripta. veꝝ eſt ꝙ Aꝝ. videt̃ intendere ꝙ ille ſanguis qui gñatur in corde ẽ vltimũ nutrimẽtũ .i. nutrimentũ ꝓductũ ad vltimã diſpõnẽ q̃ fit ꝯueniẽs vt ꝯuertatur in ſubam mẽbroꝝ: ita ꝙ in corde q̃d hꝫ v̉tuteꝫ oium mẽbroꝝ nutrimẽtũ aſſĩlat̃ mẽbris. ⁊ tũc ad vnũq̃dq̃ꝫ membꝝ mutat̃ portio ꝯueniens ſue nãe ꝑ vias ad h̃ nãlr̃ deputataſ. ⁊ tũc mẽbꝝ ꝯuertit in ſuũ nutrimẽtũ ſibi miſſum i ſuã ſubaꝫ ad reſtaurationẽ deꝑditi ꝑ actionẽ caloris. ❡ Medici ãt ponũt ipſiꝰ nutrimẽti q̃ſdã alias digõnes poſteriores añq̃ꝫ nutrimentum ꝯuertat̃ in ſubam nutriti: ſꝫ de h̃ ad pñs nõ itromitto me. ❡ Dubium tñ vr̃ ſi i corde nutrimẽtũ penitꝰ aſſĩlat̃ mẽbris: q̃ꝛ tũc nõ eſt vnũ ⁊ idẽ agẽs diſponẽs nutrimentum ad formã ſubalẽ mẽbri: ⁊ idncẽs ip̃aꝫ formã ſubalẽ: q̃ꝛ ꝯſtat ꝙ ipꝫ mẽbꝝ: q̃d nutrit̃ eſt illud q̃d deducit formã ſubalẽ mẽbri de potentia nutrimenti miſſi ad eũ. g̊ dꝫ diſpõere aliq̊ mõ ip̃m nutrimẽtũ: ⁊ ſic nõ eẽt ſũme ⁊ ꝑfectiſſime diſpoſitum: ⁊ ſic nõ eſſet vltimũ nutrimẽtũ. ⁊ forte nõ fuit intentio Ariſt. ꝙ ſanguis gñãtus in corde ſic eſſet vltimũ nutrimentũ: ꝙ eẽt penitꝰ diſpoſitum ad formã mẽbri: ⁊ nulla vlterior trãſmutatio regreret̃ ad hoc: ſꝫ intelligit ꝙ eſt vltimum nutrimẽtũ. ſ. q̃d infundit̃ vaſis deportãtibꝰ ip̃m: ſꝫ nõ eſt extremũ ſimplr̃: ꝙ nullã diſpõnẽ vlteriꝰ acq̃rat i venis deportãtibꝰ ipꝫ: ⁊ in mẽbro cui vnit̃: imo aliq̃ꝫ diſpõnẽ acq̃rit ibi. Cuiꝰ ſignum põit Alb. ꝙ ſubito decollati vñr emittere lac ex venis. ⁊ iõ vr̃ ꝙ ipꝫ nutrimentũ añq̃ꝫ actu vniat̃ mẽbro: ⁊ educat̃ forma ſubalis mẽbri de potentia eius: acq̃rit aliq̃ꝫ diſpõnẽ quã nõ habuit a corde: ⁊ ille hũor eſt albꝰ ⁊ vocat̃ a medicis cambiũ: ⁊ nõ eſt ſanguis vt dñt. nõ plus ad pñs d̊ h̃.

Ad primũ argumentum di°. ꝙ imo cor ẽ calidiſſima ps ⁊ ñ epar. ꝙ aũt ꝑs dextra ſit calidior q̃ꝫ ſiniſtra h̃ non eſt q̃ꝛ epar exiſtẽs ibi ſit calidius: ſꝫ hoc eſt ꝓ tan-

Textu cõ. 4.

Nõ tamẽ ꝙ alij hũores ſunt ſanguinis ſuꝑfluitates potiuſq̃ꝫ humores ſꝫ Ariſt.

Qualr̃ ſanguis q̃ gñat̃ in corde dicat̃ vltimũ nutrimentum.

ro:qꝛ vt Arˀ.dicit in de ꝑtibꝰ aialiũ.coꝛ eſt pyramidalis fiᶜ: ⁊ hꝫ conuꝫ ſuũ verſus ſiniſtrã ꝑtem: ⁊ baſim vˀſus dextrã: ⁊ qꝛ baſim hꝫ in dextra.ideo ma maioꝛẽ caliditatẽ ĩfluit parti dextre. ❡ Ad aliud dico ꝙ immo coꝛ eſt ꝓ̇ncipium venarum: ⁊ dico ꝙ Galienꝰ in hoc errauit: nec valꝫ ſuũ argumᵐ: ꝙ qꝛ vene maioꝛes ſunt in epate.g̊ debẽt oꝛiri ab ipſo: ⁊ cũ dicit. vnũqḋq꜠ maiꝰ eſt ĩ ꝓ̇nᵒ ſuo: nõ eſt verˀ de maioꝛitate: imo videmꝰ oppoᵐ q̃ſi in oĩbꝰ vt vẽtus in ꝓ̇nᵒ eſt modicꝰ ꝭm Arˀ.z. metheoꝛ. ⁊ ſilr̃ fluuij ſũt in ꝓ̇nᵒ multũ ꝑui.ſilr̃ arboꝛes in ꝓ̇nciᵒ ſuo ſunt ꝑue q̄titis.ſic pꝫ in radicibꝰ: ſꝫ cã q̄re maioꝛes ſũt vene in epate.vt Alb.dicit ibi: ẽ: qꝛ ibi ſugũt maſſaꝫ tyſſanariã nutriᵗⁱ. ⁊ iõ vt meliꝰ totã ſubam illiꝰ maſſe ꝯueniẽtẽ ſugãt facta ſunt oꝛificia eaˀ maioꝛa vˀſus epar. ❡ Ad aliud pꝫ ex dictꝭ.nõ.n.ĩtelligit Ariſ.ꝙ in venis nutriᵗᵘᵐ ꝑfecte accipiat foꝛmã ſanguis: ſꝫ ibi ĩcipit rubefieri ⁊ mltũ appꝛopĩquat ad foꝛmã ſanguis pluſq꜠ cũ erat ĩ ſtõaco: ſꝫ in coꝛde ꝯplet̃.

❡ Cõſequẽs aũt eſt his q̃ dicta ſũt ꝑtrãſire qbꝰ factis. ⁊ vñ ꝓpꝛiũ paſſiõis ſit vigilandi ⁊ doꝛmiẽdi ⁊c̃. Qõ. XII.

Queritur vtˀ ſõnus cãet̃ ab euapoꝛatiõe aſcẽdẽte a loco digõnis ad cerebˀ. vr̃ ꝙ nõ: qꝛ qḋ ẽ ĩfrĩdatio nõ cãtur ab euapoⁿᵉ: qꝛ euapoꝛatio eſt calˀa: cũ aſcẽdat ſurſuꝫ: ſꝫ ſõnus eſt ĩfrĩdatio q̄dã.vt pꝫ in lr̃a. ❡ Jtẽ ꝓ̇uatiõis nõ ẽ

Textu cõ.38. cã poſiᵘᵃ: qꝛ cã ⁊ effectꝰ debẽt ꝓpoꝛtiõari.z. phyſi. Sꝫ ſõnꝰ eſt ꝓ̇uatio q̄dã. vt pꝫ in lr̃a: ⁊ euapoꝛaᵒ eſt qd poſitm̃. vt maᵐ eſt ꝑ ſe. ❡ Jtẽ ſi ſõnꝰ cãet̃ a tali euapoꝛatiõe: tũc aĩalia nõ ſuſcipiẽtia nutriᵗᵘᵐ a q̊ euapoꝛaᵒ talis fieret: ñ doꝛmirẽt: qꝛ remota cã re

Cõmen.5. mouet̃ effectꝰ: ſꝫ illud eſt falſuꝫ: qꝛ Cõmenta.dicit in zᵒ de aĩa: ꝙ rane magne doꝛmiũt ꝑ totã hyemẽ ⁊ q̄dã mures: ⁊ nõ ſuſcipiũt nutrimẽtũ: a quo caloris actione eleuetur euapoꝛatio ad cerebꝛum.

❡ Oppoſitum vult Ariſtotiles in littera.

Eſt ĩtelligẽdũ ꝙ cãˀ q̄dã ſunt cãe ꝑ ſe: ⁊ q̄dã ꝑ accñs: ⁊ q̄dã ꝓpinq̄

T.ꝯ.32.⁊.33. ſeu imeᵗᵉ: ⁊ q̄dã remote ſeu meᵗᵉ. ⁊ h̄ pꝫ.z.phyſico.

Textu cõ.3. ⁊.xi.meᶜᵉ. ❡ Tũc dico ꝓ̇ᵒ ꝙ euapoꝛaᵒ talis nõ eſt cã ꝑ ſe ſõni: qꝛ qḋ eſt aliqd poſitm̃ nõ ẽ cã ꝑ ſe ſõni eo ꝙ ſõnꝰ eſt ꝓ̇uatio q̄dã.ꝓ̇uatiõis aũt nõ ẽ cã poſitiua ꝑ ſe: ſaltẽ efficiẽs: qꝛ agẽs nõ ĩtẽdit ꝑ ſe ꝓ̇uare: ſꝫ ĩducere foꝛmã ſuã: ⁊ ſi intẽdit coꝛruptionẽ aliq꜠ ⁊ ꝓ̇uationẽ h̄ eſt ex ꝯñti: ĩquãtũ foꝛmã ſuã nõ põt ĩducere in mã niſi aliã coꝛrumpẽdo.ꝯſtat aũt ꝙ ſi euapoꝛaᵒ eẽt cã ꝑ ſe ſõni eẽt cã efficiẽs: qꝛ nõ poneret̃ eẽ ſubꝫ ſõni: qꝛ tũc euapoꝛaᵒ doꝛmiret: neq꜠ foꝛma: qꝛ foꝛmã nõ hꝫ ſõnus ꝓ̇uatio q̄dã exñs: neq꜠ finis: qa ſõnꝰ nõ eſt gr̃a euapoꝛatiõis: nec ꝑꝑ eã.q̄re nõ erit cã ꝑ ſe niſi efficiẽs. ⁊ h̄ eſt ĩpoſſe: qꝛ eſt qd poſitiuũ.vt dcm̃ eſt. Et poſſet ſic foꝛmari rõ. ſi euapoꝛatio eẽt ꝑ ſe cã ſõni eẽt cã efficiẽs: qꝛ nõ alr̃ põt eẽ cã: ſꝫ nõ põt eẽ cã effectiua ꝑ ſe vt ꝓbatũ ẽ. ❡ Jteꝫ qḋ ꝑ ſe nõ ĩtendit ſõnũ nõ eſt cã ſõni ꝑ ſe: qꝛ vlr̃ effectus ꝑ ſe eſt ꝑ ſe ĩtentus a cã ſua vel appetitu nãli: ſi ſit cã nãlis: vel appetitu animali.ſi ſit cã volũtaria: ſꝫ euapoꝛatio a loco digõnis eleuata poſtmodũ aggrauata ⁊ ĩfrigidata a cerebꝛo nõ intẽdit per ſe ⁊ ꝑ foꝛmã ſuã ĩducere ſõnũ: ſed ꝑ ſe rõne frigiditatis ĩtendit ĩfrigidari: qꝛ vnũqḋq꜠ agẽs intẽdit ꝑ ſe facere ſibi ſile: ⁊ rõne grauitatꝭ ĩtẽdit ⁊ appetit moueri deoꝛſũ: ꝙ aũt illũ motũ deoꝛſuꝫ ꝯſeq̄t̃ impoᵃ ſentiẽdi hoc euapoꝛatio ꝑ ſe nõ ĩtẽdit. ❡ zᵒ dico ꝙ euapoꝛatio infrĩdata a cerebꝛo eſt cã ꝑ accñs ipſius ſõni: qꝛ qḋ eſt cã alicuius ad qḋ ꝯſeq̄t̃ ſõnus eſt cã ſõni ſaltẽ ꝑ accñs. h̄ eſt euidens.z.phyſicoˀ. Textu cõ.33.

Sꝫ euapoꝛatio eſt cã alicuiꝰ ad qḋ ꝯſequit̃ ſõnus. nã euapoꝛatio ĩfrigidata deſcẽdens deoꝛſuꝫ eſt cã ꝯuentus ⁊ recipꝛocatiõis ſpũum a mẽbꝛis exterioꝛibus ad interioꝛẽ locũ: qꝛ illa euapoꝛatio eſt frigida: ⁊ ſic eſt ꝯ̄riũ ſpũi q eſt calidus. vt dic̃ Cõmẽta. ⁊ iõ ipm̃ repellit ad ſuã oꝛiginẽ: ⁊ eſt cauſa ꝓhibẽs ſpũs diffundi a coꝛde ad oꝛgana exterioꝛa ſenſuũ. opilat.n. ⁊ obſtruit vias ſpũum qbꝰ hñt venire ab ĩterioꝛibus ad exterioꝛa.ſicut pꝫ ꝙ nubes ꝓhibẽt lumẽ ſolis diffundi a ſuꝑioꝛi loco vſq꜠ ad terrã. vt exẽplificat Auerro.ꝯuentus aũt ⁊ recipꝛocatio ſpirituũ ad ĩterioꝛa: ⁊ ꝓhibitio influxꝰ a coꝛde ad exterioꝛa cãnt ipoᵃᵐ ſentiendi que eſt ſõnꝰ.vt ꝓ̇us dictuꝫ fuit: ⁊ ſic ſeq̄t̃ nec̃io ꝙ euapoꝛaᵒ eſt cã ꝑ accñs ipſiꝰ ſõni. ❡ Jtẽ qḋ eſt cã ſõni: ⁊ nõ eſt cã ꝑ ſe ⁊ eſt eius cã ꝑ accñs: eo ꝙ ꝑ ſe ⁊ ꝑ accñs ſufficiẽter diuidunt cãm. vt pꝫ.z.phyſi. Sed euapoꝛaᵒ nõ eſt cau- Textu cõ.33. ſa ſõni ꝑ ſe vt oñſuꝫ eſt: ⁊ tñ eſt cã eius ꝭm ꝙ ꝓbat Arˀ.multis ſignis. vnũ eſt ꝙ oĩa ſõnifera .i.maxĩe ſõnũ inducẽtia cũ ſuſcipiunt̃ in cibũ ſunt multum vapoꝛatiua. vt patꝫ de mãdragoꝛa ⁊ opio ⁊ vino ⁊ aromatica.oĩa.n. h̄ incoꝛpoꝛata ĩducũt quãdã grauedinẽ capitis: ⁊ h̄ nõ ẽ niſi ꝑꝑ euapoꝛationẽ multã que eleuat̃ ab eis ꝑ caloꝛẽ digeſtũ: ⁊ ſic pꝫ ꝙ illa ſõnifera ſũt multũ euapoꝛatiua: ⁊ ꝓpter aliud nõ eſt niſi qꝛ vapoꝛ eſt cauſa aliqua ſõni. ❡ Jtẽ pꝫ ex alio qꝛ maxĩe põt ſõnus poſt ſumptionẽ nutrimẽti: cũ caloꝛ multũ eleuat euapoꝛationẽ ad cerebˀ: qḋ nõ eẽt niſi euapoꝛaᵒ eẽt cã ſõni. Et pꝫ in pueris q in ꝓ̇ᵃ etate multũ doꝛmiũt: qḋ nõ eſt: niſi qꝛ multa euapoꝛaᵒ eleuat̃ ad caput ipſoˀ: ĩmo fere omne nutrimẽtũ fert̃ ſurſuꝫ ꝓpter foꝛtitudinẽ caloꝛis et facilitatẽ euapoꝛãdi que eſt in nutrimẽto propter hũiditatẽ. ⁊ alia q̄dã ſigna ponit Arˀ.que ſunt manifeſta. ❡ 3ᵒ dico ꝙ euapoꝛaᵒ ĩfrigidata deſcẽdẽs ĩferius eſt cã remota ſomni: qꝛ illud eſt cã remota alicuiꝰ effectus: ĩter qḋ ⁊ ipm̃ effectũ ĩteruenit aliqua cã media: h̄ eſt manifeſta.zᵒ phyſico. Sed ĩter euapoꝛationẽ infrĩdatã deſcẽdẽtẽ ⁊ opilantẽ vias ſenſuũ eſt cã intermedia.ſ.ꝯuentus ſpũum ⁊ receſſus ab exterioꝛibꝰ oꝛganis: ⁊ ꝓ̇uatio influxus ſpirituũ a coꝛde ad exterioꝛa: ex qbꝰ ſeq̄t̃ impoᵃ ſentiẽdi in oꝛgãis ſenſuũ ꝑticulariũ ⁊ in ſenſu cõi ꝭm habitudinem ad eos.g̊ eſt cã meᵗᵃ ſeu remota. ❡ Eſt tñ ĩtellĩdũ ꝙ nõ eſt cã per accñs caſualis ⁊ foꝛtuita: qꝛ iſtã nõ ꝯſequit̃ effectus niſi raro ⁊ in minoꝛi parte. vt pꝫ.z.phyſico. talẽ aũt euapoꝛationẽ cõſequit̃ ſõnus vel ſemper vel vt frequẽter: ſed eſt cauſa per accñs necĩa cãns ipm̃ ſõnũ. ſicut ꝓ̇uatio eſt cauſa per accñs gnãtionis. vt pꝫ ꝓ̇mo phyſico. ⁊ tamen necãrio requiſita: ⁊ talẽ cauſam per accñs hñ põt ſcientifice ꝓcedẽs ꝯſiderare: lꝫ nõ cãm per accidens ꝓ̇mo modo. ❡ Eſt vlterius ſcienduꝫ ꝙ qꝛ euapoꝛatio ĩfrigidata a cerebꝛo eſt cã ſõni. vt ꝓ̇us dcm̃ ẽ. Ex h̄ poſſet capi inteˀ cuiuſdã verbi Commẽtatoꝛis.dicit.n. Cõmentatoꝛ ꝙ cerebˀ eſt cauſa in ſõno quoquo modo magis q꜠ ĩ vigilia.hoc.n. põt intelligi ſic. qꝛ cerebˀ non eſt cauſa in vigilia: niſi qꝛ mediante cerebꝛo ſpũs aĩales deferuntur ad oꝛgana ſenſuũ exterioˀ. non aũt ad oĩa oꝛgana

ꝑticulariũ ſenſuuꝫ deferunt ſpũs cerebro mete: qꝛ tactus ⁊ guſtꝰ nõ tẽdũt ad coꝛ mete cerebro. vt Ar. dicit in de morte ⁊ vita: ⁊c nõ eſt vlr cã vigic: ſꝫ euaporatio ĩfrita a cerebro cũ deſcẽdit ad ĩferiꝰ ĩpedit diffuſionẽ ſpũuꝫ ad oĩa organa ſenſuũ ꝑtirium: ⁊c cerebꝛ ẽ cã ſõni magis vlr. ſi meliꝰ ĩtelligis bom ẽ.

Ad primũ argm pꝫ ex dictis. ꝯit. n. ꝙ ſõnus nõ ꝑ ſe cãtur ab euaporatiõe calida: ſꝫ ꝑ accñs bñ põt: qꝛ ꝯriũ bñ ẽ cã ꝯry ꝑ accñs .ſ. ꝑ antipiſtaſim. vt pꝫ p̊ metheoꝛ. Sꝫ nõ ẽ ĩtellnm ꝙ ſõnus eſt ĩfridatio corporalr: ſꝫ ipm ſõnũ ꝯcomitatꝛ ĩfridatio. ĩquãtũ. n. ſpũs reciprocantꝛ ad ĩtra relinquuntꝛ mẽbra exteriora infrita ⁊ ĩmobilia a ſenbꝰ exterioribꝰ: ⁊ lꝫ cãetꝛ ꝑ accñs ab euaporatione que ꝑus fuit calida: ⁊ poſtmom cũ ꝑuenit ad cerebꝛ ĩfrita fuit vt patuit ꝑus. ¶ Ad aliud pꝫ ex dictis. non. n. pono ꝙ euaporaº ſit cã ꝑ ſe ſõni: ⁊ h̄ ꝯcludit. vt dictuꝫ eſt ꝑus: gn tñ ꝑ accñs nõ opꝫ. ¶ Ad aliud dico: ꝙ lꝫ illa aĩalia in hyeme nõ accipiãt nutrimentũ: tñ ſufficiẽter ſumpſerũt in eſtate qd̄ eis ſufficit ꝑ totã hyemẽ ⁊ h̄ eſt: qꝛ caloꝛ ipſoꝝ debilis eſt: tũc nõ multũ velociter digerit nutrituꝫ. Sꝫ diu agit in ipm eleuãdo euaporationẽ ad cerebꝛ vel ad proporle cerebro: ⁊c diu dormiũt vel ſaltẽ ſtãt in cauernis ⁊ q̇eſcunt nõ q̇rẽdo nutrimentũ.

¶ Amplius autem ex laboribus quibuſdam ⁊c̃. Queſtio. XIII.

VTrum laboꝛ corlis inducat ſomnũ. Argꝛ ꝙ nõ: qꝛ qd̄ inducit calorẽ nõ ĩducit ſõnũ: eo ꝙ ſõnꝰ ẽ infridatio q̄dã: ſꝫ laboꝛ corlis ĩducit caliditatẽ: qꝛ fit cũ motu locali vel eſt ideꝫ qd̄ motꝰ localis: cuiꝰ eſt calefacere. vt pꝫ. 2º celi ⁊ mũ. ⁊ ad ſenſuꝫ videmꝰ aĩalia ꝑ motũ calefieri. ¶ Itẽ qd̄ diffundit calorẽ ⁊ ſpm̄ ab ĩterioribꝰ ad exteriora nõ ĩducit ſõnũ. nã ſõnꝰ fit ꝯrio mõ: ſꝫ laboꝛ corlis diffundit ſpũs ab ĩteriobꝰ ad exteriora. nã nã mittit calorẽ ⁊ ſpm̄ ad mẽbra exteriora q̄ opantꝛ in labore corli. q̄re ⁊c̃. ¶ Itẽ vnũ oppotoꝝ nõ ĩducit reliquũ. h̄ ẽ maª. Sꝫ laboꝛ corlis cũ ſit cũ motu: oppr ſõno q̄ eſt ĩmobilitatio quedã. hoc pꝫ in lr̃a.

¶ Oppoſitum vult Ariſtotiles.

Primꝰ modus.

Dicendũ eſt ꝙ ſic: ⁊ hꝰ aſſignantꝛ 2º modi. Unꝰ eſt quẽ Ar. vr̃ ĩtẽdere: ꝙ laboꝛ corlis v̾tute motꝰ fortificat calorẽ nãlẽ digeſtũ: qꝛ vigoratꝰ eleuat euaporionẽꝫ: ex nutrito reſiduo: quã ꝑus nõ eleuabat vel ĩ tãta mltitune. ⁊ illa euaporatio ꝑueniens ad cerebꝛ ĩfrigidatꝛ ⁊ facit ſõnũ mõ ꝑus dcõ: ⁊ hoc ẽ verũ niſi nutrimẽtũ ſit nimis fridũ. vt dicit Ar. intm̄. n. poſſet eſſe fridũ ꝙ caloꝛ ꝑ laborẽ ĩductus nõ faceret ipꝫ euaporare ſufficiẽter ad cãndũ ſõnũ: vel põt ꝯtingere ꝙ laboꝛ corlis ⁊ caliditas quã ĩducit nõ mittit nutrim̄tũ in locis digõnis qd̄ opatꝛ in ſubam corꝑis vel in aliquẽ humorẽ ĩmãlẽ viſcoſuꝫ reſoluẽdo ipm: ⁊ faciẽdo vaporare caliditatẽ apiũt poros ſubtilitate penetrãt leuite exteriꝰ euaporãt ſpũs ⁊ euaneſcũt: ⁊ ſic ꝑtes laborãtes relinquuntꝛ fride. poſſet ſic ꝓbari ꝯ. illud qd̄ facit euaporationẽ aſcẽdẽtẽ ad cerebꝛ põt ĩducere ſõnũ. ſi illa euaporatio ſit ſufficiens ad opilandũ vias ſpũum. laboꝛ corporalis hoc facit aliquotiẽs. q̄re ⁊c̃. ¶ Aliũ aũt mom vr̃ tãgere Albertꝰ in q̄dã digreſſiõe: ꝙ laboꝛ corlis eſt hoc mõ cã ſomni: qꝛ in labore tali. mlti ſpũs ꝯſumuntꝛ ⁊ euaneſcũt a ꝑtibꝰ exterioribꝰ. ⁊ tũc facta magna cõſumptione ſpũum. ĩfridantꝛ partes ille depaupate ſpiritibꝰ ⁊ cõprimuntꝛ pori. ⁊ tunc ſpũs reſidui repcutiuntꝛ ad interiꝰ: ne oĩno deꝑdantꝛ: ⁊ ſic ĩmobilitantꝛ organa exteriora ſenſuuꝫ pp defectũ ſpũum. Sed puto ꝙ nõ ſit ꝓpe ſõnꝰ niſi ſit ibi euaporatio aliq̄ ad cerebꝛũ: ſꝫ eẽt q̄dã paſſio ſilis ſõno. Frigiditas. n. ĩnata eſt ꝯſtrĩgere corpꝰ intantũ ꝙ reddit ipm minoris q̄ꝫtitatis. Cuiꝰ ſignũ ꝙ fridũ elntũ eſt minime q̄ꝫtitatis ĩter oĩa elnta. vt dicit Cõmentatoꝛ.

Scd̃us modus Alberti.

Nõ q̃liter labor iducat ſomniũ.

Nõ q̃r cõtingit aliq̃ꝫ opõneꝫ fieri in aiali q̄ nõ ẽ ſõnꝰ: ſed ẽ paſſio quedã ſono ſilis ꝯtra Albertũ.

Ad primũ argum dico ꝙ bñ ꝓbat ꝙ laboꝛ corlis nõ ĩducit ſõnũ directe ⁊ ꝑ ſe ⁊ ĩmete: gn tñ ꝑ accñs modis ꝑdictis nõ ꝯit. ſic diceremus ꝙ caloꝛ eſt quodãmõ ꝑ accñs cã pluuie nõ ꝙ ꝓpinq̄: ſed remota ⁊ ſm accidens: qꝛ eleuat vaporẽ ſurſum q̄ ibi ꝑueniẽs ĩfrigidatꝛ ⁊ ꝯdẽſatꝛ in pluuiã. vt pꝫ p̊ metheoro. ¶ Ad aliud cũ dr̃ ꝙ diffundit ⁊c̃. veꝝ eſt vt ſic: ſed rõne alteriꝰ põt eſſe cã ſõni. ſ. rõne euaporatõis ⁊c̃. ¶ Ad aliud veꝝ eſt ꝙ vnũ oppoſitoꝝ ꝑ ſe nõ ĩducit alteꝝ: ſed ꝑ accñs bene. Uel dicamus ꝙ laboꝛ corlis: ⁊ ſõnus nullo mõ opponuntꝛ: qꝛ nõ oĩs q̇es opponitꝛ oĩ motui: ſꝫ q̇es ab aliq̊ mõ ꝑcipue ĩ termĩo a quo opponitꝛ illi motui. nũc aũt ſõnꝰ nõ eſt q̇es a labore corli ſꝫ quã aliquis q̇eſcat in termĩo a quo ĩcipit laboꝛ corlis. Sꝫ magis eſt q̇es ab ope ſentiẽdi: ⁊ adhuc nõ eſt ꝓpe q̇es: ĩmo ſile q̇eti: qꝛ ſentire non eſt motus: vt dicit Ariſt. in. 3. de aĩa. Et h̄ q̇es eſt aut oppor motui ꝓpe lodo de q̇ete. vt pꝫ. 5. phyſi. ſed ſõnus eſt ſilis q̇eti: qꝛ eſt q̄dã vacatio ſeu ceſſatio ab ope ſentiendi. ¶ Et eſt ĩtellndũ: ꝙ lꝫ laboꝛ corlis poſſit inducere ſõnũ mõ ꝑdicto: tñ ꝯit q̄buſdã hoĩbꝰ cuꝫ multũ laborauerũt exceſſiue ꝙ nõ pñt dormire niſi poſt lõgum tp̄s: ⁊ aſſumpto alimento de nouo. Cuiꝰ forte rõ eſt: qꝛ laboꝛ ille exceſſiuꝰ intm̄ forticat calorẽ ſuũ ꝙ nõ ſolũ eleuat euaporatiões a loco digõnis: ſed etiã eas cõſumit vel nimis ſubtiliat vt poſſint exire per poros corporis per modũ ſudoris: qui etiaꝫ pori per fortem calorem aperiuntꝛ.

Textu cõ. 28 T. c. 53. ⁊. ide.

¶ Si. n. ꝯtingat defectũ aĩe ſõnũ eẽ ꝯtingit ſõniũ eẽ ⁊ fantaſma. Qõ. XIIII.

QUerit vtꝝ ꝓfunda cogitatio ĩducat ſõnũ. Argꝛ ꝙ nõ: qꝛ qd̄ impedit digõnẽ nõ eſt cã ſõni. nã ſõnus cãtur a calore digerẽte cũ eleuat euaporationẽ ad cerebꝛ: ſed ꝓfunda ſpeculatio impedit digõnẽ: qꝛ tũc mittuntꝛ ſpũs abũdãter ad cerebꝛ in quo ſunt v̾tutes cogiue deſeruiẽtes et ipſa v̾tus cogiua: ⁊ ſic locus digõnis remanet minꝰ calidus: ⁊ ſic ĩpeditꝛ digeſtio ⁊ eleuatio euaporatiõis. ¶ Itẽ illud qd̄ req̇rit vſum ſenſuũ nõ eſt cã ſõni: qꝛ ſõnus eſt euacuatio ab vſu ſenſuũ. Sed cogitatio ꝓfunda req̇rit vſum ſenſuũ: qꝛ v̾tutes ĩteriores depẽdẽt in ſuis opõnibꝰ a v̾tutibꝰ exterioribꝰ ⁊ cogitatio fit ꝑ v̾tutes interiores. ¶ Itẽ qd̄ eſt cauſa diffuſionis ſpũum ab ĩterioribꝰ ad exteriora nõ eſt cã ſõni: qꝛ ⁊ ſõnꝰ fit oppto mõ: ſꝫ ꝓfunda cogitaº eſt cã diffuſiõs ſpũum ab ĩterioribꝰ ad exteriora: qꝛ ꝯponũt ſpm̄ ad cerebꝛ vbi ſunt v̾tutes ſenſitiue ĩtrinſece. ¶ Itẽ Ariſ. dicit: ꝙ aĩe defectio nõ eſt ſõnus. ⁊ nihil aliud ĩtelligit ꝑ aĩe defectioneꝫ q̄ꝫ cogitationẽ ꝓfundã: vel illud qd̄ ꝓuenit a cogitatiõe ꝓfunda. vt vr̃ in lr̃a: ⁊ expoſitoꝛ dicit. q̄re ⁊c̃.

¶ Oppoſitum vult plane Cõmẽtatoꝛ ⁊ Albertꝰ.

Aliqui dñt abte ꝙ cogiº profunda īducit ſōnū ⁊ h̄ ꝑ iſtū modū: qꝛ cum aliqs ꝓfunde cogitat ⁊ p̄cipue circa aliqđ ſubtile ⁊ diffile ſpūs reuocant̄ ab orgāis exteriob⁹ ad organuꝫ v̄tutis īterioris labotis in illa ꝓfunda cogine. h̄ .n. hꝫ aīa. cū aūt aliq̄ v̄t⁹ viget ī opōne ſua: ⁊ ē nec̄ia opō alic⁹ v̄tutis. tūc aīa reducit inſtrā qb⁹ vtit̄ in alijs actiōib⁹ ad illā actionē q̄ eſt nec̄ia vl' quā magis ītēdit: vt. ſ. magis vigeat in illa actiōe. ⁊ h̄ dicit cōmēta. ſic igr̄ ī cogine ꝓfūda ſpūs reducūt̄ ab exteriorꝝ ſenſuū organis ad iuuādū cogiuam ⁊ v̄tutes ei ſubſeruiētes: ⁊ ſic organa exteriora remanent ſine ſpiritib⁹ aīalib⁹. ſer ꝙ īmobitur ⁊ īducit̄ ſōn⁹. ¶ Sꝫ illud nō vr̄ ſtare: qꝛ Arꝝ. nō ponit ſōnū eē quācūqꝫ īmobilitatōeꝫ ſenſuū exteriorꝝ: ſꝫ īmobinem ꝑꝑ reciprocationē ſpūum a frida euaporatōe deſcendēte opilāte vias. h̄ aūt nō ponūt iſta accidere in cogine ꝓfunda. ¶ Alij dñt ꝙ talis labor ſpūalis ⁊ ꝓfūda cogita° nō eſt. ſic īductiua ſōni ꝓp̄e dicti: ſic̄ ꝓbatū eſt: ⁊ dñt h̄ eē ītētionē Arꝝ. qꝛ plane ⁊ ex ītētiōe ꝓbat ꝙ aīe defectio nō eſt ſōn⁹: ⁊ ꝑ anie defectionē inteit illā impoam ſentiēdi q̄ ꝓuēit a cogine ꝓfunda vt dñt. ¶ Rō q̄ dñt Arꝝ. h̄ ꝓbare eſt iſta. ſi patientes aīe defectionē dormiūt. tūc fanta apparētia eis ſūt ſōnia. ſōniū. n. ē appꝑº fantum in ſōno: ſꝫ h̄ eſt falſum: qꝛ ea q̄ eis appꝑent nō ſūt ſōnia. g̊ nō dormiūt: ſꝫ ſine dubio: ſi bñ īſpiciat̄: vr̄ Arꝝ. ñ īnuere ibi deſtructionē. bñ facit illā ꝯñam: ſꝫ ꝯñtis deſtructōeꝫ nō exp̄mit. ſ. ꝙ talia nō ſint ſōnia: īmo iſti ſupplēt de ſuo. ⁊ iō Arꝝ. vr̄ hoc relinquere ſub dubio: ſꝫ bñ verꝝ eſt ꝙ p̄us abte dic̄ ꝙ aīe defectio nō eſt ſōn⁹: ⁊ illud vr̄ ꝯdicere v̄bis cōmētato. qꝛ Cōmēt. dic̄ ſic. Et nō oīs ſenſus fit debilite ſenſuū. fit. n. a cogitane aliq̄ in re aliq̄ qñ ſenſus cōis ꝓfundat̄ ad iuuāduꝫ cogiuam. Et parꝝ poſt dic̄. Or cū cogitauerit hō in re aliq̄ maxie diffili ꝯit ei ſōn⁹. Et poſſum⁹ dr̄e. vt illa ꝯtrouerſia ſoluat̄: ꝙ hō ꝓfūde cogitāſ pōt zr ſe hr̄e q̄ꝫtū ad organa ſeu loca digōnis. vnoº ꝙ in ipſis locis digōnis ſit nutritum vel portio nutriti ſufficiens ad multā euaporationē. Alio°: ꝙ in eis nō ſit nutrimētū vel nō in q̄ꝫtite: aut q̄litate ſufficiēti ad ml'tā euaporationē ſufficiētē ad ſōnū. mō p̄ ꝯit. ſ. ꝙ hō ꝓfunde cogitās ⁊ attēte hēat in locis digeſtiuis nutrimētū ſufficiēs ad euaporationē. ¶ Tūc pōt dici ꝙ cogiº ꝓfūda ml'tū ⁊ attēta p̄cipue circa aliqđ diffile multū ⁊ ſpūale īducit ſōnū ꝓp̄e dcm̄: ⁊ h̄ pōt teneri duobus modis. vno°: qꝛ in cogine tali calor ⁊ ſpūs reducunt̄ ab orgāis exteb⁹ ad īteriora vt aīa magis vigeat in illa actiōe. calor aūt ⁊ ſpūs ab exteriorib⁹ reducti ⁊ vniti ad ip̄m cor multū augmētāt ⁊ vigorāt calorē digeſtiū cordis ⁊ aliorꝝ membrorꝝ digeſtiuorū: q calor vigorat⁹ eleuat a nutrito euaporationē ad cerebꝝ ⁊ fit ſōn⁹ mō ſepe p̄us declarato: ⁊c eſt ꝓp̄e ſōn⁹. ſi aūt poneret̄ ꝙ opō v̄tutl coginе ⁊ aliarꝝ ſubſeruiētiū ei nō exercet̄ ī corde: ſꝫ in cerebro. ſic̄ cōiter ponit̄. tūc poſſꝫ dici ꝙ ī ꝓfunda cogiue multi ſpūs ⁊ calores a corde mittunt̄ ad cerebꝝ in quo oꝑant̄ ille v̄tutes: ⁊ cuꝫ illis multis ſpiritib⁹ eleuat̄ euaporaº ad cerebꝝ q̄ ibi ꝑueniēs īfridat̄ ⁊ cāt ſōnū mō cōi. ſi aūt ꝯtigat cū hō ꝓfunde cogitat ꝙ ī locis digōnis nō ſit nutritum: aut nō ſit ī ſuffite q̄ꝫtite: aut nō ſit in debita diſpōne ad euaporādū. tūc fortis cogitatio poterit inducere aliq̄ꝫ paſſionē cōſil'em ſōno: qꝛ calor ⁊ ſpūs reuocabunt̄ a mēbris exteriorib⁹ ad interi⁹ ⁊ īmobilitabunt̄: ⁊ nō ſentiet hō ꝑ ſenſus exteriores: ñ tñ erit ꝓp̄e ſōnus. ſi nō fiat ibi aliq̄ euapora°: ad cerebꝝ: ⁊c ītellexit Arꝝ. cū dixit. aīe defectionē ſōnū nō eē: ⁊ p̄º mō pōt ītelligi Cōmētator.

Ad primū argm pōt dici: ꝙ illud qđ oīo īpedit digōnē ⁊ ſm ꝙ īpedit ñ ē īductiū ſōni. Et cū dr̄ ꝙ ꝓfunda cogita° īpedit digōnē. dico ꝙ verꝝ ē aliqualr̄ īquātū mittūt̄ ſpūs ad cerebꝝ ſꝫ vnā viā. q ſi nō mitterent̄ calor eēt fortior: tñ nō oīo īpedit illud digōnē: īmo cū ꝓfunda cogine ſtat ꝙ calor digeſtiu⁹ agat in nutrimētū: ⁊ facit euaporationē: ⁊ illa euapora°: conat̄ aſcēdere ꝑ ſpūs q ad cerebꝝ mittunt̄. Et ex illo pꝫ ꝙ nō ē bom ſtudere īmete poſt cibū vt aliq dñt: qꝛ ml'ti ſpūs mittunt̄ ad exteri⁹ cordis ⁊ debilitat̄ calor digeſtiu⁹. ¶ Uel poſſet dici ſm aliā viaꝫ ꝙ īmo cogi°: ꝓfunda iuuat digōnem mō p̄dcō: ⁊ cū dr̄: in ꝓfunda cogine mittunt̄ ſpūs in abūdātia ad cerebꝝ: dr̄et̄ ꝙ nō eſt verꝝ: qꝛ ille v̄tutes nō ſunt ī cerebro: nec ibi oꝑant̄: ſꝫ magis in corde: ſꝫ cū dñr eē ī cerebro h̄ eſt īquātū medib⁹ cellulis cerebri ꝑueniūt īmutatōes ad cor: vel qꝛ mēſurat calorē cordis ad oꝑa iſtarꝝ v̄tutū. ¶ Ad aliud dico ꝙ ꝓfunda cogiº nō req̄rit vſuꝫ ſenſuum exteriorꝝ ſil' exiſtere: ſed bñ req̄rit ꝙ ſenſus exteriores fuerit in actu: qꝛ hō nō pōt cog̊ſcere đ aliq̊ qđ p̄us nō fuerit aliq̊ mō ī ſenſu exteriori: ꝙ tñ dū hō cogitat oporteat ip̄ꝫ vti ſenſib⁹ exteriob⁹ nō ē verꝝ: īmo vt dic̄ Cōmē. v̄tus cogitatiua viget apud q̄etē ſenſuū. vt pꝫ bñ ī ſōno. Et cū dr̄ ꝙ v̄tutes īteriores depēdēt in opōnib⁹ ſuis ⁊c̄. verꝝ eſt ꝙ v̄tutes q̄ꝫtū ad p̄mas īmutatiōes ſuas depēdēt a ſenb⁹ ꝑtib⁹ ī actu ſaltē vt ab effite nō ꝯſeruante: ſed cū īmete ab eis ⁊ imagīes ſenlium ⁊ ītētiōes ſūt īterius reſeruate. tūc nō oꝫ ſi debēt oꝑari īteriores v̄tutes ꝙ exteriores oꝑent̄. Cū g̊ dr̄. id qđ req̄rit vſum ſenſuū nō īducit ſōnū: verꝝ eſt qđ req̄rit vſum ſenſuū actu eē nō īducit ſōnū īquātū h⁹: ſꝫ qđ req̄rit vſuꝫ ſenſuū p̄fuiſſe pōt īducere ſōnū. ſic aūt ē in ꝓpoſito. ¶ Itē illud qđ req̄rit vſum ſenſuū pōt īducere ſōnū: ſic̄ labor corporalis req̄rit vſuꝫ ſenſuū q̄ꝫdiu eſt: ⁊ tñ īducit ſōnū: ſꝫ nō ipſo manēte. q̄ꝫdiu. n. ē labor corꝑalis ñ eſt ſōn⁹. ¶ Ad aliud pꝫ ex diſtōne. ītēdit. n. Arꝝ. ꝙ aīe defectio nō ē ſōn⁹ vl' nō īduc̄ ſōnū. ſi ſolū ſit retractio ſpūum ab exteriorib⁹ orgāis: ⁊ nō fiat euaporatio aſcēdēs ad cerebꝝ: ſꝫ tñ aliqđ ē bñ ſil'e ſōno. ¶ Et ē nōnm ſic̄ dic̄ Alb. ꝙ qñqꝫ ēt affectio vehemēs circa aliqđ delectale exñte īducit ſil'em diſpōnē ſōno vt cū aliqs videt vel audit aliq̄ circa q̄ multū afficit̄: ⁊ h̄ ꝑ illuꝫ modū. qꝛ tūc ꝯit ꝙ calor ⁊ ſpūs ꝓtēdunt̄ ad exteriora ⁊ ꝯſumūt hūidū qđ eſt in eis ⁊ euaporāt ⁊ debilitant̄ ſpūs. ⁊ tūc vicit mēbra extera frig⁹ ⁊ reuocāt̄ ſpūs ad īteriora vt repet̄: ⁊ īducit̄ aliqđ ſil'e ſōno. et iō eſt vt dicit Alb. ꝙ reges ⁊ magnates p̄cipiūt muſicas molliter canere cū vadūt ad dormiēduꝫ vt citi⁹ dormitēt. h̄ ēt ē cā ꝙ hoīes dormiūt ad viellas ⁊ ſimphōias ex q̄cūꝫ: tñ cā ſpūs retrahere dr̄ ab exteriorib⁹ ⁊ īmobilitētur organa ſenſuū nō eſt ſōn⁹ niſi euaporaº aſcēdat ad cerebꝝ mō p̄us decl'ato ſe hñs. ¶ Et ē ēt nōnm ꝙ in profunda cogine cū ſpūs mittunt̄ ad īteriora vl' ex q̄cūqꝫ alia cā ꝙ ſi ꝯtigat ꝙ nō īueniat̄ nutrimentū. tūc cū multū fortificet̄ calor nālis ꝑ vnionem ipſorꝝ ſpūum agit in humidū radicale et ꝯſumit ip̄ꝫ ⁊ exiccat̄ corp⁹ et attenuat̄: et qñꝫ attrahit malas mās ad cor: et icēdit eas ⁊ facit egritudinē:

⁊ h̄ eſt cā ꝙ multū ſtudētes ieiuni ⁊ parū comedē
tes fiūt macilēti ⁊ ſicci: ⁊ ꝑꝑ hoc ēt ꝓhibet Ariſto.
Alexan. in de ſecretis ſecretoꝝ ne doꝛmiat ieiun⁹:
qꝛ caloꝛ vnit⁹ i ſōno attrahit malos hūoꝛeꝫ ad coꝛ:
⁊ icēdunt̄ ibi ⁊ gnānt̄ ibi peſſime egritudies ⁊c̄.

¶ Omnium vo que in coꝛpoꝛe frigidiſſi
mum cerebꝛuꝫ. non habentibus vo que
equiualet huic pars ⁊c̄. Qō. XV.

QUeritur vtꝝ cerebꝝ ſit fridiſſi
ma ꝑs coꝛpis. Argr̄ ꝙ
nō: qꝛ ꝑs in q̄ dn̄at̄ terra eſt fridioꝛ illa
in q̄ dn̄at̄ aq̄. nā terra fridioꝛ ē aq̄: cū ſit
remotioꝛ a p̄n°caloꝛis: qđ eſt celuꝫ: ſꝫ in
oſſib⁹ dn̄at̄ terra: cui⁹ ſignū eſt durities ipſoꝝ ⁊ ſic
citas. In cerebꝛo aūt dn̄at̄ aq̄ magl. q̄re ⁊c̄. ¶ Itē
ꝑs coꝛpis q̄ eſt ƌ nā medulle eſt cal̄a ⁊ hūida: ⁊ ſic
nō eſt fridiſſima: nā ipſa medulla cal̄a eſt ⁊ hūida:
ſꝫ cerebꝝ eſt de nā medulle: qđ ꝓbat̄: qꝛ ꝯtīuat̄ ei.
⁊ vr̄ medulla ſpinalis oꝛiri ab ipſo cerebꝛo. ¶ Itē
pars in q̄ eſt ſenſus cōis ⁊ alie v̓tutes nō eſt fridiſſi
ma: qꝛ friditas īpedit oꝑa ſentiendi: eo ꝙ oēs oꝑō
nes aīe explent̄ cal̄o. vt vult Ariſt. i de reſpiratio
ne: ſed in cerebꝛo eſt ſenſus cōmunis: ⁊ alie virtu
tes interioꝛes. vt cōiter ponit̄. quare ⁊c̄.

¶ Oppoſitum dicit Ariſt. ⁊ in de ſenſu ⁊ ſenſato.

Dico ꝙ ſic: qꝛ ꝑs coꝛpis in q̄ plus dn̄at̄ aq̄ ⁊
terra eſt fridioꝛ. nā qđlꝫ mixtū ē il
li⁹ q̄litatis a dn̄io q̄ eſt el̄ti dn̄antis in ipſo. nūc aūt
terra ⁊ aq̄ ſūt frida el̄ta: ſꝫ in ipſo cerebꝛo eſt plus
ƌ terra ⁊ de aqua q̄ꝫ in ceteris membꝛis: ⁊ plus de
terra q̄ꝫ de aq̄: aquā q̄dē in ipſo abundare ꝯuincit̄
ꝑꝑ mollitiē ei⁹ ⁊ hūiditateꝫ. terrā aūt qꝛ ſi decoq̄t̄
cerebꝝ fit ſiccū ⁊ duꝝ euapoꝛāte aq̄. ⁊ h̄ eſt inten
Cap.7. tio Aꝝ. 2°. de ꝑtib⁹ aīaliū. nulla aūt eſt ꝑs coꝛpoꝛiꝫ
alia i q̄ ſic abūdāt illa duo el̄ta frida. ¶ Itē oñdi
tur ex ꝑte finis: qꝛ coꝛ eſt multū calidū intm̄ ꝙ ni
ſi cōmēſuraret̄ eius cali^{tas} ſtatiꝫ marceſceret. ⁊ iō
īgēiauit nā q̄ ſemꝑ facit de ꝯtīgētib⁹ meli⁹. vt pꝫ i
Textu cō.34 lib. 2. ƌ celo. ⁊ i reſpiratōe ⁊ alys locis: ꝙ ꝑs oppo^{ta}
īpi coꝛdi ſm ſitū eēt frida vt ei⁹ fridi^{tē} cōmēſuret̄ ⁊
mitiget̄ caloꝛ coꝛdis: ⁊ h̄ ꝑs eſt cerebꝝ. ⁊ iō fuit fri
gidū. ¶ Sꝫ aliqs dubitaret h̄: cū nā bꝛeuioꝛi mō
ſe expedit q̄ p̄t ⁊ nō facit ꝑ pl̄a qđ pōt ꝑ paucioꝛa:
Textu cō.45 qꝛ nō abūdat in ſuꝑfluis. vt pꝫ. 3. de aīa. q̄re nā nō
dedit ipſi coꝛdi caloꝛē cōmēſuratū ⁊ tēꝑatū vt nō
opoꝛteret īpꝫ refrigerari ꝑ aliq̄d aliud: ita ꝙ vr̄ ꝙ
caloꝛ coꝛdis ſm ſeīpꝫ deberet eē cōmēſuratus ad
oꝑa vite. Uel dicas. q̄re opꝫ īpm ſm ſe eē maioꝛis
caliditatis q̄ꝫ req̄rat̄ ad vitā: intantuꝫ ꝙ opoꝛteat
īpm refrigerari per aliam partē frigidā.

Ad pꝛimū arg^{m} dico ꝙ illud qđ ē terreū a
dn̄io: ⁊ cū h̄ hꝫ aq̄ ml̄tū h̄ ē fri
gidi⁹. mō q̄ꝫuis oſſa ſūt magis terrea: tn̄ plus hn̄t ƌ
igne q̄ꝫ ƌ aq̄: cerebꝝ āt nihil hꝫ ignis: ⁊ multū abū
dat: i nā aq̄. ¶ Ad aliud dico ꝙ cerebꝝ nō ē ƌ nā
medulle. ꝙ āt ꝯiungat̄ ei nō eſt: qꝛ medulla oꝛiat̄
ab īpo ⁊ ſit de nā medulle: ſꝫ h̄ fit vt friditas ipſi⁹
cerebꝛi cōmēſuret̄ caliditate medulle q̄ eſt cal̄a ⁊
hūida. ¶ Ad aliđ pōt dici ꝙ falſum eſt illas virtu
tes eſſe in cerebꝛo: niſi ſicut in parte coꝛpoꝛis defe
rente īmutatiōes ad illas: vel qꝛ cōmenſurat calo
rem coꝛdis ad operatiōes iſtarū virtutū.

¶ Expergiſcuntur aūt cum digeſtio facta
fuerit ⁊c̄. Queſtio. XVI.

QUeritur vtrū expgefactio ꝯtin
gat cōpleta dige^{ne}. Ar
guit̄ ꝙ n̄: qꝛ tūc dꝫ ꝯtigere expgefactio
qn̄ caloꝛ eſt foꝛtioꝛ: qꝛ caloꝛ eſt cā vigi^{e}.
ſicut īfridatio eſt cā ſōni: ſed in p̄n°dige
ſtiōis caloꝛ eſt foꝛtioꝛ q̄ꝫ in fine: qꝛ in p̄n° caloꝛ ē in
mā magis cōpacta. in fine aūt eſt in mā ſubtilioꝛi.
ꝯſtat aūt ꝙ caloꝛ eſt foꝛtioꝛ i mā magis ꝯpacta q̄ꝫ
in ſubtili ⁊ tenui: vt in ligno aut in ferro q̄ꝫ in ſtuꝑ
pa. ¶ Itē qn̄ fridū obtinet ſuꝑ cal̄m nō eſt expge
factio: qꝛ h̄ cāt magis ſōnū: ſꝫ i fine digōnis fridū
obtinet ſuꝑ cal̄m: qꝛ tūc ſanguis eſt ſubtilioꝛ ⁊ pu
rioꝛ. ⁊ ſil̄r ſpūs. ⁊ iō fridū magl obtīet ſuꝑ īpꝫ. ſicut
videm⁹ ꝙ aq̄ calefacta ⁊ ſubtiliata caloꝛe citi⁹ po
ſtea ꝯgelat̄. 2. metheoꝛo. q̄ꝫ aq̄ frida. ¶ Itē qn̄ ca
loꝛ ē debilioꝛ n̄ dꝫ fieri expgefac°. nālis: qꝛ ad exp
gefactionē req̄rit̄ ꝙ caloꝛ obtīeat ſuꝑ euapoꝛatio
nē fridā. min⁹ āt p̄t obtīere cū debilioꝛ ē: ſꝫ ꝯpleta
digōne caloꝛ nālis ē debilioꝛ: qꝛ agēs nāle i agēdo
debilitat̄. vt pꝫ p̄mo de generatiōe. cōpleta aūt di Textu cō.54
geſtione caloꝛ naturalis q̄ eſt agens naturale egit
in nutrimentū ad digeſtionē ipſius. quare ⁊c̄.

¶ Oppoſitum vult Ariſtotiles.

Eſt ītelligēdū q̄d ītelligit̄ noīe expgefa
ctiōis nālis: qꝛ de iſta eſt
qō. Oēs in h̄ ꝯuēire vn̄r ꝙ expgefac° ē diſpō q̄dā
ꝯtingēs aīali poſt ſōnū īme^{te}: ſꝫ q̄d ſit illa diſpō di
uerſant̄. ¶ Quidā dn̄t ꝙ expgefactio ē vigi^{a} poſt
ſōnū ꝯtingēs īme^{te} nullo extrīſeco ſoluēte ſōnū in
nāl̄r. ꝙ āt expgefactio ſit vigi^{a} decl̄ant: qꝛ aīal ex
ꝑgeſcm̄ vigilat ⁊ nō doꝛmit. g̊ rō^{le} eſt ꝙ expgefac°
ſit vigi^{a}: ⁊ addit̄ poſt ſōnū ꝯtigēs: qꝛ nō q̄cūq̄ꝫ vigi
lia ē expgefactio. p̄^{a}. n. vigi^{a} q̄ aīal vigi^{uit} n̄ fuit ex
ꝑgefactio: qꝛ nūq̄ꝫ doꝛmierat. ⁊ addit̄ īme^{te}: qꝛ nō
q̄lꝫ vigi^{a} poſt ſōnū exercita eſt expgefactio: ſicut ſi
aīal doꝛmit de nocte ⁊ vigilat vſq̄ꝫ ad meridiē vi
gilia q̄ fit in meridie nō ē ꝓp̄e expgefactio: ſed illa
q̄ fuit īme^{te} poſt ſōnū noctis: ⁊ addo nl̄lo extrī^{co} ⁊c̄.
qꝛ qn̄q̄ꝫ ꝯ^{it} expgefactio ināl̄r ꝑ aliq̄d ſoluēs ſōnuꝫ
violēter: vt ꝑ foꝛtē ſtrepitū: vl̄ ꝑ motū foꝛtē coꝛpo
ris doꝛmiētis vel ꝑꝑ terribilē ſōniū vel intenſam
delectatōeꝫ: vl̄ ꝑꝑ egritudinē: vl̄ aliq̄d hꝰ. ¶ Aly
dn̄t ⁊ foꝛte eſt meli⁹ ꝙ expgefactio nō eſt vigi^{a}: ſed
q̄dā via ad vigiliā. ſ. diffuſio ſpūuꝫ aīaliū ab iterio
rib⁹ ad oꝛgana exterioꝛa poſt ſōnū ꝯtingens īme^{te}
nullo innāl̄r ſoluēte ſōnū. ¶ Ulteri⁹ eſt ītell̄ndū
ꝙ ꝑ cōplemētū digōniꝫ ītelligo p̄mā exn̄tiā nutri
mēti ſub foꝛ^{a} ſanguīs ꝑ actionē caloꝛis ꝓꝑꝛiꝫ ⁊ nā
lis digeſtiui. ¶ 3° ſciendū ꝙ nālis expergeſcētia.
3^{a} p̄exigit que Ariſ. bꝛeuiter tāgit in lr̄a. p̄^{ꝰ} eſt ꝙ
digō ſit ꝯpleta. ſ. ꝙ nutrim̄tū ſit digeſtū 3^{a} digōne
q̄ apud īpm vr̄ eē vlti^{a} digō: ita ꝙ nutri^{tum} accepit
foꝛmā ſanguīs. 2^{m} ē ꝙ caloꝛ nālis q̄ fuit impactus
⁊ recipꝛocatus in p̄nci°. ſōni ad interioꝛa obtineat.
ſil̄r ſuꝑ euapoꝛationē frigidā opilantē vias ſpūuꝫ.
3^{m} eſt ꝙ ſanguis ſubtiliſſimus ⁊ tenuiſſimus qui
natus eſt nutrire mēbꝛa ſuperioꝛa ſegregatus ſit
a ſanguīe coꝛpulētioꝛi et groſſioꝛi qui natus eſt eē
nutrimentū ꝑtiū inferioꝝ. ꝑtes. n. ſuꝑioꝝ et pꝛeci
pue caput nate ſūt nutriri ſanguīe ſubtilioꝛi et pu
rioꝛi ꝑꝑ ſubtilitatē oꝛgāoꝝ quoꝛūdā ſenſuū. q̄ ſunt
in ipſo. īferioꝛes v̊o ꝑtes debēt eſſe robuſtioꝛes et
firmioꝛes ad ſuſtētandū coꝛpus. et iō īdigēt ad ſuī
nutricatōeꝫ ſanguīe groſſioꝛi. ¶ Hoc viſo dico ꝙ
nālis expgefactio dꝫ cōtingere cōpleta digeſtione

⁊ ꝯcurrẽtibꝰ alijs ꝯditionibꝰ p̄dictis.ſ.obtinentia calidi ſup euaporationē ⁊ ſegregationem ſanguis ſubtilis ⁊ tenuis q mittiť de nouo per ſōnuꝫ ad caput: ⁊ ſanguis gꝛoſſioꝛ mittiť ad inferioꝛa:⁊ vr̄ ꝙ ad q̄ꝫlꝫ ꝑtē mittať ſanguis ꝯueniēs nutricationi eiꝰ. Sed iſtis ꝯditiōibꝰ exn̄tibus hoc fit.ḡ ⁊c̄.aᵒʳ pꝫ:qꝛ ſanguis purꝰ ⁊ ſubtilis mittiť ad caput.tūc cū ipſo mittiť ſpūs aīalis ad oꝛgana ſenſuū: ⁊ ad q̄ꝫlꝫ ꝑteꝫ coꝛis mittiť ſpūs cū ſanguīe:q hꝫ eā nutrire:⁊ᶜ oꝛgana ſenſuū liganť ⁊ fiūt īmutalia a ſenbꝰ ſibi p̄n̄tibꝰ: ⁊ᶜ fit vigiª p̄ª poſt aīaliū ſōnū:⁊ᶜ ē expgefacᵒ.vl' ſalteꝫ tūc fit p̄ª diffuſio ſpūuꝫ aīaliū poſt illū ſōnū ad exterioꝛa oꝛgana:⁊ h̄ vocať expgefactio.Et pꝫ bᵒʳ. cū.n. ꝯpleta ē digō ⁊ obtinet calitas ſup friditatē q̄ īmobilitat mēbꝛa.⁊ ip̄obat influxū ſpūuꝫ:⁊ ſegregatꝰ eſt puriſſimꝰ ⁊ tenuiſſimꝰ ſanguis a gꝛoſſo ſāguine.tūc vnicuiqꝫ ꝑti coꝛꝑis mittiť poꝛtio ſanguis ſibi ꝯueniēs ad ſuam nutritioneꝫ.⁊ h̄ mittunť ſpūs aīales ad oꝛgana ſēſuū:qꝛ ſi remāerēt ī coꝛde.tūc ibi eēt nimia calitas.et tūc ageret ī ſubaꝫ coꝛdis nō hn̄s nutrimētū extrīſecū in qᵭ agat: ⁊ ꝓꝑ iſtā nec̄citatē ⁊ alias nāe cū ſanguīe mittit ſpm̄ ad ꝑtes exterioꝛes:etiā ꝓꝑ finē aliū.ſ.ꝑceptionē exterioꝝ ſenſibiliū:ēt qꝛ ipi ſpūs leues ſūt ⁊ ſubtiles nāľr mouenť ſurſuꝫ ſm̄ ꝙ hꝰ.ſic ſpūs ex nec̄citate ſue nāe mittūtur cū ſanguine ad oꝛgana ſenſuū ſalteꝫ ſuꝑioꝛa:⁊ᶜ fit expgefactio nāľr: ⁊ ñ tn̄ ītelligo ꝑ eādē viā fieri influxū ſpūum aīaliū ⁊ miſſionē ſanguis: ſed ſpūs īfluunť ꝑ artarias ⁊ ſanguis ꝑ venas ſm̄ Alber.in ſuo libᵒ.de ſenſu ⁊ reſpiratiōe.pt ſic ſillogiᶜⁱ planiꝰ. Tūc oꝫ ꝯtigere nālis expgefacᵒ cū īmeᵗᵉ poſt ſōnū caloꝛ ⁊ ſpūs infundunť ab iterioꝛi loco ſue oꝛigis ad oꝛgana exterioꝛa ſenſuū. nā talis influxꝰ p̄mus ſpūuꝫ aīaliū ē expgefactio vel ſaltē vigilia p̄ª q̄ ſeʳ talē īfluxū. Nūc āt ꝯpleta digōne ⁊ alijs ꝯditiōibꝰ ꝯcurrētibꝰ fit p̄ª diffuſio ſpūum aīaliū ad exterioꝛa:qᵭ pꝫ:qꝛ tūc p̄mꝰ ſanguis mittiť ad ꝑtes nutriēdas:⁊ cū illo ſanguīe nec̄iū ē diffundi ſpūs aīales. quoꝝ p̄n̄tia in exterioꝛibꝰ oꝛgāis facit vigiliam. ḡ tūc oꝫ ꝯtingere expgefactio naturalis.

Ad primū argᵐ pōt dici ꝙ nō oꝫ expgefactionē ꝯtigere cū caloꝛ eſt foꝛtioꝛ ſimpʳ:ſꝫ tn̄ cū ē foꝛtis ſufficiēter ⁊ ꝯcurrūt cetera ad expgefactionē reqſita.mō q̄uis ſit foꝛtioꝛ caloꝛ ī p̄nᵒ. tn̄ nō ſunt alia reqſita ad nālē expgefactionē q̄ dicta ſūt p̄us. ¶ Uel pōt dici ꝙ q̄uis caloꝛ ſit foꝛtioꝛ ſimpľr ꝓꝑ vnionē ſpūuꝫ: tn̄ nō ē foꝛtioꝛ in nālitate q̄ reqriť ad ſentiēdū:ita ꝙ nō ē in ꝯueniēti diſpōne nāli ad oꝑa ſentiēdi. ¶ Ul' pōt dici ꝙ q̄uis in p̄nᵒ digōnis foꝛtioꝛ ſit caloꝛ ī locis īterioꝛibꝰ:nō tn̄ ē foꝛtioꝛ ī locis extrioꝛibꝰ:īmo exterioꝛa ſunt depaupata ſpiritibus ⁊ infridata mō p̄us dicto. ¶ Ad aliud dico ꝙ fridū ī fine digōnis nō obtinet ſup calm̄:qꝛ fridū ē ꝯſumptū: ſꝫ euaporatio illa frida:qꝛ diu fuit ī venis ⁊ alijs vijs:⁊ caliditate iſtarū fuit aliqualr̄ ſubtiliata ⁊ calefacta. ⁊ tūc a defluēte caloꝛe ⁊ ſpū rememoʳ hꝰ frida mā. ¶ Sꝫ aliqs dubitaret: qꝛ vr̄ ꝙ cerebꝝ frigiᵗᵉ ſua oꝫ īfriᵗᵉ illū fridū ſanguinē q mittiť ad ip̄m cōpleta digōne:⁊ᶜ iteꝝ cābit ſōnū. ¶ Sed dōꝫ ꝙ nō:qꝛ ſanguis ille ſubtilis nō eſt natꝰ ſic inſpiſſari ⁊ īfriᵗⁱ a cerebꝛo:īmo eſt natus ꝯuerti in ſubam mēbꝛoꝝ ſuꝑioꝝ.q̄re nō īfrigidabiť ad ſōnū cāduꝫ. ¶ Ad aliud pōt breuiter dici:ꝙ quāuis caloꝛ mēbꝛoꝝ digeſtiuoꝝ ſit debilioꝛ poſt digōnē q̄ āñ. qꝛ ꝯtinue debilitať ꝑ ꝓceſſum tꝑis q̄to plus recedit a p̄nciᵒ. gnōnis: tn̄ non ſeqť qn̄ bn̄ poſſit fieri expgefactio ꝯpleta digōne: qꝛ nō eſt adeo debilioꝛ qn̄ ſufficiat ſpūs eleuare ⁊ dirigere ad mēbꝛa exterioꝛa. Diceret ḡ ad maioꝛē ꝙ veꝝ eſt. ſi intm̄ ſit debilioꝛ ꝙ ñ poſſint ꝯcurrere ꝯditiōes reqſite ad expgefactionem:ſꝫ ſi al'r nō oꝑꝫ. ¶ Alij dn̄t ꝙ imo caloꝛ nālis foꝛtioꝛ eſt in fine digōnis q̄ p̄us:qꝛ ſpūs ⁊ ſanguis ſunt gnāti ex nutrimēto ⁊ reſtaurati ſunt ſpūs deꝑditi ꝑ vigiliā p̄ceᵗᵉᵐ:ſed nō vr̄ eē veꝝ:ꝙ caloꝛ nālis ſit foꝛtioꝛ ꝯpleta digōne:qꝛ agēdo in nutrimentum:⁊ ēt in humidū radicale ꝯtinue debilitať:nec tm̄ pōt reſtaurari ꝙ ſit eque foꝛtis ī nālitate ſicut p̄us:⁊ poſſet dici ꝙ q̄uis caloꝛ nālis mēbꝛoꝝ digeſtiuoꝝ ſit debilioꝛ in fine digōnis ꝑ ſe ſumptus ꝓꝑ rōnē dictā: tn̄ caloꝛ nālis mēbꝛoꝝ cū caloꝛe ſpūuꝫ generatoꝝ eſt foꝛtioꝛ q̄ erat āñ.ſ.q̄ in p̄nciᵒ ſōni ⁊ digōnis cū multi fuerāt ꝯſumpti per vigiliā ⁊ aliq pauci remāſerant ad interius reuocati:⁊ hoc ſufficit ad expergefactionem.

¶ Poſt hoc aūt querendū eſt de ſōnio: ⁊ primo cui eoꝝ q̄ aīe paſſio. Qō. XVII.

Utrum ſōniū ſit paſſio inteꝰ. Arguiť ꝙ ſic:qꝛ ſōniū eſt paᵒ illiꝰ v̇tutis:cuiꝰ eſt ꝯponere ⁊ diuidere. nā in ſōno ꝯᶦᵗ ꝯpō ⁊ diſio app̄henſoꝝ.vt maᵐ eſt ꝑ expta:ſꝫ ipſiꝰ inteꝰ eſt ꝯponere ⁊ didere.vt pꝫ ī.3.de aīa. ¶ Itē ſōnꝰ eſt paᵒ illiꝰ: T.c.zi.
cuiꝰ ſūt vere intelliᶜ.nā in ſōno ꝯtigūt v̇e ītelliᶜ ſm̄ Aꝝ.in lr̄a: ſꝫ ipſiꝰ ſoliꝰ inteꝰ ſūt v̇e ītelliᶜ. vt maᵐ ē ꝑ ſe.ḡ ⁊c̄. ¶ Itē ſōniū ē paſſio illiꝰ qᵭ recipit īfluētiā ab ītelliª ſeꝑata.nā ſōnia p̄cipue illa ꝑ q̄ ꝯuenit diuinare futura īmittunť ab ītelliª ſeꝑata:ſic̄ vult Aui.⁊ Algazel ⁊ Auer.vr̄ velle:ſꝫ ſolus inteꝰ hꝫ ſuſciꝑe influētiā ab ītell'ia abſtracta: qꝛ ille eſt īmālis;alie aūt virtutes ſunt coꝛpoꝛales.⁊ ideo nō poſſunt īmediate trāſmutari a ſubſtātia ſeparata.

¶ Oppoſitum vult Ariſtotiles in littera.

Dico ꝙ ſōniū nō eſt paᵒ īteꝰ;qꝛ ſi ita eēt.bꝛuta hr̄ent īteᵐ: cū ſōniū ꝯtigat eis:qᵭ ꝯuiciť ex clamoꝛe ⁊ timoꝛe accn̄tibꝰ eis in doꝛmiēdo. ¶ P.ſōniū ē paᵒ illiꝰ:cuiꝰ eſt app̄hēdere ſingʳᵉ māle.nā ſōniū ē app̄hēſio fanᶜª ī ſimpľr doꝛmiēte. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ē app̄hēſio ſinʳⁱˢ mālis. Sꝫ ipſiꝰ īteꝰ nō ē ꝑ ſe app̄hēdere ſinguʳᵉ māle:ſed ꝑ accn̄s: eo ꝙ v̇tus īmaterialis ⁊ abſtracta.quare ⁊c̄.

Ad primū arᵐ dico breuiter ꝙ īteꝰ hꝫ ꝯponere ⁊ didere vl'r app̄hēſa ꝑ ſe. nō aūt ſinᵗᵉʳ ⁊ īdidualr̄ app̄hēſa:ſꝫ h̄ cogiᵘª v̇tꝰ ī hominibꝰ ⁊ foꝛte eſtiᵘª in bꝛutis.talis aūt ꝯpō ⁊ diſio accidit ī ſōno.⁊ ſi ꝯtigat ꝯpōere ⁊ didere vl'r app̄hēſa.tūc nō ē illa app̄hēſio ſōnialis. ¶ Ad aliᵭ ꝙ nō oꝫ ſōniū eē paſſionē illiꝰ:cuiꝰ ſūt v̇e ītelliᶜ.q̄uis .n.v̇e ītelliᶜ ꝯtigāt ī ſōnio:tn̄ ille v̇e ītelliᶜ nō ſūt ſōnia. ⁊ iō nō oꝫ ſōniū eē paſſionē īteꝰ:qꝛ tales ītelliᶜ nō ſemꝑ ꝯtigūt in ſōnio:ſꝫ raro.ſemꝑ aūt ſōniū eſt app̄hēſio fanᶜª ī ſimpʳ doꝛmiēte. ¶ Ad aliᵭ pōt dici ad p̄n̄s:ꝙ ſōnia nō īmittunť īmeᵗᵉ ab ītelliª: ſed meᵗᵉ celo qᵭ ē eiꝰ īſtr̄m inſtr̄ntādo illa īferioꝛa.mō v̇tus mālis bn̄ pōt reciꝑe influentiā ab intelligentia meᵗᵉ coꝛᶜ ceⁱⁱ:īmo ēt inteꝰ foꝛte nō poſſet reciꝑe īmeᵗᵉ de nouo aliq̄ īfluentiā ab intelliª ſeꝑata.

¶ In ſōnio aūt accidit aīaꝫ hoc facere. ſimiliter.n.qm̄ hō eſt ⁊ qm̄ albꝰ eſt qᵭ eſt

adueniẽs videmur videre. Qõ. XVIII.

QUerit vtr̄ itellic ve ↄtigãt ĩ inſõnio. vr̄ ꝙ nõ: qꝛ cũ due virtutes ſe hñt ſm ꝑus ⁊ poſteriꝰ ĩ opãdo ĩpedita ꝑori ab ope ſuo oꝫ aliã ĩpediri.
Textu cõ. 6. defite. n. ꝑ deficit zm. vt pꝫ. z. mecc. Sed
T.c.30.z.39. ſenſus ẽ vtus ꝑor iteu opãdo. vt pꝫ. 3. de aĩa. ⁊ ꝑmo
Textu cõ. 33. poſte. cogio. n. itellĩua depẽdet ex ſenſu. ⁊ ꝑ poſteri. dicit: ꝙ defite aliq̊ ſenſu necĩo ẽ deficere ſciam illiꝰ ſcibilis: cuiꝰ ẽ ille ſenſus: cũ igit̃ in dormiẽdo deficiãt ptires ſenſus ab opõibꝰ ſuis oꝫ iteꝰ deficere ab itedo. ℂ Itẽ ſi qð minꝰ vr̄ ligari ĩ ſõno ligat̃: ⁊ illð qð magis: ſꝫ ſenſus cõis minus vr̄ ligari in ſõno q̃ꝫ iteꝰ: qꝛ ad mouẽdũ ĩpꝫ ſenſuꝫ cõem pauciora reqrunt̃ q̃ꝫ ad item: tñ ſenſus cõis ligat̃ ĩ ſõno: ſic̃ ⁊ iteꝰ: ⁊c nõ ↄtingũt ve ĩtelligẽtie in ſõno. ℂ Itẽ ſi ĩ ſõno ↄtigerẽt vere itellntie. tũc ſemꝑ dormiẽs: ⁊ ſõniãs hr̃et veras itellntias: qꝛ q̃ rõne ↄtingũt vni: ⁊ alyꝫ: ⁊ q̃ rõne in vno ſõno pari rõne in alio vt vr̄: qꝛ ſemꝑ ſenſus ĩmobilitat̃: ſed ↄñs eſt falſum. nõ. n. ſemper dormiens intelligit veras intelligentias. q̃re ⁊c̃.

ℂ Oppoſitum dicit Ariſtotiles.

Dicendũ breuiter ꝙ hoĩbꝰ ĩ ſõno pñt ↄtingere vere itellntie ⁊ ve apphẽſiones ĩtellectuales: qꝛ qñ inteꝰ agẽs abſtrahit ſpẽs a fanbꝰ ⁊ recipiunt̃ in inteu mãli. tunc pñt fieri vere ĩtellic. nã ſpẽs inteꝰ ab inteu agẽte ⁊ fantecãte eſt idẽ qð ĩpa itellecꝰ ſm viã famoſiorẽ: vel ꝑnm ꝓpriꝰ ĩtellectiõis ĩmetum ſm viã veriorẽ. nũc aũt in ſõno ↄit ꝙ inteꝰ agẽs abſtrahit ſpẽs intellites a fanbꝰ: ⁊ ꝙ fanta debito mõ pñtant̃ ĩtellũi vt in eis aliqd itelligat ⁊ rõcinet̃ circa res fantatas: aut cogitas. ↄtigit. n. qñqꝫ ꝙ euaporatio cãns ſõnũ ẽ adeo groſſa ꝙ ĩpedit vias ſenſuũ ad oẽs vtutes ſenſitiuas ⁊ interiores: ſic̃ in ꝑnº ſõni: ⁊ tũc hõ nihil ↄꝑhẽdit in ſõno: ⁊ aliquotiẽs ↄit ꝙ euaporaº illa: lꝫ obſtruat ⁊ ĩpediat vias ſpũuꝫ ad ptires ſenſus: tñ nõ ĩpedit vias ſpũuꝫ ad vtutes ĩteriores ⁊ ab vna vtute ĩ aliã vtutẽ: ⁊ tc̃ ↄit ꝙ ſpũs ꝓueniunt a corde ad vtutẽ reſeruatiuã ymaginũ: ⁊ ĩmutant̃ a formis ſenlium: ⁊ ferunt̃ ĩmutatiões ad ſenſuꝫ cõem vl̕ ad cogitatiuã vtutẽ: ⁊ fit in actu ſuo mõ ↄueñiẽti ad ĩtellectiõeꝫ. ⁊ tũc intells agẽs cãt in iteu poli ſpẽs ĩtellites hoc cogibꝰ ꝓporles: ⁊ ſequũt̃ vere ĩtellic intm̃ ꝙ hõ qñqꝫ optie rõcinat̃ ad aliqꝫ ↄnẽ: ⁊ iuenit vnã demr̃ationẽ ſciẽtificã de aliq̃ ↄne quã ſolũ opinabat̃ ĩ vigilia. ſic̃ Ar̄. dicit. Cuiꝰ rõ ẽ fortis attẽtio circa illã ↄnẽ ⁊ vacatio ſenſuũ exterior̄ ⁊ motuũ corꝑaliũ q ĩmpediũt cogitationẽ. vtus. n. cogiua. vt dicit Cõmẽ. viget apud geteꝫ ſpũuꝫ: ⁊c pñt ↄtingere vere ĩtellic in ſõno.

Ad primũ argum dico ꝙ ver̄ eſt vr ĩpedita pte ſenſitiã ĩpedit̃ inteꝰ: ſꝫ ĩ ſõno nõ eſt necĩũ vtutes ĩteriores a ſuis opõnibꝰ ĩpediri: lꝫ ſenſus ptires ĩpediant̃. ℂ Ad aliud dico ꝙ nõ minꝰ vr̄ ligari ſenſus cõis ĩ ſõno in hitune ad ptires q̃ꝫ inteꝰ: ĩmo magis oꝫ ligari ꝙ ſenſus ptires ſunt ligati ⁊ ĩmobili. ⁊ iõ ſenſus cõis nõ ĩmutat̃ ab eis in ſõnio. ⁊ iõ nõ ſer ſi ſenſus cõis ligat̃ ſm iſtã hitunem ꝙ inteꝰ ſimplr̄ ĩmobilitet̃: nec valet ꝙ dicit̃ ꝙ ad ſenſum pauciora reqrunt̃ q̃ꝫ ad intem: ⁊ iõ deberet magis ligari inteꝰ nõ ſeqt̃: qꝛ inteꝰ eſt vtus ĩmãlis ſenſus aũt mãlis. ⁊ iõ ꝑꝑe ⁊ ꝑ ſe ↄpetit ei ligari per. euaporationẽ opilãtẽ vias ſpũuꝫ magis q̃ꝫ intem. ℂ Ad aliud pꝫ ex dictis. nõ. n. ſemꝑ ↄit dormiẽti ꝙ vie ſpũuꝫ a corde ad interiores virtutes ⁊ ab vna ad aliã ſint ſic expedite: ꝙ ſpũs ordinate feruntur ad vtutẽ ↄſeruatiuã: ⁊ ibi ĩformẽt̃ formis ſenſibiliũ: ⁊ ꝓueñiat ĩmutatio ad cogiuam: aut ſenſum cõem mõ reqſito ad ĩtellectõeꝫ ⁊ diſcurſuꝫ. ⁊ iõ nõ ſemꝑ fiunt vere ĩtellic. fanta. n. ſic ſe hñt ad intem vt ſenſibilia ad ſenſum. 3. de aĩa. Sẽſilia aũt nõ q̊lꝫ mõ ſe hñtia ĩmutãt ſenſum ad ſenſationẽ ↄuenientẽ ⁊ verã: ſꝫ in aliq̊ debito ſitu ⁊ diſtana. ⁊ ſilr̄ fanta ſiue ymagĩes ſenſibiliũ nõ q̊cũqꝫ mõ ſe hñtes ĩmutant cogiuam. vt ĩpſa opãte ſequat̃ ĩtellecꝰ vtute ĩtelligẽ agẽtl. ⁊ iõ ñ ſẽꝑ fiũt ve ĩtellic: ſꝫ qñꝫ. ſ. cũ pori vtutũ ĩterior̄ miniſtrãtiũ ĩtellũi nõ ſũt opilati: vt ſpũs ñ poſſint ad eas ĩflui ad cor̄ opõnes exercendas. T.c.z.z.3.

ℂ Ponatur ergo ꝙ ſenſitiui paſſio. ſi quidem ⁊ ſonus ⁊c̃. Qõ. XIX.

QUerit vtr̄ ſõniũ ſit paſſio ſenſus cõis. Argr̄ ꝙ nõ: qꝛ ſõniuꝫ nõ ẽ paſſio illiꝰ vtutis q̃ ligat̃ ĩ ſõno. nã vtus cuiꝰ ſõniũ ẽ paſſio opat̃ in ſõnio. ⁊ ꝑ ↄñs nõ ligat̃ ĩ ſõno: ſꝫ ſenſus cõis ligatur ĩ ſõno: cũ ſõnꝰ ſit paſſio eiꝰ. q̃re ſeqt̃ ꝙ ſõniũ nõ eẽt paſſio eiꝰ. ℂ Itẽ ſõniũ ẽ paſſio vtutis apphẽdẽtis fanma. nã ſõniuꝫ ẽ apphẽſio fanca: ſꝫ ſenſus cõis nõ apphẽdit fanta: ſꝫ ſolũ ↄueñiẽtiã ⁊ dr̄iaꝫ ſenſilium ꝓꝑor̄ ⁊ cõium. ℂ Itẽ ſõniũ nõ eſt paſſio vtutis q̃ hꝫ moueri ſom a ſenbꝰ extebꝰ: ſed ſenſus cõis mor a ſenbꝰ exteriobꝰ. q̃re ⁊c̃. aor pꝫ: qꝛ in ſõnio ſenlia exteriora nõ ĩmutãt vtutes cogſciuas: ſed bor decl̕at̃: qꝛ ad ſenſum cõem terminant̃ ĩmutatiões ſenſuũ particulariũ: ⁊c som ĩmutat̃ a ſenbꝰ exteriobꝰ medibꝰ ſenſibus pticubꝰ. ⁊ arguit̃ aucte Cõmẽtato. qui dicit: ſomnia ſiue ſint vera ſiue falſa debẽt attribui virtuti ymaginatiue: ⁊ ſic nõ ſenſui cõmuni.

ℂ Oppoſitũ vult Ar̄. ꝙ eſt paſſio ꝑmi ſenſitiui.

Quidam dñt ꝙ ẽ cõis opio ꝙ ſõniũ eſt paſſio cõis ſenſus: qꝛ ſõniũ ⁊ ſõnꝰ ſunt paº eiuſdẽ vtutl. ↄſtat ãt ꝙ ſõnꝰ ẽ paº ꝑiſenui ſm Ar̄ ⁊ pꝫ aor ꝑ Ar̄. ĩ lr̃a. ℂ Et illud ñ plꝫ alys: qꝛ ſõniũ ẽ appiº fanca ſm Ar̄. ĩ lr̃a. Cuiꝰ g̊ ẽ appiº fanca eiꝰ paº ẽ ſõniũ. nũc appiº fanca ẽ ipſiꝰ fane. nõ ãt ſenſus cõis. ℂ Itẽ cuiꝰ ẽ ↄpõere imagĩes cũ imagibꝰ ⁊ ĩtẽtiões cũ ĩtẽtõibꝰ eiꝰ paº ẽ ſõniũ. nã ĩ ſõnys fiũt tales ↄpõnes vt caput hoĩs ↄpor cũ core: ⁊c de mltl ↄpõbꝰ falſis: ⁊ iudicat̃ aliqd eẽ bom vl̕ malũ. vt mam ẽ: ſꝫ iº ñ ptiet ad ſenſuꝫ cõem: ſꝫ ad fanaꝫ. Et ↄfirmãt aucte cõmẽris q dic̃: ꝙ ſõnia ſiue ſint va ſiue fl̕a debẽt attribui imagiue. ℂ Et iõ iſti dñt ad qõnẽ 3ª. ℂ ꝑ ꝙ ſõniũ nõ ẽ paº ſenſus cõis ꝑꝑ rõnes tactas. tũ qꝛ ſõniũ ẽ appiº vl̕ apphẽſio fanca. ⁊ iõ ẽ paº illiꝰ cui ſũt appitiões fance. tũ ẽt qꝛ ĩ ſõniãdo fiũt ↄpõnes q̃dã q̃ nõ ptinẽt ad ſenſuꝫ cõeꝫ: ſꝫ ad fanam. ℂ zº dñt ꝙ ſõniũ ẽ paº eiuſdẽ ptis corlis: cuiꝰ eſt ſenſus cõis: qꝛ ſõniũ ẽ paſſio illiꝰ ptis in q̃ eſt fanca. vt pꝫ ex lr̃a: qꝛ ſõniũ eſt paſſio ſenſitiui ꝑmi ſm ꝙ fancum. nũc ſenſus cõis ⁊ fancum ſunt in eadẽ parte ſm Ariſ. in lr̃a vbi dicit: ꝙ ſenſitiuũ ꝑm ⁊ fancum ſunt idẽ ſubto: lꝫ dr̄ant ĩ eẽntia ⁊ rõne diffinitiua. ⁊ idẽ dicit in zº de aĩa: ⁊ illã dñt eẽ ĩtentionẽ Ariſt. ℂ 3º dñt ꝙ ſõniũ eſt paſſio fane: qꝛ ſõniuꝫ eſt appitio fanca in ſõno q̊ mõ eſt paſſio fantaſie vel ſaltẽ ſõniũ eſt apprehenſio quedã fanca. ⁊ h̕ eſt virtutis fantaſtice. non aũt ſenſus cõis: ⁊ h̕ dicunt eſſe ĩtentionẽ Ariſto. qꝛ dicit qð ſõniũ eſt paſſio ꝑmi ſenſitiui ſm ꝙ fantuꝫ eſt: ⁊ oꝫ ĩtelligi ſenſitiui ꝑmi. i. illiꝰ ptis in q̃ eſt ſenſus

cōis:⁊ h̕ dñt eē ꝺ̕ itentōe Ar.ſm ꝙ fanrum eſt.i.rō/
ne v̓tutis fancc non rōne ſenſus cōis.¶ Et iſti vñr
deficere:qꝛ ſōniū formaľr ⁊ eēntiaľr vr̃ eē q̄dā ap/
parēs ſenſatio: ita ꝙ aniali appꝫ ꝙ ſentiat aliqd:
cuiꝰ ſiľacrū eſt īteriꝰ reſeruatū.vñ ſōnianti ſm ꝙ
hꝰ eſt:appꝫ ꝙ videat aliqd:cuiꝰcoloris eſt ymago
reſeruata iteriꝰ:vel audire aliqd:cuiꝰſōni reſerua/
tuʒ ē ydolū:vel tāgere:⁊c ex alijs. mō v̓tus ymagi/
natiua nō vr̃ eē iudicaua:nec cogſcitiua:ſʒ ſolū reſ/
uatiua.q̄re nō vr̃ ſōniuʒ eē paſſio ymagiue capiēdo
ymagiatiuā ꝓ illa v̓tute q̄ diſtiguit̄ ꝯ ſenſuʒ cōem
⁊ cogiuaʒ ⁊ memouam. Sed forte itelligūt ꝑ fanam ⁊
ymagiuam ipaʒ cogiuam ī hoie ⁊ eſtimatiuā in brutl:
ita ꝙ volūt dr̃e ꝙ ſōnū eſt paſſio cogiue ī hoie ⁊ eſti
matiue ī brutis. ¶ Et tūc eſt duꝰ: qꝛ iudim ꝺ̕ opō/
nibꝰ ſenſuū ꝑticulariū attribuit̄ ſenſui cōi nō cogi
tatiue:nec cogiua vel eſtimaua vr̃ eē illa v̓tus ꝑ quā
appꝫ aiali ꝙ videat:aut audiat:⁊c de alijs ſenſabꝰ:
⁊ h̕ ē ſōniū ꝓp̄e.ſ.talis appēs ſēſatio. q̄re ⁊c.¶ Et
forte meliꝰ eēt dr̃e ꝑ diſtōneʒ ꝙ ī ſōnio ē duo ꝯſire.
p̊o eſt ibi ꝯſire ſenſationē appentē: ſʒ quā alicui ap
paret illud:cuiꝰſiľacrū hʒ penes ſe:ſic appentē vi/
ſionē ſm quā appꝫ aiali ꝙ videat aliqd.¶ Et eſt
ꝯſire illud qꝺ̕ hʒ rōnē obti mouētis v̓tutē ſentiēteʒ
⁊ ymagitem iteriꝰ reſeruatā: ſʒ mouet ad talē ſenſa/
tionē appentē q̄ iudicat̄ aliqd ſentiri: p̊o mō ſōniū
eſt paſſio cōis ſenſus.2o mō eſt paſſio v̓tutl ymagi/
natiue. p̊m pʒ:qꝛ illiꝰ v̓tutis eſt ſōniū paſſio:capido
ſōniū q̄ʒtū ad ſenſationē illā:cuiꝰ eſt p̊ moueri a ſi/
mulacro inexñte ad ſenſationē appentē alicꝰ: cuiꝰ
ſiľacrū inexiſtit. vt ad viſionē appentē q̄ appꝫ vi/
deri illud:cuiꝰcolores aut figure ſiľacruʒ eſt iteriꝰ
⁊ ad auditionē appentē illiꝰ rei:cuiꝰ ſoni ſiľacrum
iexiſtit:⁊c de alijs. talis.n.viſio ⁊ auditio nō vr̃ ꝑti
nere ad cogiuam ⁊ eſtimatiuā p̊: ſʒ ad ſenſum cōem
ꝗ īmutat̄ p̊ ab ymagibꝰ formaꝝ ſenſibiliuʒ iterius
ihērētibꝰ. ¶ 2m ꝺ̕mr̃at̄:qꝛ ſōniū ē paſſio illiꝰ v̓tutl
q̄ʒtū ad obm eiꝰ appentis ſenſatiōis:cuiꝰ v̓tutis eſt
iteriꝰ reſeruare ſiľacra formaꝝ ſenſibiliū ⁊ itētio/
nes nō ſenſatas abre:qꝛ talia hñt rōnem obi in tali
ꝯꝑhēſiōe:ſʒ illud ē v̓tutl ymaginatiue:qꝛ illiꝰ ē reſ
uare formaꝝ ſenſibiliū ymagies:⁊ forte itētionuʒ
nō ſenſataꝝ abre:⁊ memoe ſub rōne ꝑteriti. q̄re vr̃
ꝙ ſōniū eſt paſſio ymaue v̓tutis ꝯſido ſōniū q̄ʒtū ad
obm illiꝰ appētis ſenſatōis: ⁊ illa vr̃ itētio ꝯmēta.
ſi bñ iſpiciat̄:qꝛ Cōmē. dic̄ ſic. Quō aūt accidit ꝙ
in ſōno videt hō ꝙ ſentiat.5. ſenſibꝰ.i. appꝫ hoi ꝙ
ſentiat q̄nq̄ʒ ſēſus abſq̄ʒ eo ꝙ ibi ſit aliqꝺ̕ ſenle ex/
triſecuʒ.rñdet Cōmēta. hoc āt accidit ꝑ ꝯriū mom
ei ꝗ eſt ī vigilia.ī vigilia.n.ſenſilia extrica mouerūt
ſenſus:⁊ ſenſus cōis mouet v̓tutē ymaginatiuā. in
ſōno aūt cū ymagiua v̓tus ymagita fuerit itētioneʒ
quā accepit ab extrinco aut ex v̓tute remēoratiua
reuertet̄ ⁊ mouebit ſenſum cōem . Ecce ꝙ in ſōno
v̓tus ymagiua mouet ſenſum ꝯem:⁊ ad quid mouet
ſenſum cōem niſi ad ſenſationē appētē illiꝰ rei:cu/
ius ymago repñtat̄ ab ymagiua.⁊ ſiľr Alb.dicit.Ex
hoc ꝗ̊ relinq̄t̄ ꝙ nerui ſenſiles in ꝯcauibꝰſuis ſenſuʒ
ſenſilem hñtes in q̊ ꝯueniunt ad orgam ſenſus cōis
iformant̄ ſenſibꝰ formis ꝑtinētibus eis a theſauro
ymagiue ī vapore ſpūali quē eleuat ꝑnm caloris.Et
ad iſtā itentionē dixit Ar.ꝙ ſōniū eſt paſſio ſenſi/
tiui.hꝰ aūt ſʒ ꝙ fanruʒ eſt.i.ſm ꝙ eſt natū moueri
ab ymaginibꝰ ⁊ fantaſbꝰ iterius exñtibꝰ. ¶ Et eſt
itellīm ꝙ in ſōno aial facit aliquas ꝯpōnes forma/
rum cū itentiōibꝰ.ſicut hō dicit hoc albū eē bonū:
vel amicū.vel itentionū cū itentōibꝰ.vt dꝺ̕o ꝙ pr̃
eſt amicus:⁊c ꝺ̕ ſiľibꝰ.⁊ formaꝝ cū formis vt ꝯpo/
nit h̕ albū qꝺ̕ appꝫ cū dulci vel amaro:⁊c de mul/
tis:⁊ ꝯtigūt ibi multa figmēta:ꝗbꝰ nō rñdet aliqd
tale ī re vt vr̃ hoi:ꝙ videat mōtē aureū: aut hoieʒ
cornutū:⁊c ꝺ̕ mľtis:ſʒ tales ꝯpōnes accidūt ſōnio.
vñ ſōniū eſt:⁊ ꝑ ſe loquēdo ſōniū eſt appens ſenſa/
tio alicꝰ:cuiꝰ ſiľacruʒ eſt interiꝰin ymagiua: ⁊ ab ea
defert̄ in vapore ſpūali ad organuʒ ſenſus cōis. vt
Alb.dicit.⁊ ad illā itentionē itelligo Ar. vbi diffi/
niuit ſōniū: ꝙ ſōniū eſt fantaſma qꝺ̕ fit a motu.ſi/
mulacroꝝ in dormiendo.i.fantaſtica:⁊ appēs ſen/
ſatio ad quā mouet ſimulacruʒ itellectus in fanta
ſia inexiſtentis in ſimpľr dormiente.

Ad primū argm.dico ꝙ ſēſus cōis ligat̄ in
hītudie ad ꝑtires ſenſus:ſʒ nō in
hītudine ad iteriores ſenſus:imo pōt ab eiſ īmuta
ri.¶ Ad aliud pʒ ex dictis.ſōniū.n.q̄ʒtū ad obm il
liꝰ ꝯꝑhēſiōis q̄ fit ibi eſt paſſio ymagiue:cuiꝰ eſt re/
ſuare talia oba: ſʒ q̄ʒtū ad ipſaʒ ſenſationē q̄ cātur
ymane mouente ē paſſio ꝑmi ſentiētis. ¶ Ad aliꝺ̕
ꝯcedo maiorē:ſʒ nego minorē.ſenſus.n.cōis nō ſo/
lū moueri pōt a ſenſibꝰ exteriobꝰ mediātibꝰſenſibꝰ
particľabꝰ:ſed ēt a ſiľacris ſenſibiliū iterius exñti/
bus:⁊ hoc in ſōno ꝯit: nec ſequit̄ ſi ad ſenſuʒ cōem
terminant̄ īmutatiōes ſenſuū ꝑticulariū ꝙ ſolum
moueat̄ ab exterioribꝰ ſenſibꝰ:ſʒ bñ ſeq̄t̄ ꝙ īmute/
tur ab eis abre nō p̄ciſe ⁊ ſom. ¶ Ad dcm̄ cōmenta
ris pʒ ex dictis.itēdit.n. Cōmenta. ꝙ ſōnia debēt
attribui ymagiue q̄ʒtū ad obm ſenſationis in ſōno
ꝯtingētis:ſʒ ꝙ appēs ſenſatio ſit paſſio v̓tutis ima
ginatiue nō itellexit: ⁊ ꝙ illa ēt ſit itētio Cōmēta.
patet intuenti diligēter verba prius poſita.

¶ Rōnes etiā alteriꝰ opionis ſunt ſolute.cū.n.dñt
ꝙ ſōniū ē appitio fanca ibi eſt ꝯſire ipſaʒ appitionē
vľ ſenſationē appētē ⁊ obʒ appitiōis. ⁊ pʒ ex dcis.
¶ De illis aūt ꝯpōnibꝰ ⁊ diuiſiōibꝰ q̄ in ſōno ꝯtin
gunt bene forte ꝙ fiunt a cogitatiua vel eſtimaua
hoc accidit ſōnio:nec ſunt eſſentiaľr ſōnia:ſed ma/
gis apparens ſenſatio vt p̄dictū eſt.

¶ Senſibilia ſm ſingulum ſenſitiuuʒ no/
bis efficiūt ſenſuʒ: ⁊ que fit ab eis paſſio
non ſolum ineſt eis dum ſenſus agunt:ſʒ
⁊ dum abeunt. Qō. XX.

Queritur vtꝝ ſpēs ſenſibiliū re/
maneāt ī ſenbꝰ ī abſen/
tia ſenſibiliū. vr̃ ꝙ nō:qꝛ ſicut ſe hʒ fora
ſpecularis ad ſpeculū.ſic fora ſenſibilis
ad ſenſuʒ. h̕ pʒ ꝑ ꝯueniētē ſiľitudinē:ſʒ
fora ſeu ymago ſpecularis.i.ſpeculo ipreſſa nō ma/
net in ſpeculo abſente eo: cuiꝰ ē ſpēs ſeu ymago:vt
ad ſenſuʒ eſt mam.¶ Itē ſi ſenſibiliū ſpēs imane/
rēt abſentibꝰ ſenſibꝰ. tūc nos ſentiremus cū velle/
mus.ſic itellīmꝰ cuʒ volumꝰ.poſtq̄ʒ.n. hr̃emꝰ ſpēs
ſenſilium nos ꝑ eas poſſemꝰſentire in abſentia eoꝝ:
ſʒ illud ē falſuʒ.⁊ ꝯ Ar.2.ꝺ̕ aia.vbi dic̄:ꝙ nos nō T.c.60.
ſentimꝰcū volumus.¶ Itē nihil vnū ⁊ idē pōt ſiľ
eē ꝯriaꝝ diſpōnū ſubm.vt mam eſt.ſʒ h̕ ꝯtigeret ſi
ſpēs ſenſilium imanerēt ⁊ reſuarent̄ ī abſentia eoꝝ
in ſenſibꝰ:qꝛ v̓tꝰ ꝯꝑhēſiua dʒ eē hūidi a dñio in ſuo
orgāo.reſerua vꝺ̕o vult dñiū ſiccitatis. vt vult Auer.
in ſuo tractatu de memoa ⁊ reminiſcētia. ⁊ Auicē.
in 6o. nāliū.cū igit̄ ſenſus particulares ſint v̓tutes

ſenſitiue ⁊ cognoſcitiue ſequeret̄ ſi reſeruarēt imagines ꝙ hērēt aliq̄s ꝯ̄rias diſpōnes ī ſuis organis. Tex.cō.37. ¶ Itē cā ⁊ effectus ſimul ſūt ⁊ nō ſūt: vt pȝ.2.phy. nūc aūt ſpēs ſenſibiliū inexn̄tes ſenſibꝰ ſūt effectꝰ ipſoꝝ ſenſibiliū. g̊ remotis ſenſibꝰ remouent̄: ⁊ arr ſpāl̄r de viſu q̄ ē aq̄ a dn̄io: ⁊ certū ē ꝙ aq̄ nō ſeruat ſpēs ſibi impſſas ī abſentia iprimētis: ⁊ multo minus aer reſeruat. auditus aūt eſt aeris a dn̄io.

¶ Oppoſitum vult ar. ⁊ multipl̄r declat ſignis.

Dico ꝙ ſpēs ſenſibiliū pn̄t ſenſibꝰ abſentibus remanere ī ſenſibꝰ: ⁊ hoc ꝓbāt aliqui ſic: qꝛ ſenſus hȝ iudicare de ſuo ſenſibili: vt viſus de viſibili: ⁊ ſic de alijs: ⁊ hoc iudiciū nō pōt fieri niſi inexn̄te ſpē rei ſenſibilis: de q̊ dȝ fieri iudiciū. eͦ ſenſus nō pōt iudicare de ſenſibili ī eodē inſtāti ī q̊ recipit eiꝰ ſpēm: ſȝ oȝ ꝙ ī alio iſtāti: ⁊ ſic inter iſta duo iſtātia erit tp̄s mediū ī q̊ ipſa ſpēs remanebit ī ſenſu: ſed illa rō nō multū bn̄ ꝓbat itētū. dato. n. ꝙ in alio ⁊ alio iſtāti fieret receptio ſpēi ⁊ iudiciū de ſenſibili: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝙ ſpēs ſenſibilis īexiſteret ſenſui per aliqd̄ tp̄s. tn̄ nō ſeq̄t̄ ꝙ iſta ſpēs maneat ī abſentia iſtiꝰ ſenſibilis: vn̄ ſi illa rō deberet hēre efficaciam: oporteret ꝓbare nō ſolū ꝙ receptio ⁊ iudiciū fiūt ī alio ⁊ alio iſtāti: ſed ēt ꝙ virtus ſenſitiua poſſet de ipſo ſenſibili ī eiꝰ abſentia iudicare: qd̄ nō vr̄ veruȝ de ſenbꝰ ꝑticularibus ⁊ exteriorībꝰ. viſus. n. nō iudicat de viſibili non ſibi preſente: ⁊ ſil̄r auditus de audibili: ⁊ ſic de ceteris ēt ſm aliq̊s. mō ī eodē inſtāti recipit̄ ſpēs: ⁊ iudicat̄ de ſenſibili: q̄re illa rō n̄ valet. ¶ Et iō alij dn̄t al̄r ꝙ ꝑ ſpēs inexn̄tes ſenbꝰ partibꝰ ſenſus ꝑticulares īmutāt v̄tutes interiores: ⁊ iō oȝ ꝙ ſpēs ipe hēant aliquā fixionē ⁊ ꝑmanētiam in ſenſibꝰ ꝑticularibꝰ: ⁊ iſtaȝ rōnē tāgit Alb. vn̄ vn̄r itēdere talē rōnē. illud ꝑ qd̄ ſenſus ꝑticulares īmutāt ſenſus iteriores: dȝ hēre aliquā fixionē ⁊ ꝑmanētiā ī ſenſu ꝑticulari: nihil. n. mouet aliq̄d per aliq̄ȝ formā: niſi illa forma hēat aliq̄ȝ fixionē ī ipſo: nūc aūt ſenſus ꝑticulares īmutāt ſenſus iteriores ꝑ ſpēs ſenſibiliū ī eis receptas: ⁊ ad h̄ nāl̄r ordinantur: ⁊ iō hꝫ ſpēs debēt ī eis hr̄e aliq̄ȝ fixionē ⁊ ꝑmanētiā. ¶ Sȝ adhuc illa rō n̄ vr̄ ml̄tū efficax. qꝛ ſil̄r aliq̄s poſſȝ dr̄e ꝙ intētio coloris aut luminis deberet manere in dyafano in abſentia viſibilis: qꝛ certū ē ꝙ viſibile nō īmutat oculū niſi mere dyafano: ⁊ illud qd̄ ī dyafano ſuſcipit̄ a viſibili eſt ei pn̄m immutādi ocl̄ȝ: ⁊ ſic itētio viſibilis. puta luminiſ aut coloris dȝ manere in dyafano ī abſentia ipſiꝰ viſibilis: ⁊ hēre aliquam fixionē ī ipſo. ¶ Item multa ſenſibilia īmutant ſenſus iteriores medibꝰ ſenbꝰ ꝑticularibꝰ: q̊ꝝ tn̄ ſpēs nō ſeruātur nec manēt ꝑ aliqd̄ tp̄s in ipſis ſenſibꝰ exterioribꝰ ī abſentia ſenſibiliū: ſicut pȝ ꝙ aliq̄s videt vnū hoīem vel aliqd̄ aliud viſibile: cuiꝰ ſpēs ſtatim deficit ab oculo ipſo abſente: ⁊ tn̄ poſtmodū memorat̄ d̄ illo viſibili: ⁊ imaginat̄ illud qd̄ nō eēt niſi ſua imaginatio fuiſſet immutata ab alio viſibili: ⁊ tn̄ ſpēs illiꝰ viſibilis ſtatī deficit ab oculo abſente illo viſibili: q̄re nō req̄rit̄: ſi ſenſibilia debēt īmutare virtutes interiores mediātibus ſenſibus ꝑticularibꝰ ī q̄bus agūt ſuas ſpecies: ꝙ ille ſpēs remaneāt ī ſenſibus ꝑtibꝰ ī abſentia ſenſibiliū: ⁊ vr̄ mihi bn̄ difficile aſſignare bonā cauſam illiꝰ remanētie. Aliqui breuiter ſe expediunt ⁊ dant cām huius ꝙ organa ſenſuū nō ſolū hn̄t potētiā receptiuā ſpēꝝ ſenſibiliū: ſed ēt virtutē cōſeruatiuā: ⁊ virtutē retinēdi ad aliqd̄ tp̄s: ſed illud nō eſt ſufficiens: qꝛ non aſſignant cauſam: quare illa organa habēt potētiā cōſeruādi cū videat̄ oppom eē verū p̄cipue ī viſu ⁊ auditu: qꝛ nec aer nec aqua reſeruāt impſſas formas ī abſentia obi ip̄rimētis. ¶ Et forte poſſet dici al̄r ſupponēdo ſicut mam eſt: ꝙ nō quorūcūq̄ȝ ſenſibiliū ſpēs remanēt in ſenſibus particularibꝰ ī abſentia ſenſibiliū: ſed ſolū ſpēs ſenſibiliū excellētiū: ⁊ efficaciter īmutātiū vltra modum cōem alioꝝ ſenſibiliū: ⁊ eſt ēt manifeſtū ꝙ ſpēs ille nō ꝑ magnū tēpus remanēt: ſed ſoluȝ ꝑ modicū tēpꝰ. Poſſet q̊ȝ dici ꝙ cū aliqd̄ excellēs ſenſibile: vt puta fortis color vel fortis lux ⁊ ſonus fortis: ⁊ ſic de alijs īmutat multū efficaciter organuȝ alicuius v̄tutis: tūc nā mittit ad locū illū multos ſpūs pluſq̄ȝ ſi illud ſenſibile eēt magis ꝓportionatū ⁊ tpatū: ⁊ iſti ſpūs ī multitudine ꝑueniētes ad illud organum aliq̄l̄r caliditate ſua deſiccāt illud organū vel eius humiditatē remittūt intm̄ ꝙ ad aliqd̄ ꝑuuȝ tēpus hȝ illud organū v̄tutē ꝯſeruādi ſpēm ſibi impreſſam ab illo ſenſibili excellēti: quā nō hēret ſi ab obo minoris efficacie moueret̄. Qꝛ aūt virtꝰ ſic hēat ꝙ ſpecies ſenſibiliū remaneāt ar. multis expimētis oſn̄dit. p̊ qꝛ pȝ ſi q̄s reſpiciat ſolē vel aliq̄d excellenter fulgidū: ⁊ deinde cōuertat oculos ſuos ad aliud viſibile ꝙ nihil videbit. Et ꝙ p̊mi bn̄s ip̄reſſio remanet ī oculo priꝰ moto: ⁊ ſi ad vnū colorē aut album aut viridē multo tp̄e inſpiciamꝰ ad qd̄cūq̄ȝ nos ꝑmutemus eiuſdē modi videbit̄ p̄cipue ſi illa albedo aut viriditas fuerit multū excellēs: ſil̄r cum q̄s īſpexerit aliq̄ velociter mota: ⁊ poſt reſpic̄ alia q̄eſcētia vn̄r ei aliq̄l̄r moueri: ⁊ ꝙ forma motus aliq̄liter remanet in organo ſentiendi. Item cum aliqui audiunt fortes ſonos multuȝ impediūtur poſtmoduȝ ſtatim audire ⁊ dyiudicare alios: ⁊ poſt fortes odores fiunt difficile odorantes omnes alios: ⁊ omnia illa ſunt manifeſta ſig̊ ꝙ ſpēs ſenſibilium remaneant ad aliqd̄ tp̄s in organis ſentiēdi in abſentia ipſorum ſenſibilium.

Ad primū arm dͦ ꝙ ſil̄e eſt ī hoc ꝙ ſpecies vtraq̄ȝ tā in oculo quā in ſpeculo rep̄n̄tat illud cuiꝰ ē ſpēs. Sed diſſil̄e eſt ī hoc ꝙ ſpeculū inaīatū nō hȝ v̄tutē cognoſcitiuaȝ: ⁊ iō non cōcludit. ¶ Ad aliud dn̄t aliq̄. ꝙ ſpēs ſenſibilium nō manēt diu ī organis ſenſuū: nec ꝑ modū habitꝰ figunt̄: nō ſequitur ꝙ nos ſentiamus cū volumus. Uel pōt dici ꝙ ad hoc ꝙ aliq̄d ſentiat̄ ſenſu ꝑticulari nō ſufficit eiꝰ ſpēm iteriꝰ remanere ī organo illius ſenſus. Sȝ opȝ ipm̄ eē priꝰ illi ſenſui: qꝛ ſpēs illa remanēs nō ē obm̄ ipſiꝰ ſenſus ꝑticularis: nec eſt illud qd̄ ſentit̄: ſȝ eſt rō ſentiēdi pn̄te ſenſili. ¶ Ad aliud dn̄t aliq̄ ꝙ organū ſenſus ꝑticularis p̄t dupl̄r ꝯſiderari. vno mō rōne ſue cōpōnis: ⁊ ſic nō hȝ conſeruare. alio mō rōe q̄ ordinat̄ ad īmutationē alteriꝰ qd̄ īmutare nō poſſet niſi ſuſceptū ī eo aliq̄l̄r remaneret. Sed ſil̄r poſſet dici ꝙ dyafanū qd̄ ē extrī ſecū mem videndi poſſet reſuare itētioneȝ viſibilis. ¶ Et al̄r dn̄t alij ꝙ veꝝ ē ſi diu reſeruarēt: tūc haberēt diſpōnes oppoſitas. Sȝ qꝛ nō diu reſuāt: ſed ad ꝑuū tp̄s: iō nō opȝ ꝙ hēant ꝯ̄riā diſpōnē v̄tutibꝰ bn̄ ſuſceptiuis. Uel poſſet dici ꝙ iſta organa nō recipiūt rōne ſuaꝝ cōplexionū nāliū: ſed bn̄ recipiūt vt ſic. ſ. rōne alicuiꝰ diſpōnis ī eis accīter acq̄ſite: ⁊ d̄ itētionibꝰ receptis ī eis pn̄t aliq̄ȝ ꝯſeruare mō priꝰ dicto: ⁊ qꝛ illa diſpō nō diu durat ī eis: iō non reſeruāt diu: ſed ad modicū tp̄s. ¶ Ad aliud ꝯr dr̄ ꝙ ve

rū eſt de cauſa in eſſe ꝙ ſimul ponitur ⁊ remouet̃: ſꝫ de cā in fieri ſolū nō ī eſſe ⁊ ī ꝯſeruari ñ oꝫ. ¶ Sꝫ iſta ſol'o vr̃ miralia: qꝛ bñ veꝝ ē ī illis: q̊ꝝ fieri p̄dit ſuū eē: non oꝑꝫ ꝙ cā ī fieri remota tollat̃ effectus: vt domificatoꝛ ē cā domꝰ ī fieri ⁊ remoto domificatoꝛe nō oꝑꝫ domū coꝛrūpi: lꝫ opoꝛteat domificationē ceſſare: ſꝫ nullius q̊ꝝ fieri nō ꝓcedit ſuū eē: ſꝫ vl' ſuū fieri ē ſuū eē vel ſil' dū fiūt: ſunt: oꝑꝫ ꝙ remota cā ēt ī fieri remaueat̃ effectus: Cū g̊ ſpēs ſenſilis nō priꝰ fiat ī oꝛgano ſentiēdi q̄ꝫ ſit ī eo: ſed aut ſuū fieri eſt ſuū eē ē ſil' dū fit ī oꝛgano eſt ī eo: qꝛ ī īſtāti acqritur: mirabile videbit̃: q̄re ſenſibili remoto ñ remoueat̃ ſpēs eiꝰ: ⁊ poſſet dici ꝙ cā remota ſi ſit cā ꝑ ſe: ⁊ imeta ſiue ſit cā ī fieri ſiue ī eē remouetur effectꝰ vel ſm ſuā ſubam ſi ſit ſmo de cauſis q̄ ſūt de eēntia rei: vt mã ⁊ foꝛa. vel rōne q̄ effectꝰ ſi ſit cā extrinſeca a ſuba finis ⁊ efficiēs: vnde bñ volo ꝙ abſente ſenli remouet̃ ⁊ coꝛrūpit̃ ſpēs ſm ꝙ effectꝰ illiꝰ ſenſibilis: qꝛ nō ē ampliꝰ effectꝰ illiꝰ: nec illud ſenle ē cā illiꝰ ſpēi: ⁊ ſic coꝛrupto domifire coꝛrūpit̃ domꝰ: q̄ꝫm ad iſtā r'lonē coꝛrūpit̃: ſed ſm ſeipſam manere pōt. ¶ Ad aliud dº ꝙ oculus nō retinet rōne ſue ꝯpl'onis nālis: ſꝫ rōne priꝰ dicta: ⁊ ſil'r pōt dici de auditu.

¶ Adhuc aſit q̄ꝺ facile decipimur circa ſonum Q̄ō. XXI.

Queritur Utrū deceptio contingat ī ſōno. arr ꝙ nō: qꝛ ſi ī ſōno accideret deceptio: h̄ eēt ꝓ tāto qꝛ vtꝰ ſōniās iudicaret al'r q̄ꝫ ſit ī re. h̄ ē manim ꝑ ſe: qꝛ al'r non ꝯit falſitas ⁊ deceptio. Sed vtꝰ ſomniās nō pōt iudicare al'r q̄ꝫ ſit in re. ꝓbō. qꝛ vtꝰ cognoua paſſiua: eo mō iudicat q̊ imutat̃: ſed vtꝰ illa cuiꝰ ē ſomniare eſt paſſiua: g̊ ſic iudicat: vt imutat̃: ſed nō imutat̃ al'r q̄ꝫ ſit ī re: qꝛ ſic immutat̃: ſic agēs agit: ⁊ agēs ñ agit niſi ſicut ē ī re: qꝛ vnūq̄ꝺq̄ꝫ agit ſm ꝙ in actu: g̊ vtꝰ illa immutat̃: ſic ē ī re: ⁊ ꝑ ꝯñs iudicat ſicut ē ī re: q̄re ſeqtur ꝙ verū iudicat. ¶ Jtē qñcūq̄ꝫ virtꝰ eſt ſuꝑioꝛ ⁊ dignioꝛ illa vtute cui aliq̄d appꝫet: tūc nō ē deceptio ſm pħm ī l'ra: ſꝫ ī ſōniādo ſꝑ adeſt vtus ſuꝑioꝛ alia vtute cui aliq̄d appꝫet: qꝛ ſōniāti adeſt intellectus. quare ⁊c̃. ¶ Jtē multo magis vr̃ debere ꝯtingere deceptio ī vigilia q̄ꝫ ī ſōno. ꝓbo. qꝛ mares motꝰ īpediūt minores: ⁊ iō cū ī vigilia ſint multi ⁊ foꝛtes motus ſenſibiliū multo plus dꝫ īpediri vtꝰ iudiua q̄ꝫ ī ſōno cuꝫ aīa eſt ſedata ⁊ abſoluta a motibꝰ foꝛtibꝰ ſenſium: q̄re magis vr̃ ꝯtigere erroꝛ ī vigia q̄ꝫ ī ſōno. Cum g̊ in vigia talis deceptio nō contingat: niſi vt ꝯcurrēte imagine alicuius iudicet̃ illud eē priꝰ: vr̃ vtiq̄ꝫ ꝙ ī ſomno non debet hoc accidere.

¶ Oppoſitum dicit Ariſt.

Et dicendum eſt ꝙ deceptio qñq̄ꝫ ꝯit ī ſōno q̄ paſſio pꝫ ꝑ expientiā: qꝛ fere qlꝫ ſeipm expit̃ aliq̄ falſa ⁊ ipoſ'ia ſōniaſſe: ⁊ rō ē: qꝛ cū iudicat̃ al'r q̄ꝫ ē ī re ē deceptio ⁊ falſitas h̄ ē euidēs in pꝫas: ſed in ſōnis qñq̄ꝫ iudicat̃ al'r q̄ꝫ ē ī re: qꝛ iudicat̃ qñq̄ꝫ ſenlia eē pñtia q̄ nō ſūt: ſic modico fleumate deſcēdēte ad liguā iudicat hō ſe comedere lac vel aliq̄d dulce. Et breuiter illud cuius ſimulacrū immutat vtutē ſōniatiuā iudicat̃ eē pñs: ſic pꝫ expiētia. q̄re ⁊c̃. ¶ Scđo ſciēdū ē mom ⁊ cāꝫ iſtiꝰ deceptiōis: ⁊ iā ī ꝑte tacta ē cā: qꝛ ſimulacra ſenſibiliū ſūt iteriꝰ ī vtute imagiua: ⁊ poꝛi ſeu vie ſpūūꝫ q̄bꝰ hñt mitti ad vtutē ſōnialē. ſ. ſenſū cōem aut cogitatiuam non ſunt opilati: īmo expediti ⁊ lubrici: ⁊ tūc a theſauro imaginū deferūt̃ ī vapoꝛe ſpūali imagines ſenſium: ⁊ imutāt ſenſū cōem: ſic ſi res eēt pñs: ⁊ tūc iudicat̃ res ia eē pñs: cuiꝰ imago mouet: ⁊ h̄ q̄ꝫtū ē ex ꝑte vtutis ſōniātis: ⁊ aliq̊tiēs deferūt̃ ſil' ad vtutē ſōniātē imagines ſenſibiliū diuerſoꝝ ī ſpū ⁊ ſanguīe ſubtili: ⁊ iō aliq̊tiēs apparet ꝑꝑ illa ſimulacra ſil' imutātia ſenſum cōem vel cogiuam pñs ſit res aliqua q̄ nūq̄ꝫ fuit ī ſenſu: vt hō cōis aut aīal cōpom ex coꝛꝑe hōis ⁊ capite eq̄: ⁊ ſic de cōſil'ibꝰ: qꝛ ſimulacra diuerſaꝝ reꝝ īmutāt vtutē ſōniātē: ⁊ tūc ipſa iudicat res eē pñtes. Et pōit aꝝ. vnū ſil'e ſic. videmꝰ ꝙ cū ſal imittit̃ aq̄ cal'e ſal deſcēdit ad fundū ⁊ eleuātur ab ipſo q̄dā ramūculi ſubtiles albi ⁊ lucidi: q̊ꝝ vnꝰ ē magis ī actu: ⁊ plus apparet ⁊ eleuat̃ alter q̄ ē magꝭ ī poa: ⁊ minꝰ appꝫet ⁊ eleuat̃: ⁊ ꝑmutātur iſti ramūculi: vt vnꝰ aſcēdit poſt alium. Sic ꝯit ī ſōno ꝙ ſpūs ſubtiles foꝛmis ſenſibiliū ſpūalibꝰ īformati mouet̃ ad vtutē ſōniātē: ⁊ vnꝰ magis eſt in actu: ⁊ magis matᵉ offert̃: ⁊ alter magis ī poa: ⁊ vno recedēte alter aduenit: ⁊ ꝑmutātur imagines ī ipſis exñtes: ⁊ tūc apparēt hoꝛribilia mōſtra ꝑ illam ſpūum ꝑmutationē ⁊ ꝑturbatiōeꝫ: ſic ēt nubes tal'r imutātur a modico vēto vel a frigoꝛe cōſtringente ab vna fia ad aliā figurā. h̄ igit̃ ē cā deceptiōis ꝯtingētis ī ſōnio: qꝛ ſimulacrū rei imutās vtutē ſōniātē recipit̃ ꝓ ipſa re. ¶ 3º ſciēm ē ꝙ ia deceº qñqꝫ latet ⁊ ignoꝛat̃ ab ipō ſōniāte: ita ꝙ d̉cipit̃ ⁊ neſcit ſe decipi: qñqꝫ vō ñ latet illa deceptio: īmo ſōniās bene dic̃ apud ſe ꝙ illꝺ q̄ꝺ ſibi appꝫet nō ē ī rei vitate res illa: īmo eiꝰ ſil'e ſolū. Cuiꝰ cā pōt eē: qꝛ qñqꝫ vtꝰ ſuꝑioꝛ ad vtutē ſōniātē ligata ē: puta inteꝰ aut cogiua: ita ꝙ poꝛꝰ ſylogiſtice vtutis q̄ hꝫ diſtinguere veꝝ a f'lo ⁊ ydolū rei ab ipā re clauſus ē ⁊ opilatꝰ: vt illa vtus nō poſſit ī oꝑōnē ſuā: ⁊ tūc latet deceptio: cū non ſit aliq̄ vtꝰ illi fantaſtice appꝫitiōi ꝯdicēs. qñqꝫ vō illa vtꝰ nō ē ligata nec īpedita oīno: cuiꝰ eſt dr̃e de vero ⁊ f'lo: ⁊ diſtinguere ydolum rei: ⁊ ſil'e rei ab ipſa re: ⁊ tūc ꝯit ꝙ illa vtꝰ cognoſcit deceptionē ⁊ ꝑcipit ꝙ nō ita ē: ſic appꝫet ī ſōno: ita ꝙ dicit ſōniū eē q̄ꝺ appꝫet: ⁊ nō eē credēdū ꝙ ita ſit. ¶ Et ponit aꝝ. vnū pulcrū ſil'e. Si aliquē lateret ſuppoſitꝰ oc'lo digitꝰ cuiꝰ ſuppoſitio ⁊ eleuatio oculi fac̃ rē vnā appꝫere duas: tūc nō ſolū ꝑ viſum appꝫebit illud q̄ꝺ ē vnū eē duo: ſed ēt putabit̃ ſimpl'r vnū eē ſi ñ operet̃ alia vtꝰ dignioꝛ viſu cui h̄ apparet. Si vō nō latet eleuatio oculi ꝑ digitū ſuppoſitū: tūc bñ appꝫebit res q̄ eſt vna tāq̄ꝫ ſint due res: ſed tñ nō putabit̃ ita eē: īmo iudicabit̃ ꝙ ibi ē deceptio: ſic ſi ſōniātē latet paſſio ī qua eſt ita ꝙ neſciat ſe doꝛmire ⁊ īmutari a rerū ſimulacris ſolū: tūc iudicabit illa eē ſicut apparet virtuti a ſimulacris īmutate. Si vero nō lateat ipſuꝫ ꝙ doꝛmit ⁊ ꝑcipiat nō īmutari ſolū a ſimulacro: et nō a re pñte: tūc dicet illud eē falſum q̄ꝺ ei apparet: et ꝙ ſōnū eſt aut apparitio falſa: et hoc eſt plane intētio ariſto. in littera.

Ad primum arm pōt cōcedi ꝓceſſus vſq̄ꝫ ad illud q̄ꝺ dr̃ ꝙ vtus cuiꝰ eſt ſomniare eo mō iudicat quo immutatur. pōt dici ꝙ falſum eſt: qꝛ q̄ꝫuis ſit paſſiua q̄ꝫtum ad primam receptionem. tñ cū eſt facta in actu per ſpeciem receptā pōt eē actiua: et iudicat al'r q̄ꝫ eſt in re: et facit falſuꝫ iudicium: ſicut ēt cū intellectus eſt infoꝛmatus aliquibus ſpeciebus terminorū ſimpliciū: pōt cōponere que ī re ſūt diuerſa: et falſam ꝓpōnē con-

ſtituere. ¶ Uel pōt ɔcedi adhuc totū vſq̃ dū dr̄: φ illa vt⁹ imutat̄: ſic ē i re. falſum ē hoc: ⁊ cū ꝓbat̄: q̄z eo mō v̄tus paua mor ⁊ imur: ſic agēs agit. dico φ nō opȝ φ ſp v̄tus receptiua recipiat ſcōm mom agē tis: imo recipit ſcōȝ mom ſui: ⁊ ɔditiōeȝ: nō aūt ſȝ φ agēs ē natū agere de ſe: mō ɔti⁹ illā v̄tutē eē idiſpo/ ſitā: vt nō recipiat actionē ab agēte: eo mō q̄ agens ſm ſeipȝ eēt natū agere. ſicut lingua febricitātis ē idiſpoſita ad hoc φ imutet̄ a dulci: eo mō q̄ dulce natū eēt imutare. ⁊ iō nō iudicat dulce eē dulce: ſȝ amar: pp idiſpōnē exn̄tē i ea: ⁊ ſic i ꝓporo fanma in/ exn̄s nō eſt natū φ imutet: ita φ recipiat̄ ꝑ re cui⁹ eſt fanma: ſȝ ꝑ ſiline ei⁹: ſed pp panem ei⁹: q̄ accidit in ſōno accipit̄ ꝑ re ipſa ab illa v̄tute quā imutat: ⁊ ſic accidit deceptio: verū tñ̄ eſt φ v̄tus paua nō decipit̄ circa ſuā panem: ⁊ circa obm̄ paſſiōis p̄t decipi. vt pȝ

Tex. cō. 26. 4° mecc. ſicut febricitās nō decir circa hoc qđ imur ab amaro: vl' tāq̄ ab amaro: q̄z ſic ē in rei v̄itate φ ſic imutat̄. Sȝ circa rē imutātē q̄ vel q̄lis ſit ſm ſe bñ̄ decipit̄. ſil'r v̄tus ſōniās nō decipit̄ circa ſuā paſ ſionē. ſ. φ ſibi appet res eſſe pn̄s: q̄z ia ſic ſibi appet. ſed circa rē ipſam obaȝ quā iudicat reȝ verā decir. ¶ Ad aliud. dico φ v̄tutē ſupiorē adeē pōt ɔtinre dupl'r: vno mō ſm ſeipſaȝ ⁊ ſuā ſubam: vt dormiēs hēat aliq̄ v̄tutē ſupiorē illi v̄tuti ſōniāti: nō tñ̄ illa v̄tus ſupior opat̄ in ſōno: ſed ab opatiōe ſua ipedia tur: ⁊ tūc q̄ntūcūq̄ ſit tal' v̄tus ſupior pōt ɔtinre de/ ceptio ⁊ latere. ¶ Alio mō pōt adeē v̄tus dignior: nō ſolū ſm ſuā ſubam: ſed ſm opationē: q̄z porus ꝑ quē ſpūs hñt deferri ad ipſam nō ē opilat⁹: nec ipe ditus. ⁊ tūc ver eſt φ pōt ɔtinre deceptio ⁊ nō late re. ſic dcm̄ eſt. ¶ Ad aliđ. dico φ nō magis vr̄ ɔtin gere deceptio i vigilia q̄ in ſōno. ⁊ cū ꝓbat̄: q̄z ma iores motus ipediūt minores. ver eſt: q̄z maiores motus aliq̄l'r deꝓmūt: vel ipediūt minores: ſȝ non vl'r dcm̄ eſt: φ maiores mot⁹ oīo faciāt ceſſare mi nores. ⁊ iō bñ̄ nolo φ in viga cū ſint multi ⁊ fortes mot⁹ in ſenſibus ptibus aliq̄l'r ipedit̄ inte⁹ ⁊ cogiua. cogitatiua. n. viget apud gētē ſenſuū pticulariū. vt dicit cōmētator v̄ſus ꝑnm ſui tractat⁹ đ ſōno ⁊ viga. ⁊ vl'r v̄tutes iteriores ſūt pfectioris actiōis apđ ge tē v̄tutū exterior. ſȝ nō pp hoc oȝ φ total'r ipediat itellect⁹ ⁊ cogiua a pceptiōe. ⁊ iudicio in tm̄ φ ſi in vigilia occurrat ſimulacrum alicuius rei abſentis iudicetur res alia preſens.

¶ Et qđ de q̄buſdā in ſōnijs ſit diuinatio non eſt incredibile. Q̃ō. XXII.

Textu cō. 20. Utrum poſſibile ſit ꝑ ſōnia accipe noticiā de futuris. arr φ ñ: q̄z talis noticia aut accipet̄ ex ꝓpōnib⁹ ſp v̄is: aut vt frequenter. vt pȝ ꝑ poſter. ſed ꝑ ſōnia nō pōt acq̄ri ſcīa ex ꝓpōnib⁹ ſp veris: aut vt freq̄ēter. nō. n. ē vl'r ⁊ ſp ver φ ſi ſōniās videat in ſōno lunaȝ exaltari φ debeat ſeq ſic ſōniātem augm fortune. ⁊ φ ſi ſol videat̄ alicui eclipſari. φ diffuſ⁹ ſue fortune debeat minorari. ⁊ ſic de talib⁹, nec illđ eſt ver. vt frequēter. ⁊ tñ̄ illa ſunt docuta i arte iterptādi ſōnia. vbi docet̄ accipe noticiā futuror ꝑ ſōnia ⁊ ɔſilia. q̄re ⁊c. ¶ Itē ſi ꝑ ſōnia poſſet hēri ſcīa de futuris. tūc ſōnia vel eēnt effectus futuror. vel cāe ipſor. nā altero iſtor mo dor acquirit̄ ſcīa alicuius ɔ̄nis prius ignote: vt pȝ

Textu cō. 30. ꝑmo poſterior: ſed nō pn̄t eſſe effectus futuor: q̄z effectus hȝ ordinē ꝑ ſe ad ſuā cām. vt manifeſtū ē ſaltem effectus ꝑ quā ɔti⁹ ſcire cām. nūc aūt illa ſō nia nō vn̄r hr̄e ordineȝ ad ipſa futura. vt φ videat̄ eclipſari luna nō hȝ ordinē ad diminutōeȝ fortūe: aut forme. ⁊ ſic de ɔ̄ſilibus. ⁊ ɔ̄firmat̄ φ nō ſunt effectus futuor: q̄z ſōnia ſunt q̄dā fantata. fanma āt eſt effectus alicuius ſenſilis qđ ꝑus fuit apđ ſenſuȝ: vñ̄ Ariſto. dicit in 2° de aīa φ fantaſia eſt motus Textu. ɔ. 161. a ſenſu ſm actū ſilis illi. g̃ nō eſt effectus alicui⁹ fu/ turi: cū futura nō moueat ſenſum. ¶ Itē non pōt ſōniū eē cā alicuius futuri: q̄z ſōnia nō ꝓducūt ipſa futura ex necītate. nec vt frequētius appere lunā exaltari nō ꝓducit augm fortune. ⁊ ſic de ceteris. cā aūt ſp ꝓducit effectū. aut frequēter. ¶ Iteȝ ſi ꝑ ſō nia acq̄reret̄ cog° de futuris. aut illa ſōnia imitte/ rent̄ a deo. aut a nobis: ñ ex deo: q̄z tūc imitterent̄ prudētioribus aut melioribus. ſed fatui magis ſō niāt ſōnia iterptalia q̄ ſapiētes. ⁊ ſūt meliores iter/ ptes ſōnior. nec a nob oriūt̄ ſōnia illa: q̄z ſup nr̄aȝ poam aut facilitatē vr̄ eſſe cognoſcere ea q̄ fiūt iux/ ta eracleas columnas: aut in oriſtene: ⁊ ſic de alijs multum diſtantibus a nobis.

¶ Oppoſitum vult Ariſto.

Quidam dixerūt φ īpoſſibile eſt ꝑ ſōnia ac/ cipe aliq̄ verā noticiaȝ de futuri ⁊ motiuū eor fuit: q̄z videbat̄ eis φ ſōnia fiūt a caſu vr̄ eni eē caſuale φ alicui appeat in dormiendo φ luna exaltetur: vel φ ſol eclipſet̄. ⁊ ſic de talib⁹ ap/ paritionib⁹. ⁊ de nullo agēte vr̄ eſſe intentū. ꝑ talia āt ſe hȝ aliq̄ cog° de futuris certa. ¶ Sȝ illđ ñ eſt bñ̄ dcm̄: q̄z illud qđ oēs aut plures eſtimāt nō pōt eē oīno falſum. ſic argit Ar. ⁊ cōmētator dicit φ i/ poſſibile eſt vt famoſuȝ ſit falſum ſm totū. imo, fa/ moſa apud oēs necīa ſūt vera. aut ſm totū. aut ſm ptē: nunc aūt oēs hoīes boni iudicij. ⁊ ſani capitis: aut valde plures exiſtimāt: ⁊ dicūt ſōnia hr̄e aliq̄ ſignem. ⁊ ꝑ ipa poſſibile eē fieri diuinationē futuro/ rum. q̄re ⁊c. ꝓbo añcedēs: q̄z illđ φ oēs vel plures exiſtimāt nāliter eē ver: aliqual'r pōt eē ita: q̄z ite⁹ hȝ nālem inclinationē ad ver ſicut ad bonū ⁊ pfe ctōeȝ. ⁊ iō ex ipo φ oēs iclinant̄ aut plures nāl'r ad ɔcedendū aliq̄d ſignuȝ eſt: q̄z illud eſt ver. ⁊ dico nāl'r: q̄z ſi oēs vel plures ɔcederēt ⁊ crederēt aliq̄d eſſe ver ꝑ ɔ̄ſuetudinē audiendi illud. ⁊ ꝑ aliq̄s ꝑ/ ſuaſiones ſophiſticas: nō ex nāli iclinatione ſui in/ tellectus: nō eēt bonū arm. ſicut ⁊ de multis q̄ ponū tur in legib⁹ ad pſuadēdū hoībus opationes v̄tuo/ ſas. ¶ Itē illud φ oēs hoīes expiunt̄ ex ſeipſis eſt ver vel ſimplex vl' in pte. nā expimētū ſermonuȝ vor eſt cōcordia cū rebus ſenſatis. vt dicit cōmen Utrobiq̄ cōmen. 22. tator. 8. phir. ⁊ ꝑ ce. ⁊ mū. nunc aūt oēs hoīes expiū tur in ſeipſis φ ꝑ ſua ſōnia capiūt aliq̄ noticiaȝ de futuris. nullus eni hō ē q̄ nō viderit ſōniū qđ enū/ ciauerit ei aliqđ futur. vt ɔmentator dicit. ⁊ h̄ eſt intelligm de illis hoibus: q̄ ſunt in diſpōne in q̄ ſūt nati ſōniare: qđ dico pp aliquos: q̄bus nunq̄ ꝑ to/ tā vitā ſuā accidit ſōniare. vt Ariſto. dicit. ⁊ qui fre quenter ⁊ attēte ɔſiderāt ad ſua ſōnia. ⁊ ad ea que eis accidūt in futuro. ſicut regrit̄ ad accipiēdū no/ ticiā talē de futuris ꝑ ſōnia: ſic dȝ itelligi dcm̄ Aue roys. g̃ ſeq̄t̄ φ illud hȝ v̄itateȝ φ ꝑ ſōnia pōt acq̄ri noticia de futuris. ¶ Dico g̃ φ ꝑ ſōnia pōt hr̄i ali/ qua ꝑnoticia de futuris: q̄z ꝑ illa que ſunt ſigna fu turor: aut cāe ipſor pōt acq̄ri aliqua noticia de fu turis. h̄ eſt manifeſta: q̄z aliqđ ignotū pōt notifica/ ri: vel ꝑ ſignū: qđ hȝ habitudinē ad ipm̄: vel ꝑ cām

eius. vt pꝫ in logica. ſꝫ ita eſt ꝙ aliqua ſomnia ſunt ſigna futuroꝝ. que ſunt effectus eiuſdẽ cãe que hꝫ ꝓducere ⁊ cãre aliqđ futuꝝ. vt ſp. vel vt freqnter. ver. gr̃a. cũ aliqs hꝫ calorẽ exceſſiuũ in ſuo corpe: q in poſteꝝ erit ei cã febris. niſi ipediat̃. tũc qñꝫ ſomniat ſe eẽ in igne: vel vl'r calefieri exceſſiue pp paſſionẽ quã facit ille calor in corpe. ¶ Eſt. n. ſuppo nendũ ꝑ manifeſto. ꝙ cũ in ſõno fit aliq̃ trãſmutatio in corpe dormiẽtiſ ſi ſit in diſpõne conuenienti ad ſõniandũ. tũc ṽtus imaginatiua format imagines motui: q factus eſt in corpore ꝯgruẽtes. Jta ꝙ cũ aliq̃ trãſmutatio fit circa corpus. vel a ꝯtinẽte: vel ab aliqua q̃litate itrinᶜᵃ. tũc i imaginatõe fiũt ſimulacra repñtantia illã tranſmutationẽ. ⁊ ꝓpinquiꝰ ꝑt ꝑ aliena ſimulacra repñtari. ⁊ hoc dic̃ Alb: in verbis ꝓſcriptis. põt igit̃ cõtingere ꝙ cũ aliqua diſpõ ſit in corpe que in poſteꝝ erit cã alicuiꝰ accidẽtis. tũc fiũt ſõnia ⁊ ſimulacra proportionabilia quodãmõ illi paſſiõi. ⁊ ꝑ hitudinẽ hꝫ ſimlacroꝝ ad illã paſſionẽ quã ꝯſequit̃. ⁊ ad effcm̃ quẽ põt inducere tal' paᵒ in poſterum põt accipi aliq̃ ꝯiectura de aliquo futuro. ⁊ ſil'r põt ꝯtingere ꝙ aliq̃ figura celeſtis reſpiciẽs corpus dormiẽtis. que i poſteꝝ erit cã alicuius effectus in hoc mũdo inferiori. vtputa belli ⁊ diſcordie iter hoĩes. aut fertilitatiſ. aut ſterilitatis. aut alicuiꝰ talis illa cõſtellaᵒ. vel ꝯfiguratio lumĩe ſuo qđ diffundit̃ ꝑ meᵐ vſq; ad corpus dormiẽtis facit aliq̃ꝫ trãſmutationẽ in corpe ſõniãtis: ⁊ in ṽtute imaginatiua fiũt imagines. aut ſimulacra q̃ repñtãt aliqual'r illã paſſionẽ fcãm in corpe: ⁊ hñt q̃ꝺam ſil'itudinẽ ꝓportionis: vel ſil'itudinis ꝓpinque vl' remote ad effectũ quẽ illa ꝯſtellaᵒ nata eſt iducere in iſto mũdo. ⁊ tũc ꝑ tale ſomniũ põt capi aliq̃ ꝯiectura de illo futuro: cuius cã erit ꝯſtellatio faciẽs illã trãſmutationẽ quã ꝯſequũtur illa fantaᵗᵃ. ⁊ h̃ eſt intẽtio Aꝝ. vbi loquẽs de motibꝰ q fiũt a corꝑibus celeſtibꝰ in ipſis ſomniãtibus dic̃. Di vero motus fanᵗᵃ faciũt: ex qbus ꝓuident futura. ⁊ hꝫ. Et ſigᵐ hꝰ qđ dcm̃ eſt: ẽ qꝛ ꝑ figuras ſtellarum ⁊ ortus ⁊ occaſus ipſaruꝫ in hora ſõnij nitunt̃ aſtrologi interꝑtari ſõnia. ⁊ frequẽter vera interꝑtãtes. qđ nõ eſt: niſi qꝛ ſõnia ſunt effectus qdam illius cõſtellationis q̃ in poſteꝝ erit cã vel forte priꝰ fuit cã alicuius accñtis. ⁊ iõ ꝑ illa ſõnia põt hr̃i aliqua ꝯiecturatio de futuris illis. naꝫ cum aliq̃ duo ſunt effectus eiuſdẽ cãe ⁊ vnũ illoꝝ ẽ ſignũ alteriꝰ. ꝑ vnũ illoꝝ cognitũ põt hõ in alterius noticiã deuenire. ſicut ſiqs videat aliq̃ꝫ arborẽ florere in orto alterius: ⁊ ſciat in orto ſuo eẽ ꝯſilem arborẽ: põt cõiecturare ꝙ in orto ſuo. ſi nõ impediat̃ aliunde: florebit ẽt ſua. ¶ Jtẽ ipſa ſomnia qñq; ſunt cã futuroꝝ aliquoꝝ. ſicut ꝯᵗ ꝙ aliqs in vigilia multuꝫ ſollicitat̃ circa aliqđ agilᵉ. q̃l'r põt illud adipiſci. vl' euitare: ⁊ i ſõno appet ſibi modus cõueniẽs ad adipiſcendũ illđ. ⁊ poſtea i vigiᵃ recordat̃ de illo ſõnio. ⁊ agit ad illđ adipiſcenᵐ eo mõ q̃ in ſõnio ſibi apparuerat eẽ agẽdũ. ⁊ ſic ſõniũ eſt ei cã illiꝰ actus. ver. gr̃a. ſic narrat Alb. qdaꝫ hñs dolorẽ in ſplene multotiẽs i vigilia conſiliũ petierat a medicis. ⁊ nõ inuenit. ꝯᵗ aũt ei in ſõno ꝙ ſõniauit ꝙ flebotomaret̃ in vena ſup manũ inter duos digitos. ſ. auricularẽ: ⁊ anularẽ. ⁊ cũ expgefactus fuit: ſic fecit. ⁊ ſanatus fuit a dolore ſplenis. ⁊ ſic ſomniuꝫ fuit ei ꝑncipium opationis illius quod in vigilia ſubſequẽti opatus fuit: ⁊ ſic accidit in qbuſdam alijs. q̃re ꝑ ſõnia pñt pronoſticari futura. ¶ Sed eſt ſciẽdum ꝙ ſcia de futuris: que ꝑ ſõnia acqrit̃ non eſt certa: ſic̃ ſcia nãlis. ⁊ matheᶜᵃ. qꝛ ſcia accipit certitudinẽ ex ĩmmutabiˡᵗᵉ ſui ſcibil'. ⁊ ĩpoſſiˡᵗᵉ ſuſciᵈⁱ impedimẽtuꝫ: ⁊ noticia de aliquo futuro capit certitudinẽ: ex eo qđ illud futuꝝ nunq̃ vel raro impedit̃: qn eueniat: nũc aũt euẽtus illoꝝ futuroꝝ que enũciant̃ ꝑ ſõnia pñt impediri. ⁊ iõ nõ eſt oĩno certa taliſ noticia. ⁊ ille q iterꝑtat̃ ſõnia: ñ dꝫ enũciare ⁊ iudicare ſimpl'r: ſic fore vel cuꝫ mõ nc̃itatis: ſꝫ moderãdo ſmones dꝫ dr̃e ꝙ poſſibile eſt. vel ꝓbabile ſic euenire q̃tum põt accipi ꝑ ſõniũ: qn tñ poſſit ĩpediri nõ dꝫ negare: qꝛ ſua ſcia oĩno irrideret̃. ⁊ merito. ⁊ ꝙ pluries mẽtiret̃. ¶ Ulterius ſciẽduꝫ ꝙ ad accipiẽduꝫ noticiaꝫ futuroꝝ ꝑ ſõnia multa expientia requirit̃. ⁊ de nc̃itate requirit̃. vt dicit cõmẽtator ꝙ hõ ſciat ſiliⁿᶜᵒ omnibus gentibus vniuerſales: ⁊ ſimilitudines ꝓprias cuiuſꝫ genti: ⁊ cuiuſꝫ modo hoĩuꝫ: ſꝫ debꝫ eſſe vl'is interpres ſõnioꝝ: ⁊ accipe noticiã de futuris ꝑ ſõnia. ⁊ pp illa difficile eſt acqrere talẽ ſciaꝫ: ⁊ pauci ſollicitant̃ in eius acqſitione. ¶ Et eſt ẽt intelligendũ ſꝫm cõmẽtatorẽ ꝙ cã finalis iſtius potẽtie. ⁊ aptituⁿⁱˢ nãlis. quã hꝫ hõ ad cõꝑhẽdendum futura ꝑ ſõnia ẽ vt hõ ſciẽs res futuras ꝯueniẽtes: vel nociuas ſit patus ꝯ illas ad euitãduꝫ nociuas: ⁊ ꝯſeqndũ ꝓficuas. ſi. n. nõ hr̃et poᵒᵐ ſciẽdi futura: tũc icurreret incaute in oĩa futura. ⁊ de eis ñ caueret. nã ãt ñ deficit i nc̃arijs. imo qđ melius eſt de poᵇᵘˢ ſemp facit. ⁊ iõ dedit hoĩ poſſe ꝯiecturare de futuris per ſua ſomnia.

Ad primũ argᵐ. dico ꝙ illa ſcia accipit̃ ex ꝓpõnibus veris. vt in pluribus debito mõ intelligẽdo eas. vt ſi qs ſõniat ſolẽ eclipſari. ⁊ illud cõtingat ei: nõ ꝙ ꝑus imaginatus fuit in vigilia ꝙ ſol eclipſaret̃: vt illa imaginatio iteriꝰ reſeruata moueat ṽtutẽ ſõnialẽ. ſed pp aliq̃ tranſmutationẽ fcãm in ſuo corpe a ꝯtingẽte iformato lumine celeſti qđ hꝫ cãre malã fortunã. vl' aliqđ tale malũ. tũc in pl'ibus illud erit veꝝ: quia ſic ſõniãſ patiet̃ diminutionẽ ſue fame: aut ꝑtãtis. aut aliqđ tale malũ ad qđ diſponit lum̃ celeſte: qđ trãſmutauit corpus ſõniantꝭ ad tale ſõniũ: ⁊ ſic poſſent verificari regl'e q̃ dant̃ ad interꝑtãdũ ſõnia ſꝫm ꝙ reqrit mã ſuba. nõ eñi eq̃lis certitudo eſt in oĩbus expetẽda. vt Ariſt. dicit ꝑ ethiᶜ. ¶ Ad aliud pꝫ ex dictis. ſõnia. n. qñq; ſunt cãe quodãmõ aliquoꝝ poſterius euenietiũ: vt patuit. qñq; aũt ſunt effectus eiuſdẽ cauſe: que eſt cã aliquoꝝ futuroꝝ: vt aliq̃l'r eſt declaratum. ⁊ ideo per habitudinem eorum ad futura poteſt aliqđ coniecturari de futuris. ¶ Ad aliud dicetur in queſtione ſequẽti. Cap.z.

¶ Nam deũ eſſe mittẽtem: cũ alia irrõnabilitate: ⁊ nõ optimis ⁊ prudẽtiſſimis: ſꝫ qbuſlibꝫ mittere icõueniẽs. Qõ. XXIII.

Utrum ſomnia per que hẽtur diuinatio de futuris immitant̃ a deo: ſeu a dijs. argᵗ ꝙ ſic: qꝛ illa q̃ manuducunt maxime in cognitionem ſubarum ſepataꝝ immittunt̃ a deo: vel alijs ſubſtãtijs ſepatis: nũc aũt ꝑ talia ſõnia maxie deuenimus in cognitioneꝫ ſubaꝝ abſtractarum: ⁊ ipſius dei: vt narrat Alber. auctoritate tullij in zᵒ de nã deoꝝ. quare ⁊c̃. ¶ Jtẽ ſciẽtia que habet̃ per talia ſomnia dicit̃ diuinatio. ſicut oẽs vnanimiter T.c.

cōſentiunt:nō dr̄ autē diuinatio: niſi qꝛ talia ſōnia ꝑ que hr̄ ſunt a deo imiſſa.q̄re ⁊c̄. ¶ Iteꝫ oē qđ fit de nouo in iſtis iferiorib9 cātur a deo. qꝛ de9 eſt cā p̄ma.⁊ ſine cā p̄ma nihil cāt cauſa ſcđa. Nūc aūt ſōnia ſunt aliqđ nouū ɔ̃tingēs hic iferius: vt mm eſt ꝑ ſe.g̊ ⁊c̄. ¶ Itē h ar̄r auctē phoꝝ pluriū.ſicut narrat Alber.ſ.ſocratis Platonis:⁊ Apulegij platonici:⁊ Simōidis:⁊ Auic.⁊ Alpharabij: ⁊ mltoꝝ aliꝝ.

Oppoſitū vult Aꝝ.⁊ arr rōne ſua:qꝛ ſi īmitterent̄ a deo:illud eēt ꝑꝑ regnū hūanuꝫ.g̊ deberēt maxime īmitti illiſ q meli9 pn̄t regere:⁊ digniores ſunt regere. ⁊ iſti ſūt viri prudētes ⁊ ſapiētes.⁊ ſic talib9 maxīe dērent īmitti talia ſōnia.Et iteꝝ amicis reuelāt̄ ſecreta.bōi āt ⁊ ſapiē-

Cap.10. teſ ſunt deo amātiſſimi.vt pꝫ 4.° ethiꝝ.⁊ pꝫ ꝑ rōnē: qꝛ ſunt deo ſilꝰiores.⁊ oppom videmus:qꝛ melācolici ⁊ fatui meli9 ſōniāt:⁊ eis apparēt ſōnia meli9 interp̄talia.q̄re nō eſt rōnalē ꝙ a deo īmittant̄ īmete.

De qōne ſcienm ꝙ ſicut dicit Alber. valde difficile eſt ſcire a q̊ illa ſōnia cauſant̄:ꝑ que p̄t haberi diuinatio futuroꝝ qđ ipſe mr probat:⁊ oēs ſui ſermones ɔ̃r ad hoc pn̄t colligi in vno ſillo. Illđ eſt diffilē:de quo nullus ad plenū ſatiſfecit ſtudioſis.⁊ de quo dcā Ariſt. breuia ſunt:⁊ imꝑfecta:⁊ de quo multi phoꝝ ad inuicē ɔ̃dn̄t:aut repugnāt.iſta via eſt mata:qꝛ oia hec ſūt ſigna magne difficultatis.Sed de dīnatione ꝑ ſōnia p̄cipue q̄ꝫtū ad cām taliū ſōnioꝝ nulls cui9 dicta hērem9: ꝑfecte ⁊ ad plenū ſatiſfecit ſtudioſis.⁊ Aꝝ dcā breuia ſunt ⁊ obſcura ⁊ imꝑfecta.vt pꝫ intuēti.⁊ diuerſi multi phi ad iuicē repugnāt in tm̄ ꝙ q̄ſi nullus cū aliquo cōcordare videat̄.vt pꝫ intuēti ſermōes ipſoꝝ.imo Auerroys:q fuit p̄cipuus Aꝝ.imitator vr̄ de h ſniaꝫ Aꝝ.deſerere.vt patebit. q̄re mam eſt ꝙ illa mā magnam difficultatē includit.

¶ Quidā aūt dixerūt ꝙ illa ſōnia cāntur a demōibus.ſicut fuit Apulegius platōicus:q poſuit quaſdaꝫ ſubas aiatas:quas demones vocauit ⁊ diffiniuit eas.Qꝛ demones ſunt animalia corpore aerea: mente rōnalia animo paſſiua:tꝑe eterna. ⁊ ab iſtis demonibus dixerūt talia ſōnia ꝓuenire. Iſti eniꝫ imprimūt mētibus hoium formas quas volūt. vt ipſi dixerūt.ſed illa via nō pōt eē vera.p̊:qꝛ phs n̄ dꝫ ponere aligd qđ ex ſenſibilib9 aliqualr ɔ̃uinci n̄ poſſit.modo illa pō nō cōcordat ſenſatis. nō eniꝫ ꝑ aliquē effectū ſenſibilē pōt ɔ̃uinci tales ſubas eſſe in vniuerſo:qꝛ nulla ſuba ꝑpetua pōt ꝓbari phicē: niſi ꝑ motū.tales aūt ſube q̄s ipſi ponūt:nō pn̄t cōuinci ꝑ motū: qꝛ nullus vnus motus eſt ꝑpetuus: niſi motus celeſtis.ꝑ motū aūt celeſtē ꝑpetuū non cōuincunt̄ eē alie ſube perpetue:niſi motores celeſtes:⁊ mobilia celeſtia:quoꝝ nullū ſūt tales ſube: quas ipſi demones vocant.

¶ Alij vo dixerūt h9 ſōnia īmete īmitti a deo:qꝛ vel īmittunt̄ a deo.⁊ ſic hr̄ ꝓpom:vel a nā:⁊ h eſt īpoſſibile:qꝛ ꝑ ſōnia frequēter ſignant̄ aliq̄:q̊ꝝ nō eſt cā nā.ſed votas:talia ēt ſciri nō pn̄t ꝑ ſigna cāꝝ nāliū. q̄re ⁊c̄.ſed illđ breuiter nō valꝫ ꝑꝑ rōnē p̄us dcāꝫ.

¶ Iteꝝ nulluꝫ īmolē poterit eē cā īmeta alicui9 noui effectus.ſed cōſtat deū eſſe oīno īmolem:⁊ intrāſ-

T.c.78.⁊.79. mutabilē.⁊ demōſtratū eſt.8.phiꝝ.ſōnia fieri ſunt aliq̄ ɔ̃tingētia de nouo poſtquaꝫ nō fuerāt.q̄re ⁊c̄.

¶ Opinio aūt Auice.⁊ Algazelis fuit: ꝙ aīa humana cātur īmediate ab ītelligētia quadā ſeꝑata:quā ipſi dicūt ꝓducere oēs formas iſtoꝝ īferioꝝ in materijs diſpoſitis:⁊ vocatur datrix formaꝝ: ⁊ dicūt aīam humanā eſſe ſeꝑatam ſm ſubſiſtētiam a corpore humano:ita ꝙ ipſi corꝑi nō eſt mixta:⁊ cū ita ſit erit eleuata ſuꝑ ip̄m corpus ſm ordinē nāe:oīs aūt motor eleuatus ſupra ſuā māꝫ agit in eā:⁊ mutat eā.ſicut videmus ꝙ intellitie mutāt orbē: ⁊ totam mām gnābiliū ⁊ corlium.⁊ h9 ſignū dn̄t eſſe faſcinatōes ⁊ v̄tutes magicas:vt aſſumit aīa ī corꝑe: vn9.n.opat̄ in corpus alterius hoīs ⁊ aīam:⁊ imponit oꝑationes eius:⁊ imp̄mit ſuas. ⁊ dn̄t ꝙ cū ipſa aīa rōnal hūana cāet̄ ab ītellia abſtracta in quā pōt h9 aīa humana cōgruere ītellie ceri ꝑmutabit mās corm.ſic voluerit:⁊ faciet ille hō mirabilia: ſeu miracla.iſti igit̄ dn̄t ꝙ ꝓphetie ⁊ ſōnia p̄oſtendētia futura ſunt in aīabus nobilioribus ſeꝑatis agētibus in q̄ꝝ corꝑibus organuꝫ imaginatiōis optime eſt cōplonatū ⁊ cōpoſitū ⁊ mēſuratū: ⁊ vlr ab oīb9 nocumētis ſm ꝙ polē eſt remotū.⁊ hoc ꝑ illū moduꝫ ꝙ lumē intelliꝝ:⁊ ſplēdor illuſtrat eas:⁊ agit in eis formas futuroꝝ effectuū apte vel methacē:ſub q̄bus futura p̄uident̄.⁊ dn̄t aīam hoīs in tm̄ poſſe ꝑ cōueniam nāe ɔ̃uenire cū ſuꝑiori ītellia:ꝙ ex illa cōueniētia imp̄mit̄ ei lumē intellic:ꝑ qđ diſponit̄ ad ſciendū ea q̄ diſpoſita ſunt fieri in vniuerſo: ⁊ ſine medio corꝑe.⁊ ſm Aꝝ.īuenit̄ hō. vt dn̄t:q oīa ſcit ꝑ ſeip̄m:⁊ eſt deus īcarnatus: aliq̄n aūt minus nobilis eſt ipſa aīa:nō tm̄ oīno recedit a nobite ītellic: ⁊ talis hō bn̄ diſcit ab alijs:⁊ multa ꝑ ſeip̄ꝫ īuenit: nō tm̄ ſcit per ſeip̄m.⁊ ſic eſt tal deſcēſus donec īueniatur aīa que nihil oīno pōt ſcire:nec ex ſe: nec ex alio. Sꝫ iſta opio ē ɔ̃ p̄ncipia phie Aꝝ.qꝛ Aꝝ.ītellexit vnū eſſe agēs īmetum: qđ trāſmutat:⁊ diſponit mām ad formaꝫ aliq̄ꝫ:ſiue ſit aīa:ſiue alia foro: ⁊ ꝙ iſtā formā educit de potētia illius māe diſpoſite.⁊ ideo nō eſt veꝝ ꝙ aīe humane cāentur ab ītelligētia abſtracta īmete. Etiā rō cōis eſt ɔ̃ hāc viā: qꝛ nullū ꝑpetuū ꝓducit ꝑ ſeip̄m ⁊ īmediate aliqđ nouū.quō igit̄ talis intellia ꝑpetua exiſtēs īmālis erit cā īmediate ſube aīe humane ⁊ ſomniorum ei cōtingentiū:id eſt irrōnabile. ¶ Item cū ipſi ponāt aīam humanā corpori mixtā nō eſſe. ſed ſupra corpus eleuatā:⁊ ponūt aīas humanas diuerſificari ſm ſuꝑius ⁊ īferius in ordine perfectionis.vr̄ ex anñcete cōſequi:ꝙ aīe humane dr̄ant ſm ſp̄ēm: quia in ſeꝑatis a mā diuerſitas ſm ꝑfectius ⁊ minus ꝑfectum arguit ſpecificam diuerſitatem: ⁊ ideo illa opinio dimittatur.

¶ Auerroys aūt p̄cipuus ⁊ ꝑfectiſſimus Aꝝ.imitator vr̄ intendere ſm mm ſui ſermonis: qꝛ illa ſōnia cānt̄ īmete ab ītellia abſtracta a mā.⁊ vr̄ h ꝓbare: qꝛ illa cog° q̄ acgrit̄ cū ſili mō:ſicut p̊me propōnes acgrunt̄:acgrit̄ ab illa intellia abſtracta. nūc autē cog° illa que hr̄ in ſomnis acgrit̄ mō cōſili.ſicut p̊e ꝓpōnes.nā ſicut cognitio p̊maꝝ ꝓpōnum eſt acgſita poſt ignorātiā:⁊ poſtq̄ꝫ fuit in pō:⁊ ſine aliqua cogitatōe anñte.ſ.diſcurſiua:ꝑ quā inte9 cōſentiat veritati eaꝝ.ſic illa q̄ acgrit̄ ī ſōno acgrit̄ p9 ignoam: ⁊ poſtq̄ꝫ fuit in pō ⁊ nō anñcedit iſtā cognicem cognio ſeu modus agēs.vtrū aūt anñcedat eā cognio agens ipſi9 hꝫ duum.⁊ puto ꝙ Auerroys ītellexit ꝑ cognitionē ſeu modū agēteꝫ cognim diſcurſiuā: aut rōcinatiuā.nā ꝑ talē cognicem p̄cedenteꝫ mm eſt ſomnia nō acgri:⁊ ꝑ modū p̄ꝑantē forte ītellexit ſimplicē acceptionē terminoꝝ:qꝛ in aligb9 ſōnijs vr̄ eē dum. vtrum fantaſmata illa que cōꝑent fuerūt vnquaꝫ

ꝑhabita. ⁊ vtrū res quaꝝ ſimulacra appent fuerūt
vnqꝫ in ſenſum acqſite. ğ cognitiões ſõniales mõ
cõſilˀi cū ꝑmis ꝓpõnibus acqrunť. iõ agens debet
eſſe eiuſdē gñis. ¶ Cõſtat aūt ꝙ ꝑme ꝓpões acq
runť ṽtute itellic agētis: vt hꝫ videri in 3o de aĩa. ğ
Cõmen. 36. ſõnia debēt ēt cãri ab aliq̃ itellia abſtrata a mã: mo-
dus ſcõm quē illud fit eſt iſte. ſupponit. n. cõmēta-
toꝛ ꝙ oĩa idiuidua: q̃ ſūt i iſto mūdo iferioꝛi: hñtia
tñ cãs determinatas: ita. ſ. ꝙ nõ ſint a caſu: neqꝫ oĩ-
no ad vtrūlibꝫ: ſed determinataꝝ cãꝝ: oĩa talia idi
uidua hñt aliqꝫ inteˀcãm apud foꝛmã abſtractaꝫ:
cuiˀ ꝓpoꝛtio ad illa idiuidua eſt ſic̃ ꝓportio foꝛme
artificis ad ip̃m artificiatū: ita ꝙ ſicut ars exñs in
mēte artificis eſt cã artifiti exñs i mã extra: ſic nã
iſtoꝝ idiuiduoꝝ hñtiū determinatū eē: nec̃e eſt vt
ſit itellecta apud itelliam abſtractã: q̃ eſt cã indiui-
duoꝝ: q̊ꝝ eſt ſua nã itellecta: ⁊ ad iſtã intētionē di-
Cõmen. 18. cebat iſte Auerroys i cõmēto. xi. mec. ꝙ foꝛc iſtoꝝ
iferioꝝ hñt duplex eē. vnū hñt eē in actu in mã ex
aĩaꝫ: aliud eē hñt in poa. ſ. in poa actiua in itellia ab-
ſtracta: ⁊ itellic nõ mouēt oꝛbes ceres niſi qꝛ intelli-
gūt ꝙ mouere ſuū eſt cã exitus eius qð eſt i poa ad
actū. hoc igiť poſito ꝙ oĩa idiuidua que fiūt iferiˀ
a cauſis determinatis hñt nãm vlˀem itellectã apð
itelliam abſtractã nõ eſt remotū vt itellia abſtracta
intelligat nãm vlˀem alicuiˀ idiuidui. ⁊ aĩa imagiua
recipiat ip̃m ꝑticulare: ꝭm ꝙ eſt in mã. ita ꝙ reci-
piat imaginē ꝓpꝛiã illiˀ indiuidui. ſicut aliqs recte
ſõniat ſicut euenit: aut recipiat aliqd ſilˀe illi idiui-
duo ꝑ cuiˀ ſilˀinem ꝑuenire poterit ad aliqꝫ noticiaꝫ
idiuidui ꝓducēdi: ⁊ ſic vř intere cõmētatoꝛ: ꝙ ſom
nia ꝑ que acqriť cogo occultoꝝ: cãnť imete ab itellia
intelligēte nãm vlˀem illius indiuidui: cuius cogo
per ſomnium acquiritur.
¶ Sed in ṽitate ſi ſic itelliret ꝯmētatoꝛ: vt ṽba vñr
ꝑtēdere. ⁊ foꝛte oēs ei attribuerūt. ego non video
quõ illud poſſet eē veꝝ: imo illð ēt vř ꝯdicere pla-
Cõmen. 100. ne dictis eiˀ in alijs locis. nã in ꝑ ce. ⁊ mun. dicit ꝙ
coꝛpus cere eſt ligamētū: ⁊ q̃ſi mem inter ſubas oĩno
abſtractas. ⁊ iſta iferioꝛa. ⁊ nec̃e ē eē tale mem iter
iſta: vt ipo trãſmutato ſꝑ i loco: intrãſmutali aūt ꝭꝫ
ſuã ſubam nõ ceſſet agere alias trãſmutationes in
iſtis iferioꝛibˀ: ⁊ niſi eēt tale ens mem impole eēt ꝙ
a ꝑncipijs eternis ꝓueniret actio tꝑalis. actio eniꝫ
imeta eterni nec̃io eſt eterna. ħ ſunt fere verba ſua.
quõ ğ ipſe pōt ponere illa ſõnia imete cãri ab itelli-
gētia abſtracta. ſi enĩ intelligit ꝑ itelliam abſtractã
aliqꝫ itelliam mouenteꝫ celū: illud mate ꝯdicit ṽbis
ꝑhitis: in qbˀ mate ꝓpalat itellias mouētes oꝛbes ni
hil i iſtis iferioꝛibˀ ꝓdure niſi mete celo. Si ãt itellit
ꝑ intelliam agētem itellˀm agētem appꝛoꝑatuꝫ hoĩ:
ēt illa poſitio eēt irrõnalis: qꝛ inteˀ agēs nõ cãt niſi
ſpēs itellies in inteu receptas: ſed ea q̃ cãnť in ſõnio
ſunt fanta aliqua mouētia ſenſum cõeꝫ: aut cogiuaꝫ.
⁊ iõ nõ vñr illa ſõnia cãri ab itellia agēte appꝛoꝑa-
ta nobis. ꝑꝑ qð opio Aꝝ. quã ēt Alber. ſequiť. ⁊ ex-
planat vř eē verioꝛ iter oēs. ¶ Et ad hˀ opionis in-
telliam eſt ſciēduꝫ ꝙ oĩa que ꝯtingūt in iſto mūdo
iferioꝛi. ſi ñ ſint caſualia ⁊ foꝛtuita aut ad vtrūlibꝫ
reducunť in coꝛꝑa celeſtia: ⁊ mouētia ipſoꝝ. ſic̃ pꝫ
T. c. 20. ⁊ ide 8. ꝑhiř. ⁊ in 2o de gñatione. dixit Aꝝ. ꝙ foꝛc om ſūt
Textu. cõ. 50. in terminis. terminos ãt vocat coꝛꝑa celeſtia: in q̊
eſt terminus totius machine coꝛꝑalis. ita ꝙ nõ eſt
aliq̃ foꝛma ſpecifica in hoc mūdo: q̃ nõ hēat aliqꝫ
cõfigurationē in celo ſibi coꝛreſpõdenteꝫ: ſicut eia
pꝛimã cãm coꝛam. ¶ Et vlterius accipio ꝙ coꝛpus
cere nihil cãt in mãijs iſtoꝝ iferioꝝ. niſi mete motu
ſuo: ⁊ lumĩe qð diffundit i ſꝑa actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ.
⁊ in loco gñationis. Jta ꝙ ſicut in aĩali ſpēs defert
ṽtutes aĩe ad oēs ꝑtes coꝛꝑis. ꝑ qð q̃libet exercet
oꝑationē ſibi deputatã a nã. ſic lumē cere diuerſide
figuratū vehit ad nos oēs ṽtutes oꝛb̃ ceris. ¶ Ul-
teriˀ ſuppono ꝙ cū aliq̃ trãſmutatio fit in coꝛpoꝛe
nřo: vlˀ ab aliq̊ itrinſeco: vlˀ a coꝛrñdente: vlˀ ab aliq̊
alio: ṽtus imaginatiua nata eſt pꝛeꝑare imagines
motui: q factus eſt in coꝛꝑe cõueniente ſibi: niſi ſit
ipedita ꝑ aliqð aliud: ⁊ illud eſt mm ꝑ exꝑientiã vi
demus. n. mlˀtotiēs ꝙ cū aliqs doꝛmiēs hꝫ apud ſe
aliquē hūoꝛē ip̃m exceſſiue caletem ſicut dñiū colˀe:
tūc appet ei ſimulacrū ignis. vlˀ alicuiˀ alteriˀ exceſ-
ſiue calidi. ⁊ iõ apud medicos ſõniare ignē ſignifi-
cat dñiuꝫ colˀe in coꝛꝑe ſõniãtis. ⁊ cū aliqs hꝫ i ſuo
coꝛꝑe hūoꝛē mlˀtuꝫ frīdū ⁊ hūidū ꝯr mlˀtotiēs ſi po
rus imagiue nõ eſt ligatus ꝙ in ſõnio vř ſibi ꝙ ſit i
aq̃: vlˀ appet ei aliqs hūoꝛ fridus: ⁊ ſic de ꝯſilˀibus.
Silˀiter cū aliqs hꝫ coꝛpus diſpoſitum ad coitū ꝑꝑ
mlˀtitudinē ſꝑmatis in vaſis genitalibus: ⁊ caloꝛē
ſtimulãtē: ⁊ vapoꝛē eleuantē ꝯr ei ꝙ ſomniat coire
cū muliere. ex qbus appet ꝙ ṽtus imagina nata eſt
ꝑñtare imagines cõueniētes diſpõni q̃ fit in coꝛꝑe
hñte tales diſpõnes. Ulteriˀ accipio ꝙ i ſõno qñqꝫ
aĩa liberata eſt a curis exteribus: ⁊ ab oꝑatiõibˀ ſen-
ſuū exterioꝝ. tūc magis ꝑcipiunť trãſmutatões cõ
tingētes coꝛꝑi: ⁊ magis vigēt ṽtutes iterioꝛes i oꝑe
rationibˀ eius. ſed in ſõno ad illas nõ ſunt ipedite.
¶ Ex his oĩbus: dico ꝭm intētionē Aꝝ. ⁊ Alber. ⁊
foꝛte Auerroys. ſicut ingreť poſt. ꝙ cū aliq̃ ꝯfigu-
ratio aſtroꝝ: q̃ hꝫ cãre i poſteꝝ: vlˀ in ꝑterito cãuit:
vlˀ ꝑncipalˀr cãt aliqð idiuiduū i iſtis iferioꝛibˀ: re-
ſpicit coꝛpus alicuiˀ doꝛmiētis: ꝯr ꝙ illa cõfigurao
lumĩe ſuo mete ꝯcurrēte trãſmutat ipꝫ coꝛpus doꝛ
miētis ad aliqꝫ diſpõnē quã natū eſt ſuſciꝑe coꝛpˀ
ipſiˀ doꝛmiētis. ⁊ tūc ṽtuti imagiue ꝑñtanť imagĩes
ꝯueniētes illi diſpõni: ⁊ reꝑñtantes quodãmõ ṽtu
tes illiˀ ꝯfiguratiõis: ⁊ ſumit ſimulacra aliqꝝ reꝝ
hñtiū aliqꝫ ſilˀitudinē mlˀtū ꝓpinquã: qñqꝫ aūt mlˀ-
tū remotã. ⁊ tūc ꝑ illã hitunem ſimlˀacroꝝ appentiū
ad talē effcm̃ pōt hõ ꝯiecturare de illo effectu: ⁊ il-
la vř eē intētio Aꝝ. ſic̃ ꝑus adductū fuit. ⁊ ſignum
ēt iſtiˀ ṽitatl ꝙ hõ ſõnia illo mõ cãenť a coꝛbus cebus
pōt capi ꝙ tangebať ꝑus: videmˀ enĩ ꝙ aſtrologi
volētes iterꝑtari ſõnia reſpiciūt ad ꝯfiguranem ſtel
laꝝ: q̃ dñanť i hoꝛa ſõnij. ⁊ ad oꝛtˀ ⁊ occaſus ſigř: ⁊
ꝑ ħ iterꝑtanť ſõnia. vt in plˀibˀ vera iudia de futu-
ris: et alijs occultis ꝓnūciãtes: qð nõ eſt: niſi qꝛ illa
ꝯfigurao aut hitudo aſtroꝝ ad doꝛmiētē: fuit ei cã
taliū ſõnioꝝ. vñ puto ꝙ ſi aliqs eēt ꝑfectˀ in aſtro-
nomia. vt poſſet ſcire ṽtutes aſtroꝝ reſpicienm coꝛ
pus doꝛmiētis. ⁊ ei lumē ſuū ifluētiū in hoꝛa ſõnij:
⁊ hřet poam ꝯſidedi: ⁊ cõꝑandi ſilˀines reꝝ ad inuiceꝫ
ipſe poſſet facilˀr iterꝑtari. Sic igiť pꝫ cã taliū ſom-
nioꝝ ꝭm itencm Aꝝ. ⁊ Alb. ⁊ ſiqs diligēter ꝯſiet dcã
Auer. iueniet ipꝫ itēdere hãc ſniaꝫ: qꝛ Auer. volēs
perſuadere ꝙ iudia: q̃ fiūt hic iferiˀ hñt nãm vlˀem
itellectã apð itelliam abſtractã: q̃ eſt ipſoꝝ cã. dic̃ ꝙ
aſtrosi nõ danť ad iudicanm res futuras: niſi qꝛ eſti
manť ſcire de coꝛꝑibˀ cebus cãs ꝓpꝛias gñationi: cu
iuſlibꝫ idiuidui ſpēruꝫ. ⁊ addit. ħ. n. poſito nõ eſt i-
poſſile ꝙ intellia abſtracta aĩe imagineť. i. itelligat
nãm illiˀ idiuidui facti vlˀem. ſ. itellem ſue cãe. ⁊ aĩa

imagiua recipit ipm pticularē:ſ3 ꝙ eſt in mā. ⁊ tūc forte recipiet idiuiduū illi⁹ itellecti: aut ſuum ſiſe. Ecce ꝙ ipſe vr̄ velle ꝙ itellia mouēs aliqð aſtru3: ⁊ itelligēs ſeipſam ⁊ motū ſuū:q eſt cā alicuius indiuidui ꝓueniētis h̄ iferi⁹:cāt in aīa ſōniātis imaginē idiuidui qð d3 fieri:vl̄ ſiſe:nō qdē imete:ſ3 mediāte ſuo iſtr̄o qð mouet ad ꝓductōe3 tal̄ idiuidui.

¶ Dico ğ breuiter ad qōnē ꝙ illa ſōnia nō cāñt immete ab ipſo deo.q2 cū ſit oīno itrāſmutalis non cāt aliqð nouū imete. Scðo dico ꝙ aliq̄ taliū ſōniorū cāñt ab aliq̄ diſpōne corpis ſōniātis. ſic qñq3 ↄt ꝙ in core ſōniātis ē exceſſus cole ſupcaletis. ⁊ tūc imaginaẗ dormiēdo ꝙ videt ignē aut aliqð ↄſiſe: ⁊ tūc p illud ſōniū poſſet medicus ↄiecturare de aliqua egritudine quā exceſſus cole nat⁹ ē iducere: ⁊ ſic ð ſiſib⁹. qñq3 vō talia ſōnia cāñt a ↄtinēte trāſmutato a corpe celi. ⁊ ei⁹ lumibus iformato mō p̄dcō: q2 tūc vtus imagiua p̄ñtat imagines ſiſiores vt p̄t illi trāſmutationi rep̄ñtantes aliq̄lr effectū illi⁹ ↄfigurationis celis q̄ in hora ſōny trāſmutat corpus ſōniātis. ver. gr̄a. poſſile eſt ꝙ aliq̄ ↄfigu° aſtroꝝ: cui⁹ lumē ad hoies ꝓuenit hēt vtutē diminuendi formā ipſoꝝ aut famā: q2 forte nimis ſupcalefacit eos: et diſpōit ad irā: p quā ꝑpetrāt aliqð fcm̄: vl̄ aliqd ex quo diffamanẗ: vl̄ alio mō ↄſiſi ipos infortunatos efficit. ⁊ ↄt ꝙ h̄ ↄfigu° reſpiciat corpus dormiētis: ⁊ ipm trāſmutat ad aliq̄3 diſpōnē. ⁊ tūc vtus imagiua p̄ñtat imagines ↄueniētes aliq̄ mō. ⁊ ꝓporles tranſmutatiōi fcē in core. ⁊ imaginaẗ aliqð terrile aliq̄lr ſiſe diminutiōi fortune aut fame. ſic ver. gr̄a. eclipſi3 ſolis aut aliqð ſiſe. ⁊ tūc ſiqs bñ ſciret iuenire ſiſineos reꝝ: ⁊ ſciret vtutes aſtroꝝ poſſet iterp̄tari h̄ ſōniū: q2 certū eſt ꝙ eclipſis ſolis q̄ eſt defect⁹ ei⁹ a lumine ſuo: h3 q̄3dā ſiſitudinē cū diminutōe fame hois: aut fortūe: ⁊ ſiſr ē i alys ſōnys.

¶ S3 tc̄ ſurgūt difficultes ñ pauce q̄s ēt tāgit Auer. p̊ qdē cū ia iferiōa ñ ſint i itellectu itellic mouētꝭ orbē: nci ipo orbe niſi i vl̄i: ⁊ ñ i ꝓp̄a for° ⁊ idiuidual̄r. Dum eſt quō imagiua ſumit intētiones et imagies idiuiſiles. ex qb⁹ accipiẗ notitia futuroꝝ. ¶ Scðm dum eſt. cū nā cōpendiū eligat ⁊ expediat ſe. vt breuius pōt: q2 nō abundat in ſupfluis. vt p3 3° de aīa:
Tex. cō. 45. meli⁹ aūt ⁊ breuius hēreẗ notia de futuris p ſōnia. ſi ſimulacra eoꝝ ꝓpria q̄ futura ſūt fierēt in imaginatiua. vr̄ ꝙ ſimulacra ꝓp̄a futuroꝝ deberēt apparere ſōniāti: cui p ſua ſōnia d3 fieri reuela° futurorū: ⁊ nō p ſimulacra aliena p mom methare ⁊ ſiſinis ei⁹. tñ oppm videm⁹ accidere. nūq̄3. n. aut valde raro ↄt ꝙ aliqs ſōniat rē: ſicut euenit. ita ꝙ ꝓp̄a ſimulac̄ ſunt i ipſo. ſ3 q̄dā ſimulacra ſiſia ⁊ methaca: ⁊ qñq3 mltu3 remotā ⁊ obſcurā ſiſitunem hñtia ad illa futura q̄ enūcianẗ p ea. ¶ Jtē dum eſt 3° q̄re hō nō acq̄rit p ſōnia cognitionē niſi de indiuiduis ſibi notis p̊us aliq̄lr q̄ hitāt i eodē climate cū ipſo: ⁊ ſūt eiuſdē legis cū ipſo. ⁊ circa q̄ hñt maximā ſollicitunem.

¶ Ad p̊mum rñdet ↄmen°2 ꝙ ille imagines idiuiles que ſūt ſōnia p̄notificātia futura cāñt a duab⁹ vtutib⁹. ſ. ab itellia abſtracta itellite nām vl̄em illi⁹ idiuidui futuri in itellectu ſue cāe. ⁊ ab ipſa vtute imaginatiua: mō veꝝ eſt ꝙ ab ipſa vtute abſtracta nō hñt pticularitatē ⁊ idiuidualitatē. ſ3 ab ipſa vtute imagiua que nō eſt nata ſuſcipe vl̄r ſed particul̄r: et ponit ſiſe de hoc: q2 certū eſt ꝙ forme reales iſtoꝝ iferioꝝ nō ſūt ab itellia abſtracta mouēte celū: niſi in vl̄i cālitatis. nō ſub ꝓprys formis: ⁊ in rōne ſue ſingulis. ⁊ tñ in mā prima: de cuius potētia educūtur nō recipiunẗ niſi pticul̄r ⁊ idiuidual̄r: q2 mā ſic nata eſt ſuſcipe ipſas formas: qð aūt recipiẗ in aliq̊ recipiẗ p modū rei recipiētis: nō ſm modū rei recepte: nec ſm modū dātis. ⁊ ſicut medicus enūciat illud qð d3 ↄtingere corpi alicuius p duas ꝓpōnes: quarū vna eſt vl̄is ⁊ itellclis: ⁊ alia pticularis ſenſibilis. ſicut ver. gr̄a. Jn quocūq3 eſt iꝓportio hūorum accidet egritudo: vl̄ iam ineſt actual̄r. in iſto ſingri. vt i ſor. eſt iꝓportio hūoꝝ. q̄re ⁊c̄. ¶ Siſr interp̄tator ſōnioꝝ. cū fit notia de futuris: p ipa ſōnia enūciat p duo p̄na: quoꝝ vnū eſt vl̄e qð daẗ ab intellia: ⁊ aliō itētio ptiris illi vl̄i ſiſis. ſicut ver. gr̄a. ſiqs ſōniauit ſolē eclipſari: tūc interp̄tator h⁹ ſōny dicet: ꝙ qñq3 itellia reuoluēs orbē talis aſtri appropinquat illud aſtrū ad aliqð clima: vel ad aliquos hoīes: tūc hoīes illi diſponunẗ ad diminutionē ſue fortune: ⁊ accipiet illud ſimulacrū ſōniale: qð. ſ. ille talis iam ſōniauit aliqd ſiſe aliquo mō diminutionē ſue fortune: ⁊ eclipſim ſolis vel aliqd ſiſe. ⁊ ideo ꝓbale eſt ꝙ diminueẗ ſua fortuna aut bona fama. ⁊ ſic in ↄſiſibus. h̊ vr̄ eſſe intētio Auer. Alb. ſoluit ⁊ redit in idē. ꝙ ipſa itellia nō imete cāt tale fanma ſōniale ſed mete lumine ſtelle: cui⁹ orbē reuoluit. illð eni3 lumē prius recipiẗ in ↄtinēte. ⁊ ip3 ↄtñs h⁹ lumine iformatū trāſmutat ſōniantē. ⁊ vtus imagiua p̄ñtat imaginē ↄueniētem. vt eſt pole. ſicut dcm̄ eſt prius. ¶ Ad aliud dum qð eſt multū difficile rñdet Alb. ꝙ talia de qbus hr̄ notia p ſōnia ſunt ↄtingentia de futuro. hec autē añq3 fiāt nō ſunt ſm ſe. neq3 hñt cām determinatā ⁊ ordinata3 pp qð nec ſiſine ꝓpria ſue eſſentie: nec ſiſitudine ſue cāe p̄ñt oñdi: o3 ğ ſi ſigñanẗ ꝙ h̊ fiat ſimulacris alienis ⁊ ñ proprys ſimulacris ſuis: ſ3 i vitate ſi Alber. itelligit ꝙ futura que p ſōnia preſignanẗ ſunt futura ↄtingentia ad vtrūlibet: vel cōtingētia raro. illð vr̄ falſu3 q2 talia nō hñt ſuam vl̄em nām itellectā apud itelliam abſtractā. vt dicit cōmētator. nec p̄ñt ꝓprie reduci in aliq̄3 figam cetem. ſed illa futura de qbus hr̄ p̄notia p ſōnia hñt cās determinatas vel determinatione nec̄itatis: vel determinatiōe iclinatiōis. ſ. q2 appetitus hūanus a corpibus cebus iclinaẗ ad ea faciēda l3 p volūtatis libertatem poſſint dimitti.

¶ Jtē aliq̄ que nō ſunt actu in re ex̄ aia3 bene p̄ñt hr̄e ſimulacra ꝓpria in aīa ſūpta ab aliqbus ſiſib⁹ eis ſm ſpēm. ſicut ver. gr̄a. q̄3uis bellū futuꝝ nōdū ſit actu. tñ aliqs pōt hr̄e imaginē ꝓpriā belli ſumptā ab aliquo p̊us viſo. vel ſenſato: ⁊ tunc remanet dum. q̄re illa futura nō preſignanẗ p ſimulacra ſūpta ab aliqbus ſiſib⁹ eis in ſpē. ſic ſi aliqs d3 in futuꝝ pati diminutionē diuitiaꝝ quā aliq̊tiēs vidit in alio. ⁊ ſic ð ceteris. ⁊ iō al̄r ſoluit Auer. ⁊ dicit ꝙ res ſenſilis h3 duas formas. ſ. formā ſpūalē. ⁊ eſt forma ſiſis: ⁊ corpalē: ⁊ eſt fora rei ſenſilis nō ſiſis. ⁊ fora ſiſis eſt magis ſiſis: q2 eſt magis ꝓpinq̄ nāe vl̄i q̄3 vera forma rei vere ⁊ ēt aīa imaginatiua recipit intentionē intellectā ſm ꝙ plus pōt recipe eā in ſpiritualitate: ⁊ qñq3 recipit eā corpalem. ſicut videt hō in ſōno ipſam formā non ſunt ſiſe. illa ſunt vba Auerroys. ſed nō ſunt oīno plana: forte ipſe vult dicere ꝙ aīa imaginatiua recipit in ſōniando modo ſpūalitri. vt p̄t. nūc aūt recipiēdo ſimulacrū alienu3 ſiſe. tñ recipit magis ſpūater q̄3 recipiēdo ꝓpriu3 ſimulacrum ipſius rei. ¶ Aly dicunt aliter ꝙ illud prouenit ex diſpōne patiētis ſeu recipientis. cum

enim patiẽs eſt oĩno vacuum curis exterioribus: tunc recipit imaginationem magis cõſimilem rei future que preſignatᷣ: in tñ ꝙ aliquotiens hoĩbus apparet in ſomniãdo res. ſicut euenit in ꝓpria forma: nõ ſub enigmate ⁊ methara. ſicut patet de ſomnijs que narrat Alber. ⁊ illud multũ raro ꝯtingit. quare pauci ſunt in tantũ liberati ab exterioribus curis. quorum imaginatiua ſit multum nuda ab imaginibus aliarũ rerum. alij autem non ſunt vacui a curis exterioribus. Sed ſunt multum ſolliciti circa res exteriores: ⁊ hñt curã de multis: ⁊ iſti nõ recipiũt minus imagines methace. ⁊ enigmace prefigurãtes futura. ¶ Ad aliud dum rñdet Alb. ꝙ motus notioꝝ notiores ſunt: ⁊ ſunt amici ſolliciti pro ſe inuicẽ: ⁊ qꝛ motus. i. imagines notioꝝ ſũt notiores. ideo frequẽtius nõ vñr vera de amicis: ⁊ de notis ꝙ̃ de ignotis. Auerroys rñdet alr. ⁊ tñ redit ad idez: ꝙ licet ad apphenſionẽ ſõnialem non preexigatᷣ cogo agens. i. cogo diſcurſiua ex pmiſſis prius notis. tñ reqritᷣ cognio ppcrãs. i. cogo cãrum que diſponit. ⁊ preꝑat vtutẽ cognoſcitiuã ad cognem cõplexaz. ita ꝙ ad h ꝙ aliqs ſõniet de aliquo futuro. oꝫ ꝙ apud ſe hẽat imagines ſeu ſimulacra aliq̃ de illo futuro: vel ẜm ſe vel ſuũ ſile. vt crederẽ ꝙ ſi aliqs eſt natus cecus: nunꝙ̃ cecus põt ſõniare de colorib9: nec imaginari in ſõno aliqᵭ coloratum: ⁊ ſic de alijs. Reqritᷣ eniz ꝙ illud qᵭ appet in ſõnio fuerit pus aliq̃lr ſenſatũ. iõ eſt ꝙ hõ nõ ſõniat niſi de reb9 aliqualr notis ſibi: qꝛ illaꝝ hꝫ aliqᵭ ſimulacrũ iterius inexñs. Cũ autẽ dr ꝙ ſõnia aliq̃ cãntᷣ a ꝯtñte habẽte lumẽ cete. non tñ intelligenm: ꝙ ab ipſo ꝯtñte cãetur fanma qᵭ nunꝙ̃ pexiterit in ſomniãte: ita ꝙ vtus imaginatiua ꝑ imagines aliquas quas nunꝙ̃ phabuit: imaginetᷣ aliqua: que nullo mõ pus ſenſata fuerũt. ſicut ſi cecus nat9 poſſet de coloribus ſõniare: ꝙ ad pñs nõ credo: ſed dꝫ itelligi ꝙ cũ corpus ſõniãtis trãſmutatᷣ a ꝯtñte altero a corꝑe cete: tũc ad imaginauam mouentᷣ ſpẽs aĩales: ⁊ informantᷣ imaginib9 ꝯueniẽtib9 illi trãſmutani: ꝓut eſt polc: que imagines pexiſtebãt in imaginatiua virtute: ⁊ ab ipſa deferũtur in vapore ſpirituali ad organum ſenſus cõis: vt pus fuit declaratũ.

Ad primũ argm. Rñdeo ꝙ ꝑ ſomnia talia nõ manuducimur ĩmete ad cognitionẽ ſubarum ſeꝑataꝝ. ſed mete: qꝛ ꝑ ea arguimus trãſmutationẽ aliq̃ꝫ fieri in corꝑe dormiẽtis a corꝑibus cebus que pus nõ fiebãt. ⁊ iõ arguim9 ꝙ oꝫ ipa moueri. vt aliter ſe hẽant ad cõtinẽs ꝙ̃ pus. ⁊ h fit a ſuba ſeꝑata. ¶ Ad aliud. dico ꝙ talr ſcia q̃ i ſõnijs hr ñ dr dinac: qꝛ ſit ĩmetum donũ dei. ſꝫ qꝛ quodãmõ aſſilatᷣ ipſi deo inq̃tuz ꝑ ipſaz cõprehẽdim9 aliqualr futura: que ẽt deus cognoſcit: vel ẽt dr diuinatio. qꝛ eſt de occultis. ⁊ ẽ mirabilis ⁊ difficilis acqſitionis: ⁊ h ꝯueniũt rebus dĩnis. ¶ Ad aliud ꝯcedo ꝙ om effectuũ h inferius ꝓductoꝝ cã eſt de9 ipſe ẜm aliquẽ modũ: ſꝫ nõ ĩmeta ſeu ꝓpinq̃ cã. vt ꝓbatũ fuit ſupra. ¶ Ad autes phoꝝ breuiter dico ꝙ ipſi errauerũt in hoc ꝙ poſuerũt talia ſõnia ĩmediate cãri a deo. poſſet aũt aliqs cũ dubijs adducere quoq꜄ q̃re ſimulacra preoñdẽtia futura magis appent ĩ ſõno ꝙ̃ in vigilia. ⁊ hic rñdet Arꝫ. ⁊ Auer. ꝙ in ſõno aĩa eſt libera ⁊ vacãs ab opationib9 ſenſuũ exterioꝝ. ⁊ a tumultu exteriori. ⁊ iõ magis pñt vigere vtutes ĩteriores in imagiua ⁊ cogiua. ⁊ ſenſus cõis: qꝛ ſpũs ꝯgregantᷣ iteri9 ad miniſtranm his vtutibus. ſed in vigilia: qꝛ hõ vtitur cõprehenſione extrinſeca debilitatᷣ a cõprehẽſione ĩtrinca. ⁊ ideo nõ ita appẽt ei ſimulacra preoñdẽtia futura. ⁊ Arꝫ. dicit ꝙ aer noctis plus eſt ſine turbatõe. ⁊ ſilẽtiores ſunt noctes dieb9. ⁊ iõ motus q fiũt a ꝯtñte in corꝑe dormiẽtis magis manẽtes ſunt. hi autẽ motus faciunt fanta. ſed eius futura puidentᷣ. vt dicit Arꝫ. ⁊ Alb. addit: ꝙ q̃uis aer noctis ſit magis ſpiſſus ꝙ̃ aer diei: tñ aer noctis eſt magis qetus ꝙ̃ diei: qꝛ in die ſunt multi ſtrepitus ⁊ tumltus. ⁊ iſti ipediũt ꝑceptiones influentiaꝝ celeſtiũ. Qõ. XXIIII.

Utrum aliqs ſit nãliter ꝓpha. ſiue vtrũ ꝓphia ſit poſſibil ẜm nãm. arr pmo ꝙ nõ: qꝛ qᵭ eſt ſupra potẽtiã hoĩs nõ eſt hoĩ poſſibile ẜꝫ nãz: qꝛ tale nõ eſt aliqd itrinſeco prino. Sed ꝓphia eſt ſupra potentiã hoĩs: qꝛ cognoſcere futurũ eſt ſupra hoĩs poam. nã talia futura ꝯtingẽtia nõ ſunt ſcibilia ab hoĩe. vt pꝫ. 6. mece. ⁊ p poſter. h autẽ cogo eſt ꝓphia. g nõ ẽ hoĩ nãlr polis. ¶ Itez qᵭ alicui nãle ineſt. ẽ ei a pncipio intrinco. vt pꝫ 2o. phir. nũc aũt ꝓphia imittitᷣ a deo. vt cõmentator dicit. ⁊ deus eſt añ pncipiũ itrinſecũ hoĩ. q̃re ⁊c̃. ¶ Itez qᵭ eſt nãle eſt vt in plĩbus 2o. phir. nũc autẽ ꝓphia nõ eſt i hoĩbus. vt in plĩbus: imo pauci ſunt ꝓphe. vt mam eſt. g ⁊c̃. ¶ Itẽ ſi ꝓphia poſſet ieſſe hoĩ nãliter. tunc fieret ex preexñti cogne. nã oĩs cogo hũana nãliter ſibi poſſibilis fit ex aliqua pexiſtẽti cognitione ſenſuũ ꝑticularium. g fieret ex aliq̃ cogne pexñti: ſꝫ nõ fit ex aliq̃ preexñti cogne. vt mam eſt ꝑ ſe. talr cogo de futuris contingentibus nunꝙ̃ acqritur ꝑ rõcinationem aliq̃ꝫ ex prenotis. Textu.cõ.6. T.2.17.vide Tex.cõ.48.

Oppoſitũ vult cõmenor: qꝛ cũ aliq̃ nõ differunt niſi ẜm magis ⁊ min9. ſi vnũ ineſt hoĩ nãlr ⁊ reliquũ. ſed ſõniũ et dĩnatio ⁊ prophia ẜm ꝯmentatorẽ nõ dñt niſi ẜm plus ⁊ min9. ⁊ cõſtat ꝙ hõ hꝫ nãlem aptitudinẽ ad ſõnianduz: g ⁊ ad diuinandum ⁊ ad ꝓphetandũ.

Et eſt itelligẽdũ ꝙ ſicut cõmenor dicit ꝙ hoĩes vulgares dñt ſõniũ ⁊ dĩnationẽ ⁊ ꝓphiã differre h mõ: qꝛ dñt ſõniũ fieri ab angel. dĩnaem aũt a demõib9: ⁊ ꝓphias a deo: ⁊ forte h9 dci rõ eſt: qꝛ putãt eẽ duo pma pna. vnũ qᵭ eſt pnm bonoꝝ qᵭ vocãt deũ. ⁊ aliud qᵭ eſt pnm maloꝝ. qᵭ demonẽ dñt. ſed illud nõ ſtat: quia phice lodo: ⁊ ꝯcordãdo ſenſatis. ſic modus hũanus reqrit. nõ pñt ꝯuinci alie ſube eterne: niſi orbes celeſtes. ⁊ eoꝝ motores: ⁊ iſti nõ ſunt demones: ſicut cõcedũt oẽs. q̃re demones eẽ ꝑ ꝓphiam nõ putatᷣ: qn tñ ẜm aliã viã hoc cognoſcatᷣ nõ eſt negandus. ¶ Itẽ ipſi loquuntᷣ de pncipijs ĩmetis iſtaꝝ cõprehenſionũ: nullũ aũt ꝑpetuũ põt ĩmete ꝓdure aliqᵭ nouũ. q̃re male aſſignãt pna iſtaꝝ ꝯprehẽſionuz: qꝛ angeli ⁊ demones ⁊ ẽt deus ipſe ſũt eterni: ⁊ ille cõprehẽſiones ſunt noue. ⁊ iõ alr eſt ſciendũ de dña iſtaꝝ ꝯprehẽſionũ. Auer. dicit ꝙ ille cõprehẽſiões dñt ẜm magis ⁊ min9: ſꝫ quõ itelligit hãc dñaz ẜm magis ⁊ min9: nõ declarat: ſꝫ pt ſic ĩtesi ꝙ ſõniũ eſt appitio fanca in ſimplr dormiẽte. dĩnao aũt eſt aliq̃ cognitio occultoꝝ ꝑ illã appitionẽ ſeu ſimulacruz appens. ita ꝙ dĩnatio addit ſuꝑ ſõniũ cõprehẽſionẽ futuri vel alteri9 occulti ꝑ appitionẽ ſõnialez. ⁊ h ſub methara q̃dã ⁊ ſilinc nõ ꝑ ꝓpriũ ſimulacrũ illi9 occulti. Sed ꝓphia eſt ꝯphẽſio futuri ꝑ ſõnium ſub ꝓpa imagine aut ſimlacro ꝓpo nõ ſub enigma-

te ꝛ metbara. ꝛ h̄ forte itellexit Auer. viſio āt ē oē illō qō appet alicui ſenſib⁹ ptibus itrorſū retractis ꝛ reuocatis i vigia: cū ex q̄cūq̄ cā fiat reuoca° ipoꝝ ſenſuū ad interius. Alb. autē de ſōnio ꝛ dīnatione ꝛ viſione in idē cōſentit. ſed de pphia eſt quedā illuſtratio hoīs p̄ſaga futuroꝝ vl' alioꝝ occultoꝝ ad q̄ nō pōt pueniri per rōcinationem ꝛ inq̄ſitionē. illuſtrās dico p ratū inte⁹ humani: ꝛ ɔ̄ir talis illuſtratio in vigilia ſm ipm: ꝛ hȝ duos gradus. vnus ē qñ expreſſe vīr ymagines futuroꝝ: ſicut venerūt i vigilia ſenſib⁹ aduerſis: ꝛ iterius retractis. talis. ſ. pronūciat occulta ꝛ futura: ꝛ dicit̄ talis hō ſpm̄ diuinū habere. Alius gradus eſt qñ hō p ceſtium corm inſtinctū ſic cōcipit occulta φ verā de his hȝ intelligentiā: ēt abſq̄ magna ſenſuū auerſiōe: ꝛ ille nō ē nobiliſſimus gradus aīe humane: vt dicit alb. ¶ Ulterius eſt itelligēdū: ſicut dicit alb. φ de numero hominū quidā ſunt: quoꝝ intellectus eſt multū agēs ꝛ clarus: ꝛ p illā actiuitatē itelligo habitem ad rōcinādū ꝛ diſcurrēdū ab vno in aliud: ꝛ p claritatem itellectio pſpicacitatē ꝛ pfundā ɔp̄heſionē cognoſcibiliū nō ſophiſticā ꝛ apparētē. tñ ꝛ iſti q̄tū eſt ō hoc ſunt bñ diſpoſiti ad ph̄iam pmā que circa itelligibilia verſat̄ pncipali⁹. ¶ Aly vero homīes habēt organū ymaginationis ꝛ fanc optime diſpoſim in q̄titate. ſ. φ nec eſt nimis magn⁹: nec minus q̄ opȝ: ꝛ in q̄litate ſeu cōplexione φ nō eſt nimis frigidū nec nimis cal'm nec ſiccū nec humidū exceſſiue: ſed cū tēperamēto: ꝛ i fia φ ſic eſt figuratū: vt regrit̄ ad bñ ymaginādū: ꝛ in ſitu φ eſt ſituatū cōuenietiſſimo mō: vt pȝ: ꝛ iſti hñt nālē habitudineȝ: vt ſint pfectiſſimi i mathematicis ſciētys: q2 iſti optime pñt ymaginari figuras geometricas: ꝛ pportiones nūerales: ꝛ motus celeſtes: ꝛ huiꝰ mathelia cōſiderabilia. Sed caueāt iſti φ niſi aſſit eis lumen itelligētie. ſ. φ innitantur bonis pncipys: ꝛ a bonis doctoribus iſtruant̄ efficiunt̄ abūdātes ſophiſticatiōib⁹ pbab⁹ appentibus ſolū ꝛ delectabūtur: ꝛ iſti ēt ml'tū abūdāt i ſermonibus ciuilib⁹ ꝛ rethoricis ſūt optimi aduocati ꝛ cauteloſi: ꝛ multa mala faciunt iudia ꝛ multas pſuaſiones ſophiſticas niſi rōe regātur ꝛ itellectu. ¶ Tertȳ aūt hoīes ſūt optime diſpoſiti ſm vtrūq̄. ſ. ſm itell'm ꝛ ſm imaginationē: ꝛ iſtis apparēt valde bona ſimulacra ꝛ ordinata ꝛ bñ adaptalia ad futura: nālē habitem hñt ad ve ſōniādū ꝛ diuinādū ꝛ pph̄andū ꝛ clariſſimas prenūciāt pphetias. ¶ Hoc viſo. dico breuiter ad qōneȝ φ pph̄ia eſt poſ'is nāl'r ſic intelligēdo φ hoī p nāȝ ſuā poſ'e eſt ineē cognem futuroꝝ p ſimulacra ppa ei appentia anteq̄ illa futura ſint in actu vel ſalteȝ p ſimulacra facil'r adaptalia ꝛ ppinqua ſil'itudinē hñtia ad futura: q2 illud eſt hoī poſſibile ad qō hȝ deſideriū nāle: ꝛ itellectionē nālē: q2 nāle deſiderium nō eſt fruſtra. eſſet aūt fruſtra ſi eēt ad ipoſ'e: q nunq̄ attingeret ſuū finē. nūc aūt hō nāle hȝ deſideriū ad ſciēdū aliqd de futuris: ſicut i ſeipſo q̄libȝ experit̄. ¶ Jtē qō eſt ab intrinſeco pn° eſt nāle: vt pȝ. z. phyſi. ſȝ poteſtas cōprehēdēdi futura eſt i homine ab itrinſeco principio. ſ. a bonitate itellectus ſui: ꝛ ſue ymaginationis ꝛ fanc: g̊ illa ptās eſt homini nālis. Sed eſt intelligēdū φ ſi dȝ nālis poa reduci ad actum. ſ. φ hō ēt bene diſpoſitus ſcdm virtutes ſuas cōprehēdat aliqua futura ɔtingētia regritur φ hō non detineat̄ nec imergat̄ in paſſionibus corpalib⁹ nec curis mūdanis inuoluat̄: nā ſicut dicit Alb. timor ꝛ concupiſcentia venereorū: ꝛ ſollicitudines ꝛ diſſolutiōes gaudioꝝ: ꝛ triſtitie ipediūt ꝛ turbāt intell'm ꝛ imaginationē ne poſſit moueri ab ifluētia celeſti deſcēdēte: quē qdē motū dȝ leq ſimulacrū prenūciās futura: ꝛ h̄ eſt cā φ hermes ꝛ aly qdā diuinationi ꝛ pph̄ie ſtuſtēdēs in antris et ſpecub⁹ abſcōditi latuerūt. ¶ Ulteri⁹ eſt itelligēdū φ ſicut aliqui aſſerunt: pph̄ia nō ſolū eſt poſ'is ſcdm nām: ſed ēt neceſſe eſt ineſſe alicui hoī: q2 illō ē neceſſariū: ſine q̊ mūdus debitū regimē nō haberet. iſta eſt mata: nam entia nō hñt mali diſponi: vt pȝ. iz. mecc: ſed ſine pph̄ia mūdus nō hēret debitū regimē: q2 ſi nullus eēt q p̄diceret res futuras vtiles ꝛ nociuas. tūc hoīes nō eēnt parati contra illa: ꝛ forte hoīes ſe iterficerēt pp diſcordias ꝛ diſſēſiōes ad quas a corpibus celeſtib⁹ iclinātur: ꝛ ſic ſpēs humana periret: nā q̄uis trāſmutationes celeſtes nō neceſſitēt hoīes ad agēdū: q2 volūtas eſt libera: tñ faciūt in appetitu ſenſitiuo quaſdā inclinatiōes ad aliqua opa: quas pl'es hoīes pſequūtur: ꝛ ſic ſpecies hūana periret: vel nō debite regeret̄: ꝛ ſic cū humana ſpēs ſit pncipalior ſpēs mūdi generalis ꝛ corruptibil': mūdus nō hēret perfecte debitū regimē. Tex. c vltimi.

Ad primum

arm cōcedo ma. ꝛ mi. nego: imo nos hēmus potētiā cognoſcēdi futura: q2 celū hȝ ifluere in nr̄a corpa: ꝛ ea trāſmutare: ꝛ ad hoc ſeqtur forma° ymaginū conueniētiū: ꝛ tūc hō potēs ſil'itudines ɔſiderare iudicat de futuris: et cuȝ arr φ de futuris cōtingētibus nō hēmus potētiā hñdi ſciam: veꝝ eſt de cōtingētibus raro. ſ. a fortuna aut a caſu q̄ nō hñt cās determinatas: ſȝ de futuris vtplurimū cōtigētib⁹ p cetes influētias: et hñtibus cās determinatas aliqual'r: q̄bus rñdēt alique cōſines aſtrorū: bene poſſumus hēre notitiā modo pri⁹ decl'ato: forme. n. om ſunt in terminis. i. in v̊tutibus corm ceum que nr̄is corporibus poſſunt lumē influere ꝛ trāſmutare tal'r φ formant̄ ymagines preoſtēdētes futura: ꝛ h̄ dixit plane aꝝ. in l'ra. loquēs. n. de trāſmub⁹ que fiūt i corporibus nr̄is a celo dixit. Hi vero motus fanta faciūt ex quo p̄uidēt futura h⁹. ¶ Ad aliud dico. φ potētia cogdi futura pph̄icc bene eſt ab itrīſeco pncipio paſſiuo. ſaltē. ſ. ex bona diſpōne virtutū iteriorum: ꝛ aptitudine nāli ad dinoſcēdū ſil'itudines. Sic. n. ſe hñs hō eſt iterpres ſomniorū: ꝛ ei cōtingūt viſiones aut pph̄ie māifeſtā veritatē cōtinētes. ¶ Ad aliud dicitur φ illud qō eſt nāle ineſt vt pluribus ſi nō ſit ipedimētū: ſed ſi ſit ipedimētū. nō oȝ. ſicut videm⁹ φ oēs hoīes nāle deſideriū hñt ad ſciētias ſpeculatiuas. tñ pp ipedimētū ɔ̄ir paucos eē ſciētys ſpeculatiuis actual'r iformatos: q2 nimis declināt hoīes ad appetitus ſenſiuos: et ad mores prauos pp ml'tas cās al's. Tȝ illud vr̄ diffile ml'tū φ ipedimtū ɔ̄ nālē diſpōnē ɔtingat i maiori pte tpis: ꝛ i pl'ibus ſupris nos videm⁹ paucos aut forte nl'los eē pph̄as: ꝛ iō iſta diſpō nō vr̄ eē nāl'. Et iō aliq dñt φ ptās pphedi: ꝛ ydoras ñ ē nāl' ſȝ nāȝ ſpēi: ſȝ ſȝ nāȝ idiuidui: q̄r ñ opȝ φ vt i pl'ib⁹ ſit i hoībus: ꝛ i ma. pte: vel pōt dici φ illō qō ē nāle nā forc ē vt i pl'ib⁹. nō āt illud qō ē nālē na mc ꝛ poc pauc: nūc āt poa pphedi ñ ē nāl' ſm nāȝ forc. ſȝ ſm nāȝ māc: ꝛ poc pauc: et iō p̄t ipediri. ¶ Ad aliō arm pōt dici φ pph̄ia fit ex preexñti cogine nō qdē agēte q̄ ē cog° rōcinatiua ꝛ diſcurſiua ex p̄notis: ſȝ fit ex p̄exñti cogne p̄parāte. ſ. cogne ſimci terminorum: q2 ſi aliqs dȝ pphere ſiue pph̄ice enū

Quo pph̄ia poſſit eē naturalis: ꝛ quō nō videas pulcre hm̄ thomāi. z. ſcde qōne. 17z. articulo p̊. vide curioſe ō hoc cōciliatoreȝ in dr̄ia nona.

Uide pro hoc ēt beatū thomā. z. ſcde. q. 17z. articulo. 4.

ciare de futuris: et iudicare: opꝫ ꝙ habeat cognem
ſimplicem terminoꝝ illius enũciationis per ali
quã virtutẽ interiorẽ. Et eſt cõſiderandũ: ſicut di
cit cõmẽtator ꝙ ad hoc ꝙ aliquis ſit bonus inter
pretator ſomnioꝝ multa requirũtur. ꝑ ꝙ ipſe hẽat
nãlẽ ydoneitatẽ bene cõſiderãdi ſilitudines ſimu
lacroꝝ ſibi apparẽtiũ ad res futuras: ita ꝙ habeat
vtutẽ imaginatiuã ydoneã ad recipiẽdum ſimula
cra cõueniẽtia rebus futuris: vel ad formãdũ ea: ꝛ
bom itellem ad cõparãdũ ꝛ ad aptãdũ ſimulacra re
bus futuris. Scđo reqritur ꝙ ipſe ſciat que ſimu
lacra ſunt cõueniẽtia oĩbus gẽtibꝰ ꝛ que ſũt ꝓpria
vnicuiqꝫ modo hoĩum: aliqua. n. ſimulacra cõiter
ꝛ indifferẽter occurrũt oĩbus gẽtibus cuiuſcũqꝫ le
gis ſicut ſimulacrũ aeris ignis aut aque aut huiꝰ.
aliqua aũt ſimulacra ſũt q̃ſi ꝓpria aliq̃bus hoĩbus
ẜm ꝙ nutriti ſunt aliqua lege: ꝛ cõſueti ſũt ymagi
nari: vt aliq nutriti ſũt in expectãdo reſurrectionẽ
mortuoꝝ: vt xpiani: ꝛ alij in alijs poſitis a ſuis legi
bꝰ: ꝛ ſcđm hoc apparẽt diuerſa ſimulacra. itẽ diuer
ſificãtur ẽt ſcđm ſuas virtutes nãles: ꝛ penes eas q̃
ſunt ꝓpria ſuis regionibꝰ: qꝛ aliqui hitãt ĩ locis val
licoſis ꝛ mõtuoſis: aliqui ĩ planis: aliqui ĩ regine fri
gida alij in calida: aliq hñt aliqua terre naſcẽtia in
ſuis regionibꝰ: ꝛ alij alia: ꝛ nõ ſũt eadẽ apud oẽs re
giones: ꝛ ſilr de aĩalibꝰ ꝛ multis alijs rebꝰ: ꝛ ſcđꝫ h̄
in ſõniãdo apparẽt diuerſis diuerſa ſimulacra: qbꝰ
futura eis preoſtẽdũtur: ꝛ iõ opꝫ ꝙ interpres gene
ralis ꝛ ꝑfectus que res ſunt ꝓprie vnicuiqꝫ regiõi:
ꝛ leges ꝓprias diuerſis hoĩbus aliqualr cognoſce
ret. ¶ Itẽ opꝫ ꝙ ipſe ſit multũ cogiuus: ꝛ mũdus nõ
declinãs ad mores aĩe beſtialis. i. nõ ſequens incli
natiões appetitus ſenſitiui ad opõnes inhoneſtas
ꝛ inordinatas. ¶ Itẽ ſciẽdũ ꝙ optime ſomniãtes:
ꝛ optime ĩterpretãtes ſomnia ſũt optimi hoĩes me
lãcolici. nã qꝛ ſũt ſicci nõ eſt in eis in dormiẽdo ele
uatio tãte euaporationis humide ꝙ opilet vias ſpi
rituũ ꝛ ꝓhibeat ymaginationẽ formare fanta. ſed
ſufficiẽter eleuat̃ euaporatio ad dormiendũ ſine h̄
ꝙ ymaginatiua ligetur. ¶ Item iſti habent bonã
imagnem: quia bonitas eius cõſtat in bene firman
do ymaginẽ: ꝛ nõ nimis velociter trãſmutando de
vno fante in aliud: ꝛ ad h̄ facit cõplexio melanca: nã
frigiditas facit tarditatẽ motus: ꝛ ſiccitas facit cõ
firmationẽ forme: ꝛ iõ iſti firmiter tenent ſimula
cra eis apparentia: ꝛ diu cõſultãt circa ea ad inueni
endum ſimilitudinem eoꝝ ad futura: ꝛ non nimis
velociter permutantur ab vno in aliud: ꝛ ideo ſili
tudines multum bene conſiderant: ꝛ de futuris ꝑ
ſomnia notitiã accipiunt ſeu acquirunt.

¶ Expliciũt queſtiones ſupra librũ de ſõno ꝛ vigia.

¶ Incipiũt queſtiones de cauſa longitudinis ꝛ bre
uitatis vite. Qõ. I.

Circa librũ de cã longitudinis
ꝛ breuitatis vite. q̃rit̃ ꝑ:
vtrũ de lõgitudine ꝛ breuitate vite
poſſit eſſe ſcia: arr ꝙ nõ: qꝛ oĩs ſcia ẽ
ex neceſſarijs. Sed lõgitudo ꝛ breui
tas vite nõ ſunt neceſſaria. iõ ꝛc. ma.
T.cõ.5. pꝫ ꝑ poſterioꝝ. ꝛ mi. pꝫ: qꝛ lõgitudo
ꝛ breuitas vite pñt alr ſe hẽre: qꝛ vnus eſt breuio
ris vite q̃ꝫ alter. ¶ Itẽ de his que eueniunt a caſu:
ꝛ fortuna nõ eſt ſcia: ſed longitudo ꝛ breuitas vite
ſũt h̄. iõ ꝛc. maior pꝫ. ꝑ poſterioꝝ mi. der: quia ea
que ꝯtingũt ex ĩfinitis cauſis ſunt a caſu ꝛ fortuna

modo lõgitudo ꝛ breuitas vite ſũt h̄: vt dicit alb.
¶ Itẽ illud de quo eſt ſcia dꝫ habere paſſiões: mo
do lõgitudo ꝛ breuitas vite nõ poſſunt hẽre paſſio
nes. ideo ꝛc. ma. pꝫ. primo poſteriorũ: qꝛ ſcia vna eſt Tex. cõ. 43.
que eſt vniꝰ generis ſubi ꝛc. mi. der: qꝛ ſicut motus
nõ eſt motus: vt pꝫ. 5. phyſi. ita paſſionis nõ eſt paſ T.c.ii. ꝛ inde
ſio. modo longitudo ꝛ breuitas vite ſunt quedam
paſſiones corporis viuẽtis.
¶ In oppm eſt phs qui nobis de his tradit ſciam:

Dicendum eſt ꝑ ad qõnem ꝙ de cã longi
tudinis ꝛ breuitatis vite ẽ ſcia
ſcđo ꝙ eſt nãlis. tertio ꝙ ẽ diſticta ab alijs. ¶ Ad
declr̃ationẽ ꝑmi premitto: ſicut dicit alb. ꝙ nlla vir
tus finita põt mouere ĩfinito tpe. vt pꝫ. 8. phyſi. mo T.c.78. ꝛ. 79.
do oĩs virtus organica eſt finita: qꝛ nullũ corpus ẽ
ĩfinitũ: nec ꝑ ꝯñs infinite virtutis: vt ꝓbat̃ tertio
eiuſdẽ. modo nõ eſt eadẽ mẽſura duratiõis in quo
cũqꝫ viuente: ſed alterius ꝛ alteriꝰ eſt alia ꝛ alia: qꝛ
vt pꝫ. 2. de gñõne diuerſoꝝ viuẽtiũ eſt diuerſa pyo Tex. cõ. 42:
dus nãlis vltra quã ꝓcedere nõ poſſunt ẜꝫ naturã.
peryodus autẽ nãlis nihil aliud eſt q̃ꝫ mẽſura du
rationis iſtoꝝ ĩferiorũ ĩfluxa eis a corporibus cele
ſtibus ſcđm diſpõnẽ mãe ipſorũ: ꝛ iõ ẜm diſpõnem
aliã ꝛ aliã materie iſtorũ inferiorũ eſt vita breuior
vl lõgior ĩ iſtis inferioribus. ¶ Tũc arr. de his eſt
ſcia neceſſaria que hñt cãs neceſſarias: ꝛ circa que
cõtingit errare ꝛ recte agere. mõ cã longitudinis ꝛ
brenis vite eſt h̄. iõ ꝛc. ma. pꝫ. et mi. ẽt. hꝫ. n. cãs ne
ceſſarias: vt apparebit ĩferius in iſto libello. etiam
circa cãm longitudinis ꝛ breuitatis vite ꝯtr errare:
vnde qdã errauerũt circa ipaꝫ: vt tãgit phs ĩ lr̃a: qꝛ
qdã poſuerũt cãm lõgitudinis et breuitatis vite eẽ
magnitudinẽ corporis. quidã ꝑuitatẽ ꝛc. ¶ Scđꝫ
der: qꝛ illa ſcientia eſt nãlis que eſt de entibus nãli
bus: et per cãs nãles. modo h̄ ſcia eſt huiꝰ. ideo ꝛc.
maior pꝫ: qꝛ iſta duo reqrũtur ad hoc ꝙ aliqua ſci
entia dicatur nãlis. reqrit̃. n. ꝙ ſit per cãs nãles: qꝛ
lꝫ medicia que dr̃ cirurgia ſit de aliquo nãli vel cir
ca aliquod nãle. tñ qꝛ h̄ nõ eſt per cãs nãles: ſꝫ per
cãs artificiales: iõ nõ eſt nãlis: et iõ lꝫ aliquo modo
ſit per cãs nãles: ſicut per calꝫ et humidũ ꝛc. tamẽ
qꝛ cõmẽſuratio iſtaꝝ cauſaꝝ quedã terminatio eſt
ab arte: iõ non eſt nãlis. minor der: quia longitudo
et breuitas vite ſunt paſſiones corporis viuẽtis: iõ
ſunt nãles: et per cãs etiam neceſſarias: ſicut ꝑ do
minium humidi et calidi eſt longitudo vite. ꝑ do
miniũ aũt frigidi et ſicci eſt breuitas vite. ¶ Ter
tium declr̃atur. ſ. ꝙ iſta ſcia eſt de cã lõgitudinis et
breuitatis vite: et non de longitudine et breuitate
vite: qꝛ de illo eſt ſciẽtia qđ ĩqritur et inueſtiga
tur in ea: modo cã lõgitudinis et breuitatis vite ĩ
ueſtigatur hic: et ſupponitur lõgitudo et breuitas
vite: qꝛ h̄ apparet ad ſenſum: mõ cã lõgitudinis et
breuitatis vite eſt duplex quedaꝫ eſt extrinſeca: et
quedã ĩtrinſeca: et vtraqꝫ iſtaꝝ eſt duplex: qꝛ q̃daꝫ
eſt ꝓ̃ncipalis: et quedã coadiuuãs. cã intrinſeca ꝓ̃n
cipalis lõgitudinis et breuitatis vite ſunt qualita
tes prie. ſ. calꝫ et humidũ ꝛc. adequate in mixto ẜꝫ
aliã et aliã cõplexionẽ ſcđm exigẽtiam forme ſpe
ciei: qꝛ ad lõgitudinẽ vite plante reqritur alia com
mixtio: et ad longitudinẽ vite aĩalis reqritur alia.
cã aũt ĩtrinſeca coadiuuãs lõgitudinis ꝛ breuitis
vite: vt dic̃ ꝯtor ĩ libello ſuo quẽ fec̃ de lõgine ꝛ brete
vite ẽ cibꝰ: et potus: decoctio ꝛ digeſtio ꝛc. de qbus
determinatũ eſt. 4. methe. cã ãt ꝓ̃ncipalis extrica

longitudinis ⁊c̄.eſt corpus celeſte ſcõm aliã et aliã ꝯſtellationẽ.cã aũt extriſeca coadiuuãs ẽ ipm cõti nẽs:et multa alia:ſic̃ tps locus ludus ⁊c̄.vt dic̄ alb. ſed cõmẽtatoꝛ dicit i libello ſuo ꝙ cauſa pncipalis longitudinis vite eſt debita cõplexio coꝛdis in his que hñt coꝛ:⁊ debitã cõplõnẽ illi⁹ ꝙ ẽ ꝓpoꝛ^le^ coꝛdi i eis q̃ ñ hñt coꝛ:cui⁹ ſignũ ẽ:vt dic̄ alb.qꝛ nos vide m⁹ ꝙ aliq duo eiuſdẽ regiminis vite:q̃ꝝ vn⁹ ẽ foꝛ tis ⁊ ali⁹ debilis ꝙ debil' diuti⁹ viuit q̃ fortis:pp h ꝙ forte hꝫ coꝛ meli⁹ diſpoſitũ. ¶ Ex his appet di ſtinctio hui⁹ ſcie ab alijs:qꝛ phs ꝯſiderat h lõgi^ncm^ ⁊ breuitatẽ vite p cãs itriſecas pn^lca^:vt pꝫ in iſto li bello.aſtronom⁹ aũt p cãs extriſecas pn^lca^:ſic̃ p di uerſas ꝯſtellatiões.medic⁹ aũt cõſiderat lõgi^ncm^ ⁊ breuitatẽ vite p cãs coadiuuãtes ⁊ nõ pn^lca^:⁊ ſi pn cipales cãs ꝯſideret.hoc tñ ẽ magis ſpãl'r q̃ nãlis: qꝛ medicus ſolũ i hoie.nãlis aũt i oi viuẽte.ẽt me dicus p cauſas ꝓpinquas:⁊ nãlis autẽ p cauſas re motas. ẽt nãlis ꝯſiderat pp ſcire:ſꝫ medic⁹ pp opa ri:qꝛ medicia practica ẽ:vt pꝫ.z.me^cc^:qꝛ q̃q̃ i me^na^ ſit aliq̃ ſpecu^tio^:qꝛ tñ ſpe^tio^ ibi ẽ pp opõnẽ:iõ meref dici practica. Differt aũt ab alijs libris puis:qꝛ lõ gitudo vite ⁊ breuitas:lꝫ ſint toti⁹ ꝯiũcti:tñ h ẽ pn cipaliter rõne coꝛpis ſm aĩe paſſiões rõne aĩe ẽꝫ ꝙ q̃dã icipiũt ab aĩa:⁊ terminãtur ad coꝛp⁹:⁊ q̃dã eꝯ.

Ad rõnes ois ſcia ⁊c̄. veꝝ ẽ:⁊ cũ dr̄ longitu do vite ⁊ breuitas ñ ſũt neciẽ:cõ cedo:⁊ iõ volo ꝙ iſta nõ ẽ de lõgitudine ⁊ breuita te vite. Sꝫ de cãis iſtaꝝ:qꝛ i hoc:differt ma^ca^ ⁊ nã lis:qꝛ nãl'ex effectu iueſtigat cãm:ſed ma^ca^:ex cã p cedit ad effectũ:⁊ i h ẽt pt dici qd differt aſtrologia ⁊ iſta ſcia:qꝛ iſta ſuppoint lõgi^ncm^ ⁊ breuitatẽ vite eſ ſe iueſtigat cãs eaꝝ.ſꝫ aſtronom⁹ ex cõſtellatione quã dic̄ eẽ cãm lõgi^nis^ ⁊ breuitatis vite ingrit lõgi tudinẽ ⁊ breuitatẽ vite. ¶ Ad aliã.de his ⁊ cetera. veꝝ ẽ:⁊ cũ arguif lõgitudo ⁊ breuitas vite veniũt a caſu:qꝛ veniũt ex ifinitis cauſis.alb.ſoluit ⁊ dicit ꝙ de cãis p accñs lõgi^nis^ ⁊ breuitatis vite eius ẽ i terfectio ⁊ ſtrãgulatio vel ſuſpẽſio ⁊c̄.nõ ẽ iſta ſcia ſi de cãis nãlib⁹:⁊ p ſe:⁊ iſte ſunt finite.iõ ⁊c̄. ¶ Ad aliã.i oi ſcia ⁊c̄. veꝝ eſt i ſcia i q̃ ꝓcedit a cã ad effe ctũ:ſed i ſcia i q̃ ꝓcedit ab effectu ad cãm:ſic̃ i me^ca^ nõ opꝫ.talis aũt eſt iſta ſcia:qꝛ ex lõgi^ue^ ⁊ breuitate vite iueſtigat cãm lõgi^nis^ ⁊ breuitatis.vite vel dõꝫ ad mi.ꝙ fl'a ẽ:qꝛ lꝫ lõgitudo ⁊ breuitas vite ſint paſ ſiões re^u^ coꝛpis viuentis.ſũt tñ aliq̃ue nãe i ſe:⁊ iõ pñt hẽre aliq̃s paſſiões:ſic̃ triãgulus q ẽ paſſio be ne eſt ſubm reſpcũ de hẽre tres:iõ nõ valet.

¶ De eo aũt qd ẽ eẽ lõge vite. Qõ. II.

Conſequenter q̃rif:vtruꝫ ad nãlem ſpectet determinare de cãis lõgi^nis^ ⁊ breuitatis vite.ar^r^ ꝙ nõ:qꝛ de eis q̃ hñt eẽ ex influ entia coꝛpoꝝ celeſtium:⁊ ſitu ⁊ diſpõne eoꝝ nõ ptinet ꝯſiderare ad nãlẽ:ſꝫ ad aſtrologũ:ſꝫ iſta ſunt hꝫ:vt appet.z.de gnõne ⁊ coꝛ^nc^ vita.vniuſ cuiuſq certo pyodo mẽſuraf:⁊ iſte pyodus a coꝛb⁹ celeſtib⁹ ifluif.g ⁊c̄. ¶ Itẽ q̃ ptinet cõſiderare ad medicũ nõ ptinẽt cõſiderare ad nãlẽ:ſed cãe lõgi tudinis ⁊ breuitatis vite ptinẽt ad cõſideraratio nẽ me^ci^.g ⁊c̄.ma.pꝫ:qꝛ vnũ ⁊ idẽ nõ ẽ de cõſiderati one diuerſoꝝ.mi.pꝫ:qꝛ eẽ lõgitudinis ⁊ breuitatis vite ſũt ꝯplones:vñ ſm diuerſitatẽ ꝯplonũ hꝫ di uerſimode lõgitudo:et breuitas vite eẽ i diuerſis. mõ medicus cõſiderat iſtas ꝯplones:vt mani^m^ eſt iõ ⁊c̄. ¶ Et cõfirmaf ꝙ iſta ꝯplo nihil ẽ aliud q̃ q̃ dam ꝓportio in pmis qualitatibus. modo iſta pro portio eſt cã lõgitudinis ⁊ breuitatis vite:et iſta ꝓ portio ptinet ad ꝯſiderationẽ medici.ergo ⁊c̄.

Oppoſitum apparet p phꝫ hic q tradit no bis ſciam de cãis lõgitudinis ⁊ breuitatis vite:qꝛ quedã ſũt cãe extriſece:ſic̃ ſũt ifluẽtie coꝛ^m^ celeſtiũ:⁊ tales cãe nõ ptinet ad nãlẽ: ſed ad aſtro^m^:vñ i pn⁹ nati^tis^ alicui⁹ aſtrologi volũt pno^re^ d lõgi^nc^ ⁊ bre^tc^ vite ipſi⁹:et mltotlẽs ipi deci piũf:qꝛ lꝫ ꝯſtellatio eq̃l'r ifluat q̃tũ ẽ d ſe.ñ tñ eq̃l'r recipif pp diuerſitatẽ ⁊ diſpõnẽ mãe recipiẽtiũ:qꝛ ſcdꝫ ꝙ appet.z.de aĩa.actus activoꝝ ſũt i patiente et diſpoſito:alie ãt ſũt cãe itriſece ſic̃ ſũt p^c^ q̃litates ⁊ eaꝝ ꝓpoꝛtiões:⁊ ille cãe ptinet ad nãleꝫ:eo ꝙ ad nãlẽ ptinet cõſiderare pmas q̃litates eloꝝ:et earũ ꝓpoꝛ^nes^:ſꝫ iſta ſũt cãe lõgitudis et breuitatis vite: iõ ⁊c̄.et hoc vult ꝯ^r^ i libello ſuo de cãis longi^nis^ et breuitatis vite.dic̄.n.ꝙ cãe lõgi^nis^ et bre^tis^ vite ſũt q̃dã cãe nãles.ſ.ad nãlẽ ptinẽtes:et iſtoꝝ ẽt ſũt cãe mãles:vñ dicit ꝙ moꝛtis et vite lõgi^nis^ breuitatis vite ſõni ⁊ vigilie ſunt cauſe prime qualitates ele mentoꝛum et earum propoꝛtiones.

Ad rationes ad p^am^ cũ dr̄ q̃ hñt eẽ ex iflu entia coꝛ^m^ ſupercelestiũ ⁊c̄. pꝫ ſolo p pdicta:qꝛ ẽt dato ꝙ in eẽ depẽdeat ex iflu entia coꝛpoꝝ ſupceleſtiũ.tñ coꝛ^a^ celeſtia ſũt cãe ex triſece ipſarũ:iõ nõ valet. ¶ Ad aliã cũ dr̄ q̃ ſunt de cõſideratiõe medici ⁊c̄.cõcedaf:⁊ cũ dr̄.medic⁹ cõſiderat cãs lõgi^nis^ ⁊ breuitatis vite.dico ꝙ ſoluꝫ cõſiderat de iſtis i hoie:et pp opus:vñ et medicina dr̄ ſcia practica:qꝛ oꝛdinat ad opus:ſꝫ nãlis cõſide rat de iſtis i vl'i i oib⁹ viuentib⁹:et nõ cõſiderat pp opus:ſed pp ſcire:iõ ⁊c̄. ¶ Ad confirmationeꝫ eo dem modo eſt dõm:qꝛ al'r et al'r ꝯſiderat medicus et naturalis:vt viſum eſt:ideo ⁊c̄. Qõ III.

Conſequenter q̃rif:vtruꝫ de iſtis poſſit eſſe ſciẽtia diſtincta a lib. d aĩa.ar^r^ ꝙ nõ:qꝛ i lib.de aĩa cõſiderat de aĩa:et de viuen te i vl'i:et de ꝯñtib⁹ ad ipſa:qꝛ eiuſdẽ eſt cõſiderare ſubm:et ea q̃ ſũt ꝯña ad ipm:ſed lõgitu do et breuitas vite cõſequũtur viuẽtia in vl'i:qꝛ cõ ſegtur oĩa viuẽtia.ideo ⁊c̄.

Oppoſitum apparet p phm:qꝛ iſti pui li bri naturales ſũt medij inter librum de anima ⁊ librum de animalibus.

Dicendum ꝙ ad librũ de aĩa ptinet ꝯſide rare de aĩa:⁊ de hñtibus aiaꝫ ſiue totũ aggregatũ rõne ipſi⁹ aĩe:et ex pte ipſi⁹ aĩe: ſed ſi ſint aliq̃ ꝓprietates ꝯñtes nõ rõne aĩe: ſed rõne coꝛpis talia bene pñt cõſiderari ſeoꝛſum a ſci entia libri de aĩa:ſic̃ i lib.de ſenſu ⁊ ſenſato dtermi naf de diſpõnibus oꝛganoꝝ ſenſuũ pticulariuꝫ:qꝛ iſta cõſequũtur rõne coꝛpis:et hoc eſt:qꝛ i libro de aĩa determinaf pncipal'r de aĩa.mõ cõſiderãs foꝛ mã.cõſiderat de mã vſq ad quid.i.inq̃tũ eſt ſub iecta illi foꝛme:vt appet.z.phyſi.et iõ phs p de aĩa. in caplo de erroꝛibus.dicit ꝙ incõueniẽs eſt ꝯſide rare de aĩa et nõ de coꝛpe ſibi ſubo.quare conſide rãs de aĩa.cõſiderat ẽt de coꝛpe:vt ſubm eſt aĩe:⁊^c^ determiat d ꝯñtib⁹ ad aiaꝫ rõe aĩe et ñ rõe coꝛpis: ſꝫ cãe itriſece lõgitudis et breuitatis vite ꝯſequũf totũ aggregatũ rõne coꝛpoꝛis:qꝛ cauſe longitudi nis:⁊ breuitatis vite ſũt pme q̃litates:⁊ eaꝝ ꝓpoꝛ tiões ⁊ cõplones:⁊ iſta iſũt ex pte coꝛpis.q̃re ⁊c̄.

Iſtius proble mãs cauſaꝫ a ſtrologi referũt ad influxus cele ſtes.phi vero ad occultas ꝓprie tates ⁊ diſpõnes indiuiduales ex parte materie.

Tex.com.57.

Tex.c.24.⁊.26.

Sed contra tu i qõne.i. ⁊.z. ſup lib.d ſenſu ⁊ ſen ſato oppoſitum dixiſti.

Tex.com.zz.

Tex.com.53.

Ad rõnē cū dr̄ eiuſdē eſt ꝯſiderare ſubm:ꝛ ea q̄ ſūt ꝯña ad ipm ꝛc̄. verum eſt de conſequentibus principaliter rõne aīe.mō lõgitudo ꝛ breuitas vite cõſequūtur rõe corpis:qꝛ cāe eaꝝ ſūt ex pte corpis:ꝛ nõ ex pte aīe p̄ncipal'r.

¶ Non.n.eſt palā vtrū idē aut alterū oībꝰ aīalibus ꝛ plātis ſit cā. **Qō. IIII.**

COnſequēter q̄rit̄:vtrū vnū ꝛ idē ſi cā longitudinis ꝛ breuitatis vite ī oībꝰ viuētibꝰ. arr ꝙ ſic:qꝛ vegeua ē p̄nm vite ī oībꝰ viuē
T.c.15.z.16. tibus:vt appet.z.de aīa:qꝛ illa ſepat̄ ab alȳs.alie aūt nõ ſepant̄ ab ea ī mortalibꝰ:ſꝫ ē eadē ī oībꝰ viuētibꝰ:cū oīa ī hāc cõīcent:ḡ p̄nm vite ē idē ī oībꝰ viuētibꝰ:ꝛ ſi ſic:ḡ cā lõgitudinis ꝛ breuitatis vite ē eadē:diuerſide tñ. ¶ Jtē ſic appet ī li. de mõte ꝛ vita.vita cõſiſtit ī cal'o ꝛ hūido:ꝛ ſꝫ iſta variat̄ duratio vite:vñ īferiꝰ dr̄ ꝙ hūidū q̄tū ꝛ q̄le eſt q̄ſi cā lõgitudīs vite:q̄tū;qꝛ multū:q̄le:qꝛ vnctuoſum:ꝛ pīgue:ne ō facili exalet̄:p ſepationē.n.ptiū ñ de facili exalat:ḡ cū cal'ꝫ ꝛ hūidū diuerſificāt̄ duratio vite ī lõgitudine ꝛ breuitate diuerſificat̄:ḡ cal'm ꝛ humidū ſūt ī oībꝰ viuētibꝰ cā lõginis ꝛ breuitatis vite:ſꝫ iſta ſūt idē ſemp ī oībꝰ viuētibꝰ:qꝛ nõ dr̄nt ī il
Tecom.9. lis niſi ſꝫ magis ꝛ minꝰ.mō magis ꝛ minꝰ nõ diuerſificāt ſpēm:vt appet.5.phyſi.ḡ ꝛc̄. ¶ Jtē cõmētator dic̄ ī libello ſuo de lõgine ꝛ breuitate vite:ꝙ longitudo ꝛ breuitas vite attribui debēt p̄mis q̄litatibus:ſicut cāe:mō iſte q̄litates ſūt eedē ſpē ī oībꝰ viuētibꝰ dr̄ntes ſolū ſm magis ꝛ minus:ḡ idē ſꝫ ſpēꝫ ē cā longinis ꝛ breuitatis vite.

Oppoſitum arr.diuerſoꝝ ſꝫ ſpēꝫ debēt eē diuerſe cāe ſm ſpēꝫ:qꝛ ꝯrioꝝ ꝯrie ſūt cāe:ſicut appet ī lib.de gnõne:ſꝫ londo ꝛ breuitas vite ī diuerſis ſpē dr̄nt ſpē:qꝛ p̄nm vite qd̄ eſt vegetatiuū ē aliud ſpē ī diuerſis ſpē:ꝛ p ꝯñs lõgitudo ꝛ breuitas vite.ḡ ꝛc̄. ¶ Jtē dn̄t medici ꝙ lõgitudo ꝛ breuitas vite ſequūt̄ cõpl'onē:ſicut effectꝰ cām:vñ ſm diuerſitatē ꝯpl'onū diuerſificat̄ longitudo ꝛ breuitas vite:ſꝫ cõplexio in diuerſis ſpecie eſt diuerſa ſm ſpeciem.ergo ꝛc̄.

Dicendū ꝙ cā lõgitudinis ꝛ breuitatis vite ē eadē ī genere:quia vita ꝛ aīa ſunt eadem in genere ī oībꝰ viuētibꝰ:ꝛ ſic p̄ncipiū vite ē idem ī gn̄e ī oībꝰ:q̄re ꝛ p̄nm ꝛ lõginis ꝛ breuitatis vite erit ēt idē ī oībꝰ viuētibꝰ ī gn̄e:qꝛ idē ē p̄ncipiū vite ꝛ lõgitudinis ꝛ breuitatis vite:niſi qꝛ ſꝫ aliā ꝛ aliā rõnē ītelligēdi ī diuerſis ſpē eſt alia ſpecie:ꝛ ī diuerſis nūero ē alia nūero.propter qd̄ ē ītelligēdū ꝙ a diuerſis ſpecie nõ pōt aliqd pcedere ppriū vtriq̄ꝫ:ſed bñ pōt pcedere aliqd cõe vtriq̄ꝫ:vt albū ī hoīe:ꝛ eq̄ ē idē ſpē:qꝛ neutri eſt ppriū:ꝛ ſentire ī hoīe ꝛ aſino:qꝛ neutri ē ppriū:ſed illud qd̄ pcedit a diuerſis ſpēbꝰ nõ pōt eē ppriū vtriq̄ꝫ:vñ in diuerſis ſpēbꝰ nihil pōt repiri ppriū:qꝛ illud qd̄ ē ppriū alicui ſpēi īmete fluit a pprȳs p̄ncipȳs illius ſpēi:q̄re ſi aliqd eēt ppriū diuerſis ſpeciebꝰ:ppria p̄na eaꝝ eēnt eadē:ſꝫ p̄na ī diuerſis ſpēbus nõ ſunt eadē.q̄re ꝛc̄. ¶ Scd̄o ēt intelligēdū eſt ꝙ cā lõge vite eſt humidū q̄tū ꝛ q̄le:q̄tū.ſ.multū:vt diu poſſit depaſcere cal'm:quale.ſ. vt vnctuoſum ꝛ pingue ne de facili exaletur:pp ſuā vnctuoſitatē:qꝛ pp ſuā concathenationem magis reſiſtit:non tñ dꝫ eē ita vnctuoſum nec pingue:vt de facili ſit inflāmabile:mō iſta ſm ſe ꝛ abte nõ ſūt cā lõge vite:ſꝫ vt hn̄t proportionē cū ſicco:vñ p̄me q̄litates non ſunt cā lõge vite:vt ſcd̄m ſe:ꝛ abte ſumūtur:ſed vt hn̄t pportionē adīuicē. ¶ Tūc ad ppom.vniuſcuiuſq̄ꝫ ſpēi eſt aliq̄ ppa ppoꝛo pluriū q̄litatū:vt alia ē ī hoīe:ꝛ alia ē ī eq̄:ꝛ ſic de alȳs:vñ hō ñ poſſet ſaluari ī alia proportiõe:ſꝫ qd̄ ē ppuꝫ alicui ſpēi nõ pōt idē ſpē repiri ī alia:qm̄ illa pportio eadē ī ſpē q̄ ē ī vna ſpē nõ ē ī alia:ſꝫ lõgitudo ꝛ breuitas vite cõſequūtur p̄mas q̄litates:vt ſūt pportionate:ꝛ iſte pportiones ſunt diuerſe ſpē:quare diuerſa ſpecie ſunt cauſe longitudinis ꝛ breuitatis vite in diuerſis ſpecie.

Ad rõnes ad p̄am cū dr̄ vegeua ē p̄nm vite ꝛc̄. dd̄m ꝙ p̄nm vite ē idē gn̄e ī oībꝰ viuētibꝰ:ꝛ nõ ē idē ſpē:ꝛ ſic eodē mō erit de cā lõgitudinis ꝛ breuitatis vite ꝙ erit eadē gn̄e ī oībus:ꝛ nõ eadē ſpē.iō ꝛc̄. ¶ Ad ſcd̄aꝫ cū dr̄.phs dicit ī lib. de morte ꝛ vita ꝙ vita cõſiſtit ī cal'o et humido ꝛc̄. Dd̄m ꝙ verum ē:ſꝫ nõ ſimpl'r et abte:ſꝫ vt hn̄t proportionē cū ſicco:et vt ille q̄tuoꝛ p̄me q̄litates ſūt pportiõate. Ad mi. cū dr̄ ꝙ cal'ꝫ et hūidū ſūt eadē ī oībꝰ viuētibꝰ.dico ꝙ veꝝ ē:vt ſm ſe et abte ſūt cõſiderata:nõ tñ:vt habent pportionē:imo iſta pportio ī diuerſis ē diuerſa ſpē:vt viſū ē. ¶ Ad aliā cuꝫ dr̄ cõmētator dicit ī libello ſuo de cā lõgitudinis ꝛ breuitatis vite ꝙ iſta ſūt attribuēda p̄mis q̄litatibꝰ:vt cāis:dd̄m ſicut priꝰ ꝙ illa nõ attribuūtur primis q̄litatibus abte:ſꝫ vt hn̄t pportionē:modo inquātū ſūt ſub iſta pportione nõ ſūt eedē:qꝛ iſte pportiones ſūt diuerſe in diuerſis:imo ī proportiõe reperit̄ in vno non poſſet aliud ſaluari.

¶ Secundum quoſdā aūt nihil phibet lāguoroſos eē lõge vite. **Qō. V.**

COnſequēter q̄rit̄:vtrū ſit idē eē ſanū ſcd̄m nāꝫ et eē lõge vite.vel vtrū iſta cõcomitant̄ ſe adinuicē:arr ꝙ ſic:qꝛ lāguoroſū ſꝫ naturā:et eē breuis vite ſunt idē:vl' cõcõitant̄ ſe adinuicē:ḡ ſanū ſcd̄m nām et eē longe vite ſūt idē vel adinuicē ꝯcõitant̄.pbō ꝯñe:qꝛ ſi oppm ī oppoſito:et ppom ī ppoſito:vt appet.z.topicoꝝ.pbō añtis:qꝛ lāguoꝛ iſte debilitat v̓tutē:et ad d̄bilitatē v̓tutis ſeq̄tur et accidit breuitas vite:qꝛ v̓tus nālis nõ pōt reſiſtere corrūpētibꝰ:ḡ ad lāguoroſuꝫ ſm nāꝫ ſeq̄t̄ ꝛ ꝯcõitat̄ eē breuis vite.ḡ ꝛc̄. ¶ Jtē languoroſus pp īproportionē p̄maꝝ q̄litatū.ſ.qꝛ ñ hēat debitā pportionē talē ī q̄ eſt iſta īdebita pportio ē breuis vite:qꝛ h̓ ē breuitatis vite cā indebita pportio q̄litatū p̄maꝝ:ḡ idē ē eē lāguoroſum:et eē breuis vite:vel iſta ꝯcõitātur ſe adinuicē.

Contrarium aūt appet ad ſenſuꝫ. videmꝰ.n.aliquos lāguoroſos q̄ diu viuūt p nām:ḡ non ſūt breuioris vite p nām:ḡ nõ ē idē eē lāguoroſuꝫ p nām:et eē breuis vite per nām:ḡ p oppom nõ erit idē eē ſanū ſm nām:ꝛ eē lõge vite.ergo ꝛc̄.

Dicēdum ē ad h̓ ꝙ nõ ſunt idē nec ꝯcõitantur ſe adinuicē eē ſanū ſm nāꝫ:ꝛ eē lõge vite:imo q̄n̄q̄ꝫ ſūt diſticta:ꝛ huiꝰ declaratio ē.qꝛ ſanitas vel ē cõtēperamētū p̄maꝝ q̄litatū:vl' ſeq̄tur illud ꝯtēperamētū.mō poſe eſt ꝙ aliqd̄ aīal parū hēat de calido et humido:et ꝙ ſuum humidū ſit bene pportionatum cum ſicco:ꝛ calidum cū frigido:cū ī pauco humido bñ poſſit eē ppoꝛo cū ſicco ita bñ ſicut in multo:ꝛ vbi eſt iſta talis pportio ibi ē ſanitas:qꝛ ſanitas vel eſt illud cõtēperamētū:vel

cōſeqtur illud:⁊ tñ illud aīal nō erit longe vite pp paucitatē calidi ⁊ humidi ī eo exñtis:q² cito poterit corrūpi a ꝯtiꝰ:⁊ lōga vita ē pp reſtaurationē factā a ꝯtēperamēto a corrūpētibꝰ:⁊ ex hoc pȝ ꝓpoᵐ ꝙ aliq hñ ſūt ſani:⁊ tñ cum hoc ſunt breuis vite:⁊ ſic nō eſt idē eē ſanum ſcōm nām:⁊ eſſe longe vite.

¶ Sed tñ ē intelligēᵐ ꝙ aliqs pōt eſſe lāguoroſus zʳ: aut pp īproportionē p̄max qualitatū:⁊ ſic ſi ſit magna improportio:tūc ē breuis vite:q² altera q̄litas alterā corrūpet.alio modo poſſe eſt ꝙ aliqs habeat bonā ꝓportionē ī p̄mis q̄litatibꝰ a natiuitate tñ a mr̄e vel ab alio multos humores ſuperfluos habuit:⁊ poſtea iſti hūores putrefiūt:⁊ ex iſtis putrefactis accidit lāguor.nō tñ abbreuiat vitā:ſȝ ꝓlōgat:q² reſecat humores ſuperfluos.

Ad rationes ad p̄mā cū dr̄ lāguoroſuȝ ſ̄ȝ nām:⁊ eſſe breuis vite ſūt idē.ḡ ⁊c.Dico ꝙ flm eſt:q² nō oȝ ꝙ añs ſit verū.Ad ꝓbationē añtis cū dr̄.lāguor debilitat v̄tutē ⁊c. p̄t cōcedi ꝓbatio.ſ.ꝙ cōcludat ꝙ minus viuit cū languore q̄ȝ ſine lāguor̄: ñ tñ ꝯcludit ꝙ ſit breuis vite: īmo diu poterit iſto mō viuere niſi iſte lāguor cauſaret̄ ex nimis magna īproportione ī p̄mis q̄litatibus.¶ Ad aliā cū dr̄ lāguoroſus pp īproportionē p̄marū q̄litātū ⁊c.Dico ꝙ nō ſolū eſt aliqs languoroſus pp īproportionē ī p̄mis q̄litatibꝰ:ſȝ ēt pp ꝓprios humores ſupfluos:⁊ pp hoc nō opȝ ꝙ ſit breuis vite:ſed ē magis lōge vite.Uel poſſumus dr̄e ſicut prius ꝙ ratio concludit ꝙ non ſit ita longe vite cū languore:ſicut ſine languore.nō tñ concludit ꝙ cū hoc poſſit eſſe longe vite.

¶ Similiter autem de languore ⁊ ſanitate quātū adiacet nāli ſubſtantie. Qō. VI.

Onſequēter queriẗ:vtruȝ ad nālē ptineat determinare de ſanitate ⁊ egritudine.arʳ ꝙ non:q² qō eſt de ꝯſideratione medici nō eſt de cōſideratione nālis:eo ꝙ ſunt artifices diſtincti:ſȝ ſanitas ⁊ egritudo ptinent ad cōſiderationē medici.ḡ ⁊c.ꝓbō mi.q² medicus cōſiderat ſanitatē ad hoc:vt ſanitas lapſa recuperetur: ⁊ habita cōſeruet̄.ḡ ⁊c.¶ Itē nālis eſt artifex ſpeculatiuus:ḡ nō ꝯſiderat aliqd ſubiacēs nr̄e opōni. mō ſanitas ⁊ egritudo ſubiacēt nr̄e opōni:vt de ſe maniᵐ eſt.propter qō ⁊c.

¶ Oppoᵐ hꝰ vult phs hic:⁊ in lib.de ſenſu ⁊ ſenˢᵒ.

Dicendum eſt ad qōnē ꝙ ad nālē ptinet ꝺterminare de ſanitate ⁊ egritudine:⁊ rō hꝰ eſt:q² ꝓpriū ſubm ſanitatis ⁊ egritudinis eſt corpus viuēs:q² iſta nō ſūt in carētibus vita.mō p̄nᵃ ſubi ſunt p̄nᵃ paſſionis: q̄re p̄nᵃ corporis viuētis ſūt p̄nᵃ ſanitatis ⁊ egritudinis:ḡq ꝯſiderat corpus viuū:⁊ eiꝰ p̄nᵃ cōſiderabit ēt ſanitatē ⁊ egritudinē q̄ ſūt paſſiōes corpis viuētis:mō nālis cōſiderat iſta:q² nālis conſiderat vl'ia:⁊ preterea p̄nᵃ ſanitatis ⁊ egritudinis:⁊ ſic nālis cōſiderat ſanitatē ⁊ egritudinē:ſed medicus cōſiderat ea q̄ȝtuȝ ad p̄nᵃ pticularia:q² eſt artifex opatiuꝰ:⁊ opō eſt circa ſingularia:vt pȝ ꝓheᵒ meᶜᶜ:ſȝ nālis non cōſiderat iſto mō cū ſit artifex ſpeculatiuus.¶ Dicendum tamen ꝙ nālis vniuerſalius cōſiderat q̄ȝ medicus: q² cōſiderat ī oībus viuētibus:medicus in hoīe ſolū.¶ Itē nālis ꝯſiderat ea pp ſcire.medicus autē ſolū pp opari:q² ſanitas cauſat̄ ⁊ a nā:⁊ ab arte:iō vno mō pōt ꝯſiderari ab vno:⁊ alio mō ab alio:tñ q² nā eſt p̄nˡᵉ agēs ī ſanitate:⁊ ars ē agēs coadiuuatiuū:iō nālis p̄ncipaliꝰ ꝯſiderat ſanitatē ⁊ egritudinē.medicus vero accipit p̄nᵃ ſua a nāli:ſicut dicit Alex.ſupra libruȝ de ſenſu ⁊ ſenſato:ſic̄ gubernator nauis ꝓpria ſua accipit ab aſtronomo.

Per hec pȝ ſolō.ad rōnes:q² diuerſimode poteſt a diuerſis conſiderari.

¶ Sunt.n.ꝓprie corruptiones multis exiſtētiū:vt ſcia ſanitas ⁊ egritudo.Qō.VII

Onſequēter queriẗ:q² phs dicit ꝙ quedaȝ ſūt corruptiones ꝓprie:vt qñ accñā corrūpūtur corruptis ſuis ſubiectis:⁊ exēplificādo de corruptione ꝓpria exēplificat de ſcīa:iō queriẗ vtrū ſcīe ſit aliqua corruptio ꝓp̄a: arʳ ꝙ nō:q² cuius nō eſt gnō eius nō eſt corruptio: q² oē gnābile ē corruˡᶜ:⁊ eᵒ:ſed ſcīe nō ē gnō ſ̄m ꝙ appet p phm.7.phyſi.t.c.zo.¶ P̄.accepᵒ ſcientie non eſt gnō nec alteratio:vt de ſe maniᵐ eſt.ḡ ⁊c.

¶ Itē ſi ſcīe corruptio ſit trāſmutatio:tūc in ſubō ſcīe qō ē inteꝰ eēt trāſmutatio.hoc aūt ē īpoſſe:q² intellectꝰ ē īdiuiſibilis:⁊ nō extēdiẗ extēſione corpis: q² nō ē organo corpis alligatꝰ:⁊ īdiuiſibile nō mutatur:vt appet.6.phyſi.⁊ ſic ītellectus nō mutatur. ḡ ⁊c.¶ Itē ſi ſcīa corrūperet̄:aut h̄ eēt p ſe aut p accidēs:nō p ſe:q² illud p ſe corrūpiẗ qō hȝ ꝯriū:ſcīa non hȝ ꝯriū:nec p accñs:q² illud corrūpiẗ p accñs qō corrūpiẗ corruptiōe ſubi.Sbm aūt ſcīe ē inteꝰ qui ē īcorruptibilis.ḡ ⁊c.

¶ Oppoſitum aūt huius apparet p phm.

Solutio qōnis huiꝰ depēdet ex his que dn̄r 7.phyſi.t.com.zo.q² quedā ſūt que fiūt ⁊ gnānt̄ fieri ⁊ gnōne q̄ ē eox p ſe ⁊ p̄: ſic̄ fridū ⁊ calīn:⁊ breuiter oēs q̄litates q̄ ſūt de ſcōa ſpē q̄litatis:q² ad iſtas p ſe ⁊ p̄ terminat̄ gnō.Alia ſūt q̄ ñ fiūt fieri ⁊ gnōne q̄ ſit eox p̄ ⁊ p ſe:ſed cōſequūt̄ ad trāſmutationē factā ī alio:⁊ ſic fit lumē:q² ī aere ī q̄ lumē recipiẗ nō fit aliq̄ trāſmutatio cū iſtud ꝯſequat̄ fieri cuiuſdā alteriꝰ.ſ.fieri:⁊ motū ſolis ſupra emiſperiū nr̄m:⁊ ſic fit ſcīa ī ītell'u poſſi ſ̄m phm:q² nō fit trāſmutatione fcā ī ītell'u:nec fieri qō ſit ſibi ꝓpriū:ſȝ trāſᵐᶜ fcā ī alio.vt ī v̄tutibꝰ ſenſitiuis q̄ ſūt v̄tutes īferiores:⁊ h̄ pȝ p dicta.7.phyſi.t.c.zo.ꝙ ſi aliqs hēat ſcīam:⁊ inebrieẗ:aut īfirmeẗ:aut dormiat nō pōt vti ſcīa:ſȝ ſi iſta ceſſent ſtatī p̄t vti ſua ſcīa: vñ hñs habitū ſcīe fit actu ꝯſiderās nulla mutatione fcā ī ītell'u:ſȝ ī alio:vt ī corpe:⁊ ī v̄tuᵇꝰ ſenſitiuis ⁊ p iſtā mutationē ſciētes fiūt actu cōſiderātes.ſil'r ſi aliqs ſit ī forti paſſiōe:vt ī forti ira:aut cōcupiſcētia:ñ p̄t vti ſcīa:tñ illa paſſiōe ſedata ſtatī ſi actu cōſiderās:⁊ ſic ē h̄:ita fit ī ꝓpria acceptiōe ſcīe:q² ſcīa fit ī ītellectu nulla trāſmutatiōe facta ī ītell'u:ſȝ fit ī alio:vt ī v̄tutibꝰ ſenſitiuis:vñ pueri non pñt adiſcere:q² ī eis ē minimꝰ motꝰ exteriꝰ:⁊ ſil'r paſſiōes īteriores non ſunt in eis ſedate:ſȝ ſi talia ceſſent ſi ſibi ꝓportioneẗ p̄nᵃ ⁊ ptractētur ad ꝯnē ī eis fit ſcīa ꝯnis pp mutationē factā ī v̄tutibꝰ ſenſitiuis ſ̄ȝ quā paſſiōes deprimunt̄:⁊ motꝰ exteriores ſedāt̄:vñ.7. phyſi.dr̄ ꝙ īnqetari.ſ.q̄ȝtū ad motꝰ:et reſidentia.ſ. q̄ȝtuȝ ad paſſiōes īteriores fit aīa ſapiēs et prudēs: vñ littera alia hȝ ī ſedēdo et qeſcēdo fit aīa ſapiēs prudens:et ſic ſcīa fit in nobis ſ̄m fieri alterius.ſ. cū virtutes ſenſitiue tranſmutantur ſ̄ȝ paſſiones ⁊

Difficultas eſt adhuc qūo de ſanitate ꝓpria īueſtigantur a nāli cū.n.medicꝰ cōſideret d̄ his tūc medicina ſubalternabiẗ naturali phie:ꝯñs ē fl'ȝ q² ſcīa practica non ſubalternat̄ ſcīe ſpeculatiue: q² tūc ſcīa practica eēt ſpeculatiua:pȝ ꝯña: nam ſcīa ſubalternata nō ponit ī nūerū cum ſcīa ſubalternāte.al'r enī phs fuiſſet diminutus ī diuiſiōe ſcīax tradita ī.6 meta.t.c.z.rñr ꝙ medicīa ſubalternat̄ nāli phie merito p̄ncipiorū:⁊ non merito ſubi:q² ſubȝ formale medicie ñ recipit p̄dicatione fōmalis ſubi nālis phie:q² arguītū ceſſat.vl de tñ dr̄iam īueſtigandi p̄nᵃ reſpectu vtriuſqȝ artificis reſpcū ſanitatis ⁊ egritudinis.Auic.ī pria fen p̄mi canonis.c.z.d̄ ſbiectis medicine. ⁊ Auerroī p̄ colliget.caplō.ī.

Ego alias ꝓlixe decl'aui ī qōe mea de ſpēbꝰ intelligibilibus ꝙ ī p̄dcō tex.zo.7 phyſi.ariſt.ptractat opionē plōnis.Et h̄ eſt ꝙ pulcre dixit auerois ī cō.ſup illo tex.ꝙ illa nō eſt opio eiꝰ:ſȝ ītēdebat demr̄are viȝ illiꝰ opionis.ioānes aūt hic iſtiꝰ dicti oblitꝰ credit ariſto.ibi ex ſnīa ꝓpria loq. ⁊ ignorātia illiꝰ loci deduxit magnos viros tēpeſtate mea ad tenēdū de ītētiōe cōmentatoris ⁊ ari.nr̄ȝ ſcire eē rēiniſci:cuiꝰ tñ oppoſitū ſcribit ꝯmētator.7.meta.cō.58.⁊ p̄ meta.cōmen.48.⁊ 49.⁊ p̄ poſte.cōmento.z.⁊ ī cō.ſup d̄ ſenſu ⁊ ſenſato.⁊ ī fine.z.poſte.⁊ ī.3.d̄ aīa cō.5.⁊.zo.

mot⁹ exteriores: nec ẽt fit mutatio ĩ itellectu: q̃z vt cõmẽtatoꝛ dicit ĩ ferro polito fit imago nulla trãſmutatiõe facta in ferro: ſed ĩ coꝛpe obo: ⁊ ſilr̃ de dextro fit ſini ſtrũ ꝑ ſolã appꝛopinquationẽ man⁹: ita ſcia fit ĩ itellectu ꝑ mutationẽ factã ĩ quodaz alio. Unde vt magis hoc declaret̃ ſciẽdũ ꝙ receptiuuz tripli̾r põt ſe hẽre ad illud qð recipit vno mõ: ga ſit ſũme diſpoſitũ ad formã quã dz recipe: vt aer ẽ diſpoſit⁹ ad lumẽ: ⁊ tñ ſine mutatiõe facta i eo recipit ei⁹ formam: q̃z mutatio nõ fit ĩ alio niſi q̃z aut eſt ĩdiſpoſitũ: aut q̃z hz formã ꝯriã: ⁊ neutrum eſt hic:

¶ Alio mõ ſubm receptiuũ ſe hz ad illud qð recipit: q̃z hz formã ꝯriã illi for̃ quã dz recipe: ⁊ ibi oz fieri trãſmutationẽ ad abyciẽdũ illã formã ꝯriaz: aliud eſt qð nõ hz formã ꝯriã: ⁊ eſt ſumme diſpoſitũ ad hꝰ formã: ſz tñ hz ĩpedimẽtũ: ⁊ tũc nõ fit mutatio ad huius ſubz: ſed ad ĩpediẽs: vt aer incluſus ĩ domo iſto mõ ſe hz ad lumẽ: q̃z ibi eſt ĩpediens: vt feneſtra: ⁊ ĩ iſto aere ĩtroducit̃ lumẽ facta mutatione ad illud ĩpediẽs: ſicut remouẽdo illud. eodẽ mõ eſt de itellectu: q̃z nõ hz formã ꝯriã: ⁊ eſt optime diſpoſitus: ſed hz ĩpedimẽtũ: vt mot⁹ exteriores: aut curas nimias: aut paſſiones ĩteriores non opoꝛtet fieri mutationem ⁊ motum ad illud impediens ſicut in virtutibus ſenſitiuis.

¶ Tũc ad q̃õnẽ dõm ꝙ ſilr̃ ſcia coꝛ̃ nulla trãſmutatiõe facta ĩ itellu̾: ſed ĩ alio: vt ĩ virtutib⁹ ſenſitiuis: vt obliuiõnẽ: vt ſi aliqs ſit in ĩfirmitate: ⁊ fiat lõga ĩterruptio: ita ꝙ fiat obliuio: mõ nõ fit mutatio in itellectu: ſed ĩ alio: vt ĩ coꝛpe: ⁊ ĩ ꝟtutib⁹ ſenſitiuis: ita ꝙ virtutes ĩteriores nõ bene pñt ĩ ſuã opõnẽ: ⁊ ĩte⁹ conſiderãdo ĩdiget illa opõne ſenſus: q̃re iſto mõ fit coꝛruptio ſcie: ſil̾r fit coꝛruptio ſcie ꝑꝑ deceptionẽ: vt audiẽdo falſa: qb⁹ nõ reſiſtit eis: ſed ꝯſentit eis: q̃z tũc opz ꝙ nõ aſſentiat veris ꝓpõnibus: ⁊ ſic coꝛ̃ ſcia hita ex eis ꝓpõnib⁹: vñ ſcia nõ hz ꝯriuz ĩ ſe: nec ĩ itellectu: q̃z oĩa itelligibilia nõ hñt ꝯrium ĩ medio: imo. z. ꝯria faciũt ſe ĩ eadẽ pte medy: quia ibi hñt eẽ ĩtẽtio̾: ⁊ multo magis nec ĩ ſenſu: q̃z ibi hñt eẽ magis mãle: vñ oculus ſil̾ videt ꝯria. Sz intellectus adhuc hz eẽ magis ĩmãle. q̃z ibi hz eẽ vl̾e ⁊ abſtractũ: q̃z ĩ itellectu nõ hz ꝯriũ: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ coꝛ̃ coꝛruptiõe facta ĩ itellectu: tñ hz ꝯriũ ĩ ſuis cauſis: q̃z cauſatur ꝑ ꝓpõnes veras qbus ꝯriãtur ꝓpõnes falſe: q̃re ſi aliqs aſſuefaciat ſe ꝓpõnibus falſis: tũc diſcedit a ꝓpõnib⁹ veris: ex qbus cauſat̃ ſcia: ⁊ tũc coꝛ̃ ſcia ꝑꝑ ꝯrietatẽ que ẽ in cã ſcie: ⁊ ſic pz q̃uõ coꝛ̃ ſcia: ⁊ qbus vys. Rõnes aũt procedunt vys ſuis.

Ad pꝛimam cũ dr̃: q̃z phs dicit: ⁊ cetera: dico ꝙ pꝛo tãto dicit phs: q̃z ſcia nõ gnãtur ꝑꝑ mutationẽ factã ĩ itellectu: ſed ĩ alio: ⁊ ſilr̃ ẽ dicendũ ad alias. ¶ Ad aliã aut coꝛrũpit̃: ⁊c̃. rñr ꝙ coꝛrũpit̃ ꝑ accñs ad coꝛrup̃nẽᵐ ſuarũ cauſaꝝ: q̃z ꝓpõnes vere ⁊ falſe ſunt ꝯrie: vt de ſe pz. Uel pt dici ꝙ ꝑ ſe: ⁊ cũ arguit̃ ꝙ nõ: q̃z qð ꝑ ſe coꝛrũpit̃ ꝯriũ hz: cõcedat̃. Et cũ dr̃ ſpẽs ꝯrioꝝ cõfoꝛmes ⁊ diffoꝛmes ſũt ꝯrie. mõ ſcia eſt ſpẽs rei cõfoꝛmis. iõ ⁊c̃. ẽt coꝛruptione ſubi ſcia coꝛrũpit̃: q̃z itellectus nõ eſt ſciẽs: ſed homo. modo homo eſt coꝛruptibilis: iõ ⁊c̃. lz intellectus ſm ſe non ſit coꝛruptibilis: tamẽ ſm moduz ſcõm quẽ intelligit ĩ iſta vita: ſic hñ ẽ coꝛruptibilis.

¶ Coꝛruptis autez animalibus coꝛrumpuntur ⁊ ſcia ⁊ ſanitas. Q̃ő. VIII.

Onſequenter querit̃ de alio mõ coꝛruptionis. Et querit̃ vtrũ ſcia coꝛrũpat̃ coꝛruptiõe ſubi ſui. arguit̃ ꝙ nõ: q̃z ſcia ẽ in itellectu: vt ĩ ſubo: ſed itellectus eſt incoꝛruptibilis: vt dr̃. 3. de aĩa. modo illud qð ẽ ĩ ſubo incoꝛruptibili nõ coꝛ̃ coꝛ̃ⁿᵉ ſubi. ſcientia eſt h⁹. g̃ ⁊c̃. T.c.4.z.7.

¶ Oppoſitum h⁹ dicit phyloſophus.

Dicendum ad hoc ꝙ ſcire ⁊ itelligere nõ ſũt ĩ coꝛ̃. ſicut ſentire: q̃z ſentire ẽ ĩ oꝛgano: ⁊ explet̃ ꝑ oꝛganũ: ⁊ ſenſus ſil̾r ẽ ĩ oꝛgano coꝛpoꝛeo: hoc aũt eſt falſum de ipſo itelligere: vt apparet. 3. ð aĩa: lz tñ ſcire ⁊ itelligere nõ ſint ĩ oꝛgano coꝛpeo: tñ ðpẽdẽt ex toto ꝯiũcto ñ ſolũ q̃tũ ad acceptionẽ ꝑmã ſcie: ſz ẽt q̃ᵐ ad ſcðaz. ſ. q̃tũ ad vſũ ⁊ cõſiderationẽ: ꝙ aũt ſcire ⁊ itelligere depẽdeant ex toto cõiũcto: nõ q̃tũ ad acceptionem ꝑmã ſcientie: hoc apparet: q̃z ſcire ⁊ itelligere nõ fiunt niſi ex ſenſatis ⁊ imaginatis: q̃z itelligere nr̃m vel eſt fanᵃ vel nõ eſt ſine fantaſmate: vt apparet ꝑ de aĩa modo iſta ſenſata nõ hñt eẽ niſi ex toto ꝯiũcto. q̃re ⁊c̃. Tex.com.iz.

¶ Jtẽ q̃tũ ad vſuz ⁊ cõſideratiõnẽ depẽdẽt de toto cõiũcto: q̃z ſm ꝙ appet. 3. de aĩa. quelz itelligentẽ nece ẽ fantaſmata ſpeculari: qð pz ex ſigno: q̃z cũ aliquis hz fanᵃᵐ leſam ⁊ oꝛganũ ei⁹ ẽ leſũ: ſicut eſt ĩ freneticis: tũc ĩte⁹ ei⁹ ñ põt ĩ ſuã opõnẽ: ⁊ ſic ſcire ⁊ itelligere ðpẽdẽt: ex toto cõiũcto: ⁊ q̃tũ ad ꝑmũ actũ: ⁊ q̃tũ ad ſcõm: ⁊ hoc rõne alteri⁹ ptis: ⁊ ſic totũ cõiũctũ iõ coꝛru̾: ⁊ totũ ꝯiũctũ eſt coꝛru̾: iõ ⁊ ſcia q̃dãmodo erit coꝛruptibil̾ coꝛ̃ⁿᵉ ſui ſubi cũ totũ cõiũctũ ſit q̃dãmõ coꝛru̾: ⁊ erit etiam q̃dãmõ ĩcoꝛ̃ˡⁱˢ rõne ſui ſubi: eo ꝙ altera ps ipſi⁹ coniũcti. ſ. itell̾s ẽ ĩcoꝛruptibilis. Tex.com.39.

Et per h̾ pz ſolo ad rõnẽ q̃ñ dr̃. ſcia ẽ ĩ itellu̾: ⁊ ĩte⁹ eſt ĩcoꝛ̃ˡⁱˢ ⁊c̃. cõcedo q̃z arguit de altera pte toti⁹ ꝯiũcti. ⁊ iſto mõ hñ ẽ ꝯceſſũ ꝙ ſcia ẽ ĩcoꝛruˡⁱˢ: ſz tñ rõe toti⁹ cõiũcti. ſ. q̃tũ ad aliã cõiũctionẽ ẽ coꝛ̃ˡⁱˢ: q̃z h⁹ ꝯiũctũ ẽ coꝛru̾ q̃tũ ad aliã cõiũctionẽ: q̃z vnũ ſeparatur ab alio: iõ ratio non valet.

¶ Pꝛopter qð ⁊ de anima rationabiliter vtiqz ex his. Q̃ő. IX.

Onſequenter querit̃. vtrum poᵃ vegeᵘᵃ ſit coꝛ̃ˡⁱˢ. ar̃ ꝙ nõ: q̃z illud qð coꝛ̃ aut coꝛ̃ ꝑ ſe aut ꝑ accñs: ſz poᵃ vegeᵘᵃ non coꝛ̃ ꝑ ſe: q̃z nõ ẽ aliqð cõpoᵐ. nec ꝑ accñs: q̃z h̾ eẽt coꝛ̃ⁿᵉ ſui ſubi. ſ. mãe p̃: ſz hoc ẽ flm: q̃z mã pᵃ ẽ ĩgenita ⁊ ĩcoꝛ̃ˡⁱˢ: vt appet ꝑ phyſi. g̃ relinqt̃ ꝙ nullo mõ põt coꝛrũpi iſta poᵃ veᵘᵃ. iõ ⁊c̃. ¶ Jtẽ illð qð ñ hz ꝯriũ ñ coꝛ̃: vt dr̃ ĩ pdiᶜᵗⁱˢ: q̃z eẽ qð coꝛ̃ a ꝯrio coꝛ̃ ſz poᵃ vegeᵘᵃ nõ hz ꝯriũ cũ ſit q̃dã ſuba: ⁊ ſube nihil ẽ ꝯriũ: vt appet ĩ pdiᶜᵗⁱˢ. iõ ⁊c̃. ¶ Jtẽ qð ẽ ĩtrãſmu̾ nõ coꝛ̃: ſz poᵃ vegeᵘᵃ ẽ ĩtrãſmuˡⁱˢ cũ ſit ſimplex. g̃ ⁊c̃. Tex.com.8z Cap̃ de ſuba

¶ Oppoſitum huius dicit phyloſophus.

Ad q̃õnẽ dõm ꝙ poᵃ vegeᵘᵃ põt coꝛrũpi: ⁊ rõ h⁹ eſt: q̃z illud qð educit̃ de poᵃ mãe põt coꝛrũpi: ⁊ neceſſario coꝛrũpit̃: q̃z ipſa mã eſt p̃nᵐ coꝛruptionis: ſz poᵃ vegetatiua educitur de poᵃ mãe: vt manifeſtũ eſt. ꝑꝑ qð ⁊c̃. ¶ P̃. illð qð ẽ ps ei⁹ qð ẽ coꝛ̃ˡᵉ ꝑ ſe: tale ẽ coꝛruˡᵉ ſaltẽ ꝑ accñs: ſed poᵃ vegeᵘᵃ ẽ h⁹: q̃z ẽ ps ei⁹ qð ẽ coꝛruˡᵉ ſimpl̾r. ſ. cõpoſiti. iõ ⁊c̃. ¶ P̃. illud qð hz ꝯriũ ẽ coꝛruˡᵉ: ſed poᵃ vegetatiua habet contrariuz. cuius pbõ ẽ: quia ẽ ĩ aliquo ſubo qð hz ꝯriuz. ſ. rõne diſpõnuz que reg-

funt ad ipſam ad hoc ꝙ ſit in ſubo aliquo.

Ad rōnes ad ṗmā cū dr̄ oē qđ corr τc̄. ꝯce/ dat τc̄. potētia vegeua nō ē hꝰ. di co ꝙ imo: qꝛ ē ps eiꝰ qđ corr ꝑ ſe. τ tu dicis ḡ ē corlis dico ꝙ veꝝ ē ꝙ eſt corlis ſcđm eē ꝙ hꝫ ī hoc ſuppto: nō tñ eſt corruplis ſm eēntiā ſuā. iō τc̄. ℂ Ad ſcđaꝫ ſilr eſt dicēdū qñ dr̄ qđ nō hꝫ ꝯriū nō corr: veꝝ eſt τ cū dr̄ poa vegeua eſt hꝰ τc̄. dico ꝙ hꝫ ꝯriū rōne di/ ſpōnū reqſitaꝝ ad iſtud ī q̄ eſt. iō τc̄. ℂ Ad aliā eo/ dē mō cū dr̄ qđ eſt intranſmutabile τc̄. Dico ꝙ rō bene cōcludit ꝙ eſt corlis nō ꝑ ſe ſed ꝑ accñs ſolū.

ℂ Forte autē vtiqꝫ quis dubitabit ratio/ nabiliter τc. Q̄ō. X.

Conſequēter quia pħs querit vtrū ſit aliqs lo cus vbi illđ qđ ē corruple fiat īcorruple: vt ignis ſurſuꝫ: vbi nō hꝫ ꝯriū: τ mouet qōnē iſtā ꝑꝑ aīaꝫ. iō circa h̄ duo q̄runt. ṗmū ē vtrū aīa ſenſiua ſit corrulis ſiue corrūpat. arr ꝙ ñ: qꝛ ſi corrūpet: ꝑ ſe: aut ꝑ accñs: qđ de ſe pꝫ: qꝛ ꝑ ſe τ ꝑ accñs euacuāt oē genꝰ ꝓpōnis: ſed nec ſic nec ſic corr. ḡ τc̄. mi. declarat: τ ṗmo ꝙ nō corrūpit ꝑ ſe: qꝛ illud qđ corr ꝑ ſe ē ꝯpoſitū ex mā τ fora: cōpoſitū
Te.c.26.τ.27. eni ē qđ ꝑ ſe corr: τ ꝑ ſe gñrat. ſm qđ appet 7°mec: ſꝫ aīa nō eſt ꝯpoſita ex mā τ fora. iō τc̄. ℂ Jteꝫ nec corr ꝑ accñs: qꝛ illđ qđ corr ꝑ accñs corr corruptiōe ſui ſbi. Sꝫ aīa ſenſiua iſto mō nō corr: qꝛ ſubm ſuū ē
Tex.cō.82. mā ṗma: q̄ eſt īgenita τ īcorlis: vt appet ṗ pħy. ḡ τc̄.
ℂ Oppoſitum huius vult philoſophus.

Dico ꝙ aīa ſenſiua eſt corruplis: eo ꝙ eſt fora educta de potia māe ꝑ vtutē agētī trāſ mutātis mām: qꝛ ṗma imutatio ſenſiui fit a gnān/
Tex.cō.59. te: vt appet z°de aīa: τ imutatio fcā ad ſentiēdū eſt ab alio: vt a ſenſili. Sꝫ oīs fora educta de poa māe ē corruplis. iō τc̄. Et modus ē talis: qꝛ nō corr ꝑ ſe: qꝛ illud qđ ſic corr eſt qđ ꝑ ſe fit: τ ꝑ ſe exiſtit. mō ꝯpom eſt illud qđ ꝑ ſe fit: τ ꝑ ſe ſubſiſtit: τ aīa ñ ē ꝯpoſita: ſꝫ eſt fora ſimplex. Sꝫ aīa ſenſiua fit rōne totiꝰ aggre gati: τ qđ fit rōne totiꝰ ꝯpoſiti corr ꝑ accñs corrupne eiꝰ. τ iō aīa ſenſiua corr ꝑ accñs rōne totiꝰ aggregati: qđ corr: mō ſic ē ꝙ lꝫ ſm ſe aīa ſenſiua nō hēat ꝯriū: qꝛ eſt fora ſubalis: cui nō eſt aliqd ꝯriū: vt appet in ꝑdicamētis: tñ exigit aliq̄ꝫ diſpōnē: q̄ ꝑ ſe hꝫ ꝯriuꝫ: qꝛ oꝫ ꝙ ſit ſub alia diſpōne: qꝛ actus actiuoꝝ ſunt ī
Te.c.24.τ.26. patite: τ diſpoſito: vt appet z° de aīa: vñ reqrit ali/ quā ꝺterminatā ꝓportōeꝫ ṗmaꝝ q̄litatū: τ iſta bñ hñt ꝯriū τ corrūpunt a ꝯrio. iō ad cornem iſtiꝰ ꝓpor tiōis corr aīa ſenſiua: qꝛ ī ea exiſtebat aīa ſenſiua. τ h̄ eſt ꝑ accñs. ſ. qꝛ ē ps totiꝰ aggreti qđ corr ꝑ cornem il/ liꝰ ꝓportiōis: vñ corr corne totiꝰ aggreti: qđ ꝑ ſe corr: vñ iſta corruptio attingit eēntiā aīe ſenſitiue: τ nō māe. ſed eſſe eius ſub tali forma.

Per hoc ad rōnē: qñ dr̄ ſi corr aut h̄ eſt ꝑ ſe τc̄. veꝝ ē: τ cū dr̄ ñ ꝑ ſe: veꝝ ē: τ vl teriꝰ cū arguit nō ꝑ accñs falſum ē: τ cū dr̄ ꝙ corr ꝑ accñs corr ꝑ cornem ſui ſubi veꝝ ē de his q̄ corrūpūt ſic accña: ſꝫ tñ de illis q̄ corrūpunt ſic ꝑtes totiꝰ ag greti nō ē veꝝ: τ ſic corr aīa ſenſitiua. iō rō nō valet.

ℂ Forte āt vtiqꝫ qs dubitabit. Q̄ō. XI.

Conſequēter q̄rit vtrū ignis in ſpa ſua poſſit corrūpi. argr ꝙ nō: qꝛ ibi nō corr aliqd vbi maxime hꝫ ꝯſeruari. mō ignis in ſua ſpa maxie hꝫ ꝯſeruari: qꝛ tūc ē ī ſuo loco nāli: τ locus eſt ꝯſeruatiuꝰ locati. iō τc̄. ℂ Jtē ibi aliqd nō corr vbi ſibi nō eſt aliqd ꝯriū approxi/ matū: ſꝫ igni ī ſua ſpa ñ ē aliqd ꝯriū approximatū. iō τc̄. ma. pꝫ: qꝛ ſuba nō p̄t corrūpi corne ſui ſubi: qꝛ ſuba nō ē in ſubo. mīor pꝫ: qꝛ ꝯriuꝫ ignis ē aq̄: vt pꝫ
z°de gñatione τ corrune mō aq̄ nō eſt ī ſpera ignis: Tex.cō.49.
qꝛ aqua eſt grauis: τ iō nō pōt eſſe ſurſum.

In oppoſitū eſt pħs: τ argr rōne ſua: qꝛ ni/ hil qđ ē trāſmutabile in aliq̄ loco pōt eē ꝑpetuū vl eternū: ſꝫ ignis ī ſpa ſua ē hꝰ: qꝛ ibi hꝫ mām. mō. mā ē ṗnm paſſim trāſmutatiōis: qꝛ cōmētator z° ce. τ mun. dicit ꝙ cauſa abſciſſio/ nis eternitatis eſt materia.

Dicēdū ꝙ ignis ī ſpa ſua pōt corrūpi: τ h̄ der taꝫ ex ꝑte ṗncipÿ paſſiui q̄ꝫ ex ꝑte actiui ṗncipÿ gñatiōis τ cornis. Ex ꝑte ṗnci/ pÿ paſſiui: qꝛ ṗnm paſſim cornis eſt mā: vt dicit cōmē/ tator z° ce. τ mū. ℂ Tūc arr qđ hꝫ mām eſt corle: ſꝫ
ignis ī ſpa ſua hꝫ mām. iō τc̄. ma. pꝫ: qꝛ mā eſt ṗnm Tex.cō.120.
corruptōis. τ oē corrule de nec̄itate corrūpet ṗ ce. τ τ inde.
mū. mi. de ſe pꝫ. Etiā h̄ der ex ꝑte ṗncipÿ actiui: qꝛ corꝑa celeſtia hñt vtutē τ rōnē principÿ actiui reu iſtoꝝ īferioꝝ: τ ēt vtutē trāſmuuam reu inferioꝝ: vt
pꝫ z°de gñatiōe. ſic pꝫ ꝙ ſole approximāte ad nos Textu cō.56.
fit gñatio multoꝝ īferioꝝ: τ ipo recete iteꝝ fit cor°: τ ita de alÿs planetis: mō ſicut ē aliq̄ ꝯſtellatio ca/ lida hñs dñiū ſuꝑ ignē. ita eꝯ pōt eē aliq̄ ꝯſtellatio frā q̄ eſt ꝯria igni ī vtute: mō illa ꝯſtellatio frā pōt eē fortioris vtutis in corrumpēdo q̄ꝫ vtus ignis in ꝯſeruādo. ℂ Tūc arr qñ aliqd eſt corle: τ aliqd cor rūpēs ē ſibi approximatū ſuffitis vtutis de nec̄itate corr. ignis ī ſua ſpa ē hꝰ. iō τc̄. ma. pꝫ: mi. ēt pꝫ ex di/ ctis q̄ dcā ſunt: qꝛ ꝯſtellatio īfrigidās pōt inducere diſpōes ꝯrias diſpōnibꝰ ignis: τ ſic ignis p̄t corrūpi: Sꝫ circa h̄ ſūt multa dua τ ſpālr duo: ṗ qꝛ cōſtellaº īfrigidās igroſſabit aliq̄ꝫ ꝑtē ignis: τ illa ingroſſata deſcēdit īferiꝰ: τ ita ignis ñ corrūpet ī ſua ſpa: ſꝫ ex̄ ſpam: p̄t dici ꝯcedo totū ꝙ illa ps ignis īgroſſabit: τ illa īgroſſata deſcēdet τ ꝯuertet in aerē: vel aliqd aliud: τ corr in ſua ſpa: qꝛ ī iſtāti in q̊ nō ē in ſua ſpa in illo iſtāti corr: vel pōt dici ꝙ vtus iſtiꝰ ꝯſtellatio nis pōt eē fortioris vtutis in corrūpendo q̄ꝫ ſit ve/ locitas iſtiꝰ ignis ī deſcendo: τ ita añq̄ꝫ totalr deſcen dat alia fora ibi erit ītroducta: ſic pꝫ de gñatōe grā/ dinis z° methee. ꝙ qñ mem iterſtitiū aeris ē fortio ris vtutis in īgroſſando q̄ꝫ ſit velocitas vaporis in deſcēdēdo: tūc añq̄ꝫ vapor deſcēdat eſt ꝯuerſus in grādinē. Sꝫ dum ē q̄ fora ītroducet ī illa ꝑte ignis poſt corruptionē ignis: qa nō pōt eē aer nec aq̄ τc̄. qꝛ talia nō pñt eē in ſpa ignis: nec pōt ibi ītroduci forma ignis: qꝛ īpoſſibile ē ꝙ forma īducta in aliq̄ mā ſit eiuſdē ſpēi fore corrupte: ſic pꝫ de fora bouis corta ꝙ in illa mā īmete nō ītroducit fora bouis: ſꝫ alteriꝰ. Pōt dici ꝙ ibi ītroducet ie effectꝰ quē nata eſt illa ꝯſtellatio īducere: qa tñ illa cōſtellatio non pōt ſꝑ durare: qa ēt alia ꝯſtellatio īfrās ſibi ꝯria ī alio clīnnate pōt dñari: iō totꝰ ignis ñ corr: qꝛ ē vna de ꝑfectioribus ꝑtibus vniuerſi. ℂ Sed alia ē dif ficultas: qꝛ ponat ꝙ ille ignis ſit in ꝯcauo orbis lu ne: ꝯſtellaº īfrās ipm īgroſſabit: ipſe īgroſſatꝰ de/ ſcēdet. ipſo deſcēdēte aut alter ignis aſcēdet aut ñ: ſi nō hoc ē īpoſſibile: qꝛ tūc erit vacuū: ſi aſcēdit al ter ignis: tunc ingroſſabitur: τ tunc deſcendet: τ ſic in īfinitū. ℂ Dicēdū ꝙ ſicut ē in motu ꝓiectoꝝ ꝙ ṗm īpellēs mouet aliq̄ꝫ ꝑtē aeris τ vtus ṗi īpellētis

manẽs ĩ illa ꝑte mouet aliã quouſqꝫ deficiat: ita illa ꝯſtellatio ꝑmo igroſſabit vnã ꝑtẽ ignis ꝑ aliqđ vehiculũ, puta ꝑ lumẽ vl' motũ: ⁊ illa ꝑs aliã quſqꝫ deficiat vtus illiꝰ cõſtellatiõis: qꝛ illa ꝯſtellatio nõ eſt ĩfinite vtutis: ⁊ iõ ĩ ĩfinitũ nõ poterit igroſſare ignẽ aſcẽdentẽ ſicut ſupponebat rõ. q̃re rõ non valet.

Ad rõnes vbi ⁊c̃. verũ eſt niſi vtus corrũpẽtis ſit fortior q̃ꝫ virtus ꝯſeruantis. ſic aũt põt eẽ corꝰ in ſua ſpera: vt declaratũ eſt. ¶ Ad aliã ibi aliqd ⁊c̃. verũ eſt. vel forr vel vtute. mõ igni ĩ ſua ſpera põt ꝯriari aliqua ꝯſtellatio infrigidans: ⁊ hoc virtute. ideo ⁊c̃.

¶ Oĩno aũt lõgiſſime vite ĩ plãtis ſũt palma: ⁊ cupreſſus. Qõ. XII.

COnſequẽter querit̃ vtrũ plãte ſint longioris vite q̃ꝫ aĩalia. arguit̃ ꝙ nõ. qꝛ qđ hꝫ cõplexionẽ magis tem̃patã ẽ lõgioris vite: ſed aĩalia ſunt hꝰ. iõ ⁊c̃. maior patet: qꝛ vita cõſiſtit in ꝓportione q̃litatũ tãgibiliũ. minor patet ſcđo de aĩa: qꝛ ꝑꝑ hoc plãte nõ hñt ſenſuꝫ ſed aĩalia hñt: vt caueãt ſibi a nociuis: qꝛ ſunt magis paſſibilia. qꝛ cõplxionẽ hñt magis tem̃patam q̃ꝫ plãte. ¶ Itẽ hoc ꝓbat̃ ſpãliter de hoĩe: qꝛ illud qđ hꝫ cõplxionẽ ſuaꝫ lapſam: ⁊ põt reducere ad mem: ⁊ ad ꝓportionẽ debitã eſt lõgioris vite illo qđ h nõ põt facere: ſꝫ hõ ẽ hꝰ: qꝛ ꝑ artẽ medine ꝑt reducere cõplxonẽ ſuã lapſam ad tẽꝑamentũ: ⁊ hoc increſcẽdo q̃litates deficiẽtes: ⁊ minuẽdo q̃litates ſubtrahẽtes: qꝛ ꝑ medicinã hõ ꝯſeruat ſanitatẽ: ⁊ reſtaurat ipſam deꝑditã. ¶ Itẽ illud qđ eſt magis calm ⁊ humidũ eſt lõgioris vite. aĩalia ſunt hꝰ. q̃ꝫ plãte. ideo ⁊c̃. maior patet: quia quod ꝑfectius includit principia vite eſt lõgioris vite. minor pꝫ de ſe. ¶ In oppoſitum eſt philoſophus.

Tex.cõ.124.

Dicendũ ꝙ nihil ꝓhibet q̃ſdã plãtas eẽ lõgioris vite q̃buſdã aĩalibꝰ. ¶ Ad cuiꝰ euiam intelligenm eſt qđ hũidũ qđ eſt cã lõgitudinis vite: vt dcm̃ fuit in alia qõne: dꝫ eẽ aereũ ⁊ viſcoſum: qꝛ tale hũidũ nõ ẽ de facili ĩfrigile nec euaporale a calido ꝯtinẽtis. ⁊ iõ faciliꝰ põt reſiſtere corrũpẽti. Tũc arr. illud ẽ lõgioris vite qđ hꝫ hũiduꝫ viſcoſum aereũ: ⁊ qđ facilr reſiſtit q̃litatibꝰ ꝯtinentis ipm corrũpentis: ſed plãte ſunt hꝰ. iõ ⁊c̃. ma. patet: qꝛ maxime ꝯtingit corꝰ ipſoꝝ viuentiũ ab ipſo ꝯtinẽte: minor patet: qꝛ ꝑꝑ hoc plãte ſuꝑnatãt ipſi aque: qꝛ hũidũ eaꝝ ẽ multũ aereũ: ⁊ ſunt ẽt ꝯbuſtibiles. hñt ẽt ꝑtes magis ꝯpactas ⁊ duras: ꝑ q̃s pñt melius reſiſtere corrũpẽti: ideo ⁊c̃. ⁊ iõ ĩter plãtas que hñt illud hũidũ magis hũidũ ſunt lõgioris vite. vt palma ⁊ cuꝑſſus. ¶ Itẽ illud ẽ lõgioris vite qđ hꝫ ſufficiẽs hũidũ: ⁊ cuiꝰ calidũ nõ ẽ ꝯſumptm̃: ſed plãte ſunt hꝰ q̃ꝫ aĩalia: iõ ⁊c̃. ma. pꝫ: qꝛ caliduꝫ ⁊ hũidũ ſunt cã lõgitudinis vite: mi. pꝫ de hũido: de quo dcm̃ eſt: ſed de calido: qꝛ in plãtis alitum plãtarũ in radicibꝰ dirigit̃: ⁊ tũc alitum ꝯueniẽs attrahit̃: ⁊ diſcõueniẽs dimittit̃: in aĩalibꝰ aũt alitum in ꝑnº eſt diſſimile: ⁊ diſcõueniẽs: ſed ꝑ actionẽ calidi fit ſile: ⁊ ita in aĩalibꝰ calidũ magis ꝯſumit̃ q̃ꝫ ĩ plãtis: iõ ⁊c̃. ¶ Iteꝫ h pꝫ ex cã ſpãli: qꝛ ĩ plãtis: vt dĩc̃ phs: vna ꝑte ſeneſcente alia iuueneſcit ꝑ pullulationẽ: ſicut ſeneſcẽtibus ramis in trũco gñant̃: alij rami ꝑ pullulationẽ. h aũt nõ ꝯir in aĩalibus: qꝛ ſũt ꝑfectiora viuẽtia q̃ꝫ plante. ¶ Sed vtrum iſte plãte ſint eedẽ nũero vl' ĩ ſpecie ẽ dubiũ. Et dicẽdũ ꝙ ſi ĩ ſtipite maneat humidũ radicale plante ꝑe: tunc ſunt eedẽ in numero: ſicut hõ ꝑ totã vitã manet idẽ numero ꝑ ꝯtiam ſumptionẽ alit. vt apꝑebit in alia qõne. Sꝫ ſi nõ maneat hũidũ radile priꝰ plãte in alia plãta: tũc ſunt eedẽ in ſpecie ⁊ nõ in numero.

Ad rõnes. qđ hẽt ⁊c̃. nõ opꝫ: qꝛ ex alio eſt tẽperies ꝯplxonis: ⁊ longitudo vite: qꝛ ꝑ actionẽ q̃litatis ꝯtiis bona ꝯplxo citiꝰ corr q̃ꝫ cõplexio mala ⁊ dura ꝙ magis põt reſiſtere q̃litatibus ꝯtiis corrũpentibꝰ. ⁊ ꝑꝑ hoc videmꝰ ꝙ ſanguineus citiꝰ corr q̃ꝫ melãcolicus. ¶ Ad aliã. illud qđ põt ⁊c̃. dico ſicut tactũ fuit ꝑus ꝙ in plãtis alitum dirigit̃ in radibus: ⁊ alitum ꝯueniẽs attrahit̃. ⁊ ñ diſcõueniẽs. ſic ãt nõ ẽ ĩ hoĩe: imo nutrim diſcõueniẽs ⁊ diſſile attrahit̃. ⁊ poſtea ꝑ calm digerẽs aſſilat̃ nutrimẽto ⁊ alito. ⁊ ꝑꝑ hoc cõplo plãte nõ labit̃ ſicut ꝯplo hoĩs. ⁊ iterũ ẽt ꝑꝑ aliud. qꝛ cũ hõ ꝑ artẽ mene reducit ꝯplxonẽ lapſam. ⁊ facit ipſam nõ lapſam: tñ nõ põt eam deducere ad eũdem gradum tẽꝑamẽti ſicut prius ante lapſum. ¶ Ad aliã. qđ habꝫ plus de hũido aereo ⁊ viſcoſo. ſꝫ qđ hꝫ plus de humido aq̃o nõ oꝫ. mõ aĩalia pluſ hñt de hũido aq̃o ſed plãte hñt plus de hũido aereo: ⁊ plus ẽt pñt reſiſtere corrũpenti. iõ ſunt lõgioris vite q̃ꝫ aĩalia.

Rñſio iſta doctoris eſt ꝯtra medicos,

¶ Cauſam aũt de his oĩbus hinc aliq̃s cõtẽplabit̃. oꝫ eni accipe ꝙ aĩal ẽ nã hũidũ ⁊ calidũ: ⁊ viuere tale. Qõ. XIII.

COnſequẽter q̃rit̃ vtrum calꝫ ⁊ hũiduꝫ ſint cã lõgitudis vite. argr ꝙ nõ. ꝑº de hũido. qꝛ illud qđ eſt cã putrefactiõis nõ eſt cã lõgitudinis vite. ſꝫ hũidũ ẽ hꝰ. iõ ⁊c̃. ma. pꝫ: qꝛ putrefactio eſt q̃dã corꝰ vt pꝫ 4º methe. mi. Textu cõ.6.
patet. qꝛ ꝑtes putrefactilis hũide. vt pꝫ liº metheo. Textu cõ.6.
¶ Itẽ qđ eſt cã fluxus ⁊ ſegregationis ꝑtiũ nõ eſt cã lõgitudinis vite: hũidũ eſt hꝰ. iõ ⁊c̃. maior pꝫ. qꝛ ꝑtes viui debẽt eẽ vnite ⁊ ꝯpacte: mĩor pꝫ. qꝛ hũim ẽ male termileterno ꝓꝓo. vt pꝫ. z. de gnõne. ¶ Iteꝫ Textu cõ.9.
h ꝓbat̃ de calido. qꝛ illđ qđ ẽ cã putrenis nõ eſt cã lõgitudinis vite. ſed caliduꝫ eſt hꝰ. iõ ⁊c̃. maior pꝫ:
qꝛ putrefactio ẽ q̃dã corº. minor patet 4º metheo. Textu cõ.6.
¶ Itẽ qđ diſgregat ꝑtes viui nõ ẽ cã lõgitudinis vite. caliduꝫ eſt hꝰ. iõ ⁊c̃. maior pꝫ. qꝛ ꝑtes viui debẽt eẽ vnite. minor pꝫ. qꝛ ꝑtes viui debẽt eẽ eterogenee. mõ calidũ diſgregat eterogea: vt dr̃. z. de generatiõe. ¶ Itẽ qđ corrũpit ꝑnum vite nõ eſt cã lõgitudiſ vite. ſꝫ calidũ ẽ hꝰ. qꝛ corrũpit hũidũ. iõ ⁊c̃.

In oppoſitũ eſt phs ⁊ commentator in libello ſuo quẽ fecit de longitudine ⁊ breuitate vite.

Ad cuius euidẽtiã eſt ſciẽdũ ꝙ oẽ viuẽs oꝫ ꝙ ſit calidũ ⁊ hũidũ. qꝛ oẽ viuẽs oꝫ ꝙ ĩdigeat alimẽto. mõ alitum in ꝑnº eſt ꝯriũ ⁊ diſſile. ⁊ in fine eſt ſile ipſi alito. ſic̃ eſt qđlibet paſſum reſpectu agẽtis. mõ ſilitudo alimenti ipſi alito hẽt eſſe ꝑ calidũ digerẽs. ⁊ iõ oꝫ viuẽs eſſe calidũ: ex h ſequit̃ ẽt ꝙ ſit hũidũ: qꝛ calidũ viuẽtis non debet eẽ adurẽs. ſed calidũ fouẽs ⁊ cõfortãs. ⁊ iõ oꝫ ꝙ ſit calidũ tẽꝑatũ. temꝑamẽtũ aũt calidi eſt ꝑ hũiduꝫ: qꝛ ſiccũ eſt lima caloris: qꝛ caliduꝫ in ſicco eſt intẽperatũ. ⁊ ẽt declarat Alber. qꝛ oẽs ꝑtes aĩalis ſunt hũide ⁊ cibꝰ: ⁊ iõ aĩal ⁊ qđlibet viuẽs dꝫ eẽ hũidũ. ¶ Tũc dico ꝙ calidũ ⁊ hũidũ ſunt cã lõgitudinis

vite:qꝛ illud eſt cã lõgitudinis vite: cuiꝰ puatio eſt cã coruis ꝛ breuitatis vite. ſed puatio cali ꝛ hũidi ẽ cã breuitatis vite. iõ ꝛc. ma. pꝫ: qꝛ cuiꝰ abſẽtia eſt cã alicuiꝰ eius pñtia ẽ cauſa ſui oppoſiti. vt qꝛ abſentia naute eſt cã piclitatiõis nauis. iõ eiꝰ pñtia ẽ cã ſalutis eiꝰ. mi. pꝫ. qꝛ puatio cali ꝛ hũidi ẽ cã corruptiõis. ꝛ h̄ pꝫ p ſigna. qꝛ multũ cali ſũt breuis vite. vt dicit phs pp emiſſionẽ nimiã cali ꝛ hũidi. ꝛ iõ dic̃ ipſe ꝙ mulꝰ ẽ lõgioris vite ꝙ̃ equꝰ: qꝛ mulus nõ coit: ꝛ maſculus ẽt ſi ſit mltũ coitiuus ẽ breuioris vite ꝙ̃ femella ſi: ſit caſta. ꝛ paſſeres ẽt qꝛ ſunt multũ coitiui ſunt valde breuis vite. vt in plibꝰ. n. nõ viuũt vltra duos annos. ꝛ pp h̄ ẽt cõmẽtatoꝛ dicit ꝙ caſtrati ſunt lõgioris vite ꝙ̃ nõ caſtrati. ẽt dicit cõmẽtatoꝛ ꝙ hitantes in ĩſulis ſunt lõgioris vite: qꝛ ĩſule cale fiũt rõne maris qđ eſt calm ꝛ humidũ. vñ p ſe ſunt lõge vite: niſi p accñs ꝯtingat magna euaporatio maris: ꝛ tũc ꝯtingat epydimia in aere. ſed hitãtes in ĩſulis p puationẽ mortis nãlis ſunt lõgioris vite. iõ ꝛc. lꝫ tñ calidũ ꝛ humidũ ſint cãe lõgitudis vite: calm tñ eſt cã pncipalioꝛ: qꝛ qñ aliq̃ duo currũt ad aliquẽ effcm̃. vnũ ſicut mãle: ꝛ aliud ſicut efficiẽs: efficiẽs eſt pncipalioꝛ. vt dic̃ cõmẽtatoꝛ ſup zm de aia. mõ calm ꝛ hũidũ ſunt cã lõgitudinis vite: ꝛ hũidũ eſt ſic̃ mãle: calꝫ aũt ſic̃ efficiens. iõ ꝛc. ꝛ pp h̄ dicit phs ꝙ hõ eſt lõgioris vite gbuſdã aialibꝰ maioribꝰ ipſo: qꝛ in ipſo eſt calꝫ efficacius lꝫ in eis ſit plus de hũido. Intellim tñ ꝙ humidũ qđ eſt cã lõgitudis vite dꝫ eẽ hũidũ aereũ ꝛ viſcoſum: ꝛ nõ aq̃ticũ: qꝛ ſi eẽt aq̃ticũ: tũc cito eſſet euaporalc ꝛ ꝯgelca frido. calm ẽt dꝫ eẽ tẽpatũ: ꝛ nõ adurẽs ꝛ excellẽs: ſiccũ aũt eſt cã lõgitudis vite p accñs. ſ. inꝙ̃m hꝫ igroſſare hũidũ: ꝛ terminare: ꝛ figurare: qꝛ figuratio hũidi ẽ p ſiccũ. vt pꝫ z° de gnãtiõe: fridũ aũt p accñs ẽ cã lõgitudis vite inꝙ̃tũ. ſ. ipedit nimiã actionẽ calidi in humidũ: ꝛ inꝙ̃tum detinet calidum: ne cito euaporet.

Cõmen.60. (margin, at "ciens. iõ ꝛc.")
Tex.cõ.9. (margin, at "gurare")

Ad rõnes qđ eſt ꝛc. falſuꝫ eſt: ſi ſit cã mãlis: qꝛ cã mãl ẽ oppoꝝ. mõ hũim eſt cã mãl. alr tñ ꝛ alr cã lõgitudinis vite ꝛ cornis: qꝛ hũim itrinſecũ eſt cã lõgitudinis vite: humidũ autẽ extrinſecuꝫ eſt cã cornis: vel dicenm ꝙ hũim excellẽs ꝛ aq̃ticũ eſt cã cornis: ſed hũidũ bñ terminatũ p ſiccũ ꝛ hũidũ tẽpatũ eſt cã lõgitudis vite. ❡ Ad aliaꝫ. p idẽ hũidũ eſt cã ꝛc. veꝝ ẽ hũidũ ꝫm ſe: ſed hũiduꝫ bñ terminatũ p ſiccũ: ꝛ bñ pportionatũ nõ ẽ. iõ nõ valꝫ. ❡ Ad aliã. de calo qđ eſt cã putrefactiõis ꝛc. cõcedatur vt ſic. ꝛ cũ dr̃ ꝙ calm eſt hꝰ. veꝝ ẽ calm extrinſecũ: ꝛ inãle: ſed calm itrinſecũ ꝛ nãle bñ tẽperatũ eſt cã lõgitudis vite. ❡ Ad aliã ꝙ calꝫ ẽ cã fluxus ꝛc. veꝝ eſt calm ꝫm ſe: ſꝫ calm ꝫm qđ ẽ iſtrꝫ aie vegeue. vt dr̃ z° de aia tẽpatũ p friduꝫ nõ ſegregat: imo fouet ꝛ ꝯgregat. iõ nõ valet. ❡ Ad aliã ꝙ calm corrũpit. ꝛc. dico ꝙ cõſumit hũidũ cibale qđ eſt ſuũ pabulũ. vt dic̃ Alber. ſꝫ non habet ꝯſumere humidum radicale ꝛ nãle niſi per accidens. quando ſibi deficit cibale. iõ non valet.

Textu.c.41. (margin, at "fluxus ꝛc.")

❡ De hoc aũt ꝙ eſt nãm arboꝝ eẽ multũ durabilẽ: opꝫ accipere cãm: hñt. n. ppriã ad aialia: preterquã ad entoma: iuuenes enim ſemper plãte fiunt: propter qđ multi tpis. ſemper eni altere germinationes. he autem ſeneſcunt: ꝛ radices ſimiliter.

Queſtio. XIIII.

CONſequẽter q̃rit circa finẽ libri de cã longitudinis ꝛ breuitatis vite: ꝛ qꝛ phs dicit ꝙ in plãtis vna pte ſeneſcẽte alia iuueneſcit. iõ gr̃a hꝰ q̃rit vtruꝫ viuũ in toto tpe vite p contiam ſũptionẽ alii poſſit manere idẽ nũero. arr ꝙ nõ: qꝛ illud qđ trãſmutat in digerẽdo alimẽtũ nõ manet idẽ. ſꝫ viuuꝫ eſt hꝰ. iõ ꝛc. ma. pꝫ: qꝛ in illo qđ trãſmutat fit abiectio. modo illud nõ manet idẽ a quo aliqd abicit. ❡ Itẽ qñcũq; ad cõſtitutionẽ alicuiꝰ ꝯcurrũt duo: vnũ mãle: ꝛ aliđ formale. ſi mãle non manet idẽ: nec illud remanebit idẽ nũero. modo ad ꝯſtitutionẽ viuẽtis cõcurrunt ptes mãles ꝛ formales: ꝛ ptes mãles nõ manẽt eedẽ nũero: qꝛ ptes ꝫm mãm ꝛ fluũt ꝛ refluũt. vt pꝫ p° de gnãtiõe: ꝛ ponit ibi exm de vtre: q manet idẽ: ſꝫ aq̃ q̃ fluit ꝛ refluit ñ mãet eadẽ. ita ptes ꝫꝫ foꝛas manẽt eedẽ. ſed ptes ꝫm mãm nõ manẽt. ❡ Iteꝫ illud qđ corr ñ manet idẽ nũero. qꝛ gñatũ ꝛ corrum ñ ſũt idẽ nũero. ſed viuẽs in corrũpẽdo alimẽtũ corr: qꝛ agens nãle in agendo patitur. ergo corrumpẽs in corrumpendo corrumpitur.

Textu.c.36. (margin, at "ptes mãles ꝛ formales")

In oppoſitũ eſt phs z° de aĩa: ꝛ p° de generatione. in z° đ aĩa vult ꝙ ignis p appoſitionẽ ꝯbuſtibiliũ nõ nutrit: qꝛ ñ manet idẽ ignis numero. ꝛ hoc der rõne: qꝛ diuerſarũ potẽtiaꝝ diuerſi ſunt fines: mõ poa gñaua ꝛ nutriua ſunt diuerſe poe aĩe vegeue. vt pꝫ z° de aĩa. g̊ hñt diuerſos fines: modo finis generaue eſt cõſeruare idẽ ĩ ſpẽ. finis v̊o nutriue ẽ ꝯſuare idẽ in nuõ. ideo ꝛc.

P° đ gnãtiõe (margin)
T.c.37.ꝛ.38. (margin)
T.c.46.z.de aĩa (margin)
Tex.cõ.27. (margin)

Dicendũ eſt ꝙ ipm viuẽs p ꝯtiam ſũpncm alii manet idẽ nũero in tota vita: qꝛ ſubm trãſmutatiõis manet idẽ in nũero in tota trãſmutane. vt dr̃ 5° ꝛ p° phiꝝ. mõ ipm mouens nutritum eſt ſubm aliquo mõ tranſmutatiõis. ꝛ dico aliq̊ mõ: qꝛ ſubm pnle eſt alimẽtũ: tñ qꝛ agẽs nãle ĩ agẽdo patit. iõ alitũ ꝛ nutritũ ſecũdario ẽ ſubꝫ trãſmunis. g̊ manet idẽ nũero in tota trãſmune: que eſt in ꝯtie ſumẽdo alimẽtũ p totã vitã. ❡ Item oẽ agẽs nãle in agẽdo in tota actiõe manet idẽ in nũero. ſed ipm viuẽs agit in ipm alimẽtũ: ipm ꝯuertẽdo ad ſubam ſuã. iõ ꝛc. maioꝛ pꝫ: qꝛ ſi nõ manet idẽ in nũero: manet idẽ in ſpẽ: ꝛ p ꝯñs corrũpet: aut g̊ corrũpet ab ipſo paſſo in qđ agit: aut ab alio. non a paſſo: qꝛ agẽs ſp eſt fortioris v̊tutis ꝙ̃ paſſum. ꝛ iõ nõ põt corrũpi a paſſo in qđ agit: nec ab alio. qꝛ tũc nõ eẽt illa actio ꝯtia: imo itercĩſa. mioꝛ pꝫ z° de aĩa: ꝛ p° de gnãne. ꝙ vltimꝰ finis nutritõis ẽ: vt p actionem caloris ipſiꝰ viuẽtis alitus ꝯuertatur ĩ ſbaꝫ ſuã ad reſtauranm depditũ. ❡ Sꝫ illđ qđ fac̃ diffitem in ppor° eſt illđ qđ dicit phs ꝙ vna pte ſeneſcẽte alia iuueneſcit. ꝛ iõ eſt dum vtrũ iſte plante ſint eedẽ in nuõ vel ĩ ſpẽ: vr eẽ dicenm ꝙ manẽt eedẽ in nũero: qꝛ vt vult phs p° de gnãtiõe ptes mãles fluũt ꝛ refluũt: mõ iſte plante regnãte corre ſunt ptes mãles poris plãte. ꝛ iõ ſi hũidũ rale formale in plãtis iſtis maneat poterũt dici eedẽ in nũero. ſic quantũcũq; aliq̃ ps carnis corrũpat ꝛ regeneret ĩ hoĩe: qꝛ tñ caro eſt ps mãlis: dũmõ maneat pnm formale idẽ hõ manet idẽ in nũero. ❡ Scđm tñ medicos dicenm ꝙ dr̃a ẽ iter hũidũ ſpmaticũ ꝛ hũidũ nutrimẽtale. qꝛ hũidũ ſpmaticũ nõ põt reſtaurari: ſꝫ hũidũ nutrimle põt calꝫ nãle. ꝙ̃diu manet in hũido radili tãdiu manet aĩal vel plãta idẽ in nũero: ꝛ hoc decla

Tex.cõ.3. (margin)
T.c.62.ꝛ.63. (margin)
Tex.c.45. (margin)
Textu.c.41. (margin)
Tex.cõ.36.ꝛ Cõmen.38. (margin)

rant medici:qꝛ mẽbꝛa ſunt aĩata hũido ſpmatico. ideo nõ pñt reſtaurari: qꝛ tñ caro eſt ab hũido nutrili. iõ caro põt reſtauri. ſꝫ Alber. ipſos reprobat:qꝛ illõ qõ fetus hꝫ in matrice p actionẽ cadi hꝫ eẽ per hũidũ ſpmaticũ. mõ p actionẽ calĩ in humidũ mẽſtruoſũ hꝫ fetus carnes ⁊ oſſa:⁊ caro ſm mecos põt reſtaurari. ḡ hũidũ ſpmaticũ põt reſtauri. ſꝫ ãt phꝫ
Textu.cõ.35. p^o de gnãtione duplices ſunt ptes. q̃dã ſũt ptes ſm mãm. ⁊ q̃dã ſm formã. ⁊ hoc a diuerſis diuerde exponiẽ. tñ dicendũ ꝙ vna ⁊ eadẽ ps põt dici ps ſm mãm ⁊ ſm formã ſm aliã ⁊ aliã rõnẽ. ſic vna ⁊ eadẽ ps aq̃ ſm ſe dr̃ ps mãlis loci:ſꝫ in cõpatione ad determinatã iſluẽtiã cetem eſt ps formal. p mõ loc⁹
Tex.cõ.41. nõ eſt imolis. ſꝫ ſcdo mõ ẽ imolis. vt appet.4. phir. ⁊ iõ iſte ptes in plãtis vel aĩalib⁹ pñt duplr ꝯſideri: vno mõ abte:⁊ ſic non manẽt eedẽ. alio mõ in habitudine ad formã:⁊ ſic manẽt eedẽ in numero.

Ad rõnes. illud ⁊c. nõ eſt veꝝ ſi trãſmutaẽ ſic ſubm:qꝛ ſubm tranſmunis manet idẽ ĩ nũero in tota trãſmutatiõe:vel dicẽdũ ad mi. ꝙ viuẽs nõ trãſmutaẽ. imo alitum tranſmutaẽ. ℂ Ad aliã:ptes mãles fluũt ⁊c. dico ſicut fuit dcm̃ pus:ꝙ ptes mãles nõ manẽt eedẽ ſꝫ ſe: ſed manẽt eedẽ in hitune ad formã. ℂ Ad aliã. illõ corr ⁊c. veꝝ eſt. ⁊ cũ dr̃ ipm viuẽs corr falſuꝫ eſt:imo ipꝫ alitum. ⁊ cũ ꝓbaẽ:qꝛ oẽ agẽs nãle in agẽdo patiẽ. veꝝ eſt:ſꝫ iſta pa^o eſt pa^o ſꝫ mãm. qñ ḡ dicis tũc oẽ corrũpẽs corpeum:veꝝ eſt aliq̊ mõ. ⁊ iõ bene volo ꝙ corrũpẽdo ⁊ digerẽdo alitum ipm viuẽs debilitaẽ ⁊ tãdẽ cõſumiẽ:ſꝫ ipm alitum ẽ illõ qõ ſimplr corrũpiẽ.

ℂ Sũt eni ⁊ hoĩes: hi qdẽ lõge vite: hi ãt breuis vite: alteri ſꝫ altera loca diſtãtes: q̃ qdẽ.n. ⁊ calidis gẽtiũ lõgioꝛis vite: que aũt fridis breuioꝛis vite.

Qõ. XV.

Conſequẽter q̃riẽ circa lrãm. p^o vtrũ hoĩes habitãtes in regionibus calidis ſint lõgioris vite hitantib⁹ in regionib⁹ fris: arr ꝙ non. p^o auctoꝛitate Galieni ⁊ etiã Auice. in p̃mo canõis:q dicit ꝙ hitãtes in regiõib⁹ fridis ſunt audaces:⁊ bñ digerẽtes: ⁊ diu viuẽtes. ⁊ ſubtiliũ ſpũuꝫ. ⁊ Auerroys in libello ſuo de lõgitudĩe ⁊ breuitate vite vult ꝙ fridũ ſiccũ eſt magis cã longitudinis vite q̃ꝫ calidũ ſiccũ. ℂ Jtẽ h̓ ꝓbaẽ rõnibus:qꝛ in illa regiõe hoĩes nõ ſunt lõge vite:in qua euapoꝛaẽ hũidũ. Sꝫ in calida regione eſt h⁹. ideo ⁊c. ma. pꝫ:qꝛ phs dicit ꝙ aĩal dꝫ eẽ calm ⁊ hũidũ: ⁊ iuuẽtus ſilr:moꝛs aũt frida ⁊ ſicca. mi. der. qꝛ calm ꝯtinẽtis apit poꝛos ꝯtenti:qb⁹ aptis euapoꝛat hũidũ ꝯtẽti:⁊ exalat calidũ:ẽt qꝛ hũidũ ẽ ꝓpꝛiũ ſubm calidi. ℂ Jtẽ ĩ illa regiõe nõ ſũt hoĩes lõge vite:in qua magis putrefiũt. Sꝫ in cala regiõe eſt h⁹:⁊ nõ in frida. iõ ⁊c. ma. pꝫ:qꝛ putrefactio eſt q̃dã corru^o. vt pꝫ. 4. methe^r. mi. der:qꝛ putrefactio cãtur p extractionẽ hũidi ĩtrinſeci p calidũ extrinſecũ. mõ in regione ca. calm extrĩſecũ ex̃hit hũidũ ĩtrinſem ꝯtẽti.

ℂ Jn oppoſitũ eſt phs hic ⁊ in li^o de ꝓblemabus.

Albertus dicit hic ꝙ accdo v̓ba phi. ſicut iacẽt in lrã ꝙ nõ hñt v̓itatẽ: imo dicit ꝙ ipſe phs dicit ꝯ intẽtionẽ o^m pypater q aliqd ſciuerũt de nã:qꝛ oẽs voluerũt ꝙ hitãtes in regionibus fridis ſint longioꝛis vite q̃ꝫ hitãtes in calis. iõ dicit ipſe ꝙ ad ſaluãduꝫ phm oꝫ nos accipe p regione cala regionẽ tẽpatã:qꝛ hoc mõ accipiaẽ calꝫ ĩ mixto pro calo tẽpato:⁊ itellĩt p regionem fridaꝫ intẽſe fridaꝫ. ⁊ ſic hñt v̓ba phi v̓itatẽ: ſicut mem dr̃ calm:qꝛ tempatũ. ⁊ hoc ipſe declarat:qꝛ calm talis regiõis tẽpate nõ eſt adurẽs. ⁊ iõ nõ apit poꝛos cõtinẽtis:ſꝫ magis fouet ⁊ ꝯfoꝛtat hũidũ. ⁊ iõ ĩ illa regiõe hoĩes ſunt lõge vite. ℂ Licet tñ hoc qõ dicit Alber. hẽat v̓itatẽ:nõ tñ ex toto vadit ſm intẽtionẽ phi. qꝛ phs vult expſſe ꝯrũ in de ꝓblebus q̃rens iſtã qõnẽ:⁊ determinat expſſe ꝙ hitãtes in regiõe cala ſunt lõgioꝛis vite:⁊ aſſignat iſtã rõnẽ: qꝛ dicit ipſe ꝙ hũidũ ipſoꝝ ẽ min⁹ putrefactile. iõ oꝫ diſtinguere:vñ multiplex põt dari diſtinctio. iõ oꝫ diſtinguere ex pte ꝯplonis: ⁊ ex pte mortl ⁊ ex pte regionis. Ex pte ꝯplonis p^o:qꝛ hoĩes aut ſũt cade ꝯplonis aut fride:mõ hoĩes ꝯplonis fride ſunt lõgioꝛis vite ĩ calida regiõe q̃ꝫ ĩ frida. hoĩes autẽ ꝯplonis cale ſunt breuioꝛis vite in regiõe cala q̃ꝫ in frigida. ⁊ h̓ appet ex intẽtiõe phi in lrã. dicit.n. ꝙ aĩalia frida ſicut ſunt ſerpẽtes ⁊ veſptiliones ⁊ alia h⁹ ſũt maioꝛes:⁊ lõgioꝛis vite in calis regiõibus q̃ꝫ in fridis. aĩalia aũt cala in regionib⁹ fridis ſunt maioꝛa ⁊ lõgioꝛis vite. ſicut magni piſces:ſicut balene que ſũt aĩalia cala ſunt maioꝛes ⁊ lõgioꝛis vite in regiõib⁹ fridis:ſic v̓ſus aq̃lonẽ: q̃ꝫ v̓ſus meridiẽ. ⁊ h̓ der rõe. qꝛ in regiõe cala calm ꝯtinẽtis ꝯfoꝛtat calm itrinſecũ aĩaliũ fride ꝯplonis:⁊ tũc digõ taliũ aĩaliũ fit validioꝛ:ita ꝙ tũc plus ꝯuertiẽ de alito ĩ ſubaꝫ aliti. ⁊ ex hoc cãtur hũidũ viſcoſum in eis. mõ calꝫ ⁊ humidũ ſunt cã longioꝛis vite. ⁊ aĩalia fride ꝯplonis: ſunt lõgioꝛis vite in regiõe cala q̃ꝫ in regione frigida. ⁊ eꝯ. aĩalia cale ꝯplonis ſunt lõgioꝛis vite in regione frida q̃ꝫ in cala. qꝛ tũc fridũ ꝯtinẽtis clauderet poꝛos ꝯtẽti:qbus clauſis digõ fit validioꝛ:⁊ ita fit hũidũ viſcoſum taliũ aĩaliũ:⁊ ita fiũt longioꝛis vite in frida regiõe q̃ꝫ in cala. ℂ Ulteri⁹ diſtinguẽdũ eſt de moꝛte:qꝛ q̃dã eſt moꝛs q̃ vocaẽ extinctio: ⁊ q̃daꝫ que vocaẽ marcoꝛ:moꝛs q̃ vocaẽ extinctio cãtur pp abũdãtiã hũidi ⁊ debitem calidi. ſed moꝛs que vocaẽ marcoꝛ cãtur ex ꝯſumptiõe hũidi nãlis ex dñio calidi. mõ dico ꝙ hoĩes hitãtes in regione cala ſunt lõgioꝛis vite p p̃uationẽ moꝛtis: q̃ vocaẽ extictio:qꝛ calm ꝯtinẽtis deſiccat hũidũ ꝯtẽti. mõ deſiccato hũido nõ ꝯtingit moꝛs p extinctionẽ: qꝛ moꝛs p extinctionẽ cauſaẽ pp abundantiã hũidi ⁊ debitem calidi. iõ ⁊c. ⁊ hoc dicit phus in de ꝓblebus: qñ determinat iſtã qõnẽ reddẽs cãm q̃re hitãtes ĩ calidis regionib⁹ ſunt lõgioꝛis vite. dicit:qꝛ hũidũ eoꝝ eſt minus putrefactile. ſꝫ hitãtes in regiõe frigida ſunt lõgioꝛis vite. p p̃uationẽ moꝛtis q̃ vocaẽ marcoꝛ. qꝛ fridũ ꝯtinẽtis ꝯfoꝛtat hũidũ ꝯtenti: ita ꝙ nõ ex̃hit ipꝫ. mõ moꝛs q̃ vocaẽ marcoꝛ cãtur pp defectũ hũidi:⁊ abũdantiã calidi. iõ ⁊c. ⁊ pp h̓ diẽ Auic. ꝙ ſi ſclauus hõ de p̃ria frida accipet ꝯplonẽ indi. de p̃ria cala: aut moꝛereẽ aut ĩfirmareẽ: ⁊ qꝛ ſepius ꝯtingit moꝛs p extictiõeꝫ q̃ꝫ moꝛs q̃ vocaẽ marcoꝛ. iõ multũ laboꝛãtes debẽt potius hitare in regiõe cala q̃ꝫ in frida: pp hoc phi qui fuerũt multum ſtudentes ibant ad regiones calas.

Ad rõnes ad auctores Ga. ⁊ Auic. dicenduꝫ ꝙ ipſi locuti ſunt compatiue: ita ꝙ p regionẽ fridã intelligũt regionẽ tẽpatã:⁊ p calidã regionẽ excellẽter calam: vel dicẽdũ ꝙ ipſi itellexerũt ꝙ hoĩes in fridis regionib⁹ ſunt longioris vite p p̃uationẽ moꝛtis q̃ vocaẽ marcoꝛ: phs ãt vult ꝙ ſunt lõgioꝛis vite p p̃uationẽ moꝛtis q̃ vo

Uide Ariſto. in 14. pticula p̃mo problematuꝫ ꝓblemate. 9.

Etiaꝫ apud me põt iſti⁹ ꝯcluſionis reddi alia rõ, nã qñ regio cõtrariat ꝯplexiõi: tũc vĩ reducere eã ad tẽpamẽtũ. nulla.n. res vt dicũt medici adeo imutat ꝯplexionẽ, ſicut aer ⁊c.

catur extinctio. ¶ Ad aliã. in illa regione ꝛc̃. verũ est ꝓ putatione mortis que vocat̃ marcor. ſed bene ſũt lõge vite ꝓ putatione mortis q̃ vocat̃ extinctio. ¶ Uel dicẽdũ ꝙ bñ ꝓbat de hoibus cal'e ꝯplonis q̃ nõ ſunt lõge vite in regiõe cal'a. ſed de hoibus frigide ꝯplonis nõ ꝓbat. ¶ Ad aliã. in illa regiõe ꝛc̃. cõcedat̃: ꝛ cũ dicit̃. in regiõe cal'a eſt hꝯ: qꝛ putrefactio eſt extinctio calidi itrinſeci. ꝛc̃. dico ꝙ verũ eſt: ſi cal'm itrinſecuꝫ ſit total'r deficiẽs: ſic aũt nõ ẽ in iuuen[te]. vñ ꝓbat bñ rõ ꝙ aliqđ cadauer citius putrefieret in regiõe calida ꝙ̃ in frigida: ſic autem non eſt de iuuentute ꝛc̃.

¶ Aſſimilãtur ãt plãte entomis: ſicut dc̃m eſt prius. diuiſe eni viuũt ꝛc. Qõ. XVI.

Conſequẽter qꝛ phus dicit ꝙ ptes aialis deciſi viuũt: ꝛ ſil'r ptes plãtaꝝ: iõ põt queri vtꝝ i illa pte remaneat eẽntial'r aĩa: aut vtrũ ibi ſolũ ſit paº aialis. ar' ꝙ ibi non ſit aĩa: qꝛ ſi ibi eẽt: eadẽ rõne eẽt i ptibus hoĩs deciſi: qꝛ ſicut aĩa extẽdit̃ extẽſiõe ſubi in aĩalibꝰ anuloſis: ita ꝛ in hoĩe. ꝫ aũt eſt falſum. ğ ꝛc̃. ¶ Item aĩa plãtaꝝ vel aĩaliũ entomoꝝ eſt vna in actu ꝛ pl'es vtute ꝛ in poª. qꝛ ſi ibi eẽnt pl'es aĩe in actu iam illa plãta non eẽt vna in actu. ſed oĩs forma educta de poª mãe ad actũ educit̃ ꝑ gnãtionẽ. ſed iſta deciſio nõ eſt gnãtio. vt ma[nifestu]m eſt. ğ ꝛc̃. ğ ꝑ hoc aĩa vna non fiet plures in actu: aut nõ eſt aĩa in hꝰ pte. ideo ꝛc̃. ¶ Itẽ phs dicit in libro de morte ꝛ vita. ꝙ i tortuca corde ablato nõ eſt aĩa: ſed q̃dam aialis paº: ſil'r erit in ꝓpoſito. ğ ꝛc̃. Et ꝯfirmat̃: qꝛ ſi tortuca parũ manet in iſta paſſiõe aĩal: ita et hꝯ ptes aĩalis anuloſi parũ ſunt in vita. ¶ Itẽ ſi ſic eẽt q̃libꝫ illaꝝ ꝑtiũ eẽt aĩata. ꝛ ſic eẽt aĩal: ꝛ ſic ps ãguille eẽt anguilla: qđ ẽ falſum: ꝛ eẽt anguilla: qꝛ nõ eẽt aliud aĩal.

¶ Oppoſitum dicit philoſophus.

Dicẽdum ad hoc ꝙ ibi eſt aĩa eẽntial'r: qꝛ i talibus ptibus appent opatiões arguẽtes aĩam: vt motus factus poſt ſenſuꝫ. qꝛ motus fit ꝑ appetitũ. vt pꝫ 2º de aĩa. ꝛ appetitus fit pº ſenſum: ꝛ ꝙ hẽant hꝯ ptes motuꝫ ſc̃m poſt ſenſum pꝫ: qꝛ ſi pungant̃ retrahũt ſe ꝑꝑ dolorem quẽ ſentiũt: ꝛ ſic motus ꝛ ſenſus eſt ab aĩa: ꝛ ſic eſt ibi opatio que arguit formã. q̃re ꝛc̃. ¶ Sꝫ aliq̃ dixerũt ꝙ illa opatio nõ eſt ab aĩa ſed a calore ꝛ ſpũ: ꝛ ſic illa opatio nõ arguit aĩam. ſed iſtud nõ valet: qꝛ calor ꝛ ſpũs ſunt iſtr̃a aĩe: vñ nõ agit niſi in virtute aĩe. ꝛ iõ remota aĩa nõ ageret. vbi ğ ſunt ſue opatões: oꝫ ꝙ ſit aĩa. dico tñ ꝙ nũq̃ in talibꝰ eſt aĩa: niſi ſit aliqđ de eo qđ eſt ꝓpor[tiona]le cordi: qꝛ oẽ hñs aĩam viuit. qꝛ in oĩ hñte aĩam opꝫ eẽ illa q̃ regrunt̃ ad hoc: vt aliqđ viuat. ꝛ ad hoc eſt nec̃ariũ pñ[cipiu]m nutritiuũ. vñ oĩa viuẽtia indigẽt nutrimẽto. pñ[cipiu]m aũt nutrimẽti eſt in corde: ſiue in medio cordis: qꝛ ſi ille ptes viuãt aut hẽant aĩam: oꝫ ꝙ hẽant aliqđ de corde aut aliqđ ꝓpor[tiona]le cordi. aliq̃ dicũt ꝙ tale ꝓportionale ẽ medulla in plãtis. ſed ꝫ eſt falſuꝫ: qꝛ medulla accit̃ ꝓpor[tionaliter] in plãtis ꝛ aĩalibus. ſed in nullis aĩalibꝰ medulla eſt illud qđ eſt ꝓpor[tiona]le cordi: q̃re nec in plãtis: ſed in plantis illud ꝓpor[tiona]le cordi dr̃ dyaron. ꝛ eſt in ꝯtactu radicis ꝛ ramoꝝ: vñ eſt in pte determinata ꝛ nõ in q̃libet pte plãte. ꝛ illa ps non eſt punctalis ſicut in ꝯfinio vbi tãgit terrã: ꝛ ſubeminet terre: ſꝫ hꝫ latitudinẽ ꝛ ẽ iter radices ꝛ ramos ſicut aliqua eſt ps ramoꝝ vbi nõ eſt pñ[cipiu]m vite: vñ ſi plãtaret̃ nõ viuit: ꝛ inter talẽ ptem ꝛ radicẽ eſt dyarõ: ꝛ ꝑꝑ hoc ꝯtingit ꝙ q̃dã ptes plãte q̃ ſunt deciſe viuũt. ſi aũt trãſplãtarent̃ nõ viuerẽt. ſed ꝫ non eſt ex pte aĩe: qꝛ aĩa ita bene ꝑficit ptẽ que trãſplãtata nõ viuit: ſicut illã que viuit: ſed cã eſt ex pte eoꝝ q̃ ſũt nec̃ia ad viuẽdũ: ſic ex pte pñcipij nutritiui: qꝛ eſt nec̃arium ad viuen[du]m: ꝛ ẽ in pte determinata. ꝛ iõ ps deciſa ſic põt decidi ꝙ nõ hꝫ de illo pñcipio: ꝛ tũc non põt viuere. ¶ Sꝫ de ꝫ ꝙ dicit phs in liº de morte ꝛ vita ꝙ tortuce vñr moueri corde ablato: ꝛ tamẽ ibi nõ eſt aĩa: nõ vr̃ eſſe alia cã niſi qꝛ ibi ſunt aliq̃t ſpũs ſubtiles q̃ exeũt: qꝛ multũ ſunt mo[bi]l[e]s: ꝛ in hoc ꝙ exeũt mouẽt illud corpus. vñ ille motus nõ eſt poſt apprehẽſionẽ ſenſitiuã: qꝛ ſic ibi eẽt aĩa: vñ valde paꝝ poſſet iſto motu moueri. vñ minꝰ mouent̃ ꝙ̃ ptes aĩal'anuloſi: qꝛ in illis ptibꝰ eſt aĩa ſed i tortuca nõ. Eſt tamẽ aduerten[du]m ꝙ vna aĩa põt eẽ pñ[cipiu]m multaꝝ opationũ. mõ organa ſũt deputata ad explẽdũ opatiões aĩe. vñ q̃to aĩa eſt ꝑfectior tãto requirit maiorẽ diuerſitatẽ organoꝝ. vñ aĩa q̃ eſt magis ꝑfecta nõ põt ſaluari in q̃libet pte totiꝰ aĩati: vt in aĩalibꝰ magis ꝑfectis. alie aũt ſunt aĩe q̃ ſũt paucaꝝ opationũ: ꝛ ſic in q̃libꝫ pte pñt ſaluari ꝑꝑ ſuaꝫ vniformitatẽ: ꝛ ſic ẽ de aĩalibꝰ anuloſis: ꝛ hꝯ.

Per hoc ad rões. ad primã cum dr̃ ꝙ ſi ſic eẽt eadẽ rõne eſſet in hoĩe. dico ꝙ nõ eſt ſil'e: qꝛ cũ aĩa hoĩs ſit ꝑfectior idiget maiori diuerſitate organoꝝ ꝙ̃ aĩa iſtoꝝ aĩaliũ anuloſoꝝ. vt viſuꝫ eſt. iõ nõ põt ſic ſaluari in q̃libꝫ pte: ſic aĩa illoꝝ aĩaliũ. ¶ Ad aliã. cũ dr̃: aut eſt vna ꝛc̃. dõm ꝙ ẽ ibi vna i actu: ꝛ pl'es i poª: ſꝫ ñ i poª pura: vt eſt in poª mãe: qꝛ ſic reduceret̃ ad actũ ꝑ gnãtionẽ: ſꝫ pro tãto ſunt i poª: qꝛ nõ ſunt diſtincte. ꝛ ideo ꝑ ſolam diuiſionẽ exeũt in actũ. ¶ Ad aliđ. cũ dr̃ phs i õ morte ꝛ vita ꝛc̃. pꝫ ſolutio ꝑ p̃dicta. nec ẽ ſil'e: qꝛ hꝯ ptes mouent̃ motu facto poſt ſenſum ꝛ appꝛhenſionẽ: vt retrahũt ſe cũ pungunt̃. ſed in tortuca nõ eſt motus factus ꝑ ſenſum: ſed q̃dã aĩalis paº ꝛ motus nõ factus a ſenſibꝰ: ſed a ſpiritibꝰ ꝑ exitũ eoꝝ. ꝛ talis motus nõ ar[gui]t aĩaꝫ: ſed motus fc̃us poſt ſenſum arguit aĩaꝫ. ¶ Ad aliud. verũ eſt impfecte. vñ quelibꝫ pars anguille eſt anguilla impfecte. ꝛ hoc non eſt inconueniens. quare ꝛc̃.

Poſſet etiam queri de ꝫ ꝙ dic̃ phs ꝙ hũiduꝫ eſt cã vite. ꝙ mulieres ſũt magis hũide ꝙ̃ viri: ꝛ tñ ſunt breuioris vite ꝙ̃ viri. ğ ꝛc̃. Iſtud ſoluitur ꝑ phm. dic̃. n. ꝙ hũidum qđ eſt cã lõge vite ẽ hũidũ pingue ꝛ vnctuoſuꝫ: humidũ aũt qđ ẽ i mulieribꝰ eſt hũidũ magis aqueũ ꝛ ñ ita pigue nec vnctuoſũ: ſic i viris. q̃re nõ valꝫ.

¶ Expliciunt queſtiones ſupra librum de cauſa lõgitudinis ꝛ breuitatis vite.

¶ De iuuentute et ſenectute. Qõ. I.

Circa librum de iuuẽtute ꝛ ſenectute ꝛ inſpiratione et reſpiratione q̃ritur. et ꝑ circa quaſdã ſuppões: q̃s ſupponit phs. ſupponit naq̃ ꝑ ꝓ ad ꝓbandũ nec̃itatẽ refridatiõis in viuẽtibus ꝙ ſc̃m eandẽ ptẽ ſc̃m quã aĩal eſt aĩal ſc̃m eãdẽ viuat. Ideo querit̃ vtrũ ſc̃m eandẽ ptẽ ſc̃m quã aĩal eſt ſc̃m eã viuat. ar' ꝙ nõ: qꝛ diuerſaꝝ po[tentia]ꝝ ſunt diuerſa organa. ſed poª vege[tati]ua et ſenſitiua ſunt di

Textu. p. 20.

uerſe poe. ꝗ debēt hr̄e diuerſa organa. ſꝫ aial ē aial ꝑ poam ſenſiuam. ꝗ ꝛc̄. aor pꝫ 2o de aia. ꝛ mi. pꝫ in eodē (Ꞇ ꝯ.33.ꝛ idē.) qꝛ poa vegeua ꝛ ſenſiua ſunt diuerſe poe. alia ps. mi. (Tex.cō.27.) pꝫ 3o de aia: qꝛ aial ē aial ꝑ ſenſuꝫ pm. ¶ Itē digerere nutrimētū ē opatio aie vegeue. tūc arr. ſꝫ illā ptē ſm quā aial hꝫ digerere nutritum viuit: ſꝫ ſm eādē nō eſt aial. ꝗ ꝛc̄. maior pꝫ. mi. pꝫ: qꝛ pma digō: vt dic̄ phs eſt in ore. mō ſm illā ptē nō ē aial. vt phs dic̄ ēt ibidē. ꝛ ꝯfirmat̄. qꝛ qn̄ orca ps aialis agit ī alitum ꝓp aſſilationem ipſius cibi. ꝑ ꝯn̄s ſm illā po aial viuit ſed hoc eſt ſm os: vt dicit phs. ꝗ ſm os pmo aial viuit: ſed nō ſm os aial eſt aial. ergo ꝛc̄.

Oppoſitū tn̄ dicit phs ꝛ arr rōne: qꝛ qn̄cūq3 aliq̄ duo ſūt eadē ſm nāꝫ ꝛ ſubaꝫ dr̄a rōne: ſm quā ptē viuit vnū ꝛ alterū. ſed poa vegeua ꝛ ſenſiua ſunt hꝰ. ꝗ ꝛc̄. maior pꝫ. mi. ēt: qꝛ ī eodē nō ſunt diuerſe fore: vt ſuppono. ꝗ eſt eadē fora que eſt pnm vegedi ꝛ ſentidi ſm diuerſas potētias.

Dicendū eſt ꝙ ſm eandē ptez ſꝫ quā aial ē aial ſm eādē viuit. ꝛ h̄ pꝫ ſuppodo ꝙ aial ꝯit viuere ꝛ nutriri. ꝛ hoc ſtatim probat̄: qꝛ aial eſt aial ꝓp ſenſum pm. ſenſus autē nō eſt corpis ſimplicis ſꝫ mixti: ſꝫ in mixto ē ꝯtiᵒ depditio vniꝰ ꝯry ab alio: qꝛ vnū ꝯriū agit ī reliquū. ꝛ iō oꝫ ꝙ ſit reſtauraᵒ illiꝰ ꝯry: h̄ aūt ē ꝑ alimētū trāſmutum ꝑ vtutē nutritiuā. ꝗ oē aial hꝫ viuere ꝛ nutriri. ¶ Tunc ꝓbatio intēti ꝙ ſm illā ptē aial eſt aial ſm quā viuit: qꝛ oē aial hꝫ viuere. ꝗ ſꝫ illā ptē aliqd ē aial ſꝫ quā viuit. añs pꝫ ꝑ ſuppom. ꝯn̄a der: qꝛ da oppm ꝙ ſꝫ aliquā ptē aliqd ſit aial: ꝛ ſm aliā viuat. ſeq̄t oppm āñceris ꝙ ſm illā ptez nō eēt aial: qua oē aial viuit. ¶ Itez phs vult in lr̄a ꝙ ptes aialiū anuloſoꝝ vel plātaꝝ ſepate a toto viuūt ꝑ aliqđ tp̄s. tūc arguo. aut ſm vnā ptē aliqd eſt aial ꝛ ſm illā viuit: aut ſꝫ aliā ꝛ aliā: ſi ſm eādē hr̄ ꝓpom: ſi ſm aliā ꝛ aliā. tūc ꝗ ptes aialis diuiſe a toto poterunt hr̄e illa 2o ꝛ illa alia ps aial' diſa ab aiali poterit ſenre: ita ꝙ n̄ viuer̄: qđ falſuꝫ ē: qꝛ ī ſenſiuo īcludit̄ vegetatiuū ſic̄ ī tetragono includit̄ trigonū. vt pꝫ 2o de anima. (Textu.ꝯ.31.)

Ad rōnes. diuerſaꝝ poaꝝ ꝛc̄. dico ꝙ diuerſarū poaꝝ nō hn̄tiū ordinē ſūt diuerſa orua. Sꝫ diuerſaꝝ poaꝝ quaꝝ vna p̄cedit aliā: vel p̄ſupponit aliā bn̄ pōt eē idē orm. ſic aūt ē de poa vegeua ꝛ ſenſiua. vt dcm̄ eſt. ꝛ hoc ꝓp aliud: qꝛ diuerſitas poaꝝ nō ē cāl'r ꝓp diuerſitatē orgaꝝ. imo magis eꝯ: qꝛ fora eſt finis mãe ꝛ poe organi: vnde ſi oēs poe poſſent exerre ſuas opatiōes ꝑ idē orum n̄ oporteret ptes aial' eē eterogeas imo hōgeneas: qꝛ tn̄ ita nō ē iō in aiali ſūt diuerſe organizatōes. ꝛ iō ille poe que pn̄t ꝑ idē orm exercere ſuas opatiōes hn̄t orm idez: cuiꝰmodi eſt poa vegeua ꝛ ſenſiua. ¶ Ad aliā. ſm illā ptē ꝛc̄. veꝝ eſt: ſm quā cōplete fit digō: ꝛ non inchoatiue. mō in ore ꝛ in ſtō fit īchoatiue digō: ī corde āt ꝯpletiue. ꝛ iō ſꝫ cor aial ē p̊ aial: qꝛ pm ſenſiꝰ ē ī corde. iō ꝛc̄. ¶ Ad aliā ꝯfirmationē cū dr̄. ī illo fit digō. vbi p̊ ꝛc̄. veꝝ eſt: ſi ſibi aſſilet̄ in vtute ꝓpa ꝛ ꝯpletiue: ſi āt in vtute alteriꝰ ꝛ ichoatiue nō ē veꝝ. mō ſic eſt de digōne fcā in ore ꝛ ī ſtō: qꝛ illa digō n̄ fit vtute ipſoꝝ: ſed in vtute caloris ꝛ ſpūs emiſſoꝝ a corde: ꝛ nō fit cōpletiue: ſed īchoatiue: in corde āt cōpletiue.

Qō. II.

Conſequēter q̄rit̄ vtrū illa ps ſꝫ quā aial viuit ſit mem ſupioris ꝛ īferioris. arr ꝙ nō: qꝛ ſm illā ptez aial p̊ viuit ſm quā nutrit̄: ſed nō nutrit̄ ſm ptem mediam ſupioris ꝛ iferioris. ꝗ ꝛc̄. ma. pꝫ. qꝛ nutritio ē opatio aie vegeue. mi. pꝫ: qꝛ ſm os ꝛ ſtōm aial p̊ nutrit̄: qꝛ ibi fit digō p̊. h̄ aūt ps nō eſt mea. imo eſt ſupior magis. ¶ Itē ſm illā ptē aial p̊ viuit ſm quā auget̄: qꝛ augmētatio ē opatio aie vegeue. ſed nō ſm ptē que eſt mea ſupioris ꝛ iferioris aial auget̄: qꝛ vt dicit phs in de motibus aialiū. aial auget̄ inſurſum. iō ꝛc̄. ¶ Itē ſm illā ptē ſm quā aial gnāt ſm illā viuit: qꝛ gnātio eſt opatio aie vegeue: ſꝫ nō ſm ptē que eſt mea ſupiorꝭ ꝛ īferioris anial gnāt: īmo magis ſm ptē īferiorez. iō ꝛc̄. ¶ Itē ſm ptē nobiliſſimā aial p̊ viuit. ſꝫ mea nō eſt ps nobilima. iō ꝛc̄. ma. pꝫ ꝑ phm in lr̄a: ꝗ dic̄ ꝙ mem eſt regio pnma: mi. pꝫ: qꝛ ſicut in vniuerſo ps ſupior eſt nobima mea aūt ignoma ſicut terra: ita dꝫ eē in hoīe ꝗ eſt minor mūdus. vt pꝫ 8o phir. (Tex.cō.17.)

¶ In oppoſitum tamen eſt philoſophus.

Dicēdum ꝙ ps ſm quā aial p̊ viuit ē mea ſupioris ꝛ īferioris. ¶ Ad cuius intem ſciēdū ꝙ ſupius attēdit̄ diuerſimode in plātis ꝛ in aialibꝰ: qꝛ in aialibus attēdit̄ ſupius ꝛ inferius penes motū alir: ꝑus aūt ꝛ poſteriꝰ penes motū alteratōis ſenſuū. dextm aūt ꝛ ſiniſtrū penes motū localē. vt pꝫ 2o ce. ꝛ mū. ī plātis aūt iſte attēdunt̄ (Textu.cō.15.) penes ꝯpationē ad nos. ¶ Tūc dico ꝙ ps ſm quā aial p̊ viuit eſt mea ſupioris ꝛ īferioris: qꝛ ſm illaꝫ ptē ſm quā aial p̊ ſentit aial pmo viuit: vt dic̄ phs. ſed hec eſt ps mea. ꝗ ꝛc̄. maior pꝫ ꝑ phm in lr̄a. mi. pꝫ de motibus aialiū: ꝛ in de ſōno ꝛ vigilia: qꝛ vult phs ibi ꝙ pm ſenſitiuū eſt in corde qđ qdē cor ē ps mea. ¶ Itē ſm illā ptē p̊ viuit: qua remota remouet̄ vita: ꝛ q̄ poſita ponitur vita. hec ē ps media: vt dicit phs ī lr̄a: qꝛ abſciſa pte īferiori remanēte mea adhuc viuit. ¶ Itē ſm illā ptem aliqd viuit p̊ ſm quā eſt gnātio in aialibꝰ ꝛ inſertio ꝛ trāſplātatio in plātis: hoc āt eſt ſm ptē meam ſupioris ꝛ īferioris. ꝗ ꝛc̄. ma. pꝫ. minor der q̊ ad pmā ptē eius: ſm illā ptē fit gnātio in aialibꝰ in q̄ fit cōpleta digō eiꝰ: ex cuiꝰ reſiduo cātur ſpma ex q̊ fit gnātio: mō cor ē hꝰ: vt pꝫ in de ſōno: ꝛ cor eſt ps mea in aialibꝰ. iō ꝛc̄. eodē mō in plātis dyaciron. i. ps nodoſa q̄ eſt in cōtactu radicū ad ſtipitē ē mem ſupioris et īferioris. mō ſꝫ iſtaꝫ ptem plāta p̊ viuit: qꝛ in iſta parte fit inſertio: et ſm iſtā ptē fit trāſplātatio plāte. ¶ Itē ſm illā ptē aliqd p̊ viuit qđ īter oēs ptes p̊ format̄: cor eſt hꝰ. qđ eſt mem ſupioris et īferioris. iō ꝛc̄. ma. pꝫ. mi. declarat̄ ꝑ phm ī lr̄a: ꝗ dicit hoc ſe vidiſſe. vn̄ Alb. dicit ꝙ corde formato in ipſo eſt aīa vegeua et ſenſitiua: cuiꝰ ſignū eſt: dicit ipſe: qꝛ ſi pungat̄ morr motu dilatationis ꝛ ꝯſtrictionis: et iſte motus ē motꝰ aialis: qꝛ vt dr̄ in de gnātione aialiū: qn̄ in matrice eſt delatū hūidū ſpmaticū: tūc reſoluit̄ ſpūs. et tūc ſubintrat cal'm inſtrale: ꝛ facit ſibi qđdā domiciliū vtute triplicis calidi: et vtute gnātis format iſtꝫ ad diſpōnes q̄s reqrit fetus. ꝛ tale domiciliū ē cor. iō ꝛc̄. ¶ Itē hoc appet ꝑ rōnes logicas: vt phs arit: qꝛ nā facit de poſſibus qđ meliꝰ eſt. mō melius eſt ꝙ illa ps ſm quā aial p̊ viuit ſit ī meo: qꝛ tūc eq̄l'r pōt mittere calorē ꝛ ſpm̄ ad alias ptes: et melius digerit alimētū. iō ꝛc̄. ¶ Itē nobiliſſimi eſt locus ꝛ regio nobilior. ſed locus medius eſt nobilior. iō ꝛc̄. ¶ Sꝫ intellim eſt: vt dr̄ 2o ce. ꝛ mun. aliqd pōt eſſe mem 2r. vno mō ſꝫ q̄titatē: alio mō ſm vtutē. illđ (Cō.58. collig.) dr̄ eſſe mem ſm q̄titatez qđ eſt mem ſm ſitum. mem aūt ſcđm vtutē quod lꝫ ſm ſitū ſit extremū: tn̄ ſm

virtutē eſt mediū ſicut ſol inter corpora celeſtia. ⁊ iſta īferiora: ⁊ ita in aīalibus eſt aliqua ꝑs meᵒ zʳ: vel ſm ſitum ſicut eſt ymbilicus: vel ſm virtutem ſicut eſt cor in aīalibus: ⁊ ꝑs nodoſa in plantis.

Ad rōnes. ſm illā ꝑtē ⁊c̄. nō eſt verꝝ ſed magis ſm quā recipit virtutez augmētatiuā. ⁊ talis ꝑs eſt cor. iō ⁊c̄. ¶ Eodem mō ad aliā. ſm illā ꝑtē aīal ꝑmo. ⁊c̄. nō eſt verꝝ: ſed ſm illā ſm quā recipit v̄tutē generatiuā: ⁊ talis ꝑs eſt cor. ¶ Ad aliā. nobiliſſimi ⁊c̄. ꝯcedat̄. ⁊ cū dr̄. locᵘ medius nō eſt nobilior: imo locus ſurſum ſicut in vniuerſo ⁊c̄. dico ꝙ eſt ſilr̄ ⁊ diſſilr̄: ſilr̄ eſt quo ad hoc. q̄ꝛ ſicut in vniuerſo eſt mem ſm ſitū ⁊ ſm v̄tutem: ita in aīali: ſed eſt diſſilr̄ in aº: q̄ꝛ in vniuerſo illō qō eſt mem ē extremū ſm ſitū: ſed in aīalibᵘ qō ē mem ſm v̄tutē eſt ēt aliquo mō mem ſm ſituz. ⁊ h̄ eſt ꝓꝑ hoc: q̄ꝛ vniuerſum hꝫ ꝑfectionez ſuā ꝑ approximationē ipſius corꝑibus celeſtibus. ⁊ ideo q̄ꝛ corpora celeſtia ſunt extrema ſm ſitū. iō in vniuerſo qō eſt mem ſm v̄tutē nō eſt mem ſm ſitū. ſed in aīali illud qō eſt mem ſm v̄tutē eſt mem ēt ſm ſitū ꝓꝑ influentiam ipſius alys ꝑtibus: ⁊ ꝓꝑ faciliorē diḡōnē alitꝛ: ⁊ vt melius prim ſenſitiuū ibi exn̄s poſſit ꝑcipe immutationes ſenſuū exterioꝝ. iō rō non valet.

¶ Queſtio. III.

Queritur cōſequenter de ſcdō qō ſuppōit phs. vtrū. ſ. ꝑm ſenſitiuū ſit in corde: ⁊ vr̄ ꝙ nō: q̄ꝛ vbi ē ꝑmū ꝑnm neruoꝝ: ibi ē ꝑmū ꝑnm ſenſus: q̄ꝛ nerui ſunt organa ſenſuū: ſed ꝑm ꝑnm neruoꝝ eſt in cerebro: vt multi dicūt. ḡ ⁊ ꝑmū ꝑnm ſenſus: ſed ꝑm ſenſitiuum eſt ꝑm ꝑnm oīum ſenſuuz: q̄ꝛ ꝑmū ſenſitiuū eſt ī cerebro. ¶ Itē ꝑm ſenſitiuuz oꝫ eē in illa ꝑte in q̄ ſunt ſꝑs magis ꝓꝑorles ad oꝑationes ſenſus: ſed nō ſunt in corde: ſed magis in cerebro. iō ⁊c̄. maior pꝫ: q̄ꝛ ſm phm liº de motibᵘ. ꝑm organuz v̄tutis ſenſitiue eſt ſpūs. ⁊ iō vbi ſpūs magis ſunt ꝓꝑorles ibi oꝫ formare ītētiones ſenſuum. minor ēt pꝫ: q̄ꝛ ſpūs q eſt organū v̄tutis ſenſiue non oꝫ h̄re excellētē caliditatez ſed tēꝑatā: q̄ꝛ caliditas excellēs deſtruit fantaſma ⁊ intētiones ſenſibiliuz in organis ſenſitiuis. ⁊ iō ſpūs tāto magis ꝓꝑorles ⁊ ꝯueniētes ſunt ad oꝑatiōes ſenſuū: q̄ꝫto calitatem magis tēꝑatā h̄nt: in cerebro aūt caliditas ſpūuz ē magis tēꝑata: ſpūs. n. a corde ꝓueniētes ad cerebꝝ recipiūt ibi q̄ꝫdā infridationē ex friditate cerebri. ⁊ iō magis diſpoſiti ſūt ad oꝑa ſenſus: q̄re ꝑmū ſenſitim ī cerebro ē. ¶ Itē h̄ vr̄ eē de ītētiōe Aui. ꝙ ſꝫ ipꝫ ꝑm ſēſitum ē ī ꝑte an̄riori cerebri medulloſa. iō ⁊c̄.

In oppoſitū eſt phs hic: ⁊ arr rōne. vbi eſt ꝑm orm ſenſus tactᵘ ibi eſt ꝑm ſenſitiuū: q̄ꝛ ſenſitiuū ꝑ ſaluat̄ in ſenſu tactus: ⁊ tactus ſm gn̄ationē ꝑcedit oēs alios ſenſus. ¶ Itez ēt nullus alioꝝ ſenſuū ꝑtirium pōt eē nō exn̄te ſenſu tactus. ſed ꝑmū tactiuuz eſt in corde: vt dr̄ in de ſōno ⁊ vigilia. ḡ ⁊ ꝑm ſenſitiuū. ¶ Itē poc anie diſtinguunt̄ ſꝫ diuerſas ꝑtes corm. ⁊ iō adiuicē ꝓportionant̄ ſed cor ꝑ ſimplr̄ eſt in poa vel v̄tus paſſiua ꝑa eſt in corde ſm gn̄ationē in aīali. vt pꝫ ꝑ phm hic ⁊ in libro de motibᵘ aīaliuz: ⁊ dicit ſe hoc vidiſſe: q̄re ꝑma v̄tus ſenſitiua eſt in corde.

Intelligēdum ꝙ ſenſitim cōe zr accir: vl ſenſitiᵘ cōe ſimplr̄: vl ſenſitim cōe in reu alioꝝ: ſilr̄ ſenſitiuū ꝑm zr accir: vel ꝑmū ſimplr̄ vel in reu. ſenſitim cōe ſimplr̄ ē in corde: cuiᵘ rō eſt: q̄ꝛ aīal ſm ꝙ aīal nec̄e eſt h̄re aīam ſenſitiuā: ex hoc. n. dr̄ aīal ꝙ eſt ſenſum h̄n̄s. vt patet zº de aīa. aīa aūt ſenſitiua nō exiſtit ſine v̄tute ſenſiua: Textu. c. 16.
q̄ꝛ v̄tus inſeꝑabilr̄ ſeq̄t̄ ſubam. ⁊ ſuba ſin̄ v̄tute ſua nō exiſtit. v̄tus aūt ſenſiua nō exiſtit ſin̄ ꝑ ſenſitiuo: q̄ꝛ ꝑᵘ eſt cā alioꝝ. ⁊ iteꝝ a ꝑ ſenſitiuo deriuant̄ oēs alie v̄tutes in ſingulas ꝑtes corꝑis: vt non ſit v̄tus ſenſitiua in aliq̄ ꝑte niſi ꝑ v̄tutē ſenſitiuā ꝑmi ſenſitiui: q̄re mam eſt: ꝙ ſi aīal nec̄e eſt h̄re ſenſum: ipole eſt aīal eē nō h̄n̄do ſenſitiᵘ cōez: ſed aīal eſt aīal ſtatim formato corde reliq̄s ꝑtibus nondū formatis: cuiᵘ ſignū eſt: q̄ꝛ ſi embrio ꝑūgat̄ corde formato nō exiſtentibus partibus alys retrahet ſe: quare mam eſt ꝙ ꝑmū ſenſitiᵘ ſimplr̄ eſt in corde: hoc eſt mam ex alio: q̄ꝛ phs in de ſōno: ⁊ in de motibus aīaliū dicit ꝙ ſenſitiuū ꝑm eſt ad qō terminant̄ alteratiōes oīuz ſenſuū: hoc āt ad qō oēs ſenſus terminant̄ eſt qō ꝑ mouet ītellectū: ita ꝙ forma ibi apꝑhenſa: vt cadit ſub appetitu practico eſt ſufficiēs ꝑnm ipſius motus. vn̄ ſenſus ⁊ fantaſia ſunt q̄ ꝑ mouēt alterādo ſpūs q ſunt orm ꝑmū in motu apꝑhēſiuo aīaliū: vt phs vult in liº de motibᵘ aīaliū. ſed motū ꝑmū ī aīali eſt in corde: vt pꝫ libº de motibᵘ: q̄re mam eſt: ꝙ ſenſitiuū ꝑmū et cōe ſimplr̄ eſt in corde. Tamē ſenſitim ꝑmū ⁊ cōe reu illoꝝ ſenſuū q magis vident̄ eſſe mau in capite: q ſunt: viſus: auditᵘ ⁊c̄. vt ſic hēt eſſe in cerebro: q̄ꝛ in illa ꝑte ꝯueniēter aſſignat̄: vel ſituat̄ ꝑm ſenſitim reu ſenſuū. vbi exiſtit ſpūs vel caliditas magis ꝓportionalis ad oꝑatiōes ipoꝝ: oēs eni ſenſus oꝑant̄ ꝑ calitem ⁊ friditatē ꝓportionalē eis. nunc aūt calīm magis ꝓꝑorle oꝑationibᵘ trium ſenſuuz magis īuenit̄ in ꝑte illa vbi eſt ſituatio cerebri. nā illi ſenſus ī oꝑatione ſua nō īdigēt caliditatis excellētia: ſed calo magis tēꝑato. ſpūs aūt ſenſitiui ꝓcedētes ex corde ad cerebrū mitigant̄ in caliditate ex friditate cerebri. ⁊ ita mam eſt: ꝙ caliditas ſpūuz ꝑ quā ꝑdicti. 3. ſenſus oꝑant̄ efficit̄ ꝓꝑortionaliter exn̄s magis ī cerebro q̄ꝫ in corde: vbi caliditas eſt intēſa. vn̄ ⁊ oꝑationes ſuoꝝ ſenſuū puta tactus ⁊ guſtus īmete ꝓcedūt ex calore cordis ſiue ex corde: q̄ꝛ illi ſenſus magis ēt mālr̄ īmutant̄: ꝓꝑ qō excellētiori īdigent caliditate q̄ꝫ ſenſitiuum ꝑm ⁊ cōe reu triuz ſenſuū: qō eſt in cerebro: nihilominᵘ tn̄ ſenſitiuū illud qō eſt in cerebro vlterius ꝯterminat̄ ad cor. ita ꝙ alteratiōes q̄ fiūt a ſenbus ad illud ſenſitim cōe qō eſt in cerebro: nec adhuc ꝯplet̄ iudiciū q̊uſq̄ꝫ ꝑuenerit ad ipſas alterationes ſenſibiliū in ſenſu: iudicio āt ꝯpleto diffundunt̄ vel retrahūtur ſpūs: ex q̊ ꝯtingūt extēſiōes ⁊ remiſſiones neruoꝝ ſm ꝙ illud cuiᵘ fcā eſt alteratio in ſenſibᵘ eſt fugile vel ꝓſeqle vel ꝯtriſtās vl delectabile. ſi ḡ alteratōes om ſenſuū: tādē ſic̄ in ꝑm ꝑnm reducunt̄ in ipm cor: ita ꝙ duoꝝ oculoꝝ ꝯir eſſe viſiuū ꝑm: vbi ꝑ occurrūt duo nerui ꝓcetes ab oculis: qō gdē viſiuū ꝑmū reducit̄ ad ſenſitim ſimplr̄ ꝑm qō eſt in corde: ſic autē eſt de auditu ⁊ olfatu. ¶ Ex his ḡ mam eſt ꝙ ꝑm ſenſitim ſimplr̄: ad qō terminant̄ alteratiōes oīum ſenſuū: ⁊ vn̄ ꝓcedit v̄tᵘ ad oīa orna ſentidi eſt ī ipſo corde: ⁊ idē ē dicēm dꝫ ꝑ mēoratiuo: ⁊ ſic d alys.

Ad rōnes ad ꝑmā cū arr vbi eſt ꝑm ꝑnm neruoꝝ ibi ē ꝑm ꝑnm ſenſus. ꝯcedat̄: ⁊ cū dr̄ in mi. ꝙ ꝑm ꝑnm neruoꝝ eſt ī cerebro. dico ꝙ h̄ eſt falſum. vt pꝫ ꝑ phm in liº zº de gn̄atōe aīaliū: ex corde eni deriuant̄ nerui ad ipꝫ cerebrū in quo deferunt̄ ſpūs ipſi ⁊ caliditas: q̄ nec̄ario requirunt̄

ad opatiōes ipſoꝝ ſenſuū. veꝝ eſt tñ ꝙ ſenſibilius videntᷣ oꝛiri ex ceruice: nihilominus ſm vītatē pm pnm eoꝝ eſt ex corde. ¶ Ad aliā cū dr. pm pnm oꝫ eē in pte illa vbi ſunt ſpūs magis ꝑpoꝛles ad opatōes ſenſuū: nō tñ oīuꝫ. ꝛ iō cū dr i mi. ꝙ i cerebꝛo ſūt ſps magis ꝑpoꝛles. dico ꝙ h̄ ē veꝝ q̄ꝫtū ad quoſdā ſenſus: ſꝫ ñ q̄ꝫtū ad oēs. Uñ ē itelligēm ꝙ ipſoꝝ ſenſuū gdā indigent magis mālibꝰ ſenſibus: ſic guſtus ꝛ tactus: oꝛga aūt iſtoꝝ ſenſuū ſunt poſita iuxta ipꝫ coꝛ vbi pnm eſt oīs calitatis in aīali. aliq. n. ſenſus nō idigēt tā excellēti calite: cū ñ ita mālr imutentᷣ a ſenſibilibꝰ: ſꝫ ſufficit ad opationes ipſoꝝ calitas tēpata ꝛ remiſſa magis: pp qd ſenſuꝫ ꝑximū ꝛ pꝰ reu ipoꝝ poſitū eſt i cerebꝛo. vñ cū ꝑueniūt ſps q deferūtur a coꝛde cum calitate ꝛ vtute ſentidi recepta a vtute exñte in corde remittitᷣ ipſoꝝ calitas q̄ꝫtū eſt necaꝛiū ad ꝯpletā actionē ipſoꝝ ſenſuū. ¶ Qꝫ aūt Aui. dic ꝙ pm ſenſitim eſt in pte añrioꝛi cerebꝛi: ſi ītelliat hoc de ſenſitiuo ſimplr p nō credo ſibi: ſi aūt velit ꝙ ſenſitim pm in reu ſit in cerebꝛo: tūc ſermo eiꝰ verus eſt: ꝛ nō alr. iō rō nō valꝫ. pp qd ꝛc. Qō. IIII.

Onſequēter q̄ritᷣ circa illam ptē. Oēs aūt pticule ꝛ totuꝫ aīal ꝛc. vtrū oēs ptes aīalis ꝛ totū aīal hēant calorē nālē. arr ꝙ non: qꝛ illd cuiꝰ ꝯplo ꝛ q̄litas coꝛrūpitᷣ a calo nō eſt calm. ſed ꝯplio q̄rundā aīaliuꝫ coꝛr a calo. iō ꝛc. ma. pꝫ. qꝛ coꝛrupꝰ eſt a ꝯrio: vt pꝫi de cā lōgitudinis ꝛ bꝛeuitatis vite. mō calm nō ꝯriatᷣ calo. mioꝛ pꝫ: qꝛ videmꝰ ꝙ ꝑ aliq̄s hūoꝛes aliq̄ꝝ aīaliū ſic ſerpētuꝫ coꝛrūpuntᷣ aliq̄ aīalia. ſic ꝑ venenū. ¶ Jteꝫ nos dicimꝰ ꝙ q̄daꝫ ptes aīalis ſunt fride ꝛ ſicce ſic oſſa. g̊ ꝛc. ¶ Jtē ſenſus nō decipitᷣ circa ꝑpꝛiū obꝫ: ſed ſm tactū appent ptes q̄dā aīalis eē fride. g̊ ꝛc.
Tex. cō. 63. ma. pꝫ zꝰ de aīa. ¶ Jtē illud ꝑ cuiꝰ infrīdatōeꝫ calꝫ frigefit eſt frīdū: ſed ꝑ infrīdationē aliquaꝝ ptiū aīalis: vtputa cerebꝛi frigefit euapoꝛatio cala: ex h̄ eni cātur ſōnꝰ: vt pꝫ in de ſomno. ergo ꝛc. maiō pꝫ: quia frigefactio calidi eſt a frigido.
¶ Oppom. dicit ph̄s: qui dicit ꝙ omnes partes animalis habent quandam caliditatem.

Textu. ꝯ. 84. Dicēdum ꝙ totū aīal ꝛ oēs ptes aīalis hñt quēdā calorē nālē: qꝛ vt dr p ō generatōe q̄litates miſciliuꝫ manēt aliq̄ mō i mixto. ſꝫ calitas cū ſit vna q̄litas miſciliuꝫ. ſ. ignis. ꝛ aīalia ſūt q̄dā mixta. iō ꝛc. ¶ Jtē hoc der ꝑ rōnē phi i lra: qꝛ omne viuēs hꝫ poas aīe vegeue: qꝛ oē viuēs opꝫ ꝙ acciat alituꝫ. alimentum aūt eſt diſſimile in pncipio ipſi alito: ſicut videtur ꝙ lꝫ paſſum in pnꝰ eſt diſſile agēti. in fine āt ſile: digō aūt alin eſt per calm. g̊ ꝛc. ¶ Uñ ītelligenꝰ eſt ꝙ oē mixtū hꝫ aliq̄ꝫ calitatē: qꝛ ex q̄tuoꝛ q̄litatibꝰ ipſoꝝ miſciliuꝫ fiūt actiōes im mixtis ꝑ ꝯtiam actionē vnius in: aliā: ita ꝙ due q̄litates agētes in ſe iuicē reducuntᷣ ad vnā meam ſub debita ꝑpoꝛne: vñ ſic coloꝛes medij cāntᷣ ex extremis: ita q̄litates mixtoꝝ cāntᷣ ex q̄litatibꝰ miſciliuꝫ. ſꝫ vna q̄litas miſcibiliū ē calitas: ſic calitas ignis. g̊ oē mixtū aliq̄ mō eſt calm. ¶ Ulteriꝰ in viuēte eſt maioꝛ calitas: qꝛ ibi eſt calitas rōne q̄ eſt mixtū ꝛ ibi eſt calitas rōne q̄ hꝫ aīam vegeaꝫ: qꝛ iſtrm poe nutritiue eſt calm. ꝛ iō plāte ſunt calidioꝛes q̄ꝫ mixta ſolū. ¶ Ulteriꝰ mixta aīata aīa ſenſitiua ſūt calidioꝛa q̄ꝫ aīata aīa vegeua: qꝛ oīs opatio ſenſus hēt exerceri ꝑ calm. ꝛ iō oꝛna ſenſuū ſunt calidioꝛa alijs ptibus aīalis: ꝛ iō iter ptes aīalis in pticipatiōe caliditatis eſt gradus: qꝛ ille ptes aīalis q̄ ſunt mixte ſoluꝫ ꝛ nō aīate hñt modicā calitatē ſicut cerebꝛū: qꝛ ſuba cerebꝛi nō nutritᷣ pp excellētiā eiꝰ hūiditatis: ſed ſolū ſuſtentatᷣ eiꝰ hūiditas ꝑ vtutem hūidi exñtis in miringis ꝛ pelliculis q̄ coopiūt ipm cerebrū: q̄rū vna vocatᷣ pia mr: alia vocatᷣ dura mater: ptes ēt aīalis q̄ mixte ſunt: ꝛ cū hoc viuūt ſicut oſſa ꝛ magl nerui hñt maioꝛē calitatē: iſta tñ ñ ſentiūt: ſed ille ptes aīalis q̄ cū hoc ꝙ viuūt ſentiūt: ſūt magis cale ſicut caro: ꝛ maxīe ille ptes in quo ē pm ſenſitim ſicut eſt coꝛ. ¶ Ulteriꝰ eſt ītelligenm ꝙ aliqd pōt dici eē calidiꝰ alio duplr. vno mō ſm ſe: ꝛ abte: ꝛ ſm extēſionē calitatis. alio mō nō ſꝫ ſe ſꝫ ꝑ hitudinē ad hūidū ralc in q̊ eſt illd calm. mō aliqd mixtū pōt eē calidiꝰ q̄ꝫ aīata vel ſentētia: ꝛ h̄ abte. ꝛ ſm extēſionē calitatis ſic plāte aliq̄ hñt hūidū aīaliuꝫ deſiccare ꝛ attrahere: ꝛ per ꝯñs hñt calm maiꝰ: qꝛ agēs eſt foꝛtioꝛis vtutis ipſo paſſo: ſicut aliqs odorās diu iuxta aliq̄s arboꝛes doloꝛē hēt i capite: ſic iuxta nuces: ꝛ h̄ eſt pp ꝯtractiōeꝫ hūidi. ſi āt ꝯſideretᷣ calm nō abte. ſꝫ in hitune ad hūidū ralc in q̊ eſt illud calꝫ: tūc aīalia ſunt calioꝛa: qꝛ maioꝛ ē ꝑpoꝛtio calidi aīalium ad humidum rale ipſoꝛum q̄ꝫ ꝑpoꝛtio calidi ad humidum plantarum.

Ad rōnes. Qō coꝛr. ꝛc. dico ꝙ nō eſt illd calidū a q̊ coꝛr: ſꝫ bñ pt eē aliud calidū: ſic maioꝛ flāma coꝛrūpit minorē flāmā: vt dr in de cā lōgitudīs ꝛ bꝛeuitatis vite: ita ſilr: qꝛ calm aliq̊ꝝ aīaliū pōt eē ipꝛopoꝛtum calo alioꝝ aīaliū: ſic calm hoīs pōt eē ipꝛopoꝛtionatū calo ſerpētū. iō pt coꝛrūpi a calo ſerpētis dato ꝙ vtrūq̄ꝫ ſit calꝫ: ꝛ hoc mō dic Alb. ꝙ ſi pluma colūbe ponatᷣ cū pluma ancipitris coꝛrūpitᷣ pluma colūbe: qꝛ alia ꝯplo ꝯſeqtᷣ ad foꝛmā ancipitris ꝛ colūbe. ꝛ qꝛ iſta ꝯmixtio manet in plumis: ꝛ iſte cōmixtiones ſūt ipꝛoꝛte. iō vna pluma coꝛrūpit aliā. eodē mō dic ipe i cythara coꝛde fcē ex viſceribꝰ lupi ꝛ ouis non pñt concoꝛdare. ¶ Ad aliā. cerebꝛū eſt frīdū ꝛc. dico ꝙ dr fridum reu aliaꝝ ptiuꝫ aīalis: tñ eſt calm calitate q̄ ſufficit ad vitā. Eodē mō dōm eſt de oſſibꝰ ꝙ dñr frida reſpectiue. ¶ Ad aliā. ſenſus ꝛc. ꝯcedatᷣ: ꝛ cū arr. ſenſus tactus iudicat alias ptes aīalis eē fridas: verū eſt ꝑ puationē talis calitatis: ꝛ qꝛ ipſe eſt cals: ꝛ qꝛ ſenſus tactus ſolū iudicat calm actu: ꝛ nō calm vtute. iō iudicat tales ptes eē frīdas. iō nō valꝫ. ¶ Ad aliā. qd hꝫ ꝛc. dōm ꝙ veꝝ ē ꝙ nō ē calm foꝛmalr: pōt tñ eē calm vtute. vel dōm ꝙ nō oꝫ ꝙ illd ꝑ qd frigeſcit calꝫ ſit frīdū. ſꝫ illd calꝫ actū a foꝛti fit vtute frīdū: ſicut aq̄ cala frigefit ab aere: q gdē aer calidioꝛ eſt vtute q̄libet aq̄: qꝛ lꝫ aq̄ ſit cala foꝛr: tñ vtute eſt frida: ꝛ vnūqdq̄ꝫ de facili recedit ab ipꝛopꝛia nā: ꝛ tēdit ad ꝑpꝛiā. mō ſic eſt de euapoꝛatiōe cala euapoꝛāte ad cerebꝝ: ꝙ lꝫ ſit foꝛmalr cala: tñ vtute eſt frida: qꝛ ē cū aq̄ dñio. iō nō valꝫ. Qō. V.

Onſequēter q̄ritᷣ vtrū in aīalibus hñtibꝰ pulmonē refrigeraꝰ fiat ꝑ aerē vel ꝑ aquā: arr ꝙ ꝑ aquā: qꝛ refrigeratio eſt pp temꝑamētū calidi. ¶ Tūc arr. ꝑ illd qd eſt calꝫ nō ē refrigaꝰ cadi: mō aer eſt calus ꝛ humidus. iō ꝛc. mai. pꝫ: qꝛ calm additū calo facit ipm furere: vt dic Auic. mi. pꝫ. ¶ Jtē illud qd pla bona facit ē meliꝰ ipſis viuētibꝰ: ſed aq̄ pla bona facit viuētibꝰ q̄ꝫ aer. iō ꝛc. maioꝛ pꝫ: qꝛ pla bona ſunt magis elida paucioꝛibus: vt dr zꝰ topir. minoꝛ pꝫ: qꝛ aq̄ ex quo

Multuꝫ errat ſalua pace: iſte doctoꝛ i iſta q̄ne. nō. n. itellexit q̊d ſit caloꝛ nāl: nec itellexit quō caloꝛ nālis q̄nq̄ꝫ ſumitᷣ ꝑ coꝛpoꝛe calo: ꝛ q̄nq̄ꝫ pro qualitate: ſicut ē ſnīa Gal. i pma pticula Affoꝛiſmoꝝ ſup illo affoꝛiſmo q creſcunt plimū hñt calorē innatū. tu ꝰo ſi vis pulcre videre iſtā mām videas ꝯciliatoꝛeꝫ nrm in dīa. 59. qd etiā dicit iſte doctoꝛ ꝙ ſba cerebꝛi nō nutriatᷣ. ꝛ nō ſit viua. falſum ē: ꝯtra oēs rect e ſentientes, naꝫ ſi ſpinal medulla eſt aīata: ꝛ nutritur ex ſnīa Ariſt. iii. z. ō ptibus aīaliū cap. 6. ꝛ 7. q̄ꝫto magis cerebri ſbaſ

frigida eſt tempat caliditatē ipſoꝝ aialiuꝫ ꝛc̄. h ēt nutrit aīalia: quia aqua eſt humida. ideo per ipſaꝫ poteſt alimentum ferri ad membra.

¶ In oppoſitum eſt philoſophus.

Dicendū ꝙ refrigeraᵒ ipoꝝ aialiū fit ꝑ aerē ꝛ nō ꝑ aquā: ꝛ h appꝫ ſuppoᵈᵒ quedā.ꝓ ꝙ aer iter oīa eleᵗᵃ hꝫ q̄litates magis tēꝑatas: niſi diſponant̄ ab extrinſeco ad ꝯriū. mō meᵐ cōpatū ad extremū hꝫ rōneꝫ alteriꝰ extremi. ꝛ iō qꝛ aer hꝫ ſuas q̄litates tēꝑatas ī calītate ꝛ friditate. iō hꝫ tēꝑare hūidū ꝛ ēt fridū: hꝫ.n. tēꝑare calm̄. ſic pꝫ qn̄ aliqs hꝫ magnū calorē in digito ſufflat in ipſo. temꝑat ēt frigus: ſic qn̄ hꝫ manus fridas ſufflat ī ipās.

¶ Ulteriꝰ intelligenᵐ ꝙ caliᵗᵃˢ cordis ī refriⁿᵉ dꝫ reduci ad tēꝑamētū ꝑ ipm̄ refrigerās. ꝛ iō ipm̄ refrigerās n̄ dꝫ eē nimis fridū: qꝛ tūc n̄ tēꝑaret calꝫ: īmo nō ſolū nō tēꝑaret: ſꝫ augmētaret: ꝛ tunc totaliter cōſumeret̄ hūidū. ꝛ iō dꝫ eē hūidū ꝛ calꝫ temꝑate ꝛ ſubtile: vt ipm̄ īſpiratū ꝑ calorē cordis calefactū cito poſſit expirari ꝛ emitti: qꝛ alr̄ ſuffocaret̄ aīal. ¶ Ex his pꝫ ꝙ refrigeratio aialis eſt ꝑ aerē ꝛ nō ꝑ aquā: qꝛ ꝑ illud dꝫ refrigerari aīal: qd̄ eſt tēꝑatū in friᵗᵉ ꝛ caliᵗᵉ: qꝛ tēꝑatū reducit itēꝑatū ad meᵐ ſed aer ē hꝰ: vt dcm̄ ē. iō ꝛc̄. ¶ Itē ꝑ illud eſt refrigeratio aialis qd̄ ē ſubtile ꝛ de faˡⁱ expiraˡᵉ: mō aer eſt hꝰ ꝛ nō aq̄. vt dcm̄ eſt. iō ꝛc̄. qꝛ aq̄ eſt magis corpulēta ꝛ groſſa: ꝛ cū hoc minꝰ tempata: qꝛ eſt frida. ideo ꝑ aquā nō eſt refrigeratio in aialibus.

Ad rōnes. refrigeraᵒ ꝛc̄. veꝝ eſt ꝑ calm̄ qd̄ eſt calm̄ itēſe: ſꝫ ꝑ calm̄ qd̄ ē calꝫ tēꝑate ꝛ remiſſe bn̄ pōt refrigeʳⁱ calm̄. tale āt ē aer: vt dcm̄ eſt. iō ꝛc̄. ¶ Ad aliā. illd̄ ꝛc̄. ꝯceʳ. ꝛ cū arʳ aq̄ eſt hꝰ. falſum ē. ꝛ tu dicis tēꝑat calm̄: dico ꝙ qꝛ nimis frida ē corrūpit magꝭ calꝫ q̄ꝫ tēꝑet. ꝛ cū arʳ. qd̄ nutrit: falſum ē: qꝛ elemēᵐ ſimplex nō nutrit. vt pꝫ

Textu.ↄ.47 ꝛ Cōmē.97.

zᵒ de aīa. ꝛ cū dr̄ ꝙ ꝑ hūidū defert̄ aliᵗᵘᵐ ad mēbra: veꝝ eſt ꝑ hūidū cibale: ꝛ nō ꝑ hūiduꝫ aqueū cuiꝰ ē aqua. quare rō non valet.

Qō. VI.

QUeritur ꝯſequēter vtrū in habētibꝰ pulmoneꝫ pl̄mo ſit ꝑꝑ calm̄. arʳ ꝙ nō: qꝛ poſteriꝰ nō ē cā ꝓoris. mō pl̄mo ꝓor eſt ipſo calo. iō ꝛc̄. ma. pꝫ: qꝛ cā ꝓor ē ſuo effectu. mi. pꝫ: qꝛ locatū eſt poſteriꝰ ipo loco. mō pl̄mo ē locus cali. iō ꝛc̄. ¶ Itē accn̄s nō eſt cā ſube. ſed calm̄ ē accn̄s: pl̄mo ē ſba. g̊ ꝛc̄. ma. pꝫ: qꝛ ſuba notior ē effectu: mō ſuba eſt nobilior quolibꝫ accn̄te. vt pꝫ a cōmētatore ſuꝑ

Cōmen.z.

zᵐ de aīa. minor pꝫ. ¶ Itē ſicut calm̄ pōt corrūꝑe hūidū: ita hūidū pōt corrūꝑe calm̄: ꝑꝑ hoc ſūt due corruptiōes: vna q̄ vocat̄ marcor: ꝛ alia q̄ vocat̄ extinctio: ſꝫ ſic non hēmus aliquā partē aialis ꝓpter humidum: ſic non habemus aliquā ꝑꝑ calm̄. iō ꝛc̄.

¶ In oppoſitum eſt philoſophus.

Intelligēdum eſt ꝙ q̄druplex eſt cā pulmōis: ſic cā mālis formal ꝛc̄. calm̄ nō pōt eē cā māl pl̄mōis: qꝛ accn̄s eſt q̄dā forᵃ q̄ nō pōt eē cā māl alicuiꝰ ſube: nec cā formalis ēt. qꝛ calm̄ eſt forᵃ totiꝰ ꝛ ꝑtis. mō pl̄mo eſt ꝑs aīal: cuiꝰ forᵃ eſt aīa ꝛ nō calm̄. ꝛ iō calm̄ nō pōt eē cā formalis pl̄mōis nec māl. ſed vtrū ſit cā final vel efficiēs eſt duᵐ. Et dōm ꝙ aliq̊ mō eſt cā final: qꝛ forᵃ

Tex.cō.70.

eſt finis māe. vt dr̄ zᵒ phiᶜ. ꝛ iō eſt finis corꝑis. mō ſic ſe hꝫ tota aīa ad toᵐ corpus: ita ꝑtes aīe ad ꝑtes corꝑis. vt dr̄ zᵒ d aīa. ꝛ iō ꝑtes ꝑtātiue aīe ſūt fines

Tex.cō.9. Cōmen.53.

ꝑtiū organicaꝝ ipſiꝰ corꝑis. ꝛ iō vult cōmentator ꝓ de aīa. ꝙ mēbra leōis nō dr̄nt a mēbris cerui: niſi qꝛ aīa leōis dr̄t ab aīa cerui. mō ipſa aīa nō hꝫ aliq̄ꝫ opationē in corꝑe exercere ſine calo: vt dic̄ phs ita ꝙ calm̄ ē iſtrm̄ aīe ꝛ diſpoſitio. ¶ Tūc arʳ. qn̄cūq̄ꝫ aliqd eſt cā final ꝓnciˡⁱˢ alicuiꝰ diſpōnis: illiꝰ cāe finalis ē cā fiˡⁱˢ iſtralis: ꝛ nō ꝓnˡⁱˢ cuiuſlꝫ ꝑtis illiꝰ: ſꝫ aīa ē cā final corꝑis. vt dcm̄ ē. ꝛ calꝫ ē cā inſtral aīe. g̊ calm̄ eſt cā finalis diſpōnis: ꝛ nō ꝓnˡⁱˢ cuiuſlibet ꝑtis corꝑis: ꝛ ita pl̄mo ē ꝑꝑ calꝫ tāq̄ꝫ ꝑꝑ finē imeᵗᵘꝫ nō ꝓncipalē cām. ¶ Itē calm̄ aliq̊ mō ē cā efficiēs pulmonis: qꝛ vt patuit ꝓus v̄tus formatiua ipſius gnāntis exn̄s ī corde format ſibi aliq̄s ꝑtes corꝑis ꝑ q̄ꝫdā ānaſcentiā. ſed iſta formaᵒ ꝛ figuᵒ ꝑtiū exercent̄ ꝑ calm̄ tanq̄ꝫ ꝑ inſtrm̄. ꝛ iō calm̄ eſt cauſa efficiens inſtralis formationis oīum ꝑtiū aialis: ꝛ per ꝯn̄s eſt cā efficiens inſtralis pulmonis.

Ad rōnes. poſteriꝰ ꝛc̄. veꝝ ē cā māl. ſilr̄ formalis: tn̄ bn̄ pōt eē cā finalis: qꝛ finis eſt poſterior in executione: qꝛ talis ē cā calm̄: reᵘ pulmōis: vt dcm̄ eſt. iō ꝛc̄. vel dōm ad mi. ꝙ falſa eſt: qꝛ calꝫ ꝑꝑ qd̄ ē pulmo: nō ē poſteriꝰ pulmōe: ꝛ cū ꝓbat̄ ꝯtentū eſt poſteriꝰ ꝯtinēte. veꝝ ē: modo dico ꝙ pulmo nō eſt ꝑꝑ caliᵗᵉᵐ q̄ ē in pulmōe: ſꝫ ꝑꝑ calidiᵗᵉᵐ q̄ eſt in corde. ¶ Ad aliā. accn̄s ꝛc̄. veꝝ ē cā fiˡⁱˢ ꝓnˡⁱˢ. ſed cā finalis imeᵗᵃ iſtralis bn̄ pōt: vel dōm ꝙ nō eſt vlr̄ veꝝ: qꝛ opatio vlr̄ ē finis rei opate. vt dr̄ ꝓ ethiᶜ: qꝛ vnūqdq̄ꝫ dr̄ eē ꝑfectiꝰ cuꝫ pōt in ſuā opationē tāq̄ꝫ in fineꝫ. vn̄ duʳ eſt finis: vt dr̄ zᵒ Cap.8. Textu.ↄ.35.

d aīa. finis q̊ ꝛ finis qd̄. mō finis q̊ dr̄ finis iſtralis. finis qd̄ ē finis ꝓnˡⁱˢ q adipiſcit̄ meᵗᵉ fine iſtrali: mō calꝫ ē finis q̊ pl̄monis: ſꝫ aīa ē finis: qd̄ ꝛ finis ꝓnˡⁱˢ: vl dōꝫ ꝙ calm̄ nō eſt cā ſed ſuba ſub calo. mō ſuba ſub accn̄te melior ē q̄ꝫ ſba ſꝫ ſe. ſic forᵃ ſub opatōe melior eſt q̄ꝫ forᵃ ſm̄ ſe. ſilr̄ accn̄s pōt eē cā efficiēs inſtralis ipſius ſube. ¶ Ad aliā. ſicut ꝛc̄. ꝯceʳ. ꝛ cuꝫ arʳ. nō hēmꝰ aliq̄ꝫ ꝑtē aial ꝛc̄. dico ꝙ falſuꝫ ē: qꝛ cor ꝑ calorē ſuū eſt tēꝑamētum hūidi: vel dōm ꝙ vlr̄ agēs hꝫ dn̄iuꝫ ſupra paſſum: ꝛ qꝛ calm̄ eſt agēs reᵘ hūidi: ꝛ nā eſt ſollicita de debiliori ipm̄ fouēdo. iō nā ſollicita fuit dare q̄ꝫdā ꝑtē ad tēꝑamtū calidi: ꝛ nō ad tēꝑamētū hūidi: qꝛ illd̄ eſt debilioris v̄tutis. ¶ Itē a ꝯtinēte: ꝛ ab aliᵗᵒ pōt ipm̄ hūidū tēꝑari in tantū ꝙ ipm̄ aliᵗᵘᵐ adiuuat hūidū ꝙ v̄tus nutriᵘˢ ꝑꝑ abūdantiam humidi male digerit: vt patet 4ᵒ metheororum.

Qō. VII.

QUeritur cōſeq̄nter de q̄dā dubitatōe ꝓus obmiſſa. vtꝝ in hn̄tibꝰ cor: cor ꝓ formatur ꝛ in nō hn̄tibus cor ꝓporˡᵉ cordi. arʳ ꝙ non: qꝛ ſic eſt in arte ita ſuo mō eſt ī nā: mō in arte ita eſt ꝙ meᵐ artificij nō ꝓ formatur: imo extremū. g̊ ſic dꝫ eē in nā. ſed cor ē meᵐ in hn̄tibꝰ cor. vt patuit prius. iō ꝛc̄. ma. pꝫ zᵒ phiᶜ. mi. pꝫ ad ſenſum. ¶ Itē in Tex.cō.78. 79.ꝛ.86

his q̄ ſunt a nā ꝑ gnātionē: nā ꝓcedit ab iꝑfecto ad ꝑfectū. vt pꝫ 4ᵒ methaᶜᵉ. ſed cor nō eſt iꝑfectior ꝑs aialis: imo ꝑfectiſſima: vt dicit phs in lr̄a. ¶ Item qd̄ ꝓ gnātur ꝑ deciſioneꝫ ſpmatis eſt aīal. ſꝫ cor nō eſt aīal. g̊ ꝛc̄. ma. pꝫ: qꝛ ꝑ gnātionē itroducit̄ aīa ſenſitiua imālis. mō aīal eſt illud qd̄ ꝓ hꝫ aīam ſenſitiuā. iō ꝛc̄. mi. pꝫ: qꝛ ꝑs aialis non eſt animal.

Oppoſitū tn̄ dicit phs in iſto liᵒ: ꝛ zᵒ de gnātōe aialiū. ꝙ cor ꝓ forᵗᵘʳ: ꝛ ꝑ q̄ꝫdā annaſcētiā gnānt̄ alie ꝑtes: vt dic̄ phs ſe vidiſſe experiri in pullis.

Dicēdum ꝙ in hn̄tibꝰ cor: cor ꝓ gnātur: qꝛ

qȝ vltimo cor ꝛ moriť: ꝑ generať ꝛ formať. cor eſt hōꝰ. ideo ꝛc. maior pȝ: qꝛ qȝ vltimū eſt i corrupⁿᵉ eſt ꝑmum in gnātione: vt pȝ. 9. meᶜᶜ. minor pȝ ꝑ phm̄ ꝗ dicit ꝙ frigefactis alijs ꝑtibus ꝛ mortuis pōt calor manere in corde: ſed nō eꝰ. ℂ Jtē illa ꝑs in animali ꝑ generať ꝛ formať: que eſt cauſa oīum ꝑtiū aīalis: ſȝ cor eſt huiuſmodi. ideo ꝛc. maior pȝ: qꝛ ꝑmum in vnoquoqꝫ genere eſt cauſa oīuȝ que ſunt poſt: vt pȝ ſcōo meᶜᶜ. minor pȝ: qꝛ cor vel ſpūs vitalis ꝛ calidū vitale eſt ꝑncipiū vitale: ꝛ cā caloris in alijs ꝑtibus. vt pȝ in de ſomno ꝛ vigilia. ꝑpter hoc enim phs in de ſomno ꝛ vigilia. vocat cor vle principium ꝑpter vlem influētiam ipſius in alias partes. vñ intelligenᵐ eſt ſm̄ intētionē phi 3ᵒ de ꝑtibꝰ aīalium: ꝙ poſtq̄ induratū eſt mēſtruū ꝑ calorē ꝛ actionē ſpmatis in ꝟtute poᶜ gnātiue i ipſo exñtis: tunc ſpma reſoluiť in ſpūs: ꝛ facit ibi quoddaȝ domicilium quod eſt cor: ꝛ tūc cor format alias ꝑtes per quandam annaſcentiam. (Tex. 2. 51.) (Textu. cō. 4.)

Ad rōnes ſicut eſt ꝛc. ſile eſt in mltis: qꝛ ſi illa que fiūt ab arte fierēt a nā: nā faceret ea ꝛ ſili mō: ſicut pȝ de domo. ſed diſſile eſt in ꝑpoſito: qꝛ ꝑncipiuȝ artifiliᵘᵐ eſt ab extrinſeco: vtputa ab arᶜᵉ. ꝛ iō ars ſolū attingit ad exteriora ꝛ nunq̄ ad iteriora: qꝛ omnis forma artifilⁱˢ eſt acciˡⁱˢ. vt pȝ ſcōo phiᶻ. ſed ꝑncipiū nāliuȝ eſt ꝑnciᵐ intrinſecuȝ. ꝛ iō attingit ad interiora. ꝛ iō ꝑ in aīali formať cor in meᵒ ꝑp influētiam quā hȝ facere in alijs ꝑtibus: qꝛ tūc facilius influere pōt vndiqꝫ ad oēs ꝑtes. ℂ Ad aliā. nā ꝛc. ſic eſt itelligēda iſta ꝑpoſitio ꝙ nā incipit ab ipfecto: qꝛ nā tendit ex eſſe ipfecto ad eē pfectuȝ: nō ꝙ nā ꝑus faciat ꝑtes imꝑfectas q̄ pfectas: ꝛ ꝑp h̄ bn̄ volo ꝙ qñ eſt cor formatū ſolū impfectius eē hȝ: q̄ qñ eſt formatū cuȝ alijs ꝑtibꝰ. Uel dōm ꝙ totū cor nō ꝑ formať. ſȝ ꝑma cellula cordis ꝑmo formať: ꝛ deinde totū cor: ꝛ poſtea alie ꝑtes: ꝛ ita in formatione cordis: nā ꝑcedit ab iperfecto ad pfectū. ℂ Ad aliā. illō ꝛc. ꝯceᶻ. ꝛ cū arᶜ: cor nō ē aīal. dico ꝙ cor ꝑt cōſiⁿᵒ dupl̄r: vno mō pōt cōſiderari ſm̄ ſe: ꝛ abᶜᵉ. alio mō: vt eſt domiciliū hñs calorē nālē quē ifluit alijs membris. mō ꝑ mō accidit cordi ꝑ gnāri: ꝛ vt ſic non eſt aīal: ſȝ ſcōo mō non accidit ſibi ꝑmo gnāri: ꝛ iſto modo etiam eſt aīal licet imꝑfectum. (Tex. cō. 13.)

Qō. VIII.

Queritur conſequenter: qꝛ phus dicit ꝙ q̄daȝ eſt mors: que vocatur marcor: que cauſatur propter defectum humidi: ꝛ ſuperabundātiam calidi corrumpentis humidum. ideo q̄riť vtrum calidū habeat corrumpere humidum. arguiť ꝙ non: quia agens ꝛ patiēs debent eē diſtincta. vt patet 7ᵒ phicoꝝ. ſed calidum ꝛ humidum nō ſunt diſtincta: quia calidū fundatur in humido ſicut in ꝑprio ſubiecto. ꝛ talia nō diſtinguuntur. ℂ Jteȝ qȝ corrumpiť corrumpiť a contrario: vt patet in de cauſa longitudinis ꝛ breuitatis vite. ſed calidum nō eſt contrarium humido: quia tantum vnū vni eſt ꝯtrarium. vt patet ꝑmo peryarᵐᵃ. modo calidum cōtrariatur frigido. ergo ſibi nō cōtrariať humidum. ℂ Jtē nihil poteſt ſeipſum corrūpere ſicut nec generare: ſed ſi calidum corrumperet humidum. tūc aliquid corrumperet ſeipſuȝ. ideo ꝛc. maior patet: quia vnūquodqꝫ intendit ſuā ſaluationem ꝛ non corruptionē. minor patet: quia calidum habȝ eſſe in humido: ſicut in ꝑprio ſubiecto: ita ꝙ ſine ipſo non poſſet eſſe: ꝛ ꝑpter hoc in putrefactione cum humido euaporāte exalat calidum quod eſt in ipſo: ꝛ tunc ꝯtingit putrefactio. vt pȝ quarto meteororum. (Tex. cō. ꝑmi.)

ℂ Oppoſitum dicit philoſophus in lr̄a. vt dcm̄ eſt. (Tex. cō. 6.)

Et dicendum eſt quātum ſufficit ad propoſitum: ꝙ calidum habet corrumpere humidum. ꝛ hoc patet ex duobus ita ꝙ dupliciter calidum poteſt corrumpere humidum: ſed vna corruptio eſt violēta: alia aūt eſt magis nālis: primū patet: quia frigidum circunſtans calidum excellentioris virtutis: q̄ calidum per antipyſtaſim: tunc vnitur calidū propter actionē frigidi: ꝛ pſum aūt vnitum fortificať: quia virtus vnita fortior eſt ſeipſa diſperſa. vt dicit auctor de cauſis: calidū autem fortificatuȝ conſumit humidū per deſiccationē: ſicut patet in aduſtione plātarū: ꝛ ſic aduruntť vites i frigoribꝰ ꝑp iſtā cāȝ. ℂ Jteȝ alio mō ꝯtingit hūidū corrūpi a calido: qꝛ vt pȝ ꝑ de gnātione oē agens nāle in agēdo patiť. ꝛ ideo cum calidū agit in humidū: humidū aliquo mō reſiſtit actiōi calidi ꝛ ꝯtinue patiēdo a calo tādem corrumpiť: ꝛ hec corrupᵒ ē violēta. ℂ Scōm demonſtratur. ſ. ꝙ calidum corrumpit humidum corruptione naturali: quia mors que vocať marcor ipſorum animaliū ꝯⁱᵗ hoc modo: quia calidum naturale approximatuȝ ipſi humido cibali agit in ipſum: ꝛ ipſum depaſcit: quia pabulum calidi eſt humidum. vt dicit Albertus. ꝛ ideo ꝑpter diuturnitatem tpis: vel ꝑp defectū humidi cibalis: illud calm̄ cōuertit ſe ſuꝑ humidū raˡᵉ: ꝛ qꝛ calm̄ eſt fortioris ꝟtutis i agēdo q̄ ſit hūidū in patiēdo. iō tūc corᶜ hūidū a calo. ꝛ maxime ſi calm̄ nāle iuueť a cōtinēte ꝑ ſe vel ꝑ accñs: ſicut in hyeme ꝑ antipyſtaſim: vel ꝑ ſe ſicut in eſtate. qꝛ tūc ꝯtinēs eſt calm̄: ꝛ ſile ꝑ ſe iuuat ſile: qꝛ calm̄ ꝯtinentis cōſumit humidum. ℂ Sed itelligenᵐ eſt ꝑp ſolōnem rōnū ꝙ ipſꝫ calm̄ ꝑ ſe ꝛ ꝑ non agit in hūiduȝ: ſȝ iſto mō: qꝛ vt dicit phs: oēs ꝑtes aīalis hñt q̄dā caliditatē nālem: ꝛ hūiditatē: qꝛ vita ꝯſiſtit in calo ꝛ hūido: mō calidū vniꝰ ꝑtis nō agit in hūidū eiuſdē ꝑtis ſȝ i humiduȝ alterius ꝑtis: ꝛ illa ꝑs iteꝝ ꝑ ſuū calorē agit in hūidū alteriꝰ: ſic calm̄ cordis: qꝛ i corde ꝑ fundať calor: ſicut ꝛ vita: agit in hūiduȝ ꝑtis ſibi ꝯtigue: ſic forte in hūiduȝ epatis ꝛ hūidū illius ꝑtis inflaᵗᵘᵐ a calido cordis: agit iteꝝ in hūidum cordis. ꝛ ita de alijs ꝛ ꝑ iſtā inflāmatōeȝ corrūpunť aīalia ꝛ ſuffocanť: ꝛ iſta corᵒ vocať marcor. ℂ Et hoc ꝯ̄ē ꝑbabile in his q̄ ꝯtingunt in ieiunijs: qꝛ qñ aliqs multū ieiunauit habet eſuriē. Jſta aūt eſuries nō eſt in corde ſȝ in ſtō: ꝛ tūc hȝ ꝑtes iteriores multū calas: vñ ꝛ ꝑp hoc de facili ieiuni promouenť ad iraȝ: vt pȝ ꝑ rethoᶻ: ꝛ tunc hūiditates fleuᶜᵃˢ emittit nā ad ſtōȝ ꝛ nō ad cor ꝑp refrigerationē ſtōi ꝑp calorem cordis i ipm̄ agentē: ꝛ tūc ex illis humiᵇᵘˢ fleuᶜⁱˢ eleuať fumus ad orificiū ſtōi: ꝛ tūc fit q̄dā exinanitio ꝑp iſtū fumū ibi exñtē: ita ꝙ hō nō appetit comedere dato ꝙ eſuriat. (Textu. 2. 43.) (Sciēdū tn̄ ꝙ calor nālis ꝯtinue pabulať humido ſubſtātifico. i. qȝ agit cōuertendo ipſuȝ in ſui nām. nullū. n. corpus actu calꝫ in iſtis iferioribus ꝯſeruari pōt: niſi in cōtinua trāſmutatione ꝛ corrūptiōe ꝛ reparatōe. ſicut pȝ ꝺ flāma exñte in cādela: q̄ ſemp eſt alia ꝛ alia. ꝛ ſic apparet eadē q̄tum ad ſenſum: nō tn̄ eſt ex ꝑte rei.)

Ad rōnes, agēs ꝛc. veꝝ eſt agēs ꝛ patiens ꝑ ſe. iō volo ꝙ calm̄ vniꝰ ꝑtis non agit in humidū ſuiipſius: ſȝ in hūidū ꝑtis ſibi cōtigue. ℂ Ad aliā. qȝ corᶜ ꝛc. veꝝ eſt: vel a diſpato q̄ cōpatuȝ ad ipm̄ rōnē hȝ ꝯrȳ: ſic aūt eſt de calo reᵒ hūidi. ℂ Ad aliā. nihil ꝛc. veꝝ ē ꝑ ſe: ſȝ ꝑ accñs bn̄ pōt: qꝛ qȝ ꝑ ſe ipm̄ ſaluat ꝑ accñs ſeipm̄ corrūpit.

Qõ. IX.

Queritur cõſequenter vtrum re-
frigeratio calidi hẽat eſ-
ſe per frigidũ. ar^{r} ꝙ nõ: qꝛ vnũ contrari-
um nõ eſt cã cõſeruationis alterius: ſed
frigidũ eſt ꝯriũ calido. g^{o} ⁊c. ſed ſi ipſum
refrigeraret eẽt cã cõſeruationis eius. iõ ⁊c. ma. pꝫ
⁊ ẽt minoꝛ. ¶ Itẽ cal'm nõ tẽperat frigidũ ipſi^{9} ani
malis. g^{o} nec e^{ꝯ}. añs pꝫ de ſe: ⁊ ꝯña pꝫ per locum a ſi
mili. ¶ Itẽ refrigeratio calidi ipſius aĩalis hꝫ eſſe
per aerẽ: modo aer nõ eſt frigidus: immo calidus ⁊
humidus. ideo ⁊c.

¶ In oppoſitum eſt philoſophus.

Dicẽdũ ꝙ refrigeratio calidi hꝫ eſſe per frigi
dũ: qꝛ qñcũqꝫ aliqd hꝫ eſſe in aliqua
proportione ⁊ tẽperamẽto illud qð ipſum tẽperat
⁊ deducit ad tẽperamẽtũ eſt cã cõſeruationis eius:
⁊ cã ẽt refrigerationis ſi ſit cal'ꝫ: ſed ipm aĩal hꝫ cõ-
ſiſtere in quadã ꝓportione ⁊ tẽpera^{to}: ⁊ quodlꝫ ali
ud mixtũ: ⁊ frigidũ facit h^{ꝯ} ꝓportionẽ ⁊ tẽpamen-
tũ. iõ ⁊c. ma. pꝫ: qꝛ oĩs exceſſus corrũpit illud qð eſt
in ꝓportione ⁊ tempamẽto: pp hoc. n. excellẽtie ſen
ſibiliũ corrũpũt ſenſum. pᷓma pars minoris appet.
ſcꝫ ꝙ aĩal cõſiſtit in quadã ꝓportione calidi cũ hu
mido. In hoc enim dr̃nt calidum mixtorum: ⁊ ca-
lidũ el'ntorum: qꝛ calidum mixtorum eſt tẽperatũ
⁊ remiſſum: ſed calidũ el'ntoꝝ eſt calidũ excellens:
ſicut calidũ ignis eſt calidũ in ſummo: altera pars
minoris apparet: qꝛ vnũ cõtrarium debilitat alte-
rum: ⁊ tẽperat ⁊ proportionat. ¶ Itẽ hoc hꝫ ex no-
mie refrigerationis: qꝛ refrigeratio dicit mihi acti
onem frigidi. iõ ⁊c. ¶ Itẽ qꝛ natũ eſt cõſumere hu
midũ ſubtiliatũ: ideo tẽperatur per illud qð hꝫ in-
groſſare humidũ: ⁊ qð reſiſtit actioni ipſius: ſꝫ fri-
gidũ eſt ingroſſatiuũ humidi ſubtilis: qð natũ ẽ cõ
ſumi a calido: ẽt frigidũ aqueũ ca^{do} reſiſtit: ergo tẽ-
peramẽtũ ⁊ refrigeratio calidi eſt per frigidũ. ma.
pꝫ. ⁊ mi. patuit prius in qõnibus precedẽtib^{9}. illud
aũt refrigeriũ in quibuſdã viuẽtibus ſufficiẽter ha
bet eẽ a cõtinẽte. ſicut in plãtis: ⁊ ẽt ab ali^{ro}: qꝛ cali-
dũ plãtarum in ꝓportione ad humidum eſt debi-
le: ⁊ ideo modica refrigeratio ſufficit eis: imo etiaꝫ
ſi frigidũ cõtinẽtis ſit nimis excellẽs: tũc cal'm plã
tarũ cor^{r}: ⁊ plãte debilitãtur ⁊ cõburũtur: ſic pꝫ in
cõbuſtione vitis. ẽt ſi cõtinẽs ſit nimis cal'm corrũ
pit hũidũ plãtaꝝ: ⁊ pp h^{9} dicit phs: ꝙ aliq ad refri
geriũ plãtarũ ſupponũt lapides frigidos ĩpis plãt]
qñ viget nimis caloꝛ. ẽt refrigeriũ a continẽte: ⁊ ab
ali^{ro} ſufficit ẽt in qbuſdã aĩalib^{9}: ⁊ talia ẽt ſũt ml'tũ
breuis vite: qꝛ vita cõſiſtit ĩ cal'o ⁊ humido: ⁊ qꝛ ta-
lia modicũ hñt caliditatis: iõ ſũt multũ breuis vi-
te: vñ dicit alb. ꝙ q̃dã ipſoꝝ vix viuũt p vnũ diem
nãlẽ. Sũt aũt quedã aĩalia calidiora: ⁊ refrigeriuꝫ
illoꝝ ẽ a cõtinẽte: ⁊ ab ali^{ro}: ⁊ hoc refrigeriũ ipſis ñ
ſufficit. ſed cum hoc: vt dicit phs: ſub dyafragmate
hñt quedã ſpm̃ q p q̃ꝫdã euẽtationẽ refrigerat illð
qð ẽ ꝓpor^{le} cordi ĩ ipſis aĩalib^{9}: ſicut ſũt apes q̃ hñ
viuũt p. 7. annos: vt dicit phs ĩ lr̃a: vñ pp iſtũ ſpũm
ſic cõplãtatũ ſub dyafragmate taliũ aĩaliũ videm^{9}
ꝙ cauſat ſonũ. nõ pp hoc ꝙ reſpirẽt aerẽ p vocalẽ
artariam: ſed ex offenſione iſtius ſpũs ſic copulati
vel cõplãtati ad aliquã pelliculã: ⁊ ſm aliũ ⁊ aliuꝫ
ĩpulſum aeris iſtius ſic copulati vel cõplantati ad
iſtã pelliculã cãtur alius ⁊ alius ſonus: ⁊ ad ſenſum
apparet ſicut pueri ſufflantes p calamos cooper-
tos aliqua pellicula faciunt quẽdam ſonum melo-
dioſum ⁊ muſicalẽ: vt dicit phs. quibuſdã aũt aĩa-
libus habitãtib^{9} in aq̃ attrahit aq̃ p branchias ad
refrigeriũ ipſoꝝ: qꝛ a corde ipſoꝝ exit qdã neruus
vſqꝫ ad mediũ inter carnẽ ⁊ os: vt dicit phs in fine
iſtius libri de expiratione ⁊ inſpiratione: ⁊ ex bran-
chys ipſorũ veniũt duo nerui nõ ĩ ſe cõtinẽtes aqꝫ:
ĩmo ita ꝙ aqua recepta in brãchys refrigerat illoſ
duos neruos: ⁊ illi duo refrigerãt illuꝫ neruũ: ⁊ ille
neruus refrigerat coꝛ ipſoꝝ ſcðm quãdã alteratio-
nem. In aĩalibus aũt hñtibus pulmoneꝫ fit refri-
geratio p vo^{lem} arteriaꝫ ex ipſo aere: qꝛ a corde exit
qdã neruus vſqꝫ ad pulmonẽ: ⁊ ideo aer inſpiratus
vſqꝫ ad pulmonẽ tempat calidũ cordis p illuꝫ ner-
uum: ⁊ tũc aer ille ſubtiliat: ⁊ tũc aliqua pars expi-
ratur: ⁊ aliqua reſoluit in ſpm̃: vnde aĩal plus inſpi
rat q̃ꝫ exſpiret de aere.

Ad rõnes ad pᷓmã cũ dr̃. vnuꝫ ꝯriũ ⁊c. d^{o} ꝙ
ĩmo p accñs: qꝛ ipm corrũpit ⁊ di
minuit: ⁊ ipm diminuẽdo ipſum tẽperat ⁊ ꝯſeruat.
¶ Ad aliã. cal'ꝫ nõ tempat ⁊c. dico ꝙ nõ eſt ſil'e: qꝛ
frigidũ nõ dñatur in aliq̃ aĩali nec ĩ aliquo mixto:
vñ Auic. vult ꝙ frigidũ nõ põt intrare in opõnem
nãe: ⁊ iõ nõ opꝫ frigidũ tẽperari: ſicut ⁊ calidum qð
dñatur in mixtis viuẽtibus: qꝛ vita cõſiſtit ĩ calido
for^{r}. ¶ Ad aliã cuꝫ dr̃. refrigeratio calidi aĩalis ⁊c.
cõceditur: ⁊ cum dr̃. aer eſt calidus: dico ꝙ eſt cali-
dus tẽperate: et qꝛ mediũ cõpatum ad vnum extre
morũ hꝫ rõnẽ alterius extremi: iõ aer põt tpare ca
lidũ aĩalis qð eſt excellẽti^{9} cal'm q̃ꝫ calidum aĩalis:
ideo non valet.

Qõ. X.

Conſequẽter querit: vtrũ q̃li-
tates mixtorum
cauſent ex q̃litatib^{9} ſimpliciũ el'ntoꝝ:
ar^{r} ꝙ nõ: qꝛ cã et effectus ſimul ſũt ⁊ nõ
ſũt: ſed qualitates el'ntoꝝ et mixtoꝝ nõ
ſunt ſimul. iõ ⁊c. maioꝛ pꝫ. z. phyſi. mi. pꝫ: qꝛ nõ ma-
nẽt ĩ mixtis: vt pꝫ p^{o} de gnõne: ⁊ iõ qualitates el'nto Tex. cõ. 37.
rũ nõ manebũt in mixtis. ¶ Itẽ nõ ens nõ eſt cau Tex. cõ. 84.
ſa entis: ſed q̃litates elemẽtoꝝ ſunt nõ entes in mi
xtis: ſicut et elementa: ergo non ſunt cauſa qualita
tũ exiſtẽtium in mixtis.

In oppoſitum eſt phs ĩ lr̃a: ⁊ ꝓbat rõe.
qꝛ p^{m} ĩ vnoquoqꝫ gene-
re eſt cã o^{m} alioꝝ: vt dr̃. z. me^{ce}: ſed q̃litates el'ntoꝝ
ſũt pᷓme qualitates: ergo ſũt cã o^{m} aliaꝝ qualitatũ.

Dicendũ eſt ꝙ aliquo mõ et inſtr̃al'r quali-
tates el'ntoꝝ ſunt q̃litates ſimpli
ces et excellẽtes: ſꝫ q̃litates mixtoꝝ ſũt mixte et re
dacte ad mediũ. ita ꝙ ſicut colores medy cauſant
ex cõmixtione ſuoꝝ extremoꝝ. ſ. albi et nigri: ita
q̃litates mixtoꝝ cãntur ex q̃litatib^{9} el'ntoꝝ: vñ ſic
ipm el'ntũ ẽ pᷓn^{m} alterationis p ſuas qualitates: ita
mixtũ eſt pᷓn^{m} ſuaꝝ opõnũ p ſuas q̃litates inſtr̃al'r:
cãl'r tñ p ſuã formã. ¶ Tũc ar^{r}. illud qð trãſmutat
mãm ad aliquã formã ẽ cã o^{m} ꝯñtiũ ad illã formã:
vt pꝫ p ꝯ^{rem}. 3. ce. et mũ. ſed trãſmutatio mãe ad for Com. 28.
mã mixti eſt p qualitates el'ntoꝝ: g^{o} qualitates ele-
mẽtorũ ſunt cã ſaltẽ inſtr̃alis qualitatũ mixtorum
q̃ cõſequunt ad formã mixti. ma. pꝫ. mi. ẽt pꝫ: qꝛ cũ
vnum elemẽtum agit in aliud per ſuas qualitates
tanq̃ꝫ per inſtr̃m: tunc qualitates el'ntoꝝ agentiuꝫ
in ſe inuicẽ reducuntur ad temperamentum: ⁊ tũc
in mã ĩtroducuntur forme mixti cũ ſuis diſpoſiti-
onibus ⁊ qualitatibus. ¶ Item hoc confirmatur:

quia illud eſt cauſa qualitatum mixtorum: qđ eſt cauſa remiſſionis: ꝛ temperamenti elementoꝝ: quia per illud temperamentum generatur mixtũ: ꝛ ad formã mixti cõſequũtur q̃litates mixti: ſꝫ q̃litates elitoꝝ ſunt hõi. ſalté inſtr̃aliter. ideo ꝛc.

Ad rõnes ad primã cũ dr̃ cã eſt effect⁹ ꝛc. veꝝ eſt cã in ꝯſeruãdo: ꝛ p̃ncipalis. modo volo ꝙ qualitates eľoꝝ ſolũ ſunt cã i fieri: ꝛ nõ ſũt cã p̃ncipalis: ſicut domificator eſt cã domus. ¶ Ad alia cũ dr̃. nõ ens ꝛc. dico ꝙ illud qđ ē nõ ens: prius tñ fuit ens: illud potuit fuiſſe cã in fieri alicui⁹ entis: ſicut pꝫ de domificatore mortuo reſpectu domus que eſt. ſic aũt eſt de qualitatib⁹ elementorum reſpectu qualitatum mixtorum: ideo non valet. Qõ. XI.

Conſequẽter q̃rit̃ circa opinionez empedoclis q volebat ꝙ qualitates locatoꝝ ꝯriabãtur q̃litatibus locoꝝ: ꝛ mutabantur ab eis p accñs. Et phs ſoluẽs opionẽ ſuam dicit ꝙ qualitates nãles ꝛ accñtales nõ ſũt eiuſdē rõnis: mõ opio empedo. habuit veritatē de q̃litatibus accidẽtalibus ꝛ nõ nãlibus. Jdeo querit̃: vtrũ ſint eiuſdẽ rõis. Ar^r ꝙ ſic: q2 ille forme que hñt eaſdẽ opõnes ſunt eiuſdẽ rõnis: ſed q̃litates naturales ꝛ accidẽtales ſunt hõi. iõ ꝛc. maior pꝫ: q2 opõ eſt finis forme. mi. pꝫ etiã: q2 opõ calidi eſt rarefacere ꝛ cõſumere humidũ: modo h opõ eſt virtus caliditatis ꝛ nãlis ꝛ accñtalis. ¶ Jtē i^c q̃litates ſũt eiuſdẽ ſpẽi ꝛ rõnis: q̃ eũdẽ ſenſũ imutãt ꝛ eodẽ modo: ſed he q̃litates nãles ꝛ accñtales ſũt hõi. iõ ꝛc. maior pꝫ in fine libri de ſenſu ꝛ ſenſato. in ſoľone p̃me qõnis: minor pꝫ: q2 imutãt ſenſum tactus ꝛ eodem mõ: ꝛ hoc pꝫ ad ſenſum. ¶ Jtẽ ille qualitates ſunt eiuſdẽ ſpẽi ꝛ rõnis: quaꝝ vna iuuat aliã: modo q̃litas accidẽtalis iuuat aliam: ſicut caliditas accidentalis iuuat caliditatẽ nãlẽ ad digeſtiõez.

Oppoſitum tñ dicit phs ſoluẽs opionem empedo. ꝛ ipm reprobãs i fine libri. Sicut dicit phs multotiẽs eẽ mixtũ aĩatũ hꝫ calm̃: ſed illud calm̃ eſt remiſſum nõ excellens: ſicut ẽ calidũ ignis: q2 q̃litates eľoꝝ manẽt i mixto i virtute ſolũ: ſicut ꝛ elemẽta quorũ ſunt q̃litates. q̃litates aũt naturales dicũtur ille q̃ ex p̃^a cõmixtione q̃litatũ eľoꝝ i mixto cauſantur: ꝛ cõſequuntur formã mixti i mixto. q̃litates aũt accñtales dñr q̃ i mixto itroducũtur ab extrĩſeco: ſicut ex labore introducit̃ caliditas vel ex alimẽto ſi ſit calm̃: vel ex cõtinẽte vel ex humoribus: ſicut caliditas febris: ꝛ cõplexio nãlis iudicatur penes p̃mas q̃litates nãles: que aũt reſultat ex qualitatib⁹ accñtalibus vocat̃ ꝯpľo acqſita ꝛ nõ nãlis: ꝛ ſm cõpľonẽ acqſitaꝫ aliq dicũtur ſanguinei q ſcdm cõplexionẽ nãlẽ dicũtur colerici. ꝛ eꝰ ſm phm: lꝫ ſm medicos cõplexio nõ poſſit mutari. .a.

Tunc dico ꝙ caliditates nãles ꝛ accidẽtales ſũt eiuſdẽ rõnis ꝛ ſpẽi: ꝛ ſũt ẽt eedẽ ſubo: ſꝫ tñ dñt rõne accñtali. Qꝛ ſint eedez ſubo pꝫ: q2 ambe q̃litates ſũt in aĩali ſicut in ſubo. iõ ꝛc. ẽt ſũt eiuſdẽ ſpẽi ꝛ rõnis. tuꝫ q2 eaꝝ eſt eadẽ opõ: vt argutũ fuit. tũ q2 eaꝝ eſt ꝙ ſenſus cognoſcitiu⁹ eodẽ mõ. tñ dñt rõne accñtali penes diuerſas habitudines ad diuerſas actiões q̃ nõ ſũt actiones eaꝝ niſi inſtr̃aľr. p ſe aũt ſũt actiones formarũ i quaꝝ virtute agũt: ꝛ hoc ſm iſtũ modũ: q2 qualitas accidẽtalis agit nõ directa ſꝫ exigẽtiam forme mixti: b ſꝫ q̃litas nãlis agit directa ad formã mixti: ꝛ ſcdm eius exigentiam: q2. n. qualitas accidentalis non eſt inſtr̃m forme mixti: ideo nõ agit ſcdꝫ exigẽtiã forme mixti: ſed ſcdm exigentiam continẽtis vel alteri⁹: vt caliditas cauſata ab ipſo continente inaĩato agit in humidum aĩati nõ ſcdm exigẽtiã forme aĩati: ſed ſcdm exigẽtiam forme ꝯti^{tis}. ita ꝙ q̃to cõtinẽs eſt calidius tãto plus attrahit đ humido aĩati: ſed caliditas nãlis eſt inſtrumentũ forme viui: ꝛ iõ nõ agit niſi ſm exigẽtiã forme viui. ¶ Tũc arguit̃. ille qualitates dñt rõne accidẽtali: quaꝝ vna agit directa ad formaꝫ mixti: ꝛ ſm ei⁹ exigẽtiã ꝛ alia nõ: ꝛ quaꝝ vna ꝯſeruat mixtũ ꝛ alia corrũpit: ſed qualitas nãlis ꝛ accñtalis ſunt hõi: vt dicit phs: q2 qualitas nãlis ex quo eſt iſtrumentũ forme mixti agit ſcdm eius exigẽtiam: vt dictũ eſt: ꝛ ipſum mixtuꝫ cõſeruat: ſed caliditas accidẽtalis: ſicut caliditas cãta a continẽte ipm corrũpit attrahendo humidũ ad exteriora: q2 iſto mõ ꝯ^{it} cor^o: vt dr̃. 4. metheo^r. ¶ Jtẽ ille qualitates dñt: quaruꝫ ſunt diuerſa p̃n^a. modo qualitatũ nãlium ꝛ accidẽtaliũ ſũt diuerſa p̃n^a: ſicut caliditatis nãľ ꝛ accidẽtalis p̃n^m eſt cõtinẽs: ſed caliditatis nãlis p̃n^m ꝛ cã eſt mã cũ forma: q2 mã ſuba cũ forma cã eſt o^m accidẽtiũ que ſunt in ea: vt dicit phs p̊ phyſi. t. c. 80.

Rõnes p̃cedũt vys ſuis: q2 p̊^e p̃bãt ꝙ nõ differãt ſm rõnẽ eẽntialẽ: ꝛ ſcdm ſpẽm vľ ſubo: ſed auctoritas phi: ꝛ rõ in oppo^m hñ p̃bant ꝙ dñant ſcdm rõnẽ accidẽtalẽ. Qõ. XII.

Conſequenter querit̃ adhuc circa opionez Empedo. vtrum qualitates loci ſint cõtrarie qualitatibus locati. arguit̃ ꝙ ſic: q2 qđ corrũpit alteruꝫ ꝛ trãſmutat eſt ei cõtrariũ mõ qualitates loci corrũpũt locatũ. iõ ꝛc. ma. pꝫ: quia oĩs corruptio per ſe eſt a contrario: vt pꝫ in lib. de cã lõgitudinis ꝛ breuitatis vite. mi. pꝫ. q2 h modo ꝯ^{it} mors que vocatur marcor p̃p extractionẽ humidi intrĩſeci a calido cõtinẽtis: vľ mors que vocatur extinctio. ¶ Jteꝫ illud eſt cõtrarium qualitatibus ipſius animati: cuius qualitates loci ſentiũtur ab aĩato ſenſu tactus. ideo ꝛc. ma. pꝫ. 2. de aĩa. t. c. 118. ſenſibile ſiľe nõ percipitur ſenſu tactus: ſed ſolũ p̃cipit qualitates excellẽtes: q2 tactus eſt i media p̃portione: vt pꝫ ad ſenſum. ¶ Jtẽ ſicut apparet p̊ celi ꝛ mũ. t. c. 8. mixtũ hꝫ locari ꝛ moueri ſecundũ elemẽtũ predominãs in ipſo. ¶ Tũc argr̃. illud cõtrariatur mixto qđ ꝯriatur qualitati eľnti p̃dñantis in ipſo: ſꝫ locus eſt hõi. iõ ꝛc. maior pꝫ. minor demr̃atur: q2 i terreſtrib⁹ terra dñatur. ꝛ mõ loc⁹ terreſtriũ eſt aer: ſed ꝯriatur terre i qualitatib⁹: q2 terra ẽ frigida ꝛ ſicca: ꝛ aer eſt calidus ꝛ humidus.

Oppoſitum dicit phs q dicit ꝙ qualitates loci non pñt eẽ ꝯrie q̃litatib⁹ nãlibus locati: ꝛ hoc dicit ꝯ Empedo. qui hoc poſuit: vnde dicebat: ꝙ q2 piſces ſũt calidiſſimi: iõ habitant in aqua que eſt frigida.

Opinio quorũdã đ iſta qõne fuit ꝙ eľnta pñt dupľr cõſiderari. vno mõ q̃tuꝫ ad ſuas formas ſubſtãtiales: ꝛ vt ſic vnum non cõtrariatur alteri: ſed ipſum conſeruat. alio modo quantuꝫ ad ſuas qualitates: ꝛ ſic contrariant̃: et vnum non locat alterum: immo ipſum corrumpit. ¶ Sed hec opinio non valet propter duo. primo: quia

a Jmo medici tenẽt mutationẽ ꝯpľonis poſſe fieri: ſicut pꝫ. 3. tegni. vbi docetur modus reducẽdi corpa: in q̃ reductõe corrũpit̃ oĩs actus: ꝛ nã ſicut hñ dixit pluſ q̃ cõmẽtator in illo loco.

b Alĩũ ſutiľr loquut⁹ ẽ doctõ in hac mã ꝙ q̃litas nãlis ꝛ accñtalis nõ dñt realiter ꝛ eẽntiaľr: ſꝫ ſolũ accñtaľr. pluralitas. n. entium eſt euitãda vbi apparentia ſaluari pñt. ſiľr cũ rect⁹ iudex đ q̃litatib⁹ tãgibilib⁹ ſit tact⁹: ꝛ ipſe nullaꝫ p̃cipiat dñam iter eas. qr̃ ꝛc. ꝛ ex h deducim⁹ nos de itẽtiõe Auero. ꝛ aꝝ. ẽt i. 2. de aĩa t. cõ. 41. ꝙ calor ignis ꝛ calor viuẽtis nõ dñt niſi accñtaľr ſicut inq̃t ibi cõmẽta tor đ calor̃ ignis ꝛ de calore febr̃ li. idẽ. n. calor vt dirigit̃ a diuerſis agẽtib⁹ ſortit̃ diuerſas denoĩatiões ꝛ diuerſas actiões. ꝛ p hoc nõbiľr đduco ꝙ ẽt calor eľtalis ꝛ calõ celeſtis ſt idẽ ſbo: ꝛ ſi auerroys i. 2. cap̊ de ſuba orbis dicat ꝙ dicũt̃ equoce hoc dꝫ itelligi i quãtũ hñt diuerſas actiões: vt a diuerſis agẽtib⁹ taľ calor dirigit ſic diuerſa noĩa ſortit̃: ꝛ diuerſas actiões. ꝛ ſic pꝫ tibi ſoľo ꝯdictionis i dictis ꝯmẽtatoris: ꝛ alexã. nã. 2. de gnõne ſup. t. c. 21. ꝛ ſup cõ. 15. canticoꝝ auicẽ. dicebat cõmẽtator ex ſnĩa alex. quã ibi imitatur: ꝛ. 4. celi. com. 32. ꝙ ignis q ẽ eľntũ eſt cã gnõnis. ꝛ tñ oppoſitũ dixit i. xij me. cõ. 18. ꝛ i. ij. cap̊ de ſba orbis ꝛ ẽt ipe aꝝ. in. ij. de gnõne animalium. c. 3. ſed iſta contradictio ſoluitur p id dcã: q2 idẽ calor: vt dicit⁹ a corpib⁹ celeſtib⁹ concurrit ad gnõnẽ mixtorũ ꝛ viuentiũ: vt aũt dirigit̃ a forma ignis: q2 vt ſic agit mere nãliter: ꝛ ſcdꝫ vltimũ đtutis ſue: vt ſic hꝫ producere mẽſuraꝫ caloris vltra q̃lꝫ mẽſurã conueniẽtem ipſis mixtis: ꝛ iõ dixit phus in. ij. de aĩa. t. cõ. 41. ꝙ ignis augmẽtũ i ifinitũ ẽ q̃uſ q̃ fuerit cõbuſtibile. calor igr̃: vt dirigit̃ a forma elemẽti nõ largitur gnõnẽ ꝛ vitã ſed corruptionẽ ꝛ mortẽ: ſicut late decľaui tibi h mõ ſup. ij. de generatione i illo t 21. 2. qr̃ ꝛc. et hoc pꝫ ubi error gẽuľ ſup p̃ria q̃rti ad principiuꝫ. vbi tenet ꝙ calor nãlis: ꝛ calor extrane⁹ ſũt due forme abſolute eẽntiaľr diſtincte.

forma nõ eſt p̄n^m ime^tum alicui^9 alterationis: ſicut nec op̄o̅nis:lꝫ ſit prin^m p̄n^lc:ſed magis qualitates.
❡ Tūc arguit̄.illa que ẜm p̄n^m imediatum locādi ꝯriatur ſcd̄m p̄n^m locādi cõtrariatur:ſed elementa ſcd̄m p̄n^m imediatū locādi ꝯriātur:ſicut penes grauitatē ꝛ leuitatē que ſūt imediatū p̄n^m locādi:ſicut ꝛ mouēdi:vñ p̄n^m imediatū mouēdi i elētis ē grauitas ꝛ leuitas:vel ſim^r. vt i elīs extremis vel i re^u: vt in elētis medyſ:ꝛ iõ ſunt p̄n^m imediatū locandi
❡ Itē pp aliud:q2 qñcūq3 aliq̄ duo ſic ſe hn̄t ſicut cā ꝛ effect^9 ime^lr:ſicut ſubꝫ ꝛ accn̄s cuicūq3 contrariat̄ vnū eorū eidē ſaltē repugnat alteꝝ:ſed elēta ꝛ q̄litates eoꝝ ſunt hꝫ. iõ ꝛc.ꝛ quantum ad q̄litates elētoꝝ:vt ipediūt elēta cõtrariātur:ḡ quātū ad ſuas formas ſaltē repugnabūt:ꝛ ita cū ſint repugnantia vnū locabit alterū:qḋ eſt incõueniēs. ❡ Aly autē ſunt ḡ d̄nt q̄ ipſa elēta hn̄t duas q̄litates.tñ hn̄t vnā q̄litatē in q̄ vnū cõuenit cū alio:vt pꝫ.2.de generatione:ſicut ignis ꝛ aer cõueniūt in caliditate:ꝛ d̄nt vel diſconueniūt i humiditate. Aly v̄o d̄nt q̄ elēta p̄nt dupl̄r cõſiderari vel q̄tū ad qualitatem i qua cõueniūt:ꝛ ſic vnū locat ꝛ conſeruat aliud. vl̄ q̄tū ad q̄litatē in qua d̄nt:ꝛ ſic vnū ꝯriatur alteri: ꝛ nõ locat ip̄m. Sed iſtud nõ v̄r veꝝ: q2 vt ipſi dicūt:lꝫ elēta habeāt cõtrarietatē i vna qualitate:cū ꝯria iuxta ſe poſita ſe corrūpāt:iõ ſe corrūperēt:ſed hoc eſt icõueniēs: q2 locus dꝫ eē cõſeruatiu^9 locati. iõ ꝛc. ❡ Aly vero al̄r d̄nt:ꝛ hec op̄io v̄r eē ꝓbabilioꝛ: q̄ ipſa elēta p̄nt dupl̄r ꝯſiderari: vno mõ q̄tuꝫ ad qualitates nāles eoꝝ.alio mõ q̄tū ad virtutem iſluxam eis a corꝑibus celeſtibus:ꝛ a tāta diſtātia ad orbē q̄ virtus d̄r eē for^lc in loco. Si cõſiderent̄ ꝑ modo ſic vnū corrūpit alteꝝ.ſi ſcd̄o modo: vt ſic vnū elētū locat alteꝝ ꝛ cõſeruat:ꝛ vt ſic elēta cõſiderata d̄nt a ſeipſis ꝑ modo acceptis rõne: lꝫ ſint eadē ſubo:ꝛ vt ſic q̄litates loci nõ ſūt ꝯrie q̄litatib^9 locati:q2 vt ſic vnū ē cõſeruatiuū ꝛ ꝓductiuū alterius:ꝛ diſpõnes nāles vt loci ſūt cū diſpõnibus locati:ꝛ pp hoc vult cõmētatoꝛ:q̄ q2 iſta virt^9 influxa eſt iſtis inferioribus a corꝑib^9 celeſtib^9:i illo:inſtāti in q̄ celū geſceret:ꝛ nõ influeret̄ eis iſta virt^9: corrūperētur oīa iſta iferiora.

Ad rationes ad ꝑmā cū d̄r. qḋ corrūpit ꝛc. verum eſt:vt ſic:ꝛ cum d̄r.locus corrūpit locatū.veꝝ eſt q̄tū ad ſuas q̄litates:tñ nõ q̄tū ad virtutē eis influxā a corꝑib^9 celeſtib^9:ꝛ pp hoc eſſet falla accidētis arguēdo ſic. aq̄ locat terrā:ꝛ aq̄ ꝛ terra in qualitatibus ꝯriātur:ergo cõtrarioꝝ vnū locat alterū:q2 accidit aq̄ eē contrariā terre ſcd̄m q̄ locat terrā. Per ideꝫ ſoluūtur omnes alie rationes.ideo ꝛc.

❡ Expliciūt q̄ones ſup librū de iſpira^ne ꝛ exſpira^ne.
❡ De morte ꝛ vita. Q̄ō. I.

Circa librū de morte ꝛ vita q̄ritur:vtrū ſcīa de morte et vita ſit nālis.Et v̄r q̄ nõ.q2 vnum ꝛ idē ē p̄n^m eiuſdē ꝛ vni^9:q2 ab vno nõ ꝓcedit niſi vnū:ſꝫ nā eſt p̄n^m vite:q2 nālia ꝓcedūt ad vitā:ḡ nā nõ eſt p̄n^m mortis:ḡ mors nõ eſt nālis: ꝛ ſi ſic:ḡ ſcīa de morte nõ ē nālis. ❡ P̄. motus nālis ē via i nām:ḡ ille mot^9 nõ ē nālis:q̄ nõ ē via i nāꝫ:ſꝫ mors nõ eſt via in naturaꝫ:q2 eſt cor^o nāe. ḡ ꝛc. ❡ P̄. ad qḋ aliq̄d tēdit nāl̄r ab illo nõ recedit niſi violēter: q2 ad illud nõ mouet̄ nāl̄r a q̄ recedit nāl̄r: ſꝫ ad vitā ē mot^9 nāl̄r:ḡ aliq̄d nõ recedit a vita nāl̄r:ſꝫ violēter. talis ē mors:ergo ꝛc.

In oppoſitū eſt ph̄s in iſto lib. diſtiguēs q̄ duplex ē mors nālis ꝛ violenta.ergo ꝛc.

Dicendum ꝑ.q̄ mors eſt nālis. ſcd̄o ex h̄ dōm q̄ ſcīa nālis eſt de morte ꝛ vita.^r R̄o ꝑmi eſt:q2 illud eſt nāle cui^9 p̄n^m eſt ab intra:q2 violētū eſt:cui^9 p̄n^m eſt ab extra nõ conferēte vim paſſo:ſed p̄n^m mortis eſt ab int^a:q2 eſt nālis rõne māe que intra eſt: ꝛ eſt in potentia ad eſſe ꝛ nõ eſſe.ḡ ꝛc. ❡ Itē in oī re nāli eſt actiuū ꝛ paſſiuum:q2 cal̄m ꝛ humidū:ꝛ illud humidū nāle cõtiᶜ cõſumit̄ a calido ꝛ ꝑdit̄:ꝛ q2 illud humidū eſt nāle mors eſt nālis. ❡ P̄.i qlibet ꝑte motus preter motū celeſtē eſt aliq̄d ꝑter nām:ꝛ aliq̄d ẜꝫ nāꝫ:q2 motus ꝑter nāꝫ nõ ē niſi ſit aliq̄d motū ſcd̄m nām : vt d̄r.2.ce.ꝛ mū. Sed quedā mors violenta eſt: vt pꝫ ad ſenſum : ergo quedam mors eſt naturalis. Tex.cõ.18.
❡ Eſt tñ itelligēdū q̄ nā d̄r de forma ꝛ mā:ꝛ q̄ forma ē duplex.q̄dā.n.ē forma itroducēda:ꝛ q̄dā abyciēda.ſi loq̄mur de forma abyciēda in morte:tunc mors ē ꝑter nāꝫ. Si aūt loq̄mur de form^a itroducēda i mā mors ē nālis:q2 ſp cor^e vni^9 eſt gnō alteri^9. Si āt loq̄mur de nā nālitate māe:tūc mors ē nāl̄: q2 mā ē qua res nālis poteſt eē ꝛ nõ eē:ſed tñ nõ d̄r nāl nāli^lc for^e:q2 for^a dat eē:mors aūt deſtruit eē.

Ad rõnes ad ꝑmā cū d̄r idem nõ ē p̄n^m niſi eiuſdē. veꝝ ē:ſꝫ nā nõ eſt p̄n^m vite:ꝛ mortis re^u eiuſdē:ꝛ iõ illa nā nõ eſt p̄n^m mortis q̄tū ad illaꝫ nām q̄ ē for^a abyciēda: ꝛ tu nõ ꝓbas de for^a itroducēda nec de mā:ſic mors ē nāl. ❡ Ad aliā.mot^9 q̄ ē via i nām ē nāl ꝛc. veꝝ ē:ſꝫ mors nõ ē ꝛc.d^o q̄ eſt veꝝ re^u for^e itroducende.lꝫ non reſpcū for^e abyciēde. ❡ Ad aliā cū d̄r ad qḋ aliq̄d mo^r ſ nāꝫ ab illo nõ recedit niſi ꝑ violētiā. veꝝ ē:ſꝫ ad vitā ē mot^9 nāl̄r ꝛc. d^o q̄ mors eſt nāl q̄tū ad mām ꝛ formā itroducēdā: ſꝫ nõ eſt nālis q̄tum ad formā abyciēdā:iõ rõ nõ valet. Q̄ō. II.

Conſequēter q2 dicit ph̄us q̄ q̄litates cor^m locatoꝝ maxie ſaluāt̄ i locis eoꝝ nālibus ex q̄ ēt remouet rõnem que v̄r mouere empedoclē q̄ dicebat aīalia aq̄tica eſſe calidioꝛa cāpeſtrib^9:ꝛ iõ dicebat q̄ iõ mouētur ad aq̄:vt reprimat̄ eoꝝ caliditas: iõ q̄rit̄: vtrū q̄litas aīalis ſit ꝯria q̄litatib^9 corꝑis nāl locantis illud:ꝛ ar^r q̄ ſic:q2 nihil ſentit̄ a ſenſu tact^9 niſi ſcd̄m q̄ ē ꝯriū ſibi ſicut cal̄m ꝛ frigidū nõ ſentim^9 ẜm excellētias ipſoꝝ:vt vult ph̄s.2.de aīa. Sꝫ aīalia exn̄tia i ſuis locis nālib^9 ſentiūt q̄litates locoꝝ ſic habitātia i aere ſentiūt q̄litates aeris:ꝛ habitātia i aq̄ q̄litates aq̄: ḡ q̄li^tes locoꝝ nāliū ſūt ꝯrie q̄litatib^9 ipſoꝝ locatoꝝ. ❡ Iteꝫ qḋ cor^r a b aliq̄ ꝯriat̄ ei:q2 oē qḋ cor^r a ſuo ꝯrio cor^r: vt vult ph̄s in de cā lōgi^nis ꝛ breuitatis vite: ſꝫ opꝫ aīalia:ꝛ alia corꝑa cõtēta in locis ſuis corrūpi a corꝑe cõtinēte ipſa:puta aq̄ ab aere:ꝛ aer ab igne. Sil̄r ꝛ aīalia a v̄tute q̄ ē i ipſo cõtinēte pp ꝯrias diſpõnes tēdūt ad cor^nem ꝛ mortē. iõ ꝛc. ❡ Itē aīalia n al̄r ſe hn̄t ad ſua loca nālia q̄ ſimplicia corꝑa ꝑ q̄ꝫ locū ipa locātur:ꝛ ꝑ q̄ꝫ motū ipſa mouētur.nõ.n.al̄r ſe hꝫ aīal vel corꝑ^9 mixtum aliquod ad ei^9 locum naturalem q̄ ad eius locum ſe habet aliquod elēm predominans in ipſo:nā qḋlibet mixtū hꝫ locuꝫ ꝛ etiam locum per nām elēti

Tex.cõ.25.

Tex.cõ.113.

predn̄antis in ipſo:ſed corpora ſimplicia ꝯ̄riantur locis ſuis nālibus ſm naturales eorū diſpōnes:cū eni aqua ſit in aere: ⁊ aer in igne:iſta cōtrarias diſ⸗poſitiões hn̄t iter ſe:vt manifeſtū eſt: q̄re q̄litates ipſoꝝ aīaliū ad ſua loca naturalia:⁊ qualitates ipſorum contrarietatem habent.

Oppoſitum arguit̄ nihil qd̄ eſt p̄n^m gnōniſ alicuius ꝯ̄riat̄ ei ſm diſpōneſ nāles vl̄ q̄litates ei⁹ nāles:ſed locus ſcd̄z ſuas diſ⸗poſitiones ⁊ q̄litates nāles eſt p̄n^m conſeruādi ⁊ generādi locatū.h̄.n.eſt nā loci ꝯſeruare ſaluare ⁊ cōtinere locatuz corpus:vt pz.4.phyſi. Et porphyri⁹ dicit ꝙ locus eſt p̄n^m gnōnis queādmodū ⁊ pater:

Tex.cō.49. quare q̄litates vnius nō ſūt ꝯ̄rie qualitatib⁹ alterius. ¶ Itē ſcd̄m illud ſcd̄m qd̄ aliqd mouet̄ ad alterū ſcd̄m illud nō cōtrariat̄ ei:q2 motus ad locū fit pp vnigeneitatē ⁊ ꝓportionē locātis ad locatū:puta aīal vel corpus ſimplex p qualitatē nālē mouet̄ ad locū ſuū nālē:quare corpus locatū ad ſuū locuz ꝯ̄rietatem nō hz ſcd̄m qualitates ſuas nāles. Hoc idē itēdit hic phs.dicit.n.ꝙ ināles diſpōnes īpoſſile eſt eē ꝯ̄rias locis nālibus.habitus autē ꝯ^it ꝯ̄rios eē.intēdēs per māles diſpōnes qualitates nāles:p habitus aūt qualitates accidētales.

Cōmēto. iiſ. Dixerunt qdaz ꝯ̄ commētatorē ſuper.z.de anima:ꝙ corpus locatum.puta aīal pōt dupl'r ꝯſiderari.vel ſcd̄z formā eius ſubalē:vel ſcd̄m qualitatē eius accidētalez que p ſe ⁊ īme^te cōſe^r formā eius ſubalē:ſicut ignis z^r pōt cōſiderari.vl̄ q̄ztū ad ei⁹ formā ſubalē:p quā ē illud qd̄ eſt:vel q̄ztū ad qualitates ꝯn̄tes que ſunt ſiccitas ⁊ caliditas.cōſiderādo corpus locatū ſcd̄m ſubalem formā ei⁹ ſic gnāt̄ ⁊ ꝯſeruat̄ in loco ſuo nāli: ⁊ corpus locās ⁊ locatū vnigeneitatē hn̄t:nec vnū eſt cōtrarium alteri. Si aūt corpus locatū cōſideret̄ z^o mō: ſic ipm ſcd̄z qualitates ſuas ꝯ̄riatur corpori locāti:⁊ q2 ꝯ̄ria ſe corrūpūt:iō hoc modo corpus cōtinēs agit in corpus cōtētū corrūpēdo ipſum ⁊ qualitates eius.Et ita dicimus h̄ duo loco ineſſe.vz.ꝙ generat ⁊ conſeruat ipm locatū.Item ēt ꝙ corrūpit ⁊ deſtruit.hoc.n.dicimus ineſſe pp p̄mū.ꝙ non corrūpat hoc ineſt ſibi pp ſcd̄m.vz.qualitates vni⁹ ſunt ꝯ̄rie qualitatibus alterius.Sed q2 qn̄cūq3 aliqua duo ſunt vnigenea qcquid proportionatur vni ⁊ alteri:ſicut.n.que vni ⁊ eidē numero inſunt eadē iter ſe erunt:⁊ q̄ vni ⁊ eidē numero ſūt eq̄lia iter ſe equalia erūt:ſic quecūq3 vni ⁊ eidē ſunt ꝓpor^lia vel vnigenea iter ſe ſūt ꝓpor^lia: q2 qdqd eſt ꝓpor^le vni ⁊ alteri;ſed forma nālis ⁊ q̄litas ꝯn̄s ipſam ſūt vnigenee ⁊ ꝓportionate:⁊ forma ad ſuā diſpōnē ꝯn̄tē compat̄ ſicut cā ad effectū:cui g̊ ꝓportionat̄ vnuz ⁊ alterū:ſaltē nō ꝯ̄riat̄ ſibi.ſi g̊ corpus locatū p formā ſuā ſubalē ꝓportionet̄ corpori locāti:nec ꝯ̄riatur ei:tūc nec qualitas eius naturalis qualitati corporis locātis poterit cōtrariari ſibi. ¶ P̄.ſcd̄m illud aliqd nō cōtrariatur alicui ſm qd̄ nāl'r mouet̄ ad illud.ſemp.n.qd̄ mouet̄ nāl'r ad aliqd: mouet̄ ad illud ſcd̄m hoc ꝙ eſt vnigeneū ſibi: ſed corpus locatū p diſpōnes nāles ꝯn̄tes formā ſuam mouet̄ ad ſuū locū nālem:puta terra p grauitatē deorſū:⁊ ignis p ſuā leuitatē ſurſum:ſic aūt corpora mixta p diſpōnes ſuas nāles mouētur ad ſua loca nālia:qr̄ manifeſtū ꝙ corpus locatū per qualitates eius naturales nō cōtrariatur locāti corpori. ¶ Itē illud per qd̄ aliqd mouet̄ ad locū naturalē qd̄ mouetur ad ipm eſt diſpō nālis eius: quare.n.mouetur aer ad concauū ignis non eſt alia cauſa: niſi pp leuitatē que eſt nālis diſpō ꝯn̄s formā ſuā:⁊ iō mouet̄ ad cōcauum ignis:q2 ꝓportionalē leuitatē iuenit ī loco illo:ſi g̊ aliqd p qd̄ locat p̊ aliqd id p qd̄ aliqd locatur p̊ ⁊ locatū opz eē ꝓpor^lia ⁊ nō hēre ꝯ̄rietatē:⁊ hoc ꝙ ſicut corpus locans locat p q̄litatem naturalē:⁊ hoc ſil'r locat̄ pp qualitatē ei⁹ nālē.manifeſtū eſt ꝙ opz vtraſq3 qualitates eē ꝓportio^les:⁊ nō habere cōtrarietatē. ¶ Item ꝯ^it arguere inſpiciendo modum agendi ⁊ patiendi: illud enim ſecundum qd̄ aliquid agit primo:⁊ illud ſcd̄m qd̄ aliqd agitur primo nō poſſunt eſſe cōtraria.Agit.n.aliqd p̊ ſm ꝙ eſt in actu.patitur aūt aliqd ſcd̄m ꝙ eſt in potentia.cōtrariū aūt ſm ꝓpriaz eius naturā nō eſt in potētia ad ſuū ꝯ̄riū:⁊ iō nihil agit̄ p̊ ſm hoc qd̄ ꝯ̄riuz: ſed magis ſm hoc ꝙ ꝓpor^le ſibi: ſed locus agit in corp⁹ locatū pri⁹ p diſpōnes ſuas nāles: puta ignis in aerē:⁊ aer in aquā:⁊ ſic deinceps.nō.n.ignis aer aqua ⁊ alia elnta agūt iuicē trāſmutādo ſe ſz ꝙ talia:ſed ſcd̄m ꝙ calida vel frigida ſicca vl̄ humida: vt dicit phs in libro de ſenſu ⁊ ſenſato:g̊ corpa locata agūtur a corpe cōtinente p q̄litates cōſil'es p̊:qr̄ manifeſtū eſt ꝙ ſi forme ſubales ipſoꝝ locantiuz: ⁊ locatoꝝ nō ſunt ꝯ̄rie:nec ēt qualitates nāles ipſorū. ¶ Dōm g̊ ꝙ ſicut in aīali inuenit̄ duplex qualitas.ſ.nālis:quā hz ex ꝓprys cōponentibus:⁊ qualitas accn̄talis quā hz ex accn̄ti:⁊ a cā extrinſeca: vt oſtēſum eſt pri⁹.Sil'r ī loco nāli aīaliū ⁊ ſimpliciū cor^m ꝯ^it eē duas q̄litates.vnā que ſeqtur vltimum cōtinentis vel corpis locantis ſcd̄m ꝙ locās eſt: ⁊ h̄ eſt diſpō nālis loci: p quā hz cōſeruare locatum: ⁊ eſt alia que eſt cā extrinſeca.corpus aūt locās ſm qualitatē nālē p quā agit in corpus locatū.p̊ continēs ipſum in tāta diſtātia ab orbe vnigenea ſunt:⁊ cōſil'ia q̄ztū ad qualitates nāles ipſorū:nec agit locus in locatū corrūpēdo ipm:nec trāſmutādo: ſed cōſeruādo:ſic aūt cōtrarietatem nō hn̄t in qualitatibus;ſed ſi cōſideret̄ corpus locās ⁊ locatū:q̄ztum ad q̄litates eoꝝ accn̄tales:ſic ꝯ^it ipſa eē ꝯ̄ria:⁊ vnū agere in aliud corrūpēdo magis q̄3 cōſeruādo:⁊ h̄ intēdebat phs cū dixit ꝙ habitus ⁊ diſpōnes ꝯ^it eē cōtrarias q̄litatib⁹ locorū ſcd̄m mām.iō ⁊c̄.

Tunc ad rōnes cū ar^r nihil ſentit̄ ſenſu tact⁹ niſi ſm ꝙ eſt ꝯ̄riū.dico ꝙ veꝝ eſt:ſimiliter.n.cal'm nō ſentimus.opz.n.ad ipſum ſentire ꝙ ſenſibile moueat ſenſuz: ⁊ ſic oīno ſil'e mouēs tm̄ opz eſſe aliud a moto:⁊ iterū receptiuū ſoni eſt abſonū ⁊ coloris abſcolor:vt dr̄.z.de aīa:⁊ iō tact⁹ ī nā nō hz qualitates quas ſentit:ſed p̊uatur ipſis: ⁊ Tex.com.7i.
cū dr̄ in mi.ꝙ aīalia exn̄tia ī ſuis locis ſentiūt q̄litates locoꝝ.dico ꝙ nō ſentiūt q̄litates nāles:ſz accidētales:⁊ iſte ſunt cōtrarie ⁊ nō ille:⁊ iō aīal ſentit eas:⁊ qualitates ille agūt ad cor^nem aīalis qualitates vero nāles minime:vn̄ ꝯ^it hoiem eſſe in tali cōtinēte ꝙ penitus qualitates cōtinētis nō ſentit remotis qualitatibus accn̄talibus:pp qd̄ aīal ſi aliq̄s q̄li^res ſentiat nō ſūt iſte q̄litates:⁊ iō ꝯ^tor ſupra z^m Cōmento.iiſ.
de aīa dicit ꝙ illud qd̄ ſentit̄ ab aīalibus de q̄litatibus locorū non eſt qualitas ſimplex ſz mixta.videlicet qualitas alia accidētalis. ¶ Ad ſecundam cum dicitur.qd̄ corrumpitur ab aliquo contrariat̄ illi.verum eſt ſi corrūpat̄ ab ipſo p̄mo:⁊ al'r in mi. ꝙ corpora contenta in locis ſuis corrumpuntur a qualitatibus acci^b⁹:ſed non a qualitatibus natu⸗

ralibus:vñ ſi locus nunq̃ȝ hēret aliq̃ȝ q̃litatē acci/
dētalē nũq̃ȝ ↄtingeret ꝙ per actionē ↄtinētis corrũ
pereť corpus locatũ. vtrũ aũt aliquo alio mõ corrũ
pi poſſit circũſcripta oĩ q̃litate innãli nihil ad pñs.
⁋ Ad aliã cũ dr̃. aĩalia nõ alio mõ ſe hñt ad corpo/
ra ſua nãlia q̃ȝ ſimplicia corpora. dupl'r põt ad h̃ rñ
deri. vno mõ interimēdo vnũ qð rõ ſupponit:nam
ſupponit ꝙ mixta ſint ĩ loco el'i predominãtis ĩ eis
qð tñ flm eſt:qꝛ ſicut cã ad cãȝ ſe hȝ ſic effectus ad
effectũ oȝ ſe hēre:nũc aũt grauitas ꝛ leuitas corpo
rũ ſimpliciũ ſe hȝ ad grauitatē ꝛ leuitatē cor^{m} mix/
toꝝ ſicut locus ad locuȝ. grauitas aũt corpoꝝ mix
toꝝ deficit a grauitate cor^{m} ſimpliciũ: qꝛ mixta nõ
ſunt grauia:niſi ꝑ nãm grauitatis ſimpliciuȝ: ſicut
nec calida nec frigida:q̃re locus nãlis corporis mi/
xti nõ eſt idē oĩno cũ loco nãli corporis ſimplicis:
vñ nec ei⁹ motũ nec locũ hȝ:ſed qꝛ q̃litas eſt magis
ꝓpinqua qualitati corꝑis alterius miſcibilis:ideo
motus ei⁹ eſt magis ꝓpinquus motui illius:ꝛ loc⁹
ēt ĩ loco:vñ ꝓ tãto dr̃ mixtũ moueri motu el'i ꝑdo/
minãtis in ipſo:nõ qð hēat oĩno motũ eundē cum
motu el'i:ſed ſicut dictũ ē. ⁋ Alio modo põt rñde/
ri: cũ dr̃ aĩalia nõ hñt ſe al'r ad loca ſua q̃ȝ ſimplicia
corꝑa. dico ꝙ hoc eſt veꝝ vno modo:ꝛ falſum alio.
Si.n. intelligať ſic ꝙ mixta eodem modo ſe hēant
ad loca nãlia cor^{m} ſimplicium:ſicut corpora ſimpli
cia ad ſua. Dõm ꝙ hoc eſt veꝝ:ꝛ cũ dr̃ in mi. ꝙ cor/
pora ſimplicia cõtrariãtur ſuis locis nãlibus ſcðm
diſpõnes ipſoꝝ. dico ꝙ ſi in corꝑibus ſimplicibus
cõſidereť locãs ꝼm ꝙ eſt ꝑ^{m} locans: ꝛ locatũ ꝼm ꝙ
eſt locatũ ꝑ: dðȝ ꝙ h̃ modo ↄ̃rietatē nõ hñt ĩ quali
tatibus ſuis;puta aer ꝼm cõuexum ſuum locatur ꝑ
ab igne. ignis aũt ſcðm concauũ ſuũ ꝑ locat aerem
mõ manifeſtũ eſt ꝙ iſto mõ ↄ̃rietatē non hēnt niſi
alia q̃litas acci^{lis} adueniat. ſi tñ cõſidereť aer ſcðȝ
hoc ſcðm ꝙ locať ꝑ:ꝛ ignis ſcðm id ſcðm ꝙ primo
locat manifeſtũ eſt ꝙ ſunt vnige^{a} ꝛ nõ ↄ̃ria ꝼȝ qua/
litates ipſorũ nãles:ꝑꝑ qð pħs ꝑ metheoroꝝ. dicit
ꝙ el'nta ſuis confinibus ſunt alterata adinuicē. ita
ꝙ ibi nõ ſunt pura ſed ꝑmixta. in cõfinibus eniȝ.i:
ſcðm vltima in quibus ſe tangũt:ſicut locus ꝛ loca
tũ vnũ alterať ad nãm alteri⁹:ꝛ ſic ē de igne ꝛ aere
ſic eſt de aqua ꝛ aere:vnde aer ꝼm vltimuȝ ꝼm qð
locat ipſam aquã plus hȝ de groſſicie q̃ȝ ſcðm ꝑtes
alias que remotiores ſũt ab ipſa aqua. eodē modo
ſe hȝ aqua reſpcũ terre. ſic g̊ mani^{m} ē ꝙ ↄſi^{do} ad q̃li
tates nãles. ꝑ q̃s el'a locãt ꝛ locãtur. mani^{m} ē ꝙ ipa
nõ ſũt ↄ̃ria:nec vnũ vt ſic agit ĩ alterũ corrũpendo.
ſed q̃ȝtũ ad diſpõnes ĩnãles accñtales que cõtigũt
ex aliqua cã extrĩſeca:ſic per hꝰ diſpõnes ↄ^{ir} ꝙ cor/
pus locãs agat ĩ corpus locatũ:lȝ nõ ſcðm ꝙ illud
eſt locãs:ꝛ illud locatũ ꝑ ꝛc̃. Qõ. III.

Queritur ↄſequenter qꝛ pħs reſu
mit quedã dicta pri⁹ in
lib. de aĩa:ꝛ ꝑ ꝙ aĩa exiſtit in q̃libet ꝑte
determinata:iõ q̃riť: vtrũ hoc ſit verũ.
ar^{r} ꝙ ñ ſit to^{a} ĩ q̃lȝ ꝑte: ſȝ ꝑs ĩ ꝑte:qꝛ illð
qð extēdiť extēſione ſubi q̃ȝti:nõ eſt totũ in quali/
bet ꝑte ei⁹:aĩa vegetatiua ꝛ ſenſitiua ſunt hꝰ. g̊ ꝛc̃.
⁋ Jtē ĩ fine libri de motib⁹ aĩaliũ:dicit pħs:ꝙ nõ
eſt neceſſe aĩaȝ eē ĩ qualȝ ꝑte corꝑis:ſed cũ exñte in
vna ꝑte alie ſunt apte nate viuere: qꝛ ei ſũt aduna/
te. exiſtimãdũ eſt aĩal eē ſicut ciuitatē bñ legib⁹ re/
ctã:qꝛ ſicut politia exñte bñ ordinata nõ hȝ monar
cham pñtem operationi cuiuſlȝ:ſed vnuſq̃ȝ opa/
tur ſcðm ꝙ eſt indictum a monarcha: ita aĩa non
eſt pñs cuilȝ ꝑti. Sed vni tantũ:alie tñ oꝑantur ꝼȝ
ꝙ ei ſũt adunate. ꝛ vt recipiũt ab ea influentiã. er/
go ꝛc̃. ⁋ Jtē ſi eēt tota in qualȝ ꝑte corporis nõ eſ/
ſet dare vnã ꝑtē ꝑ̃ncipaliorē aliã:ſed eēnt eque ꝑ̃n/
cipales. hoc aũt eſt flm:qꝛ ſicut in naui eſt vna ꝑs
ꝑ̃ncipalis:ita ꝛ in corꝑe. 5. me^{ce}. g̊ ꝛc̃. ⁋ Jtē ſi aliqð
corpus ſcðȝ ſe totũ ſit ĩ aliquo loco nãli:de illo nec
ſcðm ꝑtē nec ſcðȝ totũ ē aliq̃d extra illũ locũ: ergo
a ſil'i ſi aĩa ſit tota in qualȝ ꝑte nihil de illa nec ꝼm
ſe totã nec ꝼm ꝑtē eſt extra illã partē: g̊ aĩa nõ eſt to
ta in qualȝ ꝑte. ⁋ Jtē potētie aĩe fluũt ab eſſentia
aĩe: g̊ illud qð hȝ totã eēntiã aĩe dȝ hēre oēs ṽtutes
aĩe:et ſic in vna ꝑte aĩe eſſent omnes virtutes aĩe:
hoc aũt eſt falſum. ergo ꝛc̃. ⁋ Jtē qð hȝ totã aĩam
eſt aĩal. ſi ergo vna pars hȝ totã aĩam qð eſt veruȝ:
ſi tota aĩa eſt in qualȝ parte illa pars erit aĩal:qð ē
falſum. ergo ꝛc̃.

Oppoſitum dicit aꝝ. ꝙ aĩa tota videt in
oculo:ꝛ tota audit in aure: ꝛ
tota operať in qualȝ parte corꝑis:ꝛ hoc nõ eſſet ni/
ſi tota eēt ĩ qualȝ ꝑte corporis. g̊ ꝛc̃. ⁋ Jtē in q̃libȝ
ꝑte corporis appet aliqua opõ aĩe. g̊ ibi ē ſuba aĩe.
et ſi ſic:ibi eſt tota:qꝛ ſuba aĩe eſt indiuiſibilis: ꝛ ſic
aut nihil de aĩa eſt in illa parte:aut eſt ibi tota. non
eſt dr̃e ꝙ nihil:cum ibi ſit opõ aĩe:ergo ibi eſt tota
ſuba ꝛ eſſentia anime. ⁋ Jtē ſicut ſe hȝ albedo ad
ſuperficiē ita aĩa ad corpus qð perficit: ſed tota eſ/
ſentia:ꝛ qð q̃d eſt albedinis eſt in qualȝ parte ſuꝑ/
ficiei albe:qꝛ ibi nõ eſt alius color. ergo ꝛc̃

Ad qõnē eſt intelligēdũ ꝙ in aĩa cõſiderať
triplex tota^{tas}. vno mõ totalitas
q̃ȝtitatiua que ſibi debeť ꝑ accñs: qꝛ rõne ſubi q̃ȝti
qð perficit:et ſil'r de alijs formis q̃bus ↄtingit diui
ſibilitas a q̃ȝtitate. ⁋ Alia eſt totalitas virtualis:
qꝛ hȝ plures virtutes:alia eſt totalitas eſſentialis.
⁋ Tũc ſi qõ querat: vtrũ aĩa ſit tota ĩ qualibȝ ꝑte
loquēdo de totalitate q̃ȝtitatiua dðȝ ꝙ nõ:qꝛ illud
qð nõ extēdiť ſcðm extēſionē mãe quãte nõ eſt to/
tũ ſcðm q̃ȝtitatē ꝛ extēſionē in qualȝ ꝑte mãe:aĩa ē
hꝰ.ſ. vegetatiua et ſenſitiua. quare ꝛc̃. ⁋ Aliqui tñ
dixerũt ꝙ totalitas q̃ȝtitatiua nullo modo cõpetit
aĩe:nec ꝑ ſe nec ꝑ accñs:ſed hoc eſt falſum:qꝛ talis
forma.ſ. que nõ hȝ totalitatē quãtitatiuã nec per ſe
nec ꝑ accñs reꝑitur in ĩdiuiduo exñte ſub vna ſpe/
cie ſolũ:qꝛ m'ltitudo numeralis cauſať ex diuiſiõe
q̃ȝtitatis: vt pȝ. 3. phyſi. q̃re illi que inueniť in pluri Tex. cõ. 59.
bus ĩdiuiduis cõpetit ꝑ accñs diuiſio quãtitatiua.
Sed ſi qõ querat de totalitate virtuali et potētia/
li:prout aĩa dr̃ quoddã totũ ad ſuas virtutes:dðm
ꝙ nõ:qꝛ nõ oēs potētie ſunt in qualȝ parte: vt virt⁹
viſiua non eſt in pede aut hꝰ: nec eſt dðm ꝙ ibi ſit
virtus ꝛ nõ opõ ꝑꝑ defectuȝ organi:ſicut aliqui di/
xerũt ꝙ in qualibet parte eſt quelibet virtus. non Tex. cõ. 45.
tñ ibi ſunt omnia organa:qꝛ vt dicitur. 3. de anima
nã nõ abundat in ſuperfluis nec deficit in neceſſa
rijs:imo vt ibi dicit themiſtius nã equaliter cauet
vtrũq̃ȝ:et tñ iſta cõtingerent ſecundũ eos:vnde nã
dedit virtutem illi parti que ſic eſt complexiona/
ta:ꝙ per eam poteſt expleri operatio illius virtu/
tis:modo non quelibet pars ita eſt complexiona/
ta:vt per eam poſſit operatio viſiua expleri: quia
debet eſſe aquea a dominio. ꝛ hoc non eſt in quali/
bet parte corporis. ſed ĩ pupilla: nec quelibet pars
eſt aerea a dominio:ſicut reqriť ad auditũ:ꝛ ſic nõ

quelibet pars eſt ita cōplexionata: vt per eā poſſit expleri quelibet opatio cuiuſlibet potētie anime: q̄re in q̄libet pte nō eſt poª quelȝ aīe. ¶ Si aūt qō querat de totalitate eētiali ſiue de totalitate ſm eētiā: dōm q ſic: qꝛ totū qō qd eſt aīe eſt in qualȝ pte corpis: ſicut totū qō qd eſt hoīs eſt ī quolȝ ſuppoſito: et albedo q̄tū ad totū qō qd eſt ſuū inuenit̄ in qualibet parte ſuperficiei.

Ad rōnes ad p̄mā dōm q bn̄ ꝓbat de totalitate quātiᵘᵃ: et hoc conceſſū eſt. ¶ Ad aliā dōm. q nō loqtur ibi de aīa ſm ſuā ſubaȝ: ſed ſm poᵃᵐ motiuā: et hoc mō eſt in corde: et alie ptes mouent̄ inq̄tum ſunt ſibi adnate. ¶ Ad aliā dōm. q vna ps nō dr̄ p̄nᵐ: qꝛ hēat totā ſubam aīe et alia n̄. Sȝ qꝛ hȝ p̄ncipᵉᵐ v̄tutē et poᵃᵐ: et h̄ ē coꝛ ſȝ ph̄m: qꝛ ibi eſt p̄nᵐ ſenſitiuū: et p̄nᵐ nutritiuum: et principiū motiuū. medici aūt dn̄t q q̄tuoꝛ ſunt ptes p̄ncipales. ſ. cerebrū coꝛ epar: et teſticli. ¶ Ad aliā dōm q oē bn̄s aīam ſeorſū et diuiſim eſt aīal. ſi tn̄ hēat cōiūctim et nō ſeparatim nō opȝ. mō partes aliquę exn̄tes in toto habēt aīam ꝯiūctim: q̄re nō opȝ q ſint aīalia. ¶ Ad aliā dōm q corpus aliqō duplr̄ pōt cōſiderari: aut inquātū eſt hoc aliqd ſignatū hic et nūc: aut q̄tū ad qō qd eſt corporis. ſi p̄ mō: ſic corpus exn̄s in vno loco nihil hȝ de ipō in alio: ſi ſecundo mō ſic corpus bn̄ eſt in alio loco: qꝛ qō qd eſt corpis eſt in quolȝ corpe pticulari: ſic etiam eſt ī ꝓpoſito: qꝛ aīa cōſiderata q̄tum ad ſuū qō qd eſt nō ſolū eſt in vna pte corpis: ſed in qualȝ pte. ¶ Ad aliā dōm. q nō oȝ q quelȝ ps habeat oēs potētias: qꝛ potentie fluunt ab eſſentia anime ī pte que ſic eſt cōplexionata q anima poſſit exercere operationem ſuam per illam: modo non quelibet pars eſt huiꝰ. quare et c.

Qō. IIII.

Conſequenter querit̄: vtrū oē coꝛˡᵉ de neceſſitate coꝛrūpat̄. vr̄ q nō: qꝛ qō de neceſſitate exiſtit nō coꝛrumpit̄: qꝛ vt dr̄ p̄ ce. et mun. neceſſariū ē qō ſemp fuit et
T.c.121. et 122 ſemp ē et ſemp erit: ſed qō eſt coꝛˡᵉ ſemp exiſtit: qꝛ ē neceſſariū q illud qō eſt coꝛruptibile exiſtat dum eſt coꝛruptibile: g̃ de necītate exiſtit: g̃ coꝛˡᵉ nō coꝛʳ de neceſſitate. ¶ P̄. qn̄ maioꝛ ē v̄tꝰ ꝯſeruātis q̄ v̄tꝰ coꝛrūpētis tale nō coꝛʳ: ſȝ v̄tꝰ ꝯſeruās coꝛˡᵉ ē maioꝛ: qꝛ ē v̄tꝰ p̄mi p̄ncipij q̄ ē īfinita q̄ v̄tus coꝛrūpētis q̄ ē calidū qō ē finitū. g̃ et c. ¶ P̄. ignis ī ꝯcauo oꝛbis lune coꝛˡⁱˢ ē: et q̄dā terra ī cētro terre coꝛˡⁱˢ eſt: et tn̄ d necītate nō coꝛʳ: qꝛ qcqd coꝛʳ a ꝯrio coꝛʳ: ſȝ terra ſaltē ī cētro terre nō hȝ ꝯrīū: nec ignis ī cōcauo oꝛbis lune: et tn̄ vtrūq̄ ē coꝛˡᵉ: g̃ nō oē coꝛˡᵉ de neceſſitate coꝛrumpetur.
Tex. cō. 120. et 124. ¶ In oppᵐ eſt ph̄s hic et in primo ce. et mun.

Dicendū q oē coꝛˡᵉ de neceſſitate eſt coꝛˡᵉ:
Tex. cō. 17 qꝛ cuiuſlibet potentie paſſiue coꝛrn̄det poᵃ actiua: vt dr̄. 5. meᶜᵉ. g̃ p̄nte actiuo et paſſiuo fit actio de neceſſitate: ſed ī coꝛruptibilibus eſt potentia actiua et paſſiua: g̃ qn̄ approximata erunt iſta de neceſſitate coꝛˡᵉ coꝛrumpet̄. ergo et c. ¶ P̄. ſi oē coꝛruptibile nō coꝛʳ de neceſſitate: ergo ſemper poſſet eē: et qꝛ ex q̄ coꝛˡᵉ eſt non ſemp hȝ eē: et ex alia pte ponit̄ ſemp eē. g̃ ſimul in eodē tpe hēbit eſſe et nō eē: ſed hoc eſt ipoīe: g̃ oē coꝛˡᵉ de neceſſitate coꝛrūpet̄. ¶ P̄. illud qō hȝ p̄nᵐ p qō de neceſſitate pt eē et nō eē: illud de neceſſitate coꝛrūpit̄: ſed eē coꝛˡᵉ hȝ p̄nᵐ p qō ſe hȝ ad eē et nō eē: qꝛ hȝ māꝫ que pōt eſſe et non eſſe: vt dr̄. 7. meᶜᵉ: ergo et c. ¶ Sed eſt intelligendū q vt dr̄ circa fineȝ p̄mi periarmenias duplex eſt neceſſariū. ſ. ſimplr̄ et ex ſuppōne. neceſſariū ſimplr̄: vt hō ē aīal: neceſſariū ex ſuppōne: vt ſoꝛ. currit neceſſario dū currit. Ita in ꝓpoſito coꝛˡᵉ de neceſſitate coꝛrūpetur ex ſuppōne. ſ. q exiſtat et ſit coꝛruptibile.
Tex. cō. 22.

Ad rōnes ad p̄mā illud qō ſemp hȝ eſſe et c. cōcedit̄: et cū arguit̄ coꝛˡᵉ ſemper hȝ eē: falſum eſt: et tu ꝓbas: qꝛ qō eſt coꝛˡᵉ de neceſſitate exiſtit: veꝛ eſt qn̄ eſt: ſed qꝛ hȝ potētiā ad nō eſſe: ideo de neceſſitate coꝛrūpet̄ poſtea. ¶ Ad aliam. qn̄ maioꝛ eſt v̄tus et c. veꝛ eſt qn̄ virtus ꝯſeruatiua īmeᵗᵃ eſt maioꝛ: et cū arguit̄ maioꝛ eſt v̄tus cōſeruatiua et c. dico q v̄tus ꝯſeruātis īmeᵗᵉ n̄ ē maioꝛ q̄ virtus coꝛrūpētis: imo maioꝛ ē v̄tus coꝛrūpētis. iō et c. ¶ Ad aliā. ignis in cōcauo oꝛbis lune et terra ī cētro et c. dn̄t q̄dā q ignis in cōcauo oꝛbis lune nō coꝛʳ: lȝ ſit coꝛˡⁱˢ: qꝛ nō hȝ ꝯrīū: ſed hoc ē fl̄m: qꝛ cuilȝ potentie actiue coꝛrn̄det paſſiua: et eꝯ: et iō coꝛʳ ex q̄ coꝛˡⁱˢ eſt: et dicis q nō hȝ ꝯrīū: et oē qō coꝛʳ a ꝯrio coꝛrūpit̄: dico qꝛ p̄ ce. et mū. dicit ph̄s q p̄ᵐ eſt a q̄ celū
Tex. cō. 100. et tota nā̄ depēdet: et īferioꝛ mūdus ſupioꝛi cōtiguatur: vt oīs virtus gubernet̄ inde: vt dr̄ in p̄nᵒ libri metheoꝛoꝝ: vn̄ quedaȝ eſt virtus infrigidatiua: et quedā calefactiua et rarefactiua: ſed īfrigidatiua et cōdēſatiua coꝛrūpit ignē in concauo oꝛbis lune: qꝛ ex illa virtute ꝯdenſat̄ ignis: et coꝛrūpit̄: [illegible] ꝯtuis nō hēat ꝯrīū foꝛʳ. tn̄ virtute hȝ ꝯrīū. ita terra ī centro meᶜᵉ virtute rarefactiua pōt rarefieri et rarefactio coꝛruptio eſt terre: et ita ī fine tranſmutationis hȝ illa terra: vel ēt ignis ille eē ſub foꝛma: et ē ī loco contrarij elementi.

Qō. V.

Queritur cōſequēter: vtrū moꝛs et vita attēdant̄ ex pte aīe vel ex pte coꝛpis: et vr̄ q ex pte aīe: quia vt dr̄. 2. de aīa: aīa eſt quo viuimus ſentimus et intelligimus: et hoc idē dicit ph̄s
Tex. com. 18. prius hic q viuere eſt habitus aīe reſpectu coꝛporis. g̃ et c. ¶ P̄. actus ſecūdus attēdit̄ magis ex pte aīe: qꝛ ꝓcedit ex p̄ q̄ ex pte coꝛpis: ſȝ viuere actus ſcōs eſt. g̃ et c. ¶ P̄. illud q̄ poſito ponit̄ vita et remoto remouet̄ vita ex pte illius attēdit̄ vita: ſȝ poſita aīa ponit̄ vita et remota aīa remouet̄ vita. ergo et c.

In oppoſitū eſt ph̄s h̄ q aſſignat moꝛtē et vitā ex pte coꝛpis: et ideȝ fac̄ ī lib. de cā lōgiᵗⁱˢ et breuitatis vite.

Dicendū q de viuere nos poſſumꝰ loq duobꝰ modis: vno mō de viuere abᵗᵉ: alio mō d viuere. ī. de lōgitudie vite. Si q̄rat qō ex pte cuiꝰ attēdit̄ viuere abᵗᵉ. dᵒ q ex pte aīe. Sȝ ſi q̄rat de viuere. ī. de lōgiᵗᵉ vite. dᵒ q attendit̄ ex pte coꝛpoꝛis. Rō p̄mi ē: qꝛ ex pte illiꝰ attēdit̄ vita abᵗᵉ quo poſito p ſe ponit̄ p ſe viuere: et quo remoto p ſe remouet̄ p ſe viuere: ſed poſita aīa p ſe: ponit̄ p ſe viuere: et remota aīa remouet̄ p ſe viuere: qꝛ aīa ē foꝛᵃ coꝛpis. g̃ et c. Rō ſcdi eſt: qꝛ ex parte illiꝰ attēdit̄ lōgitudo vite ex pte cuiꝰ ē ꝯrietas: qꝛ oē qō coꝛʳ a cōtrario coꝛʳ. Sȝ ex pte coꝛpoꝛis ē ꝯrietas: et h̄ quātū ad ſuas diſpōnes q̄ ſūt calȝ frigidū hūidū et ſiccū: et nō inq̄tū eſt ſuba: ſȝ ex pte coꝛpis eſt ꝯrietas: g̃ ex parte coꝛpoꝛis attenditur vita et moꝛs: quia anima eſt ī coꝛpoꝛe nō quocūq: ſed diſpoſito. 2. de aīa. Sȝ
T.c.24. et 26 iſte diſpōnes qbus diſponitur coꝛpus que ſunt calidū frigidū et c. attēdūt̄ ex pte coꝛpoꝛis: qꝛ ſi coꝛpus

ſemꝑ eēt in eadē diſpōne ſemꝑ maneret aīa ⁊ vita: ſed q̄ꝛ nō eſt ſemꝑ in eadē diſpōne: iō non ſemꝑ manet: ſed q̄ꝛ aīa ſemper remanet in eodez ſtatu. iō ex ꝑte ei⁹ attēdit̄ lōgitudo vite: ſed ex ꝑte corꝑis: q̄ꝛ ī quo plus eſt de ſpū lōgius viuit: q̄ꝛ vbi paucitas ſpiritus eſt mors nālis eſt: ſed vbi multū de ſpiritu ē mors violēta ē. ¶ Sꝫ alicui videret̄ eē falſū quod dr̄ de ſpiritu: q̄ꝛ ſpirit⁹ nō eſt pars aīe nec corporis: ergo nō eſt cā lōgitudinis ⁊ breuitatis vite. ¶ P̄. ſpūs cātur ex nutrimēto: ſicut ſanguis: ſed ſanguis nō eſt pars aīalis: ğ nec ſpūs. ¶ Itē calm̄ eſt cauſa ſpūs: ergo calm̄ magis facit ad longitudinē vite q̄ꝫ ſpūs. ¶ D° ꝙ ſpūs ē cā vite q̄ꝫtū ad lōgitudinē vite: q̄ꝛ qͦ eſt delatiuū vite ⁊ caloris facit ad lōgitudinē vite: ſed ſpūs eſt huiꝰ: vt de ſe manifeſtuz eſt. ergo ⁊c̄. ¶ Et qn̄ tu dicis ꝙ nō eſt pars ⁊c̄. dico ꝙ lꝫ nō ſit ꝑs: tn̄ facit ad lōgitudinē vite: q̄ꝛ eſt delatiuum vite. ideo ⁊c̄.

Ad rationes ad primā cū dicit̄ aīa eſt quo viuimus ⁊c̄. veꝝ eſt p̄ncipal'r ⁊ ab^te: ſed tn̄ lōgitudo vite eſt ex ꝑte corꝑis q̄ꝫtum ad eius diſpōnes: q̄ꝛ ſi eēt ſemꝑ ī eadē diſpōne ſemper maneret. ¶ Ad aliā dico ꝙ p̄ncipaliter attenditur ex ꝑte aīe: ſed q̄ꝫtū ad diſpōnes attēdit̄ ex ꝑte corporis. ¶ Ad aliam. illud quo poſito ⁊c̄. verū eſt de viuere ab^te. Sed tn̄ q̄ꝫtuz ad lōgitudinē vite attēditur ex parte corporis. Qõ. VI.

C**Onſequēter** querit̄: vtrum calidū ſit principium vite. ar^r ꝙ non: q̄ꝛ qͦ corrūpit humidū nō eſt p̄n^m vite: q̄ꝛ vita nō ſolū conſiſtit in calido: ſed ēt in humido: ſed calm̄ corrūpit vel cōſumit hūidū. ꝑ ph̄ꝫ h̄. ğ ⁊c̄. ¶ Et cōfirmat̄ rō: q̄ꝛ ſi calꝫ eēt cā vite: tūc maxīe calꝫ viueret maxīe: ſed hoc eſt flꝫ: q̄ꝛ colerici breuis vite ſūt: q̄ꝛ ſunt magis coitiui. ğ ⁊c̄. ¶ P̄. qͦ eſt p̄n^m putrefactionis nō eſt p̄n^m vite: q̄ꝛ oēs corruptiōes terminantur ad putrefactionem: ſed calidum eſt principium putrefactionis. ergo ⁊c̄.

In oppoſitum ē ph̄s. ¶ Dōꝫ ꝙ calidū eſt cā vite: vn̄ notādū ꝙ in eadē ꝑte in qua eſt p̄n^m nutritiuū in eadē eſt calidū: q̄ꝛ digeſtio eſt me^te calo͛: ⁊ in eadē parte eſt p̄ncipiū ſanguinis ⁊ p̄n^m venaꝝ que ſūt vaſa ſanguīs: ſed iſta pars eſt cor: ergo in corde p̄ncipal'r eſt calꝫ. Ex hoc dico ad qōnē ꝙ calidū eſt principiū vite: q̄ꝛ mors ⁊ vita opponūtur: ergo qͦ ꝑ ſe cōpetit morti: huius opp^m cōpetit vite: ſed frigiduꝫ ꝑ ſe cōpetit morti: cuius ſignū eſt: q̄ꝛ moriētia oīa ſunt frigida: ğ calidū cōpetit vite: ğ ⁊c̄. ¶ P̄. viuētia nō poſſūt viuere ſine nutrimēto: ergo qͦ eſt cā quare nutrimētū digeritur h̄ eſt p̄ncipiū vite: ſed illud eſt calidū: q̄ꝛ aīa digerit me^te calido: ergo cā vite p̄ncipal'r eſt aīa: ſed īſtrumētal'r calidū eſt cauſa vite.

Ad rōnes ad p̄mā cū dr̄ illud qͦ corrumpit humidū ⁊c̄. veꝝ eſt p̄ ⁊ ꝑ ſe: ⁊ cuꝫ dr̄. calidū ⁊c̄. d° ꝙ nō eſt veꝝ: ſed agit in humidum nutrimētale: ⁊ agēdo ī illud patit̄ ⁊ debilitat̄: ⁊ ex ꝯn̄ti agit ī hūidū radi^le: ⁊ ita ꝑ accn̄s ꝯſumit humidū radi^le ⁊ ꝓpriū. ¶ Ad aliaꝫ ſi calm̄ eēt p̄n^m vite: tūc maxime ⁊c̄. cōcedo: ⁊ cum dr̄ colerici ⁊c̄. dico ꝙ maxime ⁊ diutius viuerēt ſi eēt humidū eorū ſufficiens: ⁊ eſſent longe vite. ¶ Ad aliam. qͦ eſt principiū putrefactionis ⁊c̄. dico ꝙ hoc eſt caliditas aliena ⁊ non ꝓpria caliditas. iō ⁊c̄. Qõ. VII.

Q**Ueritur** cōſequēter: vtrum aliqͦ mixtū ex q̄tuor elemētis poſſit eē frigidiſſimū. vr̄ ꝙ ſic. ꝑ ph̄m in fine q̄rti metheo͛. vbi dicit ꝙ illud qͦ eſt cōpactū valde maxime frigidū: ſꝫ aliq̄ corꝑa valde compacta ſunt cōpoſita ex quatuor q̄litatibus. ğ ⁊c̄. ¶ P̄. illud ē frigidi⁹ ī q̄ ſūt pl'es cāe frigiditatis: q̄ꝛ ſimplex hꝫ ſolum vnaꝫ formā vel q̄litatē: ſꝫ mixtū hꝫ terrā aquā ⁊c̄.

In oppoſitū eſt ph̄s dicēs ꝙ quelibꝫ ꝑs aīalis hꝫ caliditatē nālem.

Dicendum ꝙ nō eſt aliqͦ corpus frigidiſſimū mixtū ſimpl'r: q̄ꝛ: vt dr̄. 4. ce. ⁊ mun. qͦ eſt frigidiſſimū acci^r vel reſpectu omniū vel reſpcū quorūdā: vn̄ non eſt aliqͦ frigidiſſimū re^u oīuꝫ ſim^r: ſed reſpcū q̄rūdā ē aliqͦ frigidiſſimū: vt caput inter oēs ꝑtes eſt frigidiſſimū: vn̄ qn̄ querit̄ vtrū ⁊c̄. dico ꝙ nō ſimpl'r: q̄ꝛ illud nō eſt frigidiſſimū cuius frigiditas tēperat̄ ꝑ caliditatē: q̄ꝛ ex q̄ eſt mixtū hꝫ ēt caliditatē. ¶ P̄. illud nō eſt frigidiſſimuꝫ cuius qualitates ſunt medie: ⁊ bn̄ dico q̄litates ī plurali: q̄ꝛ hn̄t duas: ⁊ ꝑ vnā agūt: ⁊ ꝑ aliā patiūtur: ⁊ iſte ſunt medie īter calꝫ ⁊ frigidū humidū ⁊ ſiccū: q̄ꝛ extrema ſunt ꝯ̄ria: q̄ꝛ maxime diſtant abinuicē: ſed q̄litates cōpoſitoꝝ medie ſūt. ğ ⁊c̄. h̄ tn̄ eſt veꝝ ī reſpectu: ſed nō ſimpl'r. T.com.26.

Ad rationes ad p̄mā cū dr̄ ꝙ ph̄s dic̄ ⁊c̄. dico ꝙ hoc eſt veꝝ ī habitudine: ⁊ reſpcū ad alterum: ſed ſimpl'r ⁊ ab^te non ⁊c̄. ¶ Ad aliā: illud ē frigidiſſimū qͦ hꝫ pl'es ⁊c̄. veꝝ ē niſi tēperet̄ ꝑ caliditatē: ⁊ cū dr̄ pl'es ⁊c̄. veꝝ ē tn̄ ſūt tꝑate ꝑ caliditatē: iō rō non valet. Qõ VIII.

C**Onſequenter** q̄rit̄: vtrū caliditas nālis: ⁊ caliditas accn̄talis ſint eadē: vr̄ ꝙ ſic: q̄ꝛ q̄ꝝ ē eadē oꝑō illa ſūt eadē: ſed caliditatis nālis ⁊ accn̄talis eſt eadeꝫ oꝑō. ğ ⁊c̄. ma. pꝫ. q̄ꝛ oꝑō arguit formā. mi. pꝫ: q̄ꝛ oꝑō cal'itatis ē ſubtiliare ⁊ calefacere: ⁊ hec eſt oꝑō vtriuſq̄ꝫ caliditatis. ¶ P̄. illa ſunt eadē que ſenſus tactus iudicat eē eadē: ſed ſenſus tactus iudicat caliditatē naturalē ⁊ accn̄talē eē eādē caliditatē: q̄ꝛ īmutationē eādē faciūt ī ſenſu tactus. ergo ⁊c̄. Conſimilis qõ fuit ēt adducta ſupra.

Oppoſitum arguitur. illa que ſūt a diuerſis cauſis ſūt diuerſa: q̄ꝛ cauſa ⁊ effectus proportionantur: ſed caliditas nālis: ⁊ accn̄talis ſūt a diuerſis cāis: q̄ꝛ nālis a cā ītrinſeca accidētalis a cauſa extrinſeca. ergo ⁊c̄.

Dicēdum ꝙ ſunt idē ſubo: ⁊ dr̄nt rōne: ⁊ ꝑ modū agēdi. ¶ Tūc eſt ītelligēdū ꝙ in vnoq̄ꝫ mixto eſt q̄litas media ſiue mixta: q̄ꝛ miſcibilia ſūt ī mixto v̄tute: ⁊ ſm̄ q̄litates remiſſas q̄ reducunt̄ ad vnā ꝓportionē: ⁊ talis dr̄ q̄litas mixta. ¶ Itē ī eodē mixto p̄ter caliditatē nālē eſt alia caliditas accn̄tal' q̄ ē ex motu ⁊ labore. ¶ His viſis appꝫ ꝙ cal'itas nālis ⁊ accn̄tal' ſūt eadē ſb̄o q̄ꝛ q̄ꝝ ē idē receptiuū illoꝝ ē ideꝫ ſubm̄: ſed cal'itas nālis ⁊ accn̄talis ē idē receptiuuꝫ: q̄ꝛ aīal. ğ eoꝝ eſt idē ſubm̄. ſ. aīal. ¶ Itē ſūt idē: q̄ꝛ eoꝝ ē eadē oꝑō ⁊ īmutatio. Eſt tn̄ notādū ꝙ vna īmutatio nō ſuffic̄ ad vnitatē obi. ſed req̄rit̄ ēt ꝙ vno ⁊ eodē mō īmutēt ſenſū: vt pꝫ de albo ⁊ nigro: q̄ vna īmutatione īmutāt ſenſū viſus: ſꝫ n̄ eodē mō: ⁊ iō n̄ ſūt vnū obꝫ. ſꝫ cali^tas nālis ⁊ accn̄tal' īmutāt tactū eadē īmuta^ne ⁊ eodem modo. ğ ⁊c̄. Dr̄nt tn̄ ratione: q̄ꝛ dr̄nt ī mo

...ellem vt mihi declaraſſes quō ſpūs eſt delatiu⁹ vite: vel. n. tu accipis vitā ꝓ actu ꝑ̄i. ꝑ ipſa aīa ſicut ſūpſit ph̄s vitā ī. 2. de aīa. in textu cō. 37. ⁊ ſi ſic pꝫ ꝙ vita per ſpūm nō pōt deferri. aīa. n. non defert̄ ō loco ad locū ꝑ ſpūm. vel ... ſumis vitaꝫ ꝓ actu. 2. ⁊ ꝓ ipſis oꝑōnib⁹: ⁊ ſic cū tales oꝑationes ſint accidētia. ac accidēs aūt nō deferit̄ ō ſubo ī ſb̄ꝫ: ... pꝫ. vl'tu ſumiſ vitā ꝓ aliq̄ virtute pō^a ipſi⁹ aīe: ... cū talis potentia vel ſit idē qͦ aīa vel ſaltez ſit nālis potētia de ... cōa ſpē q̄litatis ... pꝫ ex p̄dictis ꝙ nullo iſtoꝝ modoꝝ pōt vita per ſpūm deferri in ipſū corpus. ſolū igit̄ hoc veritatē hēre pōt ſumendo vitā: vt ſūpſit ph̄s ī lib. de morte ⁊ vita. vbi dicit ꝙ generatio ē p̄ria ꝑticipatio aīe nutritiue ī calido nāli: ⁊ vita ē eius ꝑmāſio: q̄ꝛ igitur aīa nō ꝑt ī corꝑe ꝑmanet̄ ſine ſpiritu: ⁊ calore nāli hinc dicimus ſpūꝫ delatiuū eē vite.

do opõnis: qꝛ caliditas nãlis ꝛ accñtalis eſt iſtrm aie: ſed diuerſimode: qꝛ calitas nãlis eſt inſtrꝫ aie: ꝛ nõ agit niſi mota ab aia. alr enĩ prius ageret ꝙ̃ accidẽtalis: ſed caꝉitas acci[lis] non agit mota ab aia.

Ad rationes cõcedo eas ꝓ iſta pte: qꝛ ſũt idẽ ſubo. ¶ Ad rõnẽ i opp[m] cũ dr̃. illa ſunt diuerſa q̃ ſunt a diuerſis cãis. verũ eſt: qꝛ iã hñt diuerſũ modũ opandi: qꝛ calitas nãlis agit cũ imutatione: ſed acci[lis] non. iõ ꝛc̃.

Conſequenter q̃rit̃: vtrũ calꝫ ſit cã motꝰ pulſus in corde: vr̃ ꝙ ſic: q̃n q̃n aliqua duo ſunt eadẽ q̃cq̃d eſt cã vniꝰ ẽ cã alterius: ſed motus pulſus ꝛ tumefactio humida i apoſtematibꝰ ſũt eadẽ: qḋ pꝫ ꝑ diffõnẽ pulſus ꝛ tumefactionis. Sꝫ cã tumefactionis eſt calꝰ eleuãs ꝛ exſufflans humorẽ ſanguinis indigeſtũ: g̃ ẽt calꝫ eſt cã motus pulſus in corde. ¶ P̃. ſicut eſt i motu innãli ſanguinis in apoſtematibꝰ. ita ẽ i motu pulſus i corde: ſed ſic eſt i motu innãli ſanguinis i apoſtematibus ꝙ cã illiꝰ motꝰ eſt calꝰ: qꝛ ille motus gnãr̃ ex hũore groſſo idigeſto eleuato ꝑ calꝫ. g̃ ꝛc̃.

¶ Oppoſitum arguitur. qḋ eſt cã calidi non eſt effectus illius: ſed motus cordis eſt cauſa calidi. g̃ ꝛc̃.

Dicendum ꝙ cã p̃ncipalis motus pulſus ipſiꝰ cordis non eſt calꝰ: ſꝫ tñ bñ eſt cã inſtr̃alis. ¶ Rõ p̃mi eſt: qꝛ motus cordis eſt motꝰ p̃ncipalis in aĩali: qꝛ p̃n[m] vite ẽ a corde: ex hoc ar̃. motꝰ p̃ncipalis dꝫ eẽ cã p̃ncipalis. Sed motus pulſus cordis eſt cã p̃ncipalis: g̃ eiꝰ eſt cã p̃ncipalis. Sꝫ hec cã p̃ncipalis eſt aĩa. g̃ ꝛc̃. ma. pꝫ: qꝛ cã ꝛ effectus debẽt ꝓportionari. minor pꝫ: qꝛ eſt motꝰ p̃ncipalis. Qꝛ at̃ aĩa ſit cã p̃ncipalis. pꝫ: qꝛ aĩa ẽ qua viuimus ſentimꝰ ꝛ itelligimꝰ: ꝛ aĩa p̃ncipalr̃ locata ẽ i corde: g̃ iſte motꝰ eſt p̃ncipalis: ꝛ cã p̃ncipalis eiꝰ eſt aĩa: ꝛ potiſſime aĩa ſenſitiua. ¶ P̃. qḋ eſt cauſa caꝉi nõ eſt effectꝰ illiꝰ: ſꝫ motus cordis eſt cã caꝉi: qꝛ ex motu cordis auget̃ calꝫ i corde: g̃ ꝛc̃. ¶ Rõ ſcḋi ẽ: qꝛ aĩal nihil agit ſine calido nãlr̃: g̃ ſi aĩa ẽ cã p̃ncipalis motus caꝉi: tũc calidũ erit cã inſtr̃alis eius.

Ad rõnes ad p̃mã cũ dr̃ q̃n aliqua duoꝰ ſũt eadẽ q̃cq̃d eſt cã vnius ꝛ alteriꝰ cõcedo: ꝛ cũ dr̃ tumefactio humidi idigeſti cã motus eſt calidũ: dico ꝙ tumefactio humidi indigeſti nõ eſt motus: qꝛ nõ eſt diffiꝰ formalis: vel cõcedo ꝛ dato ꝙ ita ſit adhuc calꝰ nõ eſt cã p̃ncipalis eius ſed inſtr̃alis: ſed aĩa eſt cã p̃ncipalis: qꝛ calꝰ ñ agit niſi limitatũ ab aĩa. ¶ Ad aliã ſicut eſt i motu ſpiritus i apoſtematibus: ita eſt i motu cordis. ꝯcedo: ꝛ cũ arguit̃ cã motus ſpũs in apoſtematibus eſt calidũ. dico qḋ calꝰ nõ agit ꝑ ſe: qꝛ nullꝫ accñs agit ꝑ ſe niſi directum a principali agente ꝛc̃. Qõ. X.

Conſequẽter q̃rit̃: vtrũ ſuba aĩe ſit corpus. arguit̃ ꝙ ſic: qꝛ mouẽs ꝛ motũ ſũt ſimul: ꝛ nihil eoꝝ eſt mediũ: vt pꝫ. 7. phyſi. Sed aĩa mouet corpus: qꝛ aĩal diuidit̃ in ꝑ ſe mouẽs: ꝛ ꝑ ſe motũ. ꝛ non eſt dare aliq̃d qḋ ſit mouẽs niſi aĩa: g̃ vnũ dꝫ tãgere aliud: ſꝫ tãgere nõ debet̃ niſi corpi: g̃ aĩa cum tangat corpus eſt corpus. T.c.io.ꝛ inde

¶ Itẽ ſilẽ cognoſcit̃ a ſuo ſilĩ: g̃ aĩa ẽ ſilis ei qḋ cognoſcit: hoc aũt eſt corpus: qꝛ nihil ſibi obycit̃ niſi corpus vel in corpe. ergo ꝛc̃. ¶ Itẽ illud qḋ ẽ p̃n[m] vite eſt aĩa: qꝛ nihil dr̃ viuere niſi ſit aĩatꝫ: ſed cor eſt principiũ vite: qꝛ ſcḋm cor aliq̃d ꝑ viuit: vt pre- tactum eſt: g̃ eſt anima: ſed cor eſt corpus: ergo anima eſt corpus. ¶ Itẽ oẽ qḋ mouet ꝛ mouetur ẽ corpus aĩa exñs i corpe eſt hꝰ. mouet. n. corpus: vnde aĩal cũ ꝑuat̃ ab aĩa nõ põt moueri. ¶ Itẽ mouet̃ i corpe cũ faciat vnũ ꝛ idẽ cũ corpore. g̃ ꝛc̃. Tex.

Oppoſitum dicit hic ph̃s: ꝛ accipit hoc ꝓ ſuppõne. ¶ Cõmentator dic z. me[cc] ꝙ aliq̃ ſũt q̃ nõ hñt intellectũ eleuatũ vltra fantaſiã: ꝛ fanᵃ eſt v̾tus corpalis i organo exñs: ꝛ ſic nõ cõprehẽdit niſi corpalia: vñ dicũt ꝙ oĩa ſunt in loco: qꝛ ſic arguebãt locũ eẽ: qꝛ qḋ nõ ẽ i loco nihil eſt: ꝛ dicit cõmẽtator ꝙ iſti nõ pñt credere ꝙ vltra celũ nõ ſit locus nec tp̃s nec vacuũ. Sꝫ ſedes deorũ: qꝛ dñt oĩa eẽ corpa: vñ dñt aĩam eẽ corpus: ſicut viderũt depingi i parietibus. Sed illa q̃ nõ ſunt corpora nõ ſũt i loco: vñ Boetius. 4. de cõſolatione. dicit ꝙ cõis cõceptio nõ eſt corpalia nõ eẽ in loco. ꝑꝑ qḋ dõm ꝙ aĩa nõ eſt corpus: cuius rõ eſt: qꝛ vt dr̃. z. de aĩa: aĩa eſt in ſubo nõ vt accñs: qꝛ nõ eſt i ſubo ente in actu: ſed in ſubo ente i potẽtia: ſed corpus nõ ẽ in ſubo: ſed eſt ſubm i quo aliud eſt. q̃re ꝛc̃. ¶ Itez hoc arguit̃ ratione themiſty ſup 3[m] de aĩa. corpus aĩatꝫ nõ dr̃t ab inaĩato in eo ꝙ corpꝰ: ſed hoc modo conueniũt: ſed dr̃nt per aĩam. q̃re ꝛc̃. Com.15. T.c.4.ꝛ.7.

Ad rõnes ad p̃mã dõm eſt ꝙ duplex eſt tactus: vnus ẽ ſꝫ magnitudinẽ: ꝛ ſic mouẽtia corporalia tãgũt ſua mobilia ꝓxima: alius eſt ſcḋm virtutẽ: ꝛ hũc tactũ hñt mouẽtia indiuiſibilia: vt intelligibilia tãgũt ſua mobilia: ꝛ ſic eſt de aĩa: qꝛ eſt mouẽs idiuiſibile. ¶ Ad aliã dõm ꝙ iſta ſilitudo nõ eſt ſcḋm actũ: vñ ſi vnũ eſt cognoſcẽs. nõ opꝫ ꝙ aliud ſit cognoſcens: ſꝫ ſolum opꝫ ꝙ ibi ſit ſilitudo ſcḋm actũ ꝛ potẽtiaꝫ: qꝛ vnũ ẽ tale in actu q̃le aliud eſt in potẽtia: vñ vnũ recipit ſpẽꝫ alteriꝰ. q̃re ꝛc̃. ¶ Ad aliã cũ dr̃ ꝙ cor eſt p̃n[m] vite. verũ eſt p̃n[m] orga[m]. Sed aĩa eſt p̃n[m] vite ſimplr̃ in viuẽdo: qꝛ viuificat corpus: ꝛ ꝑtes corpis: ſed cor non eſt p̃n[m] vite ſimplr̃ in viuificãdo: ſed viuificat̃ ab aĩa: ꝛ ſic rõ nõ cõcludit. ¶ Ad aliã dõm ꝙ verũ eſt de mouẽte ꝛ moto accidẽtalr̃ modo aĩa eſt hꝰ: quia aĩa eſt mouẽs ꝛ motũ accidẽtaliter. ſ. qꝛ mouet̃ ad motum totius aggregati: qꝛ motis nobis mouẽtur omnia que ſunt in nobis: vt dicitur. z. topicoꝝ. iõ ratio non valet ꝛc̃. Qõ. XI.

Conſequẽter querit̃ circa illḋ ca[m] in quo determinat ph̃s de refrigeratione: ꝛ dicit ibi ꝙ quedã eſt refrigeratio q̃ dr̃ reſpiratio ꝛ ꝑ determinat de ea ſcḋm opiõnẽ alioꝝ: ꝛ qꝛ Democritus dicit ibi reſpirationẽ fieri per corpora athomalia. iõ circa hoc queritur: vtrꝫ iſti athomi ſint corpora. arguit̃ ꝙ ſic: qꝛ oẽ illud quod mouet eſt corpus. 6. phyſi. ſed iſti athomi mouẽt̃: vt appet in radys ſolis: qꝛ ibi mouet̃ q̃daꝫ deciſiones: ꝛ iſte dñr athomi. g̃ ꝛc̃. ¶ Itẽ qḋ vr̃ eſt corpus athomi vñr: ſicut apparet in radys ſolis. ergo ꝛc̃. Tex.cõ.32.

Contrarium arguitur. nullum indiuiſibile eſt corpus: qꝛ de rõne corporis eſt ꝙ ſit diuiſibile: vt pꝫ. 5. me[cc]. athomus eſt indiuiſibilis: vt ſonat nomen. ergo ꝛc̃. Tex.cõ.is.

Dicendũ ꝙ ſicut ph̃s iponit democrito. Democritus. n. itelligit per athomos corpa idiuiſibilia: qꝛ videbat̃ ſibi ꝙ corpus nõ poſſet cõponi ex nõ corpe: nec q̃tũ ex nõ q̃tis: vñ illa ex q̃bꝰ corpa cõponũt̃ ſunt corpa. q̃re corpa diuidũ

tur in corpa: qꝛ qõlibet diuidit̃ in illa ex gbus cõponit̃. Ulteriꝰ dicebat ꝙ diuiſibile ñ eſt p̃nm: qꝛ diuidit̃ in ſua p̃na: vñ dicebat ꝙ ĩdiuiſile eſt p̃nm ⁊ diuiſile p̃ncipiatũ. iõ põit corpa que dñr p̃na alioꝝ eẽ indiuiſilia. ⁊ ad hoc ponenm ſicut dr̃ p̃ de gnãtione. Tex.cõ.9. motus fuit hac rõne: qꝛ corpus diuiſile eſt ꝭm qõlibet ſignũ: qꝛ ſi ponat̃ h̃ in eẽ nullũ ſeq̃t̃ incõueniẽs: ſed hoc fcõ nõ remanet niſi corpus: qꝛ nõ remanet linea: nec ſupficies nec aliqd hꝫ. qr̃ dicebat ꝙ cora ex gbus illa ꝯponunt̃ ſunt ĩdiuiſilia. Sed ſi p athomos ĩtelligamꝰ cora ĩdiuiſilia: illð eſt oppom in adiecto: qꝛ ĩdiuiſile repugnat corpi ⁊ q̃to: qꝛ ĩ rõne q̃ti ponit̃ diuiſile. ſꝫ ſi p athomos ĩtelligamꝰ decιſiões appentes in radys ſolis q̃ decidunt̃ ⁊ diuidunt̃ ab alys ſic bñ pole eſt athomos eẽ corpa: qꝛ ꝭm v̓itatẽ ſunt corpa ⁊ diuiſilia: ſꝫ dñr ĩdiuiſilia. qꝛ appent nob ĩdiuiſilia. ⁊ hꝫ corpa reſoluuntur a terra aut ab habente nãm terre: ſicut ab aqua ⁊ aere p̃nt reſolui.

Ad rõnes. ad p̃mã ꝯcedat̃ ꝙ tales decιſiones ſunt corpus: ⁊ ſilr ad ſcõm ẽ dõm ꝙ nullũ nõ corpus eſt viſile: vt dr̃ in fine libri de ſenſu ⁊ ſenſato. ¶ Ad rõnẽ in oppm dõm ꝙ veꝝ eſt de indiuiſili ꝭm v̓itatẽ: vnde de iſto cõcludit ratio: ⁊ hoc eſt conceſſum. Qõ. XII.

Conſequẽter querit̃ vtrũ iſti athomi ſint corpora nãlia. arr ꝙ nõ. qꝛ illð qð eſt corpꝰ nãle determinate mor ꝭm ſurſuꝫ vl̓ deorſum. ſꝫ hꝫ athomi mouent̃ ĩdetermiate: qꝛ mõ ſurſum mõ deorſum: ⁊ ſic mouent̃ ad oẽm drãm põnis. g̊ ⁊c̃. ¶ Itẽ oẽ corpus exñs ex̃ celum mor ad locũ ſuũ ꝭm liaꝫ rectã: iſti athomi non ſunt hꝫ. imo mouẽtur motu obliquo. g̊ ⁊c̃.

Oppoſituꝫ argr. oẽ corpus aut ẽ nãle aut artificiale. vt apparet ſecũdo phiſicorum. athomi nõ ſunt corpa artifilia. g̊. ⁊c̃.

T.ꝯ.p̃mi ⁊.2. **Dicẽdum** ꝙ ſunt nãlia: qꝛ oẽ illð corpꝰ qð hꝫ in ſe nãm eſt nãle. nãle. n. dr̃ de eo qð hꝫ nãꝫ. ſꝫ iſti athomi ſunt hꝫ: qꝛ hñt mãꝫ ⁊ formã corpis a quo decidunt̃: tñ pp ſuã debilitem alterant̃ ab illa nã: ⁊ ꝙ hẽant aliq̃ nãm pꝫ: qꝛ nullo ĩpellẽte mouet̃ ad aliquẽ locũ: vt ſurſuꝫ vl̓ deorſum: ⁊ h̃ ẽ: qꝛ ſunt corpa nãlia. ¶ Intelligenm ẽ tñ ꝙ iſta corpa cito calefiũt: ⁊ ſic leuificant̃: ⁊ ſic ꝯr ꝙ moueant̃ ſurſuꝫ: qꝛ vnũqðq̃ corpus mouet̃ ꝭꝫ formã quã hꝫ a gnãnte: ⁊ calidi eſt mouere ſurſum ſic̃ vapores mouent̃ ſurſum p calorẽ ĩcorporatũ: qꝛ calor calefacit ⁊ alleuiat. Item cito frigefiũt ⁊ ſic cõgregant̃ ⁊ mouent̃ deorſum: qꝛ fridi ẽ mouere deorſum. mõ vnũqðq̃ corpus mouet̃ magis ꝭꝫ foram ſibi datã a gnãnte. veꝝ eſt tñ ꝙ iſta corpa mouent̃ ĩdeterminate: qꝛ q̃nq̃ ſurſuꝫ q̃nq̃ deorſum. ſed h̃ nõ eſt ex defectu ⁊ p̃uatõe nãe: imo hñt aliq̃ nãm: ſed hoc eſt: qꝛ de facili ĩpellunt̃ a ꝯtinẽte. ſed ſi dimitterent̃ nãe ꝓpe ſi eẽnt calefacta mouerent̃ ſurſum: ⁊ deorſuꝫ ſi eẽnt frigefacta. ſed qꝛ de facili ſũt ĩpulſilia. iõ mouent̃ ꝭm ĩpulſionẽ ꝯtinẽtis: ꝯtingit ẽt q̃nq̃ pp diuerſitatẽ medy: aut qꝛ nõ p̃nt diuidere aerẽ pp ſuã debitem mouent̃ ad aliquã ptẽ. vñ p̃ de aĩa dicit̃ ꝙ iſti athomi determinate mouent̃: ſi tempus ſit ſerenum ⁊ non impediantur.

Ad rõnes. ad p̃mã dðꝫ ꝙ veꝝ ẽ. ſi nõ ĩpediãtur. ad minorẽ dõm ꝙ falſuꝫ eſt: qꝛ ĩpediunt̃ aut ab ĩpulſiõe ꝯtitis aut a dẽſite medy: ¶ Ad aliã. eodẽ mõ eſt dõm ꝙ veꝝ eſt ſi dimittãtur ꝓprie nãe ꝙ mouent̃ motu determinato: ⁊ ꝭm liam rectã. ſꝫ qꝛ ſunt mltũ de fali ĩpedilia. iõ nõ motur determinate ſꝫ ĩdetermiate. iõ rõ nõ valet. Qõ. XIII.

Conſequẽter q̃rit̃ vtrũ ĩdiuiſibilia ſint ponenda p̃na alioꝝ corpoꝝ. ſ. diſilium. arr ꝙ ſic. ꝙ vnũqðq̃ diffinit̃ p ſua p̃na: ſꝫ diuiſilia diffiniunt̃ p ĩdiuiſilia. g̊ ĩdiuiſilia ſũt p̃na corpoꝝ diſibiliũ: qꝛ corpus nõ cõponit̃ ex nõ core. ¶ Itẽ illa ex qbꝰ eſt ſubã alicuiꝰ ſunt p̃na illiꝰ: ſed ſbã diſibiliũ eſt ex ĩdiuiſibus. vñ p̃ poſteꝝ ſubã lie ex in.c.ꝑſeitatũ. his eſt. ſ. ex pũctis. g̊ ſilr ſubã diſibiliuꝫ corpoꝝ ex ĩdiuiſibus eſt corbus. ¶ Itẽ ſic̃ ſe hꝫ nũerus ad vnitatẽ: ita ꝯtim ad pũctũ. ſꝫ vnitas ẽ p̃ncim numeri: qꝛ ponit̃ in eiꝰ diffine: pp qð ⁊c̃. ¶ Itẽ arr rõne Democriti: qꝛ ꝯtim ẽ diuiſile ꝭꝫ qõlibꝫ ſignũ. ſi g̊ ponat̃ diſuꝫ ꝭm qõlibꝫ ſignũ nullũ ĩcõueniẽs ſeq̃t̃: ſꝫ fcã tali diuiſiõe nõ remanet magdo nec aliqd diſile. ſꝫ illð qð remanet pꝰ diſionẽ ⁊ reſolõnẽ eſt p̃nm: g̊ ĩdiuiſile eſt p̃nm corm. ¶ Iõ diſio corm aut vadit in ĩfinituꝫ: aut ſtat ad aliqð ĩdiſile: ſi ſtat hẽo ꝓpom: qꝛ illð eſt p̃nꝰ corm in ſua põne ad qð ſtat diſio ⁊ reſolo: ſi ãt vadit in ĩfinitũ: tũc oĩa corpa ſũt eq̃lia: qꝛ q̊ꝝ diſiones ſũt eq̃les ipſa ſunt eq̃lia: qꝛ diſio eſt in ptes: ⁊ vbi ſunt diſiões eq̃les ibi ſũt eq̃les ptes: ⁊ tota ſũt eq̃lia: q̊ꝝ ptes ſunt eq̃les. ſꝫ iſte diuiſiões q̃ ſunt ĩfinite ſunt equales: qꝛ vnum infinitũ non eſt maius alio: quia infinito nihil eſt maius. g̊ ⁊c̃.

¶ Oppoſitum vult philoſophus 6o phiſicorum. T.ꝯ.i.⁊ inde.

Dicẽdum ꝙ ð ĩdiſili nos poſſumꝰ loq ꝫr: qꝛ ĩ corpe ſiue in q̃to ponit̃ duplex ꝯpoſitio. ſ. q̃tiua ⁊ eẽnlis: ꝯpoo q̃tiua eſt ex ptibꝰ ĩ q̃s diuidit̃: q̊ꝝ q̃libꝫ ẽ h̃ aliqd: vt appꝫ 5o mece. ꝯpõ aũt Tex.cõ.18. eẽntial̓ eſt ex mã ⁊ fora vel ex mãli ⁊ forli. mõ ꝯtium hꝫ aliqd mãle ⁊ aliqd formale: mãle ẽ diſio. vt pꝫ 4o phiꝝ: qꝛ ð ſe ẽ ĩtermiata aut vt ſit cõtẽta: ⁊ clauſa Textu.ꝯ.15. ſub aliq̊: ſic̃ mã eſt ĩtermiata reu fore. ⁊ qꝛ Plato dicebat locũ eẽ dimẽſionꝫ. ideo dicebat ꝙ erat mã. ¶ Tũc ad qõnẽ dõm ꝙ qð q̃rit aut de ꝯpõne eẽntiali aut q̃tiua: ſi eẽntiali dõm ꝙ ſic: qꝛ ꝯtiꝰ ꝯponit̃ ex mã q̃ hꝫ rõnẽ ĩtermiati ⁊ ꝯfuſi: ⁊ terno. ſ. ſubãli: ⁊ iſte terminꝰ hꝫ rõnẽ formal̓: ⁊ iſte termĩus ẽ aliqd ĩdiuile: q̃re ĩdiſile eſt p̃nm diſilis q̃tũ ad ꝯpõnẽ q̃ eſt ex mãli ⁊ formali. ſi aũt loq̃mur ð q̃tiua dõm ꝙ ñ: qꝛ ſi diſilia ꝯponerẽt ĩdiſile aut hoc eẽt p modũ ꝯtiguatiõis vel ꝯtinuatiõis: qꝛ illa q̃ ꝯtiguant̃ aut cõtinuant̃ hñt vltima: qꝛ ꝯtia ſunt q̊ꝝ vltĩa ſunt vnũ. ꝯtiga vo q̊ꝝ vltĩa ſunt ſil̓. 6. phiꝝ: ⁊ ſic hñt vltĩa: ſꝫ ĩdiſibilia nõ hñt vltĩa: qꝛ hñs vltimũ eſt diſile ad vltimũ: ⁊ id cuiꝰ eſt vltimũ: ⁊ ſic ĩdiſile eẽt ĩdiſile. q̃re Tex.ꝯ.p̃mi. ⁊c̃. nec p modũ ꝯñr ſe hñtis: qꝛ ꝯñr ſe hñtia ſũt illa ĩter q̃ ñ cadit mem eiuſdẽ gñis: qꝛ bñ p̃t cader̃ meꝰ alteriꝰ gñis. ſꝫ ĩter iſta cadit mem eiuſdẽ gñis. ſicut ĩter duo pũcta ibi cadit lia. ⁊ in lia ſũt pũcta. ſilr ĩter duo ĩſtãtia cadit tp̃s mem: ⁊ in tpe ſunt ĩfinita ĩſtãa ⁊ ſic ſp cadit ĩter ea mem eiuſdẽ gñis. g̊ ⁊c̃. ¶ Item ꝙ ñ p moduꝫ ꝯtactus pꝫ: qꝛ aut totũ tãgit totũ: aut ps ptẽ. ſꝫ in iſtis ps nõ tãgit ptẽ: qꝛ ſic ĩdiſile eẽt diuiſile: nec totũ tãgit totũ: qꝛ talia nõ ſunt diuiſa loco ⁊ ſubiecto: ⁊ ſic ꝯtim nõ haberet ptes diuiſas loco ⁊ ſubõ: qð falſum eſt. quare ⁊c̃.

Ad rõnes. ad p̃mã cuꝫ dr̃ vnũqðq̃ diffinit̃ ⁊c̃. veꝝ ẽ de p̃ncipys ꝯpõnis eẽntial̓ ⁊ nõ de p̃ncipys cõpõnis q̃titatiue. ⁊ ſic ꝯcludit ꝙ eẽntial̓r ꝯponit̃ lia ex pũctis: ⁊ ſic ꝯceſſuꝫ eſt.

¶ Ad aliã.cũ dr̃.ſic ſe hẽt vnitas ad nũeꝝ ꝛc̃. veꝝ ẽ aliq̊ mõ.ſ.qꝛ ſũt idiſibiles:nõ tñ i alio: qꝛ vnites ſe hñt adinuicẽ ꝯñr:pũcta vo nõ. ¶ Ad aliã.dõm ꝙ poa ad diſionẽ ẜm qõlibet ſignũ nõ eſt reu actꝰ ꝯpleti nec in cõpleto eẽ: ſ ʒ reu actꝰ icõpleti: ꝛ actꝰ q eſt i fieri.mõ pole nõ dʒ poni in eſſe:niſi reu illiꝰ actꝰ quẽ reſpicit.vñ ſi ponat̃ i actu ꝯpleto ſeq̃t icõueniens. qꝛ reu iſtiꝰ actꝰ nõ fit illa poſſitas. ſʒ ſi ponat̃ in actu incõpleto.ſ.ꝙ aliqd dıdat̃ ꝛ aliqd ſit diuidẽdũ nõ ſeq̃t incõueniẽs. ¶ Ad aliã dõm ꝙ nõ ſtat:ꝛ cũ dr̃ ꝙ ſi nõ ſtat corpa oĩa ſunt eq̃lia.falſuʒ eſt.Ad ꝓbationẽ.cũ dr̃:q̊ꝝ diſiões ſũt eq̃les ꝛc̃.veꝝ ẽ. ſi diſiones ſunt eq̃les q̃ʒtũ ad nũerũ ꝑtiũ ꝛ q̃ʒtitatẽ earuʒ. mõ oẽs diſiones corpoꝝ ſunt eq̃les q̃ʒtũ ad nũerũ ꝑtiũ:qꝛ ſũt finite:nõ tñ q̃ʒtũ ad q̃ʒtitatẽ:qꝛ maioris q̃ʒtitis ſũt ꝑtes maris corris q̃ʒ miris. Qõ.XIIII.

Queritur vtrũ ſãguis ſit nutrimẽtũ in aĩalibꝰ ſic̃ hic accipit pħs. arr ꝙ ſic.ꝑ pħm h̄ ꝛ in de ſõno ꝛ vigia.ꝛ in de ꝑtibꝰ aĩaliũ.ğ ꝛc̃. ¶ Item oĩa nutriunt̃ quodã dulci. vt appet i de ſenſu ꝛ ſenſato:qꝛ nutriunt̃ eo:qd calm nãle attrahit.ꝛ h̄ eſt dulce:terreſtre aũt ꝛ groſſum ꝛ ſalſuʒ relinq̃t.vñ ꝑꝑ hoc feces aĩaliũ ſunt ſalſe ꝛ amare. ſʒ ſolus ſanguis eſt dulcis;qꝛ dulcedo cãtur in hũido digeſto a calo.ꝛ ſolus ſanguis eſt calus ꝛ hũidus.ğ ſolus ſanguis ẽ alitum in aĩalibꝰ. ¶ Itẽ illo ſolo nutriunt̃ aĩalia q̊ conſeruat̃ vita.hic eſt ſanguis:qꝛ vita ſtat i calo ꝛ hũiº.vt dic̃ pħs:ꝛ q̃ʒtũ ad eẽntiã aĩe: ꝛ q̃ʒtũ ad oꝑatiões eiꝰ:ſʒ ſãguis ẽ cals ꝛ hũidꝰ.ğ ꝛc̃.

Contrariũ arr.ex eiſdẽ ſumꝰ ꝛ nutrimur.vt pʒ ꝑ̊ de gñatiõe. ſed nõ ſumꝰ ex ſolo ſangne ſʒ ex mixtis.ğ ꝛc̃. ¶ Itẽ ſi ſic eẽt tũc alij hũores ſuꝑfluerẽt in corꝑibꝰ aĩaliũ: ſʒ h̄ eſt falſuʒ: qꝛ nã nihil fac̃ fruſtra.vt apꝑʒ 3º de aĩa.ğ ꝛc̃. ¶ Itẽ ꝑtes aĩaliũ ſunt diuerſide diſpoſite:vt oſſa ſunt melanca ꝛ ſic ſunt frida ꝛ ſicca: ꝛ nutriunt̃ melanlia: qꝛ quodlibʒ nutrit̃ ex ſuo ſili.Silr quedã ſunt ſangce nãe.ſʒ illa q̃ ſũt diuerſide diſpota diuerſis nutriunt̃ hũoribꝰ:iſta ſũt hꝯ.ꝛ ſic ſolus ſanguis ñ nutrit eas.

Textu.ↄ.45.

Non vidit doctor nr̃ diſcordiã iter Ariſt.ꝛ medicos.nã ẜm ipſum in libris de gñatiõe aĩaliuʒ. in hñtibꝰ ſanguinẽ.ſanguis ẽ vltimũ nutrimẽtũ. vñ ẜm Ar.ſolus ſanguis nutrit. alij autẽ hũores ſunt ſanguis excremẽta. ꝛ tales ñ nutriãt. lʒ medici ſint i oppoſitũ.ſanguis autẽ maximã hʒ i ſuis ꝑtibꝰ diffozmitatẽ. ꝛ ita pñt diuerſe ꝑtes corporis nutriri: eſto ꝙ ſolus ſanguis ſit nutriẽs.qr argumentũ doctoris non cogit.de hac tñ mã: ſi vis diffuſe videre:vi deas ꝯciliatoreʒ in dƒia.30.

Dico ꝙ ſanguis ȝr ṗt accipi: vno mõ ꝑ vno humore ꝯplonali diſticto ꝯ̄ alios hũores:vt melãcoliã ꝛ hꝯ. ¶ Alio mõ ꝑ tota maſſa alii digeſti in corde:vbi fit 3a digõ.ꝛ in iſta maſſa ſũt oẽs humores:qꝛ cõpoſita eſt ex.4.hũoribus:ſi accipiat̃ ꝑ̊ mõ:ſic ſolus ſanguis nõ nutrit: ſic̃ declarant rõnes adducte.Si ſcdo mõ ſic dõm ꝙ ſic:qꝛ ſoluʒ illd qd accipit vnirem modi ad ſingula mẽbra natũ ẽ nutrire.vñ puriꝰ ꝛ ſubtiliꝰ.ſ.ſubtiliꝰ in ſuba:ꝛ puriꝰ in q̃litate de alito mittit̃ ad ꝑtes ſuꝑiores:turbidiꝰ aũt ꝛ groſſiꝰ mittit̃ ad ꝑtes iferiores.ſʒ maſſa alii nõ hẽt iſtam ṽtutẽ.vbi etiã eſt aliqd derelictũ ex.3.digõne que celebratur in corde.quare ꝛc̃.

Rõnes procedunt vijs ſuis.vnde quedam arguũt de vno ſanguine:ꝛ alie de alio.

Queſtio. XV.

Conſequẽter qꝛ dicit pħus ꝙ prima cora ſimplicia ſunt cã frigiditatis ꝛ caliditatis ꝛ aliaꝝ paſſionũ q̃ ſunt i mixtis:ita ꝙ q̃litas illa dñat̃ in aliq̊ mixto: qd ſequitur elm dominãs in aliquo mixto.ideo querit̃ vtrum opʒ aliqd elm hr̃e dñiuʒ i mixto:arr ꝙ poſſint eſſe adeq̃ta ꝛ nullum a dñio: qꝛ vbi eſt reꝑire magis ꝛ minus tale:ibi eſt mem:ꝛ ſimplr tale 4º mece qꝛ magis ꝛ minꝰ tale dicunt̃ ꝑ hitudinẽ ad ſimplr tale ẜʒ acceſſum ꝛ receſſum ad illud.ſed ꝯt reꝑire mixtuʒ ẜm magis ꝛ minꝰ diſtãs ab eq̃litate miſcilium.ğ ꝛc̃. ¶ Itẽ que ꝯt eq̃lr intẽdi ꝛ remitti ex̃ mixtũ talia ſic eq̃lr itenſa ꝛ remiſſa ꝯt i mixto ſaluari.ſʒ ex̃ mixtũ ꝯt eẽ eq̃lia in ṽtute.ğ ꝛ i mixto:ꝛ h̄ fuit de intentione Gal.qui dicit eſſe aliquã cõplonez in qua poſuit elemẽta ſimpliciter adequata eſſe.

Oppoſitũ dicit pħs.io.metace.dicit.n.ꝙ oẽ cõpom ex ꝯ̄rijs eſt ex altero plus ꝛ altero minꝰ.ſed ela ſunt ꝯ̄ria ẜm ſuas q̃litates. ğ ꝛc̃. ¶ Itẽ hoc vult cõmẽtator decio methce ꝯ̄ Gal. ¶ Itẽ h̄ pʒ hic per pħm ꝛ cõmentatoreʒ ꝑ̊mo ce.ꝛ mũ.ꝛ ſecundo de generatione. Tex.ↄ.23. Textu.cõ.7. Tex.cõ.48.

Dicendũ ꝙ ipoſſibile eſt eleta adeq̃ri i mixto ẜʒ oẽs diſpõnes:qꝛ ipſis adeq̃tis ẜm vnũ oʒ ipſa adeq̃ri ẜm aliud: qꝛ inferiora eleta ſunt minoris ṽtutis q̃ʒ ſuꝑiora: quare ſi iſta eſſent adeq̃ta ẜm q̃litatẽ eſſent adeq̃ta ẜm ṽtutem:ꝛ ſilr eꝯ.Sed hoc eſt ipole:ꝛ ſic nõ pñt adeq̃ri ẜm quãtitem ꝛ ṽtutẽ:qꝛ adeq̃tio vniꝰ tollit adeq̃tionẽ alterius. ¶ Sʒ qõ eſt vtrũ poſſint adeq̃ri i mixto ẜm ṽtutes actiuas ꝛ paſſiuas:ꝛ dicunt aliq ꝙ ſic: vnde volũt ponere ꝯplonẽ tẽꝑatã in qua ſũt adeq̃ta ela ẜm ṽtutes.ſ.actiuas ꝛ paſſiuas:qd declarãt: qꝛ mã eſt in poa ad oẽm formã:q̃re eſt in poa ad illaʒ in q̃ eſt adeq̃tio miſcilium.dñt tñ ꝙ nunq̃ʒ fuit nec erit: qꝛ tale mixtuʒ nõ corrũpet̃. ¶ Sʒ iſtud nihil ẽ:qꝛ vt dicit cõmentor ꝑ̊ ce.ꝛ mũ. qd nõ eſt nec fuit nec erit eſt impole.qꝛ nec̃ium ꝛ impole hñt rõnes oppoſitas:qꝛ ſũt oppoſita.qꝛ rõ nec̃ij ẽ ꝙ ſꝑ fuit ẽ ꝛ erit. ſed rõ ipoſſibilis eſt ꝙ nunq̃ʒ fuit nec eſt nec erit. q̃re ſi talis ꝯplo nunq̃ʒ fuit nec eſt nec erit eſt ipoſſibilis.rõ eoꝝ non valet:qꝛ cũ dr̃ mã ꝛc̃.veꝝ eſt ad q̃ʒlibet formã poſſibilẽ in reruʒ nã. mõ illa non eſt polis.vñ dõm ꝙ impoſſile eſt eẽ aliqd mixtũ in quo eleta ſint adeq̃ta ẜm ṽtutes actiuas ꝛ paſſiuas. rõ hꝰ eſt. vt dicit cõmenor ꝑ̊ ce.ꝛ mũ.qꝛ oẽ corpus mixtum dʒ hr̃e locũ aliquẽ nãlez ꝛ motũ aliquẽ: qꝛ talia ſunt nãlia;ſed tale mixtũ:ſi eẽt hoc nõ hr̃et. q̃re ꝛc̃.minor der:qꝛ mixtũ mouet̃ ẜm elm ꝑdñans in ipſo ꝑ̊ ce.ꝛ mũ. ſed ſi eẽnt adeq̃ta nullũ eẽt ibi predñans.q̃re nõ hr̃et motũ ẜm elm:imo ſil moueret̃ motu cuiuſlibet eleti.ꝛ ſic moueret̃ motibus ꝯ̄rijs: qd eſt ipoſſibile: ꝛ ſilr de loco:qꝛ qua rõne hr̃et locũ ẜm vnũ elm eadẽ rõne:ꝛ ẜm aliud:ꝛ ſic nõ hr̃et locũ.ſed hoc eſt ipole.iõ ꝛc̃. ¶ Itẽ ſi ela cẽnt adeq̃ta i mixto:tũc vnũ nõ ageret in aliud: qꝛ vt dr̃ in de motibꝰ aĩaliũ: mouẽs agit i mobile:ꝛ agẽs i paſſuʒ: inq̃ʒtũ obtinet ſuꝑ illud:ſʒ i mixto tali vnũ elm nõ obtinet ſuꝑ aliud.q̃re ꝛc̃. ¶ Itẽ ex plibus exñtibꝰ in actu nõ fit vnũ. ſʒ ſi ela eſſent adeq̃ta i mixto ẜʒ ṽtutẽ:oĩa eẽnt in actu:qꝛ vnũ nõ eẽt i poa plus q̃ʒ alterũ:qꝛ ſunt vnius ṽtutis in actu.q̃re ex miſcibus ſic adeq̃tis nõ poſſet fieri mixtũ in actu. ſed h̄ eſt falſum.q̃re ꝛc̃. ¶ Sʒ ꝯ̄ ꝑ̊mã rõnẽ poſſet argui:qꝛ poſſet aliqs dicere ꝙ ela miſcent̃ ẜm graue ꝛ leue: vt ẜm illa ẜm que agũt ꝛ patiunt̃:nõ vt ẜm calm ꝛ frigidũ:ꝛ hꝯ:qꝛ qdlibet elm hʒ vnã q̃litatẽ actiuã: vt ꝑ illã agat:ꝛ aliã paſſiuã:vt ꝑ illam patiat̃. ſed iſtis adeq̃tis ẜm iſtas ṽtutes pñt adeq̃ri ẜm grauitateʒ ꝛ leuitatẽ:qꝛ iferiora ſunt minoris ṽtutis:ꝛ ſic ſi ibi ſit adeq̃tio ṽtutis erit plus de graui:ꝛ ſic ꝑ grauitatẽ hẽbunt motũ et locũ. ¶ Cõtra ſcdaʒ rõnẽ arr.qꝛ nos videmus ꝙ minus agit in maius: ğ multo ma

Cõmen.137. Cõmẽ.ꝯ̄ Gal. Cõmen.7. Tex.cõ.8.

gis eq̄le agit in eq̄le: q2 equale eſt fortius ꝙ min9: ꝛ
ſic lz el'a ſint adequata: vnū aget in aliud: ꝙ autē
minus agat in maius hoc apparet: q2 accipiat ma/
gnus ignis ꝛ modica aq̄. ignis eſt maioris v̄tutis: ꝛ
ſic aget i aq̄: ꝛ agēs nāle in agēdo repatit a paſſo in
qd agit. g̊ ille magn9 ignis patiet a modica aq̄. g̊ ꝛc̄.

Ad primum dōm ꝙ graue ꝛ leue ↄſequūt
calm ꝛ frigidū ꝛ hūidū ꝛ ſic/
Te.c.io.t.15. cum: q2 ſicut dr̄ 2° de gnātione. iſte ſunt q̄litates pc
ꝛ alie ſunt q̄litates ſcde. ꝛ iſte cānt a pmis: q̄re ſi fi/
at adeq̄tio ſm calm frigidū ꝛ h9: ꝛ ſil'r ſm graue ꝛ
leue. q̄re vbi eſt adeq̄tio v̄tutū actiuaꝝ ꝛ paſſiuaꝝ
ibi eſt adeq̄tio grauis ꝛ leuis: ꝛ q2 hoc tendit aliqd
ad locū. iō eq̄l'r hēbit locū illud in quo eſt adeq̄tio
iſtaꝝ v̄tutū: ꝛ p ↄn̄s grauitatis ꝛ leuitatis. Et cū dr̄
vbi eſt adeq̄tio v̄tutis ibi plus eſt de grate. veꝝ eſt
ꝙ eſt ibi plus ſm extēſionē. nō tn̄ ſm v̄tutē ipellen
di ſurſum aut deorſum. ¶ Ad aliud. dicunt aliq ꝙ
eq̄le p ſe nō pōt agere in eq̄le. ſz ſicut aliqd mouet
Tex.ↄ.pmi. 3r. vt patet 5° phi. ſ. aut p ſe ꝛ p̊. aut ſm totū. aut ſz
ptē: aut p accn̄s. cōſili mō aliqd agere i aliud ē 3r. ſ.
p ſe ꝛ p̊: aut ſm totū vel ſm ptē: aut p ſe vl' p accn̄s:
mō dicūt ꝙ eq̄le nō agit in maius ſm ſe totū ſz ſm
ptē. vn̄ p̊ agit in aliquā ptē maioris: q̄ eſt minoris
v̄tutis q̄ illō minus: ꝛ ſic ex ↄn̄ti agit in mai9: ꝛ ſic
p ſe ꝛ p̊ nō agit in illud. ſil'r eq̄le nō agit i eq̄le ſz ſe
totū: q2 actio fit ex victoria agētis ſup paſſum: q2 ſi
agēs nullo mō excedat paſſum nullo mō fit actio:
q2 paſſum tn̄ reſiſtit q̄m illō agit. vn̄ q̄to agēs ma/
gis excedit v̄tutē paſſi tanto magis et citius agit in
ipm paſſum. Et eſt itelligendū ꝙ eſt inuenire aliq̄
pportionē ita ppinquā ipſius miſcilis ꝙ ibi n̄ poſ/
ſet ſaluari forma mixti. ſimiliter eſt alia ita remo/
ta ab eq̄tione miſcibiliū ꝙ in remotiori nō poſſet
ſaluari: ꝛ ille q̄ ſunt mec dn̄r magis ꝛ min9 p rem ad
iſta duo. Vn̄ ad formam rōnis. vbi ē repire magis
ꝛ minus ꝛc̄. veꝝ eſt ſm ꝙ ē poſſibile. Ad mi. verū
eſt. ſz nō dn̄r magis ꝛ min9 p rem ad eq̄tionē ſimpl'r:
ſed p rem ad maiorē eq̄tionē in qua fora mixti poſ/
ſet ſaluari. ¶ Ad aliud. verū eſt ex̄ mixtū pn̄t eq̄ri
nō tn̄ in mixto: ſed diffile ē imagiari ꝛc̄. Arr ꝙ pn̄t
adeq̄ri: q2 motus ab extremo i extremū fit p mem.
ſi g̊ p mem ſit ꝛ ibi pōt terminari ad mem. ꝛ iſte mo/
tus eſt vnus: g̊ ex hoc pōt fieri vna nā: ꝛ ſic fiet p/
portio in ea in qua ſunt ſimpl'r adeq̄ta. Dicūt aliq
ꝙ duplex ē mem. ſ. mem motus ꝛ mem rei. mō dn̄t ꝙ
ibi eſt dare mem motus: nō tn̄ ibi eſt dare mem rei.
ideo non valet.

Qō. XVI.

Queritur cōſequēter vtrū q̄lita/
tes mixtorū ſint cāte a
miſcibilib9 ſiue ex q̄litatib9 eoꝝ. arr ꝙ
nō: q2 cā ꝛ effectus in actu ſil' ſunt: ꝛ non
Tex.cō.3. ſunt. 5° mecc: ꝛ 2° phi. g̊ illud nō eſt cā q̄/
Textu.ↄ.37. litatū mixtoꝝ: qd nō eſt ſil' cū eis: nec q̄litates eoꝝ:
imo cor'. g̊ ꝛc̄. ¶ Itē nō ens nō eſt cā entis. q2 iter
ens actu ꝛ nō ens actu nō eſt pportio: ꝛ inter cām ꝛ
effectū dz eē pportio. g̊ nō ens actu nō pōt eē cauſa
entis in actu. ſz gnāns mixtū ſunt miſcibilia q̄ non
ſunt ibi in actu: ꝛ q̄litates ſunt actu in mixtis. g̊ mi/
ſcibilia nō ſunt cāe q̄litatū que ſunt in mixtis.

Oppoſitum pz hic p phm: ꝛ arr rōne. q2 p̊/
mū in vnoquoq̄ genere ē cā
oiū alioꝝ: q̄litates tāgibiles p̊ inueniunt in ipſis:
vt ignis ē p̊ calidus. aer pmo humidus. aqua p̊ fri/
gida. ꝛ terra p̊ ſicca. g̊ in alys a miſcibus iueniuntur
per nām eoꝝ: ſed non inueniuntur cāliter per nāz
eoꝝ in alys niſi eſſent cā illoꝝ. ergo ꝛc̄.

Difficile eſt aſſignare cām h9. pp qd ē aduer
tendū ꝙ calitas ꝛ friditas ꝛ h9 nō
iueniunt ſimplices in mixtis: q2 q̄litas ſimplex nō
eſt niſi corpis ſimplicis. ſed ille q̄litates ibi inueni
unt redacte ad mem: q2 ibi iueniunt remiſſe. mō ca
liditas nō remittit niſi p mem fridū remittēs excel
ſum ei9. ꝛ e9: vn̄ ibi iuenit fridū vt calm: ꝛ calm vt
fridū. vt dr̄ p̊ de gnātione: ꝛ ſic ſunt mec inter ſim/
plices ꝛ extremas q̄litates el'oꝝ: ꝛ ſic q̄litates ſim
plices ſunt diſpōnes ad formas el'oꝝ: ita iſte q̄lita/
tes mec ſunt proprie diſpōnes ad formas mixtoꝝ:
ꝛ ſicut miſcile p ſuā formā eſt cā q̄litatis ſimplicis
ꝛ extreme: ita mixta p ſuas formas ſubales ſunt cā
iſtaꝝ q̄litatū meaꝝ. vn̄ ſic q̄lites ſimplices ꝛ extre/
me cōpant ad corpa ſimplicia: ita q̄litates mec cō/
parant ad corpa mixta. ꝛ ſicut el'm agit p ſuā foram
ſubalem mete q̄litate ſimplici: q2 iſte q̄litates ſim/
plices ſunt pnm imetum actionū miſcilium: q2 vt dr̄ in
de ſenſu ꝛ ſenſato: ignis nō agit inq̄tū ignis ſed in
q̄tū calidus: ita mixtū agit p ſuā formā ſubalem
mete q̄litate media: ꝛ ſic mixtū eſt imete cā illaꝝ q̄/
litatū meaꝝ: tn̄ miſcilia ꝛ eoꝝ q̄litates ſunt aliq̊ mō
cā illaꝝ q̄litatū meaꝝ. ꝛ h̄ ſic arr: q2 pm in vnoq̄ ge/
nere eſt cā oīum alioꝝ que ſūt poſt. 2° mecc. Sz quō Tex.cō.4.
ſunt cāe eoꝝ: dōz vno mō: q2 qd eſt cā cāe eſt cā cā/
ti: ſed ille q̄litates mec cānt a formis ſubalib9 mix/
toꝝ. q̄re q̄ ſunt cāe forc mixti ſunt cauſe qualitatū
meaꝝ ſz cauſe formarū ſubſtantialiū mixtoꝝ. ſ. effe
ctiue ꝛ iſtrumenales ſunt q̄litates ſimplices miſci
biliū ſiue el'oꝝ. q̄re ꝛc̄. ¶ Intelligenm eſt tn̄ ꝙ illō
qd pmo et p ſe gnāt mixtū hz formā mixti vel actu
vel v̄tute. actu: qn̄ eſt gnātio vnica. v̄tute: qn̄ eſt eq/ Textu.ↄ.28.
uoca: q2 vt dr̄ 7° mecc in gnātione vnica gnāns eſt
idē ſpecie: in equoca vero nō: ſed illud qd agit pxie
nō eſt forma ſubalis. ſ. i iferiorib9: q2 agēs agit trāſ/
mutādo ſiue alterādo et diſponendo mām. et iſta
diſpō eſt p formā accilem. q2 mixtū nō agit imete per
formā ſubalē ſed radical'r mete q̄litate mea. Sic g̊
duo dcā ſunt: pmo ꝙ agēs formā mixti hz illā for/
mā vel actu: qn̄ eſt gnātio vnica: vel v̄tute: qn̄ ē eq/
uoca. Secundo: ꝙ mixtū nō agit imete p ſuā formā
ſubalem: ſed mete et radical'r: imete p q̄litatē meam.
¶ Ulterius ē itelligenm ꝙ veniētibus miſcibus ad
locū mixtionis illud qd hz formā mixti in actu vel
v̄tute intēdens formā mixti agit in q̄litates ſimpli
ces el'oꝝ gnāndo ex eis q̄litatē meam fractis excel/
lētys ipſoꝝ. vnde vtit iſtis vt inſtr̄is: q2 vtit q̄lita/
te vnius ad repmendū exceſſum alterius: ſicut vti/
tur cal'o ignis ad repmendū fridum aque ꝛ e9: do/
nec ex iſtis reſultet q̄litas mea diſponēs ad formā
mixti: et tūc gnātur forma mixti. vn̄ ad gnātionē
mixti fit vnum agens ſufficiēs ex iſtis 3bus. ſ. ex ha/
bēte formā mixti actu aut v̄tute ꝛ q̄litate mea ipſi9
mixti. et ex q̄litatib9 ipſoꝝ el'oꝝ. ¶ Ex his ſequūt
duo. primū eſt ꝙ ad generationē mixti requiritur
aliud preter miſcibilia. vt habēs formā mixti actu
vel v̄tute: et qualitates miſcibiliū quibus vtit mix
tum: vt p vnā reprimat alia: et ſic qualitates ſim
plices el'oꝝ ſunt cāe forme ſubalis mixtoꝝ. ſ. cauſe
actiue inſtr̄ales: q2 mixtum generans vtit illis ne/
ceſſario. ꝛ ideo ſunt cāe actiue inſtr̄ales generatio/
nis forme mixti. et ſic pz minor p̄aſſumpta. ¶ Ex
hoc pz ꝙ qualitas mea diſponēs ad formā mixti q̄

reſultat ex qualitatibus ſimplicibus ꝑ deꝑſſionez cauſat̄ aliquo mō a ſimplicibus qualitatibus elorum: ſicut ab agēte inſtr̄ali τ nō ime^{tc}. ℭ Dicendū ēt ꝙ illa q̄litas eſt alia ſpē ab extremis q̄litatibus: qꝛ me^m gnātur ex extremis ꝑ trāſmutationē eoꝝ: qñ ibi ſtat motus eſt dr̄ns ſpē ab extremis: vt ſi ꝑ motū ab albo in nigrū generatur pallidū: τ ibi ſtat motus nō eſt eiuſdē ſpeciei cū extremis: ſed ſic eſt hic. q̄re τc̄. ℭ Ex hoc pꝫ: quare dr̄ ꝙ q̄litates el'orū v̇tute manent i mixto: qꝛ extremuꝫ v̇tute manet in medio: ꝑꝑ qđ dicit ph̄s: ꝙ v̇tus el'oꝝ ſaluat̄ i mixto: qꝛ iſte q̄litates ſunt v̇tutes eoꝝ. ℭ Ex h̄ ēt pꝫ ꝙ in mixtis plus remanet de el'is q̄ꝫ qñ vnū el'm generat̄ ex alio: τ ſic remanet plus q̄ꝫ mā prima: quare mixtum poſſet dici el'm re^{ii} el'i. qđ falſuꝫ eſt: qꝛ plus manet i mixto de el'is q̄ꝫ mā prima: τ hoc nō eſt niſi illa v̇tus que dcā eſt. ſ. qualitas me^a: que dcā eſt: ſed ſic non eſt: qñ vnū el'm generat̄ ex alio: qꝛ nihil remanet qñ vnū el'm generat̄ ex alio: neceſſe eſt ꝙ in mixtione corrumpant̄ miſcibilia. ſine el'a: vnde mixtio non eſt generatio: qꝛ gnātio eſt in plus: nec corrup°: quia in corrup^{ne} nihil remanet: ſed de miſci^{bus} qdē aliqd remanet i mixto. ſ. v̇tute: qꝛ elemētis venientibus ad locum mixtiōis corrūpunt̄ qualitates eoꝝ ſub illo gradu: ſub quo erāt i miſci^{bus}: τ corrupto effectu corrumpit̄ cā: qꝛ miſci^{lia} corrumpunt̄: tñ non corrumpunt̄ ſimpl'r: qꝛ quedā q̄litas me^a gnātur: in cui⁹ v̇tute manēt extreme q̄litates.

Prio d̄ gnātione. textu. ꝯ. 84.

Immo ꝭꝫ ꝯmē tatorē. 3. celi'. cō men. 67. rema nēt forme ſb̄ales el'oꝝ: refracte tñ. τ iſta ēt fuit opi nio Auic. ꝙ for me ſb̄ales el'orū formal'r i mixto remāeāt. lꝫ alio mō q̄ꝫ ſit modus ponēdi ꝯmētatorꝭ: ſicut ſcis.

Ad rōnes. ad primam cum dr̄. cā τ effectus ſil' ſunt τ nō ſunt. verū eſt: τ ſic eſt h̄: qꝛ miſci^{lia} ſil' ſunt cū mixto: dū gñat̄: vel ꝭm ſe: vl' ꝭm diſpōnes annexas: qꝛ in formis ſub̄alib⁹ non oꝫ ꝙ ſint ſil' niſi ꝑ formas acc^{les}: τ ſic ē hic. Et cū dr̄. cū gnāto mixto nō ſunt ſil' τc̄: dico ꝙ non eſt veꝝ: qꝛ lꝫ corrūpant̄ q̄litates earuꝫ: τ ꝑ ꝯñs et ipſe: generat̄ inde tñ q̄litas media hñs illas in v̇tute: τ hoc ſufficit. Uel dicen^m ꝙ cā inſtr̄alis lꝫ reqrat̄ ad factionē rei: non tñ ad eius cōſeruationē. vñ nō oꝫ ꝙ ſil' ſint cum re fcā. ſed miſci^{lia} τ ſue q̄litates ſunt cā inſtr̄alis mixtoꝝ τ ſuaꝝ q̄litatuꝫ. vñ ſunt cāe fieri mixti. q̄re ſufficit ꝙ ſint ſil' cū fieri mixti. Uel dicendū ꝙ nō oꝫ ꝙ efficiēs ſit ſil' cū effectu in fcō eſſe ſed in fieri. ℭ Ad aliam. dōm ꝙ veꝝ eſt in q̄ꝫtum: vt ſic hēt rōnē nō entis. vñ nō entia vt ſic nō faciūt ad cātiotionē mixti: tñ illo mixto fcō non oꝫ ꝙ cāe ille ſint: ſed ſufficit ꝙ ſint in fieri.

Qō. 17.

Onſequēter qꝛ dicit ph̄s ꝙ q̄daꝫ eſt mors nālis τ q̄dam violēta. iō querit̄ vtrum ſit aliq̄ mors nālis. arg^r ꝙ ñ: qꝛ oīs defcūs τ ipo^a ꝑter nāꝫ ſūt. vt appet 2° ce. τ mū. ſed mors ē defcūs: qꝛ ē defcūs viuētiū. g̊ τc̄. ℭ Itē qđ tollit nām τ id ad cui⁹ h̄itudinez oīa dicunt̄ nā nō eſt nāle. ſꝫ mors tollit τ ꝑuat formā que maxie dr̄ nā. τ ꝑ h̄itudinez ad eam oīa alia dñr nā: vt mā nō dr̄ nā niſi ꝑ h̄itudinē ad formā: qꝛ recipit eā: vt pꝫ 2° phi^r. g̊ τc̄. ℭ Itē qđ nō eſt de intētiōe nāe nō eſt nāle: mors τ corrup° ſunt h⁹: qꝛ nā intēdit finez bonum: mors nō eſt aliqd bonum: ſed malū. g̊ τc̄.

Tex. 2. 3. τ Cōmē. 71.

Textu. cō. 3.

Oppoſitum dicit ph̄s. Item qđ eſt de neceſſitate viuētis eſt naturale mors eſt h⁹ quia in viuo eſt cōtinua deꝑditio diſpōnēs ad mortem τ corruptionē. g̊ τc̄. ℭ Item qđ eſt a prin° intrin^{co} eſt nāle. mors eſt h⁹ in viuētib⁹: qꝛ ex inclinatione māe ꝯrys coniuncta. ergo τc̄.

Dicēdum ꝙ vt pꝫ 2° phi^r nā eſt ꝑncipium motus τ ſtatus ei⁹ in quo eſt. ſed ꝑn^m motus eſt du^x. ſ. actiuū: τ hoc eſt for^a. τ paſſi^m: τ hoc eſt mā. vñ 2° de gnātione dr̄ ꝙ forme eſt agere. alterius v̇o principy. ſ. māe eſt pati. τ iō nā dr̄ de vtraq̄ꝫ: nāle aūt dr̄ vel qꝛ hꝫ nām: vel qꝛ euenit ꝭm nām. ꝑ mō mors nō eſt nālis: qꝛ nō eſt aliqd ꝯpoſitū ex mā τ for^a: ſed 2° mō. ſed aliqd pōt eē nāle iſto mō dupl'r: vel ex ꝑte māe vel ex ꝑte forme: modo mors nō eſt nālis ex ꝑte for^e: qꝛ forma eſt q̄ dat eſſe τ mors eſt via in non eſſe. Sꝫ mors eſt nālis nāli^{te} māe: qꝛ mā eſt qua res pōt eſſe τ ōn eſſe: τ mors eſt via in nō eſſe. q̄re euenit ex ꝑte māe. vñ nō eſt ꝑ ſe de necitate māe. ſed ꝑ accñs: qꝛ ꝑ ſe intēdit ꝑfici ꝑ formā: qꝛ non eſt ſufficiēter ꝑfecta ꝑ vnā formaꝫ: τ hoc nō pōt hr̄e niſi ꝑ corruptōez for^e exñtis in mā. ideo ꝑ accñs intēdit corruptionē for^e. Sil'r nec eſt de intētione for^e aut agentis: qꝛ agēs qđ agit ꝑ formā intēdit ꝑ ſe itroductionē ſue for^e in mā: aſſil'ando ſibi paſſum: vt ſi ignis agat in aerē nō intēdit ꝑ ſe cor^{nem} forme aeris: ſed introductionē ſue forme: qꝛ tñ hoc facere non pōt ſine corrup^{ne} forme aeris. iō ꝑ accñs h̄ intēdit. ℭ Intelligen^m tñ eſt ꝙ mors nō eſt ꝯ nām forme ſimpl'r: qꝛ ſic nō poſſet dici nālis ꝭm mām: qꝛ non dr̄ nālis ꝭm mām niſi inq̄ꝫtuꝫ nā eſt mā τ non eſt nā niſi ꝑ h̄itudinē ad formā q̄r ſi ſimpl'r eſſet ꝯ nām forme nō eēt nālis ꝭm mām: vnde nō eſt niſi ꝯ nāꝫ forme corrupte: nō tñ ꝯ nāꝫ forme introducēde vel introducte.

Tex. cō. 3.

Tex. cō. 53.

Ad rōnes. ad ꝑmaꝫ dicēdum ꝙ veꝝ eſt ꝭm nāꝫ forme: nō tñ ſimpl'r: ſed ꝯtra nām forme corrupte: ſed nō ꝯ nām forme introducende. ℭ Ad aliā dicēdum ꝙ bñ ꝑbat ꝙ ſi dr̄etur ꝯ nāꝫ forme ſimpl'r ita ꝙ ꝑuaret formaꝫ ſimpl'r nō eſſet nālis ꝭm mām: ſed hoc eſt falſum: vt dcm̄ eſt. ſed eſt ꝯ nām for^e que ꝑceſſit. ℭ Ad aliaꝫ. ꝙ mors nō eſt nālis: qꝛ intendat̄ a nā. ſed eſt nālis ꝑꝑ māꝫ: vt dcm̄ eſt: qꝛ cū appetit ꝑfici ꝑ vnaꝫ formā nō pōt eſſe ab illa niſi corrūpat̄ forma ſub qua eſt: qꝛ mā ſubiecta eſt cōtrarys.

Qō. XVIII.

Onſequēter querit̄ vtruꝫ in morte naturali ſit triſtitia. ar^r ꝙ ſic: qꝛ vbicunq̄ꝫ ē pñtia mali corrūpentis ibi eſt dolor τ triſtitia ſed h̄ eſt in morte nāli. g̊ τc̄. ℭ Itē calidum excedens hūidū ſentit̄ ab aīali. ſed exceſſus calidi eſt corrūpens in morte nāli. g̊ aīal ſentit illđ corrūpens. maior pꝫ: qꝛ excellētie ſenſibiliū ſentiūtur ab aīali. minor pꝫ ꝑ ph̄m. ſꝫ ex ſenſu τ cognitione alicui⁹ corrūpentis cātur dolor τ triſtitia: qꝛ ibi eſt ꝑceptio diſcurrētis. g̊ τc̄. ℭ Itē ex cognitōe mali corruptiui pñtis cātur dolor τ triſtitia. ſꝫ in morte nāli eſt cognitio mali corruptiui pñtis. g̊ τc̄.

Oppoſitū dicit ph̄s. vñ dicit ꝙ nō eſt violēta ſed eſt iſenſibil' τ ſine dolore τ triſtitia. Et ar^r rōne: qꝛ vbi nō eſt ſenſus ꝯry: ibi nō eſt dolor: ſꝫ i morte nāli nō eſt ſenſus ꝯry: qꝛ mors illa nō fit a ꝯrio ſed a calido nāli. iō τc̄.

Intelligēdum ꝙ delectatio eſt ꝯria triſtitie. mō ꝯrioꝝ ſunt contrarie cāe. delectatio aūt cātur ex pñtia ꝯuenientis cuꝫ ꝯuenienti: τ illud nō ſufficit ſed reqrit̄ cognitio eiuſdē. vñ delectatio eſt ſolū in hñtibus cognitōez qñ cognoſcūt delecta^{le} qđ eſt ſibi pñs 7° ethi^r. delectari eſt ꝑꝑe aīaliū: qꝛ inter iferiora ſola aīalia co

Cap. 8.

gnoſcunt:qꝛ per oppoſituꝫ doloꝛ cauſatur ex pñtia
diſcõueniētis cũ cognitione ⁊ apphenſiõe eiuſdeꝫ:
⁊ iſta apphenſio põt fieri ꝑ ṽtutē intelligibilē: ⁊ ſic
eſt delectatio vel triſtitia ĩtelligibilis:aut ꝑ ṽtuteꝫ
ſenſibilē:⁊ ſic eſt delectatio vel triſtitia ſenſibilis:
ſed põt fieri ꝑ tactũ:⁊ delectatio que ſeqtur tactuꝫ
eſt magis nãlis: qꝛ tactus eſt nobis magis nãlis ⁊
neceſſarius:⁊ triſtitia igit̃ per oppoſituꝫ hꝰ eſt nob
magis ꝯ nãm:vñ delectatio ꝯñs cognitionē ſenſi-
tiuã eſt nobis cõnãlis.vñ ꝑ ſui ꝯnãlitatē dicit phs
Cap.8.7.9. 7ºethi͛ ꝙ difficilius eſt reſiſtere concupiſcẽtie q̃ꝫ
ĩre.mõ de triſtitia que ſeqnit̃ apphenſionē tactus
querit̃ hic.Unde ad qõnē dicẽduꝫ ꝙ ſi querat de
triſtitia ꝯñte apphenſionē inteꝰ aut fanc dicẽdum
ꝙ polc eſt ꝙ ſic:qꝛ poſſibile eſt ꝙ aliqs in moꝛte na
turali ĩtelligat vel fantaſiet̃ aliquot malũ: ⁊ ſic eſt
ibi doloꝛ ⁊ triſtitia. Si aũt querat de triſtitia ꝯñte
apphenſionē mali coꝛruptiui tactus:ibi nõ eſt app
henſio illius ꝑ tactũ:qꝛ tactus eſt ṽtus paſſiua:⁊ pa
tit̃ ab aliquo extrinſeco.Sed in moꝛte nãli licet ſit
malũ coꝛruptiuuꝫ pñs:tñ nõ eſt ibi aliqđ extrinſe-
cum a quo moueat̃ tactus:qꝛ calm nãle agit in hu-
midũ ꝓpꝛiũ.⁊ ſic nõ eſt aliqua paſſio extrĩſeca vio-
lẽta.⁊ tactus non mouet̃ niſi ab aliquo extrinſeco.
q̃re ⁊c̃.❡Scđo pꝫ ſic:tactus cõſiſtit in meª rõne ⁊
ꝓpoꝛtione tangibiliũ.vñ ſolũ ſentit exceſſus ⁊ ex-
cellẽtias tangibiliũ: qꝛ ſenſiuum dꝫ eẽ denudatũ ab
eo qđ recipit:ſed exceſſus calidi nãlis coꝛrũpentis
nõ eſt ex̃ ꝓpoꝛtionē ſui oꝛgani ſed ĩtra:⁊ non ſentit
illa que ſunt inter ſuã ꝯpõneꝫ ⁊ ꝓpoꝛtionē. iõ tactꝰ
nõ põt ſentire illã coꝛruptionē.ſed alr̃ nõ hẽtur ibi
doloꝛ.q̃re ⁊c̃.❡Tertio.qꝛ aĩalia nõ ſentiũt q̃lita-
tes nãles.ſed calm coꝛrumpens in moꝛte naturali
eſt qualitas naturalis.quare ⁊c̃.

Ad rõnes. ad ꝑ̇maꝫ dicenm ꝙ veꝝ eſt ſi ex-
cedit ita nõbiliter ꝙ ſit ex̃ ꝓpoꝛ
tionē in qua tactus eſt.Ad mi.verũ eſt.ſed nõ ē ita
notabil' ꝙ ſit ex̃ ꝓpoꝛtionē tactus. ❡Ad aliã.dicẽ
dum ꝙ bñ arguit ꝙ ibi ſit aliq̃ triſtitia: vt triſtitia
que eſt ẜm intem:tñ nõ arguit de triſtitia que ſeqt̃
tactũ:⁊ de iſta intelligit phs.

❡Expliciunt qõnes ſupꝛa libꝛum de moꝛte ⁊ vita.
❡De motibus animalium. Qõ. I.

D E motu autéꝫ eo qui eſt aĩa-
liũ ⁊c̃.❡Circa iſtuꝫ
libꝛũ q ē de cã motus aĩaliũ. querat̃
Et ꝑ̇mo vtrũ de motibꝰ aĩaliũ ſit ſcia:
⁊ arr ꝑ̇ ꝙ nõ rõne cõi: qꝛ de coꝛrupbus
⁊ trãſmubus nõ eſt ſcia.ſed motus aĩa-
lium ſunt coꝛles.iõ ⁊c̃.maioꝛ pꝫ ꝑ̇ po-
Textu.ꝯ.19. ſterioꝝ.minoꝛ pꝫ: qꝛ ſicut aĩalia ſunt coꝛruplia ſic
⁊ motus aĩaliũ.❡Iteꝫ illud de quo eſt ſcia dꝫ hr̃e
ꝓpꝛietates ⁊ paſſiones:ſed motus aĩaliuꝫ h̃ nõ põt
hr̃e: qꝛ nõ põt ſubiacere iſtis cũ ſit accñs.⁊ accñs ñ
ſubſtat.q̃re ⁊c̃. ❡Itẽ ſi ſcia eẽt de iſtis motibꝰ aut
eſſet de eis tanq̃ꝫ de ſubo aut tanq̃ꝫ de paſſione:ſed
neutro mõ põt.q̃re ⁊c̃.maioꝛ pꝫ: qꝛ h̃ de eis plr̃ibus
modis nõ vr̃ poſſe eẽ ſcia. minoꝛ pꝫ:qꝛ nõ eſt de eis
tanq̃ꝫ de paſſione:qꝛ in eadē ſcia dꝫ determinari đ
paſſione ⁊ de ſubo illius.ſed in liº de aĩa determina
tur de ſubo motus appetitiui:puta de poª appetiti-
ua ⁊ volitiua: q̃re vt ſic de iſtis motibus ꝑtinet ad
ſciam libꝛi de aĩa:⁊ nõ ad iſtã:nec tanq̃ꝫ de ſubo:qꝛ
ſubm dꝫ eẽ tale ꝙ poſſit ſubſtare paſſionibus: nũc
motus eſt accñs:ſed accñtis nõ eſt accñs: qꝛ eẽt ꝓ-
ceſſus in infinitũ qđ eſt incõueniẽs.q̃re ⁊c̃. ❡Itẽ
ſcia dꝫ eſſe de intellectis:ſed iſti motus nõ ſunt hꝫ.
q̃re ⁊c̃.maioꝛ pꝫ:qꝛ ſcia ē hĩtus inteꝰ. vt pꝫ.6.ethi͛. Cap.4.
⁊ ꝑ̇ poliꝯ͛.minoꝛ der:qꝛ motus eſt obm ſenſus:quia
eſt ſenſibile cõe.⁊ iõ non eſt obm intells:vel ſi eſſet
obm intellectus ſequeret̃ ꝙ inteꝰ ⁊ ſenſus eẽnt idē:
quia ille ṽtutes ſunt eedē que ſunt reu eiuſdeꝫ obi.
ſed hoc eſt inconueniens.

In oppoſitum eſt phus hic q nobis tra
dit ſciaꝫ de motibꝰ appe
titiuis animalium:⁊ idem vult hic Albertus.

Intelligẽdum ꝙ qdam poſuerũt ꝙ de
iſtis motibus non poſſit
eſſe ſcia.qđ ſic ꝓbãt:qꝛ oĩum ſcia dꝫ eſſe de ente fir
mo ⁊ permatc. Sꝫ motus non eſt hꝫ.q̃re ⁊c̃. maioꝛ
pꝫ:qꝛ ſcia eſt hĩtus firmus:ſed hĩtus nõ eſt niſi reu
obi firmi:qꝛ firmitas hĩtus dependet ex firmitate
obi.minoꝛ pꝫ:qꝛ motus eſt de genere ſucceſſiuoꝝ:
vt pꝫ 3ºphi͛. ❡Iteꝫ de illo ente eſt ſcia de q̃ aliqd Tex.cõ.6.
vere põt enũciari.ſꝫ de ente ſucceſſiuo: vt ē motus
nõ ꝯr aliqd vere enũciari.q̃re ⁊c̃.maioꝛ pꝫ:qꝛ ſcia ē
hĩtus verus.⁊ iõ aliqđ vere in ea dꝫ enũciari de al
tero.minoꝛ pꝫ:qꝛ motus q̃ꝫtũ ad diuerſa nũc ĩpoſſi
bile eſt manere ſub eodē eſſe: qꝛ ſi ſic ſequeret̃ ꝙ
illud qđ moueret̃ qeſceret.qđ eſt ĩpoſſibile: ⁊ ꝯtra
rõnem motus.ꝑꝑ qđ ⁊c̃. ❡Iſta opĩo nõ valet:nec
rõ eoꝝ qua nitunt̃ cõfirmare. ꝑ̇ cũ dicũt ꝙ ſcia dꝫ
eẽ de ente firmo ⁊ ꝑmatc.dico ꝙ dꝫ eẽ de tali ente
firmo qđ eſt firmũ q̃ꝫtũ ad ſuã eſſentiã cõſideratũ
⁊ in vlĩ:tñ ſi ad ipm cõſequantur diuerſe diſpõnes
accñtales:ita ꝙ illud recipiat diuerſa eẽ accilia ⁊ di
uerſificet̃ in ſuis ꝑtibus nõ impedit qn de ipſo ſit
ſcia. ⁊ cũ dr̃ ꝙ motus ſꝑ diuerſificat̃.dico ꝙ veruꝫ
eſt:q̃ꝫtum ad ſuũ eẽ accñtale.tñ motus ꝯſideratus
eẽntialr̃.ſ.pꝛo foꝛª fluente que nõ dr̃t a foꝛª acqſita
ꝑ motũ: mam eſt:ꝙ vt ſic motus manet idē eẽntia-
liter:licet iſta foꝛma accñtalr̃ diuerſificet̃ q̃ꝫtuꝫ ad
diuerſos gradus:tñ eẽntialr̃ manet eadeꝫ ꝑ totum
motũ.❡Itẽ cũ dicũt ꝙ de ente ꝑmanẽte ⁊ firmo
ē ſcia:ꝑ ens ꝑmanēs ⁊ firmũ aut ĩtelligũt ens veꝝ
diſtinctũ ꝯ ens fictũ: ⁊ de tali ente ficto nõ eſt ſcia
ſed reqrit̃ ꝙ ſcia ſit de ente non diſtincto ꝯ ens fi-
ctũ:aut intelligũt alio mõ ꝙ ſit ꝑmanēs:⁊ ens vnũ
qđ nõ ſit ſucceſſiuũ:⁊ iſto mõ nõ reqrit̃ ꝙ ens de q̊
hẽtur ſcia ſit ens verũ:qꝛ tota ſcia nãlis eſt de mo-
tu:motꝰ aũt ē nãe ſucceſſiue ⁊ nõ ꝑmanẽtis. qr̃ ⁊c̃.
❡Itẽ cũ dñt ꝙ nihil vere de motibꝰ ꝯtingit enũ-
ciare:falſum dicũt:ꝙ verũ eſt enũciari de oĩ eo qđ
mouet̃: qđ ꝑtim ſit in termĩo a q̊ ⁊ ꝑtiꝫ in termino
ad quē:qꝛ hoc eſt de rõne motus.❡Itẽ cũ oĩs mo
tus eſt in ſubo.veꝝ eſt enũciare de motu ꝙ eſt ꝑfe
ctio mobil'.❡Itē oē qđ mouet̃ de nec̃itate mouet̃
a motoꝛe.❡Itē de motu veꝝ eſt enũciare ꝙ ſit ꝑ-
fectio tẽdens ad cõplemẽtuꝫ. ❡Itē veꝝ eſt enun
ciare ꝙ motus eſt motus:qꝛ vnũqđq; vere enũcia-
tur de ſeipſo. Et cũ dr̃ ꝙ motus eſt in ꝯtiª ſucceſſio
ne:⁊ añq̃ꝫ aliqd de ipſo poſſit enũciari iã trãſactus
eſt:põt dici ꝙ veꝝ eſt q̃ꝫtũ ad eiꝰ eẽ accilc tñ q̃ꝫtum
ad ſui eẽ eẽnlc remanet idē. ⁊ iõ multa vt ſic de eo
vere pñt enunciari.❡Itē alr̃ eſt dđm ꝙ de moti-
bus oppetitiuis aĩaliũ ſit ſcia:qꝛ de oĩ eo qđ eſt ens
intellilc hñs ꝑtes ⁊ paſſiones ⁊ ꝑ̇nª:qbus paſſiones
ſubo ⁊ ꝑtibus eius ineẽ cõcludunt̃ eſt ſcientia.ſed
motus appetitiuus aĩalis eſt hꝫ.q̃re ⁊c̃.maioꝛ pꝫ ꝑ̇ Tex.cõ.43.
poſterioꝝ:qꝛ ſcia eſt vniꝰ gñis ſubi ⁊c̃. mi. demon-

ſtratur:qꝛ motus eſt ens:qꝛ nō collocatᷣ ſub pͥdicatio
Tex.ↄ.5.ꝛ.6. ne:vt pꝫ 3°.phir ēt eſt itellile. qꝛ 3° de aīa ītellꝰs quo/
Textu.ↄ,38. dāmō eſt oīa.ꝛ iō cū motꝰ ſit ens erit intelligibilis.
¶ Itē hꝫ partes:qꝛ motus appetitiuus diuiditᷣ in motū localē ꝓceſſiuū:ꝛ in motuꝫ localē dilatatiōis ꝛ cōſtrictiōis. ¶ Itē hꝫ rōnes:qꝛ ꝓgredi ab appetitiua medibus organis corꝑeis vel moueri ad terminū diſtantē exᷣ locū:vel nō diſtantē exᷣ locū:ꝛ ſic de alys. ¶ Itē habet pͥna intrinſeca.ſ.appetitū ꝛ volūtatē:extrinſeca.ſ.ipſa appetibilia. ¶ Itē de illo habetur ſcia:cuius eſt oīs qō ſciētifica: ſed ipſius motus appetitiui eſt oīs qō ſciētifica.q̄re ꝛc̄. maioꝛ pꝫ
Tex.cō.pͥmi. z° poſterioꝝ:qꝛ qōnes ſunt equales.nūero his que vere ſcimus.mi.der:qꝛ qōnes ſunt.4.. ſi eſt: gd eſt: quia eſt:ꝛ ꝓpter gd eſt.Si eſt tn̄ in iſta ſcia nō oſtē/
Textu cō.xi. ditᷣ:qꝛ motū eſſe eſt mam:vt pꝫ ad ſenſum: ꝛ pͦ phir. vbi dᷣ:ſupponantᷣ aūt nobis oīa moueri aut q̄daꝫ: ꝛ dicit quedam ꝑꝑ centruꝫ terre vel partes ꝓpin/
Textu cō.6. quas centro. ¶ Iteꝫ gd eſt motus.oñditᷣ 3° phir:qꝛ eſt actus entis in poa ſᷣm ꝙ hꝰ. Item:qꝛ eſt. naꝫ inueſtigatur inherētia motus: Item ꝓpter gd eſt:qꝛ ꝓpter gd dicit cām inherētie motꝰ. Sꝫ in iſto loco multe cāe oñduntur.q̄re ꝛc̄. ¶ Sed eſt intelligenduꝫ ꝙ motus appetitiuus mltir pōt ↄſiderari: vno mō vt motus abre. vnde motus: ꝛ ſic de ipſo determinare ꝑtinet ad librū phir:in quo determinatᷣ de motu:vn̄ motus. Alio mō pōt ↄſiderari motus appetitiuꝰ:vt motus localis: ꝛ ſub iſta rōne adhuc ꝑtinet ad lim phir:qꝛ quecūqꝫ ſcia ↄſiderat ſubm aliquod:hꝫ conſiderare ꝑtes pͥncipales illius ſubi: vt
T.ↄ.pͥmi.ꝛ.z appet 4.° mecc.ꝛ iō cū motus localis ſit pͥncior pars motus.iō ſi iſte motus appetius ↄſideratᷣ vt localis. mam eſt ꝙ ꝑtinet ad lim phir.alio mō pōt ↄſiderari vt eſt motus aialis:nō vnde motus ſed vt aīati:ꝛ h ↄtingit zr.vno mō:vt aialis abre. Alio modo.vt eſt aialis nō abre ſed ↄcte.ſi abre hoc eſt zr:vel ex parte corꝑis vel anie.ſi ex ꝑte aīe ſic de ipſo determinatᷣ in 3.° de aīa.cap° de mouēte:qꝛ ibi determinatur de motu aīalis ex ꝑte aīe:ꝛ pͥnᵒ motus aīalis ibidē declarātᷣ. Si ex ꝑte corꝑis inq̄m exercetᷣ ꝑ orga corporea:ſic de ipſo determinatᷣ in iſto libro:q intitulatᷣ liber de motibus aīalium. Si cōſideretᷣ magis cōtracte.ſ.ꝑ diuerſa gn̄a aialiū:ſic de ipō determinatᷣ in libro de aialibus inq̄tū diuerſide iſte motus ↄr gradiētibꝰ aīalibꝰ natatilibus ꝛ reptilibus:ꝛ ſic de alys. Alio mō.rōne orgoꝝ coroꝝ qbꝰ exercetᷣ:ꝛ ſic de iſto motu determinatᷣ in libro de ꝓgreſſu aīalium. ¶ Cū igitᷣ iſte motus multiplr poſſit ↄſiderari: pꝫ ꝙ iſta ſcia eſt diſtincta ab oībus alys in gbus tractatᷣ de iſto motu. ¶ Et pōt tūc fieri talis rō:qꝛ illa ſcia eſt diſtincta ab alys: cuiꝰ conſideratio diuerſa eſt a conſiderationibus aliarum. ſed ſic eſt de iſta: vt viſum eſt.ideo ꝛc̄.

Ad rōnes. ad primam cuꝫ dᷣ.de corruli ꝛc̄. veꝝ eſt ſᷣm ꝙ de ipō eſt ſcia:ꝛ tu dicis.motus aialiuꝫ ꝛc̄.veꝝ eſt in ꝑtiri.i vl̄i tn̄ non: ſicut nec aialia corrūpuntᷣ totaliter ꝑ ſucceſſiuam gnātionem corlium. ¶ Ad aliā.illud de quo eſt ſcia ꝛc̄.veꝝ eſt.Et cuꝫ dᷣ:motus ꝛc̄.pōt dici ꝑ interemptōeꝫ. Et tu dicis ꝙ oporteret ꝙ ſubſtaret.dico ꝙ ſubſtare alicui eſt duplr:vel tanq̄ vltimatū ſubm: ꝛ ſic ꝓprie ſuba ſubſtat:vel ſicut aliqd quo alteruꝫ eſt in aliquo:ꝛ ſic vnū accn̄s bn̄ ſubſtat alteri. Uel pōt dici ad maiorem:ꝙ veꝝ eſt: ſi eſſet ſcia de illo ſicut de ſubo:ſed nō eſt ſic̄ de ſubo ſed ſicut de paſſione. ¶ Ad aliam:cum dᷣ aut ſcientia eſſet de motu tanq̄ de ſubo ꝛc̄:veꝝ eſt.Et cuꝫ argr nō tanq̄ de paſſione.veꝝ eſt.Et cum dᷣ nō tāq̄ de ſubo: falſuꝫ eſt. Ad ꝓbationē:qꝛ ſubm nō eſt ſubm accn̄tis nec paſſiōis ē paſſio. ¶ Intelligēm ē:vt 7.° hētur mecc.ꝛ
cōmētatoꝛ dicit expͥſſe z.° ce. ꝛ mun.ꝙ ipſa accn̄tia non eodē ordine adueniūt ipſi ſube.ſꝫ pͦ ꝛ pͥncipaliter adueniūt ſibi dimēſiōes: deiñ terni dimēſionū: deide q̄litates pͥe: ꝛ deinde qualitates ſcōe:ita ꝙ vnū accn̄s eſt ſicut ꝑꝑatio alteriꝰ:mete quo recipitᷣ in ſuba.ꝛ iō vnū accn̄s nō eſt ſubm pͥmū ꝛ pͥncipale alterius accn̄tis.ſed tale dꝫ eē fixum ſicut diſpō ꝛ ꝑꝑatio:q̄ inexiſtit ſube.mō motꝰ eſt tale ſubm.qᷣ nō valet. ¶ Ad aliam.cū argr. ſcia dꝫ eē de intellectu:ↄceditᷣ.Et cū argr.motꝰ nō eſt itelligibil. falſuꝫ eſt.Et tu dicis.motus ē ſenſibil.dico ꝙ motus ꝑtir acceptus eſt ſenſibilis.ſed motus vt abſtractus eſt ꝑ intelliam agētem ꝛ vl̄is ꝛ itelligilis.Et cū dᷣ.g̊ ideꝫ erit obm ſenſus ꝛ intellꝰs:ꝛ ꝑ ↄn̄s ſenſus ꝛ intellꝰs n̄ erūt diuerſe v̇tutes. Rn̄detᷣ ꝙ v̇tutes n̄ diſtiguuntᷣ ab obo abre ꝛ mālr ſumpto.ſed ab obo ſumpto formalr.mō motus vt ꝑticularis eſt:eſt obm ſenſus:ſꝫ vt vl̄is ꝛ abſtractus ꝑ intellem agenteꝫ: ſic eſt obm intellectus.mō iſte rōnes dᷣnt formalr.ꝛ iō v̇tutes non erūt eedē.q̄re nō valet.

Qō. II.

Uia phs dicit ꝙ pͥncipiū alioꝝ motuum eſt ꝙ ipm ſeipm mouet. iō queratᷣ vtrū aīal moueatᷣ ex ſe. ꝛ argr ꝙ nō.qꝛ qō mouetᷣ ab alio nō mouetᷣ ex ſe:ſed gcgd mouetᷣ:mouetᷣ ab alio. ideo ꝛc̄.maioꝛ pꝫ.ex oppoſito diſtinguūtᷣ moueri ex ſe ꝛ
moueri ab alio.minoꝛ pꝫ ꝑ phm in pͥnᵒ.7.phir.vbi Tex.cō.pͥmi.
dicit ꝙ oē qō mouetᷣ ab alio mouetᷣ. ¶ Item qꝛ cuius motus eſt pͥncipium pͥmū ab exᷣ illud nō mouetur ex ſe:ſed pͥmū pͥncipiū motus aīalis eſt exᷣ ipm aīal.g̊ ꝛc̄.maioꝛ pꝫ.minoꝛ declaratᷣ: qꝛ pͥm pͥncipiuꝫ
motus aīalis eſt appele.vt appet 3.° de aīa: ſꝫ appele Tex.ↄ.54.
eſt exᷣ ipm aīal.iō ꝛc̄. ¶ Itē qō ad moueri motu locali ꝛ motu appetitiuo ꝑexigit multos motus fieri in ſe a cōtinēte ꝛ ab orbe nō mouetᷣ ex ſe: ꝛ ꝑcipue ſi nō ſit cā iſtoꝝ motuuꝫ.aīal eſt hꝰ:qꝛ in ipſo fiunt multi motus exterioꝛes a cōtinēte:ſiue ab orbe ad hoc ꝙ moueatᷣ motu ꝓceſſiuo: ꝛ iſtoꝝ motuū aīal non eſt cauſa:vt pꝫ 8.° phir.ergo ꝛc̄.
¶ Oppom vult phus in iſto libro.ꝛ 8° phiſicorum. T.c.zo.ꝛ.ide

Dicēdum ꝙ aīal mouetᷣ ex ſe: qꝛ qō hēt in ſe pͥncipiuꝫ paſſiuū ſui motus:ꝛ ſilr pͥnm actiuum mouetᷣ ex ſe illo motu: ꝛ dico illo motu:qꝛ mlti motus fiūt in aiali:q̊ꝝ nō eſt cā: aīal eſt hꝰ.q̄re ꝛc̄.ma.pꝫ:qꝛ qō hēt in ſe pͥnm alicuiꝰ effectus hꝫ illū effcm̄ de ſe.minoꝛ pꝫ.hꝫ.n. in ſe pͥnm ſui motus:qꝛ mor.ꝛ hoc nō eēt alr: qꝛ qō mouetᷣ patitᷣ a motu:ꝛ ita qō mor hꝫ in ſe pͥnm paſſiuū ſui motus: ¶ Itē hꝫ in ſe pͥnm actiuū ſui motꝰ:qꝛ ſenſile ꝛ mole ſᷣm ꝙ iudicata ſunt bona vel mala:ↄuenientia vel diſcōueniētia mouēt aīal pͦ: ꝛ hoc nō ē:niſi qꝛ alterant ipm ſᷣm aliq̄ ꝑtē.ſ.ꝑtē ſᷣm quā cognoſcit.ſ.eo mō q̊ eſt ibi alteratio:qꝛ ibi nō eſt alteratio cū trāſmutatiōe:ſꝫ alteraᵒ que eſt ꝑfectio:ꝛ h eſt aggregādo ſuā ſpēm in illa v̇tute cognoſcitiua.illa aūt ſpēs eſt fora illiꝰ v̇tutis cognoue:ꝛ ꝑ illā cognoſcit:ſed ſic̄ in naturalibus ad formam ſeq̄tur inclinatio: ꝛ ad inclinationem ſequitur motus vel operatio.vt ad formā grauis ſeq̄tᷣ eē deorſum.ita a forma appͥhenſa a v̇tute cognoſcitiua ſeq̄tur iclinatio:ꝛ vt ad formā

grauis ſegtur iclinatio ad eſſe deorſum: ⁊ p hoc fit
motus deorſum: ita forma apphẽſa nõ eſt pncipiũ
mot⁹ niſi inq̃tũ ad apphenſiões illi⁹ ſeqᵗ inclina/
tio ad illḋ: cui⁹ ẽ illa forᵃ: quã iclinatiões ſeqᵗ mo/
tus. ⁊ pp hoc appetit⁹ dr̃ pnᵐ imediatũ mot⁹. q2 ad
formã apphẽſaʒ ſeqᵗ inclinatio ad ipaʒ: ⁊ h⁹ forᵃ ñ
mouet: niſi ꝑut ad eã ſeqᵗ hui⁹ inclinatio. iſtã g̊ vt
cãm ſeqᵗ inclinatio: q̃ dr̃ appetitus: ⁊ ẽ pnᵐ actiuuʒ
motus in aĩalibus: ⁊ iſta forᵃ eſt in aĩali. quare pnᵐ
actiuũ motus eſt in aĩali. Sʒ eſt itelligẽdũ ꝙ aĩal
nõ dr̃ mouere ſeipm eo ꝙ totũ moueat totũ: q2 mo
uẽs eſt in actu ⁊ in poᵃ: qḋ eſt impoſſiˡᵉ. nec ſic ꝙ to
tũ ꝑ moueat partem: q2 ſic ps pmo moueret partẽ:
⁊ ſic idẽ moueret ſeipm ſm ideʒ. nec ita ꝙ ps pmo
moueat totũ: q2 ſic ps moueret totuʒ ſm ſeipam: ⁊
ſic ps que ꝑ moueret eſſet pmo motũ: ſʒ mouet ſic:
q2 ps mouet partem. ſed nõ dicitur pars mouere
partẽ: ita ꝙ aĩa moueat corpus: q2 mouẽs ⁊ motuʒ
debẽt eẽ in actu: q2 lʒ mobile ſit in poᵃ ad illud ad
qḋ fit motus: eſt tñ aliqd ens actu. mõ aĩa nõ eſt in
actu ſed actus. ſilr corpus nõ eſt in actu ſed pficiᵗ
ꝑ actum. iõ aĩa nõ eſt mouẽs ⁊ corpus motuʒ: ſʒ ps
Iſta tñ rñſio eſt mihi ſuſpecta: nam ex ꝓhemio metha. actiones ſunt ſuppoſitoꝝ, quare ⁊c.
mouet ptẽ: q2 vna ps q̃tiⁿᵃ mouet ꝑ vtutẽ q̃ eſt in ea
pte in q̃ nõ ẽ illa vtus: ⁊ ſic eſt ibi cõtinuitas ſm q̃/
titatẽ non ſm vtutẽ: q2 ſic vnũ nõ moueret aliud.

Ad rõnes. ad pmã. Cũ dr̃ aliud mouetur ab
alio ⁊c̃. põt dici ꝙ veruʒ eſt: ſi to/
taliter moueatᵗ ab alio: ⁊ imediate. mõ dico ꝙ aĩal
imeᵗᵉ mouetur a ſeipſo lʒ meᵗᵉ ab alio: ⁊ bñ dico ꝙ
phs 7º phiᶜ dicit ꝙ oẽ qḋ mouetᵗ ⁊c̃. dico ꝙ ꝑ tãto
dicit: q2 totũ nõ mouet totũ: ſed vnum eſt mouẽs: ⁊
aliud eſt motũ. ¶ Ad aliã. Cũ argʳ cui⁹ pnᵐ pᵐ ⁊c̃.
falſum eſt de pnº remoto: ſi tñ pnᵐ ꝓximũ ſit intra
mouetᵗ ex ſe: ñ tñ ſimplr. Et ad minorẽ dico ꝙ veꝝ
eſt de pncipio remoto: tñ pncipiũ ꝓximuʒ. ſ. rõ rei
apphenſe in aĩa eſt in aĩa: ⁊ ꝑ inclinationẽ ad illud
cuius eſt illa forma fit motus. ſi. n. iudicetᵗ vt cõue/
niẽs fit motus ꝓſecutionis: ſi diſconueniẽs fit mo/
tus fuge. ¶ Uel dicẽduʒ ꝙ pnᵐ motus primuʒ eſt
intra: q2 h̄ eſt appetibile inquãtũ mouet appetitũ:
⁊ nõ appetitᵗ niſi inq̃tuʒ eſt cognitũ: ⁊ vt ſic eſt in/
tra: iõ vt eſt pnᵐ motus eſt intra aĩal. ¶ Ad 3ᵃᵐ. Cũ
dr̃ ꝙ ad moueri ⁊c̃. Dico ꝙ veꝝ eſt: ꝙ mlti motus
fiunt in aĩali a cõtinẽte ꝑ alterationẽ fcãm a ꝯtinẽ/
te vel orbe: q2 ſm iᵃᵐ alterationẽ ſequuntᵗ noue diſ/
põnes: ⁊ ad illas ſequitᵗ noua apphẽſio: ⁊ ꝑ ꝯñs no/
uus appetitus: tñ hoc eſt ꝓxime ⁊ imeᵗᵉ ꝑ pnᵐ exñs
in aĩali: vt ꝑ rõnẽ rei apphẽſe vt ad illã ſequitᵗ incli
natio: q2 tñ iſta inclinatio bñ dependet a motibus
exterioribus. ideo animal nõ mouetᵗ ſufficiẽter ex
ſe: ⁊ hoc cõceſſum eſt. iõ ⁊c̃. Qõ. III.

Conſequẽter q̃ritᵗ vtrũ oẽ aĩal
moueatur motu
locali ⁊ ꝓceſſiuo. arʳ ꝙ nõ: q2 qḋ eſt affi
xum alicui nõ mouetᵗ localr. ſed multa
aĩalia ſunt affixa terre. iõ ⁊c̃. maior pʒ:
minor ẽt ꝑ phm 2º de aĩa: ſic̃ ſunt oſtree ⁊ ꝯchilia.
T.c.17.⁊.23.
iõ ⁊c̃. ¶ Itẽ qḋ nõ appetit aliqd in rõne diſtãtis ꝑ
appetitũ nõ mouetur ad illud diſtãs: q2 appetitus
nõ eſt pnᵐ mot⁹ niſi appetẽdo aliqd diſtãs: ſʒ mlta
aĩalia ſunt talia. g̊ ⁊c̃. ma. pʒ: q2 nihil moʳ localr ad
ꝯiunctũ ſed ad diſtãs: q2 iã hʒ ꝯiunctũ: ⁊ nihil moʳ
ad illud qḋ hẽt. imo hitibus exñtibus in nã ceſſat
motus. minor deʳ: q2 aliq̃ ſunt aĩalia que ſolũ hñt
tactum ⁊ guſtũ: vt eſt gdam tactus. ſed iſti duo ſen/
ſus ſentiũt ꝑ meᵐ ꝯiunctũ. vt caro eſt meᵐ in tãgẽ/
do. ſ. meᵐ intrinſecũ ⁊ nãle: ⁊ nõ ſentiunt ꝑ meᵐ ex/
traneũ: ⁊ ſic cognoſcũt aliqd vt ꝯiunctũ: ſed appeti
tus ſeʳ cogniᶜᵐ. g̊ nõ appetũt aliqd niſi vt ꝯiũctuʒ.

Oppoſitũ arʳ: q2 qḋ cõpetit ꝑ ſe alicui gene
ri cõpetit cuilibʒ ſpẽi. moueri ex
ſe localr cõpetit ꝑ ſe aĩali ſm genus ſuũ: q2 ꝑ h̄ drt
aĩal a plãta: q2 lʒ planta hẽat in ſe pnᵐ motus alte/
rationis ⁊ augmẽti: nõ tamẽ ꝓceſſiui.

Dicẽdum ꝙ oẽ aĩal moʳ localr: q2 oẽ aniãl
neccio hʒ tactũ: q2 aĩal eſt aniãl ꝑ
ſenſum pᵐ. ſ. ſenᵐ cõem: ſed tactus ſilr cõſiſtit cũ ſen/
ſu cõi. vt pʒ in de ſomno ⁊ vigilia: ⁊ ſic oẽ aĩal hʒ ta/
ctũ: ſed tactus eſt apphenſiuus q̃litatũ tangibiliũ:
q̃re ⁊c̃. ſed ad talẽ apphẽſionẽ ſequitᵗ delectatio vl
triſtitia: q2 ſi illud qḋ eſt apphẽſuʒ ſit ꝯueniẽs aĩa/
li: tũc cãtur delectatio: ſi ſit diſcõueniẽs: tũc in illo
fit triſtitia: q̃re oẽ aniãl ꝯtingit delectari ⁊ triſtari:
Sed ad delectari ſequitᵗ cõcupiſcẽtia: q2 delectari
eſt motus cõcupiſcẽtie: q2 oẽ aĩal hʒ ꝯcupiſcere ali/
qd delectaˡᵉ. ſ. ſi caret illo. Sed oĩs forma exñs exᵗ
cõcupita: ab illo eſt pnᵐ motus localis proceſſiui. ſ.
qñ rõ ei⁹ eſt in aĩa: ⁊ hoc eſt pnᵐ actiuuʒ h⁹ motus.
q̃re oẽ aĩal hʒ in ſe pncipiũ ꝓximũ actiuũ ſui mot⁹
localis: ⁊ hʒ in ſe pnᵐ paſſiuũ. planũ eſt: ⁊ oẽ tale mo
uetᵗ de ſe. q̃re ⁊c̃. ¶ Sed intelligenᵐ ꝙ aliq̃ aĩalia
nõ mouentᵗ a toto loco ſʒ in loco: ſicut celũ nõ moʳ
mutãdo totũ locũ. vñ non moʳ de loco ad locũ exᵗ:
ita ꝙ nũc ſit in vno loco ⁊ nũc in alio: ſʒ mouetᵗ lo/
calr in eodẽ loco. ſic aliq̃ aĩalia mouentᵗ nõ de toto
loco ad totũ locũ ſed in loco: motu dilatatiõis ⁊ cõ/
ſtrictiõis. Et rõ h⁹ eſt: q2 talia aĩalia nõ ꝯprehẽdũt
aliqd niſi ꝯiunctũ: q2 nõ ſentiũt aliqd niſi vt ꝯiun/
ctũ: q2 ſolũ hñt tactũ ⁊ guſtũ: ⁊ appetitus ſeqᵗ cogni
tionẽ. q2 nõ appetũt aliqd. vt diſtãs de vno loco ad
aliũ. q̃re nõ mouentᵗ de vno toto loco ad aliuʒ ſed
mouentᵗ in loco: q2 ſi ſenſibile ꝯiunctũ fuerit cõue/
niẽs mouentᵗ motu dilatatiõis. ſi diſcõueniẽs: tũc
mouentᵗ vt fugiãt motu ꝯſtrictiõis. vñ talia aĩalia
hñt aliᵗᵘᵐ ſibi ꝯiunctũ vel afferᵗ ſibi debitl horis.
⁊ hñt aliq̃s venas ꝑ q̃s ſugũt alimẽtũ a terra: ⁊ pro
tãdo vñr ſilia plãtis: inq̃tũ ſugunt alimẽtũ a terra
ꝑ quaſdã venas ſicut plãte ꝑ radices: inq̃tũ ãt hñt
delectationẽ ⁊ triſtitiã ex ꝓſecutiõe cõueniẽtis vel
diſcõueniẽtis aſſimilantᵗ aĩalib⁹ ꝑfectis: vñ cõmẽ/
tator dicit ꝙ iſta aĩalia ſunt meᵃ inter aĩalia ꝑfcã ⁊
plãtas: q2 q̃tum ad aliqua aſſimilãtur plãtis. ⁊ q̃/
tum ad aliqua alia animalibus: alia ſunt animalia
que hñt plures ſenſus: vt olfatũ: ⁊ ſentiũt ꝑ mediũ
extrinſecũ. iõ appetũt aliqd vt diſtãs: ⁊ ꝑ ꝯñs mo/
uẽtur ad diſtãs ⁊ mouentᵗ exᵗ locũ. ſʒ tñ mouetᵗ mo/
tu iordinato: q2 hñt olfatũ iordinatũ: vñ iſta aĩalia
pp motũ inordinatũ: hñt ẽt venas ꝑ q̃s ſugunt ali/
mẽtũ a terra. Alia ſunt q̃ hñt alios ſenſus: ⁊ ſic ſen/
tiũt aliqd diſtãs: ⁊ ꝑ ꝯñs appetũt illḋ ⁊ mouentᵗ ad
aliqd diſtãs: ⁊ ſic mouetᵗ motu ordiᵗº: ⁊ ſic pʒ ꝙ oĩa
aĩalia mouentᵗ motu locali: diuerſiᵈᵉ tñ.

Ad rõnes. ad pᵃᵐ. Cũ dr̃. qḋ ẽ ⁊c̃. veꝝ ẽ exᵗ lo
cũ ſuũ mouetᵗ tñ in loco. ſic̃ celũ
moʳ localr nõ tñ mouentᵗ exᵗ locũ: ſʒ ſolũ mouentᵗ in
loco: ſic eſt hic. ¶ Ad aliã. Cũ dr̃. qḋ nõ appetit. ⁊c̃.
veꝝ ẽ. tñ moʳ hñ i eodẽ loᶜ motu ꝯueᵗⁱˢ ⁊ diſconᵗⁱˢ di
latãdo ⁊ ꝯſtrinᵈº. vñ aſſimilantᵗ cordi: q2 mouentᵗ
ſm oẽs ptes ſuas motu dilatatiõis ⁊ ꝯſtrictiõis: ⁊
cor iſto motu moʳ: ſic̃ pʒ i fine ḋ morte ⁊ vita. iõ ⁊c̃.

Queſtio. IIII.

Onſequēter queriturvtrum
in aīali qȯ p̄mo
moueť ex ſe oportcat aliquā partem eē
imobilem.argr ꝙ non:qꝛ in toto conti/
nuo nō poteſt eē vna pars qeſcens alte/
ra mota:ſed aīal eſt quoddā totum cōtinuū.vt pꝫ
ad ſenſum.ideo ꝛc̄. ¶ Item aīalia aliquādo mouē
tur motu ſaltationis.ſed in tali motu non eſt pars
aliqua que nō moueat.ideo ꝛc̄. ¶ Item ſi vna ps
quieſceret alijs motis tūc fieret diſtinctio ptiū ani
malis in motu locali. Sed hoc eſt incōueniēs.q̄re
ꝛ reliquū erit ipoſſibile.ꝯña pbať:qꝛ ſi vna totali/
ter qeſceret ꝛ altera moueret:tūc illa ab alia ſepa/
rareť. ¶ Itē moto toto moueť quelibet ps exn̄s
in toto:qꝛ motis nobis mouenť oīa que ſunt in no
bis.Sed aīal totum moueť.vt appet ad ſenſum.g̊
T.ꝯ.37.ꝛ ide non eſt ibi pars imobilis. ¶ Itē dicit pħs 8°phir
qȯ dr̄t motū eſſe in nā geneli ꝛ corruptibili ꝛ ige/
neli ꝛ incorrupli:qꝛ genelr exit locū ſm ſe totum. ſꝫ
ingenelr nō exit locū ſꝫ ſe totū. Tunc arr.ſi ps aīa/
lis in aīali qeſceret aut h eēt vel q̄tū ad ptē mo/
uentem:aut quantū ad ptem motā: non q̄tum ad
partem motam:qꝛ manifeſtū eſt ꝙ moueť: nec q̄/
tum ad mouētem:qꝛ aīal ſm totū exit locum.ergo
cum pars mouēs trāſfertur de loco ad locum:ipſa
mouetur:ꝛ non quieſcit.

Textu ꝯ.45. **In oppoſitum** eſt pħs in lr̄a.ꝛ argr rōne que pōt accipi ab eo:qꝛ
Textu cō.32. natura nihil facit fruſtra:vt pꝫ 3°. de anima:ꝛ p̄mo
ce.ꝛ mun.ſed iūcture facte ſunt a natura.quare ꝛc̄.
ſed hoc non eſſet niſi vt infra iuncturas fiat refle/
xio vnius partis alia quieſcente:ꝛ ſic ſi vna moue/
tur oportet aliam quieſcere.

Ad queſtionem dicenda ſunt duo. pri
mo: ꝙ ſi animal mo/
ueat ſe ſm vnam partem oportet alterā quieſcere.
Scd̄o dato ꝙ animal moueat ſe ſꝫ totū: adhuc oꝫ
aliqd extra eſſe ad qȯ ſe firmet in mouendo ſeip̄ꝫ.
¶ Primū patet:qꝛ ſimile eſt de motu animalis:ꝛ
de motu dyametri ſm motū reflexionis:ſed ſi vna
ps dyametri debet moueri motu reflexionis opꝫ
alterā quieſcere:quare ꝛc̄. maior pꝫ:qꝛ oīuꝫ moto/
ruꝫ motu reflexionis eſt vna ſilitudo in mouēdo.
ꝛ minor pꝫ:quia ponať dyameter a.g.d. q dꝫ moue
ri motu reflexionis:ita ꝙ p̄ma pars eius ſit.a. ſcd̄a
ſit.d.g.vero ſit ſicut iunctura in qua ꝯiungant ille
partes.mam eſt ꝙ ſi.a.moueatur motu reflexionis
ꝙ opꝫ ipſum.d.quieſcere.vl̄ ecōuerſo:qr̄ ſic erit in
motu reflexionis ipſius animalis. Et hoc pꝫ indu/
ctiue:vt declarat pħs:qꝛ ſi cubitus moueať:opꝫ ꝙ
brachium qeſcat.ꝛ ſi cubitus ꝛ brachiū moueanť:
opꝫ ꝙ humerus quieſcat:ſilr̄ appet in alio:qꝛ ſi ty/
bia moueať.opꝫ crus vel coxā quieſcere:ſi tybia ꝛ
coxa ſimul mouenť:opꝫ vertebruꝫ quieſcere:ꝛ ſic
in omnibus alijs:vt patet ad ſenſum. ¶ Item hoc
appet ſignis:qꝛ ſicut eſt in arte:ita debet eē in nā:
Tex.cō.22. quia ars imitať nām 2°.phir.ſed ita eſt in arte:qm̄
in arte fiūt iūcture.vt vna parte mota altera quie/
ſcat:qr̄ ſic erit in nā.maior pꝫ.vt dcm̄ eſt.minor ēt:
qꝛ in arte fiunt iuncture:ꝛ vna parte mota altera
qeſcat.q̄re cū in iūctura fiūt iuncture fiunt ꝑpter
hoc:vt vna parte mota altera quieſcat.ꝛ ideo aīal
motū motu flexionis debet quieſcere ſm vnā par/
tem ꝛ moueri ſꝫ aliā.ꝛ hoc eſt qȯ dicit themiſtius

3°de anima:ꝙ motus animalis aſſimilātur motui
ianue in cardinibus.Sed manifeſtū eſt ad ſenſuꝫ:
ꝙ in tali motu vna ps moueť ꝛ altera quieſcit.q̄re
ꝛc̄. ¶ Scd̄m patet.ſ.ꝙ ſi animal moueatur ſm to/
tum adhuc opꝫ eſſe aliquod quieſcens ad qȯ ſe fir/
met animal:qꝛ aīal eſt mouēs ip̄m. ſꝫ in omni mo/
uente ipſum ſeip̄m oꝫ ꝙ pars mouēs ſit quieſcēs.
q̄re ꝛc̄.maior pꝫ 8°phir.ꝛ minor ſilr̄:qꝛ mouēte ip̄ꝫ T.c.37.ꝛ ide
ſeip̄m opꝫ ꝙ pars mouēs ſit quieſcens ꝛ imobilis.
¶ Item ſi aīal nō hēret ptē quieſcentē ſequereť
ꝙ aīal eēt motū ſm ſe totū p ſe:ꝛ pri°. qȯ eſt incōue
niēs:incōueniens pꝫ:qꝛ tunc eēt ſimul in actu ꝛ in
poa:qꝛ ſm ꝙ totū mouēs eſſet totū in actu:ꝛ ſm ꝙ
totum motū eſſet ſm totū in potentia:ꝛ ſic idē ſm
idem eſſet penitus in actu ꝛ in potētia:qȯ eſt ipoſſi
bile:qꝛ idem eſſet in actu ꝛ nō in actu:ꝛ in potentia
ꝛ nō in potētia:que ſunt cōtradictoria ꝯña pꝫ.quia
ſi animal non moueretur ſm partem:ſed cum mo
uereť ſm vnaꝫ ptem moueret ſm aliam:ſequere/
tur ꝙ p̄mo ꝛ p ſe eēt aīal motū ſm ſe motū. ¶ Itē
3°de aīa:motus aīalis componitur ex motu pulſus
ꝛ tractus.motus autē pulſus eſt motus alicuius a
ſe in alterū:ſed motus tractus eſt alicuius alterius
ad ſeip̄m.Sed in iſtis motibus.ſ. pulſus ꝛ tractus
neceſſario eſt aliquid fixū:quare cū motus anima/
lis ex iſtis cōponatur in motu eius erit aliqd fixū:
ad qȯ aīal ſe appodiet.maior pꝫ:qꝛ niſi in iſtis mo/
tibus eſſet aliquod fixū:nunq̄ꝫ pellēs pelleret:nec
trahēs traheret:ſicut appet ꝙ exn̄s in naui pellēs
nauē nō mouet eam.ſed ſi ponat ſupra fixum:puta
ſupra terraꝫ:tūc mam eſt ꝙ mouet eam:ꝛ ſilr̄ eſt de
motu tractus:ſi exiſtens in naui trahat nauē ad ſe
nō mouet eam niſi figatur ſup aliquo fixo. minor
pꝫ per themim 3°. de aīa:q dicit ꝙ motus aīalis aſſi/
milať motui ianue in cardinibus.q̄re ſicut ibi vna
pars moueť ꝛ alia qeſcit:ſicut pars ſuſtinēs ianuā
quieſcit ꝛ ianua moueť:ſic erit in aīali ꝙ pars dex
tra pelliť a corde:ps vero ſiniſtra eius trahitur ad
ip̄m cor:ita ꝙ cor eſt principium pellēs partē dex/
tram:ꝛ eſt finis ſiniſtre. ¶ Sed eſt intelligēdum:
vt vult pħs 8°phir.ꝙ animal moueat ſeipſum.hoc Tex.ꝯ.40.
poteſt cōtingere:aut qꝛ totū aīal moueat ſeip̄m to/
tum:aut quia ps moueat ptem:aut qꝛ pars totum:
aut quia totū moueat ptē.Sed impoſſibile eſt ꝙ
totum moueat totum:quia cum mouēs ſm ꝙ mo
uens ſit in actu:ꝛ motum ſm ꝙ motū in potentia:
ſequereť ꝙ idem eſſet in actu ꝛ in potētia ſm idē:
qȯ eſt ipoſſibile:nec pōt eē ꝙ ps moueat totū p ſe:
ꝛ p̄:qꝛ cum ps ſit de integritate totius:ſequereť ꝙ
ps moueret ſeipſam p ſe:qȯ eſt incōueniēs:nec pp
idem totū poteſt mouere ptē per ſe ꝛ p̄mo. g̊ relin
quiť ꝙ aīal mouet ſeip̄m:qꝛ vna ps mouet aliam:
non qꝛ forma aīalis moueat mām:qꝛ iſta forma.ſ.
aīa non eſt in actu:ſed actus:ꝛ qȯ eſt mouens eſt in
actu:nec corpus hꝫ rōnem p ſe moti:qꝛ oē motum
eſt actu ens:lꝫ ſit in potentia ad aliqd aliud:tn̄ ſm
ſe eſt aliqd in actu.corpus anialis nō eſt aliquid in
actu ens q̄tum eſt de ſe:ſed tm̄ eſt in potētia. q̄re
opꝫ ibi eſſe aliquā diuiſionem partium. vnde vna
pars q̄titatiua mouet aliam.modo cum vna pars
q̄titatiua mouet aliā:nō eſt poſſibile ꝙ illa ps mo
ta moueat p̄mā mouētem eodē motu:aut etiaꝫ ꝙ
aliqua alia moueat eam eodē motu.q̄re opꝫ illam
partem que mouet aīalia eſſe quieſcētem vel ſim/
pliciter vel eodem motu vel eadē velocitate:vnde

in parte quieſcente que mouet aliam eſt virtus ali‑qua: ⁊ per illã virtutẽ motiuã quã hꝫ mouet motu pulſus dextraꝫ partẽ: ⁊ illa pars ſic pulſa trahit ad ſe coꝛ: ſiue ſiniſtram partẽ: ⁊ ſic mouet eã motu tra‑ctus: non tñ opꝫ ꝙ coꝛ qð eſt mouens motu pulſus ſit motũ eodẽ motu ſed alio: vt motu tractus.

Ad rões ad primã cũ arguit̃. in toto conti‑nuo ꝛc. dico ꝙ duplex eſt ꝯtinuũ quoddã eſt cõtinuũ ſcðm quantitatẽ ⁊ virtuteꝫ: ⁊ de tali verũ eſt: ꝙ ſi vna pars mouetur ⁊ alia: quia aliter opoꝛteret diuiſionẽ fieri in partibus: vt acci‑piamus aliquod cõtinuũ ſcðm quãtitatẽ: ⁊ in vna pte ſit calidũ actu: ⁊ in alia potẽtia calidũ: tũc mo‑uebit ad caliditatẽ ſcðm vnã partẽ. non tñ ſecũduꝫ aliã: ⁊ ſic de tali nõ eſt veꝝ ꝙ moueatur ſcðm quã‑libet partẽ ſi mouet̃ ſcðm vnã: quia virtus que eſt in vna parte nõ ẽ in alia. Tũc ad maioꝛẽ dðm ꝙ ve‑rũ eſt ſcðm quantitatẽ: non ſcðm virtutẽ: qꝛ in vna parte eſt aliqua virtus que nõ eſt in alia: ⁊ ſic aliud poterit facere q̃ꝫ alia pars: etiã qꝛ partes animalis nõ ſũt vnũ cõtinuũ niſi per colligationem. ideo ꝛc. ¶ Ad aliã. i motu ſaltatiõis ꝛc. põt dici ꝙ iſte mo‑tus nõ eſt pꝛogreſſiuus vel nãlis: ſed violentus. ⁊ ideo oẽs ptes poſſũt ibi moueri. Uel dðꝫ ꝙ illa ps que eſt p̃n^m^ talis motus nõ mouetur tali motu p ſe: ſed p accñs: eo ꝙ totũ mouetur ſicut eſt in motu p‑greſſiuo. ¶ Ad aliã. ſi vna pars ꝛc. dico ꝙ nõ opoꝛ‑tet: qꝛ iſte partes nõ ſunt ꝯtinue ſui ꝯtinuitate: ſed ſũt colli^te^ medi^b9^ neruis ⁊ iũcturis. iõ ꝛc. ¶ Ad ali‑am. motis ꝛc. veꝝ eſt per accñs. per ſe tñ illa ps nõ mouet̃: ſed eo ꝙ totũ mouet̃: cuius eſt pars ꝛc. di‑ces. ꝯ. ſi pars aialis geſceret ꝛc. verũ ẽ. Et cũ dici‑tur nõ pars mota. verũ eſt. nec mouẽs. falſum ẽ. Et cũ dr̃. transfertur de vno loco ad aliũ. aliqui dñt ꝙ verũ eſt ſub ratione ſub qua exit locuꝫ: ⁊ vt ſic non eſt aliqua pars quieſcens: ſed ſub illa rõne: puta vt motus eius cõponitur ex motu pulſus ⁊ tractus ẽ aliqd fixum ⁊ immobile. ¶ Sed iſtud nõ videtur ſtare: qꝛ rõ non facit actu moueri que nõ ſunt nata moueri: ⁊ iõ ꝙ ſcðm vnã rõnẽ moueatur: ⁊ ſecũdũ aliã nõ: hoc nihil eſt. Et iõ dðm eſt alr̃ ꝙ veꝝ eſt ꝙ trãſfert̃ de loco ad locũ: ſed hoc nõ eſt p ſe: ſed per accñs: puta qꝛ iſtud mouẽs eſt in mã: ⁊ iõ ꝯ^it^ ipſum moueri p accñs: ⁊ iõ ſi p̃n^m^ mouens in animali ĩtel‑ligitur ꝙ ſit immobile per ſe ⁊ per accñs hoc eſt fal‑ſum: ſed per ſe eſt ĩmobile. mobile aũt p accidẽs: vt dictũ eſt. ideo ꝛc.

Qõ. V.

Queritur cõſequẽter: vtrũ ad hoc ꝙ aĩal moueat̃ motu p‑greſſiuo opoꝛteat eſſe extra ipſum aliqð fixũ ⁊ geſcẽs. ar^r^ ꝙ nõ: qꝛ agẽte ⁊ mouẽ‑te appꝛoximato paſſo: neceſſe eſt actio‑nem fieri quocũqꝫ circũſcripto: ſed aĩalia hñt mo‑uẽs ĩ ſe circũſcripto quocũqꝫ alio extrinſeco: qꝛ ap‑petitũ ⁊ appetibile qð mouet appetitũ: ⁊ ſic hñt ꝙ mouet̃. ergo ꝛc. ¶ Jtẽ in aere moto motu veloci videm⁹ volatilia moueri ẽt ad eãdẽ ptẽ ad quam mouet̃ aer: ſilr̃ de aq̃: qꝛ piſces mouẽtur in aqua ip‑ſa mota. ergo ꝛc.

Oppoſitum dicit phs. dĩc. n. ꝙ qes que ẽ i ipſo aĩali nõ ſufficit ad motũ aĩalis: ſꝫ oꝫ ipm aĩal appo^ri^ ad aliqð fixũ ⁊ manẽs.

Dicendũ ꝙ pp illud idẽ pp qð ĩ motu celi reqrit̃ aliqð fixũ ex̃: reqrit̃ ẽt h̃ ĩ motu aĩalis: ⁊ ẽt ãplioꝛi rõne: vt dĩc phs. Et rõ com‑munis motui celi ⁊ motui aĩalis poteſt eſſe iſta: qꝛ moueri ẽ alr̃ ſe hẽre nũc q̃ꝫ pri⁹: qꝛ illud qð mo^r^ alr̃ ſe hꝫ nũc ⁊ pri⁹: q̃re opꝫ eẽ aliqd: re^u^ cui⁹ alr̃ ſe hẽat nunc q̃ꝫ prius: ſed qð mouet̃: mo^r^ ſupꝛa mag^nem^: q̃r ĩ mag^ne^ opꝫ eẽ aliqd: re^u^ cui⁹ alr̃ ſe hẽat: qꝛ ꝙ aliqd dicat̃ nũc alr̃ ſe hẽre q̃ꝫ pri⁹: h̃ non ꝯtingit niſi re^u^ alicui⁹ ĩmobilis: cui⁹ rõ ẽ: qꝛ illud aut ẽ mobile aut ĩmo^le^. Si ĩmo^le^ hr̃ ppo^m^. Si mo^le^ erit pceſſus ĩ ĩfi^m^ ĩ mouẽtib⁹ ⁊ motis: qð ẽ ĩpoſ̃e: ⁊ hoc pꝫ ad ſenſũ. Oꝛ ſi tota illa magnitudo moueret̃ eodẽ motu ⁊ eodẽ mõ: ⁊ ad eãdẽ ptẽ et eadẽ velocitate: tunc re^u^ illius ñ ſe hẽret alr̃ nũc q̃ꝫ pri⁹: g̊ ad hoc ꝙ aliqd moueat̃ oꝫ eẽ aliqd geſcẽs vel ſim^r^ vel eodẽ motu vl̃ eadẽ velo^te^: ⁊ illð oꝫ eẽ ex̃ aĩal. Uñ phs ñ ĩtelligit ꝙ ge‑ſcat penit⁹: ſed ꝙ geſcat ſimplr̃: vel eodẽ motu: vel eadẽ velo^te^: vñ ſi terra moueret̃ eodẽ motu ⁊ eadẽ velo^te^: ſicut celũ non moueret̃ ex ſe: ſed veheretur. ¶ Jtẽ hoc appet ſigno. cũ. n. aĩalia mouent̃ ĩ terra harenoſa cũ fatigatiõe ⁊ pena. manifeſtũ eſt ꝙ illa terra ĩ motu eoꝛũ reſiſtit eis: ⁊ niſi illa terra eis reſi‑ſteret ĩ eoꝝ motu: ita ꝙ aĩalia nõ appodiarẽt ſe ad terrã: tũc ĩ ea nõ poſſent moueri: vt ſi mus ſit ĩ fari‑na q̃ facilr̃ cedit: ppꝛie et motu pgreſſiuo nõ põt moueri: ⁊ iõ ſi piſces ponãtur ĩ aere nõ pñt natare: pp facilẽ ceſſionẽ aeris. Sꝫ ẽ ĩtelligẽ^m^ ꝙ illð ĩmo^le^ poſſet ĩtelligi duplr̃: vl̃ ſic ꝙ eẽt ĩmobile ſimplr̃: vl̃ ꝙ ſit ĩmobile eodẽ mõ mot⁹ q̊ mouẽtur aĩalia: vel ſic ꝙ nõ moueat̃ motu eq̃ veloci: vt appet de aĩali‑bus volãtib⁹ ĩ aere. mouẽtur. n. velocioꝛi motu q̃ꝫ aer: ⁊ iõ ĩmobilitas aeris ſufficiẽs ẽ: vt huiꝰ aĩalia ĩ motu ſuo ſe appodient ſup ipm. ¶ De ſcðo mõ pꝫ: vt grauia mouẽt̃ ĩ aere ſm motũ rectũ. aer ãt mo^r^ circulariter: ⁊ iõ aer talib⁹ ſufficiẽter reſiſtit: ⁊ iſtis duob⁹ modis vltimis repit̃ ꝙ extrĩſecũ ſit ĩmo^le^. ñ aũt p̊ mõ. ¶ Jtẽ h̃ pꝫ ex pte mot⁹ eloꝝ: qꝛ mot⁹ fit a q̊dã ĩ qðdã. ita ꝙ facit diſtare ab illo a q̊ mo^r^: ſed hoc nõ eẽt ſi illud moueret̃ eodẽ motu: ⁊ eadẽ velo‑citate. q̃re ꝛc. ¶ Jtẽ ſilr̃ h̃ appet ex pte termini ad quẽ: qꝛ dꝫ accedere ad ter^num^ ad quẽ: ſꝫ ñ accederet ad ipꝫ ſi moueret̃ eodẽ motu ⁊ eadẽ velo^te^. q̃re ꝛc. vñ iſtud eſt cõe motui celi et alioꝝ. ¶ Jtẽ h̃ pꝫ de aĩali ãplioꝛi rõe: qꝛ mo^r^ motu cõpoſito ex motu pul‑ſus ⁊ tractus: qꝛ p v̓tutẽ q̃ ẽ ĩ coꝛde pellit̃ ps dextra et dextra ſecum trahit ſiniſtrã: vt dr̃ in. 7. phy. ſed Tex. cõ. io.
pulſus eſt qñ aliqd mouet aliud a ſe vel ab alio ad qðdã aliud: et ibi dĩc ꝯ^tor^ ꝙ pellẽs qð ẽ mouẽs nãle ſemp pellit a ſe ipſo: q̃re opꝫ ꝙ pellẽs figat̃ ſup illð manẽs: qꝛ mouet̃ plus motu violẽto: qð nõ eẽt ma‑gis fixũ q̃ꝫ illud qð mo^r^: ⁊ h̃ nõ eẽt niſi appodiaret̃ vel figeret̃ ſup aliqð manẽs et fixũ. q̃re ꝛc. ſed tra‑ctus ẽ motus ab alio ad ſe vel ad aliud: ſꝫ nõ ẽ niſi affigat̃ cuidã alteri qð ſit fixũ et manẽs. q̃re ꝛc. ⁊^c^ ĩ aĩali eſt rõ ſpãlis pp motũ pulſus et tract⁹: ex qbus mot⁹ aĩalis cõponit̃. q̃re oꝫ ꝙ ex̃ ipm aĩal ſit aliqð geſcẽs et manẽs. ¶ Jn alio exẽplo ðclarat phs: qꝛ ſi aliqs extñs ex̃ nauẽ ĩpelleret nauẽ cũ ligno moue‑ret nauẽ: ſꝫ ſi ipſe eẽt ĩ naue ⁊ pelleret nauẽ: vel cũ fuſte vel aliq̊ alio nunq̃ꝫ moueret nauẽ: ſꝫ h̃ nõ eẽt niſi regreret aliqð fixũ ad qð ſe appodiet. q̃re ꝛc.

Ad rationes ad primam cum dicitur. agẽ‑te ꝛc. verũ eſt ſi ſit ſufficienſ mouẽs. Et cuꝫ dicitur. circũſcripto ꝛc. dico ꝙ illud mouẽs ⁊ mobile ĩ aĩali nõ ſufficiũt ad motũ niſi ſit aliqð fixũ ex̃. iõ ꝛc. ¶ Ad ſecundã cum dicit̃. ĩ aere moto ꝛc. dico ꝙ ſi aer moueat̃ ad illã partẽ ad quã

auis dz moueri:⁊ eadẽ velocitate auis illa nõ mo/
uebit̃:ſed tãgeret ſemp eandem partẽ aeris ⁊ non
mouetur ex ſe:ſed vehitur. ſilr dico de piſcibus in
aq̃.ſi tñ moueant̃ ad illã ptẽ nõ eadẽ velocitate bñ
pñt moueri:qꝛ pñt affigi ad illã ptẽ que nõ mouet̃
eodẽ motu aut eadẽ velocitatẽ.iõ ⁊c̃. Qõ. VI.

Conſequenter queriẗ.vtrum
celuz in motu
ſuo indigeat aliq̃ corpe qeſcẽte ⁊ imobi/
li.arr ꝙ nõ.qꝛ ſi motor celi ĩ mouẽdo ce/
lũ indigeret tali corpe fixo ⁊ ĩmobili. h
eẽt aut pp indigẽtiã motoris aut molis. nec ſic.nec
ſic.g ⁊c̃.ma.pz.minor der.nõ eſt pp indigentiaz mo
Com.43. toris:qꝛ motor celi duplex eſt:vt dicit cõmentator.
iz.necce.ſ.motor ſepatus ⁊ appropriatus:ſed motor
ſepatus qui eſt pmus motor hoc non indiget:qꝛ eſt
virtutis infinite:vt ibi dicit cõmẽtator:⁊ qđ eſt vir
tutis infinite nullo extrinſeco indiget. Nec pp idi/
gẽtiã motoris appropriati ſiue cõiũcti:qꝛ ille mo/
tor eſt ſuba ĩmãlis:⁊ totã ſuã virtutẽ p quã mouet
ĩmediate recipit a p qđ eſt infinite virtutis:qꝛ ab il
lo recipit ĩmete ſuũ eẽ:nec pp idigẽtiã mobilis:quia
mobile eſt ĩcorle.Sed terra aut aliqd aliud qđ eſt
fixũ reſpcũ celi eſt corle.mõ incorle nõ ĩdiget corli.
g nõ indiget terra.iõ ⁊c̃. ¶ Itẽ prius nõ dependet
ex poſteriori.modo mouens celũ ⁊ celũ ſũt priora
ipſa terra.g ⁊c̃.ma.pz.qꝛ hoc magis eſt eo.⁊ mi.ſilr
patet. ¶ Itẽ ſi motor celi indigeret aliquo fixo cõ
poreo hoc eſſet:vt ad illud firmaret̃ ⁊ figeretur:qꝛ
nõ videt̃ eẽ aliqua alia cã:ſed hoc eſt falſum.⁊ hoc
T.c.41.42.⁊ vult phs.⁊ cõmẽtator.4.phyſi.q dicit ꝙ ĩmobili/
43. tas celi eſt ex ĩmobilitate terre.

In oppoſitũ eſt phs in lr̃a qui vult ꝙ ne/
ceſſe eſt eẽ aliqđ fixuz extra
T.c.101. celũ ꝙ nõ ſit ps celi.idẽ vult Alb.⁊ Ax.z.celi.⁊ idẽ
Com.43. vult cõmẽtator.4.phyſi.⁊ arr rõne:qꝛ ſicut celum
mouet̃ ex ſe ita ⁊ aĩalia.ergo ſic̃ eſt in motu aĩaliũ:
ita eſt in motu celi:ſed aĩalia in motu ſuo indigent
aliquo corporeo fixo ⁊ immobili.ergo ⁊c̃.

Dicendum ad qõnẽ quatuor.primo ꝙ mo
tus celi indiget aliquo fixo ⁊ ĩ/
mobili:qꝛ motus celi circularis eſt. ¶ Tũc arr.ſic̃
ſe hz motus rectus ad ſpaciũ circa qđ fit:ſic motus
circularis ad ſpaciũ circa qđ fit:ſed motus rectus
fit ſupra aliqđ fixum.quare ⁊c̃.ma.pz.z.ce.⁊ mũdi.
T.c.100.⁊ ide ⁊ minor pz. ¶ Itẽ rõ cõis celo ⁊ aĩalibus ẽ:qꝛ mo/
ueri eſt aliter ſe hẽre nũc ⁊ prius:quare illud quod
mouet̃ hz aliqd:reſpectu cuius alr ſe hz nũc ⁊ pri⁹:
ſed celũ mouet̃.quare indiget aliq̃.reſpcũ cui⁹ alr
ſe hz nunc ⁊ prius:ſed illud reſpectu cuius hoc eſt
nõ mouet̃:imo quieſcit:aut ſimplr:aut illo motu:
aut illa velocitate:qꝛ ſi moueret̃ eodẽ motu ⁊ eadẽ
velocitate:celũ ſilr ſe hẽret reſpectu illius.quare ĩ
motu celi reqritur aliquod quieſcẽs ⁊ fixũ. ¶ Se/
cũdo dico ꝙ illud qeſcẽs reſpectu eius:⁊ fixũ non
eſt indiuiſibile:qꝛ illud fixum dz eſſe qeſcẽs reſpcũ
eius:cuius dicitur fixũ ⁊ ĩmobile:ſed quieſcẽs non
eſt ĩdiuiſibile:qꝛ qeſcẽs eſt natũ moueri:qꝛ quies ẽ
puatio motus ĩ corpore aliquo apto nato moueri:⁊
T.c.53.⁊ ide vt natũ eſt ⁊ vbi.5.phyſi.ſz nihil ĩdiuiſibile natum
ẽ moueri:quare aliqđ fixũ nõ ẽ ĩdiuiſibile:ſz diuiſi
bile ⁊ corpeum. ¶ Tertio do.ꝙ illud fixũ ⁊ corpo/
reũ nulla ps celi ẽ:qꝛ illud ẽ qeſcẽs.quare ſi eẽt ali
qua ps celi:tũc qeſceret alijs partibus celi motis:
ſed hoc eſt impoſſe:qꝛ ſic fieret diſtractio partiũ ce
li. ¶ Quarto dico.ꝙ illud quieſcẽs nõ eſt extra ce/
lũ:ſed ĩtra:qꝛ vt ptactum eſt illud qeſcẽs eſt corpo/
reum:ſed extra celuz non eſt corpus nec locus nec
vacuũ:vt pz p ce.⁊ mun.ergo ⁊c̃. vnde ſicut celum T.c.99.⁊ 100.
eſt primo motũ illud fixum qđ reqrit in motu ſuo
eſt primo fixũ:⁊ ẽ cã fixionis oibus alijs. Iſtud au/
tem eſt terra:reſpectu cuius celũ motũ alr ſe habet
nunc ⁊ prius:vñ celũ ſm ſe totũ alr ſe hz reſpectu
terre q̃tum ad diſpõnẽ nõ ſm ſubm:ſed partes ei⁹
alr ſe hñt reſpectu terre:⁊ ſcđm ſubm ⁊ q̃tũ ad diſ/
poſitionẽ:vt dicit cõmẽtator.4.phyſicorum. Cõ.45.⁊.43.

Ad rõnes ad primã cuz dr̃.ſi motor celi ⁊c̃.
dico ꝙ ſlm eſt:ſz propter indigẽ/
tiã motus procedẽtis ab illis:qꝛ de rõne motus eſt
alr ſe hẽre nũc ⁊ prius.quare reqrit aliqd:reſpectu
cuius alr ſe habeat. ¶ Alio modo põt dici ꝙ celuz
requirit aliqđ fixum rõne ſui motus nõ abſte:ſed vt
mouetur:vt in ſuo motu ſe appodiet ſup illud.etiã
reqrit illud rõne motoris nõ abſte:ſed vt motor mo
uet.Et tu dicis motor ẽ perfectus.dico ꝙ motor p/
fectus eſt in rõne cauſantis motum:⁊ iõ nõ indiget
aliquo extrinſeco qđ ſit ipſum pficiẽs in rõne cau/
ſantis motũ:ſed ĩdiget bñ aliquo extrinſeco tanq̃
ſibi ſubminiſtrãte:vt apparet de domificatore re/
ſpectu ſenſitiui ſibi ſubminiſtrãtis.q̃re rõ ñ valet.
¶ Ad aliã cũ dr̃.prius nõ dpẽdet ⁊c̃.verũ eſt ſicut
ex cã.tñ depẽdet ex illo q̃tum ad opõnem exercen
dã:⁊ ſic eſt de motore celi ⁊ de celo:qꝛ q̃tũ ad mo/
tũ indiget tali fixo ⁊ nõ alr. ¶ Ad aliã qñ dicit̃ ꝙ
phs ⁊ cõmẽtator h dñt.do ꝙ cõmẽtator nõ ĩtelligit
ꝙ ĩmobilitas cẽtri terre ſit cã immobilitas celi:ſz
eſt eo.Sed pro tanto dicit:qꝛ cõcomitantur ſe:qa
terra eſt ĩmobilis:qꝛ eſt ĩ medio mũdi que nõ mu/
tat locũ ſuũ:pp hoc ꝙ celũ nõ mutat locũ quantuz
ad ſubiecuz:⁊ ſic cõcomitantur ſe:ſicut cauſa ⁊ effe
ctus.ideo ⁊c̃. Qõ. VII.

Queritur cõſequẽter:vtruz fixio
ipſi⁹ celi ⁊ circũferẽtie
cãlr ſit ex fixione terre vel centri. arr ꝙ
ſic:qꝛ pm in vnoquoq; genere eſt cauſa
om alioꝝ:ſed terra inter oia quieſcẽtia
eſt quieſcẽs pm.quare ⁊c̃.ma.pz.z.mece.mĩor patet: Tex.cõ.4.
qꝛ oĩa alia elñta mouentur ſcđm ſe tota vel ſcđm
ſuas ptes.terra aũt nõ mouet̃ nec ſz ſe:nec ſz ſuas
ptes:⁊ illa eſt pm qeſcens:⁊ ita terra ẽ cã qetis celi.
¶ Itẽ ſic̃ illđ qđ ẽ cã oĩuz alioꝝ vt ſint talia ẽ ma/
xime tale.ita illud qđ eſt maxĩe tale eſt cauſa oĩuz
aliorum:vt ſint talia.Sed terra inter omnia quie/
ſcentia eſt maxime quieſcẽs:qꝛ omnia alia corpora
mouentur ſecundũ plures partes q̃ terra.ergo ⁊c̃. Com.43.
¶ Item hoc videtur velle commẽtator ſupra 4m
phyſi.qui vult ꝙ immobilitas circũferentie eſt ex
immobilitate centri.

In oppoſitum arr. quies poſterioris nõ
eſt cã quietis prioris:ſed
celũ ſcđm nãm ſuã eſt prius ⁊ terra poſterior:qꝛ ce/
lũ influit eſſe in omnia infra ipſum cõtenta:vt pri/
mo metheororum.

Ad qõnem dicẽdũ ꝙ fixio celi nõ eſt cãlr Cap p.
ex fixione terre:ſed magis eo.
qꝛ qđ eſt cã ſubi eſt cã oĩum accidẽtiuz ſubi:ſz celũ
eſt cã terre:vt de ſe pz:ergo ⁊ fixionis eius. ¶ Ad
cuius declarationem eſt intelligẽdũ.ꝙ in ipſo qe/
ſcẽte ſunt duo conſideranda.ſ.eſſe ipſius in ſuo lo/
co:⁊ priuationem motus eius in illo loco:⁊ illud

vltimũ magis pertinet ad rationem quietis:quare
cũ terra ſit in loco medio:⁊ priuationẽ habeat mo/
tus in loco medio.ſi g̊ terra ſit cauſa fixionis celi.
aut ergo hoc eſt q̃ꝫtũ ad eſſe eius ĩ loco medio: aut
quãtũ ad eius immobilitatẽ in medio: ſed neutro
iſtorũ modorũ.quare ⁊c̃.ma.ſatis ẽ manifeſta. mi/
nor demõſtratur:qꝛ propter eãdẽ cãm terra ẽ ĩ me/
dio:⁊ mouet̃ ad mediuꝫ: ſed mouet̃ ad mediuꝫ ꝑꝑ
g̃uitatẽ:ergo eſt ĩ medio ꝑꝑ grauitatẽ. illð ergo qð
eſt cauſa grauitatis terre eſt cauſa eſſe ipſius terre
in loco medio:ſed celũ eſt cã grauitatis terre:qꝛ ce/
lũ eſt cã oĩum paſſionũ que ſũt in iſtis ĩferioribus:
Com.100. vt dicit cõmẽtator ſupra primũ celi ⁊ mũdi. ⁊ ſatis
habet̃ ex dictis p̊ methe^r;ergo celũ eſt cã eſſe terre
ĩ medio:⁊ ſi ſic:tũc terra nõ eſt cã fixionis celi q̃ꝫtũ
ad eſſe in medio:nec etiam quãtum ad ĩmobilita/
tẽ eſſe in medio:qꝛ terra nãlr̃ mouetur ad mediuꝫ
mũdi:⁊ qꝛ mediũ mũdi non mutat locũ ſuũ.iõ nec
terra.Sed cauſa.quare mediũ mũdi nõ mutat lo/
cũ ſuũ ẽ:qꝛ celũ nõ mouet̃ de loco ſuo:ſed quicq̃d ẽ
cauſa cauſe eſt cauſa cauſati:cũ ergo celũ ſit cã ĩmo
bilitatis medij mũdi eſt cauſa ĩmo^tis terre:ideo a p̊
ad vltimũ ipſum celũ eſt cã ĩmo^tis terre.nõ aũt eꝯ.
Sed fixio celi eſt ab illo a quo hꝫ ſuũ eſſe: ſed ſuuꝫ
eẽ hꝫ a p̊ motore.quare ⁊c̃.Et nota ꝙ in p̊ motore ẽ
duo conſiderare.vꝫ.ꝙ eſt motor p̊mus:⁊ ideo om/
nis motor alius hꝫ reduci ad ipſum:⁊ eſt cõſidera/
re in ipo ꝙ eſt p̊ immobilis: ⁊ ideo oĩs ĩmobilitas
reducitur ad ipſum.

Ad rõnes ad primã cũ dr̃ primũ in vnoquo
q̃ꝫ ⁊c̃.cõcedat̃:⁊ cũ dr̃ . terra ẽ hꝯ.
per interemptionẽ.ĩmo magis ipſum celum eſt pri
mo ĩmobile:⁊ ẽt eſt p̊mũ mobile.eſt p̊^m mo^le:qꝛ mo
uetur in ſuo loco:ſed eſt ĩmobile:qꝛ nõ mouetur de
ſuo loco.¶ Ad ſcðam eſt dðm per interemptionẽ
minoris:⁊ ad ꝓbationẽ dðm eſt ꝙ in celo inueni/
mus plures rõnes ĩmobilitatis q̃ꝫ in terra:⁊ in ter/
ra plures rõnes mobilitatis q̃ꝫ ĩmobilitatis . terra
enim generatur ⁊ corrũpitur ⁊ etiã alteratur:⁊ etiã
ſi eẽt extra locũ ſuũ moueretur localr̃ ad locũ ſuũ:
ſed ipm celũ nõ generatur nec corrũpitur:vt ꝓba/
T.c.20.⁊ ide. tur p̊ ce.⁊ mun.nec etiã alteratur ꝓprie:nec ẽt mo/
uetur de loco ſuo:⁊ ita plures rõnes immobilitatis
ſunt in celo q̃ꝫ ĩ terra:ſed terra dicitur maxime q̃e
ſcens:qꝛ quieſcit in medio mundi . ideo ⁊c̃. ¶ Ad
qõnem ſuperiorem qua querit̃:vtrũ celuꝫ in motu
ſuo indigeat aliquo ĩmobili fixo cor^eo ⁊ ĩmobili. di
cẽdũ ꝙ qõ eſt dubitabilis.tamẽ ad pñs dico 3^a.pri
mo ꝙ celũ in ſuo motu ĩdiget aliquo fixo incorpo/
reo. ſcðo ꝙ ſilr̃ indiget fixo corporeo.tertio ꝙ illð
fixũ eſt extra celuꝫ.¶ Primũ declaratur:qꝛ vnũ/
qðq̃ꝫ motũ req̃rit ſuũ motorẽ:ſed motor celi eſt in/
corruptibilis ⁊ ĩmobilis.quare celũ req̃rit aliq̃d fi
xum incorporeũ.ma.pꝫ:qꝛ motus non eſt niſi a mo
T.c.78.⁊.79. tore.⁊ mi.pꝫ.8.phyſi.qꝛ motorẽ celi.opꝫ eẽ incorpo
reũ cũ moueat motũ ꝑpetuũ ⁊ infinitũ ꝑ tẽpus in/
finitũ.¶ Sed eſt intelligẽdũ ꝙ mouere motuꝫ ꝑ
tẽpus infinitũ iſtud nõ requirit virtutem infinitaꝫ
in vigore:ſed ſolũ in duratione : vt pꝫ in exẽplo:qꝛ
ſi aliq̃s deberet portare aliqua in circulo que ſunt
infinita ſi ponatur ꝙ ſit ꝑpetuus in duratione ĩ in/
finito poterit portare:⁊ ideo motus infinitus ĩ du/
ratione nõ arguit motorẽ infinitũ in vigore:ſed ſo
lũ ĩ duratione. ¶ Sed tu dices . cũ virtus infinita
in duratione poſſit eẽ ĩ corpore nõ arguet motoreꝫ

ſeparatuꝫ.¶ Dicendum eſt ꝙ corpus non mouet
niſi qꝛ mouet̃:⁊ iõ cũ corpus nõ moueat niſi qꝛ mo
uet̃ ab altero . corpus nõ poterit eſſe prima cauſa
motus:cũ talis ſit oĩno ĩmobilis:⁊ iõ nõ põt eẽ cor/
porea:qꝛ mouet motũ primũ ⁊ infinitũ ꝑ tẽpus in/
finitũ:vt viſum eſt prius.¶ Itẽ qð mouetur motu
vniformi ⁊ perpetuo a v̾tute ſeparata mouet̃:ſꝫ ce/
lum eſt hꝯ.quare ⁊c̃.ma.patet.quia ſi moueat̃ mo/
tu perpetuo.opꝫ motorem eẽ ꝑpetuũ:⁊ ſi vniformi
vniformẽ:qꝛ iſta.puta motor ⁊ mobile adinuicem
debẽt ꝓportionari:qꝛ aliter nõ eſſet cã motus.mi/
nor pꝫ.2.ce.⁊.8.phyſi.celũ.n. mouet̃ motu ꝑpetuo T.c.79.⁊ ide
⁊ vniformi.quare eius motor dꝫ eſſe incorporeus
⁊ ĩmobilis:qꝛ mouet motu ꝑpetuo ⁊ vniformi:⁊ iõ
nõ põt eẽ corporeus:qꝛ vt pꝫ.6.phyſi.omne corpus Tex.cõ.32.
mouet̃:⁊ q̃cq̃d mouet̃ eſt corpus. ¶ Scðo dico ꝙ
req̃rit aliqð fixum corporeũ.Ratio cuius eſt:quia
omne qð mouet̃ alr̃ ſe hꝫ nũc q̃ꝫ prius:ſed niſi eſſet
aliqð fixum corporeuꝫ reſpcũ celi.ipm celum non
poſſet dici alr̃ ſe hẽre nũc q̃ꝫ prius: ſed hoc eſt incõ/
ueniẽs.quare ⁊c̃.ma.pꝫ.6.phyſi.qꝛ moueri non eſt Tex.cõ.32.
aliud niſi alr̃ ſe habere nũc q̃ꝫ prius.minor declara
tur:qꝛ alr̃ ſe hẽre nõ ꝯtingit niſi reſpectu fixi : quia
oĩs diuerſitas ar^r ex vniformitate: ⁊ iõ opꝫ eſſe ali/
quod fixuꝫ reſpectu:cuius celũ dicat̃ nũc alr̃ ſe ha/
bere q̃ꝫ prius:⁊ iſtud de neceſſitate eſt corporeum:
qꝛ reſpectu indiuiſibilis ſemꝑ eſt eadeꝫ habitudo
⁊ nõ alia ⁊ alia.quare req̃ritur ꝙ illud ſit corpore/
um.¶ Tertio dico ꝙ iſtud fixum eſt extra celum.
cuius ratio eſt:qꝛ aut eſt aliq̃d celi aut eſt diſtinctũ
a celo:ſed nõ põt eẽ aliq̃d ipſius celi:qꝛ aut eſſet ꝑs
celi aut totũ celũ:ſed neutrũ horũ põt eſſe.relinqui
tur ergo ꝙ ſit diſtinctũ a celo:⁊ extra ipſum. maior
pꝫ ex ſufficiẽti diuiſione.minor declarat̃ p̊ ꝙ nõ p̃t
eẽ totũ celũ:qꝛ cũ iſtud ponat̃ eẽ fixũ totũ celũ q̃e/
ſceret:⁊ ſic ſequeret̃ ꝙ totũ ſil̃ q̃eſceret ſm̃ totuꝫ:⁊
moueret̃:qð eſt ĩpoſſ̃e.¶ Iteꝫ nec põt eẽ ꝑs celi:qꝛ
tũc celũ rõne illi⁹ ꝑtis eẽt ĩmobile:⁊ ſcðm aliqs par
tes moueret̃:⁊ ſic cõtinuitas celi diſſolueret̃:⁊ per
ꝯñs cũ oẽ diuiſibile ſit gnãbile ⁊ cor^le ipm celũ eẽt
gnã^le ⁊ cor^le:cui⁹ opp^m declaratũ ẽ p̊ ce. ⁊ ꝙ hoc ſe/ Tex.cõ.20.
queret̃. pꝫ.qꝛ oẽ diui^le poſſet diuidi ĩ ꝑtes ita minu
tas ꝙ amplius ille ꝑtes nõ poſſent reſiſtere cõtinẽ
ti:ſed ſtatim corrũperẽtur:ẽt diſcõtinuitas eſt q̃dã
paſſio detrimẽti.q̃re ſi talis paſſio inexiſteret celo.
celũ eẽt cor^le.g̊ relinq̃tur ꝙ illud fixum corporeuꝫ
ſit ex̃ celũ:qð vocat̃ cẽtrũ mũdi.¶ Sed tu quereſ
q̃d eſt iſtud cẽtrũ.poſſumus ĩtelligere pũctũ a quo
oẽs linee ꝓtracte ad circũferẽtiam celi ſũt eq̃les:⁊
iſtud nõ ẽ illud qð dr̃ fixũ re^u mot⁹ celi.Alio modo
poſſum⁹ ĩtelligere ꝙ tota terra ſit illud cẽtrũ qð dr̃
fixũ re^u celi:⁊ hoc ẽ qð dic̃ ꝯ^tor.4.phyſi.ꝙ ꝑ cẽtruꝫ Com.43.
poſſumus intelligere cẽtrum mathe^cum.ſ. pũctum
indiuiſibile:⁊ tale non poteſt eſſe fixuꝫ in motu ce/
li ꝑꝑ cãm prius dictaꝫ:alio modo centruꝫ natura/
le: qð dicitur tota terra que eſt centruꝫ reſpectu ce
li ⁊ motus eius:⁊ iſta dicitur ſicut punctus reſpcũ
celi non punctus mathe^cus:ſed ipſa eſt quanta ⁊ cor
porea:⁊ hoc eſt neceſſariũ: vt dictũ eſt:qꝛ alr̃ celum
nõ põt dici alr̃ ſe habere nunc q̃ꝫ prius niſi terra eſ/
ſet quanta ⁊ corporea:qꝛ reſpectu indiuiſibilis ſem
per ẽ eadẽ habitudo.¶ Vñ ĩtelligẽdũ ẽ ꝙ ex p̃di/
ctis ſequũtur q̃dã ꝯ̃nes.p̊.n. ſeq̃tur ꝙ celũ ſit in lo
co reſpcũ ipſius terre.cuius rõ eſt:qꝛ reſpectu illi⁹.
reſpectu cuius aliquid mutat locum dicitur eſſe in

loco:ſed celū reſpectu terre ſolū mutat locū:quare
reſpcū eius erit ī loco:ſed illud eſt ꝑ accn̄s:q̄re celū
ꝑ accn̄s erit ī loco. ¶ Sꝫ eſt ītelligēdū: vt dicit cō
mētatoꝛ.4.phy. ꝑ accn̄s eē in aliquo pōt eē multi
pl'r.vno modo:qꝛ eſt in aliquo qꝺ ꝑ ſe eſt in loco:et
iſto mō̄ forme dicūtur eſſe ꝑ accn̄s in loco: qꝛ ſunt
in coꝛpe:qꝺ qdē coꝛpus ꝑ ſe eſt ī loco.Alio mō̄ dici
tur ꝑ accn̄s ex eo qꝺ hꝫ habitudineꝫ ad aliqd qꝺ ꝑ
ſe exiſtit in loco:⁊ ſic celū ꝑ ſuū motū hꝫ habitudi
nē ad ipſam terrā que ꝑ ſe eſt in loco:nō qꝛ celū exi
ſtat ī terra q̄ eſt ꝑ ſe in loco:ſed ꝑꝑ habitudinē celi
quā hꝫ ad ipſam terrā ꝑ ſuū motū:⁊ iſtud eſt valde
ꝑ accn̄s.celū igiť ꝑ accn̄s eſt in loco. ¶ Sed tu du
bitabis cū fixio celi reqrat fixionē terre:⁊ ſil'r mo
tus celi:dubitatur.vtrū fixio celi ſit cā̄ fixionis ter
re vel ecõ.Scđo cū celū dicať pᵐ mobile qūo diceť
pᵐ fixū. ¶ De quo eſt ītelligēdū ꝙ quidā ponūt ꝙ
fixio terre vř eē cā̄ fixionis celi:qꝺ ſic cōfirmāt: qꝛ
pᵐ in vnoquoqꝫ genere eſt cā̄ oᵐ poſterioꝛū: ſed ter
ra ē pᵐ fixū: ⁊ celū eſt fixū.quare terra erit cā̄ fixio
nis celi.ma.pꝫ.z.meᶜᵉ.⁊ minoꝛ videtur manifeſta:
Tex.cō.4. qꝛ terra vř primū fixuꝫ. Iſtud.ſ.ꝙ fixio terre ſit cā̄
fixionis celi nō eſt veꝝ.cuiꝰ rō eſt: qm̄ illud qꝺ eſt
cā̄ cauſe fixiōis terre.quare fixio terre nō poterit
eē cā̄ fixionis celi.ma.pꝫ:qꝛ tūc idē eēt cauſa ⁊ cau
ſatū:ēt notius ⁊ ignotius reſpectu eiuſdē:⁊ prius ⁊
poſterius:qꝺ toᵐ eſt impoľe:qꝛ iſtud peccat ꝯ pmā
dignitatē:vt dicit Linconiēſis p̊ poſterioꝛuꝫ. ⁊ mi.
deʳ:qꝛ fixio terre eſt in terra: qꝛ fixio vel ē paſſio
terre.quare erit ſubiecta in terra: vel eſt quedā pri
uatio terre.priuatio aūt ſempꝫ hꝫ eē ī ſubo apto na
to:ſed terra eſt infra celū:⁊ ſil'r ſua ꝓuatio.modo ce
lū eſt cā̄ oīum eoꝝ que ſunt infra ipꝫ:ergo cū fixio
terre ſit infra celū.ipm celū erit cā̄ eius ⁊ nō ecõ:⁊ h̄
eſt qꝺ diciť pmo metheoꝛoꝝ ꝙ ad h̄ iſta inferioꝛa
ſunt cōtigua ſuperioꝛibus lationibus: vt tota v̄tus
T.c.76.⁊ide guberneť inde. Itē.z.celi vult ph̄s ꝙ terra ſit rotō
da:qꝛ oēs partes eius mouētur ad cētrum ꝑꝑ mo
tū celi:⁊ iō ſi celū moueretur extra ſuū locū ſil'r ter
ra mouereť extra ſuū locū:quare videtur cū cētrū
mūdi ſit cā̄ centri terre:ꝙ fixio terre ex fixione ce
li depēdet:qꝛ ſicut cētrū ad centrū.ita fixum ad fi
xū. Ita terra videtur quieſcere in medio ꝑꝑ eiꝰ gra
uitatē:qꝛ ꝑ qꝺ vnūqꝺqꝫ mouetur ad locū qeſcit ꝑ
illud in loco:ſed terra per grauitatē mouetur ad lo
cū:quare per grauitatē quieſcit ī loco. ¶ Tūc arʳ.
terra qeſcit ꝑ grauitatē:ſed celū eſt cauſa grauitatꝭ
terre:quare celū eſt cā̄ cauſe fixionis terre. cuiꝰ rō
eſt:qꝛ celū eſt cā̄ oīum paſſionum iſtoꝛum inferioꝝ
qꝺ pꝛobatur:qꝛ celū eſt cā̄ oīum inferioꝝ q̄tuꝫ ad
ſubam:quare per ꝯn̄s erit cā̄ oīum paſſionū eoꝛū.
¶ Sed tūc eſt rn̄dēdū ad rōnē prius factam cum
diciť:pᵐ in vnoquoqꝫ ⁊c̄.pōt dici ꝙ verum eſt.cum
dř.terra eſt primum fixuꝫ.dico ꝙ eſt falſum. Sed
celū eſt pmū fixū in rebus coꝛpoꝛalibus: ſed in re
bus īmālibus.prima cā̄ eſt pᵐ ſimpl'r que in omni
bus poſterioꝛibus influit fixionem. ¶ Ad dictum
cōmētatoꝛis pōt dici ꝙ fixionē celi dependere poſ
ſet intelligi dupl'r. vl' cāl'r:ſed hoc eſt falſum:imo ē
ecõ:vt viſum eſt:alio modo ꝯcomitatiue:⁊ ſic ſequi
tur celum eſſe fixum:qꝛ ſi terra mouereť extra ſuū
locū:⁊ celū moueretur extra ſuū locū. ¶ Ad ſcđm
dubiū.cum celum ſit primum mobile:qūo erit pᵐ
fixum:iſtud eſt diffiˡᵉ:ꝑꝑ qꝺ intelligēdū ꝙ quidaꝫ
ponūt ꝙ celū nō mouetur ad locum: ſed ſolum ad

ſitum:vt poſuit Auicē. Sed terra eſt primum im
mobile quātū ad locuꝫ:⁊ ideo eſt cauſa fixionis ce
li quantum ad locum.non tn̄ q̄tum ad motum q
eſt ꝺm ſitum. ¶ Iſtud tn̄ nō valet:qꝛ motus ꝓprie
dictꝰ nō eſt niſi in tribus predicamētis.ſ. quātita
te qualitate:⁊ vbi:⁊ nō eſt motus in ꝑdicamento ſi
tus.q̄re male ponit ꝙ celum moueatur motu ad ſi
tū. ¶ Itē nō eſt motus nec termināťur ad ſitū:niſi
qꝛ eſt motus ad locū:⁊ ideo ſi celū moueatur motu
ad ſitū.opꝫ ꝙ moueať motu locali:qꝛ ſitus ꝯſequi
tur locū:nā cauſať a loco:vt vult auctoꝛ ſex pncipi
oꝛum.quare nō valet. ¶ Ideo alex.poſuit ꝙ celū
ſcđm ſituꝫ ſit imobile.tn̄ eſt mobile ſcđm partes:⁊
iō poſuit ꝙ celum ſcđm totū eſt pmū fixum ⁊ imo
bile.tn̄ ſcđm ptes eſt primū mobile:⁊ hoc nihil eſt
icōueniēs ꝙ idē quātū ad diuerſa ſit diuerſimode
primū. ¶ Sed iſtud nō valet:qꝛ cum totū nihil ſit
real'r ꝑter ptes ſi ſit moˡᵉ ſcđm ptes erit mobile ꝺꝫ
totū.quare nō valet. ¶ Ideo al'r dico ꝙ celū cum
hoc ꝙ eſt primū fixū pōt eē primū mobile:ſꝫ aliqd
eſſe mobile pōt eē dupl'r:vel ſcđm ſubm vel ſecun
dū foꝛmā.moueri ſcđm ſubm dř qn̄ aliqd moueť
de vno toto loco ad alterū locū:vt vult cōmētatoꝛ
4.phyſi.Moueri ſcđꝫ foꝛmā aliqui dn̄t ꝙ iſtud ē Com.43.
moueri ꝺm rōnem:ſed iſtud nō videtur bene intel
ligibile.ideo pōt dici ꝙ moueri ꝺꝫ foꝛmā eſt moue
ri ꝺm diſpōnē:qꝛ accipiať celū ꝙ mutat locū reſpe
ctu terre.⁊ ponať ꝙ celū moueať in tēpoꝛe:qꝛ pro
prie nō mouetur in tpe:qꝛ nō mēſurať a tēpoꝛe: cū
ſit ita: manifeſtū eſt ꝙ ipſum celū in duobus nunc
tēpoꝛis nunq̄ꝫ hꝫ eādē habitudinē reſpectu terre:⁊
ideo vult cōmētatoꝛ.6.phyſi.ꝙ ſi terra diuidatur ī Com.85.
infinitos ſemicirculos:⁊ celū ſil'r diuidatur in infi
nitos ſemicirculos.ita ꝙ primus coꝛrn̄deat pmo:⁊
ſcđs ſcđo:⁊ ſic ꝯn̄ter adequāťur.ſtatim cum celū re
ſpicit alium ſemicirculum in terra q̄ꝫ prius: ⁊ ideo
ipſum celum eſt imobile ſcđm ſubm:qꝛ nunq̄ꝫ ſcđꝫ
ſe totū trāſfeť de vno loco ad alium locū:ſꝫ ē mo
bile ſcđm foꝛmā: h̄ eſt ſcđm diſpōnem:qꝛ in quocū
qꝫ nūc ſempꝫ hꝫ aliā ⁊ aliam diſpōnē in habitudine
ad ipſam terram circa quā mouetur: ⁊ ideo celum
diuerſimode dicetur pᵐ mobile ⁊ pᵐ fixum:⁊ hoc
habetur.8.phyſi. Qō. VIII. Com.67.

Queritur cōſequēter cū celum in
digeat aliquo fixo:vtrū
motus celi depēdeat ex illo fixo: ⁊ hoc
eſt querere:vtrū motoꝛ celi in mouēdo
celum affigatur ⁊ appodiet ſe ipſi terre
vel alicui alteri:⁊ arguitur ꝙ ſic: qꝛ aīal qꝺ eſt ho
mo eſt minoꝛ mūdus:qꝛ ſic eſt in homine ꝓpoꝛtio
naliter ſicut in maioꝛi mūdo. ¶ Tūc arʳ.ſicut eſt ī
hoīe qui eſt minoꝛ mūdus.ita eſt in maioꝛi mūdo:
ſed in hoīe eſt pncipium motus ex medio vel ex eo
qꝺ eſt in medio:vt ex influētia coꝛdis ad alias par
tes hominis fit motus:ergo ſil'r erit in maioꝛi mū
do ſicut in celo ꝙ indiget aliquo fixo ad qꝺ figať
quod ſit in medio:⁊ tale eſt terra que eſt in medio.
ideo ⁊c̄. ¶ Item ſicut animalia mouētur ex ſe.ita
⁊ celū:immo celuꝫ eſt primum motum ex ſe: vt pꝫ
8.phyſicoꝛū.ſed animalia in motu ſuo indigent ali T.c.34.⁊ifra
quo fixo ad qꝺ mouens figitur:⁊ qꝺ eſt principiuꝫ
motus illius.ergo ⁊c̄. ¶ Item ſi illud qꝺ minus vi
detur ineſſe ineſt:⁊ qꝺ magis: ſed minus videtur
ꝙ motoꝛ animalium requirat aliquod fixum: ⁊ ta
mē reqrit.quare motoꝛ celi magis requiret.maioꝛ

maxima eſt.minoꝛ de[r] ꝙ minus videatur de mo/
toꝛe aīaliū:qꝛ quāto aliqđ mouēs mouet maiorez
magnitudinē tāto indiget maioꝛi fixi[ne]:vt de ſe pz:
ſed motoꝛ celi mouet multo maioꝛē magnitudinē
ꝗ̃ motoꝛ aīaliū:q̃re ⁊ magis indiget aliquo fixo:ſz
aīalia in ſuo motu hn̄t aliquod fixum.quare ⁊c̃.

Oppoſitum ar[r] ſi motoꝛ celi in mouendo
celū affigeret terre:vt in ꝓn[o]
illius motus cū terra cōtineat infra celū: tūc ꝓnci/
piū motus celi eēt ab aliquo cōtēto īfra celū.hoc ē
īcōueniēs:vt dicit phs in iſto lib.ideo ⁊c̃.

Dicendum ꝙ primus motoꝛ celi eſt de ne
ceſſitate virtutis īfinite:vt ꝓ/
T.c.78.⁊.79. bat.8.phyſi.quare vt ibi ꝓbatur nō eſt coꝛpus nec
virtus in coꝛpoꝛe:qꝛ nec illa magnitudo eſt finita:
qꝛ tūc virtus eēt finita:qꝛ virtus ſeq̄tur magnitu/
Tex.cõ.79. dinē:vt dicit cōmētatoꝛ.8.phyſi.nec infinita:qꝛ ta
Tex.cõ.56. lis magnitudo nō eſt nec eē pōt:vt pz.3.phyſi.qua/
re eſt indiuiſibilis ⁊ ſeparatus ab oī q̃titate:⁊ tale
ſeparatū a coꝛpoꝛe eſt ſubſtātia intellectualis: vn/
de celū mouet ab intellectu ⁊ voluntate:qꝛ motoꝛ
eiꝰ eſt itelligēs ⁊ volēs.¶ Scđo intelligēdū eſt.ꝙ
oē cōtētū infra celū a celo generat ⁊ ab eo đpēdet.
¶ Tūc dōm ꝙ motoꝛ celi nō affigitur terre nec in
nititur ei : vt ꝓn[o] ſui motus:qꝛ vt viſum eſt:īmobili
tas celi eſt cā īmobilitatis terre:⁊ ſic terra eſt poſte
rioꝛ celo ⁊ motoꝛe eius:modo ſi motoꝛ celi affigere
tur ipſi terre ꝑꝑ eius fixionē affigeret poſterioꝛi:⁊
ſic idē eēt priꝰ ⁊ poſterius ſeipſo ħ eſt incōueniens.
quare ⁊c̃.ꝯn̄a declatur:qꝛ fixio alicuius fixi cui af/
figitur mouēs p̄cedit firmari mouentis:⁊ ſuperari
mouētis p̄cedit mouere motoꝛis:⁊ mouere moto/
ris p̄cedit moueri mobilis:quare ſi motoꝛ celi affi/
gatur terre:⁊ eius fixioni ī mouēdo celū:opz ꝙ ter
ra ⁊ eius fixio cauſentur a celo:⁊ cū cā prioꝛ ſit cau
ſato:⁊ ſic celū eſt prius ꝗ̃ terra:⁊ eius fixione:⁊ ꝑꝑ
illā fixionē ad terrā terra eſt prioꝛ. q̃re idem eſſet
prius ⁊ poſterius ſeipſo. ¶ Itē cā quare motꝰ aīa/
lium affigitur alicui fixo in mouēdo eſt : qꝛ mouet
trahēdo ⁊ ipellendo:⁊ ſic eſt ibi violētia.q̃re aīalia
indigēt aliquo fixo ad qđ affigātur : vnde aīal non
eſt totalr̄ natū moueri eo modo q̊ appetitꝰ mouet
ipm̄ aīal.⁊ eꝯ̊.quare ī illo motu vbi natū eſt moue/
ri mobile:eo modo quo motoꝛ mouet illud : ⁊ vbi
nulla eſt violētia nec reſiſtētia nō eſt indigētia ali/
cuius fixi cui mouēs affigatur.ſic eſt in celo: qꝛ ap/
petitus ſui motoꝛis natus eſt mouere celuz eo mō
quo mouetur ⁊ eꝯ̊.quare ⁊c̃. ¶ Item ſi motoꝛ celi
in mouēdo figeret ſe ſuꝑ terrā ſequeret ꝙ ꝓma cā
motus nō eēt ꝓma cā.ſed hoc eſt īpoſſibile. q̃re ⁊c̃.
Falſitas ꝯn̄tis pz:ꝯn̄a de[r]:qꝛ motoꝛ celi eſt cā mo/
tus:qꝛ eſt ꝓmi mobilis ⁊ oīum īferioꝛum : vt pz.12.
In fine me[ce].⁊ p̊ methe[r]: quia ad hoc ſunt inferioꝛa conti/
Cap p̊ gua ſuꝑioꝛibus lationibus:vt tota virtus guberne
tur idē:ſed ſi motoꝛ celi ī mouēdo īniteret terre:ſe
queret ꝙ influeret rōnē ⁊ virtutē mouēdi motoꝛi
celi:⁊ per ꝯn̄s terra eſt ꝓma cā motus ⁊ non motoꝛ
celi:etiā ſequeret ꝙ idē in mouēdo depēderet a ſe
ipſo:qꝛ motoꝛ celi in mouēdo eſt cā fixionis terre:
⁊ ſi motoꝛ celi īniteret terre:tūc fixio terre eſſet cā
motoꝛis celi in mouēdo ⁊ depēderet a ſe ipſo:etiaz
ex hoc ſequeret ꝙ idē reſpectu ſui eſſet cauſa effici
ens motū:⁊ tūc ſequeret ꝙ idē reſpectu ſui eſſet in
actu ⁊ in po[a]:prius ⁊ poſteriꝰ: cā ⁊ cauſatū : que oīa
ſunt abſurda:nec dr̄t vtrū hoc accidat me[te] vel im
me[te]:qꝛ ſemper ſequitur impoſſibile. ¶ Itez quā/
docūq̄ mouēs mouet dum eſt affixum alicui fixo:
opoꝛtet illud fixum eſſe maioꝛis virtutis in quie/
ſcēdo ꝗ̃ motoꝛ ſit in mouēdo:vt pz de nauta impel
lente nauē dum affigitur terre:qꝛ niſi terra eēt ma
ioꝛis virtutis in quieſcēdo ꝗ̃ nauta in mouendo:
tūc moueret terrā:quare ſi motoꝛ celi ī mouēdo ce
lum affigeretur terre.terra eſſet maioꝛis virtutis
in quieſcendo ꝗ̃ ille motoꝛ in mouēdo:ſed hoc eſt
falſum:qꝛ virtus celi eſt maioꝛ ꝗ̃ virtus terre.cuz
quātitas eius ſit maioꝛ : quare multo foꝛtiꝰ virtus
motoꝛis celi ē maioꝛ ꝗ̃ virtus terre : cū quantitas
eiꝰ ſit maioꝛ.quare multo foꝛtius virtus motoꝛis
celi eſt maioꝛ ꝗ̃ virtus terre:qꝛ eſt maioꝛ ꝗ̃ virtus
celi.quare ⁊c̃. ¶ Itē fixū req̄ritur īme[te] vbi eſt vna
pars īmobilis ⁊ mouēs alias:ſed in celo.nulla taliſ
pars eſt:vt dicit phs in lr̄a.quare ⁊c̃. ¶ Ad q̄ōnem
dōm ꝙ quidā poſuerūt ꝙ motoꝛ celi ad hoc ꝙ mo
ueat ipm̄ req̄rit aliqđ coꝛpoꝛeū fixū ad qđ ſe appo/
diet in mouēdo. ¶ Et hoc cōfirmāt:qꝛ ſicut ē ī mo
tu aīaliū ſic ſuo mō ī motu celi.ſed motoꝛ aīalium ī
mouēdo ea req̄rit aliqđ fixū ad qđ ſe appodiet.q̃re
ita erit ī mo[te] celi.Sz iſti diuerſificant : qꝛ q̄dā po/
nūt ꝙ iſtud fixū ſit terra.q̄dā v̊o ponūt ꝙ ſint poli
mūdi:vt declat phs ī lr̄a : qꝛ q̄dā poſuerūt athlātē:
cuiꝰ pedes figebātur ī terra . caput v̊o eius in celo.
dextra in oꝛi[te].ſiniſtra in occi[te] facies ſuperius ſub
qua diſpōne ponebāt ipz vertere totū celū ab oꝛi[te]
ī occidēs. ¶ Iſte opiōnes nō valēt:⁊ p̊ 2[a] : qꝛ illud
ſuꝑ qđ ſe figit alteꝝ opz eē coꝛpoꝛeū:ſed poli mūdi
cū ſint puncta termināntia axē celi ſunt īdiui[lia] ⁊ nō
coꝛpea:quare motoꝛ celi ſuꝑ ea ſe figere nō pōt.ma
ioꝛ pz ſm̄ eos q̄ ponūt hāc viā.minoꝛ pz:qꝛ poli mū
di ſūt duo pūcta terminantia axē.mō ſūt indiui[lia].
¶ Itē illud ſuꝑ qđ ſe appo[at] motoꝛ celi prius ē eo
ī gn̄e mouētiū:ſed poli nō ſūt prioꝛes ī gn̄e mouen/
tiū motoꝛe celi.q̃re ⁊c̃.ma.pz:qꝛ ſi motoꝛ celi appo
diaret ſe ī mouēdo ſuꝑ polos:tūc poli aliquā v̊tutē
mouēdi cōferrent motoꝛi celi: mō qđ confert v̊tu/
tē alteri prius ē eo.minoꝛ de[r]:qꝛ pūcta ſūt accn̄a ⁊
nō ſub̃a:ſed nō ſub̃a nō pōt eē prioꝛ ſub̃a:ſed motoꝛ
celi ē ſub̃a:⁊ ꝑ ꝯn̄s prioꝛ. q̃re nō īnitit motoꝛ celi ī
mouēdo celū polis mūdi:qꝛ ſi īniteret eis:tūc ſeq̄/
ret ꝙ poli eēnt maioꝛis v̊tutis ī mouēdo ꝗ̃ motoꝛ
celi:qꝛ ſemꝑ p̊[a] cā potioꝛ ē ſcđarys. ¶ Itē illa q̄ ha
bēt fixionē ex alio nō ſūt cā fixionis alteriꝰ:ſed po/
li hn̄t fixionē ab alio.iō ⁊c̃.maioꝛ pz đ ſe.minoꝛ de/
mōſtrat:qꝛ poli accn̄a ſunt: accn̄a aūt nō ſūt entia:
niſi qꝛ entis:⁊ iō fixionē nō hn̄t niſi a ſub̃a:q̃re non
erūt cā fixiōis ſub̃e. ¶ Itē duo eque p̊[a] in eodē ge/
nere cāe nō pn̄t eē cā vniꝰ īme[te]:ſz ſm̄ eos duo poli
eq̄ p̊ ſūt cā fixiōis motoꝛis celi : q̃re ⁊c̃.maioꝛ pz:qꝛ
qn̄ pl̄es cauſe ī eodē gn̄e cāe ꝯcurrūt ad eūdē effe/
ctū.opz ꝙ ſint oꝛdinate ſm̄ priꝰ ⁊ poſterius:magis
vl̄e ⁊ minus vl̄e:⁊ dicit in eodē gn̄e:qꝛ ſi vna fuerit
cā ꝑ ſe ⁊ altera ꝑ accn̄s poterunt eē cāe eq̄ īme[te].mi
noꝛ pz:qꝛ poli ſūt duo:⁊ ſi eēnt cāe fixiōis ħ eēt in
eodē gn̄e ēt eq̄ p̊:qꝛ eadē rōne q̄ vnꝰ eēt cā fixiōis ⁊
alter. ¶ Alia ēt opinio nō valet.ſ.ꝙ motoꝛ celi in
mouēdo ipm̄ īdigeat terra tanq̄ fixo:qꝛ ille motoꝛ
q̄ nō ē coꝛpoꝛeꝰ nō īdiget fixiōe a coꝛpeo: ſz motoꝛ
celi ē īcoꝛpoꝛeꝰ:vt oñſum eſt.8.phyſi.qꝛ motoꝛ celi Tex.cõ.79.
ſepatꝰ eſt a magnitudine: qꝛ alr̄ nō moueret motū
īfinitum in tēpoꝛe infinito:quare nō indiget terra
tanq̄ fixo coꝛpoꝛeo ſuper qđ ſe appo[ct] in mouēdo.

¶ Ideo ē aliter dōm ꝙ motoꝛ celi in mouēdo ip̄z
celum vlr nullo fixo indiget ſup quo ſe appodiet.
¶ Scd̄o ſpālr eſt declarādū ꝙ nō ſe figat in terra.
¶ Primum patet.qꝛ p̄ma cauſa motus ſup nullo
ſe figit ī mo^{do}: ſꝫ motoꝛ celi ē h9.qr ꝛc̄. qꝛ illud ſup
qd̄ mouēs ſe figit ī mouēdo ē magꝭ cā ꝛ p̄oꝛ cā mo-
tus.cuius rō eſt:qꝛ ille motoꝛ nō moueret niſi eſſet
illud fixū:ꝛ ideo illud fixū īflueret virtutē mouēdi
ad hoc ꝙ moueret:ꝛ ꝑ ꝯn̄s eēt p̄ma rō mouēdi. mi
T.c.52.79.ꝛ 84. noꝛ pꝫ.8.phyſi.ꝛ p̄ celi.ꝙ motoꝛ celi ſit cā p̄ma mo
tus:ꝛ rō eſt:qꝛ mouet p̄^{m} motū:puta coꝛpus celeſte.
p̄ celi.t.c.110. ſed p̄^{m} motuꝫ de neceſſitate mouet̄ a p̄ motoꝛe.Ex
demōſtratione pretacta cōcluditur alia ducens ad
ipoſſibile:qꝛ ſi motoꝛ celi figeret ſe ſuper aliq̊ alio
ī mouēdo celū.ſequeret̄ ꝙ p̄mus motoꝛ non eſſet
p̄mus motoꝛ:ſed hoc eſt ipoſſibile. q̄re ꝛc̄. falſitas
ꝯn̄tis eſt ma^{ra}.ꝯn̄a declarat̄:qꝛ ille motoꝛ q in mo-
uēdo initititur alij:accipit virtuteꝫ mouēdi ab illo
alio cui innitit̄:vt ſi baculus moueat lapidē: ꝛ ba-
culus in mouēdo īnititur manui: manifeſtū eſt ꝙ
baculus virtutē mouēdi accipit a manu: quare ma
nifeſtū eſt cū motoꝛ celi ſit p̄mus.qꝛ eſt p̄mi mobi-
lis nulli extrinſeco innititur in mouēdo. ¶ Scd̄o
dico ꝙ nō innitit̄ terre:qd̄ pꝫ ꝑ rōnes que ponunt̄
in qōne:ideo videas eas ſupꝛa. ¶ Ultimo dico ꝙ
nec motoꝛ celi innitit̄ celo tanq̄ꝫ fixo ſup quo ſe ap
podiet in mouēdo:qꝛ tūc ſequeret̄ ꝙ opoꝛteret ce-
lū quieſcere ab eodē motu quo motoꝛ celi ipſū mo
uet:ſꝫ hoc ē impoſſ̄e:qꝛ motoꝛ celi mouet ip̄m motu
circulari:vt experimur ad ſenſum:q̄re nō qeſcit ꝑꝫ
iſtū motū:ꝯn̄a pꝫ:qꝛ alr motoꝛ celi nō reciperet fi-
xionē a celo:niſi celū qeſceret ab eodē motu q̊ mo-
uet ip̄m.vel ſi moueret eodē motu opoꝛteret ꝙ ce-
lū nō moueret̄ motu equalis velocitatis quo mo-
uēs ip̄m mouet:ꝛ hoc eſt impoſſ̄e:qꝛ tūc nō eēt pꝛo-
poꝛtio motoꝛis ad ip̄m mobile:ꝛ ꝑ ꝯn̄s celū coꝛrū-
peret̄ a ſuo motu:qd̄ eſt impoſſibile: vt declaratuꝫ
eſt p̊ ce.ꝛ mun.etiam vltima ratio que eſt in qōne
facit ad hoc:ideo ponit hic eam.

Ad rōnes ad pꝛimā dōm ꝙ veꝝ eſt q̄tū ad
aliqua.nō tn̄ q̄tū ad oīa. lꝫ.n. hō
dicat̄ minoꝛ mūdus deficit a maioꝛi mūdo.Ad mi
noꝛē cū dr̄.motus in hoīe eſt a coꝛde : vt ex medio.
cōcedo:ex q̊ cōcludit̄ ꝙ in maioꝛi mūdo eſt aliqd
a quo depēdet motus toti⁹ vniuerſi.non tn̄ depen-
dēt ab aliquo qd̄ ſit ītra vniuerſū cōtētū:ſicut ī ani
mali illud a quo dependet motus eius eſt intrinſe-
cū ei:qꝛ illud a quo depēdet motus aīalis eſt coꝛ^{lc}:
quare dꝫ eē ī terra:vt ibi ꝓſeruet̄ ne coꝛrūpat̄:ſed
illud a q̊ motus maioꝛis mundi dependet non eſt
coꝛ^{lc}:quare ꝛc̄. ¶ Aliter poſſet dici: ꝛ vr̄ eē melioꝛ
ſolū dd̄o ꝙ ſiſe eſt in hoc ꝙ ſicut in minoꝛi mundo
oīa reducūtur ad vnū:qd̄ eſt p̄n^{m} motus.ita in ma-
ioꝛi mūdo.Sed diſſimile eſt in hoc ꝙ motoꝛ ī mi-
noꝛi mūdo cū ſit in mā eſt impꝫfectus:ꝛ iō ī mouen
do ab alio d̄pēdet:ſed motoꝛ celi cū oīno ſit abſtra-
ctus a mā eſt motoꝛ perfectus:ꝛ ideo nullo alio idi
get:a quo ꝑfectionē accipiat in cauſando motum.
¶ Unde eſt intelligendum ꝙ ſicut in aīali ē vnū
pꝛimū mouēs:puta coꝛ:qd̄ oībus mēbꝛis influit et
diſtribuit virtutē mouēdi:ita ī celo eſt quedā pars
que eſt ad moduꝫ coꝛdis ī aīali q̊ a parte celi oībus
alijs diſtribuit̄ virtus mouēdi:ꝛ ſicut coꝛ eſt pars
nobiliſſima aīalis:ita ī celo eſt pars illa que ad mo
dū coꝛdis ſe hꝫ nobiliſſima partium eius.iſta autē
pars:vt appꝫet.8.phy.eſt vltima ſpera. ¶ Ad aliaꝫ Tex.cō.84.
dōm ꝙ nō eſt penitus ſiſe:qꝛ in aīali appetit⁹ mo-
uet qn̄q̄ꝫ alr q̄ꝫ aīal natum ē moueri:quare ille mo
toꝛ idiget aliquo fixo:ſed in celo appetitus mouen
tis mouet mobile:eo modo quo mo^{le} natū eſt mo-
ueri.ꝛ eꝯ̊:vnde ibi eſt idem motoꝛ naturalis ꝛ vo-
lūtarius:ſed in aīali qn̄q̄ꝫ nō eſt idē:qꝛ aliter moue
tur nālr motu elēti p̄dominantis in eo : ꝛ appetit⁹
qn̄q̄ꝫ mouet ecōtrario.ideo ꝛc̄. ¶ Ad aliud dōꝫ cō
cedēdo ma.ad mi.per interemptioneꝫ. Et cū dr̄ ꝙ
mouēs in mouēdo magnā molē magis īdiget fixo
q̄ꝫ in mouēdo ꝑuā.dico ꝙ veꝝ eſt ſi motoꝛ moue-
ret maioꝛē magnitudinē cōtra iclinationem nāleꝫ
ſui motus q̄ꝫ mouēs paruam magnitudinem ſcd̄m
nālē iclinationē ſui motus.ſi tn̄ moueat maioꝛem
magnitudinē ꝑꝫ nālem inclinationē ſui motus nō
eſt veꝝ.mō lꝫ magnitudo celi excedat magnitudi-
nē aīalis.tn̄ motoꝛ celi mouet celū ſcd̄m nālē incli-
nationē:ꝛ iō nō indiget fixo:qꝛ vt dicit cōmētatoꝛ Com.5.
p̊ celi.celū mouetur a p̊ motoꝛe ꝑm illū modū ſcd̄ꝫ
quē aptū natū eſt moueri:ꝛ motoꝛ eius mouet ſcd̄ꝫ
ꝙ aptus natus eſt mouere:ꝛ iō motus celi eſt natu
ralis.Ulalr poteſt dici ꝙ motoꝛ in aīali:lꝫ moueat
minoꝛē magnitudinem q̄ꝫ motoꝛ celi.tam̄ eſt mo-
tus imperfectus:ꝛ ideo in mouēdo indiget aliquo
fixo.motoꝛ aūt celi eſt perfectus:ꝛ ideo in mouen-
do nullo extrinſeco indiget. Qō IX.

C Onſequenter queritur: vtꝝ
motoꝛ celi ſit
maioꝛis virtutis in mouēdo q̄ꝫ terra in
quieſcēdo.ar^{r} ꝙ nō:qꝛ nulla virtus eſt
maioꝛ virtute infinita:qꝛ infinito nihil
eſt maius.3.phyſi.qꝛ oīa cōpꝛehēdit:ſed virtus per T.c.43.ꝛ ide
quā terra quieſcit eſt infinita:qꝛ ꝑm ph̄m terra qe-
ſcit per tēpus infinitū cuꝫ motus celi ſit infinitus:
ꝛ celum nō mouetur niſi circa terram quieſcētem.
Sed effectus infinitus ſcd̄m tempus ꝛ eternaliter
manens non poteſt eſſe niſi a virtute infinita : ꝛ ſic
quies terre eſt a virtute infinita.quare ꝛc̄. ¶ Iteꝫ
ſi motoꝛ celi eſſet maioꝛis virtutis in mouendo q̄ꝫ
terra in quieſcēdo:tunc pelleret terraꝫ ꝛ moueret
a loco ſuo:qd̄ eſt falſuꝫ: vt.2.ce.ꝛ mun.ꝛ.4.phyſic.a Tex.cō.101.
cōmētatoꝛe:ſicut nauta cū affigitur terre ſi ſit ma- Com.43.
ioꝛis virtutis in mouendo q̄ꝫ terra in quieſcendo.
tunc mouet terram:vt patet ad ſenſum:ſed terram
moueri a loco ſuo eſt inconueniēs:qꝛ tunc ceſſaret
motus celi:quia celū nō eſt natum moueri niſi ter
ra quieſcēte circa quā alr ſe hꝫ.Sed ꝑm ph̄m mot⁹
celi non pōt ceſſare.ergo ꝛc̄. ¶ Itē ſi motoꝛ ce.eēt
maioꝛis virtutis in mouēdo q̄ꝫ terra in qeſcēdo ſe-
queretur ꝙ celuꝫ ꝛ motoꝛ eius eēnt coꝛruptibiles:
ſed hoc eſt falſum:vt apparet.8.phyſicoꝝ. ꝛ pꝛimo Tex.cō.79.
ce.ꝯn̄a declaratur:qꝛ ſi motoꝛ celi eſſet maioꝛis vir Tex.cō.20.
tutis in mouēdo q̄ꝫ terra in quieſcēdo. ſequeretur
ꝙ motoꝛ celi poſſet mouere maioꝛeꝫ motum q̄ꝫ ſit
motus celi:ſed hoc eſt impoſſibile:qꝛ tūc diſſolue-
retur pꝛopoꝛtio inter motoꝛem ꝛ mobile qua diſ-
ſoluta coꝛ^{r} vtrumq̄ꝫ.

Oppoſitum arguitur:qꝛ illa virtus que ē
infinita excellit omnem aliā
virtutem finitam. Sed virtus celi eſt infinita : vt
pꝫ.8.phyſi.quia mouet motu infinito. ꝛ per tem- Tex.cō.79.
pus infinitum. virtus autem terre eſt finita:qꝛ eſt
in coꝛpoꝛe finito:ꝛ omnis virtus exn̄s in coꝛpoꝛe fi
nito eſt finita.quare ꝛc̄.

Com.41. **Sicut dicit** commentatoꝛ. iz. metaphyſice in quadam diſgreſſione ſoluen
do rationes iohãnis grãmatici.per quas ꝓbat celũ
eſſe coꝛruptibile:motus celi cõponitur ex duobus
motoꝛibus.vnus eſt qui mouet in ratione amati ꝛ
deſiderati:ꝛ hic eſt pmus motoꝛ ꝛ ſepaꝛ:ꝛ hic ẽ deꝰ
ipſe:ꝛ ꝙ ibi ſit talis motoꝛ pꝫ:qꝛ celũ moueť a volũ
tate ꝛ appetitu:ſed appetitus ꝛ volũtas ſunt reſpcũ
alicuiꝰ appetibilis qð eſt pᵃ cã illius motus:q̃re ce/
lũ qð moueť ꝑ volũtatẽ ꝛ itellectũ moueť reſpectu
alicuius appetibilis pmi qð eſt cauſa illius motus:
ꝛ ſic eſt ibi motoꝛ in rõne amati ꝛ deſiderati: ꝛ hic
eſt ipe deus.Et ex hoc ſeqtur ꝙ ibi ſit mouẽs i rõe
amãtis ꝛ deſiderãtis:ꝛ hic eſt motoꝛ ꝯiũctus. pmꝰ
aũt motoꝛ q mouet in rõne amati ꝛ deſiderati eſt
virtutis ĩfinite:qꝛ multa ꝓducit ex nihilo. hoc aũt
nõ eẽt niſi eẽt vtutis ĩfinite:qꝛ q̃to i paᵘᵒ ẽ maioꝛ di
ſtãtia ab aliquo actu.tãto opꝫ ꝙ virtus ſit maioꝛ q̃
illud reducat ad actũ:qꝛ ſi diſtãtia ſit ĩfiᵗᵃ ꝛc̃.Sed
ĩter ens ꝛ nihil eſt ĩfinita diſtãtia.q̃re ꝛc̃. ¶ Jtẽ il/
lud qð excedit oẽ genus entis eſt vtutis ĩfinite: qꝛ
nõ eſt ad aliqð genus determinatũ. motoꝛ pꝛimus
excedit omne genus entis. q̃re ꝛc̃.Sed motoꝛ ꝯiũ
ctus eſt vtutis finite:qꝛ nõ excedit oẽ genus entis:
immo eſt ſuba determinata ad aliqd genus entis:
quare ꝛc̃.¶ Jtẽ iſte motoꝛ eſt cauſatꝰ ab alio:qð ñ
eẽt ſi eẽt vtutis ĩfinite.quare ꝛc̃.¶ Jtẽ rõne cõmẽ
Com.41. tatoꝛis.iz.meᶜᵉ.qꝛ motoꝛ q mouet motu determi/
nato ꝭm velocitatẽ ꝛ tarditatẽ eſt vtutis finite:qꝛ
ſi eẽt vtutis ifinite moueret in nõ tpe ꝛ nõ ꝭm de/
terminatã velocitatẽ. Sed motoꝛ ꝯiũctus mouet
motu determinato ſcðm velocitatẽ ꝛ tarditatẽ:qꝛ
pmus motus aliquam ꝓpoꝛtionẽ hꝫ i velocitate ꝛ
tarditate ad alios motus.q̃re ꝛc̃.vñ motoꝛ cõiũctꝰ
ſcðm aliq̃ꝫ ꝓpoꝛtionẽ ſe hꝫ ad vtutẽ pmi mobilis.
Sꝫ motoꝛ pmus in nulla ꝓpoꝛtione ſe hꝫ ad virtu
tẽ pmi mobilis:qꝛ nulla eſt ꝓpoꝛtio ĩfiniti ad fini/
tũ.¶ Jtẽ in qete terre eſt duo cõſiderare.ſ. eẽ ter/
re qeſcẽtis i medio loco ꝛ ĩmobilitatẽ eius ex loco
medio:ꝛ iſta dr̃nt:qꝛ eẽ terre i loco medio eſt aliqd
poſitiuũ:ſed ĩmobilitas eiꝰ ex loco medio eſt aliqd
ꝓuatiuũ:lꝫ idẽ ſit qð eſt in loco medio: ꝛ qð ẽ ĩmo/
bile ex illo.¶ Tũc dðm ad qõnẽ ꝙ ſi quies terre
cõſidereť q̃ꝫtũ ad eſſe eius in loco medio:tũc vtus
terre eſt finita:qꝛ eadeꝫ eſt virtus per quã terra eſt
in medio ꝛ moueť ad locũ mediũ:qꝛ nõ moueť ad
locũ mediũ:niſi vt ſit in illo:ſed illa virtus ꝑ quaꝫ
moueť eſt grauitas.ergo ꝛc̃.grauitas aũt extendiť
ſcðm q̃ꝫtitatẽ terre:ꝛ iſta eſt finita.quare iſta graui
tas eſt finita.modo hoc eſt minoꝛis virtutis q̃ꝫ ce/
lũ:qꝛ terra ꝛ virtus eius cauſantur a celo: ꝛ motus
eius:ꝛ ſilr̃ oĩa ĩferioꝛa cauſanť ab eo:ꝛ cã eſt maio/
ris virtutis q̃ꝫ cauſatũ:ǵ motoꝛ celi eſt maioꝛis vir
tutis in mouẽdo q̃ꝫ terra in qeſcẽdo:cõſiderãdo il/
lã quietẽ q̃ꝫtũ ad eẽ terre i loco medio. Si aũt iſta
qes cõſidereť q̃ꝫtum ad ĩmobilitatẽ eiꝰ ex loco me
dio.ſic iſta ĩmobilitas eſt ꝓuatio: ꝛ pꝛiuationis nõ
eſt cauſa poſitiua ſed pꝛiuatiua ꝛ dẽfectiua. quare ſi
bi vt ſic nõ debeť aliqua virtus:vñ pꝛiuatio mouẽ
tis terrã a loco medio vr̃ eſſe cã quietis terre in lo/
co medio q̃ꝫtũ ad ĩmobilitatẽ iſtam:qꝛ terra quie/
ſcit i medio ꝛ nõ mouetur ab illo:qꝛ mediũ mundi
nõ mutat locũ ſuũ:qꝛ celũ nõ egreditur locũ: ꝛ hoc
eſt:qꝛ pmũ mouẽs eſt imobile:qꝛ ſicut oĩs motꝰ re/
ducitur ad pmũ mouẽs,ita oĩs imobilitas ad illud
reduciť inquantũ eſt aliqd ĩmobile:qꝛ nõ hꝫ ĩmo/
bilitatẽ ab alio:ꝛ ſic ĩmobilitas terre a medio cau/
ſa eſt deficiẽs moᵗⁱˢ a medio.quare pꝛiuatio motus
celi a loco medio:ꝛ ꝑ ꝯñs ꝓuatio motus medij a lo
co ſuo eſt cã ĩmoᵗⁱˢ terre a loco medio:ꝛ ideo lꝫ qe/
ſcat per tempus infinitum ꝭm phm̃ . non tñ habet
cãm poſitiuã ſed ꝓuatiuã ꝛ defectiuam. quare : qa
motus celi hꝫ aliquã virtutẽ. motoꝛ celi in mouen
do eſt maioꝛis virtutis q̃ꝫ terra in qeſcẽdo: accipiẽ
do quietẽ terre quãtũ ad iſtã ĩmobilitatẽ. ¶ Jteꝫ
etiam:qꝛ iſte motoꝛ ꝯiũctus ĩmaterialis eſt:ꝛ illud
ꝑ qð terra qeſcit i medio eſt quedam virtꝰ nãlis ꝛ
mãlis.mõ ĩmãle ẽ maioꝛis vtutis q̃ꝫ mãle.iõ ꝛc̃.

Ad qõnem qua queriť:vtrũ motoꝛ celi ſit maioꝛis virtutis i mouẽdo q̃ꝫ
terra in quieſcẽdo.¶ Quidam rñdent ſic:ꝛ dñt ꝙ
motoꝛ celi eſt duplex.vnus eſt pꝛimus ꝛ vl'is q mo
uet in rõne amati ꝛ deſiderati. alius aũt eſt motoꝛ
celi appꝛopꝛiatus q mouet i rõne amãtis ꝛ deſide/
rãtis.a pᵒ aũt motoꝛe celũ accipit virtutẽ mouendi
ĩfinitã:qꝛ pmus motoꝛ:vt dñt eſt vtutis ĩfinite i vi
goꝛe.a ſcðo aũt motoꝛe celũ accipit determinatam
velocitatẽ ꝛ tarditatẽ ſui motus:vt apparet in ap/
petitu:qm̃ ſi appetitus vehemẽter intẽdať: ꝛ motꝰ
appetentis intẽdiť.ſi vero appetitus remittať re/
mittitur motus appetẽtis:ꝛ ideo pꝫ ꝙ ꝭm tardita/
tẽ ꝛ velocitatẽ agẽtis mouẽtis mobile velocitatur
ꝛ tardať in ſuo motu:modo dñt ꝙ q̃cũq̃ꝫ motoꝛ ce
li eſt maioꝛis virtutis in mouendo q̃ꝫ terra in quie
ſcẽdo.¶ Pꝛimũ declarãt ꝙ a motoꝛe pᵒ acciᵃᵗ vtu/
tẽ mouẽdi ĩfinitaꝫ:quia motoꝛ pꝛius eſt cã vl'is ex/
cellẽs q̃ꝫcũq̃ꝫ virtutẽ particulareꝫ: quare ſi omnis
alia virtus a pᵒ ẽ ꝑticularis reſpectu primi:pꝫ ꝙ ce/
lũ infinitatẽ ſui motꝰ dꝫ capere a pᵒ motoꝛe:ꝛ ꝑ ꝯñs
pꝫ ꝙ virtus iſtiꝰ maioꝛ eſt i mouẽdo q̃ꝫ terra in qe
ſcẽdo:qꝛ vtus terre qua qeſcit eſt finita. Sed virtꝰ
pmi motoꝛis eſt infinita.q̃re ꝛc̃.¶ Scðꝫ declarãt
ſcꝫ ꝙ motoꝛ celi appꝛopꝛiatus eſt maioꝛis virtutis
i mouẽdo q̃ꝫ terra in qeſcẽdo:cuiꝰ rõ eſt:qꝛ cã ſemꝑ
excedit i virtute cauſatũ: ſed motoꝛ celi appꝛopꝛia
tus mediᵗᵉ celo eſt cã grauitatis terre: per quã qe/
ſcit in medio:qꝛ vtus celi i mouẽdo excedit virtutẽ
terre in qeſcẽdo.ma.pꝫ:qꝛ ſemꝑ cã pꝛeſtantioꝛ eſt
cauſato in vtute ꝛ ꝑfectione:ꝛ h̃ loquẽdo de cã i ge
nere ſube: vt eſt in ꝓpoſito.mĩoꝛ apparet:qꝛ ǵuitas
ꝑ quã terra qeſcit i medio ex ipſo celo ꝑ motũ ſuuꝫ
depẽdet tanq̃ꝫ ex cã agẽte.cuius rõ eſt:qꝛ celũ ẽ cã
effectiua oᵐ eoꝝ que ſunt infra ipſum:cũ ergo gra/
uitas terre ſit ĩfra celuꝫ: depẽdebit a celo tanq̃ꝫ ex
ſua cã:ꝛ ꝑ ꝯñs celũ erit maioꝛis virtutis i mouẽdo
q̃ꝫ terra in qeſcẽdo. ¶ Jſti ſic ponẽtes peccant in
phia:qꝛ motoꝛ ſcðs non mouet niſi ex determina/
ta habitudine ad motoꝛẽ pꝛimũ:ſed finiti ad infini
tũ nulla eſt ꝓpoꝛtio:vt pꝫ pᵒ ce.ꝛ mun.quare ſi mo/ Tex. cõ. 52.
toꝛ pmus eẽt infinitus in vigoꝛe nulla eẽt habitu/
do motoꝛis ſecũdi ad pmũ:ꝛ per ꝯñs ſequereť ꝙ
motoꝛ ſcðs nõ moueret:ꝛ per ꝯñs celum ceſſaret a
ſuo motu:ꝛ multa alia impoſſibilia ſequerẽtur:qð
eſt inconueniẽs.q̃re pꝛimus motoꝛ nõ eſt infinitꝰ i
vigoꝛe.¶ Jtẽ ſcðs motoꝛ nõ mouet:niſi qꝛ intelli/
git ꝛ appetit pꝛimum motoꝛem: vt pꝫ ẽt per ipſos:
ꝛ cũ finitum non intelligat infinitum:qꝛ nulla eſt
ibi pꝛopoꝛtio:ſed intelligẽtis ad intellectum dꝫ eẽ
ꝓpoꝛtio.q̃re ſequeť cuꝫ motoꝛ ſcðs nõ itelligat pᵐ:
nec mouebit per ꝯñs:ꝛ ſequetur idem impoſſibile

T.c.71.⁊ ide qđ prius. ¶ Jteꝫ iſtud eſt ꝯ phm.z.ce.nam primū
motū dꝫ moueri a p̊ motore.p̊m aūt motoꝝ corpo/
rū eſt corpus celeſte.q̄re dꝫ moueri a p̊ motore in/
corporeo. ¶ Jtē ſi duo ponerētur motores reſpcū
Tex.cō.44. eiuſdē molis ⁊ motꝰ:qūo dcm̄ phi.iz.mecc hēret ve
ritatē ꝙ ex nūero motuū iueſtigat̄ nūerus itellnꝝ
iō dupl'r vnr peccare.tum qꝛ motorē p̊m dn̄t eſſe i/
finitū:tū qꝛ ponūt ipm cāꝫ remotā motꝰ celi. ¶ Jō
dºal'r ad qōnē.p̊ ꝯpando abuſiue:ꝙ ſi qō q̄rat:vtrū
v̓tꝰ motoris celi q̄ mouet celū ſit maior q̄ꝫ v̓tꝰ terre
ꝑ quā terra qeſcit. Alio modo ſi qō q̄rat.vtrū v̓tus
motoris celi ſit maior ī mouēdo terrā q̄ꝫ ſit virtus
terre in qeſcēdo. ¶ De p̊ dico ꝙ virtus motoris ce
li eſt maior ī mouēdo ipm q̄ꝫ ſit virtus terre q̄ ter/
ra qeſcit:cuius rō eſt:qꝛ v̓tus cauſe eſt maior cauſa/
to:ſed v̓tus motoris celi eſt cā v̓tutis qua terra qe/
ſcit ī medio:q̄re ſeqtur ꝙ virtus motoris celi erit
maior.ma.pꝫ.qꝛ virtus cauſe excedit ī v̓tute cauſa/
tū:qꝛ al'r nō hēret v̓tutē cauſalitatis ſuꝑ ipm. mīor
apparet:qꝛ v̓tꝰ terre puta grauitas. ꝑ quā terra qe/
ſcit ī medio cāl'r depēdet a celo:qꝛ celū eſt cauſa om
eoꝝ que ſunt īfra ipm ꝑ ſuū motū; quare grauitas
terre cū ſit infra celuꝫ ipſa dpēdebit cāl'r a celo. q̄r
virtus q̄ mouet̄ celū erit maior virtute qua qeſcit
terra. Item v̓tus cauſe v'lis maior eſt q̄ꝫ virtꝰ ꝑti/
cularis:ſed virtus qua celū mor eſt v'lis. v̓tus autē
qua terra qeſcit eſt ꝑticularis:q̄re v̓tus motoris ce
Tex.cō.38. li maior eſt.ma.apparet.8.phyſi.qꝛ ſi baculus mo/
uet lapidē. ⁊ baculus moueat̄ a manu. manus erit
maioris virtutis in mouendo q̄ꝫ baculus: qꝛ manꝰ
eſt p̊a cā motus.minor pꝫ:qꝛ virtus qua motor celi
mouet celū eſt p̊a cā motus:⁊ ideo eſt cā magis vni
uerſalis:qꝛ magis abſtracta. ¶ Sed eſt intelligēm.
vt dicit cōmētator circa finē de ſuba orbis. ꝑ qeſce
re terra ī medio poſſumꝰ itelligere nālē dimēſionē
eiꝰ ī medio: qđ eſt eē abſolutū:⁊ iſta dimēſio ſibi i/
eſt ꝑ virtutē terre q̄ eſt habitus. Alio mō ꝑ qeſcere
terrā ī medio poſſumꝰ itelligere īmobilitatē.i. pri/
uanem motus:modo terra nō dr̄ qeſcere poſitiue in
medio ꝑ v̓tutē q̄ eſt habitus: ſed p̊atiue ꝑ eiꝰ īmo/
bilitatē ⁊ priuationē. ¶ Si aūt qō querat ſcđo mo
do.ſ.vtrū motor celi ſit maioris v̓tutis ī mouendo
ipſam terrā q̄ꝫ terra ſit in reſiſtēdo.dico ꝙ nō:quia
ſi motor celi hēret maiorē virtutē mouēdi terram
motu locali q̄ꝫ terra hēret ī reſiſtēdo: tūc ſequeret̄
ꝙ motor celi:⁊ celū corrūperent̄. Sed hoc eſt ipoſ
ſibile.quare ⁊ p̊m. falſitas ꝯn̄tis ē māifeſta:ꝯn̄a de/
mōſtrat̄:qꝛ ſi motor celi eēt maioris virtutis ī mo/
uēdo terrā iā moueret ⁊ pelleret terrā de medio:⁊
accideret celū nō moueri.⁊ ꝑ ꝯn̄s corrūperet̄ celū:
⁊ motor eius qđ eſt ipol'e ꝙ ſequeretur pꝫ qꝛ celuꝫ
cū moueat̄ circulariter oꝫ moueri circa aliqđ fixū:
⁊ iō ſi illud fixum pellat̄ extra ſuū locū:opꝫ vel ꝙ
celū cū hoc moueat̄ extra ſuū locū vel ꝙ quieſcat:
qꝛ al'r nō eēt debita ꝓportio eiꝰ ad cētrū:quoꝝ vtrū
q̄ꝫ eſt ipol'e. ¶ Jtē qn̄cūq̄ꝫ aliqua ordināt̄ in aliqđ
ſicut in finē:ſi finis ille deficiat:⁊ ea q̄ ordinant̄ in
finē. Sed motor celi ⁊ ipm celū ordinātur ī motuꝫ
tanq̄ꝫ in ſuū finē:cuius rō eſt:qꝛ motor celi ad hoc
ordinat̄:vt bonitatē ſuā in entibus diffundat: ſed
bonitatē ſuā diffundere nō p̄t ſine motu: qꝛ motor
p̊mus q̄ꝫtum in ſe eſt vniformiter influit niſi aliqđ
aliud aſſit:qđ al'r ſe hēat nūc q̄ꝫ prius.hoc aūt eſt ce
lū mete motu ſuo:⁊ iō cū motor celi ſuā bonitatē in
entibꝰ iſluere nō pōt:niſi mete celo:ꝙ al'r ⁊ aliter ſe
debet habere:⁊ non ſe habet aliter niſi ratione mo
tus.ideo bene dictum eſt ꝙ motor celi:⁊ ipſum ce/
lū ordinātur in vnū tanq̄ꝫ in finem.quare ſeqtur ſi
motꝰ deficiat:⁊ celū ⁊ motor eius deficiēt. Añs pꝫ:
qꝛ ea que ſūt ad finē entitatē ſumūt a fine: ⁊ iō de/
ſtructo fine deſtruuntur ⁊ ipſa:ꝯn̄a demr̄atur: qꝛ ſi
motor celi moueret terrā ex̄ ſuū locū: iam celū am
pliꝰ nō moueret̄:⁊ ꝑ ꝯn̄s corrūperet̄ celū ⁊ motor
eius: qđ eſt icōueniēs. ¶ Sed tu dicis. finis dꝫ eē
nobilior eis que ſunt ad finē:ſed motꝰ celi nō ē no/
bilior celo ⁊ motore eiꝰ. q̄re male dcm̄ ē ꝙ motor
celi ⁊ celū ordinātur ī motū tanq̄ꝫ in finē.ꝑꝑ qđ in/
telligēdum eſt:vt apparet.z.de aīa:⁊.iz.mecc ꝙ du Tex.cō.35.
plex eſt finis.ſ.finis quo:⁊ finis gratia cuiꝰ. finis q̊ Tex.cō.36.
ordinat̄ in aliū.iſtud apparet in hoīe. in hoīe.n.eſt
duplex finis.finis gr̄a cuius:⁊ iſte eſt p̊m p̊nm:puta
deus ipſe.aliud aūt finis quo eſt ī hoīe.⁊ iſte finis ē
bona oꝑatio ſcḋm intellectuꝫ ſpeculatiuū qua deue/
nit in cognitionē dei ⁊ ſubaꝝ ſeꝑatarū:modo finis
gr̄a cuiꝰ ſemꝑ eſt nobilior eis que ſunt ad finē: ſed
finis q̊ bn̄ eſt ignobilior eis que ſunt ad finē:modo
motus celi nō ē finis gr̄a cuius:ſed eſt finis quo:qꝛ
motor celi intēdit ſuā optimā diſpōneꝫ quā nō pōt
attingere ſine motu: vt prius oſtēſum eſt:⁊ iō motꝰ
celi eſt ſicut finis quo.⁊ nō ſicut finis gratia cuius:
mō eſt icōueniēs talē finē eē ignobiliorē eis q̄ ſunt
ad finē:quare nō valet inſtātia. ¶ Jtē ſi virtus mo
toris celi eēt maior ī mouēdo terram q̄ꝫ terra in qe
ſcēdo. ſequeret̄ ꝙ terra moueret̄ ⁊ nō moueret̄.ſꝫ
hoc eſt ipoſſibile:qꝛ tūc ꝯdictoria verificarētur de
eodē:ꝯn̄a der:qꝛ motus ſcđs nō eſt ſine motu p̊:ſed
motus celi eſt p̊mꝰ motꝰ:ſed ſi motor celi moueret
terrā extra ſuū locū ſtaret ⁊ qeſceret:vt prius ꝓba/
tū eſt:ſed deſtructo p̊mo motu deſtruūtur oēs alij
poſteriores:⁊ ſic ſequeret̄ ꝙ terra qeſceret: ſꝫ iquā
tū pelleret̄ extra ſuū locuꝫ moueret̄:⁊ ſic ſequeret̄
ꝙ ſimul qeſceret ⁊ moueret̄:qđ eſt ipol'e:quare ſeq
tur ꝙ virtus motoris celi nō eſt maior in mouēdo
terrā q̄ꝫ terra ī quieſcēdo. ¶ Sꝫ tu.d.ꝙ icōueniēs
p̄dictū nō opꝫ ſeq:qꝛ lꝫ motor celi hēret potētiam:
vt poſſet mouere.tn̄ nō mouebit:qꝛ nō vult agere
impolia:ēt qꝛ iſtud nō eēt bonū ſi moueret terrā ex̄
locū ſuū. Jſtud nō valet:qꝛ ſi ſit pol'e ꝙ motor celi
moueat terrā de ſuo loco:ponat̄ in eſſe nullū dꝫ ſe
qui ipol'e:ſed hoc ē fl̄m:qꝛ ſeqtur impol'e: vt viſum
ē.quare nō hꝫ potētiā ad hoc. ¶ Jteꝫ in eternis nō
eſt poa priuata ab actu: qꝛ in eis nō differt eē a poſ
ſe: vt pꝫ.3.phyſi.q̄re ī p̊ motore nulla ē poa. ¶ Jtē Tex.cō.32.
cū poa ſonet priuationē:⁊ p̊atio ſit qđ malū:ī p̊io
eēt malū:qđ ē ipol'e ⁊c̄. Tu dicis ꝙ motor nō vult:
qꝛ malū eēt.dico ꝙ ī p̊io nullū eſt malū:qꝛ oīs ma
litia ꝓuenit ex mā. in p̊ aūt nulla eſt mā:⁊ ideo de/
us nō pōt velle malū:quare nō hꝫ talem potētiam.
¶ Jtē qđ hꝫ potētiā ad malū ipſuꝫ eſt malū: vt pꝫ Tex.cō.19.
9.mecc. Sed deꝰ nō eſt hꝫ.quare ⁊c̄.⁊ cū tu.d.deus
nō vult iſtud:nō valet:qꝛ velle dei nō dr̄t a ſua poa
⁊ eēntia:⁊ iō ſequeretur ꝙ deus hēret potētiā ⁊ nō
potētiā:qđ ē ipol'e. ¶ Tn̄ eſt itelligēdū ſcḋm fideꝫ ⁊
veritatē ꝙ deus multa pōt facere que nō ſunt fcā:
polia tn̄ fieri. ¶ Eſt aūt intelligēdū ꝙ terrā moue/
ri extra ſuum locū pōt intelligi dupl'r. vel ſcḋm ſe to/
tā:⁊ hoc eſt impol'e ꝑꝑ illa que prius dicta ſunt. vel
ꝙ terra moueat̄ extra ſuū locū ſcđm partes ⁊ ſuc/
ceſſiue:⁊ ſic eſt pol'e:qꝛ actione continua celi ⁊ alio
rum aſtroꝝ ꝑtes terre que ſunt circa cētrū rarefiāt

τ rarefacte aſcēdent τ corrūpentur: ptes aūt ſupio/
res cōdenſabunt τ deſcēdēt: qꝛ q̄tū ex vna pte de
terra corr actiōe ſolis τ alioꝝ aſtroꝝ: tm̄ ex alia pte
regnat: qꝛ alr eq̄litas eloꝝ ſaluari nō poſſz: τ tādē
ſequeret ꝙ vnū corrūpet alterū: qꝺ eſt īpoſſibile. τ
iō pz ꝙ lz hꝫ ela q̄tuz ad ptes eoꝝ ſm nūeꝝ: τ ſuc/
ceſſiue gn̄ant τ corrūpunt: manēt tn̄ ſm ſpēm: τ iō
T.c.101.τ ide. reu mot⁹ celi ſp remanet fixū: vt appz 2°ce. τ mū. τc̄.

Ad rōnes. ad pas cū dr. nulla v̄tus τc̄. veꝝ ē. Ad mi. dōm ꝙ q̄tum ad hoc. ſ.
ꝙ qes terre hꝫ cām poſitiuā nō eſt v̄tutis īfinite ſz
finite: ſed inq̄tū eſt p̄uatio nullā cām poſitiuā hꝫ.
Ad pbatiōnē: qes terre eſt p īfinitū tp̄s: τ ſic ē a vir
tute īfinita. Dicendū ꝙ q̄tuz ad imotem a loco me°
nō hꝫ cām poſitiuā. vnde cū ar effcūs īfiniti τc̄. ve
rū eſt ſi ſit poſitiu⁹ nō tn̄ ſi ſit p̄uatiuus. vnde qetis
terre q̄tū ad eē in me° eſt cā poſitiua τ v̄tus finita:
qꝛ v̄tus ei⁹ ē q̄uitas finita. ¶ Ad aliā. dicēm ꝙ veꝝ
eſt ſi moueret celū firmatū ad terrā: ſed iſto mō nō
mouet nec hꝫ fixionē ex fixione terre: ſed ex ſe τ ex
ſola volūtate motoꝛ celi mouet celū. iō non mouet
eū a loco ſuo. ¶ Sed tu dices ꝙ iſtud non euadit
diffites. īmo hoc nō obſtāte p̄mū mouebit eā a loco
ſuo. ¶ Dicēdum ſm phm ꝙ v̄tus p̄mi nō ſe exten
dit ad illud qꝺ ſm rōnē ſuā hꝫ eē p̄hibitū. vn̄ in h
Cap.3. cōmēdat agathō. 6. ethir. dicit. n. ꝙ deus nō pōt fa/
cere ꝙ fcm̄ nō ſit fcm̄. vn̄ nō ſe extēdit ad illud qꝺ
īplicat ꝯdines. mō ſi terra moueret a loco ſuo: īplica
iz.mece.c.44 ret ꝯdictio: qꝛ p̄m moueret τ nō moueret. moueret
qꝛ hec eſt ſua opatio: qꝛ vt dicit ꝯmenor: tūc ſūt mo/
tores orbiū in ſua optia diſpōne cū mouēt. τ vt dic̄
ſp ſunt in ſua optia diſpōne cū mouēt. iterū nō mo
ueret: qꝛ ad mouere celū ſequit terrā qeſcere: qꝛ oꝫ
hr̄e aliqd circa qꝺ moueat: τ ſic iſtud nō eſt poſſile
ſm phm: nō pp defectū motoris ſed pp īpoſſitem ei⁹
qꝺ oꝫ fieri. iſti repugnat eē. iō τc̄. ¶ Ad 3am rōnem
dicenm cū argr ſi motoꝛ celi eēt τc̄. Dicēdum ꝙ ve/
rum eſt: ſi motoꝛ celi eſſet maioris virtutis in mo/
uēdo terraz de loco ſuo q̄ terra in qeſcēdo in loco
ſuo: τ tūc ſeq̄ret ꝙ ipm celum corrumperet: cuius
rō eſt: quia tunc celum moueret ex locum ſuuz: qꝛ
oē motū circulariter oꝫ moueri circa aliqd fixuz. τ
iō ſi terra pelleret ex locū ſuū ſequeret nec̄io ꝙ ce
lum ꝙ moueret circa terram tanq̄ circa cētruz ꝙ
moueret ex locū ſuū: qꝛ alr nō ſaluaret pportio ei⁹
ad cētrum: τ p ꝯn̄s cū celū eēt motum ex locū ſuuz
corrūperet: qꝺ eſt īpoſſibile. τ iō motoꝛ celi non eſt
maioris v̄tutis in mouēdo terrā ex locū ſuū q̄ ter/
ra in qeſcēdo. iō non valet. ¶ Etiā rō in oppom pōt
ſolui cū argr v̄tus infinita excellit oēm v̄tutē. verū
eſt. τ cū dicit v̄tus celi eſt īfinita. veꝝ eſt ī duratōe
τ nō in vigore: τ iō motoꝛ celi nō eſt potētie īfinite
in vigore: qꝛ reu impoſſilis nō eſt in poa: ſed eſt tn̄ īfi
nitus in duratiōe. iō non valet.

Qō. X.

Conſequēter queritur vtrum in motu locali iani
matoꝝ req̄rat aliqꝺ fixū τ qeſcēs intra
vel ex. argr ꝙ ſic: qꝛ moueri eſt alr ſe hr̄e
nūc τ p̄us: g° illꝺ qꝺ mouet alr ſe hꝫ. nūc
q̄ prius: ſed inaīata mouent. g° τc̄. Sed illud reu cu
ius alr ſe hꝫ qeſcit aut ſimplr aut eodem motu aut
eadē velocitate: ſed des oppo⁹: tūc cōſilr ſe hēbit
ad illud τ ad ſuas ptes. g° in motu inaīatoꝝ debet
aliqꝺ fixū τ qeſcēs. ¶ Jtē ſic eſt in ipſis aīatis: ita
oꝫ eſſe in inaīatis: ſed aīata indigēt aliquo fixo ad
hoc vt moueant. quare τc̄. ma. vr manifeſta: τ mi.
pz ex dictis. Dicenm ad maiorē ꝙ n̄ oꝫ: qꝛ aīata hn̄t
in ſe ptem motem τ ptem motā. τ iō indigēt aliquo
fixo in ſuo motu: vl intra ad qꝺ pars mota ſe appo
diet vel ex ſuper quo ps a qua initiat motus ſe fi/
gat: ſz in ipſis inaīatis nō eſt ps mouēs τ ps mota.
τ iō nō indigēt tali fixo: hn̄ tn̄ indigent fixo in quo
vel ad qꝺ moueant. vt viſuz eſt. iō nō valz. ¶ Jtē
ſilitudo cāe remanet in effectu: vt pz 5° phir: qꝛ vir T.c.20.τ ide.
tus cāe pducit effectū: ſed motus aīatoꝝ eſt cā mo
tus inaīatoꝝ: vt pz 8° phyſir: qꝛ inīata mouētur ab
aīatis: ſed animata indigent aliquo tali fixo. g° τc̄.
¶ Oppoſitum vult philoſophus τ Albertus.

Ad queſtionem dicēdū ꝙ inaīata hr̄e aliqꝺ fixuz τ imobile
in ſuo motu: pōt itelligi quadruplr: p̄ ſic: ꝙ inaīata
hērent in ſe aliq̄ ptem qeſcētez: ad quā ps mota ſe
appelleret. ¶ Scꝺo: ꝙ hērent aliqꝺ fixū ex ſe ad
qꝺ vel ſup q° ps illa q̄ initiat motus ſe appodiaret.
¶ 3°: ꝙ req̄rerēt aliqꝺ fixū ī quo mouerent. ¶ 4°:
ꝙ req̄rerent aliqꝺ fixū ad qꝺ mouerent vt ad ter/
minū. Si qō querat p̄ mō: dico ꝙ inīata in ſuo mo/
tu nō indigēt fixo: cui⁹ rō eſt: qꝛ in illis que ſunt ve
re ꝯtia nō pōt eē ps p ſe mouēs τ ps mota: ſz inaīa/
ta ſunt vere ꝯtia. q̄re τc̄. maioꝛ der: qꝛ ſi in vere ꝯti°
vna ps eēt mouēs τ altera mota: ſeq̄ret ꝙ vna ps
diſtraheret ab altera: τ ſic ſeq̄ret ꝙ vere ꝯtim non
eēt ꝯtim: qꝺ eſt incōueniēs. minoꝛ pz: nā inaīata ſūt
vere ꝯtia. ¶ Jtē qꝺ eſt pp̄ria diſpō aīatoꝝ nō cōpe
tit inaīatis. Sed iſta diſpō ꝙ vna ps ſit mouens τ
altera ſit mota ē pp̄ria diſpō aīatoꝝ. q̄re τc̄. maioꝛ
pz: qꝛ ſi iſta pp̄ria diſpō aīatoꝝ cōpeteret inaīatis:
cū pp̄ria diſpō nō repiat niſi in pp̄rio ſubo: tūc in/
aīata eēnt aīata: qꝺ eſt incōueniens. minoꝛ pz ex p̄/
determinatis. ¶ Jtē oē qꝺ hēt vnā ptem mouētē:
τ alterā motā hꝫ vnā talē in actu q̄lis eſt altera in
poa. ſed vere contim eſt eiuſdem rōnis in oībus par
tibus: τ ſm q̄litatē τ ſm q̄titatē: qꝛ in ipſo nō pote
rit eē diuerſitas ſm actū τ poam: vt appet in aq̄ que
vere eſt ꝯtia: fora. n. eius eſt eiuſdē v̄tutis p oēs par
tes eius. ¶ Scꝺo: dico ꝙ nō opz ꝙ mouēs inaīata
affigatur vel appodiet: illi fixo intede de motu nāli
eoꝝ: vt ſm ꝙ grauia mouent deorſum: qꝛ nullum
mouēs affigit alicui fixo niſi aliquo mō ſit aliqua
violētia: vt aīalia affigunt alicui fixo: pp h ꝙ mo/
uent pellēdo τ trahēdo: τ ſic eſt ibi vioa: qꝛ mouēs
aīalia affigit alicui fixo. vn̄ mouēs mouet mobile:
alr q̄ natū ſit moueri. Sed mouens inaīata motu
nāli mouet ea vt ſūt nata moueri. q̄re τc̄. ¶ Scꝺo
pz ſic: qꝛ mouēs iſte mouet inaīata ſz nām ꝯueniē/
tez illis motibus. τ rōnes eoꝝ. q̄re ſicut nā eoꝝ nō
depēdet formalr ab aliq° extrinſeco: ita nec ille mo
tus. ¶ Jtē ſi motus inaīatoꝝ nō indiget qeſcēte τ
fixo ex: ita nec ītra: qꝛ in oīb⁹ in q̄bus nec̄e eſt vnā
ptem qeſcere alia mota: oꝫ ꝙ ſit talis diuerſitas ꝙ
vna ſit actu illud qꝺ alia eſt in poa: qꝛ moueri vni⁹
ptis eſt p mouere alterius. ſ. qeſcētis: ſz mouēs eſt
in actu. mole in poa. Sz iſta diuerſitas nō eſt in in/
aīatis: qꝛ fora eodez mō ſe hꝫ ad oēs illas ptes: nec
vna eſt principalioꝛ q̄ alia. q̄re τc̄. Sed iſta diuer/
ſitas eſt in aīalibus: qꝛ in pte qeſcēte eſt p̄n⁹ mot⁹:
τ p̄nm motus eſt imole. ¶ Jtē oē qꝺ req̄rit fixū ad
qꝺ mouēs ſe figat in mouēdo ē diuile in ptē mouē/
tem: τ ptē motā. ſed inaīata nō ſic ſunt diuiſilia. q̄r
τc̄. maioꝛ pz: qꝛ niſi vna ps eēt fixa ad aliqd imole

nō hr̄et vtutē mouēdi. ꝛ iō vna ps eius eſſet fixa: ꝛ
alia mota: ꝛ iō diuideret̄ in duas ptes. minoꝛ pꝫ: qꝛ
talia ſunt vere ꝯtiª: ſed vere ꝯtiᵐ nō eſt ſic diuiſiˡᵉ.
Textu ꝯ.40. vt pꝫ 8° phiᶻ. ¶ Tertio dico ꝙ ſi querat̄ vtrū indi
geāt aliquo fixo in quo moueant̄: dico ꝙ ſic: qꝛ ſic
ſe hn̄t illa que mouent̄ motu circl'ari ad magniⁿᵉᵐ
ſupꝛa quā mouent̄: ſic ꝛ illa que mouent̄ motu re
cto. ſed illa que mouent̄ circuʳ de nec̄itate reqrunt
magnitudinē circl'arē circa quā mouent̄. qr̄ ꝛc̄: ma
ioꝛ pꝫ: qꝛ ſicut motus circul'r nō eſt ſine magnitudi
ne circulari: ſic motus rectus nō eſt ſine magniⁿᵉ re
cta: qꝛ ſicut circulare eſt magnitudinis circularis
ſic rectus eſt magnitudinis recte. minoꝛ patꝫ de ſe.
¶ Jtē inaīata aut reqrūt extrinſecū qđ moʳ aut qđ
qeſcit: ſi qđ mouet̄ tunc ꝓcedā in infinitū in mouē
Tex.cō.6. tib⁹ ꝛ motis: qđ eſt ipoˡᵉ. vt pꝫ z° meᶜᵉ. ꝛ 8° phiᶻ. ꝯn̄a
T.ꝯ.34. ꝛ vide pꝫ: qꝛ oīs motus rectus fit ſup magniⁿᵉᵐ rectā. ꝛ iō
querā de illa magniⁿᵉ: aut qeſcit aut moʳ: ſi quieſcit
hr̄ ꝓpoᵐ: ſi moʳ: moʳ ſup aliā magniⁿᵉᵐ: ꝛ tūc queraꝫ
de illa: ꝛ ſic in īfinitū: vl' oꝫ dare ꝙ magnitudo ſup
quā fit motus rectus qeſcat: vel ab eodem motu q̊
mouēs mouet: vel ſaltē ab eadē velocitate motus.
¶ Jtē videm⁹ ꝙ illa que mouent̄ motibus nālib⁹
vt ſunt grauia ꝛ leuia nō mouent̄ ſine reſiſtēte. ſed
ſine magnitudine nō eſt reſiſtētia ī ipſis inaīatis.
q̄re maᵐ eſt ꝙ in ſuo motu reqrunt aliqđ fixū: puta
Cōmen. z8. magnitudinē ſup quā moueant̄. maioꝛ pꝫ ꝑ cōmē
Cōmen. 7i. tatoꝛē 3° celi ꝛ 4° phiᶻ. ꝙ grauia ꝛ leuia nō dn̄r mo
Cō. zz. ꝛ. z4. ueri niſi ꝓꝑ reſiſtētiaꝫ medŷ: vn̄ 4° ce. pꝫ ꝙ graue
ſurſum qeſcit ꝓꝑ impoᵃᵐ diuiᵈⁱ meᵐ. ſi aūt fuerit po
tens diuidere deſcēdit deoꝛſum. ꝛ iō ad motū eius
reſiſtēs reqrit̄ nō violētans: ſꝫ diſponēs ad motū.
¶ Si qō q̄rat 4°° vtꝝ reqrat fixū ad qđ moueat̄.
dico ꝙ ſic. qꝛ grauia ꝛ leuia mouent̄ ad hoc vt quie
ſcāt: qꝛ ad hoc eſt oīs motus: vt moˡⁱᵃ qeſcāt in ſuis
locis. Sed ſi nō eēt terminus ad queꝫ terminaret̄
motus: iā ille motus eēt fruſtra: cū nō poſſet attin
gere finē: vel eēt mot⁹ grauiū ꝛ leuiū in īfinitū: q̊ꝝ
vtrūqꝫ eſt ipoſſibile in nā. mīoꝛ pꝫ: qꝛ ſi coꝛpus mo
ueat̄ ad locū ꝛ locus nō qeſcat ſed moueat̄: tūc fru
ſtra eēt motus coꝛꝑis ad locū. ¶ Jtē niſi locus qe
ſceret al'r aīalia fruſtra mouerent̄ ad locū: vt de ſe
pꝫ: qꝛ maᵐ eſt: ꝙ locus ad quē eſt motus dꝫ eē imo
bilis: ꝛ iō oē inaīatū qđ moʳ īdiget in ſuo motu ali
quo fixo ad qđ moueat̄. ¶ Sꝫ tu dubitabis: qꝛ di
ctum eſt ꝙ locus dꝫ eē imobilis. Jſtud vr̄ falſum:
qꝛ celū eſt locus oīum īferioꝝ: ꝛ tn̄ celū nō eſt imo
bile. ſed moˡᵉ: ꝛ eodeꝫ mō eſt de igne ꝛ aere ꝛ aqua.
¶ Jntelliᵐ eſt ꝙ locus dꝫ eē imoˡⁱˢ vel ſimpl'r vel
ſaltē illo motu quo moˡᵉ moʳ: ꝛ ſub rōne ſub q̄ ē lo
cus. mō lꝫ celū ſemꝑ ꝛ ꝯtiᶜ moueat̄ motu circulari:
tn̄ qeſcit a motu recto: ꝛ ſi eſt locuꝰ gra. ꝛ le. ꝛ termi
nāt eoꝝ motū: ꝛ ſic eſt ītelliᵐ de igne ꝛ de aere: vn̄
ſi ꝯtingat ea moueri recte. h̓ accidit eis inq̄ꝫtuꝫ ſūt
locus: cui⁹ rō eſt: qꝛ oē locās ſoꝛtit̄ rōnē loci in vtu
tute pꝛimi locantis: pꝛimū aūt locans eſt coꝛpus ce
leſte: qđ eſt imobile a motu recto. quare ꝛc̄.

Ad rōnes. Ad ꝑmā moueri eſt ꝛc̄. veꝝ ē. vn̄
ꝯcedo ꝙ oꝫ ꝙ ibi ſit aliqđ fixuꝫ:
nō tn̄ oꝫ ꝙ mouēs affigat̄ illi. ¶ Ad aliā. cū dr̄: ſilī
tudo cāe ꝛc̄. veꝝ eſt aliq̄: qꝛ effectus nō attingit ad
oēm ꝑfectionē ſue cāe. vn̄ inaīata ꝯueniunt cū aīa
tis: qꝛ vtrobiqꝫ eſt aliqd qeſcēs reᵘ cui⁹ al'r ſe hꝫ ꝛc̄.
¶ Jtē qꝛ vtrobiqꝫ mouēs ꝑ ſe eſt diſtinctuꝫ a mo
to: Sꝫ non eſt ſilītudo q̄ꝫtū ad hoc ꝙ ſicut inaīatis
mouens affigit̄ alicui fixo: ita ſit in aīatis: qꝛ aīata
mouent̄ a ſuo mouēte motu alio q̄ꝫ ſint nata moue
ri: ꝛ ſic eſt ibi aliqua violētia. Sed ſic nō eſt in mo
tu nāli iaīatoꝝ: imo mouēs mouet mobile eo mō
quo natū eſt moueri. q̄re ꝛc̄.

Qō. XI.

Conſequēter querit̄ de motu
aīaliū alio motu
a motu locali: qꝛ in motu locali opꝫ eſſe
qeſcēs ītra ꝛ ex̄. iō q̄rit̄ vtrū in alŷs mo
tibus reqrat̄ aliqđ qeſcens intra: ꝛ viſo
de vno patet de alŷs. iō querat̄ de vno illoꝝ: ut in
alteratiōe vtrū reqrat̄ aliq̄ ps q̄ nō aletret̄. argʳ ꝙ
nō: qꝛ in illo qđ ē eiuſdē nāe in toto ꝛ in pte. ſi vna
ps alterat̄ ꝛ alia: ꝛ ēt eadē alteratione: qꝛ alteratio
ſeqtur nām. aīal eſt hō. g̊ ꝛc̄. g̊ nō oꝫ vnā ptē eſſe qe
ſcētē ab alteratiōe. ¶ Jtē ꝯtiᵐ nō agit in ſibi ꝯtiᵐ:
vt pꝫ verſus finē ꝑmi de gn̄atione: aīal eſt ꝯtiᵐ ꝑm Textu ꝯ.78.
ſuas ptes. g̊ ꝑm vnā ptem nō agit in ptē ſibi ꝯtiᵃᵐ:
ita ꝙ nō opoꝛtet ꝙ vna ps qeſcens ab alteratione
ſit ꝛ alia alterata. ergo ꝛc̄.

Oppoſitū eſt de intētione phi. Et arʳ rōne:
qꝛ oē qđ moʳ ex ſe ē cōpoᵐ ex mo
uēte ꝛ moto. ꝛ in illa eſt diuiſiˡᵉ. vt pꝫ 8° phiᶻ. ſed qđ Tex.cō.37.
alterat̄ ex ſe moʳ ex ſe. g̊ ꝛc̄. ps alterās non alterat̄
eadē alteratiōe q̄ alterat: qꝛ oē mouēs eſt ī moᵗᵉ eo
dē motu quo mouet. ergo ꝛc̄.

Dico ꝙ opꝫ dare in aīali ꝑmo vnā ptē inal
teraˡᶜᵐ illa alteratione q̄ alterat: qꝛ
igit̄ aīal ex ſe alterat̄: ꝛ hꝫ ꝑnᵐ ſue alteratiōis. quia
aīalia ꝛ ēt oīa aīalia ſunt viuētia: ꝛ vita ꝯſiſtit in ca
lido ꝛ hūido ꝑm ꝙ ſunt ꝓpoꝛtionata. ſed calm̄ ꝯtiᶜ
agit in hūiduꝫ: ꝛ ſic fit ꝯtiª reſol'o ꝛ deꝑditio. q̄re ſi
aīal dꝫ ſaluari oꝫ deꝑditū reſtaurari: ꝛ hoc eſt ꝑ ali
mentuꝫ cōuertēdo illud in ſubam mēbꝛi. ſed aliᵗᵘᵐ
eſt ꝯriū mēbꝛo. q̄re oꝫ ipm̄ alterari a mēbꝛo: ꝛ ſic ī
aīali eſt vtus alterās: vn̄ aīal hꝫ in ſe ꝑnᵐ ſue altera
tionis. ¶ Tūc g̊ aut tu pones ꝙ totuꝫ aīal ſit alte
rans: ꝛ totū ſit alteratū. qđ tn̄ nō eſt poˡᵉ: qꝛ iā ſeq̄re
tur ꝙ vnū ꝛ idem eēt in actu ꝛ in poª ſil'. g̊ erit dare
vnā ptē alterātē ꝛ aliā alteratā. ¶ Tūc g̊ queram
de illa pte alterāte: aut illa eſt alterās alteraˡⁱˢ aut
nō alteraˡⁱˢ. ſi nō ſit alteraˡⁱˢ hēo ꝓpoᵐ. ſi ſit altera
bilis: tūc q̄rā vlteri⁹ de illa pte: aut erit alteraˡⁱˢ de
ſe: aut ꝑ aliud. ſi ſit alteraˡⁱˢ: hoc ē īpoˡᵉ: qꝛ iā idē eēt
in actu ꝛ in poª: qđ eſt icōueniēs. ¶ Si dicat̄ ꝙ ſit
alteraˡⁱˢ ab alio: tūc ꝓcedā in īfinitū in ptibus aīa
lis: qđ eſt incōueniēs: g̊ erit dare vnaꝫ ptem in qua
eſt vtus alterās ꝛ nō alterat̄: aut ſimpl'r aut eadeꝫ
alteratiōe: ꝛ talis ps que ē ꝑᵐ alterās eſt aīa: vel co
gnoſcēs vel nō cognoſcēs: vt in aīalibus bꝛutis. ſed
ꝑma ps alterās coꝛꝑis eſt coꝛpus: nō qꝛ ſit alteraˡⁱˢ
eadē alteratōe: q̄ alterat: ꝛ iſtud ſufficit. ¶ Jtē vir
tus alteratiua ē in ꝑª pte aīalis: que ꝑ̊ hꝫ vitā ꝛ ſen
ſum: ꝛ hoc eſt coꝛ vl' aliqd ꝓpoꝛˡᵉ coꝛdi. mō ſi aliᵗᵘᵐ
dꝫ alterari: oꝫ ꝙ aliᵗᵘᵐ tangat̄ ab iſta pte ſiue ab ei⁹
pte que alterat̄ ab illa ꝑma pte in q̄ eſt hō vtus. mō
aliᵗᵘᵐ recipit̄ ad ptes meᵃˢ alterādo eas: ꝛ ſic vtus
alteraᵘˢ deuenit vſqꝫ ad aliᵗᵘᵐ: ꝛ ſic illa ꝑª ps eſt mo
uēs: ꝛ ꝑ⁹ mouēs eſt imoˡᵉ: vel ſimpl'r vel illo motu.
q̄re ꝛc̄. vn̄ aīal alterat ſeipm̄ illo motu q̊ mouet ſe
ipm̄: ꝛ ſic dꝫ ītelligi. ſ. ꝙ vna ps q̄ꝫta alterat aliā: nō
tn̄ alterat̄ illa alteraⁿᵉ q̄ alterat aliā: tn̄ bn̄ alterat̄
quadā alia alteratōe: ſꝫ illa alteratio nō eſt ab aliq̊
qđ ſit in aīali: qꝛ illa ps ꝑma ē coꝛ que alterat aliaꝰ
ptes: ꝛ nō alterat̄ ab aliq̊ delectabili ꝛ triſtabili. ad

quoꝝ apphenſionem ſeqtur alteratio in corde ad caliditatẽ ⁊ friditatẽ: ⁊ pp hoc dic̃ phs ꝙ p̃me alteratiões nõ ſũt ab itrinco ſ; ab extrinco: ⁊ p alias cãs.

Ad rõnes. Ad p̃mã. Cũ dr̃. in illo ꝙ eſt eiuſdẽ nãe ⁊c̃. verũ eſt. ſi ſit eiuſdem nãe ſubalis ⁊ eiuſdez diſpõnis in toto ⁊ in pte. ſi tñ ſit eiuſdẽ nãe ſubalis nõ tñ eiuſdẽ diſpõnis: nõ ẽ verũ. Ad mi. cũ dr̃. aial eſt hm̃. vez ẽ vni9 nãe ſubalis: q2 i aiali ẽ vna fora ſubalis: nõ tñ ẽ eiuſdẽ diſpõnis in oĩbus ptibus: q2 in vna pte eſt virtus q̃ nõ eſt in alia. ¶ Ad aliã. Cũ dr̃. ↄtim nõ agit ⁊c̃. Dico ꝙ dr eſt ↄtim ſm q̃tũ tm̃: vel ſm q̃tũ ⁊ q̃le: ⁊ hoc eſt qð dr̃. Alr ꝙ qðdã eſt ↄtim ſm magnitudinẽ aliud eſt ↄtim ſm ṽtutẽ: tũc maior eſt vera de ↄtio ſm q̃tũ ⁊ q̃le; quia vna pars nõ eſt in potẽtia ad illud qð alia hʒ actu. Ad minorẽ. Dico qð vez eſt ſm q̃tũ nõ tñ ſm ṽtutẽ: q2 vna ps hʒ ṽtutẽ quã alia nõ hʒ. vñ p h̃ vna ps eſt in actu ſʒ aliqd ad qð altera nõ ẽ in poa ⁊ in talib9 fit motus. g̊ ⁊c̃.

Qõ. XII.

COnſequẽter querit̃ circa illaz ptẽ. q̃m ãt inaĩata. mlta reſtãt ingrẽda: ⁊ q2 phs ibi oñdit qd eſt p̃nm motus aĩaliũ: ⁊ dicit ꝙ intellectus. i. ſpẽs itellilis eſt hm̃ p̃nm. iõ q̃ratur vtrũ hoc ſit vez. ⁊ arr ꝙ nõ: q2 p̃nm mouens dʒ pporri moli ⁊ opationi ei9: q2 p̃na debẽt pporri p̃dicamẽtis ſicut cãe effectib9: q2 p̃dicata hñt id qð ſunt a ſuis p̃ncipijs. ⁊ hoc nõ põt eẽ niſi inter ea ſit aliq̃ pportio. ſed inte9. i. fora apphẽſa p intellectũ. ſ. ſpẽs nõ eſt pporlis moli. ſ. aĩali. g̊ ⁊c̃. minor declarat̃: q2 itell's eſt ĩmãlis: molc eſt mãle. ſed ĩmãl' ad mãle nõ eſt pporo. ¶ Itẽ ſi ite9 eẽt p̃nm mouens aĩal: tũc intellectu exiſtẽte in actu et moli. ſ. aĩali in poa ⁊ ipis approxiatis aĩal moueret̃: q2 ſi agẽs ſit pñs patiri ð necitate fit actio. g̊ ⁊c̃. ſʒ hoc eſt falſum: vt pʒ in cõtinẽte. q2 hʒ rectã rõnẽ de opib9: ⁊ ẽ pñs molc. ſ. aĩal ⁊ ſufficiẽter approxiat̃: ⁊ tñ nõ mor ſm itell'm: ĩmo agit ſm itell'm. q̃re ⁊c̃. ¶ Itẽ qð eſt in pura poa nõ eſt mouẽs: q2 mouẽs vt mouẽs ẽ dʒ eẽ ens in actu. Sʒ ite9 eſt hm̃: q2 nihil eoꝝ eſt q̃ ſũt ante itelligere: vt pʒ 3o de aĩa. q̃re ⁊c̃.
Tex. cõ. 5. ¶ Itẽ illa ṽtus nõ ẽ p̃nm motus que nihil iudicat de fugili vel pſeqli. Sed ite9 nihil iudicat de fugili vl' pſeqli. q̃re ⁊c̃. maior pʒ. q2
Tex. cõ. 51. fugilc vel pſeqlc eſt obm motus. mior pʒ 3o de aĩa: q2 ite9 eſt veroꝝ. fugilc aũt et pſeqbile alteri9 ṽtutis eſt obm. puta appetitus. ¶ Itẽ illud nõ eſt p̃nm motus qð nõ eſt p̃nm alteratiõis. ſed ite9 nõ eſt p̃nm alteratiõis. q̃re ⁊c̃. maior pʒ: q2 ad h̃ ꝙ fiat mot9 in aĩali: oʒ ipm alterari: vt declarat phs. minor pʒ: q2 alterao nõ fit niſi penes q̃litates p̃as actiuas ⁊ paſſiuas: ſed itell's nõ eſt q̃litas: ⁊ p ↄñs nõ alterat: ⁊ iõ non erit principium motus.
Tex. c. 48. ¶ Oppoſitum vult phus hic ⁊ in 3o de anima.

Intelligẽdum ꝙ aĩal mouet ſe p ſe. ⁊ iõ oʒ ꝙ p̃nm q̊ mouet ſeipm ſit ſibi itrinſecũ. q̃re oʒ ꝙ moueat ſe p nãm ſuã aut p aliud intrinſecũ: qð ſequat̃ ad nãm ſuam. mõ mouẽs: vt ſic eſt in actu: molc vero eſt in poa. ſed aliqd eſt in actu p formã. q̃re ⁊c̃. ſʒ fora aĩalis eſt aĩa. q̃re aĩal mouet ſe p aĩaz que eſt ſuus actus aut p aliqd ↄñs aĩam. ſed in aĩa eſt 3a ↄſirc. ſ. ſubam aĩe ⁊ poam pñtem ⁊ actũ pficiẽtez poam aĩe. q̃re oʒ ꝙ aĩal moueat̃ tanq̃ p p̃nm actiuũ ſufficiẽs ſui motus p aliqð iſtoꝝ triũ. ſed nõ p ſubam aĩe: q2 ſic aĩal ſp mouere tur: cũ ſuba aĩe ſp ſit ſibi pñs: nec ſm potẽtiã aĩe: q2 hic loqt̃ de potentijs cognitiuis: ⁊ iſte ſunt paſſiue ſiue ſint ſenſitiue ſiue intellectiue. ſed illud qð eſt paſſiuũ nõ eſt p̃nm actiuũ motus: q2 qðlibet agit in q̃tum eſt ens in actu. q̃re aĩal mouet ſe p actũ pficientez poam: et iſte actus eſt fora apphenſa ab aliq̃ ṽtute cognoſcitiua. q̃re aĩal mouet ſe p illã formã apphenſam. ſed illa fora põt eẽ apphẽſa a ſenſu exteriori: ⁊ ſic nõ eſt p̃nm motus: q2 illa forma nõ mouet niſi vt iudicat̃ p ṽtutẽ dñtem aliqd de ↄueniẽti vel diſcõueniẽti. ſed ſenſus exterior hoc nõ dicit: q2 iſte ſpẽs ſiue itẽtiões ſunt inſenſate. q̃re iſta fora vt apphenſa eſt a ſenſu exteriori nõ eſt p̃n9 motus: ſed oʒ vt iudicet̃ a ṽtute ſenſitiua interiori: ⁊ h̃ eſt fana ſm ꝙ accipit̃ fana: vt nõ diſtinguit̃ ab eſtimatiua que iudicat intẽtiones nõ ſenſatas: q̃re fana in q̃tũ accipit̃ p ṽtute cognoſcitiua iudicãte ſpẽs inſenſatas ⁊ attribuẽte ipſas eis quoꝝ ſunt ſic apprehendit formã que nõ ẽ ſufficiẽs p̃nm actiuũ motus in aĩalibus: ⁊ q2 fana reducit̃ ad itell'm large lodo de intellectu. iõ fora apprehẽſa p itell'm accido large ẽ p̃nm motus in aĩalibus. Sʒ duplex eſt inte9. qdam eſt ſpeuus qui rõcinat̃ circa vl'ia ⁊ eterna: cui9 finis ẽ cognitio ṽitatis: obm cuius eſt ens verũ. Alius eſt practicus q rõcinat̃ circa ptiria ⁊ ſenſibilia. ⁊ finis eius eſt opatio: cui9 obm eſt ens bonũ: ⁊ ſic dr̃nt iſti inte9 ⁊ ex pte obi ⁊ ex pte finis. Sʒ eſt intelligenm ꝙ licet dr̃ant: ſolũ dr̃nt ſm modũ ⁊ nõ ſm ſubam: q2 inte9 vt fert̃ in ſuuz obm ſub rõne q̃ agilc eſt dr̃ practicus. ſed vt fert̃ in ipm ſub rõne qua ſpeculabile dr̃ ſpeculatiuus. in extenſione ad opus dr̃ practicus. ⁊ iõ nõ dr̃nt ſm ſubam ſed ſolũ ſm moduz. mõ dico ꝙ inte9 ſpeculatiuus nõ eſt p̃nm motus: q2 p̃nm motus dʒ pportionari moli: ſed inte9 ſpecuus nõ eſt pportionat9 moli ⁊ eius opationi: q2 iſte ite9 ſpecuus nõ eſt pportionatus mobili. nã opatio ei9 eſt circa vl'ia. opatio aũt mobilis eſt pticularium. ¶ Itẽ ille inte9 q nihil iudicat de fugili vel pſeqli non eſt p̃nm motus: ſed inte9 ſpecuus eſt hm̃. q̃re ⁊c̃. maior pʒ: q2 nihil mor niſi vt iudicat̃ fugilc vel pſeqbile: q2 oĩs motus eſt gr̃a iſtoꝝ. minor pʒ 3o de anima: q2 lʒ inte9 ſpecuus percipiat aliqd qð eſt fugilc Tex. cõ. 46.
vel pſeqlc: nõ tñ cõprehẽdit ipm ſub rõne fugibil' vel pſeqlis. ¶ Itẽ ille ite9 q nõ cõprehẽdit bonuz agilc nõ eſt p̃nm motus: ſed inte9 ſpecuus eſt hm̃. q̃re ⁊c̃. maior pʒ: q2 bonũ agilc eſt p̃nm effectiuũ motus. mõ lʒ inte9 ſpeculatiuus cõprehẽdat illud qð ẽ bonũ agilc: nõ tñ ſub rõne q̃ agibile eſt. mõ alr nõ pſequit̃ nec mor. minor pʒ: q2 inte9 ſpecuus hẽt verũ p obo ⁊ nõ ipm agilc. ¶ Itẽ ſi inte9 ſpeculatiuus eẽt p̃nm motus aut eẽt p̃nm inchoãs motũ aut p̃nm iudicãs. ſed nullo iſtoꝝ modoꝝ põt eẽ p̃nm. q̃re ⁊c̃. maior pʒ: q2 p̃nm mouẽs diuidit̃ in duo. ſ. in p̃n9 ichoans ⁊ p̃nm iudicãs. minor pʒ: q2 appetitus eſt p̃nm inchoans motũ. q̃re ⁊c̃. nec põt eẽ p̃nm iudicans: q2 tũc agilc ſub rõne agibilis eẽt obm inte9. ſed hoc ẽ falſum. q̃re ⁊c̃. ⁊ p oppom due p̃me rõnes pbant ꝙ inte9 practicus ſit p̃nm motus: Scðo dico ꝙ inte9 practicus bñ eſt p̃nm motus: q2 ite9 practicus ⁊ mobile pportur ad inuicẽ: q2 id qð eſt molc ẽ aliqd ptirc. Sed inte9 practicus eſt pticulariũ. q̃re pportionat̃ mobili ⁊ eius opationi. ¶ Itẽ ẽt q2 illius eſt mouere qð apphendit aliqd: vt bonũ eſt ⁊ ↄueniẽs vl' diſcõueniens. Sʒ inte9 practicus ſic apphendit. q̃ ⁊c̃. ¶ Eſt tñ itelligendum ꝙ intellectus practicus 2r põt ↄſiderari. vno mõ ſʒ ſe ⁊ abſolute. ⁊ vt eſt i poa.

Alio mõ nõ ꝭm ſe ꝛ abſ{te}: ſ3 vt actualr̃ informatus eſt ſpecie agibilis. ¶ Si pͦ mõ ꝯſideret̃: dico ꝙ nõ eſt p̄nm motus: q2 p̄nm actiuũ motus d3 eẽ actu: ſed inte9 ꝭm ſe ꝛ abſte nõ eſt actu ſ3 in poa: q̃re vt ſic nõ erit p̄nm motus: ſed intell's practicus ẽ p̄n9 actiuu3 motus vt actualr̃ eſt ĩformatus ſpecie ꝛ fora agibil': q2 vt ſic in actu exiſtẽs h3 formã: mete qua nata eſt
Textu ꝯ.10. egredi opatio. S3 ĩtelligẽm ꝙ vt p3 ex.9.mece inte9 p iſtam formã app̄henſam nõ eſt ſufficiẽs p̄nm motus: q2 illõ qõ eſt indr̃ns ad aliq̃ p'la: ꝛ oppoſita nõ eſt ſufficiẽs p̄nm motus: q2 motu5 eſt aliqd determinatũ: ꝛ fit a determinato indeterminatũ. ſ3 fora apprehẽſa p intem cũ indr̃ns ſit ad rẽ cuius eſt illa for
Tex.cõ.3. ma: ꝛ ad ſuũ ꝯriũ: q2 eadẽ ẽ rõ ꝯrioꝝ: vt p3 9o mece. q̃re ꝛc̃. imo o3 ꝙ aliqd ſit determinãs ꝛ eſt appetitus: q2 cũ aĩal agat p formã app̄henſa3: o3 ꝙ determinet̃ p appetitũ: vñ apprehẽſa vt ad eã cõſequit̃ inte9 ſiue appetitus h9 determinate eſt p̄nm ĩmetu3 motus: q2 p illã inclinationẽ determinat̃ molc: ꝛ vt ſic mouet̃: ꝛ ſic inte9.i. fora apprehẽſa p intell'm eſt p̄nm motus aĩaliu3: vt determinat̃ p appetitũ. q̃re ſeq̃t̃ ꝙ p̄nm ĩmetu3 motus ſit ipſe appetitus: cui9 rõ eſt: q2 appetitu hito ſtatim mouet̃ aĩal: ꝛ h̕ eſt veꝝ ſuppoſitis diſpõnibus ĩ mẽbris organicis deſeruiẽtib9 motui: q̃r mam ẽ: ꝙ appetus eſt ĩme9 p̄n9 motus.

Ad rões. Ad p̄mã. Cu3 dr̃. p̄nm mouẽs ꝛc̃. veꝝ eſt. Ad minorẽ dicenm eſt ꝙ ſpẽs apprehẽſa p intellectũ ſpeculatiuũ eſt ĩmãlis: ꝛ de iſta veꝝ eſt. Sed de intellectu practico: veru3 eſt aliquo mõ: nõ tñ ſimplr̃: vnde põt ꝓportionari moli ꝛ eius operationi: q2 l3 fora apprehẽſa p intellectũ practicũ ſit ĩmãlis: eſt tñ mãliu3. ideo eſt ꝓporlis moli. ¶ Ad 2am. Cũ dr̃. ſi intellect9 ꝛc̃. verum eſt. ſi inte9 eẽt ſufficiẽs p̄nm motus aĩalis: ſed ſic nõ eſt. ſed o3 ꝙ ſit appetitus determinans aĩal. vñ ad ꝓbationẽ minoris dicẽdu3: ꝙ ibi non eſt p̄nm ſufficiens motus: q2 nõ eſt p̄nm motus ſine ĩclinatione ꝛ appetitu. q̃re ꝛc̃. vñ incõtinẽs nõ opat̃ ꝭm recta3 rõnẽ dirigẽte3 appetitũ: q determinat intell'm. ꝛ iõ nõ ſufficit inte9 ſine appetitu: vel põt dici: ſic dr̃. 7.
Cap.12.ꝛ.14: ethir. ꝙ incõtinẽs nõ h3 rectã rõne3 ĩ actu de opabilibus: ſ3 ſolũ in hitu: ꝛ in illa nõ fert̃ appetitus in illud qõ fuit p̄us in ĩtellectu: vñ ſi inte9 eẽt in actu ꝛ p̄nte moli ſtatĩ ſequit̃ appetit9: tũc aĩal moueret̃: ꝛ ſic ma. ẽ falſa: q2 nõ h3 rectã rõne3 in actu ſ3 hitu. ¶ Ad aliã. Cũ dr̃. qõ eſt in pura poa. Dico ꝙ veru3 eſt de ĩtellectu ſpecuuo: ſed practicus: q2 eſt p̄nm motus ẽ actu: ꝛ detertus eſt. ¶ Ad aliã dõm cõcedoma. Et cu3 dr̃. inte9 nihil iudicat ꝛc̃. veꝝ eſt de ĩtellectu ſpecuuo. ꝛ iõ nõ eſt p̄nm motus: tñ inte9 practicus hñ iudicat de fugili ꝛ ꝓſeqli. ꝛ iõ iſte eſt p̄nm motus: vñ et iſte inte9 h3 ꝓpõnes vl'es ꝛ ꝑticulares: ſed inq̃3tũ ꝓpõnes vl'es determinant̃ p appetitu3 ſic fiunt p̄nm effectiuũ motus: ꝛ tu dices: iſte ꝓpõne5 q̃3tũcũq3 ꝑticl'ares exñtes in ĩtell'u practico: hñt eẽ ſub eẽ ĩmãli. quõ g̊ erũt p̄nm motus q eſt mãlis: ꝛ ſilr̃ õ fugili ꝛ ꝓſeqli. dico ꝙ l3 iſta ꝭ3 eẽ qõ hñt in aĩa: hẽant eẽ ĩmãle q̃3tũ ad ſubam eoꝝ: tñ ꝭm rep̄ntationẽ: ꝛ v̓tualr̃ hñt eẽ mãle: ꝛ p hoc p3 ad rõnẽ: q2 p̄nm aliq̃ mõ d3 ꝓporri principiato. veꝝ eſt. Et cũ dr̃ fugile ꝛ ꝓſeqle nõ ꝓportionant̃. dico ꝙ falſum eſt. Ad ꝓbationẽ: q2 agile eſt vl'e: dico ꝙ veꝝ eſt ꝭm ſubam: vt ẽ in ĩtellectu: tñ ꝭm eẽ ſuũ rep̄ntatiuũ ẽ mãle: ꝛ vt ſic eſt p̄nm mot9. ꝛ iõ vt ſic ſibi ꝓporcionat̃ ꝛ adequat̃. ¶ Ad aliã. Cũ dr̃. illud nõ eſt p̄nm motus qõ nõ eſt p̄nm alterationis. põt dici ꝙ veꝝ eſt. Ad minorẽ p interẽptionẽ. Ad ꝓbatõe3: q2 alterao fit penes q̃litates. põt dici ꝙ veꝝ eſt de alteratiõe ꝓprie dcã. ſed de alteratõe methaphorica. q̃ ſenſibilia alterãt ſenſum: ꝛ ĩtelligibile intell'm: non op3 ꝙ fiat talis alteratio penes qualitates: ꝛ talis alteratio eſt in ꝓpoſito. Uel põt dici ꝙ l3 iſta inq̃3tũ ſunt in ĩtell'u non hñtur ſub eẽ actuali ꝛ formali: ſed ſub eẽ ĩmãli: hñ ſeq̃t̃ ꝙ iſte q̃litates vt ſunt in ĩtell'u ſub eẽ actuali ꝛ formali nõ mouẽt: tñ ſub v̓tuali ꝛ v̓tute hñt rõne3 q̃litatu3 alterãtium. ꝛ iõ ad h̕ vt ſint in intell'u hñt v̓tutẽ alterãdi: ꝛ p ꝯñs p̄nt mouere. Qõ. XIII.

Queritur ꝯñter vtrum appetitus ſit p̄nm motus. arr ꝙ nõ: q2 qõ eſt in poa paſſiua nõ agit aliqd in actu. ſed appetitu5 eſt in poa paſſiua ſiue ſit ſenſitiu9 ſiue rõnal': vt patet 2o. phir a cõmẽtatore. Cõmen.48.
¶ Itẽ ſi appetitus eẽt p̄n9 motus appetitu exñte in actu ꝛ p̄nte moli: ſi nõ eẽt ĩpediens extrinſecũ de nec̃itate aĩal moueret̃: q2 agẽte ꝛ patiẽte exñtibus in determinatis diſpõnib9 ꝛ approximatis adiuicẽ fit actio. ſ3 h̕ eſt falſu3: vt p3 de ꝯtinẽte: q2 ꝯtinẽs h3 appetitũ ad venerea: ꝛ tñ nõ ſeq̃tur appetitum: ꝛ ita non mouetur. ergo ꝛc̃. Tex.ꝯ.48.ꝛ infra.
¶ In oppoſitum eſt philoſophus hic: ꝛ 3o de anima.

Dicẽdum ꝙ ſicut formã nãle3 ꝯſequit̃ inclinatio ad opationẽ aliqua3: vt ad formã nãlem grauis ꝯſeq̃t̃ inclinatio ad eẽ deorſum: ſic formã apprehẽſam ĩclinatio aliq̃ cõſeq̃t̃ ad aliq̃3 optionẽ: nũc aũt appetit9 eſt ĩclinao ꝯñs formã apprehẽſam: iſte aũt appetitus diuidit̃ ꝭm diuerſitate3 forc cui inexiſtit. mõ quedã fora inexiſtit ꝑticul'r: vt fora que apprehẽdit̃ p ſenſum ꝛ inclinao ꝯñs talẽ formã apprehẽſam dr̃ appetitu5 ſenſitiu9: alia eſt fora apprehẽſa: que eſt vl'is: ſicut eſt fora apprehẽſa p ĩtell'm: et ĩclinatio ꝯñs talẽ formã dr̃ appetitus ĩtellectiuus ſiue ĩtellectual'. ¶ Tunc dico ꝙ appetit9 eſt p̄nm mouẽs: q2 fora apprehẽſa non eſt p̄nm motus niſi inq̃3tũ ad ipam ſeqtur ĩclinatio ad opationẽ: ſ3 talis ĩclinao eſt appetitus. g̊ ꝛc̃. ¶ Itẽ illud eſt p̄nm motus qõ p̄ſtat ĩclinationẽ mobili vt moueat̃. ſed ta3 appetitus ſenſitiu9 q̃3 ĩtellectiuus ſunt h9: q2 appetitus eſt ĩclinatio ꝯñs formã apprehenſam. ſed fora iſta app̄henſa põt app̄hẽdi vel ſub rõne boni vel mali: ꝛ ſic eſt principium motus.

Ad rationes in oppom ad p̄mã. Cu3 dr̃. qõ eſt ĩ poa ꝛc̃. veꝝ eſt vt ſic. Et cũ dr̃ appetit9 eſt h9. dico ꝙ appetitus abte eſt ĩ poa paſſiua. ꝛ ſic nõ mouet. ſed cu3 fert̃ actu in appetile dr̃ eẽ in actu: ꝛ ſic eſt p̄nm mouẽs. ¶ Ad aliã. Cũ dr̃ ꝯtinẽs h3 appetu3 venereoꝝ ꝛ tñ nõ mor: vr̃ dicẽdũ ꝙ nõ h3 appetitũ venereoꝝ in actu ſ3 in hitu ſolũ. iõ rõ non valet. Qõ. XIIII.

Queritur ꝯñter vtꝝ ĩtellile ſit p̄nm motus. arr ꝙ nõ: q2 nihil agit vltra ſuam ſpẽm: vt p3 ex intẽtione Platonis. ſed ĩtellile eſt ex̃ ſpẽm motus vt de ſe p3. g̊ ꝛc̃. ¶ Itẽ inter p̄nm mouẽs ꝛ ipm motũ d3 eẽ ꝓportio. ſed iter ĩtellile ꝛ motum nõ eſt ꝓportio: q̃re ꝛc̃. maior p3. minor der: q2 intele eſt vl'e. ſed vl'e nõ mouet. vt p3 3o de aĩa. motũ autẽ Tex.cõ.56.
eſt ꝑticulare ꝛ ſingre: q2 motus ꝛ opationes ſũt circa ſingl'aria: vt appet ꝑ pheo mece: q̃re iſta ñ ꝓportionant̃. ¶ Itẽ ſi ĩtellile eẽt p̄nm motus ipſo exñte animal moueret̃. ſed h̕ eſt falſum. vt appet in ipſo ꝯti/

nẽte:qꝛ dato ꝙ intelc fuerit actu apphenſum a ꝯti/
nente.puta delectationes:tamẽ cõtinens non mo/
uetur:ꝯña pꝫ de ſe. ¶ Jtẽ mãliſ ad imãle nõ eſt ꝓ/
portio:ſed intelc eſt imãle:vt pꝫ:motus vero mãlis.
q̃re ꝛc̃.ꝛ ſic vnũ nõ erit pncipium alterius.
Tex.co.48 ¶ Oppm vult phs i 3° ð aia.ꝛ ẽt h.ꝛ ſilr ꝯmẽor.ꝛ Alb.
Dico ad qõnem ꝙ itellic mouet: qꝛ illð qð educit pnm motiuũ ad actũ eſt mo
uẽs:ſed itellic educit itellm de poa in actũ: vt pꝫ 3°
Tex.co.5. de aia:ꝛ inte9 eſt mouẽs.q̃re ꝛc̃. ¶ Jtem qcqd eſt
cã cauſe eſt cã cauſati.ſꝫ itellic eſt cã inte9:qꝛ eſt cã
motus:q̃re ꝛc̃:maioꝛ pꝫ.minoꝛ ẽt: qꝛ inte9 non mo/
uet niſi fiat ens actu cũ ſm ſe ſit in pura poa:ſed nõ
fit ens actu niſi p intellic.q̃re ſequit̃ ꝙ intellic erit
pnm motuſ. ¶ Sed itelligenm ꝙ intellic eſt duplex
qõdã eſt obm inte9ſpeui: ꝛ tale non eſt pnm motus:
Tex.co.46. vt appꝫ 3° de aia.aliõ eſt itellic practicũ:ꝛ h eſt dur.
qꝛ quoddam eſt vl'e qð hr̃ p ipſaꝫ maiorẽ ꝓpõneꝫ:
ꝛ h nõ ẽ pnm motus:qꝛ nõ eſt determinatũ ad h vl'
ad illud.aliud eſt itellic practicũ pticulare: qð hr̃
per minorẽ ꝓpõneꝫ que determinat maiorẽ.vt pꝫ
p poſterioꝝ:iõ ſequit̃ qð iſtud intellic practicũ par
ticulare qð eſt obum inte9 practici ꝛ ipſius fanc eſt
pnm motus. ¶ Eſt tñ aduertenduꝫ ꝙ inte9 ad pñs
dupl'r põt accipi:vno mõ vt eſt vtus diſtincta ꝯtra
fanam:ꝛ alias vtutes apphenſiuas.alio mõ vt extẽ/
ditur ad oẽs vtutes apprehẽſiuas: ꝛ ſic videt̃ ſumi
ab Ariſto.in lr̃a:vt eſt pnm motus. ¶ Eodẽ modo
intelc põt accipi dur.vno mõ:vt eſt obm inte9 diſtin
ctũ ab obis aliaꝝ potẽtiaꝝ.Alio mõ ꝓ obo cuiuſli
bet virtutis apprehẽdentis: ſiue fuerit vtus appre
hendẽs ſenſitiua ſiue intena:ꝛ ſic vtroqꝫ mõ ſũptuꝫ
vr̃ eẽ pnm motus.eodẽ mõ eſt itelligenm de appeli.
Ad rõnes. Ad pmaꝫ.Cum dr̃.nihil agit ꝛc̃. veꝝ eſt agens vniuocũ: ſed agẽs
equocum bñ agit aliqd vltra ſuã ſpẽm:ꝛ ſic eſt hic.
q̃re ꝛc̃.vel põt dici ꝙ nõ eſt veꝝ de actiõe viota: qꝛ
al'r veꝝ eſt:ꝛ tu dicis ꝙ appelc ꝛc̃. nõ ſunt eiuſdem
ſpeciei:dico ꝙ imo.vt dicit phus:qꝛ ab appeli gñat̃
quedã ſpẽs appelis in appetitu:ꝛ talis mouet ꝛ põt
dici appetitus vel inte9:põt ẽt al'r dici: cum dr̃. vel
agit vltra ſuã ſpẽm:ꝙ hoc eſt veꝝ in ſubys:non tñ
oꝫ in ipſis accib9 pp eoꝝ impfectionẽ. vñ ſic appet
p methez.motus eſt pnm calefactionis:ꝛ tñ non eſt
formal'r calus ẽt a ſili intelc poterit agere motũ da
to ꝙ motus nõ fuerit eiuſdẽ ſpeciei. vel põt dici ꝙ
hoc veꝝ eſt de agente ꝓprie dicto trãmutemãm de
poa ad actũ.tale.n.nõ agit vltra ſuaꝫ ſpẽm:tñ de cã
finali nõ eſt veꝝ.mõ ipm intelc non eſt efficiens ꝓ/
prie dcm̃:ſed mouet in gñe finis. ¶ Ad zam.Cũ dr̃.
inter mouẽs ꝛc̃.veꝝ eſt.ꝛ cũ dr̃.inter intelc ꝛc̃. aliq
dicũt ꝙ veꝝ eſt inter intelc ſpeculatiuuꝫ ꝛ iter itelc
practicũ vl'e:qꝛ tale nõ mouet:ſꝫ iter itelc practicuꝫ
pticure:qð hr̃ in minori ꝓpõne:ꝛ ipm motuꝫ bñ eſt
ꝓportio.ſed iſtud eſt falſum:qꝛ ptire nõ mouet niſi
in vtute vl'is ꝓpõnis:ꝛ iõ cãtiue hꝫ vtutẽ agẽdi ex
ipſo vl'i.ꝛ iõ vl'e aliquo mõ mouet. Jõ al'r eſt dicẽm
ꝙ intellic ſm ſe ꝛ abtc nõ eſt ꝓportionatũ ad mo/
tum:tñ intelc:vt determinatũ eſt p aliqð ptire: vt p
ipm appetitũ iclinãteꝫ ad motũ bñ eſt pnm motus:
ꝛ vt ſic eſt ei9 ꝓportio ad motuꝫ:ꝛ h appet in corpe
cãnte:vt in corpe celeſti:qð qdeꝫ nõ agit ad deter/
minatũ effcm̃ niſi approprie t̃ ꝛ determinet̃ p agẽs
pticulare.q̃re ꝛc̃. ¶ Ad aliã.dicenm ꝙ dur eſt intelc
vnũ ſpeculatiuũ:ꝛ h non eſt pn9 motus:aliud pra/
cticum qð eſt obm inte9 practici: ꝛ tale eſt agibile
ſub rõne qua agibile:ꝛ illud bñ põt mouere:vt vi/
ſum eſt.Uel põt dici ꝙ intelc nõ eſt imetum pnm mo
tus.ſed vt determinat̃ p appetitũ q inclinat ad de/
terminatũ motũ. ¶ Ad aliã. Cũ dr̃.mãlis ad imã/
le nõ eſt ꝓportio:iſtud fuit priuſ ſolutũ.repñtatiue
ꝛ vtual'r eſt mãle.ꝛ iõ põt mouere.vt dcm̃ pus fuit.
ideo non valet ꝛc̃. Qõ. XV.

Conſequẽter queritur vtrum appelc ſit mouẽs arg' ꝙ nõ:qꝛ mouẽs dꝫ pexiſtere motui.
ğ qð tm̃ inuenit̃ in termino motus non
eſt mouẽs:appelc eſt h9:qꝛ appelc eſt illð
qð acquirit̃ in termino motus ẽt.appeli hito ceſſat
motus. ¶ Jtẽ cã ꝛ effectus debẽt adinuiceꝫ ꝓpoꝛ/
tionari.ſed appelc nõ ꝓportionat̃ motui. quare nõ
erit pnm motus.maioꝛ pꝫ z°phiz.ꝛ 5°mecc. ꝛ minoꝛ Tex.co.38.
pꝫ:qꝛ appetibile põt eẽ vl'e ꝛ imãle:motus autẽ eſt Tex.co.3.
mãlis ꝛ ptiris:taliũ aũt nõ eſt ꝓportio. ¶ Jtem qð
eſt finis motus nõ eſt pnm motus: ſed appelc eſt fi/
nis motus.q̃re ꝛc̃.maioꝛ pꝫ.qꝛ pnm ꝛ finis nõ coin/
cidũt:mi.pꝫ:qꝛ hito appeli ceſſat mot9.q̃re eſt finis.
In oppoſitum eſt phs.ꝛ arr rõne: qꝛ qñ aliqua duo ſunt eadeꝫ p
eẽntiam:ſi vnũ eſt motus pnm ꝛ aliud. ſed appelc ꝛ
intelc ſunt eadẽ p eẽntiã:ꝛ intelc ab intellu practi/
co eſt pnm motus:vt ꝓbatum eſt ſupra.iõ ꝛc̃.maioꝛ
pꝫ:qꝛ qñ p rõnẽ ꝓcedẽtem ex fine ad ea que ſũt ad
finẽ iudicatũ eſt hoc eẽ melius ad finẽ quodã alio:
tũc appetit9 fert̃ in illud:ꝛ ille appetitus dr̃ electio.
vnde electio eſt appetitus pconſiliatus rõne:vt pꝫ
3°ethiz.ꝛ ſic ad intelc ꝯſequit̃ appetitus: ꝛ ſic intelc Cap.5.
ꝛ appelc ſunt eadẽ p eẽntiam.ꝙ appelc ſit pnm mo/
tus.pꝫ alia rõne:qꝛ illud qð educit appetitũ de poa
ad actũ:ꝛ facit ipſuꝫ iclinari ad motũ illud eſt pnm
motus.ſed appelc duc̃ appetitũ de poa ad actũ: ꝛ fa
cit ipm iclinari ad motũ.q̃re ꝛc̃.maioꝛ pꝫ de ſe.mi/
noꝛ appet:nã appelc confert formã appetitui: rõne
cuius appetitus inclinat̃ ad motuꝫ ꝓſecutionis:ſi
fuerit delectabile:vl' fuge:ſi fuerit triſtalc. vñ pmo
ipm appelc mouet appetitũ:ꝛ ipm informat:appeti
tus aũt iformatus pcipit ꝛ iclinat mẽbra organica
ad motũ.ſ.vt ꝓſequat̃ appelc:ſi fuerit ꝯueniẽs:vel
fugiat ſi fuerit diſconueniens ꝛ triſte.

Dicendum ꝙ appelc eſt mouens: qꝛ illud qð eſt cã eius qð eſt ꝓxima cã
motus eſt cã motus: qꝛ qð eſt cã cauſe eſt cã cauſa/
ti.ſed appelc in actu eſt cã appetitus in actu:ꝛ appe
titus in actu.i.forꝛa apprehẽſa.vt ad eã ꝯſequit̃ incli
natio ad aliqð opabile eſt pnm motus:qꝛ ſine iſta i/
clinatione nõ eſt pnm motus:ſicut graue nõ eſt pnm
motus deorſum niſi ad formã grauis ſequat̃ incli/
natio ad eſſe deorſum:ꝛ iſta iclinatio dr̃ appetitus.
ꝛ ſic appelc eſt cã ꝓxime cauſe mot9:q̃re ꝛc̃. ¶ Sꝫ
eſt intelligendũ ꝙ eẽ cãm motus h eſt dupl'r.vno
mõ tanqꝫ agens motũ.alio mõ tanqꝫ illud cui9 gr̃a
fit motus.mõ appelc vt eſt ex̃.ſ.vt hẽt rõnem finis
nõ eſt cã motus:vt agẽs motũ: qꝛ eſt poſterioꝛ mo/
tu:ꝛ agẽs motũ dꝫ preexiſtere motui: ſed eſt cauſa
motus tanqꝫ id gr̃a cuius fit modus:ꝛ tale non opꝫ
pexiſtere motui.ſed appetibile hẽt duplex eſſe:aut
hẽt eſſe ꝯceptũ in aĩa:ꝛ ſic habet rõnem mouẽtis ꝛ
agit in aĩam. vnde agens eſt vagum niſi moueat̃ a
fine:ꝛ iſte finis eſt appetibile:ꝛ mouet.vnde habꝫ
eſſe cõceptum:ꝛ agit in aĩal. Sed dr̃ agens metacc:

quia agens ꝑ ſe tranſmutat mām finis aut nō trāſmutat mām: ꝛ ſic finis dr̄ agens methacc. Si autē accipiat̄ vt hʒ eſſe ex̄: ſic eſt cā motus nō vt mouēs ꝛ agēs: ſed vt id gr̄a cuius fit motus. ſ. vt eē eiꝰ acquirat̄ ꝑ motū: ꝛ ſic ad ipm alia attribuunt̄. ⁋ Scd̄o

Cōmen.36. eſt intelligēdum: vt dicit cōmētatoꝛ. 12. mecc. ꝙ appele dur hʒ eſſe. vnū enim eē hʒ in aīa qd̄ preexiſtit motui: ꝛ iſtud mouet non tanq̄ꝫ efficiens ꝓprie dictum, ſed tanq̄ꝫ efficiēs ſm̄ methaphoꝛā. aliud vero hʒ eſſe ex̄ aīam: ꝛ vt ſic ſe hʒ tanq̄ꝫ illud: gr̄a cuiꝰ mouet̄ aīal. vnde vt ſic mouet in genere finis.

Ad rōnes. Ad p̄mam. Cū dr̄. mouens dʒ ꝛc̄. veruꝫ eſt: vt ſic. ſ. vt agens motū: tñ eſt bene cā motus tanq̄ꝫ id gr̄a cuius fit motus. Ad minorē. dicendū ꝙ anteq̄ꝫ agens agat motum inuenit̄ ſm̄ eſſe cōceptum: ſed ſm̄ eſſe ex̄ ꝛ ſm̄ eſſe reale inuenit̄ tm̄ in termino motus. ꝛ vt ſic eſt tm̄ gr̄a cuius fit motus: tñ vt habet eſſe ↄceptū in aīa: ſic mouet mole. ſ. intelligēdo de mouente methaco. ⁋ Ad aliam cōcedat̄ maioꝛ. Ad minoreꝫ ꝑ interēptionē. Ad ꝓbationē. dicēdū ꝙ duplex eſt appele. ſ. vl'e ꝛ ꝑtire. mō vl'e non ꝓpoꝛtionat̄ motui ſm̄ ſe abſolute. tñ vt determinat̄ ꝑ appetibile ꝑticulare bñ ꝓpoꝛtionat̄ motui: ꝛ eſt p̄nm eius. quare nō valet. ⁋ Ad aliam. dicēdum ad maioꝛē ꝙ veꝝ eſt: ꝙ nō eſt p̄nm efficiens. ſed bñ eſt p̄ncipium finale: qꝛ eſt vltimū. mō vltimū mouet in genere finis. vt pʒ 2o

Tex.ↄ.78.ꝛ infra. phir. ꝛ ideo appetile mouet ī gn̄e finis. Uel pōt dici ꝙ appele ſm̄ ſuū eē reale termiat motū: ꝛ nō eſt efficiens: tñ ſm̄ ſuum eſſe ſpūale p̄exiſtit motui: ꝛ eſt principiū efficiens nō pꝛopꝛiuꝫ ſed methacum. vt viſum eſt. Et ſi dicas ſi appele eſſet principiū motus: tunc oē appetēs moueret̄. ſed h̄ eſt falſuꝫ. Dico ꝙ oīs itelligēs ꝛ infoꝛmatus foꝛa appelis mouet̄ niſi impediat̄: vt pʒ de ↄtinente: ↄtinens. n. bñ appetit: delectabile: tñ ꝑꝑ rectā rōnem: quā hʒ de delectabili deliberādo vtrū ſit ↄueniēs vel nociuū bene impeditur a pꝛoſecutione delectabilis: vel ꝑꝑ appetitū incōtrariuꝫ: vel ꝑꝑ paſſionē aliq̄ꝫ efficiētem ipſum appetem diſtrahi. ſʒ ſi appeat appele ſub rōne q̄ pole ꝛ a nob̄ agile ſic eſt p̄nm motus ꝛc̄.

Qō. XVI.

Conſequēter querit̄ circa illā ꝑtem. quō auteꝫ intell's ꝛc̄. vbi ph̄s ponit dr̄am inter intellectū pꝛacticū ꝛ ſpeculatiuū: dicēs. ꝙ h̄ qd̄ eſt in ītell'u theoꝛeuma. i. ſpeculaꝰ eſt finis: ſed ibi. i. in intell'u pꝛactico oꝑatio eſt eↄ̊. Ideo querat̄ vtrū īmediata ↄ̊ ſill'i pꝛactici ſit oꝑatio. Argr ꝙ ſic: ↄ̊ alicuius rōcinatōis eſt finis: ꝛ terminus eius: qd̄ g̊ eſt finis alicuius rōcinationis eſt ↄ̊ eius: oꝑatio eſt hꝰ: qꝛ cum ꝑ rōcinationē deuentum eſt ad aliqd qd̄ eſt vtile ad fineꝫ: ꝛ eſt in ꝑtāte nr̄a incipimꝰ oꝑari: ꝛ ſic oꝑatio eſt finis rōcinationis pꝛactice. g̊ eſt ↄ̊ eius. ⁋ Item dr̄ia eſt īter intellectū ſpeculatiuū ꝛ pꝛacticū. qꝛ finis ſpeculatiui eſt

Textu ↄ.3. veritas ꝛ pꝛactica oꝑatō. vt dic̄ ph̄s 2o mecc. q̄re ꝛc̄. ⁋ Item hoc ideꝫ dicit ph̄s in iſto libꝛo. ꝙ ſe't finis ſill'i pꝛactici ſiue aliqs aſſumat vnū ſill'm vel pl'es. vnū ſill'm: vt ſi dicat: bonū eſt hoi ambulare: ꝛ ego ſum hō: ſtatiꝫ incipio ambulare. duo ſill'i: vt tegurº: indigeo. veſtis eſt tegutum. g̊ veſtito īdigeo: ſi ſic debeo querere illud per qd̄ habeo: ſed hoc erit per pecuniam: ꝛ tunc incipit operatio.

Oppoſitum arguitur. motus eſt de genere termini ad quē eſt. ſʒ ſill's eſt quidam motus rōnis: quia q̄daꝫ diſcurſus: ergo finis iſtius nō erit oꝑatio: quia oꝑatio nō eſt de genere talis diſcurſus. ſʒ magis cogniº illiꝰ diſcurſus.

Dico ꝙ īmetra ꝛ ꝓxima rōcinationis ↄ̊ nō eſt oꝑatio ſed oꝑabilis cognitō: qꝛ ſicut in nālibus motus ꝛ terminꝰ ſunt ꝑ ſe eiuſdeꝫ gn̄is: ita etiam in rōcinatione pꝛactica debet eē: ſed ↄ̊ ꝓxima ꝛ īmediata eſt ꝑ ſe terminus rōcinatiōis pꝛactice. ergo ꝛc̄. Sʒ rōcinatio pꝛactica eſt de genere cognitionis itellectualis. ſed oꝑatio nō eſt hꝰ: ſʒ cognitio oꝑabilis. q̄re ꝛc̄. ⁋ Itē h̄ pʒ ſic. itell's pꝛacticus nō eſt p̄nm oꝑationis niſi mete appetitu q inclinat ad talē oꝑationē: ſed appetitus ſequit̄ cogninem: qꝛ ſequit̄ ad iudiciū: qꝛ ſi ſit appetitꝰ ad oꝑationē: oʒ ꝙ ſit p̄us cognita. hoc nō eſt niſi ꝑ ꝓceſſuꝫ p̄miſſaruꝫ ad cōcluſionē. q̄re anteq̄ꝫ appetitus appetat oꝑationē: oʒ ꝙ ſit cōcluſa ꝑ ſill'm: ꝛ in hoc hētur eiꝰ cogniº. q̄re cogniº ipſius oꝑabilis eſt īmetra ↄ̊ rōcinationis pꝛactice ꝛ nō illa oꝑatio. vñ ſi ſic fiat ſill's. oīuꝫ hoīuꝫ eſt ambulādū: ego ſum hō. nō ſtatiꝫ hētur illa oꝑatio. ſ. ꝙ ego ambulē: ſed cogniº iſtiꝰ oꝑatiōis: ꝛ ex iſta cognine ſeqt̄ appetitus ad hꝰ oꝑationē: ꝛ deinde ſeqt̄ oꝑatio illa. q̄re īmetra ↄ̊ ſill'i pꝛactici eſt ↄ̊ oꝑatiōis ſiue oꝑalis: tñ oꝑatio eſt ↄ̊ remota: qꝛ illud ad qd̄ oꝛdinat̄ illa īmetra ↄ̊: qꝛ cogniº iſta oꝛdinat̄ ad oꝑationē mete appetu: qꝛ tñ ī pꝛacticis nō intēdit̄ cogniº final'r. ſʒ oꝑatio: vt hr̄ 2o mecc. iō ph̄s volēs noīare p̄nlem ↄ̊nem ſill'i pꝛactici. dicit ꝙ ↄ̊ eiꝰ eſt oꝑatio: nō eſt ītelligenm ꝙ ſit īmetra ↄ̊. ſed p̄ncipalis et final'r intēta: qꝛ lʒ pꝛactici bñ habeāt aliquam cognitionē: tñ hoc eſt ꝑꝑ opus.

Textu. cō. 3.

Ad rōnes. Ad p̄mā dd̄m ꝙ ſicut aliqs eſt finis ꝛ terminus rōcinatōis ſic eſt ↄ̊ eius. Ad minorē dicenm ꝙ nō eſt finis īmeto ꝛ ꝓximus. ſʒ eſt finis remotus ꝛ p̄ncipalis: ꝛ ita ſil'r eſt ↄ̊ p̄ncipalis ꝛ final'r intēta licet nō ſit īmetra ꝛ ꝓxima. ⁋ Alie due rōnes ſil'r ſoluūt̄: qꝛ bñ ꝓbāt ꝙ oꝑatio ſit finis ſill'i pꝛactici: ñ tñ īmeto ꝛ ꝓximꝰ: ſʒ bñ p̄nlis ꝛ mediatus: ꝛ ſic ēt intellexit ph̄s 2o mecc: ideo ꝛc̄.

Textu cō. 3.

Queſtio. XVII.

Conſequēter querit̄ vtrū ſpēs rei ſenſibil' ſit p̄ncipiū alteranis realis. argr ꝙ nō: qꝛ illa q̄ ſunt diuerſaꝝ ſpēꝝ nō hn̄t eandē v̇tutē: ſed ſpēs rei ſenſibilis et ipm ſenſile ſunt diuerſarū ſpēruꝫ. g̊ nō hn̄t vnā ꝛ eandē v̇tutē: ſed ſenſile hʒ virtutē alterandi aīal: g̊ ſpēs rei ſenſilis nō poterit ipm alterare: ꝛ ſic nō erit p̄nm alteratiōis. ⁋ Itē qd̄ eſt p̄nm alterādi aliqd ad cal'm vel frīdum dʒ eē cal'm vel frīdum. ſed iſte ſpēs ſenſibiliū nō ſunt cal'e vel frīde. g̊ nō ſunt p̄na alteranis. maioꝛ pʒ: qꝛ nihil alterat aliud niſi ducēdo ipm ad ſuas diſpōnes. minoꝛ appet: qꝛ iſte ſpēs pn̄t eē in eodē: ſicut in eadeꝫ ꝑte medy qd̄ nō eēt ſi eēnt cal'e vl' frīde: qꝛ ſic eēnt ↄ̄rie ꝛ nō poſſent ſil' repiri. ⁋ Itē illud qd̄ eſt alterās ē foꝛtioꝛis v̇tutis q̄ꝫ illud qd̄ alterat̄. ſʒ ſpēs rei ſenſibilis cū ſit accn̄s nō eſt foꝛtioꝛis v̇tut' q̄ꝫ aīal. iō ꝛc̄. ⁋ In oppoſitum eſt ph̄s qui vult ꝙ hꝰ ſpecies alterant ad caliditatem ꝛ frigiditatem.

Ad queſtionem dicēdū ꝙ ſpēs rei ſenſibilis eſt p̄nm alterationis: ꝛ hoc q̄libet exꝑitur in ſe: ꝛ pōt ↄfirmari rōne: qꝛ oīs paº eſt cū alteratione q̄dā: vt gaudiū ꝛ triſtitia. ſed oīs paſſio eſt mete ſpē rei ſenſibilis. iō ꝛc̄. maioꝛ pʒ ꝛ minoꝛ ſil'r. iō ꝛc̄. Et de iſta qōne non eſt

dubiū.ſed de mō difficultas eſt.ſ. quomō ſpēs rei ſenſibilis ſit p̄ncim alterationis:⁊ ſolēt dari ad hoc due vie:q2 gdam dicūt ꝙ v̄tus cāe reſeruat̄ in effe ctu:⁊ effectus quodā mō hēt eſſe in ſua cā: ſed ſpēs rei ſenſibilis eſt effectus:⁊ ſenſibile eſt cā. ideo vir tus ſenſibilis reſeruat̄ in ipſa ſpecie rei ſenſibilis:⁊ ſic pōt alterare ſicut ⁊ ip̄m ſenſile.Aliȷ ponūt aliam viā:⁊ dicūt ꝙ qn̄ cōcipit̄ aliqd per ſpēm ſenſibilez: tūc vel ꝯſequit̄ triſtitia vel gaudiū:ſi triſtitia:etiaz ſtatim fit motus ſanguinis. ⁊ ꝯcurrit ſtatim ad ite rioꝝ ⁊ ad coꝛ:⁊ dimittit ꝑtes exteriores depaupa tas caloꝛe ⁊ ſpū:⁊ tūc fiūt mēbꝛa frigida. Sꝫ ſi ad cōceptū ꝑ cognitionē rei ſenſibilis ſequat̄ gaudiū ⁊ leticia:tūc fit motus ſanguinis ⁊ ſpūuz ad mēbꝛa exterioꝛa.mō ꝑ talem motū ſanguinis ⁊ ſpūum ad mēbꝛa exterioꝛa fit excitatio caloꝛis ad illā ꝑtem ad quā vadit ſanguis ⁊ ſpūs:⁊ ſic talis ꝑs calefit: ⁊ iſto mō ſpēs rei ſenſibilis eſt p̄nm alteratiōis:⁊ has duas vias tangit.vt videtur phs in littera.

Ad rationes Ad p̄mā.Cuꝫ dr̄:que ſunt di uerſaꝝ ſpērum ⁊c̄.Dicendū ꝙ illa que ſunt diuerſaꝝ ſpecieꝝ ⁊ nō hn̄t oꝛdinez inter ſe:vnū nō habet eandē v̄tutez quā alterū.Si aūt ita ſit ꝙ aliq̄ ſint diuerſa ſm ſpēm:⁊vnuꝫ cāet̄ ab altero:bene p̄nt hr̄e eādem v̄tutē.ſic eſt in ꝓpo ſito:q2 ſpēs rei ſenſibilis cātur a ſenſibili. iō poteſt hr̄e eandē v̄tutē quā hꝫ ſenſibile ⁊ ſic eſſe p̄nm alte rationis. ¶ Ad aliam. Cū dr̄. qđ eſt p̄nꝰ ⁊c̄. veruꝫ eſt vel foꝛmalr̄ vel v̄tute. Et cuꝫ dr̄ ꝙ iſte ſpēs nō ſunt hꝰ.Dico ꝙ imo v̄tualr̄ lꝫ nō foꝛmalr̄:q2 hn̄t in ſe v̄tutē iſtoꝝ ſenſibiliū: vel q2 ad iſtas ſpēs ſequit̄ delectatio vel triſtitia:ad q̄s ſeq̄t̄ motꝰ ſanguinis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s fit alteratio ad q̄litatē: ⁊ ſic hn̄t ſpēs virtem caliditatis ⁊ friditatis. ¶ Ad 2am. Cuꝫ dr̄.illud qđ eſt debilioꝛis v̄tutis ⁊c̄.dicenm ꝙ nō eſt veꝝ:q2 ali qd qđ eſt debilis nāe pōt alterare: ⁊ alteratiōis eſt p̄nm:q2 alterat coꝛpus v̄tute ſenſibil' exn̄tis in ipſo.

Queſtio. XVIII.

Queritur ꝯn̄r vtrum ſpēs rei itel ligibilis ſit p̄nm alterati onis.argr ꝙ ſic: q2 effectus v̄tutē retinet ſue cāe:ſed ſpēs rei itelligibilis ē effcūs ſpēꝝ ſenſibiliū:vel ipoꝝ ſenſibiliū ſed ip̄m ſenſile: vel ſpēs eius alterat.iō ⁊ ſpēs itelligibil' dꝫ altera rare. ¶ Itē qđ eſt p̄nm motus localis eſt p̄nm alte rationis:ſed ſpēs rei itelligibil' eſt hꝰ. q̄re ⁊c̄.maiō declarat̄:q2 motus localis fit p̄cete alteratione. mi noꝛ pꝫ ꝑ phꝫ q dicit ꝙ talis mouet. ¶ Itē hoc phs dic̄ in lr̄a. ꝙ ſpēs rei ſenlis ⁊ iteligilis ē p̄nm alteranis.

Oppoſitū argr. obꝫ imāle non pōt agere in aliqđ māle.Sed ſpēs rei itellilis eſt imālis:alterabile aūt eſt māle.iō nō pōt agere i ip̄m ⁊ eē p̄nm alterationis realis. ¶ Item illud nō eſt p̄nm alterationis:quo poſito nō fit alteratio:ſed poſita ſpē rei itelligibilis nulla ſequitur alteratio. vt patet hic. ⁊ vt apparet 3o de anima:ideo ⁊c̄.

Textu.ꝯ.46. ⁊.47. **Ad queſtionē** dico duo: p̄ ꝙ ſpēs rei in telligibilis nō eſt p̄nm al terationis ꝑ ſe.Scđo dico ꝙ ꝑ accn̄s pōt eē p̄nm al terationis.primū declarat̄: q2 inter alterās ⁊ alte ratum dꝫ eē ꝓpoꝛtio ⁊ inter tm̄ alterationis. Sed inter ſpēm intelligibilē ⁊ alteratū non eſt ꝓpoꝛtio: q2 iſta ſpēs eſt oīno imālis ⁊ vl'is. ſed ip̄m alteratū eſt māle ⁊ ꝑticulare. ¶ Item ſi iſta ſpēs itelligibi lis eſſet p̄nm alterationis aut hoc eſſet ſm ſui nām aut ſm nām ſue cauſe:non ſm ſui nām: q2 ipſa eſt iꝓpoꝛlis aīali:nec ēt ſm nāꝫ ſue cāe: q2 h̄ eſt inteꝰ: ſed inteꝰ nō eſt p̄nm alterationis. Iō vr̄ ꝙ nullo mō ſpēs rei itelligibil' ſit p̄nm alterationis ꝑ ſe. Tamē dico 2o ꝙ ꝑ accn̄s iſta ſpēs intellilis eſt p̄nm altera tionis:q2 inteꝰ in itelligēdo actu oꝫ ꝙ fana ſit actu in fando:ſꝫ in fana alicuius fantis ſeq̄t̄ alteratio rea lis:vt declaratū eſt p̄us:quo ſpēs ſenſibilis eſt p̄nm alterationis.q̄re ⁊c̄.Erit g̊ ſpēs itelligibil' ꝑ accn̄s p̄nm alterationis. Cauſa aūt hꝰ eſt: q2 inteꝰ non eſt v̄tus oꝛganica.mō ꝓp aliud non fiebat alteratio a ſpēbus ſenſibilibꝰ:niſi q2 foꝛa erat virtus oꝛganica. ⁊ ideo in intellectū non fit alteratio per ſe.

Rationes que ſunt in oppom bene oñdunt ꝙ ſpēs intelligibilis eſt p̄nm alte rationis:nō tn̄ per ſe.Unde cū dr̄. ꝙ effectus habꝫ virtutem ⁊c̄.Dico ꝙ non opꝫ totalr̄. Et tu dicis ꝙ ſpēs itelligibilis eſt effectus ſpēruꝫ ſenſibiliū.dico ꝙ imo fana et inteꝰ agēs: nec oꝫ ꝙ tō virtutem ſue cauſe hēat. ¶ Ad aliaꝫ in oppom.cum dr̄.imāle nō agit ⁊c̄.q2 eſt vl'e.dico ꝙ ſpēs intelligibilis inquā tū ē vl'e nō mouet nec agit:ſed ex itell'u ſm ꝙ agit ex tali fanoē p̄nm alteranis.iō nō valꝫ.

Qō.XIX.

Queritur ꝯn̄ter vtrū aīa ſit p̄ncim mouendi ꝑ ſe nālit er: ⁊ nō ꝑ acq̄ſitionē alicuius extrinſeci.argr ꝙ ſic:q2 p̄nm nāle dꝫ ineē nāliter:ſꝫ mo tus qui inſunt aīali ab aīa ſunt nāles. g̊ inerunt aīe nāliter. ¶ Item ſicut ſe hꝫ motus gra uium ⁊ leuiū ad grauitatē ⁊ leuitatē:ſic ſe hēt mo tus aīatoꝝ ad aīam:ſed grauia ⁊ leuia mouent̄ cau ſaliter a grauitate.g̊ ⁊ aīata nāliter mouēt̄ ſꝫ aīaꝫ. ¶ Item aīa mouet coꝛpus aīalis: ſicut motoꝛ celi mouet celū.ſed motoꝛ celi ꝑ nām ſuā mouet celū. ergo ⁊c̄.maioꝛ patet:quia animal mouetur ex ſe.ſi cut celum mouetur ex ſe.minoꝛ patet.

¶ In oppoſitum eſt phus:quia phs vult ꝙ fiat per acquiſitionem ſenſus ⁊ intellectus.

De iſta qōne fuerūt multe opiones:vna De mocriti ⁊ Platonis.ꝙ aīa nālr̄ mo uet ſe ꝑ ſeipaꝫ.vn̄ dicebat ꝙ ab extra itroduceret̄ in nobis:⁊ ꝙ eēt ſil'is ſubꝭs ſeꝑatis.⁊ iō dicebat ꝙ ſicut ſube ſeꝑate mouent:ita dicebat aīaꝫ iſta mo uere ſic.Sed iſta ſunt falſa:p̄mo:q2 aīa nō pōt mo ueri:q2 nō eſt coꝛpus. Item etiam ſequeret̄ ꝙ iam eēt in actu ⁊ in poa reu ſuiipſius: qđ eſt incōueniēs. Item ſi moueret ſe eſſet mouere motu locali: ſic̄ mouet aīalia:ꝙ eſt impole: q2 iam iciderer de vno coꝛꝑe ad aliud:nec mor motu alteratiōis ⁊c̄. q2 nō eſt coꝛpꝰ. Nec valet qđ dicebat:q2 fcō coꝛꝑe ab ex trinſeco introduceret̄:q2 qđ fit ab illis ſubꝭs ſeꝑa tis educit̄ de poa māe.ſed qđ educit̄ de poa māe nō ab extrinſeco aduenit. Item nō dicit bene ꝙ eſſet ſil'is ſubꝭs ſeꝑatis: q2 tales ſube ſeꝑate nō ſunt ꝑ fectiōes coꝛꝑis.ſed aīa eſt ꝑfectio coꝛꝑis. ⁊ iō vna nō eſt ſil'is alteri:⁊ ſic nō valꝫ. ¶ Alia ē opio Auic. ⁊ Algazelis.nā Auice.ponit ꝙ iſte foꝛe exeunt a da toꝛe foꝛmaꝝ:⁊ ponebat foꝛas multū māles: vt aīe brutoꝝ vel plātaꝝ minus māles.⁊ iter iſtas pone bat.3.gradus:⁊ ponebat vnā q̄ erat paꝝ ſupꝛa mā lis:vt aīa illoꝝ q̄ꝝ aīa paꝝ eleuat̄ ſupꝛa fanta.Aliꝰ gradus eſt q magis eſt eleuatus ſupꝛa ſenſilia:⁊ ma gis cāre in iſtis iferioꝛibus:vt ſi tale qd accidat illi ⁊ illud ita eueniet:q2 tales foꝛe ſunt diſtātes ml'tū: q2 ſunt a tali datoꝛe foꝛmaꝝ.Alius gradus eſt foꝛ

marum maxie ſepatarꝝ. ⁊ iſte anie pñt agere qcqd volũt: ſicut aie pphaꝝ: qꝛ pñt facere tonitrua: pluuias. ⁊ vẽtos: ⁊ ceſſare pluuias: ⁊ oīa q̃cũqꜫ volunt. ¶ Sꝫ tñ iſtud eſt ꝯ intẽtionẽ phi: ꝙ agant̃ aie ſic imete. ⁊ hoc arr: qꝛ nihil qđ ē agẽs pnle agit ſine agẽte inſtr̃ali. ſed itelligẽtie nõ agũt niſi medib9 motibus ſuoꝝ orbiũ. q̃re ⁊c̃. ¶ Jtẽ hoc eſt ipole: qꝛ iam ſi aliqd eẽt ordinatũ cũ motu celi p aliqꜫ intelligẽtiã: vt ꝙ deberet pluere: illud ipediret̃ p aiam alicuius. ſed hoc eſt ipole. g̊ ⁊c̃. Sed tñ eſt intelligenm ꝙ pp aliqꜫ cõſtellationẽ in qua aliqs naſcit̃ accidit ⁊ viſum eſt ꝙ in tali conſtellatione naſcit̃: vt de gemellis q apiebãt ſeraturas: ⁊ ſilr vnus põt adiplere vnaꝫ cãtionẽ quã nõ poſſet ali9 facere pp natiuitatẽ ſuã: ſilr viſum eſt ꝙ pp natiuitatẽ aliqs ferro nõ põt vulnerari ſed poſſet ledi: ⁊ h̕ eſt pp natiuitatem ⁊ ꝯſtellationẽ eius. ¶ Opinio Alberti in ſuo libro de aialibus eſt talis. ⁊ dicit ꝙ aia mouet ſm ꝙ aliqualr ſepata: ⁊ h̕ probat ſic: qꝛ ſi aia moueret corpus: aut hoc eẽt vt aia: qđ eſt falſum: qꝛ iaꝫ oino nõ moueret pp idẽ: nec pp hoc ꝙ eſt fora corpis organici: qꝛ iam ois talis fora moueret: qđ falſum eſt. g̊ mouet vt ſepata. ¶ Jtẽ mouẽs dꝫ eſſe diſtinctũ a moto. ¶ Jtẽ qñ aliqd eſt in plibus h̕ eſt pp cãm cõem reptam in eis. modo moueri ineſt orbibus ⁊ corpibus. Sꝫ orbes mouẽtur ab aliquo ſm ꝙ ſeparat̃. g̊ ⁊ aialia mouent̃ ab aia vt ſepata. ¶ Jteꝫ inte9 practicus mouet: vt dicit phs. ſed inte9 practicus nihil recipit ſed magis iprimit. g̊ aia nõ mouet niſi vt ſepata. tamẽ credo ꝙ iſtud ſit ꝯ intẽtionem phi: qꝛ illud qđ nõ mouet niſi pp aliqꜫ alterationẽ factã in ſenſu vel intellu nõ mouet ſm ꝙ ſepatuꝫ: ſed aia nõ mouet niſi alteratiõe fcã in ſenſu. g̊ aia nõ mouet p formã ſuã vel ſubam: vl inqꜫtũ ſepata: ſed p ſpẽm acqſitã. ¶ Jtem aia brutoꝝ mouet: ſed nõ eſt ſepabilis. q̃re ⁊c̃. ¶ Jtẽ motus eſt vna opatio cõis totius cõpoſiti: de qua determinat̃ in paruis libris nãlibus. g̊ nõ eſt ſolũ aie ſed cõpoſiti.

¶ Ad rationes Alberti. aia autẽ mouet: vt aia ⁊c̃. Dico ꝙ mouet: vt eſt forma corpis organici potẽtia vitã habentis: vt eſt trãſmutabilis a ſpecie aprehenſa p ſenſum vel intellm. ¶ Ad aliã. qñ aliqd ineſt plibus ⁊c̃. veꝝ eſt ſi inſit vnice. ſed ſic non eſt: qꝛ motor celi eſt totalr ſeparatus ⁊ nõ eſt fora corporis. ſed iſte aie ſunt fora corpis. iđ ⁊c̃. ¶ Ad aliã. mouens ⁊c̃. veꝝ eſt. ⁊ tu dicis ꝙ aia vt ꝯiuncta ⁊c̃. Dico ꝙ mouet aliqꜫ ptem p aliã ſibi innatã. ¶ Ad aliam. Cum dicit̃. intellectus practicus ⁊c̃. Dico ꝙ intellectus practicus nõ eſt factus in actu: ⁊ ſic non valet: pp qđ dico qđ aliquid põt moueri ſic ꝙ de ſe hꝫ aptitudinẽ ad mouẽduꝫ de ſe: non tñ de ſe hꝫ ꝙ moueat niſi p aliud: ſic eſt de aia: qꝛ mouet ſic de ſe in aptitudine: qꝛ aia hꝫ v̓tutes apphenſas ſpẽruꝫ q̃ pñt eſſe pna motus: ⁊ in corpe ſilr ſunt ⁊ hũidũ fluxibile: ⁊ talia que ſunt abilia ad motũ. ¶ Tunc dico ꝙ totalr actu a ſeipſo nõ mouebit̃ aial: qꝛ aia nõ mouet niſi vt apphendit qd vt bonũ vel vt malũ. ſed illud hꝫ ab extrinſeco: quia ab appetibili.

Ad rõnes. Ad pmã. Dico ꝙ motus nãliter debet̃ anie: qꝛ aptinem hꝫ: non tñ qꝛ actu moueat. ¶ Ad aliã. Cũ dr̃. ſicut ſe hꝫ mot9 grauiũ ⁊c̃. Dico ꝙ nõ eſt ſile: qꝛ grauia ⁊ leuia in ſe hñt virtutẽ p quã pñt moueri actu: vt fora grauitatis. Sed aialia non hñt ſufficienter: qꝛ vt dictũ eſt. aia nõ mouet niſi mota p appele vel triſtale: ⁊ iđ nõ eſt ſile. vñ aial nãliter mor ab aia ſic ꝙ aia mouet: qꝛ aptitudinẽ habꝫ ad hoc ꝙ moueat: qꝛ v̓tutes cognoſcitiuas hꝫ. ex qbus vel p quas põt cognoſcere aliqd eẽ bonũ vel malũ: ⁊ ſic mouet̃. ſed de ſe actu nõ hꝫ: ſed ab extrinſeco. ¶ Ad aliã. Cũ dr̃. aia mouet aial ſicut motor celi ⁊c̃. Dico ꝙ non eſt ſile nec verũ: qꝛ motor celi eſt mouẽs imole. ſed aia eſt mouens mole: qꝛ mor ab appeli: vel a bono vel malo ad h̕ ꝙ moueat. vt dcm̃ ē: ⁊ ſic ad qõnẽ.

Qō. XX.

Conſequẽter querit̃ vtꝝ pnm mot9 localis ſit in ipſo corde: vel in vltima pte cerebri: ⁊ vr̃ ꝙ ſit in vltia pte cerebri: ⁊ h̕ ſic. i illo eſt pncim motus in quo viget ſenſus ⁊ intellectus. ſꝫ h̕ eſt in vltima pte cerebri. iđ ⁊c̃. maior pꝫ: qꝛ virtus motiua ſequit̃ ſenſum. mõ in vltima pte cerebri maxime vigent opationes ſenſus ⁊ inte9: vt pꝫ ad ſenſuꝫ. iđ ⁊c̃. ¶ Jtem diuerſaruꝫ virtutum ſunt diuerſa organa. ſed ſenſus ⁊ appetitus ſunt diuerſe v̓tutes: ⁊ ſenſus eſt in pma parte cerebri. g̊ appetitus ſiue pnm motus debet eſſe in vltia pte cerebri. ¶ Jtem ſi v̓tus motiua nõ eſſet in cerebro ſed in corde: tunc a corde ad oẽs ptes motiuas deriuarent̃ nerui ⁊ vene: qꝛ alr non poſſet a corde quelibet ps moueri. ſed hoc eſt falſum: qꝛ ſi ſic eẽt tunc facta leſione modica in q̃libꝫ parte corporis: fieret maxima leſio i corde: ⁊ tũc cito aial corrumperet̃: qđ eſt incõueniens. ¶ Jtem vbi oẽs vene ⁊ nerui cõfluunt ⁊ ꝯcurrunt ibi eſt pnm motus. ſed h̕ eſt in vltima pte cerebri. q̃re ⁊c̃. maior pꝫ: qꝛ ibi dꝫ cõcurrere ⁊ terminari vbi eſt v̓tus motiua. minor pꝫ ex anathomia. ¶ Jteꝫ ſicut dicit Albertus: hoc cõfirmãt medici ex alio: qꝛ ſi illa ps cerebri multũ infrigidet̃ vel calefiat: tunc aial nõ mouet̃. ¶ Jtẽ leſione facta in poſteriori pte capitis impedit̃ motus: ſicut apparet in apoplecis. ſed h̕ nõ eẽt niſi eſſet ibi v̓tus motiua. q̃re ⁊c̃. ¶ Jtẽ in corde eſt cõcupiſcentia ⁊ ira. mõ ſi v̓tus motiua eẽt in corde: tũc ipſum aial moueret̃ ſolũ ſm has paſſiones. ſ. ſm iraꝫ ⁊ ꝯcupiſcentiam: ⁊ ſemp eſt motus eius ꝯ rõneꝫ: qđ eſt incõueniens. ideo ⁊c̃. ¶ Jtẽ arguit̃ ꝙ ſit in iunctura: qꝛ in illo dꝫ eſſe pncipium motus qđ eſt mem inter ptem mouẽteꝫ ⁊ ptem motã. ſed iunctura eſt h9. quare ⁊c̃. maior pꝫ. minor ẽt: qꝛ ſi moueatur brachium humerus eſt pars mouens brachiũ ps mota: iunctura vero ps mea. quare vr̃ ꝙ in ea ſit principium motus. ¶ Jtẽ in omni aiali moto oportet eſſe vnam ptem mouentem ⁊ alteram qeſcentem. ſed h̕ nõ eſt ſine iunctura: vt de ſe mam eſt. ergo videt̃ ꝙ iunctura ſit principinm motus.

In oppoſitũ eſt phs in pno libri de reſpiratione: ⁊ ſilr ꝯmenor ⁊ Alb. ⁊ arr rõne: qꝛ ſic̃ eſt in mari mũdo: ita eſt in miri mundo. pꝫ aũt in maiori mũdo ꝙ illud qđ eſt pnm motus ē in pa pte ⁊ eſt pm in mouẽte. g̊ ſilr dꝫ eẽ in toto miri mũdo. ſ. in aiali ꝙ mouẽs dꝫ eſſe pma ps ⁊ illud in quo eſt pncipium mouẽs debet eſſe i meo. ſed cor ē prima pars: ⁊ eſt in medio. ideo ⁊c̃.

Ad iſtam qõnem diuerſi diuerſa dicũt. Galienus eniꝫ ⁊ ſui ſequaces ponũt ꝙ v̓tus motiua ſit in poſteriori pte cerebri: aialis ⁊ in anteriori parte vitalis in corde: ſimiliter etiaꝫ ſpiritus animalis in cerebro: vitalis i corde: naturalis i epate. ⁊ ideo dicũt ꝙ pncipiũ motus eſt a cerebro: cuius ratio eſt: qꝛ in eadẽ parte eſt pncipiuꝫ Opinio Galieni.

motus ⁊ ſenſus: ſed ſenſus eſt a cerebro: quare ⁊c. ℭ Item quādocunq̨ virtutes ſunt diuerſe debēt bēre diuerſa organa: ſed virtus mo^{ua} ⁊ vitalis ſunt hȯ: ⁊ vitalis eſt in corde. quare motiua nō erit i cor/de. ℭ Itē qñcūq̨ v̄tutes ſunt vicine in opōne de/bēt bēre organa vicina: ſed v̄tus motiua ⁊ ſenſiti/ua ſunt hȯ: q̄z virtus in opōne ſeq̄tur ſenſum: ⁊ vt⁹ ſenſitiua ē i anteriori pte cerebri: quare v̄tus moti/ua erit i poſteriori pte cerebri. ℭ Hoc ſil'r confir/māt ſigno: q̄z leſa poſteriori pte cerebri fit mot⁹ in/ordinatus: vt appet i freneticis ⁊ apople^{cis} in q̄bus totalr motus exterminant̄: ſed hoc nō eēt niſi vir/tus motiua eēt ſituata in illa pte: q̄re ⁊c. ℭ Iſtam

Impugnatio opinionis galieni.

viā ipugnat albtus plurib⁹ rōnib⁹ demōſtratiuis. p̄ ſic: q̄z in oī multitudine que eſt vni⁹ rōnis op̄z due/nire ad vnū p̄^m qđ eſt cā oīum poſteriorꝝ. Sed Ga/lienus ⁊ ſui ſequaces hoc negāt: quare ⁊c. ma. p̄z in oībus iducēdo: nam i genere mouētiū eſt deuenire ad vnū primū motorē qđ eſt cā mot⁹ i oīb⁹ poſterio/ribus. mi. p̄z. q̄z ipſi in aīali ponūt 3ª mēbra p̄ncipa/lia: quorꝝ vnū nō reducit̄ ad aliud. q̄re male ponūt. Itē quod aliqđ generet̄ ab aliquo ⁊ nō bēat virtu/tē ab eodē. h̄ v̄r ipoſ'e. S; oīa mēbra aīalis ꝑ quā/dā adnaſcētiā generātur a corde: quare ipoſ'e ē q̄n virtutē mouēdi accipiāt a corde: ⁊ ꝑ pñs virt⁹ mo/tiua radicabit̄ in corde. Item in oī eo qđ mixtū eſt ex pluribus ptibus: op̄z q̄ ille cōicent i aliquo vno: ſed aīal cōponit̄ ex pluribus ptibus. ſ. ex pte moti/ua nutritiua i aīali. q̄re op̄z q̄ in aliquo vno cōicēt. illud autem vnū in aīali eſt cor. quare mani^{m} eſt q̄ virtus motiua radicatur in corde tanq̄ in ſuo p̄n/cipio. Alij ſunt q̄ ſil'r poſuerūt q̄ virtus motiua ē i poſteriori pte cerebri: qđ probāt p tertiā ⁊ q̄rtā rō/nē q̄ ſupius ſunt poſite in arguēdo. Etiā; ſi i corde eēt p̄n^{m} mot⁹: tūc cū cor moueret alias ptes oporte/ret ipſum moueri: ſed hoc eſt ipoſ'e: q̄z tunc aīal cor rūperet̄: ⁊ iō p̄^m p̄n^{m} motus eſt ipm cerebrū: vt di/cūt. Iſtud nō valet. prio cum dñt q̄ oēs vene ⁊ ner/ui fluūt a cerebro hoc eſt falſum: ſed fluūt ⁊ deriuā/tur omnes a corde tanq̄ a p̄ p̄n⁹. Itē cū vene ⁊ ner/ui ortū bēant ſenſibilē a cerebro: ⁊ cerebrū ortum habeat a corde. ipoſ'e eſt: q̄n vene ⁊ nerui deriuētur

Opinio platonis.

a corde. ℭ Plato in quoda; libro q̄ vocat̄ dogma plōnis. ſcripſit q̄ virtus motiua ſit in cerebro qđ declarabat: q̄z ſicut eſt in maiori mūdo: ſic dz eſſe i minori: vt p̄z. 8. phyſi. ſed ita eſt in maiori mūdo q̄

Tex.cō.17.

p̄^m p̄n^{m} totius vniuerſi ponitur in loco ſupiori. q̄re ita erit in minori mūdo q̄ primū p̄ncipiū mot⁹ po/nit̄ in ſuperiori loco: q̄ eſt cerebrū i aīali. quare ⁊c. ℭ Improbatio iſtius opinionis appebit poſt: ⁊ p̄z

Com.4.

ꝑ albertū ⁊ cōmētatorē. 7. phyſi. qui dicit q̄ capite amputato vidit arietē; ambulare: ſed hoc fuiſſ; i/poſſibile: niſi virtus motiua fuiſſet in corde ⁊ nō in capite. ℭ Et iō dōm eſt alr q̄ virtus motiua eſt a corde. ℭ Ad iſtā qōnem dico q̄ virtus motiua eſt in ipſo corde p̄ncipalr: ⁊ ratio h⁹ pōt eſſe: q̄z q̄n ali/que ptes ſimul mouētur: p̄ncipiū motiuū illarū ptiū eſt in illa parte priore ipſis. ſed pars anterior ⁊ poſterior dextra ⁊ ſiniſtra ſimul mouētur: q̄ mo/uētur a pte priori ipſis: ſ; iſta eſt media: q̄z cor. qua/re ⁊c. ℭ Itē vbi eſt p̄n^{m} primū ſenſitiuū ibidē eſt primū motiuū: ſed p̄n^{m} primū motiuū ſenſitiuū eſt in corde. iō ⁊c. ma. p̄z. q̄z motus ɔſequitur apprehē/ſionē ſenſibilis a ſenſu cōuenietis vel diſcōuenien/tis. mi. p̄z in de ſenſu ⁊ ſenſato. in de morte ⁊ vita: ⁊ per totū. ℭ Itē in illa parte eſt virtus motiua que eſt principium generationis aliarum partium: ſed hoc eſt ipſū cor: vt p̄z i libello de morte ⁊ vita. ⁊ ſe/cūdo de generatione aīalium. ℭ Itē ibi eſt virtus motiua: vbi eſt principium caloris ⁊ ſpirituū ⁊ etiā vite: ſed hoc eſt in corde. quare ⁊c. ma. declaratur: q̄z ſm p̄hm in hoc libro calor ⁊ ſpūs ſunt ſimul cū principali agente: ſed principium organicum. mo/tus eſt calor ⁊ ſpiritus ⁊ principiū motus ⁊ inſtru/mētū debēt eſſe ſimul: ſed calor ⁊ ſpūs ſunt in cor/de: ergo cor eſt principiū motus. ℭ Item vbi repe/riūtur paſſiones prime. ex quibus cauſantur mot⁹ ibi eſt p̄ncipiū motus: ſed in corde reperiūtur paſſi/ones ex quibus cauſantur diuerſi motus i aīali: ſic̄ ſunt delectatio ⁊ triſtitia: ⁊ q̄z mouetur motu dila/tationis ⁊ conſtrictionis. ℭ Itē illud qđ eſt p̄ncipi/um aliqđ imutādi vel fugiēdi: hoc eſt p̄ncipiū mo/tus: ſed hoc eſt ipſum cor: vt de ſe manifeſtum eſt. iō ⁊c. ℭ Eſt tñ intelligēdū q̄ principiū motus nō ē i illis partibus que mouētur: ſed eſt in cōtactu il/larū ptiū que mouētur. ℭ Iterū eſt intelligēdum q̄ principiū motus eſt duplex. qđdā eſt determina/tū: ⁊ hoc eſt ipm cerebrū. ſ. vltima pars: ſed aliud ē p̄ncipiū motus indeterminatum: ⁊ tale eſt ipſum cor ad qđ neceſſariū eſt deuenire: q̄z ſicut videm⁹ q̄ in potētijs aīe determinatis exñtibus nece ē de/uenire ad ipſam aīam que eſt qđ ideterminatū: ſic̄ eſt in ptibus aīalis que mouēt: nece eſt d̄uenire ad aliqđ mouēs indeterminatū: ⁊ hoc eſt ipſum cor.

Et per hoc p̄z ſolo ad rōnes. Ad p̄mā cū dici/tur. in quo viget ſenſus ⁊c. dico q̄ i ce/rebro nō viget primo ſenſus: ſed in corde l; in cere/bro ſint plures motus ⁊ magis determinate ibi ap/pareat. ℭ Ad ſcdam dico q̄ a corde deriuātur oēs vene ⁊ nerui radicalr. ramificātur aūt in diuerſis partibus. Et tu dicis q̄ facta leſione forti ⁊c. dico q̄ verū ē: ſ; h̄ nō erit ime^{te}: ſ; me^{te}: ⁊ ſm q̄ ptes ſūt ꝑpinque cordi ſm influentiam fit maxima leſio ⁊ maior. ℭ Ad aliā dico q̄ ibi eſt primū p̄n^{m} mot⁹ vbi eſt principium neruorū ⁊ venarū: ⁊ non vbi ter/minātur: ſed incipiūt a corde. forte v̄o diuiſio ner/uorum plus patet in cerebro q̄ alibi: ⁊ ideo medi/ci qui ſunt artifices ſenſibiles: magis dñt q̄ in cere/bro incipiunt. ideo ⁊c. ℭ Ad aliam cū dicitur ſi ce/rebrum infrigidetur vel fiat leſio in cerebro. ⁊c. di/co q̄ h̄ nō eſt: q̄z ſit inſtrumētū motus: ⁊ q̄z ſit prin/cipiū motus. Sed q̄z talis pars regitur ad motū: q̄z nerui orti a corde ibi ramificantur ad ſingula membra. ideo ⁊c. Et per ia; dicta poſſunt ſolui oēs alie: ⁊ ſic ad illud.

Q̄ō. XXI.

Q̄ueritur ɔñter. vtrum ipſi ſpirit⁹ vitales ſint p̄ncipiū mo/tiuum organice. Et videtur q̄ non: quia qđ eſt maxime mo^{le} non debet eſſe p̄n^{m} motus: q̄z illud debet eſſe fixum: ⁊ pma/nens: ſed ipſi ſpūs ſunt maxīe mo^{les}. q̄re ⁊c. ℭ Itē illud qđ nō remanet nec eſt pmāſiuū non eſt prin/cipium motus: ſed ipſi ſpūs vitales ſunt hȯ. iō ⁊c. ℭ Itē illud qđ non pōt hēre p̄n^{m} ⁊ virtutē impel/lendi alterū formalr nō pōt eē p̄n^{m} mouēdi alterꝝ. Sed hi ſpūs ſunt hȯ. quare ⁊c. maior p̄z: q̄z qđ ē p̄n/cipiū motus organice dz impellere alias ptes. mi. p̄z: q̄z ſpūs eſt corpus multum ſubtile: ⁊ tale nō eſt bene impellens. quare ⁊c.

ℭ In oppoſitum eſt phyloſophus.

Ad qõnem dico ꝙ ſpũs iſti ſunt pnm mot⁹ organice:ꝛ huius rõ eſt:qꝛ illõ
qõ de facili moueť ꝛ alterať:ꝛ de facili penetrat ē
pnm motus organicũ:ſed ipſi ſpũs vitales ſunt hꝫ.
q̃re ꝛc̃.ma.pꝫ.qꝛ quẽlꝫ motũ aĩalis localẽ ſemp̱ pre
cedit mot⁹ alterationis ab aliq̃ extrinſeco.iõ illud
qõ de facili moueť ꝛ alterať:ꝛ de facili penetrat ē
pnm motus organicũ.mi.pꝫ.qꝛ iſti ſpũs vitales ſũt
aeris a dñio q de facili molis:ꝛ iõ ꝛc̃.

Ad rõnes ad pmã cũ dr̃ qõ maxie mole ꝛc̃.
verum eſt ꝙ nõ eſt pncipiũ pnci
pale:ſed bñ põt eẽ pnm organicuꝫ:ꝛ tales ſpũs ipſi.
¶ Ad aliã illud qõ nõ p̱manet ꝛc̃. ver̄ eſt ꝙ nõ p̱
manẽt ſm numerũ:ſed bñ permanẽt ſcõm ſpecieꝫ:
iõ ipſi adhuc bene pñt eẽ pnm motus. ¶ Ad aliam
cũ dr̃.qõ nõ hꝫ virtutẽ impellẽdi ꝛc̃.ver̄ eſt ſi nul
lo mõ hẽant.mõ ſpũs ipſi vitales bñ habẽt virtutẽ
impellẽdi:lꝫ ſint corpora ſubtilia multum:vt de ſe
apparet:ideo ꝛc̃.

¶ Expliciunt qõnes ſupra librũ de motib⁹ aĩaliuꝫ.

¶ Incipiunt qõnes de bona fortuna. Qõ I.

Circa libellũ qui de bona for
tuna inſcribiť querẽduꝫ
eſt p̊.vtrũ de bona fortuna ſit ſcia:ꝛ
Tex.cõ.5. arguiť p̊ ꝙ nõ:qꝛ de nõ ente nõ ē ſci
Tex.cõ.10. entia:vt pꝫ p̊ poſterioruꝫ.ꝛ.4.mecc.
vbi dr̃ ꝙ nõ ꝯit aliqd ītelligere non
ītelligẽtẽ vnũ:ꝛ per ꝯñs ens:cũ ens
ꝛ vnũ cõuertãtur:vt ibidẽ probatur. Sꝫ bona for
tuna nullũ eſt ens:ǧ de ipſa nõ eſt ſcia. probať mi
Tex.cõ.52. nor:qꝛ bona fortuna eſt ens p̱ accñs in his que ſm
Com.4. ꝑpoſitũ eor̄ que p̱p̱ hoc ſũt:vt dr̃.2.phy.ens aũt p̱
accidẽs ſolo noie eſt ens:vt pꝫ.6.mecc.vbi dicit ꝯor
ꝙ nomẽ entis p̱ accñs ē nomẽ tm̃:ꝛ ar̄.ibidẽ ꝯmẽ
dat plõnẽ q poſuit ſophiſticã ſciaꝫ ſub ñ ente:qꝛ ē
Tex.cõ.20. de ente p̱ accñs. ¶ Itẽ ſcia eſt de his que ſemp̱ ſũt
Tex.cõ.6. aut ſepe:vt pꝫ p̊ poſterior̄.ꝛ.6.mecc. Sed bona for
tuna neq̃ ſemp̱ neq̃ ſepe ē:cũ ſit ī re ꝛ in paub⁹:q̃a
ens p̱ accñs qõ tale eſt:vt ī eodẽ.6. pbať:p̱p̱ qõ ēt
dr̃ de ipſa in libelli pn° ꝙ bona fortuna eſt cã ī or
dinate:ꝛ vt accidit.ſ.qñq̃:ꝛ in paub⁹:de ipſa ǧ vt vr̃
nõ eſt ſcia. ¶ Itẽ de illo nõ eſt ſcia:cuius nõ ē alia
rõ.ſcie.n.oẽs cũ rõne.rõ aũt in ītellectiuo aĩe ſit ſo
lũ:vt dr̃ in p̊ magnor̄ molium circa pnm.ſed boc for
tune nulla eſt rõ.eſt.n.bona fortuna ſine rõne nã:
vt phs defido eã dicit.de ipſa ǧ nõ eſt ſcia. ¶ Item
Tex.cõ.pmi. ois ſcia eſt vel ſpeculatiua vel practica:vt pꝫ.6.me
taphyſice.vbi dr̃ ꝙ ois ſcia aũt actiua aut factiua
aut theorica:comprehendẽdo actiuũ ꝛ factiuũ ſub
practico.Sed de bona fortuna non eſt ſcia theori
ca.i.ſpeua:qꝛ neq̃ nãlis:cũ illa ſit de his que fiũt fre
Tex.cõ.48. quẽter:vt pꝫ.2.phyſi.nec meca:cũ ipſa ſit de ſempi
Tex.cõ.2. ternis ꝛ abſtractis:vt dr̃.6.mecc.neq̃ maca cum illa
ſit de ĩmobilibus:ꝛ p̱ ꝯñs certiſſima ſm cõmẽtato
Cõ.16. rẽ.2.metaphyſice.oñtẽ ꝙ demr̃ationes macc ſũt in
p̊ gradu certitudinis:bona fortuna vero neq̃ ſemp̱
Boeti⁹.2.de neq̃ frequẽter:vt ex p̄cedẽtibus patuit neq̃ certa
cõſolatiõe p̱ ē:imo molis ꝛ ĩcerta:qꝛ ſm Boetiũ.2.de cõſolatiõe.
ſa prima. deprehẽdiſti ceci numinis ambiguos vultus.ambi
guos.i.dubios vultus hñs. de ipſa ǧ nõ ē ſcia ſpecu
latiua neq̃ practica.ſilr̃ qꝛ talis ſcia eſt de his q̊ruꝫ
pnm eſt ī nobis:vt dr̃.6.mecc.vbi ſupra.boa fortuna
võ eſt in his que nõ ī nobis exiſtũt:vt pꝫ circa pnm
tractat⁹.nulla igiť ſcia eſt de ipſa. ¶ Itẽ ois ſcia ē
cognitio per cauſam.ſcire.n.eſt rem per cauſam co
gnore p̱p̱ quã res ē:vt hr̃ p̊ poſter̄.ꝛ multis alijs lo Tex.cõ.5.
cis:ſed bone fortune nõ põt eẽ cog° p̱ cãm:cũ.n.cãe
ſint ĩfinite entis p̱ accñs:vt pꝫ.2.phyſi.ꝛ.5.de cõſo Tex.cõ.54.
latiõe de caſu q eſt inopinatũ ex ĩfinitis ꝛ cõfluẽti
bus cauſis ī his q̃ ob aliud gerũť euẽtus.de boa for
tuna ǧ vt vr̃ nõ eſt poſe hẽre ſciam.

Ad oppoſitum eſt ar̄.in pn° tractatus
iſti⁹ tradens ſilr̃ poſſitem
ꝛ neceſſitatẽ ſcie d̃ boa fortuna:tũc dicit.ſiue exib⁹
bonis:q̊r̄ dña eſt fortuna nõ contingit felicẽ eẽ de
terminãdũ itaq̃ de boa forna. ¶ Ut videať veri
tas qõnis iſti⁹. p̊ vidẽdũ ē qd eſt de rõne ſcie.h̊.n.
viſo cũ ſcia dicať ad ſcile:vt pꝫ.5.metaphy.ꝛ in p̄di Tex.cõ.20.
camẽtis.manim erit ꝙ ꝑprie dr̃ ſcibile:ꝛ de q̊ ꝑpe
põt eẽ ſcia.2° vidẽdũ eſt q̃lr̃ alia diuerde cõſiderã
tur ī ſcia:ꝛ tertio ex his videbiť intẽtũ.vtrũ.ſ. d̃ bo
na fortuna poſſit eẽ ſcia:ꝛ q̃lr̃ ipa ſub ſcie cõſidera
tione eſſe poteſt.

Circa primũ ſciẽduꝫ ꝙ ar̄.in.6.ethicor̄. Cap.4.
vbi diſtinguit habitus ī aĩa
qbus ipſa dicit ver̄ affirmãdo vel nedo cõcludens
ꝑpriã rõnem ſcie dicit:ſcie qdẽ ǧ eſt habit⁹ demr̃a
tionis.ſ.ex demr̃atione cãtus.vel habitus ꝯ̊nis de
mõſtrate:cũ ǧ ꝯ̊ demr̃ationis ſit neceſſaria:vt pꝫ p̊ Tex.cõ.19.
priorũ opꝫ ſciam eẽ habitũ neceſſariũ:ſic ꝛ demr̃a
tio eſt ſillr̃s nec̃ius de qua dr̃ p̊ poſterior̄ iã dicto ꝙ
ē ſillr̃s apodicon.ſ.ſcire faciens:vñ ſic demr̃atio ē ex
neceſſarijs ad neceſſaria:ſic ꝛ ſcia:ꝛ ſicut demr̃atio
eſt ex aliqb⁹ tanq̃ ex pncipijs ꝛ circa aliquid tanq̃
ſbꝫ:ꝛ aliquar̄:ꝛ ſũt paſſionũ:vt dr̃.3.mecc.ſic ꝛ ſcia. Tex.cõ.2.
p̱p̱ qõ p̊ prior̄.vult idẽ phus tria eẽ p̄cognita in oi
ſcia demr̃atiua q̃ ex p̄cedẽti fit cognitione ſũt pna
de qbus p̄cognoſciť:qꝛ ſũt paſſiões de qb⁹ p̄cogno
ſciť qd nois:ꝛ ſubm de q̊ ē p̄cognitio vtrũq̃:ꝛ cir Tex.cõ.43.
ca finẽ eiuſdẽ dr̃.ꝙ vna ſcia q̃ ē vni⁹ gñis q̊ ad ſubꝫ
q̃cũq̃ ex pmis cõponiť q̊ ad pna.põt aũt hor̄ eẽ ꝛ
paſſiões plẽs:q̊ ad 3m.p̊a igr̃ rõ ſcie ē eẽ habitũ ꝯ̊nis
demr̃ate.p̄termiſſo.n.noie habit⁹:qõ ē cõe oi q̃lita
ti de difficili moli cũ habit⁹ ſit qd cõe ad ſciaꝫ:ꝛ ad
multos alios p̱ticulares habitus:ſcia diſtiguiť ab
oi habitu tã ſpeuo q̃ practico:p̱ h̊ ꝙ eſt ꝯ̊nis demr̃a
te.ab ītellectu.n.ꝛ ſapia ſep̱ať p̱ hoc ꝙ eſt ꝯ̊nis:cuꝫ
inte⁹ ꝛ ſapia ſint pncipior̄:vt pꝫ.6.ethicor̄.p̱ h̊ võ Cap.4.
ꝙ ē ꝯ̊nis demr̃ate diſtinguiť ab oi hitu practico:ſic
ſũt ars ꝛ prudẽtia que nõ ſunt ꝑpe niſi ꝯtingẽtium
alr̃ ſe hr̃e:cũ demr̃atio ſit nec̃ior̄ ꝛ ex neceſſarijs:
vt tactũ.Ex h̊ aũt p̊ imetc hẽtur qõ ꝑpe eſt ſcibile:
qm̃ ſcibile eſt qd neceſſariũ ꝛ eternũ:ꝛ impoſe ē alr̃
ſe hẽre:ꝛ has tres cõditiones ſcibilis tangit phs.6. Cap.4.
ethicor̄.vbi ſupra cũ dicit.oẽs ſuſpicamur ꝙ ſcim⁹
nõ ꝯtingẽtia alr̃ ſe hẽre.ǧ oẽ ſcibile eternũ:ǧ ex ne
ceſſitate.n.entia ſimplr̃ oia eterna. Sed aduerten
dũ ꝙ nõ oẽ ſcibile ē nec̃ium ꝛ impoſe alr̃ ſe habere
in eſſe reali:ſed ſufficit has cõditiones ſibi cõpete
re ſm rõnes vlẽs q̃s inte⁹ de ipſo hẽre põt:que qdẽ
rõnes ĩmãles ſunt ꝛ nec̃ie nõ ſolũ rei nec̃ie:ſed etiã
ꝯtingẽtis:ꝛ gñalis ꝛ corlis cũ dicat phs.4.mecc.ꝙ p̱ Tex.cõ.22.
mutãs qñ p̱mutat hꝫ quãdã ipſius verã rõnẽ ſcõm
quã p̄t ip̱mutater ſciri:qõ exponẽs ꝯmẽtator ibidẽ
dicit:qõ trãſmutať hꝫ ſmonẽ q vere dr̃ de eo.v̊.g.
ꝙ nõ ē p̱manẽs.põt.n.iudicari ꝙ nõ ē nõ p̱manẽs:
ꝛ ē iudiciũ ītrãſle.bñ aũt dico ꝙ ſcibile dꝫ eẽ nec̃iũ
vel ī ſuo eẽ reli:vel ſm rõnẽ de ipſo ꝯceptã:qꝛ ſi tm̃
in eſſe reli eẽt neceſſariũ:nulla vna ſcientia poſſet
haberi de contingentibus ꝛ neceſſarijs.qõ tamen

eſt ſlīm:cum inteꝰ ſpeus vnꝰ exn̄s ſit cognitiuꝰ neceſ
ſarioꝝ ⁊ ꝯtigētiū:qꝺ p3 ex multis.ꝑ ex hoc ꝙ ph̄s i
Tex.cō.17. 3.de aīa.diſtiguēs intellm̄ i duos.ſ.i poſſ̄ez ⁊ agētē.
dicit ꝙ iteꝰ poſſis ē q̊ aīa ē oīa fieri:⁊ inteꝰ agēs ē q̊
aīa ē oīa facere:eēt ḡ ꝯ rōnē vtriuſq; iſtoꝝ ꝙ vnus
inteꝰ nō ſit cognitiuꝰ neceſſarioꝝ ⁊ cōtingētiū. 2°
p3 idē ex hoc ꝙ poa inteua vna exn̄s ē cognoſcitiua
entis ſm ꝙ ens:vt Auic.dicit.ḡ ipſa eadē erit cog-
ſcitiua modoꝝ entis ſm ꝙ tale.modi aūt entis ſūt
neciū ⁊ ꝯtingēs.eadē ḡ itelleua poa ē cogua necioꝝ
⁊ ꝯtinm.Itē veꝝ contigēs ⁊ veꝝ necium ſe h̄nt:ſic
pfectū ⁊ ipfectū i genere veri.eadē aūt poa aīe cog
ſcit pfecta ⁊ ipfecta i eodē gn̄e:ſicut viſus lucida ⁊
tenebroſa.eadē ḡ inteua poa eſt cognoſcitiua:neceſ-
ſarioꝝ ⁊ ꝯtinum.P̄. vlius ſe habet iteꝰ ad intelia q̄3
ſenſus ad ſenſibilia : cum vtꝰ q̄to ſupior tanto ſit
vlior:⁊ pluriū cogua:ſ3 ſenſus apphēdit ſenſilia corlia
⁊ eterna:ſic viſus corpa ceлia ⁊ iſera:q̄ tn̄ ſunt gn̄ata:
Cap.2. ḡ multo magis vna itellectiua poa ē cogua necioꝝ
⁊ ꝯtinum.Neq; obſtat ꝙ aꝝ.6.ethicoꝝ dicit ſciētifi
cū aīe ſpeculari ſolū necia:ꝯſiliatim vo rōciuum tn̄
ꝯtina p hoc ꝙ oba genere dr̄ia regrūt potētias ge-
nere dr̄ntes.ꝯtingētia.n.duplr cōſiderari pn̄t.vel
ſm rōnes vles eoꝝ q̄ ſunt nece : vt dcm̄ eſt:⁊ ſic ſūt
cōſideratiōis eiuſdē cū necys:⁊ ad eādē potētiam
a ſe referūt:vel ſm ꝙ ſūt i pticulari:⁊ ſic ſūt trāſlia.
neq; cadit ſup ea inteꝰ niſi mebꝰ potētys ſenuis:ſed
Cap.2. cadūt ſic ppe ſub conſilio ⁊ opōne.neq; ſpectat ad
eādē poam:⁊ ſic logr̄ ph̄us.6.ethir.vbi ſupra.alr̄.n.
ſua rōvitatē ⁊ efficaciā nō hēret:cū m̄alis diſtin°in
obis nō faciat ad diſtictionē potētiaꝝ:niſi ſola for-
malis diſtin°.¶ Circa ſm p̄ncipale ſciēdū ē ꝙ ma-
gni doctores dn̄t aliq̄ q̄tuor modis eē poſſe de ꝯſi-
deratiōe ſcie.Quedā.n.ſūt que ſūt de ꝯſideratione
ſcie p ſe ⁊ p̊ ⁊ p̄ncipalr: ⁊ p oēm modū ſcđm ꝙ dici-
mus ens eē de ꝯſideratiōe meci.ipm.n.cū ſit ſub3
i meca.vt p3 iſpicieti p̄nm 4i mecc.ē p̊ p̄ncir ⁊ p ſe cō
ſideratū i ipſa:⁊ q̄tū ad oēm eiꝰ modū:q2 ad totu3
id qꝺ ſub eiꝰ ambitu cōtinet̄:vt p3 ex totiꝰ libri pro
ceſſu:quedā vo ſūt de ꝯſideratione ſcie p ſe ⁊ p̊ ſeu
p̄nr:ſed nō per oēm modū:ſicut ſuba eſt de cōſide-
ratiōe ipſiꝰ cū rō formalis cōſiderādi eā in meca n̄
ſit ratio ſubſtantie:vt ſubſtantia:ſed ſit ratio potiꝰ
ſube: vt eſt ens ⁊ intra entia principalius.Tertio
q̄dā ſūt p ſe:ſed nō p̊ ⁊ p̄ncipalr:⁊ p oēm modū cōſi
derata i ſcia:ſic accn̄s quod eſt de ꝯſine meci per ſe:
ſed nō p̊ neq; p oēm modū.Queda 4° ſūt de cōſine
eiuſdē:q̄ neq; p ſe prio:neq; p oēm modū ꝯſiderāt̄
ab ipſo:ſed ſolū diſcētis gr̄a : vt p3 in exēplis de q-
bus dr̄ i fine p̊mi prioꝝ.exēpla ponimꝰ n̄ ꝙ ita ſint:
ſed vt ſentiat q adiſcit:l3 cōueniētius eorū reuerē-
tia ſalua exēplificari poſſit q̄tum ad hoc 4m mem
brū de ente p accn̄s:qꝺ ſic ē de ꝯſine metaphyſici ſo
lū vt adiſcēs p ipm ipediri nō poſſit a ꝯſine entis p
Com.4. ſe:dn̄te ꝯrc.6.mecc.iſta ſcia nō cōſiderat de illo.ſ.en
te p accn̄s:niſi ne noceat i cognc entis qꝺ ē eēntialr:
⁊ tale d3 pponi:vt p̄muniat̄ h̄ ab illo.¶ Alr̄ diſti-
gui pōt ⁊ breuiꝰ:imo meliꝰ q̄tū ad ppom ſpectat ꝙ
aliq̄ pn̄t eē de ꝯſine ſcie duplr.vno mō ſic ꝙ ipa ſint
p̊ ⁊ p ſe itēta in ſcia quomodo ꝙ ipſoꝝ cōſideratio
ſeu cognitio faciat aliq̄lr ad cognitionē ampliore3
ſubi ſm oēm ſui modū accepti:ſicut ꝯtingit videre
in ſcia nāli:in qua de ente moli ſiue de motu fit cō-
ſideratio tanq̄3 de per ſe ⁊ pprie intento:vn̄ ⁊ ſup-
Tex.com.ii. ponitur aliqꝺ tale i ſcia illa:vt p3 in p̊ phyſi. vbi di

citur:nobis autem ſupponatur ꝙ natura ſunt oīa
cū ſit quedā moueri ⁊ rōnabilr:q2 tale h3 ratione3
ſubi:⁊ de ſubo preſupponit̄:q2 eſt:vt p3 p̊ poſterio-
rū de in ifinito nō vacuo loco ⁊ tpe ſit cōſideratio i
eadē ſcia nō tanq̄3 de p ſe ⁊ primo intēto:ſed ſūt ꝺ
ꝯn̄tibus motū:quoꝝ cōſideratio facit ad motꝰ ſe-
quētis mobilis ampliorē cognitionem:vt hēri pōt Tex.cō.p̊mi.
ex p̄n° quarti phyſi.¶ His p̊miſſis cum queritur
vtrū de bona fortuna poſſit eē ſcia.dico duo.vnu3
eſt ꝙ de ipſa nō pōt eē ſcia tanq̄3 de aliquo p̊ ⁊ p ſe
intēto:aliud eſt ꝙ de ipſa pōt eē:⁊ eſt ſcia tanq̄3 de
aliquo:cuius cōſideratio facit ad notitiā alicuius
prioris p ſe intēti in ſcia.¶ Primu3 declaro ſic.de
illo nō pōt eē ſcia tanq̄3 de per ſe ⁊ p̊ intento:cui ex
ſua rōne formali repugnat rō illius qꝺ eſt per ſe in-
tentum:ſed bone fortune ex ſua rōne formali repu
gnat ratio per ſe intēti.ergo ⁊c̄.maior demōſtrat̄:
q2 vnūqꝺq; natū eſt ſciri per ſuā rōnē formalē cu3
omne qꝺ intelligitur ſit itelligibile p forma3:ſicut Com.92.
qꝺ ſentit̄ ē ſenſibile p m̄am ſm ꝯrem p̊ ce.⁊ mū.aſſū
pta pbat̄.per hoc ꝙ tātum aliqd hēbit de rōne for
tuiti q̄tū h3 de rōne nō p ſe intēti: ſicut p3 expreſſe Tex.cō.52.
2.phy.vn̄ ⁊ h̄ dr̄ ꝙ vbi plurimū ē de itellectu: cuiꝰ
ē pprie finē itēdere.minimū de fortuna ⁊ eꝯ.⁊ boe Proſa p̊ma
tius.5.de ꝯſolatione circa p̄nm auctoritate aꝝ.i phy
ſicis dicit ſic.q̄tiens ait.ſ.aꝝ. aliqd cuiuſq; rei gr̄a
gerit̄ aliudque qbuſdā de cauſis q̄3 qꝺ intendebat̄
obtingit caſus vocamus: vt ſi qdē colendi agri cā
fodiens hꝰ foſſi auripondus ibi inueniat:hoc for-
tuitu credit̄ accidiſſe.Et cōfirmat̄ h̄ rō:q2 cu3 ſcia
n̄ra ſit a rebus cauſata ſm ꝯrem.12.mecc.ſeqtur rei Com.51.
nām.maxime cū dicat fine 7i poli.ꝙ oīs ars ⁊ diſ-
ciplina qꝺ deficit ne vult ſupplere.nō ḡ qꝺ ei ineſt
tollere ſeu deſtruere:cū ḡ bone fortune ex rei natu
ra cōpetat nō p ſe intēdi nulla ſcia de ipſa cōſidera
tionē faciet ſub rōne p ſe intēti que eſt rō p ſe oppo
ſita nāe ſue:vt patuit ex p̄dictis.¶ 2° demſrat̄ idē
ſic.oē p ſe ⁊ p̊ intētū in ſcia eſt ſubm in ea:q2 ſub rō
ne ſubi oīa cōſiderātur in ſcia ⁊ ad eius notitiā ce-
tera ordinātur:ſicut videre ꝯit in obo reſpectu po-
tētie.maxime cū ſit ſilis rō obi ad potētiā ⁊ ſbi ad
ſciam:ſed bone fortune repugnat rō ſbi.rō.n.ſubi
eſt rō finiti cū ſit rō noti:vt viſu3 eſt:⁊ ſoli finito co
gnoſci cōpetat q̊ ifim ignotū ē:vt dr̄ p̊ poſter.rō vo Cap.2.
bo fornc ē quodammō rō infiniti ſaltem:vt de ipa
hic agitur.ipſa.n.vt ex ſequentibus apparebit dici
tur talis in ꝯpōne ad oēm effectum poſſem cōiun-
gi per accn̄s effectui per ſe itēto:⁊ talis effectus eſt
ifinitus cū ifinita poſſint vni accidere:vt p3.2.phy Tex.cō.54.
ſicoꝝ.⁊.6.mecc.nullo ḡ modo de bona fortuna pōt Tex.cō.6.
eē ſcia tanq̄3 de p ſe ⁊ p̊ intēto:qꝺ erat p̊ declarādū.
Dico tn̄ 2° ꝙ de ipa pōt eē:⁊ eſt ſcia tanq̄3 de eo cui
conſi° facit ad ſubiecti declaratione in alia ſcia:qꝺ
p3 ex duobꝰ.primo ex hoc: q2 qꝺ facit ad eſſe perfe
ctum alicuius per ſe intēti in ſcia:vt facit ad illud:
facit ⁊ ad cognitionem eiuſdē perfectam : q2 vnū-
qꝺq; ſicut ſe h3 ad eſſe:ſic ſe h3 ad eſſe verū ſeu co-
gnitum:vt dicitur.2.metaphyſice.ſed bona fortu-
na facit aliquo modo ad felicitatis perfectionem : Tex.com.4
vt in precedētibus eſt oſtenſum:ergo ⁊ eius cogni-
tio faciet ad cognitione3:⁊ ſic de ipſa poteſt eſſe ſci
entia.⁊ l3 nō vt de ſubiecto:vt de illo tamē facit ad
ſubiecti cognitionem.Qꝺ ⁊ 2° ſic patet.id de quo
intellectus formare poteſt diffinitionem ſeu ratio
nem a materia: non tamen ſicut de per ſe intento

ꝑ põt eẽ de ꝯſi^ne ſcie.2° mõ q dict⁹ ẽ:ſed bona fortu
na ẽ hꝯ.de ipſa.n.formaᷓ h diffi°ꝙ ipſa ẽ ſine rõne:
vt pʒ ex libelli pn° neqꝫ h definitio de ipſa daᷓ: vt
de ꝑ ſe ⁊ ꝑ intento: vt ex deter^ni⁹ patere põt. de ipſa
igiᷓ aliq̃lr ſaltẽ ſub modo qui dictus ẽ pt eſſe ſcia.

Ad argumẽtũ faciliter reſpõdetur his
viſis.cũ.n.primo dicitur
ꝙ de nõ ente nõ ẽ ſcia: ꝯcediᷓ: vt ſic.nõ.n.formalis
rõ ſciẽdi eſt nõ ens:lʒ mãlr nõ ens acceptũ poſſit eſ
ſe ſcituʒ aliquo mõ:qꝛ ⁊ aliq̃ mõ inte^m: vt.ſ.inte⁹ac
cipit i eo aliqualr rõnẽ entis ex attributiõe ad ens
Tex.cõ.2. ſicut ꝓuationes dñr entia: vt pʒ ex pn°.4^i me^cc.ex
eo ꝙ ſũt negatões entis i ſubo apto nato. Et cũ ad
diᷓ i minori ꝙ bona fortuna nõ eſt ens:qꝛ ens ꝑ ac
cidẽs ſolo noĩe eſt.bona.n.fortuna ſcðm ꝙ de ipſa
h agiᷓ: vt patebit ex qõne ſequẽte nõ eſt cã ꝑ accñs
ſic.n.de ipſa tractaᷓ in.2.phyſi. ſed ẽ poti⁹ aliq̃ mõ
ꝑ ſe prout.ſ.de ipſa h agiᷓ: vt eſt qðdã nãle pn^m ex
q̃ aliqs vtplurimũ ⁊ q̃ſi ſemꝑ iclinaᷓ ad optinẽdũ
ex actione ſua bonũ ſcðm ꝙ bonũ vel conceſſo gr̃a
argumẽti ꝙ ipſa ſit ens ꝑ accñs adh de ipſa poſſet
hẽri ſcia.lʒ.n.de ente ꝑ accñs nõ ſit ſcia q̃ʒtũ ad reʒ
ſub^tam intẽtioni.põt tñ de ipſo eẽ ſcia q̃ ad ipſaʒ en
tis ꝑ accñs intẽtionẽ:que eſt ꝙ ens ꝑ accñs ẽ raro
⁊ i paucioꝛib⁹ cãm determinatã nõ hñs:⁊ ſic de ipo
Tex.cõ.4. ⁊ ifra agit phs manifeſte.6.me^cc.vel põt dici q̃ʒtũ ad hoc
ꝙ de ente ꝑ accñs nõ eſt ſcientia tanq̃ʒ de ꝑ ſe intẽ
to i illa:lʒ de ipſo ſit ſcia: vt hõ ꝓmuniatur ab illo:
vt dicebat ꝯ^tor ſuꝑius:que quidẽ ꝓmunitio confert
aliq̃r ad cognitionẽ ei⁹ qð ꝑ ſe itẽdiᷓ: vñ phs h inu
Tex.cõ.6. ens expſſe i textu.6^i.dicit ꝙ nulla ſciẽtia de ipo eſt
ſtudioſa.i.cũ ſtudio ⁊ intẽtione ꝓmaria de ipſo ꝯſi
derãs:⁊ ſic dictũ fuit ſuꝑius de bona fortuna: vt de
ipſa h agiᷓ: ⁊ ð ente ꝑ accñs. Et ſi dicas ens ꝑ accñs
ẽ nõ ens ſm phm ⁊ cõmentatorẽ.dico ꝙ nõ eſt ens
entitate q̃ ſit ſua formaliter:eſt tñ ens ⁊ vnũ entita
te ⁊ vnitate ſuaꝝ ꝑtiũ:⁊ hoc ſufficit: vt de ipſo ſit ſci
entia mõ q dictus eſt.dðm ꝙ imo: vt de ipſa h agi
tur.⁊ cã videbiᷓ i qõne ſequẽti: vt oñdetur ꝙ non
eſt ens neqꝫ cã ꝑ accñs:imo poti⁹ qðdã nãle pn^m: vt
ſuꝑius aliqualr tãgebaᷓ. Neqꝫ obſtat ꝙ aꝝ. i libel
li pn° ipſam dicit cãm inordinate:⁊ vt accidit.h.n.
ar^bo ⁊ dubitãdo dicit: vt pʒ lr̃aʒ iſpiciẽti:que talis
eſt.ꝑ^m qð igiᷓ ſuꝑ hoc vtiqꝫ qs veniẽs ⁊ conſiderãs
dubitabit ⁊c̃.vñ in ſequẽtibus veritatẽ deterians
ꝯcludit. eſt g̊ bo^a fortuna ſine rõne nã.cõceſſo tñ ꝙ
bona fortuna non eẽt cã: vt ſepe vel ſemꝑ: ſed ſolũ
ꝑ accñs nõ cõcludit ar^m:qꝛ nõ opʒ ad hoc vt de ali
quo ſit ſcia ꝙ ipm ſit ſemꝑ vel ſepe in eſſe reali:ſʒ
ſufficit ꝙ ſit tale quo ad rõneʒ que de ipſa formari
põt: vt eſt ex habitis ma^m:⁊ talis eſt bona fortuna.
Neqꝫ valet ꝙ.3° ar^r de bo^a fortũa ꝙ eſt ſine rõe.nõ
eni eſt ſine rõne diffinitiua ipſi⁹ qdditatẽ notifica
re:imo h ẽ.rõ ipſi⁹ qdi^ua ſʒ phʒ ꝙ ipſa ẽ ſine rõe nã
dr tñ eẽ ſine rõe ꝑ tãto:qꝛ ipa ẽ cã impediẽs rõnẽ:⁊
dicẽte pho ꝑ° ei⁹ diffinitionẽ: vñ fortunatus eſt.n.ſi
ne rõne hñs ipetũ ad bona:⁊ h adipiſcẽs: vel ꝑ tan
to:qꝛ ipſa eſt quodã mõ quedã nãlis diſpõ ꝯñs cor
poris cõpõnẽ ⁊ obũbratiua rõnis:ꝑꝑ qð dicit phs.
vbi plurimus itellect⁹ ⁊ rõ:ibi minima fortuna.ex
q̊ põt ſatis patere ꝙ lʒ bo^a fortuna nõ ſit niſi in ſup
poſito rõ^li:qꝛ ẽ ſolũ i agẽte a ꝓpoſito:ſic ⁊ fortuna:
Tex.cõ.52. vt pʒ.2.phyſi.lʒ nõ ẽt qð ſit ſine rõe eius qdditatẽ
notificãte.eſt tñ ſine rõne bonũ ꝙ quis ex ipſa con
ſequitur intendente.ſcĩe bona omnes dicuntur a
pho.eſſe tñ ratione quidditatiua rei de qua ſunt vl
eſſe cũ rõne:qꝛ ſunt habit⁹ rõnẽ ⁊ intellm ꝑficien
tes:⁊ hoc ſequebaᷓ ex auctoritate aſſumpta prius
cũ dicebaᷓ.rõ aũt in intellectiuo aĩe fit ſolũ. ¶ Ad
quartũ. bona.dðʒ ꝙ de bona fortuna nõ eſt ſciẽtia
ſpeculatiua neqꝫ practica:ſicut de ꝑ ſe intẽto: vt vi
ſum eſt:lʒ qdã ab^te:⁊ male cõcedãt ſciam de ipſa eẽ
ſpeculatiuã:ex h ꝙ dñt ipſam eẽ impetũ nãlẽ de q̊
ipetu ꝯſiderat nãlis phia q̃ ſpeculatiua eſt ſimplr:
vt pʒ.6.me^cc. vo^tes ꝙ phia nãlis de ipetu cõſi^at vl i Tex.cõ.2.
lib.de aĩa b⁹ vl i li.ð aĩa:⁊ magis in lib.de aĩalib⁹:qꝛ
ipetus ille cũ ſit ſine rõne ꝑeligẽte nobis ⁊ brutis ẽ
cõis quodãmodo:ſed qꝛ bona fortuna: vt credo nõ
ẽ ille ipetus: vt in ſequentib⁹ aparebit: neqꝫ ipetus
q ad bonã fortunã cõcurrit eſt nãlis:ſed a deo im
miſſus potius: vt plane dicit phs:lʒ ad huius ipet⁹
imiſſi ꝑceptionẽ reqraᷓ nãlis quedã diſpõ ex parte
ſubi ꝯñs corꝑis cõpoſitionẽ: que forte nõ eſt aliud
niſi bona naturalitas.dico ꝙ ſcia de bona fortuna
ẽ practica ſimplr ⁊ nõ ſpeculatiua: vt magis ex ſe
quẽti qõne patebit:qꝛ ſcia moralis eſt dẽ ipſa:que
practica eſt:lʒ de ipſa ſit nõ tanq̃ʒ de aliquo ꝑ ſe in
tẽto. Et cũ arguiᷓ ꝙ bona fortuna nõ eſt aliqd a no
bis oꝑabile. Et ſcia practica ẽ de re a nobis oꝑabi
li.dico ꝙ lʒ ſcia practica ⁊ moralis nõ poſſit eſſe de
re nõ oꝑabili a nobis tanq̃ʒ de ꝑ ſe ſubo.põt tñ eſſe
de aliquo nõ oꝑabili tanq̃ʒ de aliq̊ faci^te ad notitiã
ꝑ ſe itẽti i illo:ſic ꝯ^it videre i potẽtiys aĩe q̃ꝝ cõſide
ratio ꝑ ſe ſpectat ad nãlẽ i libro de aĩa: ⁊ ſpectat ẽt
aliquo mõ ad moralẽ i lib.ethicoꝝ ſm ꝙ eaꝝ ali
que pñt eẽ ſubiectum moralium vtutũ. de qbus ꝑ
moralis itẽdit. Qꝛ h ſit verũ pʒ expreſſe ex vltimo
caꝑ ꝓmi ethicoꝝ qð icipit.ſi aũt felicitas ẽ opõ ſm
vtutẽ ⁊c̃.lʒ ẽt dici poſſet ꝙ ipſa bona fortuna:lʒ nõ
ſit a nobis oꝑabilis q̃ʒtũ ad aliqua q̃ ad ipſam con
currũt.eſt tñ ꝑ ſe ordinabilis ad opus:⁊ hoc ſufficit
vt de ipſa ſit practica ſcia.ꝓma tñ ſolutio melior ⁊
ſubtilior ẽ: vt credo. Nec valet qð qnto adduceba
tur ꝙ de ipſa: vt hic agiᷓ attẽdaᷓ reſpcũ eoꝝ q̃ poſ
ſunt ꝑ accñs ꝯiũgi effectui ꝑ ſe intẽto q̃ qdẽ poſſũt
ifinita eẽ: vt pʒ ex.2.phyſi.ꝑꝑ qð ſciẽdũ ꝙ in re ha Tex.cõ.54.
bẽte cãm:neciũ eſt ad ei⁹ cognitionẽ illã cãm co
gnoſcere:ſicut ⁊ credo ꝙ neceſſariũ eſt cognoſcere
omnes rei cauſas i re omne gen⁹ cãe hñte:lʒ nõ ſit
neciũ oẽm rẽ cognoſcere rõne ꝑ oẽ genus cãe:cũ
ſint quedã nõ oẽ genus cãe habẽtia. vt pʒ expſſe.3.
me^cc.vbi dr ꝙ multis exñtiũ.ſ. effectuũ nõ inſunt Tex.cõ.3.
oĩbus o^a.ſ.cãꝝ gnã.alr oporteret dicere ꝙ ma^cc ſciẽ
tie nõ eẽnt vere ſcie:qꝛ ꝑ vnũ ſolũ genus cauſe de
mõſtrãt:⁊ ꝙ me^ca non eſſet ſcia ſaltẽ reſpectu cogni
tionis ſeparataꝝ ſubſtãtiarum:qꝛ de illis ſalteʒ co
gnitionem nõ habet per cauſas:cum illa ſint ꝓme
cauſe:quorũ vtrũqꝫ abſurdũ eſt:lʒ conueniẽter eti
am dici poſſet ꝙ bone fortune: vt ipſa eſt quedam
naturalis diſpoſitio ex qua quis inclinatur ad aſſe
quẽdũ bonum: vt plurimum ſit cauſa alia celeſtis
conſtellatio.prima tamẽ ſolutio melior eſt: vt cre
do:quia illa naturalis diſpõ non eſt comple^ue bona
fortuna:ſed eſt bona natiuitas que eſt idem ex to
to qð bona fortuna.

Qõ II.

Queritur vtrũ h ſcia ſit ſpe^ua vel
practica:⁊ ꝙ ſpe^ua ꝓbaᷓ
ꝑ ſic.oĩs ſcia eſt ſpe^ua:ſed de bona fortu
na eſt ſcia: vt ex ꝓcedenti queſtione ſup
ponitur: ergo de bona fortuna eſt ſci

entia ſpeculatiua.maioꝛ ꝓbaꝛ: qꝛ ſpeculatiue ſcie finis ē vitas:vt pꝫ.z.meᶜᶜ.oīs aūt ſcie ē vitas:cū oīs
Tex.cō.3. ſcia ſit pfectio itellectꝰ.oīs aūt itellectus vel itellectiui finis ē vitas:vt appet ex.6.ethicoꝝ.¶ Itē ſci
Cap.z. entia naturalis ē ſpeᵘᵃ:vt appet ex.6.meᶜᶜ.ſed ſcia de bona fortuna ē nālis: ſicut et ſcia de fortuna:vt
Tex.cō.z. pꝫ.z.phyſi.ğ ſcia de boᵃ fortuna ē ſpeᵘᵃ:ꝛ nō practica. Et ɔfirmaꝛ h̄ rō:qꝛ ſcia de nā eſt nālis: ꝛ p ɔñs ſpeculatiua. Sed ſcia de bona fortuna ē ſcia de nā: cū bona fortuna ſit ſine rōne nā:vt dꝛ in pͦ libelli de ipſa:ğ vt vꝛ ē ſcia ſpeculatiua. ¶ Itē ſcia de boᵃ
Tex.cō.pmi. fortuna nō eſt actiua ſeu factiua:ğ ē ſpeculatiua:et ɔña pꝫ ex.6.meᶜᶜ.vbi dꝛ ꝙ oīs ſcia practica ē vꝉ ſpeculatiua:ɔña ꝓbaꝛ:qꝛ ſi alia practica eēt de ea h̄ eſſet moralis:ſꝫ moralis nō:qꝛ nulla ē vt boni fiamꝰ
Cap.z. vt pꝫ.z.ethicoꝝ.ſꝫ hoc ē: vt fiamꝰ bñ fortunati.bñ fortunatū aūt eē nō ē eē bonū: cū plerūqꝫ bona fortuna malis accidat:vt i lrā dꝛ.reſtat ğ: vt vꝛ ꝙ ſcia de bona fortuna ſit ſpeculatiua. ¶ Itē ſcia de deo
Tex.com.z. ē ſpeculatiua.vt pꝫ.6.meᶜᶜ.ſed ſcia de boᵃ fortuna ē ſcia de deo: qꝺ pꝫ ex duobꝰ. pͦ:qꝛ bona fortūa ē quā diuinū:ꝛ p ɔñs cognoſcētē ipſam opꝫ deū cognoſcere:qꝛ ſicut i definitiōe reꝝ nāliū cadit nā:ſic ꝛ i de
Com:z. finitiōe diuinoꝝ deꝰ:ſic ɔˡᵒʳ dicit.6.meᶜᶜ. zͦ qꝛ deꝰ vꝛ imediatū pñᵐ bone fortūe:dñte phō i fine libelli.vbi ēt diuinā vocat ſpāz: ꝛ ɔ̄ſiliari nō expedit ipſis.ſ.bñ fortūatis.bñt.n.pñᵐ tale:qꝺ ē meliꝰ intellectu ꝛ ɔ̄ſilio:ꝛ hoc nō ē niſi deꝰ:vt apte oñdit i ptiˡᵃ pcedēte.cognitio bona imeᵈⁱ pncipij necīa ē i cognitiōe pncipiati:ſic ꝛ necīa ē i entitate eiuſdē:cū ſit eadē diſpō rei i entitate ꝛ vitate:vt pꝫ.z. metaphyſi.
Tex.com.4

Oppoſitum arꝛ.ſcia de boᵃ fortuna ē ſcia ꝺ felicitate vel ei annexa ſeu habita:ſic ꝛ boᵃ fortuna vel ē felicitas vel annexa felicitati ſm phm:ſꝫ ſcia de felicitate cū ei annexa eſt practica ꝛ moralis:ꝛ nullo mō ſpeculatiua:ſic hēri pōt tā ex ꝓlogo ethicoꝝ:ꝙ ex zͦ eiuſdē:vꝛ ğ ꝙ ſcientia de bona fortuna ſit practica ꝛ nō ſpeculatiua.

In iſta qōne oꝫ videre.pͦ qꝺ ē de rōne ſcie ſpeculatiue ꝛ practice: vt p h̄ appeat qꝉr diſtiguāꝛ.zͦ reſtat videre qꝉr bona fortuna pōt diuerſimode accipi:vt ex h̄ liqueat qūo i h̄ libello ꝺ ipſa itēdiꝛ.ꝛ 3ͦ ex his patebit itētū.ſ. ꝙ ſcia de boᵃ fortuna ē practica ꝛ nō ſpeculatiua. ¶ Circa pͫ ſciendū ē ꝙ ſcia ɔ̄pōne hꝫ ad ſubm ꝛ ad finez:ꝛ ſm h̄ duo dici pt ꝙ duo ſūt ꝺ rōne ſcie ſpeᵘᶜ.vnū ē ꝙ ipſa tanꝙ de ſubo ſit de re nō a nobis opaꝉi:ꝛ h̄ eē ꝺ rōe
Tex.cō.pmi. ipſiꝰ dicit apte ſatis phs.6.meᶜᶜ.ꝛ ɔˡᵒʳ ibidē. practicā vo necīo hꝫ ꝙ ſit de re opaꝉⁱᵃ a nobis:ſaltē ſic de p ſe itēto ſiue res opabiꝉ ſit factibilis ꝑꝑe: ſiue agibilis:ſp.n.tā i agēte ꝙ̄ i patiēte ꝛ faciē ē pñᵐ reꝝ agibiliū ꝛ factibiliū:vt ibidē dꝛ:ꝛ h̄ p ſe vꝛ facere ſciaz ſpeᵘᵃᵐ:cū nulla practica ſciᵃ ſit de re nō a nobis opabili ſaltē ſic de p ſe itēto:vt i pcedēti qōne ꝓlixius viſū ē:lꝫ vt qdā magni dñt:ꝛ bñ:eē a nobis opaꝉᵉ nō ex toto faciat practicā ſciaz:cū alia ſcia poſſit eē de opaꝉⁱ a nob:ꝛ tñ qꝛ opaꝉᵉ nō conſideraꝛ pp opꝰ neqꝫ opabilis:mō nō dꝛ ex h̄ practica:ſꝫ ſpeᵘᵃ magis:ſic ɔ̄ˢⁱ ex videre.ſi.n.edificᵒʳ aliqs cōſideret qꝉiter alia domꝰ fieri poſſit nō ordinās tātū ad finē opōnis:ſꝫ ad cognoſcēdū tm̄ factōis modū: erit ꝙ̄tū ad finez ſpeᵘᵃ ɔ̄ſiᵒ:lꝫ ſit de re opabili:ſiue edificᵒʳ aliqs cōſideret domū nō put factibilis ē:applicādo.ſ. forᵃᵐ debite māe:ſꝫ ſi cōſideret eā ſolū ꝙ̄tū ad vꝉia practica ipſius eā diffiniēdo vel diuidēdo:ɔ̄ſiᵒ talis de re opaꝉⁱ ſaltē ex pte modi erit ſpeᵘᵃ ñ practica: ꝛ pp h̄ ē zᵐ qꝺ reqriꝛ ad rōnē tā ſpeᵘᶜ ſcientie ꝙ̄ practice.ſ. ɔ̄pō vtriuſqꝫ ad finē ꝑpriū:ꝛ ſm hoc dicere poſſumꝰ ꝙ ſpeᵘᶜ ſcie finis ē ɔ̄ſiᵒ ſeu cognitio veritatis tm̄: finis vō practice opus tm̄. ¶ Et ꝙ ex parte finis h̄ fuit de rōne practice ꝛ ſpeᵘᶜ ſcie pꝫ aperte ex pͦ zͥ meᶜᶜ.vbi dꝛ ꝙ thoᶜᶜ ſcie finis ē vitas.ſ.cognitionis: practice finis eſt opus.vbi ex hoc oñdiꝛ ꝙ philoſophia prima:iō ſit veritatis ſcia:qꝛ hꝫ p fine vltimo vitatis cognitionē.ibi.n.ꝓmittiꝛ ſic. Vocari phiaz vitatis ſciam recte hꝫ.ꝛ ſubdiꝛ:nā theoᶜᶜ finis ē veritas ꝛ practice opus:ꝛ.n.ſi qūo ſe hꝫ itēdūt nō cāz ſm ſe:ſꝫ ad aliqꝺ.ſ.opandū:ꝛ nūc ſpeculātur practici:vt ſit ſenſus ꝙ ꝙ̄uis practici ſpeculētur ſi qūo ſe hꝫ.i.aliqꝉr.ñ tñ itēdūt cām ſm ſe.i.pp cognitionē: ſꝫ itēdūt eā potiꝰ ad aliqꝺ:ꝛ nūc.ſ.agēdū vel faciēdū:ꝛ ꝙ h̄ ſit mēs phi pꝫ p ɔˡᵉᵐ i hꝰ pticule expōne dñtē ſic. Rectū ē vocaꝛ cognitionē acqſitā ex hac ſcia:ſciam ſpeᵘᵃᵐ.ſcia.n.opatiua ꝙ̄uis vtaꝛ rōciⁿᶜ:ꝛ ſpeculeꝛ ꝺ cauſis:ꝛ nō ē digna vocari ſcia ſpeᵘᵃ: qꝛ nō pſcrutaꝛ de cauſis reꝝ:ꝛ de diffiniᵇᵒ earū:nec vt ſciētes eā agāt:ꝛ nō vt ſciāt:ſic ē i ſcientijs ſpeᵘⁱˢ.pꝫ
Tex.cō.49. h̄ idē i.3.de aīa ex dñia iteᵒ ſpeculatiui ꝛ practici:nā iteᵒ ſpeculatiuꝰ dꝛt a practico fine: vt ibi dꝛ: ꝛ dico fine:qꝛ practicꝰ nō ſiſtit i ſpeᵘᶜ:ſed vlteriꝰ ſpeculationē ad opꝰ ordiat:qꝺ ñ ē de ſpeculatōe:qꝺ pꝫ p ɔˡᵉᵐ h̄ ibidē ſic expoᶜᵉᵐ iteᵒ opatiuꝰ dꝛt a ſpeᵘᵒ fine ꝛ pfectiōe.finis.n.ſpeᵘⁱ ē ſcire tm̄:opatiui aūt opari. Ex qbꝰ oībꝰ h̄ vꝛ colligi ꝙ denoīatio ſcie ſm itētionē
Tex.cō.49. phi pnciꝰ ex fine ſuᵒᵃ ē.maxie qꝛ ꝫ cū dignū ē vnūqꝺqꝫ a fine denoiari:vt pꝫ.z.de aīa:lꝫ hodie qdā:ꝛ magni ɔ̄riū hꝰ ponāt dñtes oēm ſcie habitū ex ſbo ſpeᵘᵘᵐ eē:lꝫ ex obo m̄lti ſint practici.ita ꝙ ſm eos oēs ſcīētifici bitꝰ ꝙ̄tūcūqꝫ ēt practici ſūt i inteᵘ ſpeculatiuo.ſi tñ practici dicaꝛ h̄ eē ex obo opaꝉⁱ:ſic declarāt i bitu ſcie moralis:quē ponētes eē i iteᵘ ſpeᵘᵒ dñt eſſe ſpeculatiuum ex parte ſubiecti: ſed practicum ex parte obi:dñtes h̄ eē ſpeciaꝉe i moꝉⁱ ſcīētia ꝙ i ipſa idem ē ſubm ꝛ finis.opō.n.humana ſm ꝙ cognita ē i ea ſubm ſed inꝙ̄tū exercita ē finis:q oīa vñr va eē:ꝛ pcipue aꝫ.ſnie cōſona. ſic ğ cū duo ſint ꝺ rōe practice ꝛ ſpeᵘᶜ ſcie:lꝫ alia:pꝫ dñia iter ipās qꝺ erat p declandū. ¶ Circa ſcdm vō ſciēdū ē ꝙ bona fortuna:ſic ꝛ fōtuna pōt m̄ltipꝉr ſumi. vno mō ſcꝺꝫ
Tex.cō.65. ꝙ ꝑpe acciꝛ:ꝛ tūc fortuna noiat cām efficiētē q̄rūdā eoꝝ q̄ fiunt ſm ꝙ de caſu ꝛ fortuna logꝛ phs.z. phyſi.cū dic.modoꝝ:ꝙ aūt cāe i gbꝰ dic:vñ pñᵐ ē motꝰ vtraqꝫ ipſoꝝ ē. Alio mō ſumi pt iꝑꝑe:ꝛ tūc noiat effectū:q fit a cā que dꝛ fortuna:ꝛ eſt ipſe fortuitus reꝝ euētꝰ:ꝛ hos duos modos bone fortune vꝛ phs tāgere i h̄ tractatu p cū dat diffōnē bōe fortune:cū dic ꝙ boᵃ fortuna ñ hꝛ cōuenieti ꝛ ꝑpo noie appellari:ſm.ſ.ꝙ boᵃ fortuna ſumiꝛ zͦ mō:ꝛ ſubdēs dic: ſed cām frequēter appellamꝰ ipſam eē:acciᵈᵒ.ſ.proprie:ꝛ p mō bonā fortunā:ꝛ tūc ɔcluⁿᵒ dñiam iferi ſubiūgit:ē ğ talis fortuna dñs ab illa de forᵃ: ğ ꝙ dicit effectū fortuitū:tūc ad ꝑpoſitū:ſꝫ de illa que dicit cāz efficiētē ſciēdū ē. quedā dicit cāz p ſe aliq̄
Tex.cō.5z. mō ſm ꝙ iā declabit:quedāz vō dicit cām oīo p accn̄s ſcdm ꝙ de fortuna logtur phs.z.phyſi.cū dicit.maniᵐ itaqꝫ ꝙ fortuna cā ſit ſm accn̄s in his q̄ ſm ꝑpoᵐ eoꝝ q̄ pp h̄ ſūt:ꝛ i eodē:ꝛ eſt cā:vt ſm accidēs forᵃ: vt aūt ſimꝛ. nullius:ita ꝙ forᵃ.vt ē cā ꝫ accn̄s:nihil aliō ē ꝙ̄ voᵗᵃˢ ſeu ꝑpoᵐ alicuiꝰ que dcā ſunt alicuius per ſe intenti:vt ex p ſe intēto ali

nd aliqd nō ītētū cōseqtur acciter illi cōnexū: vt ap/te declarat ibidē phs: ⁊ de hac sir nihil ad ꝓpom. illa.n.est ꝑter īpetū rōnē ꝓueniētē. hic aūt intēdimꝰ de bona fortuna q̄ est cū īpetu ad ꝓsequēdū aliqđ cōmodū: ⁊ h̄ mō accepta bona fortuna ē cā aliquo mō ꝑ se. ipsa.n. quolꝫ suo motu ⁊ īpetu aliqđ deter/minatū bonū intēdit: qđ cū semꝑ aut frequēter cō/seqr̄ dr̄ ꝑm eā bn̄ fortunatus: ⁊ de hac dicit phs p̊ ī/quisitionē amā ꝙ est sine rōe nā. in aīa.n. īest nā.i. nālr̄ quo īpetu fortunar̄ ad que vtiqꝫ bene hēmus ita ꝙ scđm h̄ bona fortuna de q̄ sermo est in hoc li/bro nihil aliud est: q̄ꝫ qđdā nāle p̄nm ex q̄ aliqs īcli/nar̄ ⁊ mouer̄ ad optidum bonū scđm ꝙ bonū ex opi/bus suis. Est tn̄ ītelligēdū ꝙ nāle p̄nm duplr̄ sumi pōt. vno mō pro illo qđ sufficiēter īclinat ⁊ īpellit ī motū: scđꝫ quē modū in igne est qđdā p̄ncipiū pro/priū ad motū sursum sufficiēter determinās ⁊ īcli/
Tex.cō.3. nās: ⁊ tale p̄nm ē nā ī vnaquaqꝫ re nāli quā phs. z. physi. definiēs dicit ꝙ nā est p̄nm motus ⁊ quietis in eo in q̄ est p̊ ⁊ ꝑ se ⁊ non scđm accn̄s: ⁊ sic iste mo/dus p̄ncipij bone fortune non conuenit ꝑꝑ multa: p̊m ē: q: cū tale p̄nm nō īpeditū īclinet ad motū pro/priū semꝑ bona fortuna ī bonū diriget nō impedi/ta: neqꝫ eēt ī hoīe libera electio: cū bona fortuna sit cū īpetu rōnē ꝓueniēte: vn̄ ⁊ vr̄ eiꝰ p̄nm amissa rōne magis valere amissa dico.i. obūbrata vel preuēta: vt pꝫ ex fine libelli. dr̄e aūt in hoīe nō eē liberā ele/ctionē falsum est: cū hō sit dn̄s sui actꝰ: sicut pꝫ ap/
Cap.3. te.6. ethicoꝝ. ⁊ hereticū etiā: sicut boetiꝰ deducit.5. de cōsolatione. ¶ Itē cū tale p̄nm sit cōe oībus eius/dē spēi: nā cōseqtur formam rei: sequeret̄ necio ꝙ oēs eq̄lr eēnt bene fortunati: qđ est ꝯ phm ⁊ ꝯ sen/sum. ¶ Itē tale p̄ncipiū nō posset dici fortuna: sed dr̄etur potiꝰ abte ⁊ ꝑ se cā: qđ sir est absurdum. Alio mō pōt sumi nāle p̄nm pro nāli īclinatione ad bom: ⁊ h̄ nō scđm cursuꝫ nāe in eadē spē: sed suꝑ ceteros eiusdē speciei: ⁊ talis inclinatio nō est nisi in pauci/oribus. neqꝫ sufficit ex se ad bonū assequēdū: sꝫ īdi/get aliquo motore extrinseco.s. motore p̊ ⁊ vlī: cuiꝰ īfluētia: lꝫ de se ad oēs eq̄lr se hēat in mouēdo ipso/rū animas ad bonū. tn̄ ꝑꝑ maiorē habilitatē prin/cipij de q̄ dictū est ī vno q̄ꝫ ī alio fortiꝰ mouer̄ vnꝰ hō īpetu īmisso q̄ꝫ aliꝰ: ⁊ tale p̄nm dicitur bona for/tuna: de q̄ dicit phs ꝙ est sine rōne nā: ⁊ scđꝫ hunc dđi moduꝫ soluir̄ ꝯdictio que in verbis eiꝰ est. cū eni p̊ negat bonā fortunā eē nām ītelligit de natu/ra p̊ mō. cū vō cōcludit ꝙ est nā: intelligit de nā seu nāli p̄nº zº mō. q̄ qdē nā nō est nisi q̄dā dispō nālis termini ꝯn̄s nām aīe rationalis: cū tale p̄nm amis/sa rōe magis valeat: vt dictū est priꝰ. cū ēt ī aīalibꝰ nō sit ponere gradus quātū ad subalia: saluata vni/tate speca: que est vnitas scđm formam subalē ꝑm
Tex.cō.iz. phm.5.mece. sed ꝯn̄s potius corporis cōpōnē ex cō/stellatione: qualis vr̄ eē dispō ī hoībꝰ asininis: ⁊ pa/rū rōne vtētibꝰ: que qdē dispō aliquo mō est obū/bratiua rōnis: ex cuiꝰ obūbratione fit ⁊ accidit ꝙ aīa īpetū suꝑioris agētis seqtur ꝑm ꝙ arꝫ. declarat in fine libelli de diuinatione de īprudētibꝰ ⁊ exta/ticis.i. in extasi positis. dans cām in eis ordina/tionis ⁊ veroꝝ somnioꝝ cū dicit ītelligētia nō est horū curis affecta: sꝫ tanq̄ꝫ deserta ⁊ vacua ab oībꝰ .s. curis tā speculabiliū q̄ꝫ agibiliū mota ꝑꝫ mouēs ducir̄ ad qđ mouēs īmediatū scđm ipm ē celum: ⁊ subdit ꝙ qđ extatici p̄uidēt.s. futura: cā est: qm̄ ꝓ/prij motus non infestant: sed longe proyciūtur ab

extraneis. g̊ maxime sentiūt. scđm hoc g̊ dispō illa de q̄ dictū est nō est agēs īpetū: sed ē potiꝰ dispō pas/siua recipiēs īpetū īmissum a p̄nº extrīseco: ꝙ qdē vt aliq dn̄t ī p̊mo volēdi actū de nō volēte facit vo/lētē: lꝫ h̄ dubiū reputem: vt in sequētibus appare/bit: ⁊ hoc p̄nm extrinsecū ꝑm arꝫ. plane deus est: qui solus ē melior ītellectu ⁊ rōne: vt patebit ī fine tra/ctatꝰ: ꝑꝑ qđ ēt: vt aliq dn̄t: effectꝰ bone fortune ma/gis debēt deo attribui q est p̄ncipalr̄ mouēs q̄ꝫ hoī bn̄ fortunato: lꝫ tales effectꝰ ad deū relati n̄ sint ca/suales neqꝫ fortuiti: sed preuisi potiꝰ ⁊ precogniti. ¶ Est tn̄ sciēdū ꝙ lꝫ duo q̄ dicta sūt cōcurrāt ad bo/nā fortunā.s. nālis dispō qua aliqs semꝑ aut freq̄n/ter mouer̄ ad eligēdū qđ sibi vtile est ⁊ bonū: ⁊ im/pulsus actualis a deo seu īpetus ab eo īmissus. non tn̄ ad ꝑfectū eē bone fortune sufficiūt: sed ꝑter illa reqrūtur adhuc alia duo.s. īpetus seu īpulsus ꝑce/ptio: ⁊ opis ad qđ est executio: ⁊ sic vlr̄ quatuor req/rūtur ad hoc ꝙ aliqs sit bn̄ fortunatus.s. nālis dis/positio: ex qua dr̄ aliqs abte bn̄ natꝰ. īpetus a deo ī/missio. īpetus īmissi perceptio: ⁊ īpetu ꝑcepto opis ad qđ est executio: ⁊ hoc vltimū vr̄ eē formale ī bo/na fortuna: nā p̊mis tribus habitis sine illo nunq̄ꝫ hētur bona fortuna: vt pꝫ aperte. Ex his aūt pōt sa/tis apparere veritas qōnis. cū.n. querir̄. vtrū scia de bona fortuna sit speculatiua ⁊ practica: lꝫ qdam ⁊ male dicāt ipsam eē speculatiuā: vt ꝓlixe suꝑius visū ē: dđm est ꝙ est practica: qđ sic demōstrari pt. scia que est đ opali scđm ꝙ talis ē practica ⁊ nō spe/culatiua: vt patuit ex p̊ preambulo: sꝫ scia de bona fortuna est huiꝯ: q: bona fortuna suū formale ꝯseq/tur ex opis executiōe: ad quā seqtur boni adeptio vt visū ē ex zº preambulo: vr̄ g̊ ꝙ scia de ipsa sit pra/ctica ⁊ nō speua: qđ ⁊ scđo sic der. scia cuius subm ē bonū hoīs scđꝫ ꝙ hō siue simplr̄ siue sub rōne alia spāli ē practica ⁊ non spena: ⁊ hoc ꝓbar̄ immete: q: talis scia ē moralis q̄ practica ē de bono hoīs ꝑꝫ ꝙ
hō cōsiderat: vt pꝫ ex p̊ ethicoꝝ: ⁊ ex. z. aliq̄lr: ⁊ ite/ Cap.z.
rū bonū ꝑm ꝙ hō ē eiꝰ opō: vt dr̄ p̊ iaꝫ dicto: ⁊ opō/ Cap.3.⁊ p̊.
nis cognitio practica ē tn̄ ex fine cū expientia quā
reqrit ꝑꝑ cuiꝰ defectū dic̄ phs ī ꝓlogo ethicoꝝ iu/ Cap.3.
uenes nō esse moralis scie ꝓpriū auditorē: q: īex/ꝑtus est: ⁊ ex his: sed scia h̄ ꝓ obō hꝫ bonū hoīs ꝑm ꝙ hō sub rōne alia spāli: vt mō supponir̄: ⁊ ꝓbatur ex sequēti qōne. ipsa g̊ ē practica ⁊ nō speculatiua. Tertio demōstrar̄ idē sic. scia subalternata seu an/nexa practice practica ē: qđ pꝫ: q: subalternata seqr̄ legē subalternātis in h̄ saltē ꝙ ipsa dignior esse nō pt. eēt aūt dignior subalterra sua subalternāte: si h̄ speua eēt: ⁊ illa practica cū speue scie simplr̄ sint pra/cticis digniores: vt pꝫ ꝓhemio mece. h̄ aūt scia est annexa seu habita vel subalternata moli q̄ practica ē: dn̄te phō ī tractatꝰ p̄nº. habitū aūt erit vtiqꝫ his qm̄ de felite ē sermo đ bona fortuna dr̄e. restat g̊ ꝙ scia de boa fortuna ē practica.

Cum vero ar in ꝯriū. p̊ dđm ꝙ nō oīs scia ē spena simr: ⁊ cum subditur ex 6. ꝙ oīs ītellectiui finis est v̄itas soluir̄ ibidē ī tex/tu: ꝙ v̄itas abte est finis inteꝰ speli: v̄itas vere con/fesse se hn̄s appedi recto ē finis practici: ⁊ h̄ ē v̄itas ordinata ad opus. Vl̄ dici pōt ꝙ ī oī scia ē spelo: q: sunt quedā scie q̄ id speculationis qđ hn̄t ordināt ī praxiꝫ: ⁊ tales dđe sunt practice ⁊ nō spere: sicut de/clarat ꝯtor expsse ī p̄nº zi mece. ⁊ suꝑius dictū fuit. ¶ Ad scđm vero dđm ꝙ scientia de bona fortuna

ſʒ illud fortunati qđ ī ipſa bona fortuna eſt. repoꝛ
ſub naturali ſcīa. ſicut ⁊ ſcīa de fortuna: ſm vero il-
lud. boni ⁊ cōmodi qđ ī ipā eſt ſeu ex ipſa eſt ſeu ex
ipſa hō cōſeqtur reponiť ſub morali tanq̄ʒ felicita-
ti deſeruiēs. Uel ſcđʒ dicta dici pōt ꝙ de bona for-
tuna q̄ eſt ſine īpetu tanq̄ʒ cā oino p accñs agit ſcīa
nālis in. z. phyſi. de bona fortuna vero q̄ eſt cū ipe-
tu: vtplurimū dirigēte: ⁊ ē quodāmodo p ſe cā: tra
ctať ī hoc libello q annectiť ſcđo magnoꝝ morali-
um: vel libro ethicoꝝ ⁊c̄. Arr ꝙ ipſa eſt neceſſaria.
dđm ſcđm dicta ꝙ nō eſt nā q̄ diffiniť in ſcđo phy-
ſicoꝝ: ſʒ quedā nālis diſpō ad aſſequēdū bonuʒ ex
opibus: ⁊ de tali nā cōſiderat potius moralis q̄ʒ na
turalis: lʒ de ipſa moralis nō agat: ſicut de p ſe īten
to: vt viſū ē. ¶ Cū vero 3o arr ꝙ ſcīa de bona fortu
na nō eſt vt boni fiamus: dđm ꝙ imo aliqualr: ſm
ſcʒ ꝙ bona fortūa ordinať ad felicitatē: p quā qs re
poniť in optimo ſui eē: lʒ nō ordineť tanq̄ʒ ad neceſ
ſario reqſitū: cū ſine ipſa poſſit hēri felicitas: ſicut ⁊
ipſa pōt nō tātū bonis: ſʒ ēt malis accideř: vt arm tā
gebat. ¶ Ad vltimuʒ dđm ꝙ lʒ h̄ ſcīa ſit aliq̄lr de
deo: nō eſt tñ vt eſt qđdā obm ſpeculabile: ſed poti
us vt eſt dirigēs hoīes ī ſuis opibus p impetus q̊s
īmittit. Uel dici pōt modificādo maiorē rōnis ꝙ ī
ſcīa alicuiꝰ neceſſaria eſt cauſe cognitio ſi illud ſit
p ſe intētū in ſcīa. ſi vero nō ſit p ſe intētū: ſed potiꝰ
faciēs ad notitiā p ſe intēti: nō oʒ in ſcīa de illo agē
te tradi cognitionē ſue cāe. vel pōt interimi minoꝛ
dđo ꝙ deus nō eſt p̄nm ſaltē īmediatū bone fortūe
ſʒ ꝙ vř velle phs: qcqd tñ đ h̄ ſit īferiꝰ latiꝰ appebit

Qō. III.

Ueritur ꝯſequenter: vtrū bona fortuna ſit in hoc libel-
lo ſubm. arr ꝙ ſic. illud ē ſubʒ ī ſcīa hꝰ li-
bri a quo ſcīa talis denoīatur: ſed h̄ ſcīa
denoīatur a bona fortuna. g̊ ⁊c̄. ma. de-
mōſtrať: qꝛ đnoīatio fit a digniori: vt pʒ p̊ phyſi. di
Tex. cō. p̊mi. gnitas v̊o ſcie ex ſubo eſt: vt apparet p̊ de aīa. g̊ ⁊ ex
eodē denoīatur. mi. pʒ. dř. n. liber h̄ liber đ boa for-
tuna. ¶ Itē illud eſt ſubm ī hac ſcīa: cuius diffini-
tio ſeu rei ꝙ qd ē ī ipſa ingriť: ⁊ hoc ſatis pʒ ex prio
Tex. cō. z. prioꝝ. de ſubo. n. p̊ſupponiť: qꝛ eſt: ⁊ qd noīs. rō v̊o
rei qd ingriť: ſed diffō bone fortune h̄ ingriť ⁊ aſſi-
gnať: vt pʒ ex tractatꝰ p̊no. vbi phs eā đfinit ꝙ ē ſi-
ne rōne nā. vř g̊ ꝙ bona fortuna ſic h̄ ſubʒ. ¶ Iteʒ
ſubm ī ſcīa eſt illud a q̄ diſtinctionē ſortiť: ⁊ h̄ ꝓba-
tur: qꝛ ab eodē ē entitas ſcie ⁊ diſtinctio: entitas āt
Com. 51. ſcie a ſubo eſt: qꝛ ſcīa nřa car a rebꝰ ſm ꝯrem. iz. mecc
Tex. cō. 38. g̊ ⁊ diſtinctio: pp ꝙ phs. 3. de aīa dicit. ſecātur ſcien
tie queādmodū ⁊ res: de qbus ſūt: ſʒ h̄ ſcīa diſtictio
nem hʒ ex bona fortuna h̄ intēta cū ipſa ſit mora-
lis ⁊ practica. ⁊ per ꝯñs a ſpeculatiuis diſtincta. ite
rū ipſa ab alyꝭ phīe ptibus ex hoc diſtinguiť ī q̄ꝝ
nulla de bona fortuna agiť: vt pʒ īſpicieti monoſti-
cā ſeu ethicā politicā ⁊ yco cam. ¶ Itē illđ cuiꝰ ꝯſide
ratio p̊ ſe offert ī ſcīa alia ē ſubm ī ea: ſʒ cōſideratio
bone fortune p̊ ſe offert ī hoc lib. g̊ ⁊c̄. maioꝛ ꝓbať:
qꝛ de rōne ſubi ē ꝙ ſit p̊ notū ⁊ cōſideratū ī ſcīa: cū
ſub eiꝰ rōne alia cōſideraťī ia: ſicut pʒ ex ꝓportio-
nali ſilitudine obi ad potētiā. minoꝛ pʒ ex tractatꝰ
p̊no. vbi ſtatī dř. habitū eſt de bona fortuna dicere.

Ad oppoſitum arr ſic. ſubʒ in ſcīa eſt id
cuius eſſe ſupponiť ⁊ nō
ingriť ī illa: ſed eē bone fortune ingriť hic. q̄riť. n.
vtrū ipſa ſit aliqd. ſ. nā vel ītellectus. beni-
uolēti. g̊ ⁊c̄. maioꝛ ꝓbať auctoritate auic̄. p̊ tracta-
ctu mecc. p̊ caplo. ſic dicentis. ſubʒ oīs ſcie eſt res q̄
cōcediť eē ī ipſa ſcīa. nō ingrit niſi diſpōnes illius
ſubi. per h̄. n. probat ꝙ deus nō ſit īmetum ſubʒ. mi-
noꝛ pʒ ex lřa tractatus.

Primo in hac qōne videndū eſt que ſunt de
rōne ſubi ī ſcīa aliq̄. his. n. viſis pote-
rit far concludi ꝓpoſitū: ſunt aūt de rōne ſubi q̄ʒtū
ad p̄ñs ſpectat 3a. p̊m eſt ꝙ ipm ſit ens veꝝ p̄dica-
mētale pfectū. zm ꝙ ſit p̊ notum. 3m v̊o ꝙ ſit p ſe
intētū. ¶ Primū der: qꝛ nihil mouet niſi ſcđm ꝙ ē
actu tale quale alteꝝ eſt in poa: vt pʒ. 9. mecc. t. c. iz. ⁊
zo. vbi dř ꝙ nihil vadit de poa in actū niſi p aliqd
exñs in actu: ſed omne tale eſt ens verū ⁊ p̄dicamē
tale: cū ſm actum ſit aliqd ens: ⁊ in p̄dicamēto: ſed
ſubm ē p ſe motiuū potētie ad acqſitioneʒ habitus
ſciētifici: vñ ⁊ ab ariſto. diciť mouēs nō motū. 3. de
aīa. t. c. 54. ⁊. iz. mecc. t. c. 36. g̊ ⁊c̄. Confirmať: qꝛ ni-
hil cognoſciť niſi ſcđm ꝙ in actu: vt pʒ eodem. 9.
mecc. t. c. zo. qꝛ vnūqđq; cognoſciť p foram ſʒ quā ē
in actu que qdē forma cuʒ ſit p̊nm vřitatis: vt dicit
cōmētatoꝛ. cō. 9z. p̊mi celi ⁊ mū. ē ⁊ ītellectiōis cā:
ſed ſubm eſt notū ī ſcīa: vt iā patebit. de rōne g̊ ſub-
iecti eſt ꝙ ipſum ſit ens verū ⁊ in actu. Qꝛ ſubʒ ſcīē
tie realis ſit ens veꝝ. probať 3o. qꝛ principiū effecti
uum p ſe alicuiꝰ realis actus eſt veꝝ ens reale: ⁊ p
ꝯñs p̄dicamētale: qꝛ ſemp cā inq̄ʒtū talis eſt potioꝛ
effectu: ⁊ ad eiꝰ eē ſeqtur aliud: vt effectus ſm boe-
tiū: ſed ſubʒ eſt cā p̊ma ⁊ effectus actus ſciēdi: qđ ē
verū ens ⁊ reale ſaltē ſm tenētes accitem obi reſpe-
ctu potētie. g̊ ⁊c̄. ⁊ tenet rō in v̊tute ſcđm illos ēt q
dñt obm ſolū eſſe terminatiuū: nā terminus actus
realis ⁊ rōnis ē aliqd reale. ſilr ēt poſſet ex hoc ha-
beri alia rō: nā ſcīa p ſe referť ad ſubm ſcilc ī p̄dica-
mētis. ⁊. 5. mecc.

Nō ē de rōe ſbi ꝙ ſit ens p̄dica-
mētale. pʒ. n. in-
ſtātia de ſbo me
taphyſice ⁊ theo
logie. pʒ inſtātia
ēt đ ſubo logice.
ſʒ de rōne ſubi ē
ꝙ ſit ens ꝓut li
ens. diſtinguiť ꝯ
nihil. illud autē
veriſſime dř eſſe
nihil. ⁊ ſolū illđ
qđ icludit ꝯdicti
onē. tale. n. nō ē
vnū p ſe itelligi-
bile. cōtradictio-
riū. n. cū cōtradi
ctioꝛio nō cōſtiu
it vnū p ſe conce
ptū. neqʒ ſic̄ obʒ
cū obo. neqʒ ſic̄
modus cū oboꝛ
ſicut bene dicit
ſcotus. ī qōne. 3.
quolibetoꝛum.

¶ Scđm. ſ. ꝙ ſubm ſit p̊ notū đcla Tex. com. zo.
rať ex cōſilī habitudine ſcie ad ſubm ⁊ potētie ad
obm. cōſtat aūt ꝙ de rōne obi alicuius potētie ē ꝙ
ſit p̊ notū. cuius ꝓbatio eſt: qꝛ ſub rōne p̊mi obi oīa
poa offerūť. pp quod dicit phs. z. de aīa. ꝙ oba ſūt Tex. com. 33.
prioꝛa actibꝰ: ⁊ actus potētyꝭ ſcđm rōnē. ī. cognitio
nē. g̊ de rōne ſubi eſt ꝙ ſit p̊ ī ſcīa notū. Qđ ēt pʒ. z.
qꝛ cognitio ſubi vel ipm ſubm pfecte cognitū eſt fi
nis ī ſcīa. hoc. n. eſt bonū ꝙ oēs ſcie appetūt: ⁊ cuius
gřa q̄rūt oīa: ſed finis ē p̊mus in ītētione ⁊ in cogni
tiōe aliq̄lr: ſic̄ pʒ p Algazelem p̊ tractatu ſue mecc:
⁊ p aꝝ. iz. mecc. de motu intelligētie. pʒ g̊ zm. ſcilʒ
ꝙ de rōne ſubi ſit eē p̊ notū. ¶ Tertiū v̊o. ſ. ꝙ ſit
p ſe ītētū. ꝓbať ex p̊mis duobus. ex p̊. n. qꝛ oē verū
ens ⁊ pfectū eſt p ſe a nā intentuʒ: ſiue ſit ſuba: ſiue
accñs. ꝙ. n. ſuba ⁊ accñs p ſe intendantur. pʒ ex ge-
neratione que eſt opus nature: ⁊ in naturam via: ſi
cut dř. z. phyſi. cū generatio ſit tam ſubarum q̄ʒ ac- Tex. com. 14
cidētiuʒ: lʒ generatio ſubaruʒ ſit generatio ſimplr.
gnō vero accidētium ſit generatio ſcđm qd: vt pʒ p̊ Tex. cō. 6z.
phyſi. ſed cōſtat ex p̊ p̊miſſo ſubm eſſe verū ens p-
fectū: ergo ſubm eſt per ſe intentū. ¶ Ex ſcđo nota
bili idē ꝯcludiť: qꝛ qđ eſt prio notū eſt primo intē-
tū: ⁊ p̊ intentū eſt per ſe intētū: ſed ſubm eſt p̊ notū:
vt pʒ ex ſcđo p̊miſſo. g̊ ipſuʒ eſt per ſe intentū. ma.
eſt euidens. minoꝛ der: qꝛ finis qui eſt primo inten
tus eſt p ſe intentus: qꝛ non poteſt ſicut agens ab-
ſolui ab intentiōe finis: vt patet ſecundo metaphy
ſice. vbi dicitur. nullus conabiť aliquid facere ad Tex. cō. 8.
terminuʒ nō futuruʒ venire. ¶ Ex p̊ aūt hoꝝ q̄ de
ſcđo dicuntur. pʒ ꝙ negationes priuationes: ⁊ que-

cuncꝫ figmenta non poſſunt in aliqua ſcia ſubiectũ
Tex.cõ.z. eẽ cũ nõ ſint vᷓ entia:ſꝫ ſolũ entia aĩe:vt pꝫ.4.mecc
vñ ꝛ p ſe cognitionẽ nõ hñt:ſꝫ p habitus cognoſcũ
Tex.com.3. tur:vt dr̃.9.eiuſdẽ. ¶ Ex ſcdo vero cõcludit̃ ꝙ nul
lius pme ſcie ſubm eſt accñs:cũ accñs nõ ſit ſimpl'r
pm inteᵒ obm.cuius probatio ſaltim eſt:qꝛ ſicut pa/
Tex.cõ.26. tet.3.de aĩa ꝙd eſt ẽ itellectus.obm ꝙ quid ẽ vo
Tex.cõ.17. nõ eſt p accidentis:ſed ſube:vt pꝫ ex.7.mecc.ꝛ ideo
Tex.cõ.z. meca que ẜm ar.6.eiuſdẽ eſt ſcia prima:vocat̃ plu
ries ab eodẽ ſcia de ſuba. ¶ Ex 3ᵒ.noli cõcludit̃ ꝙ
nullũ ens p accñs ſeu caſuale ꝛ fortuitũ ẽ ſubꝫ i ſcia
alia:cum nullũ hoꝝ ſit p ſe in ſcia intẽtũ.pp qͦ ari.
Tex.cõ.6. 6.mecc.de tali enim loquẽs.dicit de eo.ẜm ꝙ accñs
eſt dõm ꝙ nulla eſt circa illud ſpeculatio. ſignũ au
tem. nulla.n.ſcia neqꝫ actiua neqꝫ factiua ſtudioſa
eſt de eo neqꝫ theoca. Poſſũt aũt ex his tribus que
ſubo cõuenire ,pbata ſunt 3a correlaria cõcludi.ex
p.n.cõcluditur ꝙ ex q̃ ſubm dꝫ eſſe verũ ens ꝛ pfe
ctũ:vt ſufficir intellectũ ad gnõnẽ habitus ſciẽtifi
ci promoueat. ꝙ entitas ſcie eſt ex entitate ſubi ꝫ
Com.5i. illud cõmẽtatoris.iz.mecc.ꝙ ſcia nr̃a cauſatur a re
bus:ꝛ qꝛ ab eodẽ aliq̃d hꝫ eſſe ꝛ cetera que ꝯſequũ
T.c.zz.ꝛ.z4 tur ad illud ẜm cõmẽtatorẽ.4. ce. ꝛ mũ. ſicut enti
tas ſcie depẽdet ex entitate ſbi: ſic ꝛ dignitas ex di
Tex.cõ.pmi. gnitate ẜm illud pmi de aĩa aliqualr p ſumptũ.bo/
norũ honorabiliũ notiam opires.magis aũt alteram
Tex.cõ.38. altera ꝛc.ſic diſtinctio ex diſtinctione hꝫ illud.3i.d
aĩa.ſecantur.i.diuidũt̃ ꝛ diſtinguũt̃ ſcie quẽadmo
dũ ꝛ res de q̃bus ſũt:ſic ꝛ vnitas ex vnitate ſcdꝫ il
lud pmi poſterioꝝ.vna eſt ſcia vnius generis ſubi
Tex.cõ.43. ,ppꝛietates ꝛ paſſiones cõſiderãtis. ¶ Ex ſcdo aũt
cõcluditur ꝙ ex quo ſubm ꝛ p motũ ꝙ ipſum ſit rõ
cognoſcẽdi oĩa que in ſcia ꝯſiderantur.pm.n.eſt cã
Tex.cõ.6. poſte.z.ꝛ.4.mecc.ꝛ qꝛ de rõe mẽſure ſeu metri eſt
ꝙ ſit rõ cognoſcẽdi: ,pprie ſubo ꝯit habere rõnẽ mẽ
ſure in ſcia tanq̃ p pncipio cognoſcendi:lꝫ ipſa ſcia
Tex.cõ.zo. ipꝛope quoquo modo in.5. mecc.metrũ rerũ dicat̃.
ipſa.n.non eſt metrũ tanq̃ cognoſcẽdi pncipiũ:ſed
tanq̃ habitus:quo quis prompte ꝛ delectabilr ad
cognoſcẽdũ ſe hꝫ:vñ ꝛ ibidẽ de ſenſu ꝛ ſcia dicit̃ ꝙ
mẽſuratur magis i rei veritate q̃ mẽſurẽt:ꝙ com/
mẽtatoꝛ exponẽs dicit.digniᵒ eſt:vt entia mẽſurẽt
ſciam ꝛ ſenſum:q̃ vt ſcia ꝛ ſenſus mẽſurẽt entia:nõ
enĩ eſt menſura.ſ.ſcia ꝛ ſenſus:niſi.ſ.entia ſequãtur
illud qͦ in aĩa:vt dicit afranigoꝛas: cũ autẽ illud
qͦ eſt in aĩa:ſeqtur entia: neceſſe eſt:vt entia mẽſu
rẽt aĩam:ꝛ qꝛ rõ mẽſure ꝛ certifinis ꝯit ſubo: id dr̃ p
Tex.cõ.ii. de aĩa ꝙ q̃cq̃d eſt ipſius eſt principium oĩs demra
tionis p quã quis certitudinẽ accipit. ¶ Ex tertio
notabili cõcludit̃ ꝙ cũ ſubm ſit per ſe intentum i
ſcia:ꝛ p ꝯñs finis rõnẽ hñs:ex ipſo hꝫ ſcia accipere
modũ,pcedẽdi vel per certitudinẽ vel ſuperficialr
ꝛ figuralr.ſermones.n. ſcdm ſubam mam expectan
Cap.z. di ſunt:vnde p ethicoꝝ dr̃ ꝙ diſciplinati hoĩs eſt i
tm̃ certitudinẽ ingrere ẜm vnũqͦqꝫ genus inquã/
tũ nã rei recipit:ex hoc.n.hꝫ ſcia tot ꝛ nõ plura ad
cõſiderãdũ ,cõſumom quot ad ſubi cognitionem ꝛ
declaratiõnẽ ſufficiũt.tñ ſemp ex rõne p ſe intẽti ꝛ fi/
nis ſuba ſit rõ eoꝝ que pp id intendũtur:vt pꝫ ex fi/
Tex.cõ.8i. ne.zi.phyſicoꝝ:vñ ꝛ in ſcia ſumme obſeruandũ eſt
Cap. ẜm ar.p ethicoruꝫ neqꝫ ex operibus plura fiant.i.
nõ p ſe itẽta his que p ſe intẽdũtur. ¶ His ergo vi/
ſis cũ q̃rit̃.vtrũ bona forna ſit hic ſubm dõꝫ ꝙ non.
lꝫ h̃ ꝯriũ cõiter aſſerat̃ ꝛ demonſtrat̃ lꝫr ſic.p illud
nõ eſt h̃ ſubm cui repugnat rõ p ſe intẽti. hoc pꝫ ex
3a cõditione ſubi:ſed bone fortune repugnat ratio
p ſe intẽti ex ſua rõne formali:vt hñ in quadã pce/
dẽtiũ q̃õnũ oſtenſum eſt: ipſa g̃ neqꝫ hic neqꝫ alibi
eſt hic ſubm. Or ẽt.z.demõſtratur.illud nõ ẽ ſubm
in ſcia:cuius cognitio nõ eſt in ea p intẽta: ſed alte/
rius potius cognitioni annexa. hoc pꝫ ex ſcda ſubi
cõditione:ſed cognitio bone fortune nõ pnr hic in/
tẽdit̃:ſed alteriᵒ potius cognitioni annectit̃. g̃ ꝛc.
,pbat̃ aſſumpta ex textu phi i tractatus pnᵒ dñtis.
habitũ itaqꝫ erit his.i.ꝯñr ſe hñs: qm̃ de felicitate
eſt ſermo iñ pnr nõ ſolum in tota morali ſcia:ſꝫ eti
am i hoc tractatu ꝙ eſt eius quedã ps ſaltẽ de feli/
citate ſcdm tñ rõnẽ ꝯctã:vt iaꝫ videbit̃ de bona for
tuna dicere:ꝛ ſic p h̃ verba ſalua expoſitoris gratia
nõ tñ hẽtur ꝙ pars phie moralis i qua de boa for
tuna agit̃ ſit alys ptibus eius annexa:ſed ꝙ in ea/
dẽ pte ipſius:ſicut i hoc lib.cognitio bone fortune
ſit annexa cognitioni de felicitate in eodẽ:lꝫ etiam
mẽs expoſitoris aliqualiter verificari poſſit. Quid
g̃ erit hic ſubm: dõm ꝙ ſicut ſupra aliqualr in pᵒ
tactũ fuit ſubm in hoc libro eſt bonum hominis
ſcdm ꝙ augmentale: ꝛ ſcdm ꝙ diminuibile eſt ex
augto vel decremẽto bonoꝝ fortune.qͦ,pbat̃ ſic:ſi
cut ſe hꝫ pars ad totũ.i.pars ſcie ad totaꝫ ſciam.ita
ſubm ptis ad ſubm totius:ſed pars quodã modo ẽ
eadẽ toti:ꝛ quodã mõ nõ:vt pꝫ p phyſi.g̃ ꝛ ſubiectũ Tex.cõ.i7.
ſubo:cũ g̃ tractatus iſte ſit ps quedã moralis ſcie:
vt viſum eſt i pcedẽti q̃õne:ſubm eius erit quodaꝫ
mõ idẽ ſubo illiᵒ:ꝛ quodã mõ ab ipſo diuerſuꝫ: ſed
ſubm totiᵒ moralis phie eſt bonũ hoĩs ſcdm ꝙ hõ:
vt ſatis põt hẽri ex p ethicoꝝ.vbi phs dicit ſe plu/ Cap.z.
ries itendere humanũ bonũ.g̃ huiᵒ libri ſubm erit
id idẽ:ſub alia tñ ꝯcta rõne diuerſum:ſed ſub nulla
alia:niſi ſub dicta. eſt g̃ verum ꝙ bonũ hoĩs ſcdm
ꝙ hõ: vt auglc eſt vel immutabile ex augmẽto vel
dcremẽto bonorũ fortune eſt h̃ ſubm. ¶ Eſt tamẽ
pp hᵒ rõnis quorũdã prius dicroꝝ euiam aduertẽ/
dũ ꝙ lꝫ h̃ liber ſit ps moralis ſcie.nõ tñ ẽ ciᵒ ps pn
cipalis:ſed potius ſub vna pncipaliũ cõtẽta.ſ.ſub
ethica q̃tũ ad pm librũ in q̃ cõſiderat̃ de bono vni
us hoĩs q̃tũ ad id qͦ eſt ſibi eẽntiale.hͦ de bono
vniᵒ hoĩs q̃tũ ad id qͦ eſt ſibi extrĩſecũ:ex cuiᵒ de/
fectu vel incremento quodãmodo minorat̃ ꝛ au/
get̃:lꝫ illͦ d ſe ſit optim.pp qͦ p ethicoꝝ.dr̃ d felici Cap.8.
tate apliᵒ oĩuꝫ expelem nõ cõnumeratã:cõnu/
merata vͦ minimo bonoꝝ. maniſem ꝙ eligibilioꝛ:
vñ ꝛ in eodẽ p.vbi agit̃ ſpãlr de felicitate politica
cui maxime bona fortune deſeruiũt: vt pꝫ.io.eiuſ/ Cap.io.
dẽ tractatu ex intennc vſqꝫ ad quod eufortũia vel i
fortuniã inclinationẽ vite nata ſũt facere:vt faciãt
.ſ.de felice infelicẽ vel eͦ.ſicut pꝫ apte inſpila cam
illud.multe aũt trãſmutationes ꝛc. Hoc idem.ſ.ꝙ
bonũ hoĩs ſub rõne que dicta eſt:ſit hic ſubꝫ ſic de/
clarat̃.ſcia moralis ẜm oẽm ſui ptẽ eſt de hoĩs opa
tione vel ſcdm ſe vel ſub alia rõe ꝯcta: qͦ pꝫ:qꝛ ipa
nõ eſt cõteplationis gratia:ſed vt boni fiamus ex
vtutis opibus:ſicut pꝫ.z.ethicoꝝ.ꝛ in ,plogo vbi dr̃ Cap.z.
ꝙ finis eius nõ eſt cognitio:ſꝫ actus. ſmones autẽ Cap.3.
de his ſũt:ꝛ ex his.ſ.actibus ꝛ opõnibus: ſed hoĩs
opͦ eſt eius bonum: dñte ar.p ethicoꝝ. oĩuꝫ oĩno Cap.i9.
quoꝝ eſt opus aliqͦd:ꝛ actus in actu ſeu ope vr̃ bo/
nũ eẽ:ꝛ hñ vr̃ vtiqꝫ hoĩ ſi qͦ ẽ aliqͦd opus ipſi:cuꝫ g̃
hoĩs opͦ q̃ eſt eius bonũ ſit h̃ ſubm.ſcdꝫ tñ rõnem
ꝯctã q̃ dicta eſt:ꝛ tanq̃ i alia moralis ſcie pte:neceſ
ſariũ vr̃ dr̃e ꝙ bonuꝫ hoĩs ẜm ꝙ hõ ſub eadẽ rõne

ſit h ſubm. ⁋ Neq3 obſtat q̄ arr primo q̄ hec ſcie
tia denoīatur a bona fortuna. denoīatio.n. ſcie fit
qñq3 ab effite:qñq3 vero ab aliquo qđ illi ſcie eſt pe
culiare:q̄tūcūq3 nō ſit in ea ītētū p̊:ſic p3 in ꝓpoſi
to mare. ⁋ Cū vō dr̄ ſcđo q̄ qđ quid noīs ſupponit̄
ꝛ q̄ qd rei ingritur: nedum.cū.n.ſb3:vt patuit: ex p̊a
eius propetate ſignificet rē verā pnlem h3 idem qd
nominis ꝛ qd rei:in ſignib9.n.rem veram:vt credo
idez ē vtrūq3 illorū.rō eniz quam nā ſignificat dif
Tex.cō.28. finitio fit:vt p3 ex fine.4i.mecc.vel poteſt alr dici
cōcedēdo maiorē q̄ diffinitio bone fortune inqui
ritur h nō tanq̄3 diffinitio ei9: cuius cognitio facit
ad cognitionē ꝑ ſe ſubi:vt viſum eſt. ⁋ Cū vero di
citur q̄ hec ſcia diſtinguit̄ ab alyſ ex h q̄ eſt de bo
na fortuna:negat̄: imo diſtinguit̄ ꝑ h q̄ eſt de bo
no hoīs ſub rōne freter iam dicta. ⁋ Ad quartū ve
ro dōm negando minorē.ꝯſideratio bone fortune
non p̊ ſe offert ſaltē:vt ſuppoſita:l3 vt inquiſita ſic
qualis non eſt ſubi cognitio ſ3 cōmētatorē ꝛ auic.
q volūt ſubm ſupponi debere in ſcia ꝛ non probari
ſeu inquiri. Qō. IIII.

Conſequēter ꝛ 4° querit̄.vtꝝ bona fortuna ſit
aliqd.arr p̊ q̄ nō:q2 ſi bona fortuna eſt
aliqd:ergo ꝛ fortuna:ſ3 fortuna nihil ē.
g̊ nec bona fortuna:ꝯña nota eſt per lo
cū a toto in modo ad ſuā partē deſtruue quantū ad
vnū eius ꝓceſſum: ꝛ a ꝑte imo ad ſuū totum ꝯcue
quantū ad alium:falſitas ꝯñtis ꝓbatur: q2 ſi fortu
na eſſet aliqd eſſet cā per accñs.eſt.n.cā ſcđm acci
dēs in his que ſcđ3 propoſitū eoꝝ ꝑꝑ h ſunt.2.phy
Tex.cō.52. ſicoꝝ.ſed cā per accñs nihil eſt dñte platone in.2.
tymey.q̄ nihil eſt:cuius ortum cā legitima nō pre
ceſſit:que eſt cā ꝑ ſe ꝛ neceſſaria:vt vr̄.g̊ ꝛc̄. ⁋ Itē
ſi eſſet aliqd:vel eēt nā:vel intellectus:vel beniuo
lētia diuina:ꝛ hoc p3 ſatis ex ſufficiēti diuiſione: ſ3
nō eſt natura:q2 natura eſt cā:vt in plurib9:ꝛ ſilr fa
Tex.cō.48. ctiua: vt p3 ex.2.phyſi.bona fortuna vero eſt cau
ſa inordinate:ꝛ vt accidit in paucioribus:neq3 ē in
tellectus ꝛ rō:ꝑꝑ duo:tū q2 intellectus nō min9 or
dinatus eſt in cauſando q̄3 nā:cu3 ſemꝑ ad optima
Cap.8. deprecet̄ rō.vt p3 p̊ ethicoꝝ.tū q2 vbi eſt plurimū
de ītellectu minimū de fortuna:ꝛ eꝯ ſ3 phm: neq3
ē 3° beniuolētia dei:q2 bona fortuna prauis ꝛ mē
tecaptis vtplurimū euenit. deū aūt nō eſt veriſile
prauorū cura3 habere. videt̄ g̊ q̄ bona fortuna ni
hil ſit. ⁋ Itē ſi eſt aliqd eſt īpetus factus in aīa a
deo mote naturā totā:ſed talis ipetus eſt impoſſibi
lis a deo in aīa fieri:g̊ ꝛc̄.ꝯña patet ꝑ phm dātem
preaſſignatā diffōnem bone fortune.bene fortuna
tus eſt hñs ſine rōne īpetū ad bona:ꝛ h adipiſcēs.
in aīa.n.ineſt nā q̊ īpetu ferimur ſine rōne ad que
vtiq3 bene hēmus:ꝯñs ꝓbat̄:q2 ille impetus aīe ī
miſſus de nouo vel eſſ3 a deo mediate vel īmete. ī
mete nō.deus enim nullius noui cā eſt īmete.alr in
ipſo eſſet innouatio:qđ abſurdū eſt:ꝛ ſcđ3 veritatē
A.t.c.p̊i vſq3 ad tex.cō.15. ꝛ ſm ph3.2.phyſi.neq3 īmete:q2 tūc īmitteret̄ mete
celi influentia.maxime ſm aꝝ.ꝛ eius cōmentato
rem.8.phyſi.dicētē.primū antiquū qđ eſt deus ni
Com.31. hil đ nouo agere niſi mete ſcđo antiquo:qđ eſt celū:
ſ3 h ē ipole:q2 nullū corporeū agit īmete ī īcorporeū
neq3 incorporeum agit īmete in corporeū:dicēte cō
mētatore.7.mecc.ꝯ auicē.q̄ īpoſſibile eſt agēs īcor
poreū tranſmutare mā3 niſi mete corece qđ ē pnm
alterans:l3 etiā primi dicti ratio reddi poſſit: ex h
q̄ ſemꝑ agens preſtantius eſt paſſo:vt p3 3° de aīa. Tex.cō.19.
incorporeum vero preſtātius ꝛ nobilius eſt corpo
reo:ꝛ ſic vr̄ q̄ a deo nō poſſit de nouo impetus ani
me aliqs īmitti:ꝛ per hoc q̄ bona fortuna nihil ſit.
⁋ Item ſi bona fortuna eſt aliqd h erit vel conti
nua vel diſcōti9:cum tm̄ ſint iſte due ſpēs bone for
tune:ſm phm in fine libelli:ſed nulla illarū eſt ali
quid.ergo bona fortuna:vt videtur ſimpliciter ni
hil eſt.maior patet ex ſufficienti inductione:ꝛ ex h
ſimilr: quia nihil eſt in genere quin ſit in aliq̄ eius
ſpecie:vt patet 2° ꝛ 4° Topi.aſſumpta probat̄.con
tinua enim nō eſt: cu3 eſſe cōtinui repugnet fortui
to:qđ eſt raro ꝛ in paucioribus ſm Ariſto.in mul
tis locis. Item diſcontinua non eſt: quia diſconti
nuum repugnat rationi bone fortune:de cuius rō
ne eſt q̄ pluries per eam quis bonu3 aſſequatur in
ſuis operationibus: dicēte phō modicum vltra li
belli mem de bene forris:tales autem bene forti qui
cunq3 ſine ratione diriguntur:vt in pluribus. Tex.cō.52.
⁋ Oppoſitum patet per Ariſto.2.phir. ſimiliter 2°
magnorum molium:ꝛ primo ethir.

Hic primo declarādum eſt q̄ forna ꝛ caſus
ſunt ſm aliquē modu3.2° q̄ bo
na fortuna eſt aliqd. ꝛ 3° q̄ tam fortuna quā bona
fortuna ſtant cum dei ꝓuidētia. ⁋ Circa primum
ſciēdum q̄ ſm opinionē quorūdam fortuna nihil
eſt:q2 fortuna dicit cām ꝑ accñs:nulla vero eſt cā ꝑ
accñs cū cuiuſlibet effectus ſit cā neceſſaria ꝛ ꝑ ſe:
ſm auctoritate3 Platonis in arguēdo adductam.
Quidam nōītis ſatis propinque dñtl: opinati ſunt
fortunā eſſe aliqd ſolum ſm ñ ponētes non eē cau
ſam a nā niſi ꝑ ſe.illā vero de numero cāru3 ꝑ ſe di
ci ꝛ vocari fortunā:que hoī īmata eſt ꝛ occulta:ꝛ he
due opiniones de fortuna tāgunt̄ expſſe a phō 2° Tex.cō.40.
phir dñte de p̊ma ſic:qdam.n. ꝛ ſi ſint fortuna ꝛ ca
ſus an nō:dubitant:nihil.n.fieri dñt a fortuna: ſed
oīu3 eē aliquā cā3 determinatā.i.ꝑ ſe ꝛ neceſſariā: Tex.cō.47.
de 2a vero ſubdit in fine cal.ſunt aūt qda3 qbus vr̄
eſſe cā fortuna īmanita huno ītellectui tanq̄3 diuinū
qđda3 ens ꝛ felitas.Sed ille opiniones ex falſa ſup
poſitione procedūt:vñr eni ſupponere q̄ oīs cauſa
ſit nec̄ia ꝛ ꝑ ſe:qđ oīno eſt falſum: q2 cum ad cām
neceſſariā ſequatur effectus nec̄ius:ex eo q̄ ꝓpor° Tex.cō.38.
debet eē effectus ꝑ ſe ad eius cām:vt patet 2° phir.
ſi oīs cā eſſet ꝑ ſe ꝛ nec̄ia oīa de nec̄ire euenirēt cui9 Tex.ꝯ.5.
oppom vult Boeti9 5° de ꝯſone.ꝛ phs.6° mecc.p̊ ꝑyas.
ꝛ 2° phir.l3 aliquo mō 2a opio poſſit trahi ad bonū
intellm:fortuna.n.non eſt aliqd diſtinctum a nā ꝛ
ꝓpoſito que:ſunt cāe ꝑ ſe:niſi imaginaremur ipſa3
eſſe deā q̄3dā ad modum gentiliū duas hñtem fa
cies:ſm vna3 quaru3 mō blandit̄ proſperis modo
terret aduerſis:more quoꝝ loquēs Boetius in pn
cipio de ꝯſolatione dicebat. Nunc q2 fallacem mu
tauit nubila vultū. Protrahit ingratas impia vita
moras: qđ tamē falſu3 eſt ꝛ abſurdū.imo ipſa eadē
cauſa que dr̄ nā ꝛ propom reu effectus ꝑ ſe intēti di
cit̄ caſus vel fortuna reu effectus cōiuncti ꝑ accñs
effectui ꝑ ſe intēto.caſus in agente tam a nā q̄3 a ꝓ
poſito:fortuna vero appropriat̄ in agēte a ꝓpoſito:
ꝛ ſic nā ꝛ ꝓpom reu effcūs ꝑ ſe intēti ſūt cāe mate:reu
vō ꝑ accñs ꝛ ñ ītēti:ꝛ ꝑ h dñr cāe īmanite: ſic forne
ꝛ caſus.Dōm g̊ p̊ ſ3 vitatē q̄ forna ꝛ caſus ſūt:qđ p3
p̊ ſic.i entibus ē dare agēs a nā ꝛ a ꝓpoto:g̊ in eis ē
dare fortuna3 ꝛ caſum:añs patet 2° phir. 9° mecc. ꝛ Tex.ꝯ.49.
2° peryas. vbi diſtinguit̄ de duplici poteſtate nāli: Tex.cō.3.

K

ſcilicet ꝛ rationali:ꝯſequētia probatur: qꝛ effectui
tam nālis agentis q̄ꝫ a ꝓpoſito ꝯit aliqd annecti ꝑ
accn̄s:imo quaſi infinita:cū infinita vni accidant
T.c.53.ꝛ.54. ſcđo phir.ſꝫ effectus annexus ꝑ accn̄s effectui nā/
lis agentis appropriate dicit̃ caſualis:cuꝫ caſus ſit
proprie in agentibus a nā: effectus vero annexus
effectui agentis a propoſito fortuite: g̊ eſt dare for
tunaꝫ ꝛ caſum. ¶ Qđ ꝛ 2o ſic pꝫ:quorum diffōnes
ſunt poſſibiles:ꝛ illa in entibus ſunt polia:cum dif/
finitio ꝛ diffim dicant eandem reꝫ ſm phm in mul/
tis locis.ſed he due diffinitiones.ſ.cauſa per accn̄s
in agentibus a propoſito:ꝛ ꝓpter fineꝫ:ꝛ cauſa per
accn̄s in agentibus a nā:ꝛ ꝓpter finem ſilr ſunt in
Tex.cō.52. entibꝰ poſſibiles:vt pꝫ ex 2o phir. ꝛ p̊ ꝯit fortune: qꝛ
vt ibidem dicit̃ fortuna eſt cauſaꝝ per accidens in
his que ſm propoſitū eoꝝ que ꝓpter h̄ ſunt:2a ve/
ro caſui:vt ibidem patere poteſt: lꝫ Boetius diffi/
niat caſum.5o de conſone. magis vt ſe tenet ex par/
te effectus caſualis:cū dicit ꝙ eſt inopinatū ex cō/
fluētibus cauſis in his que ob aliud geruntur euē
tus:q̄uis ꝛ h̄ eadeꝫ diffinitio caſus exponi poſſet:
vt ſe tenet ex ꝑte cauſe:videt̃ ergo ꝙ caſus ꝛ fortu
na ſint cauſe in entibus poles. ¶ Qđ 3o ſic pꝫ:que/
dam fiūt ſemꝑ:quedā in plibus:quedā vͦo raro ꝛ ī
paucibꝰ.ſꝫ eorum que fiunt ſemꝑ ꝛ in plibus ſunt
cauſe per ſe:nā.ſ.ꝛ intellectus.g̊ illoruꝫ que in pau
cioribus ſūt cauſe per accn̄s: que nō ſunt niſi forna
ꝛ caſus:vt viſuꝫ eſt:cū cauſe per ſe: vt tales nō ſint
eoꝝ que raro ꝛ in paucibꝰ accidūt: eo ꝙ cauſe per
ſe ſunt quodāmodo neceſſarie: quia que ꝑ ſe ſunt
neceſſaria ſunt:vt pꝫ p̊mo poſter:fortuna ergo ꝛ ca
ſus ſunt: ꝛ hanc rationem videt̃ expreſſe phs tan/
Tex.cō.55. gere 2o phir. ¶ Scđo principalr declarandum eſt
bonam fortunā eſſe aliqd:qđ quideꝫ primo ſic de/
claratur: qđ eſt aliqd in alio eſt aliqd in ſe:qđ enī
nihil eſt in ſe:nihil eſt in alio ſm Auicenā: ſed bo/
na fortuna eſt aliqd in bene fortunatis:cum ad ſen
ſum pateat multos agere bene fortunate:ꝛ phus h̄
dicit expſſe:cū dicat. ipſa g̊ bona fortuna eſt aliqd
in ſe:qđ ꝛ 2o ſic pꝫ.cōſtat ex determinatis ſuperius
bonā fortunā eſſe diſpōnem quādam nālem com/
poſitionē corꝑis ꝯtinēteꝫ:ſm quā vtplimū ex ſuis
oꝑibus:p̄ter intētionē bonā ꝯſequit̃. Sꝫ talis diſ/
poſitio aliqd eſt:ꝛ repitur in multis:dn̄te pho in 2a
lib.ꝑte.nā quales quoſdā facit.ſ.ſm hāc diſpōneꝫ:
ꝛ cōfeſtiꝫ a natiuite dr̄t vnus ab alio ſm hāc diſpō/
nem:queadmodū.n.hi qdē glauci: hi aūt nigroruꝫ
oculoꝝ:ſic ꝛ bn̄ forti ꝛ inforti.g̊ bona forna eſt aliqd.
¶ Et ꝯfirmat̃:qꝛ boa forna nō vr̄ eſſe niſi boa nati/
uitas nō īpedita:ſm quē modum dicit phs: bn̄ for
tunatū eē bn̄ natū vel fortum:ꝯſtat aūt ꝙ bona nati
uitas ē aliqd:ꝛ ipſam ꝯit eē: nō īpeditā ꝑ aliqbus.
g̊ ꝛ bona forna aliqd eſt. ¶ Nūc 3o reſtat oñdere ꝙ
tam fortuna q̄ꝫ bona fortuna ſtant:cū dr̄.ꝓuia ꝛ eiꝰ
necīa ſcīa:lꝫ nihil ad eiꝰ relatā ſciam ꝛ ꝓuiam caſua/
le ꝛ fortum dici poſſit.qꝛ eſt oīa diſponēs ꝛ ordinās:
ꝙ aūt ꝓuidētia diuina caſuꝫ ꝛ foram nō excludat:
pꝫ ſic p̊.ꝓuidētia dei nō excludit cās ꝑ accn̄s: ipſa
Tex.cō.100. enim cū ſit cauſa totius eē:vt patet p̊mo ce.ꝛ mun.
vbi dr̄ ꝙ ab ente p̊mo deriuatum eſt eē his qdem
clarius his aūt obſcurius: ē cā modoꝝ entis: q ſūt
per ſe ꝛ per accn̄s:vt pꝫ 5o ꝛ 6o mece.ſed entis ꝑ acci
dens eſt cauſa ꝑ accn̄s:ſicut ꝛ entis per ſe eſt cauſa
ꝑ ſe:vt pꝫ p̊mo ꝛ 2o phir.ſic g̊ ꝓuidētia nō excludit
entia per accn̄s:ſic neq̄ꝫ cauſa per accn̄s.cauſas ve

ro per accidens dicimus fortunā ꝛ caſum.fortunā
in agētibus a ꝓpoto:caſum vero in agētibus a nā:
fortuna ergo ꝛ caſus ſtant cū prouidētia. ¶ Item
de rōne diuine prouidētie ꝛ ſapie eſt ꝙ cauſe ſcđe
agant ꝓpter finem:imo ſapiētis eſt ordinare in fi/
nem:ſm phm ꝓheo mece.eſt ēt de rōne ꝑfectionis
ꝛ ordinis vniuerſi aliq̄s cauſas in agēdo ꝓpter fi/
nem ab intēto fine qn̄q̄ꝫ deficere:ꝛ alium nō inten
tum conſequi.alr oēs cauſe necīo agerent: ꝛ necīo
ſingula euenirēt:qđ eſt ꝯ phm.6.mece. ꝛ ſic non eēt Tex.cō.5.
ordo in vniuerſo.cū ordo vniuerſi nō ſit niſi ꝑtine/
ret eius diſꝑitas in attributione ad vnum.qđ eſt ꝯ
phꝫ.12.mece.cū ergo fortuna ꝛ caſus accidāt ex eo In fine.
ꝙ agētia ꝓpter finē qn̄q̄ꝫ ab intēto deficiunt:qn̄q̄ꝫ
etiam cū intēto aliqd aliud nō intētuꝫ ꝯſequūtur:
pꝫ aꝑte ꝙ ꝓuia caſum ꝛ fortunā non tollit: imo ca/
ſum ꝛ fortunā negare eſt oīno:vt vr̄:ꝓuidentiā tol
lere. Qꝛ etiam dei ꝓuidentia bonā fortunā non tol
lat: pꝫ p̊mo:ꝙ ſi eam tolleret: h̄ eſſet vel rōne forti
qđ in ea eſt:vel rōne boni nō fortuiti:qꝛ iaꝫ ꝓbatū
eſt:ꝙ foram non tollit in rōne boni ꝙ in ipſa eſt: qꝛ
cū deus ſit optimuꝫ in entibus ex h̄ qđ ꝑfectus eſt
ſm yperbolē 9o mece oīs boni cā eſt: ſicut ꝛ eſt cau/
ſa oīs entitatis.nō g̊ bonū excludit:ꝛ ſic neq̄ꝫ bonā
fortunā q̄ꝫtūcunq̄ꝫ ſua ꝓuidētia certa ſit. Et h̄ idē
2o ſic pꝫ:deus ꝑ ſui ꝓuiam eſt cā bone forne:vel mete
vel imete:ſm phm in fine libelli dicēteꝫ. Igit̃ p̊nm
motus in aīa palā ꝙ queadmodū in toto deus.i.ꝙ
deus eſt p̊nm impetus in anīa ſm quē attendit̃ bo/
na fortuna.queadmodū eſt p̊nm in toto.i.in vniuer
ſo a quo dependet celū ꝛ nā tota.vt pꝫ 2o celi.ꝛ.12o Tex.cō.10.
mece.vnde ꝛ bona fortuna ꝯtia de qua p̊ncipalr ſer In fine.12.
mo eſt:diuina vocat̃ a pho tanq̄ꝫ a deo exn̄s p̊nci/
palr:p̊nm vͦo ſtat cuꝫ ſuo p̊nto:ꝛ illud nō excludit:ſic
g̊ pꝫ ꝙ bona forna ſtat cū dei ꝓuia.ꝛ ꝙ ipſa ē aliqd.
Neqꝫ obſtat ꝙ p̊ argr fortuna enim q̄ꝫtū/ Solo ad rō/
cunq̄ꝫ ſit cā ꝑ accn̄s aliqd ē: nes p̊ncipales
vt ſuꝑius ꝓbabat̃.cū vͦo dr̄: ex auctoritate Plato/
nis:ꝙ oīs effectus eſt cā legia. dđm eſt ꝙ verū eſt:
intelligēdo ꝑ cām legitimā cām ꝓꝑorlem ꝛ ꝓpriaꝫ:
ſicut.n. effectus ꝑ ſe ē cā ꝑ ſe:ſic effectus ꝑ accn̄s ē
cā ꝑ accn̄s.itellibo vͦo ꝑ cāꝫ legimam cāꝫ necīaꝫ:vt rō
procedebat:negāda eſt ꝓpō tanq̄ꝫ falſa. ¶ Ad 2m
vero dicendum:ꝙ bona fortuna eſt nā:qualr vero
ſic ꝛ qualr nō:ſupra dictū fuit ī qōne ſcđa. Neq̄ꝫ va
let ꝙ arr 3o bona fortuna enim nō eſt ille impetus.
lꝫ illum impetuꝫ requirat neceſſario. A quo vero
ſit impetus ille. Dicēdum ꝙ a deo. vtrum aūt cau
ſetur ab eo mete vel imediate:in ſequentibus appa
rebit:fiet eniꝫ de h̄ queſtio ſpecialis. ¶ Ad 4m ve/
ro dicendum ꝙ tam bona fortuna cōtinua:quā bo
na fortuna diſcōtinua eſt aliqd. Eſt tamē intelligē
dum ꝙ bona fortuna diſcōtinua nō eſt ꝓprie bona
fortuna:imo ꝙ nō differt a fortuna ſꝫ ſe dicta:que
eſt cauſa ſm accn̄s:niſi ꝙ dicit̃ bona ex aſſecutiōe
alicuius boni:in paucibꝰ tamē.diſcontim ergo lꝫ re/
pugnet bone fortune proprie ſumpte: ꝛ ī potiſſimo
ſui eē:nō tn̄ repugnat bone forne large ꝛ īprop̊e dcē.
Et cū arr:cōtim repugnat fortuito:dicēduꝫ ꝙ aliqd
dr̄ fortuitū dur:qꝛ vel non intētum tm̄: lꝫ vtpluri/
mū poſſit accidere:vel quia non intentum:in pau/
cibꝰ tamē ꝛ raro eueniens:contiꝰ.ergo lꝫ repugnet
fortuito:quo ad ſcđaꝫ eius acceptionē:non tamen
repugnat fortuito ſm p̊mam acceptionē:ꝛ ſm illā
ſumitur fortuitum:qđ eſt in bona fortuna.

Queſtio. V.

Onſequēter queriturꝛ ſexto. vtrum in bonis
exterioꝛibus quoꝝ dn̄a eſt foꝛuna ſm
pħm: conſiſtat felicita: ꝛ ꝙ ſic arsʳ pmo
in illis cōſiſtit felicitaſ: que ſunt appelia
in infinitū. Sed bona foꝛtune ſunt hm̄. g ꝛc. maioꝛ
deʳ: qꝛ de rōne vltimi finis: qui eſt felitas ſm Ariſt.
Cap.8. pmo ethir. eſt ꝙ ſit appetibilis in infinitū: finis. n.
appetitus in infinitū eſt ſm eūdem pmo politice.
aſſumpta probaᵗ: ex eodē pmo. vbi dr ꝙ in infini
tum illa ꝯcupiā exn̄te. ſ. exterioꝝ bonoꝝ: de qbus
locutus fuerat: ꝛ fcīua infinita deſiderant. ſ. hoīes
cōiter: ꝛ pbatur ex cōſili dicto in pncipio. 7. politi.
vbi ſic hr. diuitiaꝝ pecuniaꝝ ꝛ poᶜ: ꝛ glie: ꝛ oium ta
lium in īfinitū querāt exceſſum. ¶ Itē. in illo cōſi
ſtit felicitaſ: ſine q nō ꝯit aliquē felicē eē. Hoc pȝ de
ſe: ſed ſine bonis exterioꝛibus: quoꝝ dn̄a eſt foꝛtu
na: nō ꝯit felicē eſſe: vt hr in libelli huius pꝛincipio:
vr g ꝙ in bonis talibus cōſiſtat felicitas. ¶ Item
in illo cōſiſtit felicitas: qd eſt de eius integritate: ꝛ
h pȝ de ſe: ppter aliud. n. nō dr totum qdcunqȝ in
ſuis cōſiſtere partibus: niſi qꝛ partes ſunt de itegri
tate totius: ſed bona exterioꝛa ſunt de integritate
felitis: qd pȝ p Aꝝ. in pnci. 7. politicoꝝ dicētez. Tri
bus exn̄tibus ptitionibus bonoꝝ eoꝝ: que exteriꝰ
ꝛ eoꝝ que ī coꝛpe: ꝛ eoꝝ que in aīa oībus his hitis
exiſtere vr. vr g ꝙ felicitas in his bonis conſiſtat.
¶ Item in illo cōſiſtit felicitas qd dat ꝛ vite ſuffi
cientiam ꝛ humanā tollit indigentiā: ꝛ h pbaᵗ ſta
Cap.8.z.9. tim p Ariſt. de felicitate dicētez pmo ethir. Per ſe
ſufficiēs ponimus qd ſolitariū ſufficiētez ꝛ eligibi
lem facit vitā ꝛ nullo indigētem: talē aūt exiſtima
mus feliteȝ eē. ꝛ p magnoꝝ molium. Felite adueniēte
nullo alio īdigemꝰ: ſed h bona extera pcipue īdigen
tiā tollūt: ꝛ ſufficiētiaȝ tribuūt. vn̄ diuitie qbꝰ h p
pꝛiū ē: dn̄te pħo p poli. Incōueniēs tales eē ditias:
qbus abūdans fame pit: attēdunᵗ ppꝛie in poſſenc
illoꝝ: vt ibidē appet. g vt vr in ipſis ꝯſiſtit felitas.

Oppoſitum argʳ p: qꝛ felicitas nō ꝯſiſtit in
illiſ: p q aliqs efficiᵗ vitioſus:
cū felite qs reponaᵗ in optimo ſui eē: qd eſt eē vtu
tis. optimū enī pulcherrimū: ꝛ delectabiliꝰ felitas.
Cap.ii. vt pȝ p ethir. ſed p h bona extera: qꝝ abūdās poſſe
ditie noiaᵗ: aliqs vitioſus efficiᵗ dn̄te pħo p retho.
diuitijs aūt ꝙ aſſequunᵗ moꝛes leuiter eſt videre
oibꝰ. ꝯtumelioſi. n. ꝛ elati patientes aliqd a poſſenc
diuitiaꝝ. ¶ Itē in illis nō cōſiſtit felitas: que hn̄ti
bus iferūt nocutum. ꝛ h pbaᵗ ſtatim: qꝛ cū felicitas
ſit aliqd optim. vt viſum eſt: nō ꝯſiſtit niſi in aliquo
vere bono. bonū vero nō ē illd qd nocet hn̄ti: dicē
te Boe. z. d ꝯſonc. Ego vo nego illd bonū eē qd no
ceat hn̄ti: ſȝ bona extrinca ſicut diuitie hn̄tibus: ipa
Cap.i4. qn̄qȝ nocumētū inferūt: dn̄te pħo p ethir. ꝙ multi
pp diuitias pierūt. ꝛ Boe. z° de ꝯſonc ternī acquiſiti
pꝛactice ditie poſſidētibꝰ pſepe nocuerūt. vr g ꝙ i
bonis iſtis non ꝯſiſtat felitas: imo ꝙ neqȝ reqranᵗ
ad ipſam. ¶ Itē que ipediūt a felite nō vn̄r ad eius
eē reqri: h de ſe pȝ: ſȝ bona extera ſunt hm̄. ipſa. n. im
pediūt a ſpecunc in q ꝯſiſtit felitas: ſicut pȝ 4°. ethir.
dn̄te ibid pħo. ſpecutia nllo taliū ad opationē neca
rias: ſed vt dr̄e ipedita ſūt ad ſpeculādū dn̄te Sene
ca 6° z° liꝰ epla. multis ad pħandum obſtetere ditie.
ꝛ in pn° eiuſdē eple: pijce oia illa. ſ. extera bona ſi ſa
pis: imo vt ſapias: ꝛ ad bonā mētem magno curſu:
ac totis auibus tende in iſtis. g in ipſis foꝛtune bo
nis non conſiſtit felicitas.

Ad hanc qōnem ſuppoſito ſm Ariſto.
7° poli. ꝙ bono ſȝ du
plicē eius vitā. ſ. ſpeuam ꝛ actiuā: vel ſm duplex eē. ſ.
monaſticū ſeu ſolitariū ꝛ ciuile dbeaᵗ dupx felitas:
ſpecuna. ſ. ꝛ pꝛactica: ſpena qdē ſm eiꝰ eē monaſticū
ꝛ ſolitariū: pꝛactica vo ſm eius eē ciuile: vel put ē
ciuiliſ multitudis ps: cū ſit hō aīal ciuile ꝛ politicū
nā: vt pȝ p ethir. ꝛ p poli. vt pateat ad plenuȝ vitas
qōnis videndū p eſt qd cōpetit felitī. z° ꝯſideda eſt
diſtictio vtriuſqȝ: ꝛ 3°. attēdēdus eſt oꝛdo quē hn̄t.
Cap.8.z.9. ¶ Circa pmū ſciēdum ꝙ vtriqȝ felicitati cōe eſt fi
nē eſſe. ꝙ enī felicitati pꝛacce cōpeat finē eſſe: pȝ apte
p ethir. vbi de ipſa ſpālr agiᵗ p Aꝝ. ſic ꝯcludētē de
ipſa. pfectum itaqȝ qd vr ꝛ per ſe ſufficiēs felicitas
opatoꝛū exn̄s finis. Qꝛ vo h idem ſpeue cōpetat: pȝ
Cap.7. per eundeȝ. io. ethir. dn̄tem de illa ſpar: qꝛ de aª ibi
nō agite. Reliquū d felicitate typo ptrāſire: qꝛ finē
ipam ponimꝰ hūanoꝝ. z° felites ille conueniūt in h
ꝙ vtraqȝ i opatōe ꝯſiſtit: ꝙ. n. felicas polica ī opatiōe
Cap.io. ꝛ. 4. ꝯſiſtat: pȝ apte p ethi. in pn°: vbi dr: bn̄ viuere ꝛ be
ne operari ibidē exiſtimāt ei ꝙ ē eſſe feliceȝ: ꝛ ideȝ
quaſi per totum ꝙ felicitatē earum que ſm ipſas
eligibilium opationum accipr pondum: ꝛ h ſcdum
ſequiᵗ ex pꝛimo: cū enim de rōne finis ſint duo vel
Tex. cō. 3i. vltimū ꝛ optimū: vt patet z°. phi. ꝛ 5°. mecc. cum illa
Tex. cō. 3. duo in opatione cōcurrunt: ſicut felitī vtriqȝ cōpe
tit eſſe finē: ſic ꝛ eſſe operationē: ꝙ vero operatio
ni cōpetat eſſe vltimū rei patet: qꝛ cuȝ res diuidaᵗ
in 3ª. ſ. ſubaȝ: virtutē ꝛ operationē. vltimuȝ hoꝛum
3m operatio eſt. ſuba. n. oꝛdinaᵗ ad opationē: ꝛ exit
in illā per virtutē. eſt enim virtus: vt diſpō pfecti
ſm ſuam ſubſtantiā in oꝛdine ad optimum qd eſt
Tex. cd. zo. operatio: vt patet. 7. phiſi. ꝛ bene operationem cō
petit eſſe optimū: qꝛ vnūqdqȝ dr id qd eſt: cum pōt
in ppꝛiam opationeȝ: vt patet fine libꝛi metheo. ꝛ
qꝛ quoꝝ eſt opus aliqd ꝛ actus in ope videᵗ bonū
Cap.9. eſſe: vt dicitur pmo ethi. ſi ergo bonū hois in ope
ratione ipſius eſt: ꝛ optimū ipſius in optima opera
tione: verū qꝛ vnūqdqȝ bene ſm ppꝛiam ſuā vtutē
pficitur: vt ibidē apparet: ꝛ felicitas in operatione
cōſiſtit: vt viſum eſt. Sequiᵗ 3m: ꝙ vtraqȝ felicitas
ſit in operatione vtutis ppꝛie ꝛ pfecte: optima enī
ꝛ pfecta operatio eſt ab optima ꝛ perfecta vtute: ꝛ
Cap.p. qꝛ vtraqȝ felicitas ſuo mō nō eſt opatio quecunqȝ:
Cap.z. ꝛ īfra. ſed opatio eligibil p ſe. ꝛ ſicut opatio optima. vt pȝ
ex p ꝛ 4°. ethi. oȝ vtraqȝ attēdi ſm optimā vtuteȝ:
optm aūt cū p ſupabanaȝ dicaᵗ nō eſt niſi vnū in vno
Tex. cō. 7. gn̄e: ſicut ꝛ pmū: cui rō mēſure ꝯit. vt pȝ. io. mecc. pp
qd ſeq vr: ſm aliud ꝛ aliud vtutū genus attēdi aliā
ꝛ aliā vtutē optimā: ꝛ p ꝯn̄s aliā ꝛ aliā felitem: cuȝ g
duplex ſit genus vtutū acqſitarū. ſ. molium ꝛ intelli
gibilium ſm duplicem aīe particulam pſcibileȝ p
vtutes. ſ. rationaleȝ p eſſentiaȝ: q eſt intellectus: ꝛ
rōnalem p obedientiam qui eſt ſeſitiuus appetitꝰ:
vt pȝ fine pmi ethi. ꝛ ſatis in pꝛincipio magnoꝛuȝ
molium: in vtroqȝ genere eſt dare vnam ſumā vir
tutem in genere. que itelligibiliū ſapientiā: de qua
Cap.8. ethi. 6°. dr: ꝛ queādmodum capit hn̄s ſciētia bono
rabiliſſimoꝝ: in cuiꝰ actu ꝯſiſtit felicitaſ ſpena: que
qdem eſt reⁿ dei: qui eſt itelligibile pmū ꝛ optimū:
in genere autē moꝛaliū pꝛuam: de qua in 6°. dr ethi.
ꝙ ſimul pꝛudentie vni exn̄ti omnes inerunt. ſcili
cet moꝛales virtutes: ꝛ in fine pꝛimi magnoꝛum

moralium virtutes ꝗdem oēs operatiue ſunt:pru
dentia aūt ſunt architecthon quo ipſarum eſt:in cu
ius actu cōſiſtit practica felicitas . lꝫ prudētia non
ſit ꝓprie moralis virtus:qꝛ eſt in intellectu practi
co.vt pꝫ ex 6°ethi.niſi quatenus eſt circa moralez
mām.vtputa circa agilia oīa:ꝛ circa actus ſinglariū.
Ex hoc aūt ſtatiꝫ cōcludit z^m pncipale.ſ.diſtinctio
īter felicitates illas.diſtinguunt.n.īpe:pmo ex pte
ſubiecti.qꝛ practica felicitas eſt in practico intellu: ſpeculatiua vo
in ſpeculatiuo. ¶ Itē ex pte obiecti.practica.n. felicitas cū ſit
in actu prudētie q̄ eſt circa agibilia politica alr ſe hr̄e:
ſpeculatiua vo cū ſit in actu ſapie eſt circa eterna ꝛ necia:
Cap.3. ſicut ēt circa illa diuerſa obiecta diſtiguunt inter ſpeculatiuā
Cap.z. ꝛ practic⁹:vt pꝫ ex z°.ꝛ 6°ethi. ¶ Itē 3°diſtinguūt
penes exigentiā bonoꝝ exterioꝝ : plibus.n.talib⁹
idiget practica felicitas q̄ ſpeculatiua:ꝛ h pꝫ:qꝛ vt viſum eſt.
ciuilis felicitas ex politica:ꝛ h ꝙ eſt i actu prudētie:cui
oēs morales vtutes annexe ſunt pp vtutē aliquoꝝ ope
rum exercēdoꝝ:necio taliū bonoꝝ affluentiam exigit:
qꝛ ille vtutes circa talia bona ſunt:queādmodū cir
ca pmā mām:vt pꝫ apte de liberalitate ꝛ magnificentia: ꝛ ſꝫ
h vificat phi dcm̄ p ethi dn̄tis: ꝙ īpetus eſt vl nō
facile bona opari.ſ.ſm has duas vtutes īpotentez
tribuere exn̄tem. Sapia vo nō hꝫ necio taliū vtu
tum annexionē:pꝫ h etiam z°.qꝛ politica ꝛ ciuil fe
licitas circa opabilia ꝛ agibilia eſt:ꝛ circa opationes ciui
les:multa vo opata ſunt p organa:p amicos:p diui
tias:ꝛ ciuilē potentiam:vt dr̄ p ethi. ſpeculatiua vo felicitas
cum circa eterna ſpeculanda ꝯſideranda conſiſtat eget
Cap.iz. magis ſedatione paſſionuꝫ interioꝝ: vt qete ab incur
ſu acctionum exterioꝝ:ſm illud.7.phi.ſedendo ꝛ
Tex.cō.zo. quiescendo fit aīa ſapiēs:prudēs: ꝛ ſciens . ¶ Et pterea
3°.vt dcm̄ eſt prius : ſpeculatiua felicitas debet hoi ſm
eſſe ſuū ſolitarium:ad qd ꝯſequēduꝫ pauca valde ſuffi
ciunt:dn̄te Boetio z°de ꝯſolatione.paucis eniꝫ ꝛ mīmis
nā contēta eſt. vnde reqrit ſolum hec felicitas: vt i
ꝓhemio tangebat:corpus ſanū cibū ꝛ reliquū famu
latū:ſicut veſtitū ꝛ calciamentū. felicitas aūt poli
tica:qꝛ debet hoi ſm eſſe ciuile ꝛ domeſticū reqrit
ſufficientiā bonoꝝ exterioꝝ:nō ſolū quo ad ſe: ſed
etiā quo ad notos ꝛ cōſaguineos ꝛ amicos : nō aūt
ad amicoꝝ amicos in infinitū:de qua ſufficientia loqtur
Cap.iz. phs p ethi.cū dicit:p ſe ſufficiēs aūt dicim⁹ nō ipſi
ſoli viuēti vitā ſolitariā ꝯ ſufficientiā ſapiētis: q ſo
lū ſeipſo ꝯtētus eſt:ſm Senecā in nona epla pmi libri.
ſed ꝛ parētibus ꝛ filijs ꝛ vxori.ꝛ h q̄tum ad dome
ſticā multitudinē:ꝛ vlr amicis ꝛ ciuibus:qꝛ nā ciui
le aīal eſt hō:quo ad ciuilē multitudinē:hoꝝ autēꝫ
aſſumēdus terminus qs:extēdi enim ad parentes
ꝛ ꝓpinquos:ꝛ amicos amicoꝝ in infinitum ꝓcedit:vn̄ ꝛ
p Poli.de diuitijs dr̄ ꝙ ſunt in ſpecie politie ꝛ yco
nomie dicēte ibi pho.diuitiaꝝ multitudo organū
ſunt yconomico ꝛ politico.ex h aūt dicto ſtatim con
cludit ꝙ lꝫ maiorē lōge copiā exterioꝝ bonoꝝ re
quirat ciuilis felicitas q̄ ſpeculatiua: vt oſtēſum eſt.tn̄
felicitas politica nō reqrit iſtoꝝ bonoꝝ exceſſuꝫ in infinitum.
ꝛ h⁹ rō triplex ſm phm reddi pōt:vna eſt: qꝛ vt di
cebat diuitie organa ſunt politico:nullū aūt organū infinitum
eſt neq multitudine neq magnitudine:ꝛ hāc rōnē ponit phs
p politice:vbi ipſe ꝯcludit ꝙ diuitijs appoſit⁹ ē ter
min⁹:queādmodū ꝛ alijs artib⁹. Scda rō eſt:qꝛ bo
na talia ſūt bōa vtilia:vtiliū aūt exceſſū aut nocere
neceſſe:aut nihil ꝓficuū eē hn̄tib⁹:vt Ar.dicit . 7.
poli. ¶ Tertia rō eſt:qꝛ exceſſus bonoꝝ taliū in ci
uitate ad vnū ciuiū ꝯcurrēs parit diſſēſionē ex eui

denti inequalitate: pp qd ſm Ar.5. poli . temptandum
maxime legibus ſic ordinare: vt nulli fiat multum
exceſſus i potētia: neq amicoꝝ neq pecuniaꝝ.vn̄
ꝛ piādri ſalubre cōſiliū fuit excedētiū ſpicaꝝ euer
ſio. ¶ Ex his autem que dicta ſunt pōt ſatis breui
ter 3^m principale patere.ſ.ordo inter vtrāq felici
tatem:felicitas eniꝫ politica eſt ſub alia:ſicut finis
ſub fine:ꝛ ſicut minus dignum ſub digniore:ꝙ eni
ſpeculatiua ſit dignior:pꝫ q̄tum ad pn̄s ſpectat:ꝙ ipſa:
vt viſum eſt:cōſiſtit in actu ſapie:altera vo in actu
prudētie:ſapiētia vero dignior eſt prudētia:dicēte
pho pmo magnoꝝ moralium:ſi prudētia vtus eſt:eſt
aūt peior prudētia ſapiētia.i.minus digna: magis ꝙ
ſapia vtus ē. ¶ His g pmiſſis ꝛ viſis pꝫ ſatis apte
veritas qōnis.nā querit vtrū in talibus cōſiſtat fe
licitas:apparet ꝙ nō ſaltē eēntialiter:cum ipſa nō
ſint de felicitatis eēntia:bene tn̄ reqrunt organice
aliquo mō ꝛ inſtrūaliter ad vtrāq felicitatē. ¶ Pri
mum demonſtrat multiplr:ꝛ p ex illo in quo pmo
felicitates ille cōuenire oſtēſe ſunt:in illis enim nō
cōſiſtit eēntialiter felicitas in qbus nō cōpetit eſſe
finē:ſed potius ad finē ordinari:ꝛ h pꝫ ex ſupradi
ctis:ſed bona exteriora nō ſunt fines:imo ad finez
ordinata cum ſint bona vtilia ſm phm p ethi. in
ipſis g non cōſiſtit felicitas aliqua. ¶ Iteꝫ vtraq
felicitas.vt ex z°apparuit in optima aīe opatiōe cōſi
ſtit:ꝛ ſm ſupremā virtutē:h aūt bona exteriora nō
ſunt anie opationes optīe:imo potius ex opationi
bus artis ꝛ nāe cāta.ex opationibus artis ſunt ar
tificiales diuitie:ex opationib⁹ nāe ſunt nālia bo
na.g in talib⁹ nō ꝯſiſtit felicitas q̄tacūq ſint illa.
¶ Iteꝫ ſūmum hois bonū qd eſt felicitas fortune nō
ſubiacet:dicēte pho p ethi.maximū aūt ꝛ optimū Cap.i3.
cōcedere fortune ꝑnitioſum vtiq erit : ſi bona ex
teriora qn̄q a fortuna proueniūt. vnde ꝛ fortuna eo
rum dn̄a dr̄.in ipſis g felicitas nō cōſiſtit. ¶ Ad h
ideꝫ dat teſtimonium Ar.in deo ꝙ cā ſūme ꝛ ſingulariter
felix ſit:nō pp aliqd exterioꝝ:ſed p ſeipm talis eſt
dicēs ſic i 7°poli.queādmodū igit vnicuiq felicita
tis adiacet tm̄ q̄tum quidem virtutis ꝛ prudētie:
ꝛ eius qd eſt agere ſm has ſit cōfeſſum nobis:teſte
deo vtētibus : qui felix qdem eſt ꝛ beatus: pp nul
lū aūt exterioꝝ bonoꝝ ſꝫ pp ſeipſum ipſe:ꝛ ꝓpter
ea ꝙ qualis eius eſt ſm nām: multa ēt ad h idem
declaranduꝫ ſunt : que breuitatis cauſa dimitto.
¶ Q2 autem exteriora bona lꝫ nō eſſentialiter or
dinentur ad felicitatē:reqruntur tamē ad felicita
tem:qd pꝫ primo:quia id qd additū alicui reddit
ipſum eligibilius videt ad illius pfectiōeꝫ aliqualiter
facere:cū ptis electio nō augeat niſi ex bonitatis
in re eligibili augmento:ſꝫ bona exteriora ſm plus ꝛ min⁹
addita vtriq felicitati reddit ipſam eligibilioreꝫ:
dicente pho.qd ipſa lꝫ ſm ſe ſit ſūme elligibilis: cō
numerata tā nūero bonoruꝫ eligibilior reddit.vi Cap.8.
detur ergo ꝙ aliq̄liter h bona felicitati deſeruiant
lꝫ ſcdꝫ plus felicitati politice que reqrit taliū ſuffi
cientiam:nō ſolum in hoīe ſm ſe ſed in hoīe in ordine
ad cōſanguineos ꝛ amicos . ſm minus vero felici
tati ſpeculatiue que requirit hoꝝ ſufficientiam in
hoīe ſolitario.vt ſatis ſupius dicebatur.ꝛ iteruꝫ h
patet:quia que faciunt ad decorē felicitatis vidē
tur aliq̄liter ad ipſam requiri.decor enim eſt que
dā pfectio rei.vt pꝫ 4°.ethi.ſed bona exteriora ſūt h9:
dicente pho pmo ethi. magna autē ꝛ multa facta
quidem bene beatiorem vitā faciūt ꝛ ei h cōdeco Cap.i4.

rare nata ſunt:ꝛ vſus eoꝝ bonus ꝛ ſtudioſus fit.ipa
ǵ ſaltẽ organice feliti deſeruiũt.¶ Hec aũt rõ ma/
gis ꝓbat de felicitate politica ꝙ̃ ſpecuua:ipa eni bo
nis iſtis indiget: nõ ad decorez ſed ad vite ſolũ ſu/
ſtentationẽ.Sapiẽs.n. ſꝫ Senecã vbi ſupra:ſeipo
ſolũ ꝯtentus eſt ad beate viuẽduz:cum iſtis egeat:
vt ꝓbatum eſt.Ex quo ſatis pꝫ illos errare q̃ pħan
tes poſtponunt diuitibus. vnde ꝛ illud ſymonidis
dcm̃ eſt de ſapiẽtibus ꝛ diuitibus:ad vxorẽ nerõis
ĩterrogantẽ:vtrũ melius fieri ſit diuitẽ vel ſapientẽ:
ſapiẽtes enĩ ait eſt videre ad ianuas diuitũ frequẽ
tantes:vt pꝫ 2° reth.l3.n.ſapiẽtes in bonis exterio/
ribus nõ tm̃ abũdent vtplĩmũ ꝙ̃tum alij negocia/
tores ſeculo dediti:ħ tñ nõ accidit ex ĩpoa diuitias
acquidi:ſꝫ potius ex electione q̃ potioribus bonis in/
tenti iſta mũdana cõtemnũt ꝛ negligunt:dñte pħo
p̊ ·Pol.ꝙ Thales mileſius demõſtrauit ꝙ facile ẽ
pħis ditari cum volũt. ſꝫ nõ eſt ħ circa qđ ſtudẽt.
¶ Cõtraria vero dictis nõ eſt difficile ſoluere.Cũ
eniꝫ p̊ argr ꝙ bona exteriora ſunt in ĩfinitũ appelia
dõm ꝙ nõ ex eorum natura: ſed potius ex illoruꝫ
additione:q̃bus iſta fines hñt ꝛ ſunt:nihil eniꝫ re/
fert vocari finẽ vel bonũ ſm rem: vel apparẽs bo/
Tex.cõ.3i. nũ:vt dicit pħus 2°.phir.ꝛ 5° mecc. neqꝫ refert dice/
Tex.cõ.3. re aliq̃d in infim appeti ſiue ſit finis ſm vitatẽ ſiue
ſm apparẽtiã ꝛ exiſtimationẽ:ſaltẽ illius ad quod
eſt ħ eſtimatio.pħs ǵ cũ dic̃ in p̊ poli.appetitũ aia/
liuꝫ eẽ in ĩfinitũ:dicit ħ ſm extimationẽ illoꝝ qui
ponũt finẽ in talibus ꝙ pꝫ ex vbis que p̃mittit:cuꝫ
dicit.cauſa aũt hus diſpõnis.ſ.appetẽdi in ĩfinitũ:ta/
lia ſtuderi circa viuere:ſꝫ nõ circa bñ viuere:ꝛ cer/
te cã eſt optima:qꝛ ſm Boetiũ 3° de ꝯſonc ꝛ ſecam.nã
paucis minimiſqꝫ ꝯtẽta eſt.mala igit̃ hoĩum diſpõ
cãt hũc appetitũ:quoꝝ iudicio nõ eſt ſtandũ: neqꝫ
in his neqꝫ in alijs ſicut pulchre declarat pħus 4°
ethir ex mltis.¶ Scđa vo ꝛ 3a rõ ſoluũt̃ ex dcis ſu
pra:nã ſcđa ꝓbat ſolũ ꝙ ſine talibus bonis nõ ꝯit eẽ
felicẽ organice ꝛ nõ ſubaliter.3a vo probat ꝙ ſunt
de integritate tanꝙ̃ inſtra ꝛ orna:ꝛ ħ eſt cõceſſum.
¶ Quarta iteꝝ rõ nõ ꝯcludit: nã ꝛ ſi extrĩſeca bo/
na aliqualr indigentiã corpis tollant.ſufficiẽtia tñ
ſimplr non eſt ipſa tm̃ hñti. ꝛ iõ vtutes ad ħ neccie
ſiunt in quaꝝ ſup̃mo actu cõſiſtit felicitas.vt oſtẽ/
ſum ẽ.magis.n.ꝯſeruant̃ iſta bona vtutibus ꝙ̃ vir
tutes his bonis:dñte pħo.7.poli.Acqrunt̃ ꝛ cõſer/
uant̃ non vtutes extrinſecis.ſed illa his: dñte ipſo
ſilr.7.ethir.ſine vtute nõ facile ferre moderate bo
nas fornas.ꝑꝑ qđ ꝛ Boetius dicit ꝙ necẽ eſt ꝑmultis
indigere:ſi ꝑmulta poſſideãt:hñti vo felicitatẽ ex
oꝑatione vtutis ꝑfecte:talia non ſunt neccia niſi ad
decorem quendam vt viſum eſt.

Rationes vo in oppom adducte ẽt ſolute ſũt.
Cum totalr videant̃ ꝯcludere ꝙ
talia nullo mõ feliti deſeruiũt:qđ eſt falſum.ꝛ iõ cũ
p̊ arr qđ talia faciũt hoĩes vitioſos ſꝫ pħꝫ:dõꝫ ꝙ ħ
nõ ẽ ex ꝑte bonoꝝ niſi occaſior:ſꝫ vitioſi fiũt hoĩes
ex inordito ꝛ ĩdebito appetitu ipſoꝝ ꝛ abuſu.taliũ
dñte Seneca 6a 2i libri epla vbi ſupra:nõ eſt in re/
bus vitiũ ſꝫ in aio.ꝛ Aꝝ 3° ethir.ſatis circa p̃nm.ri/
diclm itaqꝫ eſt accuſare externa: ac nõ ſeipm potius
q̃ ab his facile capiat̃.Et ꝑ idẽ ſoluit̃ ſcđꝫ.ſi.n.talia
nocutum inferãt hñtibus:ħ nõ eſt ex ipſis niſi occa/
ſionalr:ſed potius ex hoĩum inordinatã hñtium cu/
piditatẽ ꝛ auaritia ꝛ timore pene quã vtplm taliũ
fures ꝛ raptores vitare credunt occido eos:quibus
ħ furant̃ ꝛ rapiũt.tales.n. magis ꝓſequunt̃ p̃dam
ꝙ̃ hoĩem:nõ.n.occiderẽt niſi ꝑ ħ hñda. ꝛ de talibus
ĩtelligi p̃t qđ dicit Seca ĩ lio đ remedijs fortuitoꝝ.
Mel muſce ſequũt̃ cadauera lupi frumẽta formi
ce p̃dã ſeqt̃ illa turba nõ hoĩeꝫ: vñ ꝛ tales ſm Aꝝ.
5°.ethir magis dicẽdi ſũt auari ꝙ̃ homicide. Cũ vo
vlterius argr ꝙ talia bona a felite ĩpediunt:dõm ꝙ
ñ directe ſꝫ ĩdirecte potius ꝑꝑ nimiã curã ꝛ ſollicitm.
circa ĩpa.Vl dõꝫ ꝙ nõ ĩpediũt niſi cũ exceſſu hita.
moderate ãt ꝛ cũ ſuffia nõ.Uel 3°.dõꝫ ꝙ ille textus
Ariſto.ſolũ loquit̃ de felicitate ſpeua q̃ iſtis modicũ
eget:vt viſum eſt ꝛc̃.

Qõ. VI.

Queritur ꝯñr 6°.vtrum bona ex/
teriora ſint a cã ĩdeter/
minata.argr ꝙ ſic.,illa que ſunt a caſu ꝛ
forna ſunt a cã ĩdeterminata:ꝛ ħ pꝫ ſtatĩ:
qꝛ cũ forna ꝛ caſus ſint cãe ꝑ accñs ſunt
cãe indeterte:vt pꝫ 2° phir:ꝛ 6° mecc. ſed ħ bona ſũt T.c.52.ꝛ ide.
a forna ꝛ a caſu tanꝙ̃ a cã:dñte pħo 7°.poli. bonorũ T.ꝯ.5.ꝛ.6.
que ex aiaꝫ cã forna ꝛ caſus:ꝛ dñte eodeꝫ in iſto lio.
felitas nõ ſine exteriobus bõis:ħ aũt fiũt ex fortuna:
vr̃ ǵ ꝙ ipſa ſint a cã indeterminata. ¶ Jtẽ illa q̊ꝝ
nõ eſt determĩatus finis ſunt a cã effectiua ĩdeterta:
ꝛ ħ ꝓbat̃:qꝛ effins nõ determinat̃ niſi ex fine ĩmete
ex cuius intẽtõne ꝛ ꝑceptione agit.vt pꝫ 2° mecc.ꝛ 2°. Tex.cõ.8i.
phir ſilr.ſed bonoꝝ exterioꝝ nullus eſt finis deter Tex.cõ.74.
minatus:qñqꝫ.n.ipſoꝝ finis eſt poſſe°.ſicut pꝫ ĩ the
ſaurizãtibus ꝛ auaris:qñqꝫ vo cõſumptio ꝛ deſtru/
ctio:ſicut pꝫ in ꝓdigis ꝛ liberalibus aliq̃lr: qñqꝫ vo
cõmutatio: ſic̃ pꝫ in pure mercatoribus:ꝛ multi alij
fines:vr̃ ǵ ꝙ talium bonoꝝ nõ ſit cã determinata.
¶ Jtẽ effectus ĩdeterti ꝑ ſe ꝛ ĩmete cã eſt indeterta:
ꝛ ħ patꝫ 2°. phir.cũ.n.cã ĩmeta dẽat ꝓportionari effectui. T.ꝯ.38.ꝛ ifra
ſicut ibi dr̃.ſicut effectus ꝑ ſe eſt cã ĩdetermĩata ſic
bona exteriora ſunt ĩdeterta. qꝛ taꝫ bonis ꝙ̃ malis
ꝓueniũt ſm pħm in ħ libello:ꝛ Boeꝰ 4° de ꝯſonc.
ꝛ Senecã p̊ đ ꝓuia dei:vr̃ ǵ ꝙ ipſa ſint a cã ĩdeterta.
¶ Jteꝫ oĩs cã deterta vel ẽ nã vel ars:ſicut ſatis pꝫ
2°.phir.ꝛ 7° mecc.ſed bona exteriora non ſunt a nã: Tex.cõ. p̊mi.
neqꝫ ab arte ſir.ǵ a nulla cã deterta.aſſũpta ꝓbat̃:ꝛ Tex.cõ.30.
p̊mo ꝙ nõ ſint a nã:qꝛ nã eſt cã ordite agens: ĩmo ẽ
cauſa ordinationis in oĩbus:vt dr̃ circa p̃nm 8i phir: Tex.cõ.i5.
ħ aũt bona ordinata nõ ſunt:cũ eoꝝ nõ ſit aliquis
vnus finis:vt viſum eſt: ex quo poſſint dici ordita.
nõ ſunt ẽt ab arte talia bona:qꝛ ars cuius cã eſt in/
tellectus ſeu rõ non minus ordinata eſt ꝙ̃ natura:
dicẽte pħo circa libelli p̃ncipiũ:ꝙ ĩtellectus ſeu ra
tio non minus nã ordinata ſunt.

Oppoſitum arr:quia que ſunt vniformia
ſunt a cã vna:ꝛ ꝑ ꝯñs deterta:
ſed ħ bona cuꝫ ſint bona vniformia:ǵ ſunt a cã de/
terminata.maior pꝫ: qꝛ cã vna eſt cã determinata
ꝛ diſtincta:vñ ꝛ nã non dr̃ cã deter̃ta: niſi qꝛ eſt vna
vnius.minor pꝫ ꝑ pħꝫ p̊ magnoꝝ moliũm dñteꝫ.ma
lum multiforme eſt:bonũ aũt vniforme:puta ſani/
tas q̃dẽ ſimr morbus aũt multiformis:ꝛ ħ ideꝫ pꝫ 2°
ethir.vubi dr̃.ꝙ dirigere.i.bñ agere:ꝯit vno modo Cap̊.5.
peccare aũt ꝛ male agere multis modis dr̃.

Ut appareat veritas q̃õnis iſtius:p̊ vidẽ
duꝫ eſt q̃d ſunt cãe deterte:
ꝛ ꝑ ꝯñs ĩdeterte.2°. vo vidẽm q̃d ſint bona exterira:
de q̃bus ħ queritur:ꝛ qualiter diuidunt̃: ꝛ 3° pote/
terit ex dictis ꝯdi id qđ eſt de queſtione tenẽdum.
¶ Circa primũ ſciendũ ꝙ ꝑ cãs determinatas p̃ñt
vno mõ ĩtelligi cãe ille ad q̃s ſiñ aꝝ ꝑticlariũ caꝝ

cōcurſu nati ſunt ſequi effectus aliq̄:ita φ ipſe ſunt
ſufficiētes abſq3 q̄cunq3 alio:nō īpedite tn̄ effectus
illos pducere:⁊ iſte pprie ſunt cāe p ſe vel q̄3tū ad
fieri vel q̄3tum ad eē:ſicut hō gnās eſt cā determinata
in gnē efficiētis gnādi alium hoīem : cū hō hoīez
Tex.cō.28. generet:ſicut vnū ſile alteꝝ:vt pȝ 7°.mece..⁊ cā ſuf
ficiens abſq3 ꝯcurſu alteriꝰ pticularis effi^nis:lȝ non
abſq3 pa^lio p̄n°:qḋ eſt gnātionis mā:cū oīa que gnan
tur ⁊ fiūt ſicut ab aliq̊ fiunt:ita ⁊ ex aliquo tāq3 ex
mā:⁊ aliqd ſic̄ for^a fiāt ꝭm phm 7° mece ſupra ca^lo.
hoꝝ aūt que fiūt ⁊c̄. Et nō pōt aliquid fieri p ſe in
iſtis īferiorib° abſq3 p̄n° vl'i effectiuo : qḋ eſt ſol.qꝛ
Tex.cō.26. hō gnāt hoīem ⁊ ſol. vt dr̄ 2°. phi^r. Cauſe vō indete
ꝭm h̄ dn̄r ille cāe:cū q̄bus ⁊ ſine q̄bus pn̄t aliq̄ effe
ctus eſſe:⁊ cū q̄bus ſi cōtingat ab eis illos effectus
pduci:neciū eſt alias pticlares cās ꝯcurrere:ſic
foſſor agri in q̊ recōditus eſt theſaurus eſt cā inuē
tionis theſauri:nō tn̄ deter^ta:cū ⁊ ſine ipa cōtingat
p modū aliū īuenire theſauꝝ:vt de ſe pȝ. ¶ Item
cū eſt cā iuētionis theſauri nō eſt ſola cā: ſed neciū
eſt cū ipſa foſſione theſauri occultationē ſeu recon
ditionē ipſius in eodē agro concurrere:⁊ tales dn̄r
pprie cāe p accn̄s for^te ⁊ caſuales: lȝ ꝭm aliq̊s ma
gis taliū effectuū dicat̄ cā cōcurſus ipſe cāꝝ q̄3 ipſe
cōcurrētes cauſe:cū Boetius in 5°. de ꝯſolatiōe ca
ſum vocet euētū inopiatū ex cōfluxu infi^aꝝ cārū3.
¶ Scḋo mō p cās defi^tas: itelligi pn̄t cāe p ſe que
ſunt vne vniꝰ:cāe vō inde^te que ſunt ꝯrioꝝ ⁊ diuer
ſoꝝ:lȝ he ſilr̄ ſint p ſe cāe:diſtinguunt̄ ꝭm diſtin^nes
ptātu3 po^aꝝ:quaꝝ qnedā nāles ſūt:quedā vō rō^les:
nāles eni ſe hn̄t ad vnū tm̄:ſicut ignis ad calefac
re:⁊ nullo mō ad n̄ cale^re:rō^les vō ſe hn̄t ad opp^a:vt
agere ⁊ nō agere:dn̄te phō 2°.pi^ae ꝭm rōnez ptātes
ipſe eedez plīmoꝝ ⁊ ꝯrioꝝ ſunt:irrō^les vō non.⁊ 9°
Tex.cō.3. mece.he qdē oēs.ſ.nāles po^e vna vnius factiua ille
aūt ꝯriaꝝ.ſ.rō^les.ſicut g̊ agētia nālia ſūt deter^ta ad
vnū:neq3 regrūt deter^nans: ſȝ ſufficit nō eē phibēs:
agētia vō p rōnem ſeu p cognitionē regrunt deter
minās cū ſint indr̄ia ad hoc vel illud: h̄ autē deter
minās eſt appetitꝰ ſeu pherēſis.i.electio:dn̄te phō
Tex.cō.3. 9° mece:vbi ſupra prius q̄3 dixerit φ po^e rō^les ſunt
ꝯrioꝝ.nece eſt g̊ aliqd alteꝝ eē qḋ ppriu3 eſt.i.qḋ
appropriet vel determinet po^am ad agēdum . dico
h̄ aūt appetitū aut pheresim qḋ.n.deſiderabit p̄n^r
h̄ faciet:⁊ ad hanc diſtinctionē reducit̄ diſtinctio
cāꝝ agētium p nām ⁊ artē:cū agēs p artē ſit agens
p cognitionē ⁊ intellm̄:que qdē diſtin^o ſatis hētur
Tex.cō. p̄mi. a phō in p̄n°. 2^i phiſi. que qde3 cāe lȝ diſtincte ſint:
qꝛ nā eſt qḋdā intrinſecū p̄n^m.ars vō extrinſecū:vt
ibidē appet:ꝭm tn̄ quēdā ordinē in ſe. nā ars ī ope
Tex.cō.22. rādo imitat̄ nām:vt in eodē 2°.⁊ 4° methe.dr̄ : ⁊ h̄
eſt rō^le.nam ſicut ſe hēt effectus ad effcm̄ : ſic cā ad
cām:artis aūt p̄n^m eſt inteꝰ nr̄. cum ars ſit recta rō
fcibiliū ꝭm phm 6° ethi.nāe vō p̄n^m eſt inteꝰ diuinꝰ
a quo celū depēdet ⁊ tota nā.vt pȝ. 12.mece. ſicut g̊
inteꝰ nr̄ lȝ impfecte dei opationez effigiat:ſic ⁊ ars
nr̄i inteꝰ effectus nāe opa repn̄tat:vt pȝ: neq3 tn̄ cō
uertit̄:vt Albertꝰ dicit ſup illḋ 4^i methe^r iā addu
ctū:qꝛ p̄mū nunq̄3 imitat̄ ſcḋm: neq3 for^a formatū:
vr̄ g̊ ars ſe ad nām hr̄e:vt ei deſeruiēs ⁊ miniſtrās:
qḋ ſatis declarat phs 2°.phi^r. cu3 dicit oīo qdē ars
Tex.cō.79. alia pficit que nā nō pōt opari: alia vō imitat̄.⁊.7.
Pol.in fine.oīs ars qḋ defic̄ nāe vult ſupplere: vt
ars nō ſit aliud q̄3 q̄da3 nāe ſymia:lȝ q̄nq3: ⁊ vt plu
rimū a pfecta repn̄tatione operu3 nāe deficiat:ſic

declarat phs de coloribus yridis in 3°. methe^r.cū
dicit:ſunt aūt colores hi quos ſolū nō pn̄t facere pi
ctores:ſic igit̄ ex dictis pȝ φ ars vno mō eſt cā de
terminata : ꝭm φ cā deter^ta ſumit̄ p quacunq3 cā
p ſe diſtincta ꝯ cās acci^les fortuitas ⁊ caſuales. Alio
vero mō pōt dici cā indeterminata put ipſa diſtin
guit̄ ꝯ nāz q̄ pprie dr̄ cā determinata: vt viſu3 eſt.
De ſcḋo vō ſciēdum eſt φ bona exteriora dn̄r que
diuidunt̄ ꝯ interiora:⁊ iō ꝭm φ du^r pn̄t ſumi bona
interiora:duplr̄ etiā illa dici pn̄t.bona vō interiora
pn̄t dici vno mō ſolū bona aīe : ſicut v̊tutes ⁊ opa
tiones ꝭm ipſas:qꝛ talia hoī cōpetūt ꝭm optimu3:
qḋ in eo eſt.ſ.p intellm̄ ꝭm quē potiſſime hō eſt id
qḋ ē . vt pȝ ſatis.9.⁊.4.ethi. qꝛ ibi dicitur:videbit̄
vtiq3 inteꝰ vnuſq̄ſq3 eſſe:vel maxīe:decimo vō ma Cap.8.
gis expſſe:vbi ſic hētur. pprium vnicuiq3 nā opti
mū ⁊ delectabiliſſimū vnicuiq3 hoī vtiq3 : que ꝭm
intellm̄ vita ſiqdē maxime h̄. Et ꝭȝ hūc acci^di mo
du3 bona iteriora hoīs nō ſunt niſi eius bona pro
pria:que ſola ſunt bona aīe:ꝭȝ quē modū ſe^ca dicit.
nihil eē hoīs intrinſecū bonū niſi aīum rectū ⁊ rō
nez pfectā: qḋ pȝ p ipſius v̊ba dicentis ſic vltima ⁊
ſcḋi li^li epl'a : vis tu relictis oībus.ſ. corporis hoīs:
de quibus locutus fuerat : in quibus reūitiue eſt:
dū in aliena lr̄is ad bonu3 reuertitinū qḋ h̄ ē aīus
emūdat̄ ⁊ purus emulator dei ſup hūana ſe extol
lens nihil ex̄ ſe ſui ponēs qḋ vite bonu3 eſt pfecta
rō hēat tu ad ſūmū finem euoca.i.ꝯn̄te: ⁊ 6.5.libri
epl'a.qd ſtultius ē q̄3 in hoīe aliena laudare : i hoīe
laudandu3 eſt qḋ ipſius eſt qḋ ppriū eſt hoīs : q̄ris
qd ſit aīus ⁊ rō in aīo pfecta.rō^le.n.aīal:hō eſt . Et
ꝭm h̄ bona exteriora dn̄r ta3 bona corpis in q̄bus
homo a brutis multis excedit̄ ꝭm ſe^cam. vbi ſupra
vltima epl'a ⁊ ſcḋi libri:q̄3 bona exteriora cōiter di
cta fortune bona:⁊ h̄ modus accipiēdi bona iterio
ra maxime acceptari debēt a dicētibus ſolā formā
ptinere ad rei q̄ditatē:⁊ p ꝯn̄s hoīem eſſe aīam ſo
lū:qḋ tn̄ apte ē ꝯ ph3 in.7.mece.⁊.6.ſi^r.⁊ q̄ſi p totū.
Alio mō pn̄t dici bona interiora tam corpis q̄3 aīe:
qꝛ tam illa q̄3 illa hoī debent̄ ꝭm ptes eius eēntia3
integrātes:bona vō exteriora que hoīe3 ꝯſequunt̄
iam in eſſe ꝯſtitutū.qualia dn̄r bona fortune attri
buta ſunt ditie ⁊ p̄ncipatꝰ : ⁊ talia ꝭȝ φ phs accipit
p̄mo rethorice:cū dicit:ſunt autē in ipſo.ſ. hoīe tā
q̄3 intrinſeca bona que circa aīa3 ⁊ que in corpe:ex̄
aute3 bonitas gn̄is.i.nobilitas amici ptās ⁊ honor
accipiendo nobilitatē pro diuitijs antiq̄tis:ꝭm φ
vulgariter ſumit̄:qua nobilitate multi hodie etiā
vere ruſtici nobilitant̄:nō aūt pro eo qḋ ē ſibi eēn
tiale ⁊ intrinſecū:aut pro v̊tute ⁊ libertate: que vir
tutē ꝯſequit̄:ꝭm quē modu3 phs de nobi^te loquit̄
p̄mo retho^ce:vbi ſupra.nobilitas eſt genti ⁊ ciuita
ti ſui iuris antiquos eē:⁊ preſides p̄mos inſignes:⁊
multos inſignes pdyſſe ex his:⁊ h̄ q̄3tum ad liber
tatē.⁊ 4°. Pol.cū dicit φ īgenuitas.i. nobilitas eſt
v̊tus ⁊ diuitie antique:v̊tus quo ad eēntiale ſibi ⁊
intrinſecū:diuitie vō antique q̊ ad extrinſecū quē
dā decorē.⁊ 5° pol.in p̄n°.cū nūc no^les ei eē vn̄r : q̄bꝰ
exiſtūt pgenitoꝝ v̊tus ⁊ diuitie:v̊tus q̄de3 ad quā
necitatē q̄3dā hn̄t ex vita maioꝝ: ꝭm illud Boetij
3°. de ꝯſo^ne:ſi qd eſt in nobilitate bonū : h̄ eſſe arbi
tror φ īpoſita vr̄ neci^do nobi^bꝰ: ne a maioꝝ ſuoꝝ d
gn̄ent pbitate.⁊ h̄ q̄3tū ad v̊tutē:hac āt nobilitate
valde pauci no^les ſunt:dn̄te phō 5°. Pol. vbi ſupra.
nobilitas ⁊ virtus in paucis . nobiles enim ⁊ boni

nuſq̄ȝ centū:egeni aūt v̓tutibus.ſ. ⁊ ſubijs in mltis locis. ¶ Eſt tñ intelligen m ꝙ inter bona exterioꝛa ſupius memoꝛata diuitie magis ꝓpꝛie talia bona dñr: oīa.n.alia plus affini ^tis ad v̓tutez hñt: q̄ȝ diuitie:nā nobi ^tas:vt viſum eſt hȝ ſecū annexā v̓tutem: vel aptitudinē ad ipſam.amicitiā.ſilr q2 ipā vel eſt
Cap.p. v̓tuſ vl̓ cū v̓tute in p̄n°.8.ethi^r.ꝑꝑ qđ Boetius vult amicos non comparari inter dona ⁊ bona foꝛtune. 3° de cōſo ^nc ꝓſa 2^a. cū dicit.amicoꝝ v̓o ꝙ ſciſſimuȝ genus eſt:nō in foꝛ ^na:ſed in v̓tute numerat̄. Honoꝛ ſilr affinis eſt v̓tuti cū ſit eius merces:v̓tutis enim
Cap.8. p̄miū honoꝛ.vt pȝ 4.°ethi^r.diuitie v̓o: q2 nullā talē cum v̓tute vicinitatē hñt:niſi q̄tenus ſunt mā quarūdam v̓tutū:vt in ꝓlogo dcm̄ eſt:ꝓpꝛie ītelligunt̄ ꝑ bona exterioꝛa: ⁊ de his ſpālr eſt pñs queſtio. Unde ſcien m ꝙ h̓ bona ſic appꝛopꝛiate accepta diuidunt̄:ſicut ⁊ diuitie:q̄daȝ aūt ſunt diuitie nāles: quedā artificiales:ſicut vr̄ phs diſtinguere p̄ Pol. cum dicit duas eē ꝑtes yconoᶜᶜ: q̄ruȝ q̄daȝ eſt acq̄ſitiua ciboꝝ ⁊ alioꝝ nec̄ioꝝ ad vitam.que nā ꝓducit:que ꝓpꝛie dñr diuitie nāles:ſicut oīa q̄ ex agris ⁊ arboꝛibus ꝓueniūt. Alia v̓o pecuniatiua vocata: ꝑ quā quecūq̄ȝ arti ^les diuitie hñtur:que vr̄ eadē ꝓpꝛie;ſȝ nō ē: dñte phō ibidē.ē aūt neq̄ȝ eadē p̄ ^e neq̄ȝ longe poſita.eſt.n.h̓ q̄dē nā.ſ.acq̄ſitiua ciboꝝ. h̓ āt nō nā ipſaꝝ.ſ.pecu ^ia ſed ꝑ expientiā q̄ȝdam ⁊ artē fit magis.Et nec̄itas po ^r has dup ^ces diuitias vr̄:q2 ꝯſtat bona exterioꝛa oꝛdi ^ri ad bona coꝛꝑis īme ^te ſic ad finē:⁊ h̓ rōnabilr.nullū.n.coꝛpus viuēs ex ꝯrijs cōpo ^m:ſicut hūanuȝ ꝓpꝛie pōt viuere ſine cibo: vt dr̄ pꝛimo Poli.vbi ſupꝛa:ad vite ḡ hūane ſuſten ^neȝ
Tex.45. nā que in nec̄ijs nō deficit.vt pȝ 3.° de aīa.que etiaȝ hoīs gr̄a facit oīa:vt in p̄ dicto hētur:q2 ſumus nos quodāmō finis oīuȝ.vt pȝ 2° phi^r.ꝓuidit de terre
Tex.cō.24. naſcētib⁹ hoī:in quoꝝ ſuffi ^ti poſſeſſione diuitie nāles ꝯſiſtūt:que q̄dē ſole foꝛſitā hoī ſolitario: ⁊ ī cōitate domeſtica ſuffeciſſent:ſed q2 hō ne duȝ eſt aīal domeſticum ſed ciuile nā:vt plies phs dicit. Neq̄ȝ oēs regiones ⁊ ciuitates oībus abūdant:ſȝ q̄daȝ q̄buſdā. Alie v̓o alijs:vt ex mutua nec̄ioꝝ permutatione ſibiīnuicē ſubuenirēt:īuentū eſt nūmiſma ꝑ
Cap.8. artē ⁊ legē:vñ ⁊ dr̄ nūmiſma:q2 nō a nā ſȝ a lege: q̄ nomos dr̄ eſt īductuȝ ſm phm 5° ethi^r.ad fa ^lius permutan ^m:⁊ ad eq̄liter in ꝑmutationib⁹ ꝯuerſandū: oīa.n.mēſurat nūmiſma:⁊ fit aliq̄liter me ^m ad ſupabun ^am ⁊ defectū:vt ibidē appȝ: in hoꝝ numiſmatum poſſe ^ne ꝯſiſtūt artifi ^les diuitie.hāc aūt nec̄itatē
Cap.8. artifi ^lium ⁊ nāliū diuitiaꝝ ſatis pulchꝛe: ⁊ bꝛeuiter tradit phs:vt ſupꝛa 5° ethi^r.cū dicit numiſma vtiq̄ȝ queādmodū mēſura mēſurata faciēs eq̄t.neq̄ȝ enī vtiq̄ȝ nō exñte cōmuta ^ne.ſ.diuitiaꝝ nāliū cōicatio erit.ſ.po ^ca ⁊ hu ^na neq̄ȝ cōmu° eq̄litate nō exñte.ſ.rerū cōmutataꝝ:neq̄ȝ eq̄litas nō exñte cōmenſura ^ne que.ſ.ꝑ numiſma fit. ¶ Dr̄nt v̓o he duplices diuitie:nā diuitie nāles īme ^te ⁊ ꝑ ſe hu ^ne īdigētie ſubueniūt ⁊ eā tollūt.Ar ^les v̓o nunq̄ȝ eā remouēt niſi q̄ȝ ^m in cōmutationeȝ p̄ ^aꝝ veniūt.nūmiſmate enī diues multo:qui īdigebit nec̄io cibo:q̄ȝuiſ incōueniēs tales eē diuitias:q̄bus abūdās fame perit:queādmodū ⁊ midā illū fabuloſe dñt ꝑꝑ īſatiabi ^teȝ deſiderij oīb⁹ ſibi exhibitiſ aureis fame ꝑiſſe ſm phm.p̄mo Poli.ſepius iā adducto. ¶ Sic igit̄ pȝ q̄ ꝓpꝛia bona exterioꝛa dñr:⁊ q̄liter diuidunt̄: ⁊ ad queȝ finē oꝛdinant̄:q̄m taȝ nāles q̄ȝ artificiales diuitie ſunt ad tollendam humanā īdigentiam:lȝ ille p̄mo:ille vero ex ꝯſequēti:cū finis īmediatuſ acci ^lium fit fa ^lis ꝑmutatio ⁊ cōmenſuratio in ꝑmutatione. ¶ His aūt viſis q̄d ad q̄ōnem dicēdum ſit pȝ.nam ſimplr cōcedendū eſt ꝙ bona exterioꝛa ſunt a cā determinata:qđ declarat̄ pꝛimo ex dictis ſic.illa que ſunt a nā ⁊ arte ſicut ex cauſis hñt cās determinatas:⁊ h̓ pȝ ex pꝛimo pꝛeſuppoſito:vt oñſum eſt: ꝙ nā ⁊ ars ſunt cauſe determinate:ꝓut determinatuȝ in cauſis opponit̄ indeterminato qđ eſt caſuale ⁊ foꝛtuitum.lȝ quodāmō ars ad nām reduci poſſit: ⁊ cā indeterminata ad determinatā.vt viſum eſt ibideȝ. Sed bona exterioꝛa ſunt a nā ⁊ arte: nam illa que ſunt nāles diuitie ſunt a nā.ea v̓o que ſunt artifi ^les ab arte:vt viſum eſt. Reſtat ergo ꝙ ipſa ſunt a cā determinata. Quod ⁊ 2° de ^r ſic.quecunq̄ȝ hñt fines appꝛopꝛiatos ⁊ determinatos: ſi ſunt a cā alia ſunt a cauſa determinata:⁊ h̓ pȝ:q2 determi° cauſe agentis eſt ex fine p̄ ſalteȝ in agēdo.ſȝ bonoꝝ exterioꝝ ſunt fines determinati ſuppletio ſeu ſubuentio humane indigētie q̄ȝtum ad diuitias nāles ⁊ artifi ^les: lȝ nō ſi ^r neq̄ȝ eque p̄mo: ⁊ facilis ꝑmutatio ſeu ī permutatione cōmēſuratio q̄ȝtū ad diuitias artificiales ſpālr:vt patuit ex pꝛedictis.bona ḡ exte ^ra ſunt a cā determinata. ¶ Tertio ideȝ ſic declarat̄.bona intrinſeca.ſ.coꝛꝑis ⁊ aīe ſunt a cauſis deter ^tis.⁊ hoc pȝ.nam bona aīe que ſunt v̓tutes ſunt ex actibus: ſiue ītellr̄uales: ſiue ſint moꝛales.vt pȝ ſatl 2.° ethi^r vbi dr̄ ꝙ v̓tutes accipimus oꝑantes queādmoduȝ in alijs artibus.actū aūt ex potētijs.nā po ^e ſunt ſm quas po ^les hoꝝ dicant̄ 2° vbi ſupꝛa.bona v̓o coꝛꝑis ab agente ⁊ alijs nālibus cauſis in v̓tute ſolis ⁊ ſtellarū:cuȝ illa:q2 ſunt pꝛima coꝛpoꝝ:ſint cā genera-
tionis ⁊ coꝛruptōis in iſtis.vt pȝ in fine ſecundi de Tex.cō.56.
generatione:⁊ 8.° phi^r.ḡ ⁊ bona exterioꝛa ſunt ſilr a Tex:cō.46.
cauſis determiatis:añs pȝ ex dictis:ꝓbat̄ ꝯñā.q2 h̓ ⁊ inde.
bona oꝛdinant̄ in illa:ſicut in fines. vt ex ſupioꝛibus viſum eſt:ſȝ finis determinat ea q̄ ſunt in finē:
vt pȝ ex fine 2^i phi^r.tenet ḡ ꝯñā: q2 ex quo illa ter- Tex.cō.81.
minata ſunt:ſunt a cauſis determinatiſ.dñr tñ eſſe bone foꝛtune:nō q2 ſint ⁊ fiāt ab ipſa: ſed q2 eoꝛuȝ acq̄ſitio alicui pōt q̄ñq̄ȝ caſualis eē ⁊ foꝛtuita: ſicut pȝ de foſſoꝛe agri in quo eſt theſaurus abſcōditus: tñ quia ipſis vtplurimū ad diuerſos vtimur fines: q̄ñq̄ȝ enī ad vſum humane vite ⁊ tunc nāliter: q̄ñq̄ȝ vero ad theſaurizandū: ⁊ tunc innāliter. naȝ pe-
cuniarū vſus cōſumptio ⁊ datio:vt pȝ 4.° ethi^r.pe- Cap.p̄mo.
cunias aūt voco ſm phm ideȝ quoꝛūcūq̄ȝ dignitas numiſmate mēſurat̄:lȝ h̓ cauſa non multuȝ valeat ad diſtin ^dum hec bona exterioꝛa a bonis coꝛꝑis: q̄bus ſicut ⁊ iſtis ꝯ ^r bene ⁊ male vti: ⁊ vlr ab oībus bonis nr̄is p̄ter v̓tutes dñte phō p̄mo re ^ce nocebit vtiq̄ȝ q̄ vtitur iniuſte tali potē ^a oꝛonum h̓ ⁊ cōe eſt de oībus bonis exceptis v̓tutibus moꝛalibus.nā ⁊ intellectub⁹ ꝯ ^r male ⁊ ad vtrūlibet vti: vt pȝ ibidē de po ^a oꝛādi ſeu ꝑſua ^di: ⁊ p̄ po ^ce ō ſcia me ^ne: ⁊ maxie a ꝑitiſſimis: ⁊ alijs:puta roboꝛe nobilitate diuitijs ⁊c̄. talibus.n. quis pꝛoderit maxime vtens iuſte ⁊ nocebit iniuſte:ꝑꝑ qđ ꝯcedit phs in h̓ libꝛo:aliq̄lr bonā foꝛtunā attēdi in nobi ^te: ⁊ in alijs que nō acq̄runtur ex operibus nr̄is:ſicut illa extrinſeca ꝑ que nō acq̄ſita ex oꝑibus nr̄is ītelligit bona coꝛꝑis: ſic̄ pulchꝛitudinē ⁊ ſanitatē:ſim ^r negās ipſam attendi circa mo ^les v̓tutes: cū dicit paulopoſt p̄ ^m dcm̄ iuſtū ſcōm ꝙ iuſtū niſi dicet foꝛ ^tum in foꝛteȝ: neq̄ȝ totalr eoꝝ q̄ ſm v̓tutē nullū in nob.n.eſt: ⁊ h̓ hr̄ ⁊ non hr̄.

Propter alias ēt cās dicunt̄ talia bona fortune: bona que in prologo tacte ſunt.

Per hoc autez ſoluta ſunt argumenta ſaltem zm ⁊ primū: ſcōz quia viſum eſt ꝙ h̄ bona determiātos fines hn̄t. lꝫ de ſe mltos hr̄e poſſint ex pte vtētiū eis. pm vo: qꝛ oñſum ē. q̄re ph̄s ⁊ alij dn̄t h̄ bōa eē a forna. ℂ zm ſilr argm nō hꝫ locū. nā illa bona q̄ꝫtūcūqꝫ cōia ſint bonis ⁊ malis nō ſunt tn̄ ex h̄ idetermita: cū tā hi q̄ꝫ illi ad eoſdez fines iſtis idigeant ad quos p ſe talia ordinant̄: ſic ad vite ſuſtentationē ⁊ facilē pmutationē: vt viſuz eſt. lꝫ ex pte ipſorū poſſint ad alia ordinari: ſi tn̄ q̄ras q̄re vtplimū magis mali iſtis abundāt q̄ꝫ boni: theologi reddūt bonas cās: ⁊ ph̄s ēt adducit illā. ſ. qꝛ mali: vtplimū ad boꝝ acqſitionē tāq̄ꝫ pcipuoꝝ bonoꝝ ſtudēt. boni vo nō: itēti ⁊ deditū potiorib9: vt in pcedēti qōne viſum eſt de thale mileſio: aliā vo: qꝛ iſtoꝝ acqſitio pōt eſſe caſualis ⁊ fortuita: ⁊ ē annexa quodāmō bone forne: mali aūt ⁊ diuites ſūt vtplimū bn̄ forti: qꝛ vbi plimū inte9 minimū de fortuna. ⁊ eꝯ ꝺm ph̄m. licet ph̄s bn̄ fortunatos dicere videat̄ in zo retboce. magis bonos q̄ꝫ malos. cuz dicit. bonus aūt aſſequit̄ optim modū bone forne: quia amatores dei ſunt: ⁊ hn̄t ſe ad diuinū aliq̄lr credētes pfecta bona a forna: qō q̄liter ſit itelligēduz relinquo. ℂ Ad 4m vo dicendū ꝙ q̄daz ipſoꝝ ſunt a nā: vt viſum eſt: ⁊ q̄dā ab arte. ipoꝝ. n. q̄ꝫtū eſt de ſe determinati ſunt fines: lꝫ nō ex pte vtētiū ⁊ hn̄tiū. ars aūt vno mō non eſt cā minus determita q̄ꝫ nā: ⁊ ſic forte itelligit ph̄s. cū dicit: rōnē nō eſſe min9 ordinatā nā. i. minus determinatā p mō vel p tanto h̄ dic̄. nā ſicut nā ordiate agit: qꝛ pp finē: ſic ⁊ ars:
Tex. ↄ. 74. ⁊ infra. cū ipſa pp finē agat ſilr vt pꝫ ex zo phir ⁊c̄.

Queſtio. VII.

Queritur ſeptimo vtrū bona fortuna ſit a deo ⁊ argr ꝙ
Tex. cō. 100. ſic. oē ens poſteri9 eſt ab ente ſimr pmo.
⁊ h̄ pꝫ p ce. ⁊ mun. vbi dr̄ ab ente p deriuatū eſt eſſe his gdē clari9: his aūt obſcurius. ⁊ zo
mece. vbi dr̄ ꝙ nece eſt ꝙ pus ſit cā poſterioꝝ. de9
Tex. cō. 6. aūt eſt ens ſimplr pm. cū ſit pa ſuba ⁊ mēſura oīum
iz. mece ad finem. io. mece. entiū. vt pꝫ. iz. mece. ⁊. io. ſilr p cōmentatorē: bona
vo forna eſt ens aliqō: vt patuit ex 4a qōne ipſius. g
Tex. cō. 7. ei9 cā de9 ē. ℂ Itē qō eſt cā bn̄ forte agēdi: eſt cā bone forne: qꝛ bn̄ fortute agere nō ↄt aliūde niſi ex bōa forna q̄ eſt tal' actōis formale pnm. ſꝫ de9 ē cā pp quā aliqs bn̄ forte agit: dn̄te ph̄o circa finē lili. vn̄r bene forti pp deū dirire. i. bn̄ forte agere. vr̄ g ꝙ bōa forna ſit a deo ſic̄ a cā. ℂ Itē illud pprie ⁊ ſolū ē cā bone forne cui9 ſoli9 cālitas ad ifita ſe extēdit: ⁊ h̄ pbat̄: qꝛ bona forna attēdit̄ reu eoꝝ que polia ſunt cōiungi p accn̄s effectib9 p ſe itētis q̄ infita ſunt: vt pꝫ zo phir.
T. c. 78. ⁊. 79. talia aūt nō ſūt niſi a cā ifinite vtutis: ſꝫ de9 ſolus ē
Tex. cō. 41. ifinite vtutis: vt pꝫ 8o phir. ⁊. iz. mece. ipſe igit̄ ſolus eſt cā bone forne. ℂ Itez illō vr̄ cā bōe fortune qō eſt cā ⁊ pn9 ipet9 imiſſi in aīa ⁊ dirigētis in agēdo: ⁊ hoc pꝫ: qꝛ bona forna vel ē idez qō talis ipetus: vel ipm ne9 requirit. in aīa. n. eſt nā tale quo ipetu ferimur ſine rōne: ad q̄ vtiqꝫ bn̄ hēbimus. ſicut pꝫ per ph̄m circa lili pnm. Sꝫ de9 eſt talē ipetū aīe imedite imittēs: dn̄te ph̄o paulo poſt de bene fortutis: ⁊ eni a deo vecti. i. moti. ſine rōne ipetū hn̄t ad opari aliqd. g vr̄ ꝙ de9 ſit bone forne cā. Et ↄfirr h̄ rō: qꝛ qō eſt diuinū a deo eſt ⁊ imete. ſed bona forna ↄtia de q̄ hic agitur diuina eſt. vt patet circa finē tractatus: ipſa ergo a deo eſt ſicut a cauſa.

Oppoſitum arr: qꝛ qō malis euenit nō eſt a deo. deū. n. nō viſile prauoruz curā hr̄e ꝺm ph̄m in lr̄a. Sed bona forna malis aduenit: ⁊ vtplimū ꝺm ph̄m ibidez: ipſa igit̄. vt vr̄: nō eſt a deo. ℂ Itē illud nō eſt a deo qō relatuz ad ipm nō retinet ppriā rōnez. ⁊ hoc pbat̄: qꝛ ppa rō effectus eſt a ſua p ſe cā: nō eſt g id alteri9 cā in cōparatōe ad qō illud cadit a ppria rōne. ſꝫ bona fortuna cōpata vel relata ad deū amittit rōnē ppaz. ſ. rōnē fortuiti: ⁊ nō intēti. nihil. n. fortuitū ⁊ caſuale in deo: cui9 puidētie oīa ſubiacēt ē: qꝛ index eſt oīa vidēs ꝺꝫ Boetiū in qnto de ↄſone: vr̄ g ꝙ bona fortuna a dō nō ſit. ℂ Itē qō nulli9 eſt cā nō eſt cā bone fortune. hoc pꝫ p locū a ſupiori ad iferi9 negatiue: ſꝫ deus nulli9 eſt cā efficiēs: qō pbat̄: qꝛ oē efficiēs i agēdo aliqd itēdit: ⁊ maxie hn̄s itellꝫ: cuiuſmodi eſt deus. Eſt. n. intelligētis ⁊ ſapiētis ordinare in finē. vt pꝫ phe9 mece. ⁊ p finē intēdere: ſꝫ agēs pp intētionē aliq̄ꝫ eſt impfectū. agit. n. pp aliqd boni qō n̄ hꝫ. dn̄te Algazele i tractatu ſue mece. ꝙ qſqs agit pp intētionē aliq̄ꝫ: impfectus eſt. illud. n. eē qō intēdit̄ meli9 eſt illi q̄ꝫ nō eē. vn̄ aliqd boni ē qō nō hꝫ: ⁊ intendit vt hēat: qō cū aduenerit pficiet̄. g p ſe ipfectus ē ſine illo: eē aūt ipfcm̄ deo repugnat:
cū ipſe ſit ꝺm ipbolē pfectus: vt dr̄ 5o mece. nō g eſt Tex. cō. 21.
vt vr̄ de9 cā efficiēs alicui9: ⁊ p ↄn̄s neqꝫ bone fortune. ℂ Itē ſi de9 eēt cā efficiēs bone forne motus eēt i inſtāti: ↄſequēs ē falſuz. g ⁊ an̄s: falſitas ↄn̄tis
pꝫ. 6. phir. oīs. n. motus cuz ſit ↄtinuus eſt in tpe: vt Tex. cō. 29.
ibidē pbat̄: ↄn̄a decla: qꝛ cū cā efficiēs ſit: vn̄ mot9
pnm. vt pꝫ zo phir. cū deus ſit infinite vtutis: vt pꝫ i Tex. cō. 29.
8o phir moueret i non tpe. nā ſi tāta in tāto tpe mo T. c. 78. ⁊. 79.
uet: ergo infita: cū nulli ſit pportiōalis: mouebit in non tpe: qꝛ da ꝙ in tpe erit alicui pporlis: cum tpis ad tps ſit ſp pportio aliqua: cuius cōtrariū ſupponitur ex hoc ꝙ virtus ponitur infinita.

In hac qōne p vidēdū eſt vtrū deus ſit cā efficiēs alicui9 ꝺm mentē ⁊ intētionē ph̄i: ⁊ ſcōo dato ꝙ ſic. vtrū ſit cā efficiēs alicui9 de nouo ⁊ imete ꝺm eundē. his. n. viſis ſtatim appebit qd de qōne dicēdū ſit. ℂ Circa pm ſciēdū ꝙ ꝺm plres ſequētes ph̄m ⁊ cōmētatorez ad vnguē tenere fatent̄ ꝙ de mēte ipſoꝝ fuit ꝙ deus vllius ſit cā efficiēs: qꝝ opio ſi vera ſit: patet qd de qōne tenēdū ſit: nā tenenm eēt ſimplr ꝙ de9 nō eſt cā ſaltē efficiēs bone fortune. ℂ Qꝛ aūt prim ſit de intētione ph̄i ⁊ cōmētatoris abundāt rōnib9 ⁊ auctoritatib9 diuerſis ſaltē cōmenris. ℂ Primo hr̄: ſi deus eēt cā efficiēs itelligentiaꝝ: ⁊ p ↄn̄s alioꝝ cū intelligenc ſint eterne nā polis mutaret̄ in nām neceſſarij: qō ē falſuz: cū polc ⁊ necīuz drant gn̄e: vt pꝫ
fine 4i mece. ⁊ tenet ↄn̄a: qꝛ ex quo hr̄ent ab alio eē Tex. cō. 24.
de ſe n̄ hr̄ent eē: ⁊ p ↄn̄s eēnt ō ſe polce: ſi g ſint eterne ab alio ſic̄ a p nā polis ō ſe erit necīa: qō fuit pbādum. ℂ Scōaz rōnē ad idē dant talē. dei: cū ſit no
biliſſimus: ⁊ in fine nobilitatis. vt pꝫ p ↄmērem. iz. Com. 44.
mece. oꝫ eē actio nobiliſſima: nam opatio in eo eſt idē qō eēntia. vt ibidē appet: ex h̄ ꝙ itell's ⁊ itellm ſunt adunata in eo maxia adunatiōe: actio autē ad ex cuiuſmodi eēt actio dei ſi eſſꝫ cā efficiens nō eſt noma. nam talis actio vel eſt ppter alicui9 pfectiōis nō habite acqſitionē: vel pp habite ↄſeruanēz. ſicut commentator declarat in. iz. mece. vbi ſupra. ſed dei actio nobiliſſima: vt ipſe ocioſus non ſit eſt ſe

diligere.pꝛeter quã cũ nulla ſit eius actio deus nõ
eſt cã efficiẽs alicuius:vt dñt. ⁋ Auctoꝛitatibꝰ ẽt
conãtur idẽ aſtruere: ⁊ p̊ auctoꝛitate aꝝ. dñtis.iz.
mecc.mouet aũt.ſ.deus:ſicut appetile ⁊ intelligibi/
le.ħ.n.ſola mouẽt nõ mota.cõſtat aũt ꝙ appelc mo
uet vt finis.de cuius rõne eſt ſolũ ꝙ nõ motus mo
Tex.cõ.3i. Com p̊ ueat cũ ſit cã cauſaꝝ:vt pꝫ.z.phyſi.auctoꝛitatibꝰ ẽt
pluribꝰ ꝯrio:⁊ p̊ mecc eiꝰ in p̃nº.⁊ ſupꝛa 4m ce. ⁊ mũ.
vbi dicit ꝙ res eterne nõ hñt agẽs:niſi ẜm ſil'itudi
nẽ.neqꝫ hñt ex ſe cãs niſi foꝛmalẽ ⁊ finalez:⁊ ſi fue
rit aliqd ꝙ agẽs nõ erit niſi inqꝫtũ eſt foꝛma illi: ⁊
Com.44. cõſeruans ipſum. ⁋ Auctoꝛitate ipſiꝰ ſil'r.iz.mecc.
dñtis ꝯ Auic.ponẽtẽ pꝛimũ nõ eẽ cãm niſi p̃c itelli/
gẽtie.ꝙ nõ eſt illic ꝓuẽtꝰ neqꝫ cõſecutio neqꝫ actio:
tm̃.n.eſt illic cã ⁊ cauſatũ ẜꝫ ꝙ dicimus intellectũ
eſt cã itelligẽtis. Et lꝫ he auctoꝛitates videãtur ſo
lũ de eternis arguere. arguũt tñ de oĩbus ex ꝯñti:
reſpectu quoꝝ nõ vr̃ iſta opio ponere deũ eẽ cãm
efficiẽtem cum illoꝝ ſint alia efficiẽtia. ſicut pꝫ in
generabilibꝰ ⁊ coꝛruptibilibꝰ q̃ hñt celũ ⁊ ꝓxia ge
neratiua pꝛo efficiẽtibꝰ cauſis.ħ tñ opio q̃ꝫtũ mihi
videt̃ nõ eſt de mẽte phi: ⁊ cõmẽtatoꝛis ipſius: et
ꝙ de mẽte phi nõ ſit patere põt p̊ rõnibꝰ:q̃ꝝ p̃a ẽ ħ.
in oĩ genere cauſe eſt dare aliqd̃ p̃m ſimpl'r:g̊ ⁊ i ge/
nere efficiẽtis:ſed ħ nõ eſt niſi deus.g̊ deus eſt cau
T.c.6.⁊ infra ſa efficiẽs:añs pꝫ per phm.z.mecc.⁊ ꝯña tenet ꝑ lo/
cũ a toto in quantic:ſed ꝯñs pꝛobat̃:qꝛ ẜm aduerſa
rios:ſi deus non eſt p̃m efficiens hoc eſt: qꝛ celũ eſt
efficiẽs p̃m oium generabilium ⁊ coꝛlium:quoꝝ tan/
tũ eſt hẽre cãm efficientẽ:cũ intelligẽtiaꝝ q̃ eterne
ſũt nª ſit cã ꝓductiua vel efficiẽs.celum aũt nullo
modo põt eẽ p̃mũ ſimpl'r i genere efficiẽtiũ:nã pꝛi/
ma in genere cãꝝ ẜm aꝝ.debẽt eẽ oĩno ſimplicia:
⁊ nullo modo cõpõnis cõpoſita.qd̃ pꝫ tũ indudo in
genere cauſe mãlis foꝛmalis ⁊ finalis ẽt ſcd̃m eos:
tũ ẽt ꝑ hoc ꝙ omne cõpoſituꝫ eſt multũ:⁊ per ꝯñs
redulc in aliqd̃ vnũ ſimplex:ſed cõſtat celũ eẽ com
poſitũ vel ex mã ꝓpꝛie ⁊ foꝛma ẜm aliq̊s magnos:
vel ſaltẽ ex ſubo ⁊ accidẽte.⁊ ex motoꝛe ⁊ moto ẜꝫ
cõmẽtatoꝛẽ ⁊ phꝫ.ipm g̊ vlteriꝰ redulc eſt in aliud
efficiẽs oĩno ſimplex:qd̃ eſt deꝰ tãtũ cũ ipſe ſolũ ſit
denudatꝰ ab oĩ poª:⁊ nulla alia foꝛma ẜm cõmẽta/
Com.5. toꝛẽ i.3.de aĩa.neqꝫ valet pꝛo eis qd̃ dñt itelligẽtia
rũ cũ ſint eterne nõ eẽ aliã cãm in eẽ cũ nihil ꝓhi/
Tex.cõ.i5. beat eternoꝝ eẽ aliquã cãꝫ ẜm phm in.8.phyſi. ne
qꝫ valet ſi dicat̃ adhuc eternoꝝ i accñbꝰ eẽ cãm: ⁊
ſic itelligere phꝫ illud qd̃ dictũ ẽ: nõ aũt eternoꝝ i
ſubſtãtys.Subſtãtys.n.eternis vel repugnat hẽre
cãm rõne qua ſube vel rõne qua eterne:nõ aũt re/
pugnat rõne qua ſube:qꝛ tũc ⁊ cuilꝫ ſube: qd̃ eſt fl'ꝫ:
cũ ſube gñales ⁊ coꝛles hẽant cãm efficiẽtẽ etiã ſcd̃ꝫ
eos ⁊ veritatẽ.neqꝫ rõne qua eterne: qꝛ pari ratiõe
accñbꝰ eternis ⁊ motui eterno repugnaret hẽre effi
ciẽs qd̃ tñ ipſi:nõ dñt:vt viſum ẽ.reſtat igit̃ ẜꝫ phꝫ
deũ eẽ in genere cauſe efficiẽtis p̃m oĩno. ⁋ Scd̃a
rõ ad idẽ talis eſt.quecũqꝫ depẽdẽt ab alia cã i eſſe
qd̃ hñt depẽdẽt ab illa cã ſicut ab efficiẽte:⁊ ħ ꝓba
tur:qꝛ da ꝙ nõ ſint ab illa ſicut ab efficiente nõ de/
pẽdebũt in eẽ ab ipſa maxime:qꝛ depẽdẽtia in eſſe
eſt ab efficiẽte:ſicut dependẽtia in agere eſt a fine
cũ agẽs ſit cã finis in eẽndo:lꝫ finis cã ſit efficienti
in agẽdo ẜm phm ⁊ veritatẽ:ſed oĩa entia ⁊ ẽt itelli
gẽtie eterne ſcd̃ꝫ eoſdẽ in ſolutione rõnũ quarũdã
depẽdẽt ab ipſo deo: adeo ꝙ ſi nõ eẽt nõ eẽnt alia
vllo modo.ꝙ tñ rõ nõ ſequeret̃ ſaltem directe:⁊ p̊

ſi deus ſoluꝫ eſſet finis:lꝫ bene ſequeretur ꝙ foꝛte
alia ſaltẽ nõ cõtinuo agũt foꝛte:⁊ per ꝯñs fruſtra eſ
ſent:vr̃ g̊ neceſſario ſcd̃m eoꝝ dicta ꝙ deus ſit cau
ſa efficiẽs oiuꝫ. ⁋ Tertia rõ ad idẽ eſt talis i ſepᵗio
a mã eſt idẽ efficiẽs ⁊ finis ẜꝫ cõmẽtatoꝛẽ.iz.mecc. Cõ.36.⁊.38.
Sed cõſtat deũ eẽ p̊ in genere finiũ:cũ ſit oium fi/
nis:dñte pho in fine.izi. entia nolũt male diſponi
neqꝫ bona pluralitas p̃ncipãtiũ:vnꝰ g̊ pꝛinceps.g̊ ⁊
ipſe erit efficiẽs p̃m oium. ⁋ Et ſi dicat̃ ad hãc rõ/
nẽ:vt ipſi nitũtur ſoluere ꝙ in ſeparatis ꝓ tãto dr̃
eẽ idẽ finis ⁊ efficiẽs:qꝛ idẽ eẽ hꝫ foꝛma i itellectu
⁊ in re.ex ħ ꝙ eſt ſine mã.nõ tñ ibi ꝓpꝛie eſt effici
ens niſi ſcd̃m ꝙ itelligentis. Dico ꝙ nõ valet:imo
hẽtur ꝓpoſitũ:qꝛ ſi pꝛo tãto nõ eſt ibi efficiẽs ꝓp̃e:
qꝛ nõ eſt ibi:vñ motꝰ p̃nm.a ſil'i nec eſt ibi finis pꝛo
pꝛie:qꝛ non eſt ibi finis acq̃ſitus ꝑ motum q ꝓpꝛie
coꝛrñdet efficiẽti:vnde motus. vl'ſi ibi pꝛopꝛie eſt
finis pꝛeexñs motui:ſicut finis i eſſe ibi:⁊ pꝛopꝛie.
ſic ibi ẽ efficiẽs ante motũ q erit p̃ncipiũ vnde eẽ.
⁊ hẽtur intentũ:ſed ħ ſtat ibi eẽ finẽ:⁊ ꝓpꝛie finez
deo p̃exiſtẽtẽ motui dñte aꝝ.in.iz.in pte illa. mo/ Tex.cõ.37.
uet aũt ſicut appetibile ⁊c.ꝙ aũt eſt cuius gr̃a.i. fi/
nis imobꝰ diuiſio oñdit. diuiſio.ſ. finis acq̃ſiti per
motũ ⁊ finis p̃exñtis:qd̃ declarat cũ ſubdit. eſt enĩ
alicui ꝙ cuius gr̃a quoꝝ.ſ. finium ħ q̃dẽ eſt.i.p̃exi
ſtit.hoc aũt nõ.i.nõ p̃exiſtit motui cũ ſit ꝑfectio in
moto acq̃ſita ꝑ motũ dñte ibi commẽtatoꝛe ſic au
ctoꝛitate Alex.qꝛ alex.dicit ꝙ dicit ħ.ſ.aꝝ. diuiſio Com.37.
oſtẽdit i imobilibꝰ eẽ finẽ ne aliq̃s exiſtimet ꝙ itẽ/
debat ꝑfectionẽ que eſt accñs imꝑfecto. ꝑfectiões
enĩ ꝑꝑ quas mouet̃ iperfectũ quedã ſunt qualita/
tes q̃bus ꝑficitur illd̃ qd̃ mouetur. vt illud qd̃ mo/
uet̃ ꝑꝑ ſanitatẽ:⁊ quedã ſunt ſube extrinſece a re q̃
mouet̃ ad eas:vt aſſimilãtur eis:vt iueniũtur oẽs
actiones ſeruoꝝ:qm̃ ſunt erga intẽtionẽ dñi ſui:er
go dñr eẽ ꝑꝑ dñm:⁊ ſil'r oĩa entia cũ ħ pꝛimo p̃nci/
pio. ⁋ Uidetur g̊ de intentione aꝝ.eſſe ꝙ in ſepa/
ratis ſit efficiẽs:ſicut finis:⁊ ꝙ deus eſt tã efficiẽs:
ſicut ⁊ finalis oium entiũ. ⁋ Et pꝛeterea cõſtat ẜꝫ
phm ⁊ ꝯrem.iz.mecc.⁊ in pluribus locis deum eſſe Cõ.6.36.38.
cãꝫ efficiẽtẽ motus p̃mi ⁊ eterni:qd̃ ⁊ aduerſary cõ
cedũt:nõ eſt aũt bene ymaginabile terminũ ꝓdu/
ctionis cuiuſcũqꝫ ẜm phm maxime eſſe accñs ſolũ
cũ accñs qd̃cũqꝫ ſit foꝛma quedã:foꝛma aũt nõ fit
ꝑ ſe:ſed cõpoſitũ:vt pꝫ.7.mecc.⁊ per cõmẽtatoꝛem T.c.26.⁊.27.
ħ diffuſe ꝓbãtẽ ibidẽ ⁊ deducẽtẽ ad incõueniẽs:ſi
foꝛma fieret ꝙ ipſa eẽt cõpoſita:⁊ ꝙ ꝓcedat̃ in ifi/
nitũ i foꝛmis:⁊ ꝯto.3i.⁊.33.eiuſdẽ ſeptimi dñtez aꝝ.
aũt ſuſtentatur ſuꝑ ħ ꝙ agens nõ iuenit foꝛmã cre
ando eam: qm̃ ſi creaſſet eam:tũc aliq̃d fieret exẽ/
plo ⁊ foꝛma apud ipſum nõ hꝫ generationẽ ⁊ coꝛem
niſi accñtal'r.ſ.per generationẽ ⁊ coꝛruptionẽ com/
poſiti.vr̃ igit̃ ex iſtis ꝙ deus ſit cã efficiẽs ẽt ſuba/
rũ ſcd̃arũ. ⁋ Reſtat nũc ħ idẽ ꝓbare auctoꝛitati/
bus:quaꝝ pꝛia eſt ariſt.in ꝓhemio mecc dñtis.deꝰ
eni vr̃ cã oĩbus eẽ.⁊ pꝛimo ce.⁊ mundi.ab ente pꝛi/ Tex.cõ.i00.
mo deriuatũ eſt eẽ his quidẽ clarius.his autez ob/
ſcurius.⁊ eiuſdez in.z.mecc.cũ dicit vnũqd̃qꝫ vero Tex.cõ.4.
ipꝫ maxime alioꝝ.ſ. cã ẜm ꝙ alys ineſt vniuoca/
tio.i.aliq̃d dictũ vno mõ ſaltẽ analogice que ꝑꝑ ve
riſſimũ ꝙ p̃exiſtẽtibus eſt cã:vt ſint vera.⁊ in eodẽ
zº neceſſe eſt eẽ ꝙ pꝛius eſt cãm ipſoꝛũ poſt ſe.deus Tex.cõ.6.
eſt p̃m ſimpl'r oium eternũ ꝑ qd̃ veriſſimũ:⁊ pꝛiꝰ in
telligit p̃m p̃nm : deũ.ſ.qd̃ pꝫ ꝑ cõmẽtatoꝛẽ ibi dñtẽ Com.4.
declaratũ eſt ꝙ cã in quolꝫ genere entium eſt ma/

gis digna in eſſe ꝛ in veritate ꝙ̃ illa: quoꝛum eſt cã
ĩ illo genere. ꝙ ſi h̃ eſt pꝛima cauſa omniũ: vt decla
ratũ eſt in ſcĩa nãliũ. neceſſe eſt ꝙ illa cã magis eſt
digna in eſſe ꝛ in veritate ꝙ̃ omnia entia. oĩa. n. en/
tia acqrũt eẽ ꝛ veritatẽ niſi ab iſta cã: neq̃ põt dici
ꝙ illa cã ſit finis: qꝛ finis nõ dat eẽ: lꝫ det q̊dã mo/
do agere. Hoc idem pꝫ diuerſis actoꝛitatibus alÿs
ↄrio: quaꝝ pꝛima eſt. 7. mecc. cõ. 31. vbi dicit ↄ̃ auicẽ.
Mouit aꝝ. ad ponẽdũ mouẽs ſeparatum a mã fa
ctio virtutũ intelligẽtiũ: qꝛ virtutes intellicles apud
ipſum ſunt nõ mixte cũ mã: vnde eſt neceſſarium:
vt illud qð ẽ nõ mixtũ cũ mã quoquo mõ generet̃
a nõ mixto cũ mã ſimplr: ꝛ queãdmodũ eſt neceſ/
ſe: vt omne mixtũ cũ mã generet̃ a mixto cũ mã.
¶ Scða eiuſdẽ. 6. mecc. cõ. z. vbi dicit. Res moles
neceſſe eſt: vt ſint eterne magis ꝙ̃ eterne moles di/
uine. ſ. coꝛpoꝛa celeſtia. ſunt. n. cã iſtoꝝ: ꝛ ne intelli/
geret̃ h̃ de oĩbus ĩtelligẽtÿs ſubdit eo ꝙ ſuba abtra
Cõ.6.t.36. p̊. ſ. eſt cã coꝛpoꝝ celeſtiũ. ¶ Tertia ipſiꝰ ꝛ expreſ/
ſa in. iz. vbi dicit deũ eſſe cãꝫ omniũ entiũ in tripli
ci genere cãe efficiẽtis foꝛmalis ꝛ finalis. ¶ Quar
ta ẽ in zo cap̊ de ſuba oꝛbis. vbi dicit. datoꝛ cõtritio
nis motui. ſcilꝫ pꝛimo eſt datoꝛ eẽ alÿs entibus.
¶ Quinta eiuſdẽ expꝛeſſiſſima ĩ libello eodẽ. cap̊
eodeꝫ. vbi dicit. Debes ſcire ꝙ iſtud coꝛpus cele/
ſte nõ ĩdiget virtute mote in loco ſemꝑ tm̃: ſed indi
get virtute largiente in ſe ꝛ ſua ſuba ꝑmaam eternã:
qm̃ ꝛ ſi ſit ſimplex ꝛ nõ hꝫ potẽtiã ad coꝛruptionẽ:
tñ eſt finite actionis nec̃io: qꝛ eſt finitaꝝ dimẽſio/
nũ ꝛ determinatũ a ſupᶜ cõtinẽte ipſum: ꝛ cauſe ta/
le: cũ inteꝰ poſuerit ip̃ꝫ exñs per ſe abſque eo quod
aliud largiatur ipſi ꝑmanẽtiã: ꝛ extremitatẽ neceſ
ſe erit: vt ita ſit de finitate ſue permanẽtie: ſicut eſt
de finite: ꝛ iõ neceſſe eſt in ĩtellectu. i. in intellectuli
ſuba potẽtiã eẽ largiẽtẽ ipſi ꝑmanẽtiã eternã quẽ/
admodũ largit̃ ipſi motũ eternũ. ꝛ ſuꝑ in eodẽ tra/
ctatu. Uidemꝰ celũ hẽre vnã virtutẽ. ſ. extrinſecaꝫ
que eſt ſibi cã nõ tm̃ mouẽtẽ oĩa: ſed agẽtẽ ꝛ cõſer/
uãtẽ. Sed agẽtiũ qðdã eſt pꝛius tꝑe acto: ſicut om/
ne qð fit in ſpera mundi. ſ. inferioꝛis: ſicut in ſpera
actiuoꝝ ꝛ paſſiuoꝝ: qꝛ talia ꝑpꝛie ſunt agentia: vñ
motus ꝛ agẽtis ꝛ acti qðdã eſt pꝛius nãlr tꝑe: ꝛ eſt
oꝛbis quẽ ſeqtur tẽpus: ꝛ cui accidit. ſ. motũ: nã tẽ/
Tex.cõ.iol. pus eſt paſſio motus. 4. phyſi. ꝛ agẽs oꝛbẽ. ſ. faciẽs
ip̃m in diſpõnibus neceſſarÿs. Et cũ hoc ignoꝛaue/
rit qdã eẽ de opĩone aꝝ. dixerunt ipſuꝫ non dicere
cãm agẽtẽ totũ: ſed tm̃ cãm motem: ꝛ iſtud fuit val/
de abſurdũ: ꝛ nõ eſt dubiũ in h̃ ꝙ agens ipſum eſt
mouẽs ip̃m: ꝛ hoc pꝫ ex auctoꝛitate illa: ↄ̃ñs expꝛeſ
ſe ꝙ ſm aꝝ. deus eſt cã efficiẽs vniuerſi. Et q hoc
negant decipiũtur ex ignoꝛãtia diſtinctionis agen
tiũ: quoꝝ quoddã eſt pꝛius tꝑe acto: ſicut pꝫ ĩ mun
do ſenſibili: qðdã v̊o pꝛius tm̃ nã ꝛ nõ tꝑe: ꝛ tale ſꝫ
aꝝ. mũdi eternitatẽ ponẽtẽ eſt deus reſpcũ ſeꝑoꝝ ꝛ
eternoꝛũ. Et ex hac diſtinctione quã ↄtor h̃ innuit
exponi poſſunt ſcðm eius intẽtionem auctoꝛitateſ
ipſius in quibus vr̃ ↄ̃riũ dr̃e: nã cũ dicit. 4. ce. ꝛ mũ
di. ꝙ res eterne nõ hñt agẽs: intelligit de agẽte pꝛi
us tꝑe ꝙ ẽ nobis magis notuꝫ: qꝛ ſenſibile: ꝛ ꝑ qð
manu ducimur ad cognoſcẽdũ aliqualr agẽs ſepa/
ratũ: qð eſt pꝛius nã tãtũ: ꝛ iõ ſubdit ꝙ in eternis ẽ
agẽs ſcðm ſilitudinẽ. ſ. aliqualeꝫ ad agẽs ſenſibile.
Cũ ẽt in. iz. dicit nõ eẽ actionẽ neq̃ pꝛouẽtũ intelli
git de actione que eſt ab agẽte qð eſt ꝑpꝛius tꝑe: nã
talis agẽtis actio eſt ꝑpꝛie ꝑꝑ cõſecutionẽ. ſ. alicu/
ius perfectionis: ꝛ ꝑꝑ pꝛouentuꝫ: dei aũt actio que
mũdũ ab eterno ꝓduxit ſm aꝝ. non fuit ꝑꝑ conſe/
cutionẽ ꝑfectionis: ſed ꝑꝑ ſue ꝑfectionis neceſſari
am cõicationem: ꝛ dico neceſſariã ſm opioneꝫ ari.
qꝛ nõ poſuit deũ volũtate antecedẽte ꝓduxiſſe mũ
dũ: ſed potius vote cõcomitante: ſicut cõſueuit exẽ/
plificari de ſole ſi poneretur volũtatẽ ꝛ intellectũ
hẽre: nihilominus ſuum radiũ de nete nãe pꝛodu/
ceret: ꝛ volũtas nihil faceret cauſando: ſed cõcomi
tãter foꝛte ſolum: ꝛ ſic expodus ꝛ ĩtelligẽdus eſt ↄtor
vbicũq̃ inueniatur negare cãm agentẽ in eternis.
Neq̃ obſtat ꝙ dicit circa finẽ. 8. mecc. ꝙ que nõ ha Com. vltima
bẽt mãm nõ habẽt cãm aliã a ſe in hoc ꝙ ſunt vnũ
ꝛ ens. ĩtelligit. n. de cã alia foꝛmali. eterna. n. ſeipſis
ſunt vnũ ꝛ ens: ꝛ nõ ꝑ foꝛmã ꝙ ſit pars eoꝝ: ꝛ ꝙ ſic
intelligat. pꝫ ꝑ id qð ſubiũgit ad dicta ecõtrario in
eis q̃ ſũt in materÿs. ꝑ foꝛmas. n. ſunt cõpoſita ex
materia ꝛ foꝛma vnuꝫ ꝛ aliquod ens. Rõnes ẽt ad
uerſarioꝛum non valent: nã cũ arr ꝙ intelligẽtie ſi
hñt eẽ ab alio ſunt de ſe non entes. dico ꝙ verũ eſt
effectiue. ſunt tñ ſeipſis entes foꝛmaliter: neq̃ icõ/
ueniẽs eſt aliqd de ſe foꝛmalr eẽ tale: ꝛ tñ habet̃ il/
lud eſſe ab alio effectiue: ſicut albedo ſeipſa foꝛma
liter eſt talis: ꝛ tñ ſuũ eẽ hꝫ ab alio effectiue: ꝛ h̃ eſt
ratiole. ↄ̃ſtat. n. ad vnũ effectũ oĩa quatuoꝛ gñа cau
ſarũ cõcurrere: ſicut declat phs in pꝛincipio quinti T.c.p̊mi t.z.
mecc. neq̃ vnq̃ cãliās vnius cauſe ipedit cãlitateꝫ
alterius. ſic ğ neq̃ h̃ impedire ſe poſſunt: imo ſtãt
ſilr ꝙ ĩtelligẽtia q̃ eſt foꝛma ſimplex ſm phm ſit ſe
ipſa foꝛmalr ens: ꝛ tñ ſuũ eẽ hẽat a deo efficite: neq̃
opꝫ ex h̃ dicto ſequi ꝙ nã polis mutet̃ in nãm neceſ
ſarÿ: ſicut iſti fingunt cõmẽtatoꝛẽ arguere. ↄtor. n.
illud icõueniẽs adducit ↄ̃ Auic. potem in celo eẽ ma
teriã: ꝛ illud eẽ coꝛle de ſe ex nã mãe perpetuate tñ
a deo: ꝛ h̃ ꝑ verba eius dñtis ſic in fine p̊mi tracta/
tus de ſuba oꝛbis. ꝛ dñt incipientes philoſophari.
ĩtelligẽs auicẽ ꝛ algazelẽ: ꝙ aĩe iſtoꝝ coꝛpoꝝ cele/
ſtiũ ſũt foꝛme in materÿs: ꝛ ꝙ acqrũt eternitatem
ex foꝛmis imãlibus nihil eſt: ↄit. n. ꝙ illud qð non
hꝫ nãm eſſendi eternũ acqrat eternitatẽ ab alio: ꝛ
totũ h̃ eſt impole: nã. n. generalis ꝛ coꝛlis nõ recipit
eternitatẽ ab alio: ꝛ hoc eſt manifeſtum ei q cõſide
rat funra aꝝ. in ꝓpoſito aũt nullũ ẽ ſile: nã ponimꝰ
ĩtelligẽtias de ſe carere p̊ncipio polítis ꝛ coꝛnis. ſ. ma
teria. ſꝫ tale eẽ immãle a deo tanq̃ effite hꝫ ab eter
no: ꝛ abſq̃ durationis p̊nº ſm aꝝ. intẽtionẽ. Neq̃
za rõ arguit: nã poto ꝙ deus ſit cã efficiẽs ab eterno
adhuc ſua actio erit nobiliſſima. ſcire. ſ. ꝛ intellige
re ſe: ꝛ intedo ſe: ꝛ ea que in poa virtute cõtinet̃ alia
cauſare. Sꝫ dicis efficiẽs cã vel agit ꝑꝑ perfectio/
nis nõ habite acqſitionẽ vel ꝑꝑ habite cõſeruatio
nẽ. dico ꝙ deus ꝑꝑ nihil hoꝛũ eſt cã efficiẽs: ſꝫ pꝛo
pter ſue ꝑfectionis cõicationẽ: ꝙ qꝛ in ardo obmit
titur peccat arm: per ↄ̃ñs ab inſufficiẽti. ¶ Nec ob
ſtat auctoꝛitas aꝝ. iz. mecc. dñtis ꝙ deus mouet ſi/
cut appetibile qð eſt finis. iam. n. oſtẽſum eſt aucto
ritate ↄ̃mẽtatoꝛis ꝙ in ſeꝑtis ẽ idẽ efficiẽs ꝛ finis. ꝛ
h̃ de p̊ ſufficiãt. ¶ Nũc reſtat videre. vtruꝫ deꝰ ſit
cã imeta bone foꝛtune in aliquo de nouo vel cuiuſ/
cũq̃ alteriꝰ fit de nouo imeta cauſa. Pꝛo cuiꝰ dubÿ
ſolutione eſt ſciẽdũ ꝙ ſꝫ Auicẽnã. 9. tractatu mecc
ſue. cap̊. 4. deus nulliꝰ de nouo eſt cã efficiẽs imete
ſed ſoliꝰ pꝛĩe ĩtelligẽtie quã vocat ĩtelligẽtiã purã
dixit ipſum cãꝫ efficiẽtẽ ab eterno: ꝛ rõ ad hoc euꝫ
mouẽs fuit iſta. ab vno ſcðm ꝙ vnũ nõ eſt niſi vnũ

Tex.cō.56.

immete:ſicut ⁊ ar̄.dicit in fine etiam de generatio ne φ idē manēs idē natum eſt ſemp̱ idem facere. ¶ Qđ ꝓbat ēt auicēna.nā ſi ab vno ꝓueirēt imete due res diſcrete vel p̱ extiam:ſicut duo compoſita vel due res diſcrete ex qb⁹ fit vnū ſic mā ⁊ forma hoc nō eēt niſi ex alia diſtinctiōe modoꝝ cāe plu ratis q̄ ē imete a p̊.vna ē i eā reducēdo:ſed h̄ poſito i p̊ erat cōpō vel q̄ꝫm ad eētiā:ſi illi diuerſi mōi ſint ſicut eiuſdē eētie ptes:vel ſaltē ſubi ⁊ accn̄tis:ſi il li mōi ſint ſic diſpōnes addite eētie p̊mi:q̄ꝫuis vi deaṫ exp̄ſſe auicē.ibi deducere φ opꝫ tādē plurali tatē illā reduci i eētiā p̊mi niſi ſit ꝓceſſus in infim i illis diſpōnib⁹.quocūq̄ꝫ aūt mō ponēdo pluratem i p̊.p̊m nō eſt p̊m: cui eē multū reducibile ſit i aliqd prius:cū ḡ de⁹ ſit p̊m ens ſimpl̄r:⁊ p̱ ꝯn̄s vnū maxi me nō ē ſ̄m auicē.dōm ab eo imete procedere niſi vnū.ſ.intelligētiā p̊mā: vt viſū ē:⁊ h̄ eadē ipoſitio ē algaẜ.5.⁊.z.tractatu ſue mecc.Sed h̄ opio:⁊ eſt ꝯ ve ritatē fidei:⁊ ꝯ ar̄.itētiōeꝫ:vt viſū ē i p̄cedētib⁹ vbi declatū eſt deū ab eterno eē cām oīum eternoꝝ i mete ſcōm ei⁹ intētionē. Neq̄ꝫ valet rō.ab vno eni ſimplici agte per nām nō eſt poẜe imete plura ꝓue nire:ſed ſi illud ſit agēs p̱ itellectū ſic pt multa itel ligere:ſic ⁊ multa cāre.dn̄te cōmentatore.iz.mecc. cōmento.44.ſoluēte ꝓpōnē inductam.nō eſt im poſſibile:vt illud qđ ē p̱ ſe itelligētia:⁊ itellectū ſit cā plurium entiū ſcōm φ ex eo itelligūṫ multi mo di:eē ⁊ circa p̄dictū articulū opio modernoꝝ dicē tiū ſcōm noſtre fidei veritatē deū eſſe cām imetam: ⁊ de nouo bone fotune:ſicut ⁊ alioꝝ mltoꝝ:ex eo φ pōt ibi mete:⁊ de nouo aīabus nr̄is iſluere: φ ꝓ bant.p̊ φ h̄ agēs φ agit i tota duratione pōt agere i p̱te duratōis illius:qđ pꝫ:qꝛ da φ nō poſſit agere i p̱te nō poterit agere i tota duratiōe : cui⁹ oppm por. ſed deus tota tp̱is duratione pōt agere ēt ſ̄m pħm cū ſit cā ſimpl̄r p̊a:⁊ p̱ ꝯn̄s magis ad quēlibet effe ctū ꝓducēm cōcurrit q̄ꝫ q̄uis za cā: ſicut pꝫ ex p̊ma ꝓpōne de cauſis:cū ēt nulla duratio entis ab ei⁹ i ſluētia poſſit abſolui.ḡ pōt agere in p̱te duratiōis tp̱is:ſed agere in p̱te duratiōis tp̱is eſt ipm de no uo agere:pōt ḡ de⁹ alicui⁹ de nouo eē cā:⁊ ſic p̱ ꝯn̄s bone fortune. ¶ Itē nō eſt dubiū qn de nouo poſ ſit influere ſeu agere mete cā ſcđa:tūc arr φ pōt de us mete cā ſcđa pōt ēt ſiue illa:qꝛ cā za tam ſubam ſuā q̄ꝫ virtutē agendi hꝫ a cā p̊a ſcōm proculū:cū er go tota virtus zc cāe ſit a p̊a que de⁹ eſt:poterit de us aliqd agere ſine q̄cūq̄ꝫ cā media: ⁊ de nouo. Et cōfirmaṫ h̄ rō:qꝛ ſi i cāis p̱ticularib⁹ p̊a nō pōt age re niſi mete za hoc nō eſt niſi:qꝛ virtus alia eſt i za que nō eſt i p̊a:ſicut pꝫ φ ſi artifex nō pōt ſecare ni ſi mete ſecuri:hoc nō eſt:niſi qꝛ in ſecuri eſt v̉tus in ciſiua ſeu diuiſiua que nō eſt i manu ſecātis: ſed da to φ virtus illa eēt in manu artificis:ſecare pōt ar tifex ſine ſecuri media:cū ḡ virtus cuiuſcū̄q̄ꝫ cāe i nitatur virtuti p̊me cāe que de⁹ ē:pōt ipe imete qđ cūq̄ꝫ agere:⁊ p̄terea nulla virtus iſinita ⁊ p̊ma pōt p̊uari cālitate alicuius actionis.da.n. φ poſſit non erit iſinita:ſed cōſtat virtutē dei ſimpl̄r iſinitā eſſe ſ̄ꝫ pħm.8.phyſi.ḡ poterit eſſe cā alicuius actionis de nouo. Sed quātūcūq̄ꝫ hoc ſit veꝝ ſcōm fidē:ni tunṫ aliq idē aſtruere eē de opione pħi.⁊ hi bip̱titi ſūt.quidā.n.eoꝝ dn̄t h̄ ſenſiſſe pħm ex dictis i pro ceſſu libelli h⁹:nā vr̄ pħs ſuppore in eo aliquē poſſe eſſe bn̄ fortunatū vl̄r reſpectu quorūcūq̄ꝫ effectuū poſſibiliū cōiūgi p̱ accn̄s effectibus p̱ ſe intētis:qui

Noluit dicer cō mētatō p̱ illa ver ba φ p̊ma itelli gētia plura ꝓdu cit:qꝛ plura itel ligit:nā ſcđꝫ ei⁹ ſniam p̊ria itelli gētia tātū vnum itelligit:⁊ eſt ſua eēntia.q̄lꝫ.n. in telligētia intelli gēs aliud ſ̄ꝫ fun damēta ſua ē cā ta : ⁊ hoc repu gnat p̱fectiōi p̊ri me.ſenſus igiṫ il li⁹ dicti cōmēta toris ē φ nō eſt itelligēdū φ ſit alietas i p̊ria in telligētia ⁊ pl̄ali tas itellectionuꝫ ⁊ cognitoꝝ ſicut aliq finxerunt:⁊ male meo iudi cio ō iiētiōe ei⁹ ſ̄ꝫ li de. dicit cir cūſtātiā cāe mo uētis.vꝫ.φ aliā itellectionē cau ſat p̊ma itelligē tia i ſcđam ⁊ ali am i tertiā ſicut alia ē eēntia ſe cunde ⁊ alia ter tie ⁊ nō inconue nit φ ab vno in quātū vnū plura ꝓueniāt ordine quodaꝫ ſicut nu meroꝝ ſpecies oēs ab vnitate ꝓ cedut.

Tex.cō.79.

Prima opio.

quiđ effectus cum infiniti ſint:nam infinita poſſūt vni accidere: vt pꝫ.z.phyſi.nulli⁹ agētis cauſalita ti imete ſubdi poſſunt:niſi ſoli⁹ dei: maxie cū celuꝫ: qđ forte poſſet dici mediū in cauſando:ſicut agēs a nā ad vnū p̱ ſe tm̄ determinatū ſit:p̱p̱ qđ volūt vel iſtum libelluꝫ ar̄.nō fuiſſe: vl̄ poſito φ eius fuerit aiūt ar̄.ſibi ꝯdixiſſe in dictis ab eo ibi.⁊ in.8. phy ſicorū.vbi ex toto ꝓ incōueniēti vr̄ hēre deū de no uo alicuius imetam cām eſſe. ¶ Aly vero ꝯdictio nē iſtā vitare ſtudētes dicūt oēꝫ effectū fortuitum i celū reduci imete:⁊ i deum mete:ſupponētes φ ad oēm effectū fortum.maxime ſi nullus talis effectus i volūtate ſit:vt eis vr̄ cauſalitas celi ſe extēdit vel ſi op̱at aliquos tales effectus nouos nō imete i deuꝫ redute ad h̄ nō ꝯdicit ſibi pħs h̄: ⁊ in.8.phy.nā cō ſtat ar̄.ſcōm ſua p̊na aīaꝫ intellectiuā eſſe a deo im mete ⁊ de nouo:cū ipa ſit imortalis adeo φ ad h̄ po teſt attingere rō nālis:⁊ h̄ dico nulla poſita in deo nouite ſcōm diuerſitatē ſolūmodo ex p̱te recipien tiū:nā ſicut ſol diſſoluit butirū ⁊ coagulat lutū nul la poſita nouite i ipſo:ita vt dn̄t ſcđꝫ ar̄.i corpore or ganico deus de nete imutabilitatis cāt hāc aīam: ⁊ pri⁹ nō:qꝛ mā nō erat pri⁹ diſpoſita:vn̄ ad ꝓpoſitū veniētes dn̄t:φ ſol aliū ⁊ aliū radiū i aere ⁊ in aq̄ cāt ſolū p̱p̱ recipiētiū diuerſitatē nulla facta i ſole variatione:ſic de⁹ vniformiter q̄ꝫtū eſt de ſe iſluit i quēlibet aliqđ bonū:ſed qꝛ q̱libet nō ē eq̄l̄r diſpoſi t⁹:iō vn⁹ bonū aſſer: ⁊ eſt bene fortunatus:alius v̉o nō ⁊ dr̄ infortunat⁹.Et cū vr̄ ariſt.negare in.8.phy. φ a deo oīno imutabili nihil pōt de nouo fieri: q̱a tūc ipe alr̄ ſe hēret nūc q̄ꝫ prius.Dn̄t φ ar̄. itelligit nihil pōt de nouo alteri⁹ rōnis a deo imediate cāri ⁊ h̄ non poſita diuerſitate ex p̱te recipiētiū : ſꝫ ali quid eiuſdē rōnis pōt ab ipſo ſine aliq̄ ſui mutatio ne imete cāri:alr̄ ar̄.ſibi ꝯdiceret: qđ ꝓbāt:qꝛ con ſtat ſ̄m ar̄.itelligētiā eē oīno imolem:⁊ tn̄ ipſam cā re imete nouā p̱tē mot⁹ tn̄ motū ſcōm ſui totalitatē nō hꝫ nouitatē:ſed ē eternus ſ̄m ariſt.8.phyſi.ſic ḡ ſcōm iſtos ar̄.nō ꝯdicit ſibi h̄ ⁊ in.8.p̄dcō.Et nota φ ſcōm primā reſpōſionē ſupponūt malū poſſe eſ ſe bn̄ fortunatū ſimpl̄r ſcōm nām ſiue dicaṫ bn̄ for tunat⁹ q̱s ex h̄ φ cuilꝫ cōtento ſub eo p̱ ſe eſt ſemp̱ annexū aliqđ bonū p̱ accn̄s ſiue i arte plātādi ⁊ ſa nādi:ſiue i q̊cūq̄ꝫ alio:ſiue q̱s dicaṫ bn̄ fortunatus ex hoc φ qn̄cūq̄ꝫ eſt aliqđ fortuitū ſibi annexū il lud eſt bonū:lꝫ hoc dicaṫ eē ex viculo ſpāli:lꝫ cōce dat aliq̊s poſſe eē fortutos:vt in pluribꝰ:⁊ iō ſi dica tur φ ſolū reſpcū effectuū ad q̊s cālitas celi ſe ex tēdit attēdiṫ bona fortuna:ſic malū cōtingit eē bn̄ fortunatū:⁊ ſic φ celuꝫ ſit imeta cā.de⁹ v̉ō meta:⁊ ſi dicat arum.qn̄qꝫ in lib.iſto deū eſſe cām abſolute: gloſandū eſt mete.Secūdi v̉o ſecūdū ſecūdā reſpō ſionē dicūt eū ſibi non ꝯdicere:qꝛ dato φ oporteat i deū i mete aliquos effectus bene fortuitos reduce re cuꝫ ſ̄m ar̄.effectus a deo poſſit imete ⁊ de nouo cauſari:lꝫ non alterius rōnis:niſi ſupra cauſarū di uerſimode receptiuaꝝ diſpōne.Et ſic ariſto.nō cō tradicit i.8.phyſi.⁊ hic:nā ibi negat effectus alteri us rōnis eē a deo imediate ⁊ de nouo deſinente di uerſitate recipiētiū.hic vero ꝯcedit ſumpta iſta di uerſitate.Sꝫ retēta fidei veritate φ deus poſſit eē cā alicui⁹ effectus de nouo ⁊ imediate. tn̄ hoc non fuit de itētione ariſt.ſicut iſti ſibi iponunt:vn̄ vtri que ſalua eoꝝ reuerētia vidētur deficere tā primi q̄ꝫ ſecūdi.primi q̱dē:qꝛ ponūt ariſto.inter duo per

Tex cō.54.

Scđa opinio.

plexum ſibi contradictorium: de quo tamen dicit
cõmẽtator in p̃nº 2ⁱ ce. ⁊ mun. auctoritate alex. nos
nõ fuimus ſuſtẽtati ſup ſciam iſtiꝰ hoĩs iter oẽs ali
os: niſi q2 vidimꝰ ipſaꝫ minoris ambiguitatis: ⁊ re
motiorẽ a ꝯdictione: tũ q2 ꝯcedũt ap̃. ſcđm ſua p̃nª
nec̃io debere cõcedere ꝙ deꝰ ſit imecc cã: ⁊ de nouo
reſpectu aliq̊ꝝ effectuũ bone fortune: qđ nõ ẽ verꝫ:
tũ q2 dicũt ꝙ celũ ẽ agẽs ꝑ nãm: ⁊ iõ ſolũ deteriat̃
ad vnũ. ħ nõ cogit: quia celũ: lꝫ ſit agens ꝑ nãm. eſt
tñ agẽs vl'e: ⁊ lꝫ ſit ſimplex ẜm ſui nãm: ⁊ ꝑpetuum
q̃tũ ad ſui ſubam ⁊ nõ ſit inouatũ ſubal'r: cũ careat
Tex. cõ. 23. mã q̃ ẽ rõ ꝑꝑ quã res põt eẽ ⁊ nõ eẽ. ex. 7. mecc. inno
uatũ ẽ tñ q̃tũ ad ſua accñ̃a: q2 variat̃ ẜm motũ ⁊ ſi/
Tex. cõ. 15. tũ: ⁊ ſic. vt ingt ꝯtor i. 8. phyſi. poſuerũt ꝑipathetici
a volũtate antiq̃ mediãte aliq̊ eterno vno mõ: ⁊ i/
nouato alio mõ ꝓuenire effectꝰ nouos i iſtis iferio
ribꝰ: ſed ꝙ imediate effectꝰ a cã p̊ª ꝓueniat hoc nõ
ẽ poſ'e: q2 oĩs nouitas q̃ ẽ i effectu hꝫ reduci ad ali
quã nouitatẽ in cã. Et ita p̃mus motor hẽret aliq̃ꝫ
nouitatẽ i ſe: ⁊ eẽt motor i poª: ⁊ multa alia q̃ deduc̃
ibi ꝯtor. Dico igit̃ ꝙ celũ cũ agẽs ſit vl'e: ⁊ hẽat vari
as diſpõnes i ſuis motibꝰ: ⁊ i ꝯiũctionibꝰ ſolis ⁊ pla
netarum: ⁊ in mẽſuris caloris ⁊ luminis: vt decl'at
ꝯtor in. 12. mecc. cõ. 18. põt eſſe cã imediata iſtoꝝ ef/
fectuũ. Scđa ẽt opio nõ ẽ de itẽtione ari. neq3 ꝯris
ꝙ aliqđ nouũ eiuſdẽ rõnis a deo imediate ꝓueni/
re poſſit. ⁊ rõ: vt dictũ eſt. Eſt: q2 nõ põt eẽ aliq̃ no/
uitas in effectu ſine aliqua nouitate i cã: ⁊ qđ addu
cũt de aĩa itellectiua nõ hꝫ locũ in via ipſorũ: quia
aĩa itellectiua ſcđm ipſos ẽ eterna ⁊ nõ creat̃ de no
uo: q2 oẽ eternũ a ꝑte poſt eſt eternũ a ꝑte añ: vt de/
mõſtratũ ẽ p̊ celi. ⁊ ꝑ ꝯñs aĩa itellectiua ẽ vnica ẜꝫ
fundamẽta ipſoꝝ: q2 i abſtractis a mã nõ differt i/
Tex. cõ. 9. diuiduũ ⁊ q̃ditas: ſicut dr̃ i. 3. đ aĩa. Qđ ẽt adducũt
de ſole nõ eſt ad ꝓpoſitũ: q2 lꝫ i ſole nõ ſit nouitas
q̃tũ ad ſubam: ẽ tñ hñ nouitas q̃tũ ad motũ. p̃t. n.
reddi rõ: q̃re ſol nũc illuminat mem: ⁊ priꝰ nõ. Sed
i deo glorioſo: ſi ab ipſo aliqđ nouũ imediate ꝓue/
niret: vel eiuſdẽ rõnis: vel diuerſarũ rõnũ nõ poſſꝫ
reddi rõ: q̃re nũc cãt iſtã rẽ: ⁊ priꝰ non cauſauit niſi
ponat̃ aliq̃ nouitas i eo: qđ nõ eſt fas attribuere bo
nitati diuine. Itaq3 pꝫ hãc opionẽ fundamẽtis ari
ſtotelis ꝯdicere. Dicere ãt aliq̃ꝫ nouitatẽ eẽ i effe/
ctu rõne effectꝰ: ⁊ nõ rõne cãe. maxie ſi illa ſit cau/
ſa totalis illiꝰ effectꝰ ẽ dicere talẽ effectũ nõ eẽ ab il
la cã: imo ſeqtur illũ effectũ eẽ icauſatũ vel eẽ cãtũ
a ſeipo: qđ eſt abſurdũ. ¶ Ex his igit̃ pꝫ qd ſit dđꝫ
ad qõnez: ꝙ. vꝫ. bona fortuna nõ ẽ imediate a deo
ꝓ quo notãdũ ẽ: ꝙ fortuna nõ ẽ aliq̃ cã ꝑ ſe diſticta
ab itellectu ⁊ a nã ſine ꝓpoſito: ſicut aliq pueriliter
imaginãtur fortunã eẽ q̃dã deã ſeparatã hãbẽteꝫ
duas facies. q̃ꝝ vna eſt bona ⁊ benefactiua hoĩbꝰ.
alia v̊o ẽ mala ⁊ malefactiua. Sed itelligo ꝙ fortu
na eſt idẽ ſcđm ſubam ⁊ ẜm ſubm cũ itellectu pra/
ctico. Et ſil'r caſus eſt idẽ ſubo cum agente nãli. tñ
diuerſimode. q2 illud idẽ qđ dr̃ intellectus practi/
cus ꝑ cõparationẽ ad effectũ precognitũ ⁊ appeti/
tũ: ⁊ ꝑ ſe: dr̃ fortuna i reſpectu ad effectũ q non fuit
p̊ intẽtus: vt itellectus fodiẽtis q dr̃ itellectus pra/
cticus ꝑ cõparationẽ ad foſſionẽ nãe. dr̃ fortuna in
cõparatiõe ad iuẽtionẽ theſauri. Bona aũt fortu/
na idẽ ẽ qđ bonꝰ effectus fortuitus. talis aũt bona
fortuna a pħo in iſto libello diſtinguit̃ penes ea in
q̃bus ꝯſiſtit dupl'r: ⁊ eſt prima diſtinctio iſta. fortu/
na bona eſt penes ea que nõ i nobis exiſtũt: hoc ẽ:
quorum non ſumus dñi: ſicut inquit nobilem be/
ne fortunatum dicimus et totaliter: cui talia exi/
ſtunt: quoꝝ nõ dñs eſt. alio modo bona fortuna eſt
in his que ſũt in nobis. Eteni cui p̃ter cogitationẽ
acciderit bene operari aliqđ bonũ hñ fortunatum
aimus. ſine rõne. n. hñs impetũ ab bonũ: et ħ adi/
piſcẽs dr̃ bene fortunatus. vel planiꝰ intẽdẽs vnuꝫ:
⁊ in exequẽdo adipiſcẽs aliud nõ intẽtũ. ⁊ tñ bonũ
dr̃ i hoc hẽre bonã fortunã. Iſta diſtictio bone for/
tune penes effectus vr̃ eẽ in illud qđ eſt ꝓprie tale
⁊ in illud qđ eſt cõiter minus ꝓprie tale: nam pro/
prie bona fortuna vr̃ eſſe illoꝝ que ſunt i poteſtate
nr̃a ſicut ⁊ abſolute fortuna: ⁊ hoc ſic itelligẽdo: ꝙ
lꝫ fortuitũ nõ ſit ꝑ ſe ſiue p̊ in poteſtate volũtatis:
q2 nõ euenit ex intẽtione eiꝰ. tñ eſt in poteſtate eiꝰ
ꝑ accidẽs: ⁊ quaſi ſcđario: vt annexum per ſe inten
to. reſpectu aũt illoꝝ q̃ nec ſic nec ſic ſunt i nr̃a po/
teſtate: ⁊ ꝑ ꝯñs accidũt nobis nõ inq̃tũ agentibꝰ a
ꝓpoſito nõ eſt proprie fortuna: ſꝫ caſus: ſicut pꝫ. 2. T. c. 61. ⁊ inde
phyſicoruꝫ. Alia eſt diſtinctio bone fortune penes
effectus. ſ. per ſe ⁊ per accidẽs. effectꝰ ꝑ ſe eſt bonuꝫ
ſumere: effectus ꝑ accidẽs eſt maluꝫ nõ ſumere. Et
hec diſtinctio ſepe tãgitur i iſto libro. His igit̃ ſtã/
tibus cũ bona fortuna: vt dictũ eſt nihil aliud ſit ni
ſi bonus euentus fortuitꝰ iſte imediate ſine aliqua
cauſa media nõ eſt a deo: q2 vt dictũ eſt ab ente oĩ/
no imobili in iſtis inferioribus nihil imediate pro/
uenire põt ſcđm fundamẽta phyloſophorũ. tamen
cũ deus concurrat ad quẽlibet effectũ hic inferius
exiſtentẽ mediantibus cauſis ſecũdis: ſic dicẽduꝫ
eſt bonã fortunã mediate eẽ a deo. ¶ Per hoc aũt
pꝫ ſolũtio ad queſtionẽ. ¶ Argumẽta autez proce
dunt vys ſuis ſicut intuenti pꝫ ⁊c̃.

¶ Expliciũt qõnes perſpicaciſſimi ſpeculatoris Io/
annis gandauenſis ſuper paruis naturalibus Ari/
ſtotelis diligẽter diſcuſſe. Emẽdate aũt per excel/
lentẽ ⁊ ſolertiſſimum artiũ: ⁊ medicine doctorẽ do
minum Marchuꝫ antonium zimara de ſancto pe
tro de galatinis ad laudem illius quo melius exco
gitari non poteſt.

¶ Dominici fontani monopolitani Epigrãma quo
auctor lectores alloquitur.

Sępius abſyrtus fueram: tityus ve trahebar
Indoctę quotiens me rapuere manus.
Zimara conſuluit mihi marcus mẽbra reformãs:
Quem reor eſſe alium dogmate phyllyriden.
Quam de me merito debes ſtudioſa iuuentus:
Or quę perdideras hic monumenta dedit.

Tabula queſtionum Joannis de Janduno ſup parnis nālibus. Et prīo ſup lib. de ſenſu ⁊ ſenſato.

Qō pª Utruz de cōibus paſſionib9 aīe ⁊ corpis poſſit eē ſcia. car. 2.
2 Utrum cōes paſſiones aie ⁊ corporis ſint hic ſubiectum. car. 2.
3 Utrū ō ſenſu ⁊ ſen[to] poſſit eē ſcia. 2.
4 Utrū memoria ⁊ ira ſint i oīb9 aīalib9. 3.
5 Utrū guſt9 ⁊ tact9 ſint neceſſary oīb9 aīalib9. 3.
6 Utrum viſus plus conferat ad ſcientiaz ⁊ prudentiam q̄ȝ auditus. 4.
7 Utrū oīs ſurdus a natiuitate ſit mutus. 4.
8 Utrum oculus poſſit videre fulgorē ſuū. 5.
9 Utrum forma ſenſibilis apparens in oculo ſit idem qō viſio. 6.
10 Utrū videre fiat extramittendo. 6.
11 Utrū aīa viſiua ſit in extremitate pupille. 7.
12 Utrum oculus ſit aqueus a dominio. 7.
13 Utrum viſio fiat intus ſuſcipiendo. 8.
14 Utrum odoratus ſit ignis a dominio. 8.
15 Utrum tactus ſit terre a dominio 9.
16 Utrum color ſit extremitas. 9.
17 Utrum perſpicuum ſit de eſſentia coloris. 10.
18 Utrū lux ſit idē eſſential'r cum colore. 10.
19 Utrū colores medy generēt ex extremis. 11.
20 Utꝝ hō hēat peiorē odoratū ceteris aīalib9. 13
21 Utrū humidū ſit ꝓpriū ſubm ſaporis. 14.
22 Utrū cal'm ⁊ ſiccū ſint actiua ſaporū. 15.
23 Utrum ignis agat in quātū ignis. 15.
24 Utrum ſapores medy generentur ex commixtione extremorum. 16.
25 Utrum ſapor dulcis ⁊ amarus ſint ſapores extremi. 17.
26 Utrum humidum ſit ſubm odorum. 17
27 Utrū odor ſit fumalis euaporatio. 18.
28 Utrū qualitates ſenſibiles ſint diui[les]. 18.
29 Utrū ſit aliqō ſen[le] i actu qō n̄ poſſit ſentiri. 19.
30 Utrum ſit poſſibile in rerum natura aliqō corpus habens aliquā qualitatē primā aut ſecūdam ſub ita parua quantitate qō non poſſit ſcōm ſe ſentiri. 20:
31 Utrū ſpēs viſibilium perueniāt ī iſtāti ad medium ⁊ ad organum. 21.
32 Utrum ſpecies ſoni pertingant ad organum ⁊ medium in inſtanti. 21.
33 Utrum vnus ſenſus poſſit apprehendere ſenſibilia diuerſorum generum. 22.
34 Utrū vnus ſenſus percipiat contraria. 22
35 Utrū ſen[le] hēat eē ī medio reale vl' ſpūale. 23:

Incipiūt qōnes ſup libro de memoria ⁊ remini[a].

Qō pª Utrum de futuris poſſit eē ſcia 24.
2 Utꝝ mēoria ſit p̄teriti tm̄. 25
3 Utrum memoria ſit virtus actiua. 25.
4 Utrū ītell's poſſit ītelligere ſbaȝ ſine quā[te]. 26.
5 Utrū memoria ſit virtus diſtincta a ſenſu cōi ⁊ ab alys virtutibus. 26.
6 Utrū memoria ꝑtineat ad intellectū. 28.
7 Utrū ad memoriā requirat̄ obliuio. 28.
8 Utrū meditatiōes ſaluent memoriā. 29.
9 Utrū ſenes ſint bene memoratiui. 29.
10 Utrū memoria ⁊ reminiſcētia differāt. 30.
11 Utrū reminiſcētia ſit virtus corporalis. 30.
12. Utrū memoria ſit virtus cognoſcitiua. 31.

Incipiūt qōnes ſup libro de ſomno ⁊ vigilia.

Qō pª Utrum de ſomno ⁊ vigilia poſſit eſſe ſcientia. 32.
2 Utrū ſomnus ſit priuatio vigilie. 33.
3 Utrū ſōnus ſit paſſio totius cōiuncti. 33.
4 Utrū cuius eſt poª eius poſſit eſſe actus. 33.
5 Utrū plantis poſſit ineſſe ſomnus. 34.
6 Utrū ſomnus poſſit ineſſe oībus aīalibus. 34.
7 Utrū ſomnus precedat vigiliam. 35.
8 Utrum ſomnus ſit paſſio ſenſus cōis. 35.
9 Utrū ſenſus cōis ſit in corde. 35.
10 Utrū dormiēs poſſit exercere opa vigilātī. 36.
11 Utrum cor ſit p̄ncipiū ſanguinis. 37.
12 Utruz ſomnus cauſetur ab euaporatione aſcēdente a loco digeſtionis ad cerebrum. 37.
13 Utrū labor corporalis inducat ſomnū. 38.
14 Utrū ꝓfunda cogitatio inducat ſomnū. 38.
15 Utrū cerebrū ſit frigidiſſima pars corpis. 39.
16 Utrū expgefactio ꝯtigat cōpleta digeſtiōe. 39.
17 Utrū ſomnium ſit paſſio intellectus. 39.
18 Utrū ītelligētie vere cōtingant in ſōnio. 40.
19 Utrū ſōnium ſit paſſio ſenſus cōis. 40.
20 Utrum ſpecies ſenſibilium remaneant in ſenſibus in abſentia ſenſibilium. 40.
21 Utrū deceptio contingat in ſomno. 41.
22 Utꝝ poſ'e ſit ꝑ ſōnia accipe notitiā ō fu[rio]. 42.
23 Utrū ſomnia per que hr̄ diuinatio de futuris īmittantur a deo. 42.
24 Utrū aliqs ſit naturaliter propheta. 44.

Incipiūt qōnes ſup lib. de cā lōgi[nis] ⁊ bre[tis] vite.

Qō pª Utrum de breuitate ⁊ longitudine vite poſſit eſſe ſcientia. 45.
2 Utrum ad naturalem ſpectet determinare de cauſis longitudinis ⁊ breuitatis vite. 46.
3 Utꝝ ō iſtī poſſit eē ſcia diſticta a lib. ō aīa. 46.
4 Utrum vnum ⁊ idem ſit cauſa longitudinis ⁊ breuitatis vite. 46.
5 Utrū ſit idē eē ſanū ſꝫ nāȝ: ⁊ eē lōge vite. 46.
6 Utrum ad naturalem pertineat determinare de ſanitate ⁊ egritudine. 47.
7 Utrū ſcientie ſit aliqua corruptio. 47.
8 Utrū ſcia corrūpat̄ corruptiōe ſubī ſui. 47.
9 Utrū poª vegetatiua ſit corruptibilis. 47.
10 Utrum ſit aliquis locus vbi illud qō eſt corruptibile fiat incorruptibile. 48.
11 Utrū ignis ī ſpera ſua poſſit corrūpi. 48.
12 Utrū plāte ſint lōgioris vite q̄ȝ aīalia. 48.
13 Utrū cal'm ⁊ hūidū ſint cā lōgi[nis] vite. 48.
14 Utrum viuum in toto tēpore vite ꝑ cōtinuaȝ ſuſceptionem alimenti poſſit manere ideȝ numero. 49.
15 Utrum homines habitantes in regionib9 calidis ſint longioris vite. 49.
16 Utrum in parte animalis deciſi ſit aīa. 50.

Incipiūt qōnes ſup lib. de iuuentute ⁊ ſenectute.

Qō pª Utrum ſcōm eādē ꝑtē ſcōm quā aīal ē aīal ſm eādē viuat. 50.
2 Utrū illa pars ſcōm quā aīal viuit ſit mediuȝ ſuperioris ⁊ inferioris. 50.
3 Utrū primū ſenſitiuū ſit in corde. 51.

4 Utrum omnes partes aialis: et totum aial habeant calorem naturalem. 51.
5 Utrum in animalibus habentibus pulmonē refrigeratio fiat per aerem. 51.
6 Utrū i hñtib⁹ pulmonē pulmo ſit pp calz. 52.
7 Utrū in hñtibus cor: cor p̄ formet. 52.
8 Utrū caliñ habeat corrūpere humidū. 52.
9 Utrū refrigeratio calidi hēat eē p frigidū. 53.
10 Utrū qlites mixtoz cāent ex qlib⁹ elntoz. 53.
11 Utrū qlitates nāles et accñles ſit eiuſdē rōis. 53.
12 Utz qlitates loci ſint ↄ̄rie qlitatib⁹ locati. 53.

¶ Incipiunt qōnes ſuper libro de morte et vita.

Qō p̄a Utrum ſcientia de morte et vita ſit naturalis. 54.
2 Utrum qualitates corporum locatorū maxime ſaluētur in locis eorū naturalib⁹. 54.
3 Utrū aia ſit in qualibet parte corporis. 55.
4 Utrū oē corru[le] de neceſſitate corrūpat. 55.
5 Utrum mors et vita attēdātur ex parte anime vel corporis. 55.
6 Utrū calidū ſit principium vite. 56.
7 Utrū aliqd mixtū poſſit eē frigidiſſimū. 56.
8 Utrū caliditas nālis et accñtalis ſit eadē. 56.
9 Utrū caliñ ſit cā motus pulſus. 56.
10 Utrū ſuba aie ſit corpus. 56.
11 Utrum athomi ſint corpora. 56.
12 Utū athomi ſint corpora nālia. 57.
13 Utrū indiuilia ſint ponēda p̄na alioz corpoz. 57.
14 Utrū ſanguis ſit nutrimētū in aialib⁹. 57.
15 Utrum oporteat aliquod elementum dominium habere i mixto. 57.
16 Utrū qlitates mixtoz ſint cāte ex miſcib⁹. 58.
17 Utrum ſit aliqua mors nālis. 58.
18 Utrū in morte naturali ſit triſtitia. 58.

¶ Incipiunt qōnes ſuper libro de motibus aialiū.

Qō p̄a Utrum de motibus aialiū ſit ſcia. 59
2 Utrū aial moueat̄ ex ſe. 59.
3 Utrū oē aial moueatur motu locali. 60.
4 Utrum in animali qđ mouetur ex ſe opz aliq̄ partem eſſe immobilem. 60.
5 Utrū ad hoc q aial moueat̄ motu ꝑgreſſiuo oporteat eē extra ipm aliqđ fixū. 61.
6 Utrum celū ad ſui motum requirat aliquod corpus quieſcens. 61.
7 Utrum fixio ipſius celi et circūferētie cauſalr ſit ex fixione terre. 61.
8 Utrū motus celi depēdeat ex illo fixo. 62.
9 Utrum motor celi ſit maioris virtutis in mouendo q̄ terra in quieſcendo. 63.
10 Utrum in motu locali inanimatorum requiratur aliquod fixum. 65.
11 Utrū i alys motib⁹ regrat̄ aliqđ geſcēs. 65.
12 Utrū ſpēs itelligibilis ſit p̄nm mot⁹ aialiū. 66.
13 Utrum appetitus ſit p̄ncipiū motus. 66.
14 Utrū itelligibile ſit p̄nm motus. 66.
15 Utrum appetibile ſit mouens. 67.
16 Utz imediata ↄ̄ ſyllogiſmi practici ſit opō. 67
17 Utrū ſpēs rei ſenſiles ſit p̄nm alteratiōis. 67.
18 Utrum ſpecies rei intelligibilis ſit principiū alterationis. 68.
19 Utrū aia ſit principium mouendi. 68.
20 Utrū principiū motus localis ſit in corde. 68.
21 Utz ſpūs vitales ſint p̄nm motiuū organice. 69

¶ Incipiūt qōnes ſup libro de bona fortuna.

Qō p̄a Utrum de bona fortuna poſſit eſſe ſcientia 69.
2 Utrū ſcia de bona fortuna ſit ſpeculatiua. 70.
3 Utrū bona fortuna ſit i hoc libro ſubm. 72.
4 Utrum bona fortuna ſit aliquid. 73.
5 Utrum in bonis exterioribus: quorum eſt fortuna domina: conſiſtat felicitas. 74.
6 Utrū bona exteriora ſint a cā indeterta. 75.
7 Utrum bona fortuna ſit a deo. 76.

¶ Expliciunt tituli queſtionū Joannis de ianduno ſuper paruis naturalibus caſtigate.

¶ Marcus antonius Zimara ſanctipetrinas Joanni chriſtophoro capitaneo clariſſimi phyſici petri filio foelicitatem.

Diu mecum verſanti: atqꝫ animo volutanti cui hanc a me ſucciſiuis ⁊ ſecū daneis horis de motu elucubratam quaeſtionem potiſſimum dicarem: ſolus omniuꝫ digniſſimꝰ occurriſti Chriſtophore ingenioſiſſime: cui hoc munus quātulumcūqꝫ ſit tota mēte offerrē. Ad quē .n. de motione potiꝰ ſcribēdū fuit: ꝗ̄ ad te: qui aſſiduo ⁊ corporis ⁊ animi motu in me extollēdo elaboraſti: qui die noctuqꝫ omnibus neruis remulco ⁊ velificatione honori meo ſemper incubuiſti: cui deniqꝫ quicquid dignitatis in patauino gymnaſio nuper aſſecutus ſum: vni accoeptum refero. Accipe igitur primitias noſtras iuuenis praeſtantiſſime gratae in te mentis noſtrae argumentum: quas ſi tibi haud quaqꝫ diſplicuiſſe cognouero: acrior ad parienda quae iamdudū parturijt animus fiet. Tāti nāqꝫ tuum facio iudicium: quāti homericus ille agamēnon melliflui neſtoris ſententiaꝫ faciebat. Uale litterarum ⁊ litteratorum cultor incredibilis.

Ad lectorem Mathias martius galeottus.

Num propria ſemet quicqꝫ virtute mouere
  Poſſit: an externa ſemper ope indigeat:
Hoc problema docet. quod ſentit auerrois: ⁊ qđ
  Magnus ariſtoteles: candide lector habes
Jngratus porro fueris: ni munera marco
  Talia praeſtanti pectore ⁊ ore faues.

¶ Marci Antony Zimare ſanctipetrinatis: que/
ſtio de mouẽtis identitate ⁊ moti. Ad intentionez
peripatheticoꝝ: ſubtil'r ⁊ reſolute patauy diſcuſſa.

Q Ueſtio eſt vtrum de intẽtione peri
patheticoꝝ aliqd poſſit mouere ſe/
ipm: ⁊ vr ꝙ ſic: ⁊ p argr in motu rea/
li: deide in motu ſpũali: i motu aũt
reali argr p de motu locali. Naz ꝯtor
4° phi. ꝯto. 71. ⁊ 4°. celi. ꝯto. 22. ⁊ 3°. ce
li ꝯto. 28. hz ꝙ fora eleti mouet ⁊ fora
eleti eſt illa q̃ mor. ¶ Amplius: teſte Platõe in thi/
meo: aĩa ẽ nũerus ſeipz mouẽs. ¶ Amplius ſi aliqd
nõ poſſet ſeipm tali motu mouere: maxime eẽt: qꝛ
idẽ nõ poſſet eẽ in actu ⁊ in poa: ⁊ h nullũ eſt incon
ueniẽs: nã ꝯtor 3°. celi. ꝯto. 28. hz ꝙ lapis mouet ſe in/
q̃tũ eſt in actu: ⁊ mor inq̃tũ eſt potẽtia. Inferius.
¶ Rurſus in motu alteratõis: h idẽ arr: nã aqua ca
lefacta a ſeipſa ab itrinſeco reducit ad pſtinã fridi/
tatẽ. alr. n. ſequeret ꝙ aliqd ageret vltra gradũ ꝓ/
priũ: ſicut intuenti pz. ¶ Preterea ſpma piectũ in
matrice ſeipm alterat: ꝙ ſi dicat ꝙ aliud eſt ſpma
alterãs: qꝛ maris: ⁊ aliud alteratũ: qꝛ femine. ſ. mẽ/
ſtruũ vl ſpma. Cõtra: naz in ſeminibꝰ plãtaꝝ nõ vr
poſſe dari talis diſtinctio: qꝛ vidẽtur talia ſemina
vniformia. ¶ Rurſus in motu augti vr idẽ eẽ pnm
per ſe mouẽs: ⁊ pnm motũ: ⁊ vident nõ diſtare loco
⁊ ſubo: qꝛ mẽbrum viuẽs eſt illd qd auget: augmẽ
tatio. n. eſt paſſio viuẽtis. illud aũt qd auget actiue
nõ eſt ignis 2° de aĩa. 41. ⁊ 42. ꝯtis ꝯ empedoclem:
nec ẽt nutrimẽtũ. Nã ſi aliqs diceret nutritum acti/
ue augere pp auc̃itatẽ phi in 2° de aĩa. in tex. ꝯ. 47.
dicẽtis ꝙ nutrimẽtuz inq̃tũ poa caro nutrit inq̃m
poa q̃tuz auget. Cõtra. qꝛ magis q̃titas in actu dz
augere: q̃ q̃titas in poa: actio. n. cõpetit enti i actu
9°. mecc. tex. ꝯ. 2°. ⁊ 3°. phi. tex. ꝯ. 17. ſz q̃titas in actu
non auget: ſicut ſcribit ꝯtor 4° phi. ꝯto. 84. vbi hz ꝙ
q̃titas nõ eſt de pncipys actiuis: multo minꝰ igit
augebit q̃titas in poa. Qꝫ ſi dicat ꝙ vna ps auget
aliã: qꝛ p de gñõne. tex. ꝯ. 35. anomiomera augent:
qꝛ omiomera augent. Cõtra: qꝛ quelibet ps aucti
eſt aucta. Item ſi ptes omiomere augent ptes ano
miomeras: h eſt ꝓ q̃to componũt eas: vt dicit ibi
phs. ⁊ h ẽ nãlr nõ effectiue augeri. Si dicat ꝙ aĩa
efficit augm. ꝯ. qꝛ aĩa nõ diſtinr loco ⁊ ſbo a re aucta.
¶ In motu etiam ſpũali aſtruit illud idẽ. Nam in
tell's poſſibil' intelligit ſeipm: vt pz 3°. de aĩa. tex. ꝯ.
8. Et h idẽ ſcribit Auer. 3. de aĩa. ꝯto. 19. vbi hz ꝙ in/
tell's polis ẽ actio ⁊ paſſio. Hoc idẽ põt argui de vo/
lũtate. Et ꝯfirr: qꝛ ſic in abſtractis a mã idẽ eſt in/
telligẽs ⁊ itellm ⁊ itellectio: volẽs volitũ ⁊ volitio:
ſic pz. 12. mecc. 39. ⁊ 44. Et. 51. ꝯtis ita ẽt dr eẽ i nob:
⁊ p ꝯñs idẽ poterit ſeipm mouere q̃libet motu me/
taphorico. q̃re vr ꝙ i nullo motu repugnãtia ſit ꝙ
aliquid ſeipſum mouere poſſit.

Ad oppoſitũ eſt ſnĩa Auer. in p capite d
ſubã orbis. ⁊ 4°. celi. ꝯto. 25.
Et in libro deſtructio deſtructionũ. diſputatõe pri
ma. in ſolutione pmi duby: vbi ſcribit ꝙ pncipiuz
per ſe notum eſt: ⁊ cõceſſum ab omnibus: ꝙ nihil
ſeipſum permutare poteſt ⁊c̃.

Iſta queſtio eſt multũ difficilis: ⁊ multas
ſecũ trahit difficltates: ſignuz
aũt difficultatis eiꝰ eſt diuerſitas opinantiuz in ea.
Iſta. n. qd fatigauit ⁊ antiquiores phie inuẽtores:
⁊ ẽt moderniores fatigat aſſidue. Antiqores qdẽ.
Nam in ea re Ariſtoteles ⁊ Plato aperto marte
diſſentire vident. naz vt ſcribit ꝯtor 3°. celi. ꝯto. 28. ⁊
4°. celi. ꝯto. 25. Et 7°. phi. ꝯto. 2. ⁊. 8°. phi. ꝯto. 40. Plato
dicebat ꝙ idẽ põt ſeipm eẽntialr mouere: ⁊ iõ dice
bat aĩam ⁊ pmũ motorẽ ſe eẽntialr mouere: vt reci
tat ꝯtor in ꝯtis adductis. Ariſtoteli aũt ⁊ poſteriori/
bus pipatheticis illud nõ placuit. Et iõ laborauit
Ariſtoteles multũ i eradicãdo illã poſitionẽ i duo
bus locis. ſ. in 7° phir: ⁊ in 8°. lz firmius in 8°. ſic pul
chre declarat Auerroys. 4. celi. ꝯto. 25. Et tu ibi. In
qbus locis Ari. demõſtrat ꝙ oẽ qd mouet ab alio
mouet. Et ꝙ impole eſt ꝙ idẽ eẽntialr p idẽ pnm ſit
mouẽs ⁊ motũ: eodez mõ ſumpto illo pncipio: ⁊ rõ
fuit apud ipm: qꝛ tũc idẽ ſm idẽ eẽt in actu ⁊ i poa:
ſicut ipſe deducit. 8. phi. tex. ꝯ. 40. Et pp h ꝯcluſe/
runt pipatetici ꝙ nullũ oĩo ſimplex ſeipm pmuta/
re põt: ſicut ſcribit Auer. in libro deſtructio deſtru
ctionũ diſpune 2a: in ſolutõe ſexti duby. ¶ Sz ꝯ p/
dicta inſurgũt duo dubia: pmũ eſt: quõ rõnes Ari.
in 7°. ⁊ 8°. phir ſunt ꝯ põnez platõis. Nã rõnes Ari/
ſtotelis: ſicut intuẽti pz: pcedũt de motu corpoꝝ ⁊
reꝝ extẽſaꝝ: ꝙ. vz. nullũ corpus a ſeipo mouet. Et
iõ ꝯcludit in ſeptimo ꝙ oẽ corpus mor ab alio: ⁊ ꝙ
oẽ corpus in mouẽdo mouet. Plato aũt loquebat
de motu aĩe que nõ eſt corpus: ⁊ ſilr de motu pri/
mi motoris: nã dicebat ꝙ pmus motor ſeipm eẽn/
tialr mouet: vt ſcribit de eo ꝯtor. 3. celi. ꝯto. 28. Et ita
ẽt dicebat de aĩa ꝙ ſeipam moueret: vt idẽ ꝯtor reci
tat de eo ꝯto. 2. ſeptimi phir. q̃re vr ꝙ rõnes Ariſto:
nõ ſint ꝯ Platonẽ. Et ꝯfirr qꝛ motus pmi motoris
⁊ intelligẽtiaꝝ ac aĩe: de q loquebat Plato: eſt mo
tus metaphoricus: ⁊ alteriꝰ rõnis a motu corpoꝝ d
quo loquebat Ariſtoteles. g Ariſt. laborat in equo
co in fundãdo ſuas demonnes ꝯ platonẽ. q̃re vl nul
la eſt diſſenſio iter Ariſt. ⁊ platonẽ. vel ꝯtor delira/
uit iponẽdo eis h. ¶ Iſta fuit difficltas q̃ me lõgo
tpe fatigauit: ⁊ diu fui in ignorantia ſolonis ipſius.
¶ Scda difficltas ẽ: qꝛ potiſſima rõ pp quã vr ab/
ſurdũ ꝙ aliqd ſil ſit mouẽs ⁊ motum vr illa: qꝛ tũc
idẽ eẽt in actu ⁊ in poa ſm idẽ. ſed h nõ cõuincit: qꝛ
lz eẽ in actu ⁊ in poa oppoſita illi actui ſit inconue/
niẽs: tñ qñ poa nõ oppr actui nullũ eſt incõueniẽs:
vñ cum actus vtualis nõ opponat poe formali: vr
ꝙ aliqd ſil vt eſt in actu vtuali poſſit eẽ cũ hoc in
poa formali ad illã formã: bñ vez eſt ꝙ idẽ nõ põt
eẽ in actu formali ⁊ in poa formali reu eiuſdẽ forme
ſimul ⁊ ſemel: ſicut idẽ ſil nõ põt eẽ formalr calin ⁊
poa calin: qꝛ talia opponunt. ſilr ꝙ aliqd ſit in actu
vtuali ⁊ in poa vtuali opponunt. ſed ſumẽdo actuz
vniꝰ ordinis ⁊ poam alteriꝰ ordis: talia ñ opponunt.
Et ꝯfirr p Auer. 3. celi. ꝯto. 28. vbi hẽt ꝙ lapis vt ẽ in
actu mouet ſeipm: vt eſt poa deorſum: h aũt nõ põt
extirpari niſi de actu vtuali ⁊ poa formali: quare rõ
tua nulla: ⁊ p ꝯñs fundamẽtũ poſitionis ruinoſuz.
¶ Ad iſta: ſaluo ſp meliori iudicio: põt dici. Ad pam
qdem diffices: ſic mihi vr pz ſolutio ex his q̃ ſcribit
ꝯtor in 8°. phir. cõmẽ. 40. ibi enĩ recitãs opionẽ pla/
tonis ſup h inqt: ꝙ error ꝯtingit platoni ſup hoc ꝙ
opinabat ꝙ pmꝰ motor in corpe q mouet ex ſe non
eſt corpus: ⁊ eſt vera opio. Et opinans eſt cũ hoc ꝙ
oĩs motor: ſiue fuerit corpus: ſiue ñ: nõ mouet: niſi
moueat vno mõ motus dicto vnice. Uolebat igit
Plato: ſicut ibi iponit ſibi ꝯmẽtator: ⁊ ẽt phs p de
aĩa. tex. ꝯ. 67. ꝙ oĩs motor eodẽ motu vniꝰ rõnis q
mouet aliud moueat ſeipm: qꝛ igit ita dicebat: hic

eſt ꝙ ſi rōnes Ariſtotelis in.7.ꝛ.8. phiᶜ cōcludunt
ꝙ omne qđ mouetur motu proprie dicto moueṫ
ab alio:cum aīa ꝛ primus motor ſm Platonem
tali motu moueantur.Sequitur igitur ꝙ ipſe ve/
lit nolit habeat fateri ꝙ ēt ꝑmus motor:ꝛ ipſa aīa
moueātur ab alio.¶Ad ſcđꝫ rñr ꝙ ſm peripathe
ticoꝝ principia.impoſſibile eſt ꝙ idem ſm idē ſit
in actu ꝛ in potētia.qꝛ vt ſcribit cōmētator in ꝑmo
de aīa.cōmēto.6.Actus ꝛ potentia ſunt dr̄ie valde
oppoſite:ꝛ circuūt omne genus.Nā cum actus ſit
agere:ꝛ potētie ſit pati:ꝛ qꝛ agere ꝛ pati ſunt relati/
ones oppoſite impoſſibile eſt ꝙ ī eodem ſcđm idē
fundētur.Et ideo dicit cōmētator ī lib.deſtructio
deſtructionū.diſputatione ſexta.in ſolutione ſexti
dubij.ꝙ impoſſibile ē ꝙ ab eadē nā actio ꝛ paſſio
procedat:ꝛ pariformiter dđm eſt de moueri ꝛ mo/
uere ꝙ ſunt relatiōes oppoſite:ſicut agere ꝛ pati:ꝛ
iđ impoſſibile eſt ꝙ ab eadē nā ſcđm idem proce/
dant.Et hoc eſt etiam qđ egregie dixit commenta
tor in nono metaphyſice.commento ſecundo.vbi
ponderauit in diffinitione potētie actiue li aliud.
inquantum aliud.dum dicitur ꝙ potentia acti/
ua eſt principium tranſmutādi aliud inquantum
aliud.inquit cōmētator ꝙ potētia actiua eſt prin/
cipium trāſmutationis in aliud nō in ſe.cuꝫ ſit ma
nifeſtū ꝙ nihil agit in ſe ipſum.vnde adeo fuit ma
nifeſtū apud peripatheticos hoc ꝙ nihil agit in ſe
ipſum.ꝙ Ariſt.in primo de generatione volēs pro/
bare in textu cōmēti.48.ꝙ ſimile non agit in ſimi
le.deducit ad hoc ꝙ tunc idē ageret in ſe ipſum tā/
ꝗ̃ ad impoſſibile manifeſtiſſimuꝫ.Et propter hoc
etiam cōmētator in eodem nono metaphyſice.cō/
mēto.z.ponderans ēt illam diffinitionem potētie
paſſiue in qua dr̄ ꝙ eſt principiuꝫ trāſmutandi ab
alio inquantuꝫ aliud inquit:ꝙ hoc iđ eſt:quia eti/
am manifeſtū ē ꝙ idē nō poteſt pati a ſe ipſo.Ecce
igitur ꝙ idem non pōt agere neqꝫ pōt pati a ſeipſo.
Et ꝓpter hoc phi dixerunt ꝙ omne ens in quo eſt
actio ꝛ paſſio:ꝛ in quo ē mouere ꝛ moueri:dixerūt
tale ens eē ꝯpoſitum ex duobus ꝑncipijs eſſentia/
liter diſtinctis:ꝑ quoꝝ alteruꝫ tale ens eſt in potē
tia:ꝛ per alterum eſt in actu:ſicut ſunt vl̄r oīa gnā/
bilia ꝛ corruptibilia.In ente autēꝫ ſimplici in quo
nulla eſt potentia oīno:ſicut ipſe ſcribit.iz.meᶜᶜ ꝯᵗᵒ
30.qualia ſunt entia abſtracta a mā:dixerūt ibi:im
poſſibile actionē ꝛ paſſionem ſimul ineſſe:qꝛ cū ta/
lia compōne careāt non hñt ex ꝯñti ꝑnᵐ potentia/
le per qđ pati poſſint:ſed ſunt actus puri.Et hoc eſt
qđ egregie dixit cōmentator in nono meᶜᶜ.ꝯᵗᵒ.z.ꝙ
forme que nō ſunt in mā nō patiūtur:neqꝫ eēntia/
liter neqꝫ accidentaliter:pro quo tu debes ſcire:ꝙ
vt ipſe ibidē dicit:forma nō patitur ſm qđ eſt forᵃ
a ꝑmo trāſmutāte eēntialr̄:ſed patiṫ ꝑ accñs.Et iđ
trāſmuᵒ eius nō eſt ꝑma:ſed eſt trāſmutaᵒ ſm ꝙ eſt
forᵃ in paſſiuo.ſ.in mā:hoc ē dictu.forᵉ:inq̃tū forᵃ
cōpetit agere ꝛ mouere:ſicut pꝫ 3ᵒ phi.tex.ꝯ.17.ꝛ zᵒ
de gnōne.tex.ꝯ.53.pati aūt ꝛ moueri eſt ipſiᵒ māe.
Et omni forᵉ inq̃tuꝫ forᵃ eſt ſiue mālis ſiue ſeꝑata
fuerit:cōpetit ſibi eēntialr̄ mouere ꝛ agere:ꝛ nulli
cōpetit eēnl̄r pati ſiue moueri.Et iđ dixit ꝯᵗᵒʳ in.5.
phi.ꝯᵗᵒ.5.ꝙ q fingit formas moueri nō eſt loquen/
dum cū eo in ſcīa nāli.ſi qua igiṫ potētialitas eſt in
forᵃ.ꝛ ſi qua eſt paſſibilitas ꝛ imperfectio:eſt in ea
merito materie:cui cōmunicatur.inficitur enim ꝛ
aliqualiter impficitur forma ratiōe materie nihil
habens boni a materia niſi ꝙ ſuſtentatur ab ea:
ſicut ſcribit cōmentator ꝑᵒ phi.comento.70.ꝛ ſcđo
phi.cōmento.30.Materia aūt ab ipſa forma hꝫ cō
plemētum ꝛ ꝑfectionē:nullam ab ea imꝑfectionē
capiens.Et ideo nō ſine cauſa diuinus Ariſtoteles
dixit in ꝑmo phiᶜ.in tex.cō.81.ꝙ forma ipſa eſt qđ
diuinum.Et appetiṫ a mā ſicut bonuꝫ a turpi:ꝛ ſi/
cut mas a femina.Si igitur forme māles ſint paſ/
ſibiles ꝛ mobiles:hoc nō eſt ꝑ ſe ſed per accidēs:qꝛ
ſcilicet rōne materie.eo mō quo ipſa mā eſſentiali/
ter nullius actionis dr̄ eſſe principium vel motus:
ſicut patuit ex auctoritatibus adductis.ꝛ eſt etiam
ſentētia phi in duodecimo meᶜᶜ.textu cō.30.Sed
ſi materie aliqua debeṫ actio:hoc nō eſt per ſe ſed
per accidēs.ſ.ratione forme:cui coniuncta eſt.For/
me autem abſtracte a materia:ita ſe habēt ꝙ nul/
lo pacto ſibi aſcribiṫ paſſio:neqꝫ ꝑ ſe neqꝫ per acci/
dens:non quidem per ſe inquātū forme ſunt:neqꝫ
etiam per accidens:qꝛ nō ſunt coniuncte materie
ſm eſſe:merito cuius pati poſſint.Et ideo recte di/
xit cōmentator:vbi ſupra:ꝙ tales forᵉ que nō ſunt
in materia nō patiuntur:neqꝫ eſſentialiter neqꝫ ac/
cidentaliter:ſed ſunt tantum agentes:ꝛ ꝓpter hoc
etiam cōformiter iuxta iſtud principium dixit cō/
mentator in 4ᵒ celi.cōmeto.zz.ꝙ grauitas in mo/
tu elemēti eſt motor inq̃tum forma eſt:ꝛ qꝛ mota
inquātum eſt in prima materia.Et ex predictis po
teſt tibi nunc manifeſte patere diſcordia inter Ari
ſtotelem ꝛ platonē:quia Plato volebat ꝙ aliqua
res ſimplex:ſicut eſt primus motor:ꝛ anima poſſet
ſeipſuꝫ mouere.ꝛ per conſequens ad mouere ꝛ mo
ueri ad eſſe actu:ꝛ ad eſſe in potentia ſm Platonē
non requirebatur realis compoſitio ex diſtinctis
principijs realibus.Ariſtotiles aūt lꝫ concederet
idē ens ſimul eē in actu ꝛ in potentia reſpectu eiuſ
dem forme.nō tñ hoc erit per idem principium:ſꝫ
aliud eſt reale principiuꝫ per qđ eſt in actu ꝛ aliud
eſt reale principium per qđ eſt in poᵃ.Et iđ dixit cō
mētator in.3.celi.commēto.z8.ꝙ lapis:vt eſt actu
mouet ſe:vt eſt potētia deorſum:nā eſt actu vt poſ/
ſit ſeipſum mouere rōne ſue forme:ꝛ eſt in poᵃ ad
moueri ratiōe ſue materie.Et hoc ē quod forma/
liter dicit commentator.3.celi.commento.z8.duꝫ
inquit.Lapis enim mouet ſe inquantū eſt grauis
in actu:ꝛ mouetur inquantum eſt potentia inferi/
us.Et cauſa in hoc:quia inuenitur vno modo in
actu:ꝛ alio modo in potentia eſt:qꝛ componitur ex
mā ꝛ forma.forᵃ igitur eius mouet inquantum eſt
forma:ꝛ mouetur inquantuꝫ eſt in prima materia.
Non enim eſt in potētia inferius:niſi ſecundū qđ
eſt in materia.Et parū īfra ſubdit.Et hoc eſt vnuꝫ
eorum:ex quibus Plato exiſtimauit ꝙ neceſſe eſt:
vt primus motor moueat ſe eēntialiter:ſcilicet ſe/
cundum qđ videtur in lapide ꝙ motor in eo ſit mo
tum.Sed lꝫ idem in eo ſit motor cum moto.non
tamen eodem modo:vt plato exiſtimauit:ſed di/
uerſimode:ſicut patet ex prima demōſtratione ſe/
ptimi phyſicorum.vbi declaratur ꝙ omne motū
hꝫ motorem ꝛc̄.¶Ad formam igitur ſecunde dif/
ficultatis.Reſpondetur ꝙ lꝫ idē poſſit eſſe in actu
virtuali:ꝛ in potētia formali reſpectu eiuſdem for/
me.non tamen hoc eſt per idem ꝛ eodem modo.
Sed diuerſimode:ꝛ per diuerſa principia realr̄ di/
ſtincta.¶Sed ꝫ.certum eſt ſm ꝯʳᶜᵐ ꝙ eadeꝫ forᵃ
realiter eſt mouens inquantum forma:ꝛ eſt mota

incõtum forma in materia. modo forma: vt forma
non diſtinguitur realr ab ipſamet: vt eſt forma in
materia:ſed ſoluz ratione: ſicut ſortes puer nõ rea/
liter diſtinguitur a ſeipſo ſene. Et ad hoc nos dici/
mus ꝙ ſemper in corporalibus inter per ſe mouẽs
⁊ ꝑ ſe motuz reqrit̃ realr diſtinctio ꝑ ſe: ⁊ realia p̃na
realr diſtina loco ⁊ ſubo. ſi aũt aliqd idẽ fuerit ꝑ ſe
mouẽs: ⁊ fuerit ꝑ accñs motuz: q̃lis ẽ fora elen: lꝫ h
p̃nm mouẽs ⁊ p̃nm motũ idẽ ſint in ſubo: drñt tñ ſm
modũ. Et. n. vt dcm̃ ẽ ſupra: ẽt in tali mouere: ⁊ mo/
ueri eſt aliq̃ realr diſtino p̃nor: ꝑ q̃ꝝ alteꝝ ẽ ꝑ ſe mo/
uere. ⁊ ꝑ alteꝝ eſt ꝑ accñs moueri. naꝫ vt dcm̃ fuit:
⁊ bñ. ſi fora lapidis nõ eẽt i mã nullo pacto eẽt mo/
ta: neqꝫ ꝑ ſe nꝫ ꝑ accñs. Cã aũt ꝑꝑ quã i motu eloꝝ
p̃nm mouẽs non diſtinguat̃ loco ⁊ ſubo a p̃no moto
ſic̃ in aialibꝰ aſſignat̃ ab Auer. 4°. celi. ꝯto. 22. ⁊ 4.
phi. ꝯto. 71. Nã motũ in aialibꝰ ẽ ens i actu: qđ ẽ cor/
pus: motũ vo in eletis eſt ens i pura poa: qđ ẽ mã p̃a:
ſicut tu ad lõgũ ibi videre potes: Vñ h p̃uilegiũ ſo
lũ eſt in motu locali: ꝙ nõ oꝫ ſꝑ mouẽs diſtingui lo
co ⁊ ſubo a moto: ſic̃ ſcribit ꝯtor 9°. mece. ꝯto 2°. Et 2°
phi. comto primo. Et octauo phi. ꝯto. 20.

Difficultates cõtra predcã.

Sed cõtra p̃dcã iſurgũt diffires ꝑdifficiles:
q̃ruꝫ p̃a eſt: ꝙ vr̃ oio ꝙ idẽ poſſit
mouere ſeip̃m: inſtãtia eſt de motu angeli in q̃ non
eſt ꝯpõ ex mã ⁊ fora: iſtana eſt de aia itelleua: de qua
dicit Albtus mag. ſe in magnis exꝑtũ fuiſſe aias i/
tellectiuas localr moueri. 2a diffitas ẽ ꝙ idẽ poſſit
agere i ſeip̃m. Nã ſꝫ phm̃ p̃ phi. tex. ꝯ. 80. mã ſuba
cũ fora cã eſt oiuꝫ accñtiuꝫ q̃ ſũt in ea. g̃ ideꝫ agit in
ſeip̃ꝫ: qꝛ ipſũmet: ꝯpom ẽ illđ qđ ꝑducit talia accñã:
⁊ ipſũmet ẽ illđ in q̃ talia accñã recipiunt̃. Et ꝯfirr
arguto ſpãli de ſubo reu ꝑprie panis. nã ſubm nõ ſom
eſt in poa paua reu ſue ꝑp̃e panis. veꝝ eſt ẽt cã effeua
ſue paſſiõis. Alr. n. ſubm ꝯtingẽter ſubderet̃ ꝑprie
paſſiõi: ⁊ poſſet eẽ ⁊ nõ eẽ indrñter ſine pane: qđ eſt
ꝯ phm̃ p̃ poſteꝝ. capo de ꝑ ſe: ꝯñã deducit̃. Nam ois
poa mere paua eſt poa ꝯdictiõis: ſic̃ colligit̃ de men
te phi in 9° mece. Tex. ꝯ. 17. q̃re ſi obꝫ reu ꝑprie paſ/
ſiõis eẽt tm̃ in poa paua. eẽt igit̃ in poa ꝯdictiõis: qđ
eſt abſurdũ. ¶ Preterea: tu dixiſti: ꝙ i ꝑ ſe mouẽ/
tibꝰ ⁊ agenbꝰ corꝑeis mouẽs ⁊ agẽs debẽt eẽ diſtin/
cta loco ⁊ ſubo a moto ꝑ ſe ⁊ ꝑ ſe paſſo. Sꝫ ꝯ. ſumat̃
aliqđ mixtũ vniforc. Et q̃rat̃ vtrũ ſecluſa q̃libꝫ al/
tenc ⁊ actiõe mediꝫ: ⁊ cuiuſlibꝫ cãe extrince: vtrũ ta
le ab itrinſeco alteraret̃ ⁊ corrũꝑet̃: ſi ſic hr̃ intẽtũ:
qꝛ tũc in h caſu idẽ ageret in ſeip̃m: ⁊ tñ agẽs ⁊ paſ/
ſum nõ eẽnt diſticta loco ⁊ ſubo: qđ tu negas: ſi nõ.
cõtra: qꝛ tũc tale mixtũ eẽt eternũ: qđ eſt abſurdũ:
tũ qꝛ eſt ꝯpom ex ꝯriys. tum qꝛ aliqđ violẽtum ꝑpe/
tuaret̃ ꝯ phm̃ 2°. celi. tex. ꝯ. 18. nã ela violẽter ſunt i
mixto detẽta. tum qꝛ aliq̃ poa mãe eẽt ocioſa: ſi nũ/
q̃ꝫ expoliaret̃ ab illa fora. ꝯ ꝯrem p̃ celi. ꝯto. 20. Tum
qꝛ ſeq̃ret̃ ꝙ mixta nõ hẽrent p̃nm ſue altenis itrinꝰ:
cuiꝰ oppom vr̃ ſentire phs i p̃no 2i de phyco auditu.
Tuꝫ qꝛ ſeq̃ret̃ ꝙ mixta inaiata nõ poſſent corrũpi
intrinſeca corruptiõe: que eſt marcedo: cuius op/
poſitum vr̃ ſentire phs in libro de reſpiratione.

Argm ſcoti 9° mece. q. 14.

¶ Preterea arr argto ſublimi ſcoti qđ reputat̃ achil/
les ad ꝑbanm ꝙ idẽ poſſit agere i ſeip̃m. Nã actiuũ
qđcũqꝫ reſpicit paſſiuũ tale: ñ h vl illđ paſſiuũ. v. g̃.
tã calefactiuũ i cõi: q̃ꝫ qđcũqꝫ calefciuũ ꝑ p̃ obo re/
ſpicit calefale in cõi: nõ h vl illđ. Silr eꝯ paſſiuũ: vt
calefale. ⁊ h ſiue i cõi ſiue qđcũqꝫ calefale reſpicit ꝑ
obo p̃ calefciuũ; nõ h vel illđ: ſꝫ in cõi. ¶ Ex his ſer
ꝙ qđlibꝫ ꝯtẽtũ ſub p̃ obo alicuiꝰ ſit ꝑ ſe obꝫ eiuſdẽ:
qđcũqꝫ calefactiuũ: reſpicit qđcunqꝫ calefale ꝑ ꝑ ſe
obo: ⁊ eꝯ. Et iſta eſt maior: ſed pole eſt ꝙ aliquid ſit
actiuũ ſm. A. eodẽ mõ q̃ aliqd aliud eſt actiuũ ſm
A. ideꝫ ẽt ſit paſſiuũ ſm. A. eo mõ qđcũqꝫ aliud eſt
paſſiuũ ſꝫ. a. ⁊ iſta ẽ minor. Ergo illđ in rõne acti/
ui ita hꝫ ſeip̃m ꝑ obo in rõne paſſiui: ſic̃ quodcũqꝫ
aliud. g̃ ita põt agere in ſeip̃m: ſicut in aliud: maior
eſt manifeſta ex p̃a relatiõe iter cõia: ſed minor ne/
garet̃: vel ipſa cõceſſa negaret̃ vltia ꝯñtia: qꝛ agẽs
dr̃ eẽ approximatũ paſſo: ⁊ ita diſtinctuꝫ ſitu. Et iõ
idẽ nõ põt agere i ſeip̃m. Sꝫ ꝯ p̃m. ingt ipſe. mior ꝑ/
bat̃. Naꝫ multi ſunt effectus nati ꝑduci ab actiuo
equoco ⁊ ñ vniuoco: ſic̃ pꝫ de leuitate i igne gnãto:
illã formã equocaꝫ opꝫ ponere aut formã ſube aut
aliã aliqꝫ q̃litatẽ. Ergo hñs illã ꝑ ſe ẽ leuificatiuũ:
vt ita loquar: põt aũt iſta fora eẽ in aliq̃ leuifcali: pꝫ
in exẽplo p̃dcõ. Quecũqꝫ. n. fora poneret̃ actiua in
gnãnte reu leuitis eadẽ eſt i igne genito: ⁊ p̃or nãlr ẽ
ipſa leuite. pꝫ: qꝛ eſt p̃nm eiꝰ actiuũ. g̃ nõ ẽ ꝯdictio ꝙ
ipſa iſit gnãto leuificãte nõ iexñte: ⁊ pꝫ ꝙ põt ineẽ
illi. q̃re idẽ ſine ꝯdictiõe põt eẽ leuificatiuũ ⁊ leui/
ficale. ¶ Cõtra 2m ꝑbat̃ illa ꝯñã vltia. nã approxi
matio h nõ vr̃ necẽia ad agẽdũ: vt icludit diſtictio/
nẽ ſitus: niſi qñ maior p̃ñtia nõ eſt polis iter actiuũ
⁊ paſſiuũ: ſi eni h p̃ñtia ſufficit: multomagis maior
p̃ñtia ſufficeret: qđ ꝑbat̃ 2r. p̃ ducẽdo ad icõueniẽs.
Aliogn ſi poneret̃ ignis inexñs aq̃: ſic̃ angelus po/
nit̃ ſilr cũ celo nõ calefaceret aquã. nec angelus mo
ueret celũ. Scđo ꝑbat̃ idẽ ex cã qua nõ oꝫ agẽs eẽ
p̃ñs patiẽti: niſi qꝛ vtꝰ agẽtis ñ p̃t attingere iꝑpor
tionabilr diſtãs: vt ibi aliqd efficiat: ꝙ ſi paſſuꝫ ſe/
cũ eẽt: nõne ꝑfectiꝰ attingeret̃ a v̇tute agẽtis: hoc g̃
ſuppoſito argr vltra. Cũ idẽ veriꝰ eſt ſibi p̃ñs: ſi eſt
actiuũ ⁊ paſſiuũ ſm idẽ q̃ꝫ aliud: poſſet ſibi eẽ p̃ñs.
Ita veriſſime ſaluat̃ illa ꝯdi°. ꝑꝑ quã appropinq̃tio
reqrit̃ qñ maior p̃ñtia eẽ nõ põt. g̃ viſſime ẽ actio.
Cõfirmat̃ tota illa ratio: ⁊ q̃ꝫꝰ ad ꝑbationẽ ⁊ ꝯñtie
vltime. Si. A. ꝑ ſe ſit fora actiua reu. b. ⁊ A. ſit in. c.
nullus negat qn ẽ actiua reu. b. fiẽdi in. d. ⁊ eꝯ. ſi. A.
eẽt in. d. eẽt p̃nm actiuũ reu. b. in. c. Ergo ſi. A. eſt i. c.
⁊ i. d. ⁊ tã. c. q̃ꝫ. d. ſint i poa ad. b. ⁊. c. ⁊. d. agãt i ſe mu/
tuo ſꝫ. A. ꝑduđo in ſe mutuo. b. Sꝫ tm̃ vr̃ icõueniẽs
idẽ: reu eiuſdẽ ſm idẽ eẽ actiuũ ⁊ paſſiuũ: ſic̃ idẽ reu
ſui: qꝛ in alys eſt ſile: ꝙ ſicut nihil eſt cã ſui: ita nec
circulus eſt i cauſis: vt idẽ reu eiuſdẽ ſit cã ⁊ cãtũ. g̃
ſi p̃m pole ſit: ⁊ ſcđm. Ex iſtis deſcendo in gnãli: pꝫ ꝙ
illa nõ ꝑbãt idẽ poſſe agere in ſeip̃m: niſi actõe eq/
uoca: ⁊ h qñ ẽ capax forc q̃ nata ẽ terminare actio/
nẽ equocã forc actiue iã hite. Et ita tenẽdũ eſt regu
lariter ꝙ ſom ⁊ vlr tũc põt aliqd in ſe agere: qñ duo
iſta ꝯcurrũt. ſ. ꝙ hꝫ formaꝫ q̃ eſt p̃nm agẽdi equoce:
⁊ qñ cũ h eſt capax terni talr actiõis. ⁊ poſtea ſubdit
ꝙ deſcẽdendo in ſpãli: nihil agit in ſe cãndo formã
ſubalẽ. Et 2°. ꝙ nihil põt agere in ſeip̃m actiõe vni/
uoca: qꝛ tũc rõ agẽdi ⁊ terminus eẽnt eiuſdẽ rõnis.
Et 3° infert ꝙ cũ ois augmẽtatio ſit ab agẽte equo
co: qꝛ q̃ꝫtitas nõ eſt fora actiua. Et ſilr ois motus ad
vbi ſit ab agẽte equoco ꝑꝑ idẽ: qꝛ nullũ vbi eſt for
ma actiua: ſimilr multe alterationes ſunt ab agẽte
equoco: p̃ſertim ille q̃ nõ ſũt ad qualitates actiuas
ſtricte ſumptas: eo mõ quo loqtur Arꝝ. 2° de gnõne
Tex. ꝯ. 8. ois ẽt q̃litas põt eſſe ab agẽte eqco: lꝫ aliq̃
poſſit eẽ ab vnico. iõ ſeq̃t̃ ꝙ i gñe nõ repugnat ſube
cãre in ſe q̃litatẽ q̃ꝫtitem et vbi concurbꝰ duabꝰ cõdi/

tionib⁹ ſupra dcis. Hec ſũt ṽba ei⁹ formalia. vñ vt mihi vr̃ ſũmarie duo dicit. p̊m ꝙ q̃ölibet põt agere in ſeipȝ actiõe equoca: ⁊ h̃ q̃cũqȝ motu p̃cie ꝯcurrẽtib⁹ duab⁹ ꝯditionib⁹. ſ. ꝙ tale agẽs hẽat in ſe forãm q̃ ſit p̊nm agẽdi equoce: ⁊ ꝙ tale ſit capax ternĩ illius actiõis. z° dic̃. ꝙ nil agit in ſe actiõe vnĩca pp̃ rõnes q̃s ibi adduc̃. h̃ breuiter ẽ ſniã ⁊ opĩo ſubtĩmi ſcoti. ¶ Et lȝ ego ñ ſiȝ dign⁹ ſoluere corrigiã calciati ſui: nec ſit in me ſolũ appetit⁹ ꝯdicẽdi: ſȝ ſolũ idagatio ṽitatis pipatetice a me in hac mã̃ intẽdaĩ. hinc eſt ꝙ capta venia icipiã dubitare ꝯ iſtã opionẽ. Nã ſicut mihi vr̃ ſniã Aꝶ. vr̃ eſſe in oppom. Ariſto. n. p̊ de gnõne. Tex. ꝯ. 48. ꝓbat ꝙ ſilẽ nõ agit i ſilẽ: q: tũc idẽ a ſeip̃o pati poſſȝ. Deducit g̊ ad h̃ tanq̃ȝ ad maniſeſtiſſimũ incõueniẽs ꝙ aliq̃d poſſit pati a ſeip̃o. Cõfirmaĩ ꝑ ip̃m ibidẽ in Tex. ꝯ. 73. vbi deducit ꝙ ſi aliq̃d moueret ſeip̃m ẜm idẽ: tũc i eodẽ ꝯria erũt ſilẽ: ⁊ ibi exp̃ſſe hȝ ꝙ oẽ mouẽs dr̃ eẽ diſtinctũ a moto. Nec valet gloſa Scoti ꝙ h̃ ẽ veꝝ de motu vniuoco ſȝ nõ de motu equoco. nã vt pȝ ibidẽ. ⁊ ẽ ſniã ꝯrio in ꝯto. ph̃s arguit ibi de motu locali. g mot⁹ ẜm te ẽ equocus. Cõfirmaĩ ꝑ ph̃ȝ in. 8. phi. Tex. ꝯ. 40. vbi ex itẽto demõſtrat ꝙ nihil mouet ſeip̃ȝ: ⁊ ꝙ totũ nõ mouet totũ: q: tũc idẽ eẽt in actu ⁊ in poa: qð eſt abſurdũ apud ip̃ȝ. Nec valet rñ° q̃ ſolet dari ꝙ nõ incõuenit ꝙ idẽ ẜm idẽ ſit i actu ṽtuali ⁊ in poa formali reu eiuſdẽ: q: ſi gloſa iſta valeret: argum phi ſolueret. Sȝ ad h̃ iſti rñt. Et eſt rñ° ẽt Gregorij ariminẽſis in z° ſniaꝝ: diſt. 6. q. z. ⁊ fuit ſolõ Scoti añ ip̃m in z° ſniaꝝ. diſt. z. q. 10. in mã̃ de motu grauiȝ ⁊ leuiȝ. ꝙ. vȝ. illud dcm̃ phi: ꝙ idem nõ põt mouere ſeip̃m hȝ ṽitatẽ in motu vniuoco: in q̊ rõ agẽdi ⁊ termin⁹ actiõis ſunt eiuſdẽ ſpẽi ſpãlime: ſicut friduȝ formalr̃ ꝑ friditatẽ nõ põt ſeip̃ȝ ifridare. ſȝ i his in q̃bus p̊nm agẽdi eſt alteri⁹ rõnis: ⁊ equoce ẽ p̊nm agẽdi nõ hȝ locũ. Et iſtã gloſaȝ aſſumũt de mẽte Auerroys in illo ꝯto. 14. 8i phi. vbi inq̃t ꝙ ipolẽ eſt vt aliq̃d ſit mouẽs ẜm qð mouetĩ: ⁊ h̃ in mouẽtib⁹ ⁊ motis vnĩce. Et illa gloſa forte: ſalua pace: fuit lapſus ipſoꝝ in illã opionẽ. ¶ Sȝ ꝯ. q: miꝝ eẽt: quõ i motu equoco illud nõ ſit incõueniẽs: exponẽdo equocũ motũ: quõ ipſi exponũt: cũ tñ de tali equoco motu ph̃s ibi loquaĩ: Arguit. n. ibi ð motu locali: ſicut intuẽti pȝ: q: vult inueſtigare ꝑ etertem p̃mi motus etertem p̃mi motoris. Et ẜm h̃ nunq̃ȝ Ari. hr̃et intẽtũ ſuũ: ſi aliq̃d idem ſeip̃m mouere poſſet: q: a pari ego dicerẽ ꝙ poſtq̃ȝ ip̃e ex mouẽtib⁹ ⁊ motis iã deuenit ad vnũ motũ ex ſe: qð eſt celũ: dicã ſibi ꝙ nõ oȝ vltra celũ ponere aliquẽ motorẽ ſeꝑatũ: imo celum ip̃m ſeip̃m mouebit: vt eſt in actu ṽtuali ⁊ in poa formali ad motũ. Et dicã ſibi: ꝙ iter mouens ⁊ motũ nõ req̃riĩ realis diſtin°: ſed diſtin° ꝑ formates ſufficit: ſic̃ in ſilẽ iſti dicũt: q̃re rñ° eoꝝ nulla. cã aũt q̃ deduxit eos ad h̃: ſicut ſupra dcm̃ eſt: fuerũt illa ṽba Auerroys male itellecta: ſi ita lȝ loq̃ de tantis viris. Nã qñ ꝯtor dixit ꝙ ipolẽ eſt vt idẽ ſit mouens ⁊ motũ in mouẽtib⁹ ⁊ motis vnĩce ⁊ nõ equoce: non itellexit illð qð iſti dixerũt: ſȝ ꝑ motũ equocũ itellexit motũ metaphoricũ ⁊ ip̃roꝑe dcm̃: eo mõ q̊ dicimus: ꝙ itelligere ⁊ ſentire in quodã moueri: ⁊ pati cõſiſtit. Et ꝑ oppom. ꝑ motũ vniuocũ itellexit veros motus. q̃les ſunt motus localis alterationis ⁊ augti. Et tũc ſenſus eſt ꝙ in motu equoco: q̃lis ẽ intellectio: nõ oȝ neqȝ req̃riĩ realis diſtictio iter mouẽs ⁊ motũ. nã in abſtractis a mã̃ idem eſt intelligẽs ⁊ itellm̃: idẽ volẽs ⁊ volituȝ: vt pȝ infinities ab Auer. 3. de aia. ⁊. 12. mece. Sed in motib⁹ vniuoce ⁊ ꝓprie dcis: impolẽ eſt idẽ ẜm idẽ eẽ ꝑ ſe mouẽs ⁊ ꝑ ſe motũ q̊cunqȝ motu. Et iſta fuit mẽs Auerro. ibi ſicut mihi vr̃: ⁊ tuipſe intueri potes ex his q̃ ſubdit ꝯtor ponẽdo drĩaȝ iter opioneȝ Ari. ⁊ Platõis in h̃: ſicut ad lõgũ declaraui ſupra. Preterea ad p̊nlẽ arr ꝙ vlr̃ nihil ꝑ ſe in ſeip̃m agere põt quacũqȝ actiõe vel vniuoca vel equoca: eo mõ q̊ ipſi exponũt motũ vniuocũ ⁊ equocũ: p̃ſuppodo diſtinctionẽ iter mouere ⁊ agere: quã ponit ph̃s p̊ de gnõne. Tex. c. 45. ⁊ ꝯtor. 12. mece. ꝯto. z3. vbi inq̃t ꝙ agẽs ẽ mouẽs ⁊ faciẽs paſſiões: ſed mouẽs nullã paſſionẽ facit: vt declaratũ eſt in li° ꝑigeneſeos. ⁊ iõ oẽ agẽs eſt mouẽs ⁊ nõ eꝯ. qð ego itelligo ſic: quia mouẽs motu locali nullã paſſionẽ facit. i. nullã q̃litatẽ q̃ ſit paſſio vel paſſibilis q̃litas: q: ſiue ſumaĩ ꝓ fluxu ſiue ꝓ fora fluẽte: nullo pacto eſt paſſio vel palis q̃litas. nã pro fluxu eſt in p̃dicato panis. ꝓ fora ṽo eſt ip̃m vbi. hoc ſtãte arguo ꝙ actione vniuoca. ſ. in q̃ p̊nm agendi ⁊ terminus actiõis ſunt eiuſdeȝ rõniꝰ: nihil in ſeip̃m agere poteſt: q: vt deducit ph̃s: tũc idẽ ẜm idẽ eſſet actu ⁊ poa. Et ꝯria ineẽnt eidẽ. vñ ph̃s: vt ſupra dixi in p̊ de gnõne. Tex. ꝯ. 48. arguit ꝙ ſilẽ nõ poteſt agere in ſilẽ: q: tũc idẽ ageret in ſeip̃m: qð eſt in fine abſurditatiꝰ apud ip̃m. Et i hac ꝯclõne aduerſarij ſunt nobiſcum. Sȝ ꝓbo ꝙ nec in actiõe equoca aliq̃d i ſeip̃ȝ agere põt: in q̃. ſ. p̊nm agendi ⁊ termin⁹ actiõis ſũt diuerſaꝝ rõnũ. Et h̃ ꝓbo duplici via: p̊a q̃dẽ eſt gnãlis: nã vt late ſupra ꝓbatũ eſt: ⁊ ꝑ rõnes ⁊ ꝑ auc̃titates: nullũ ſimpx põt agere vel mouere ſe ip̃ȝ: q: ipolẽ ẽ: vt ſcribit ꝯtor i li°. deſtruc° ꝯſtructionũ diſpune 6a i ſolõne 6i dubij: ꝙ actio ⁊ pa° ab eodẽ nã ꝓcedat. ⁊ hoc idẽ pȝ ex diffinib⁹ poe actiue ⁊ paue poſitis a ph̃o in 9°. mece. Tex. cõ. z. ſicut clare ibi pȝ ꝑ ꝯrem. ẽt alia via eſt ex modo agendi. nã p̊ de gnõne. Textu. ꝯ. 43. oĩs actio eſt ꝑ ꝯtactũ: nã vt ſcribit ibi ph̃s. Nõ eni facere ⁊ pati hec pñt ꝓprie: q̃ nõ polẽ ẽ adiuicẽ tãgere. tũc ſic. oĩs ꝯtactus eſt iter diſtincta loco re ⁊ ſubo. ſed oĩs actio ſiue vniuoca ſiue equoca eſt ꝑ ꝯtactũ. g̊ oĩs actio quõlibet req̃rit diſtĩcta re loco ⁊ ſubo. Maior eſt de intẽtiõe phi ⁊ ꝓbaĩ ꝑ diffininem ꝯtangẽtiũ poſitã in 5°. phi. Tex. ꝯ. zz. vbi dr̃ ꝙ tangere dicunĩ illa: q̊ꝝ vltĩa ſunt ſilẽ: ſicut ꝯtinua ſunt: q̊ꝝ vltima ſunt vnũ. ſed vbi ſunt diuerſa vltĩa ibi eſt diuerſitas realis hñtiuȝ vltima: alr̃ vt dixi: talia nõ differrẽt a ꝯtinuis. g̊ ⁊c̃. mior ẽt ẽ phi: vbi ſupra: q̃re relinq̃ĩ indubitãter ꝙ ex mõ agẽdi reꝝ nihil: q̃litercũqȝ de actiõe loq̃mur: in ſeip̃ȝ agere põt. Cõfirmaĩ iſta rõ: quã reputo achilleꝰ i hac mã̃ ex ſniã phi p̊ de gnõne. Tex. ꝯ. 78. vbi formalr̃ hȝ h̃ ṽba. Cõtim igiĩ vnũqðqȝ ⁊ vnũ ens ipalẽ. ſilr̃ ãt ⁊ nõ appropinquãtia: nec ſibiipſis neqȝ alijs q̃ facere inata ſũt ⁊ pati. Et ꝯtor in ꝯto igt ꝙ actio ⁊ pa° fiũt cũ agẽs ⁊ patiẽs fuerint nõ adunata ſȝ duo tãgẽtia ſe: ſi ṽo nõ fuerit ſe ꝯtãgẽtia nõ patiunĩ niſi medite aliq̊ corerecipite panes. ṽ. g. q: ignis calefac̃ corp⁹ mediãte aere: ex q̊ pȝ ꝙ ex mõ agẽdi reꝝ: agẽs dr̃ eẽ diſtinm realr̃ ⁊ ſubo ab ipſo paſſo. Et ꝯfirr hoc expito nam vt ſcribit Cõmẽ. 8. phi. zz. ⁊ ẽt p̊ ce. comto. zz. et 3° de aia. ꝯto. 7. Expimẽtũ ſermonũ veroꝝ ẽ: vt cõcordẽt ſenſatis. Nã ſic pȝ expertis i medicĩa febriẽtes febre ethica: nõ ſentiũt calorẽ febrilẽ: ſȝ febrites febre putrida hñ ſentiũt calorẽ febrilem. Et nulla alia põt reddi rõ: niſi q: fora exñs in ſubo non alte-

rat ſubm:qꝛ nō hꝫ ɔdiſem [ne]ccio reqſitā ad alterandū:ꝛ eſt:vt ſit diſtincta ſubo ab alteto:ꝛ qꝛ caloꝛ febꝛilis in ethico eſt impſſus mēbꝛo formalr:ꝛ nō hꝫ aliā cāꝫ a q̄ depēdeat tanq̄ꝫ a mouēte:hic ē ꝙ nō alterat:ꝛ pp̱ h ethicus nō ſentit ſuā febꝛē:qꝛ ſentire ī quodā pati ꝛ moueri conſiſtit.Et qꝛ oē qd mor:mouet̄ ab altero diſtincto re ꝛ ſubo ꝛ loco maxie ī motu altenis.hic fit ꝙ talis ethicus nō alterat̄ a tali caloꝛe.ſecus aūt eſt de febꝛiēte febꝛe putrida:qꝛ talis caloꝛ febꝛil'q eſt in mēbꝛo hꝫ cāꝫ mouētē ꝛ cōſeruantē.nā depēdet a caloꝛe ſubiectiue exñte ī humoꝛibꝰ.vñ caloꝛ q eſt in hūoꝛibꝰ:ſubiectiue eſt ille q alterat febꝛiētē febꝛe putrida.ſicut caloꝛ q ſubiectiue eſt in ſpiritibꝰ eſt ille q alterat febꝛiētē febꝛe effimera.nō caloꝛ q ſubiectiue ē in mēbꝛis taliū febꝛiētiū.nā ſpūs ꝛ hūoꝛes ſunt coꝛpa re loco ꝛ ſubo diſtincta ab ipſis mēbꝛis q̄ alterant̄ ab ipſis.vnde vlr nulla egrido ſentit̄:ſed cā egritudis.nā egrido eſt pao viuentis:ꝛ p̱ ɔñs ē ſubiectiue in mēbꝛis:ꝛ talis nō ſentit̄ pp̱ cām dictā.imo ſubtilizātes meci cū h fundato ꝓcedētes dixerūt ꝙ nulla egritudo interficit egrotātē.ſed cā eiꝰ:lꝫ h pati videat̄ iſtātiaꝫ de egrinc fcā.qd quō.ſoluat̄ ſꝫ ipos nō ē pñtis negocij.

Dua ɔ̄ p̄dcā ❡ Sꝫ ɔ̄ p̄dicta eſt locus dubitatiōis.Tu dixiſti ſuperiꝰ ꝙ idē ſꝫ idē ꝛ eodē mō nō p̄t eē mouēs ꝛ motū.lꝫ ſi aliqd idē ſit mouens ꝛ motū:h eſt diuerſis modis:ſic̄ foꝛa eleti:vt eſt ī foꝛa eſt mouēs.ꝛ vt eſt in mā mor.Scdo dixiſti ꝙ nihil vere agit in ſeip̄ꝫ:qꝛ actio fit p̱ ɔtactuꝫ:ꝛ qꝛ foꝛa exñs in ſubo nō alterat ſubm:neq̄ꝫ agit in ſuū ſubm.Tertio dixiſti:ꝙ ī motu equoco.i.ip̄ꝛop̄e ꝛ metaphoce dcō non incōuenit idē eſſe mouēs ꝛ motū:ita.n.expoſuiſti dcm̄ Auer.cōto 40.octaui phi. ❡ Sꝫ ɔ̄ iſta dcā argr p̱ oꝛdinē.Et p̄ ɔ̄ p̄mū:qꝛ data v̄itate illiꝰ dci.ſeqt̄ ꝙ īter ītell'ꝫ poſſibilē ꝛ agētē nō cadit diſtinctio real'.cuiꝰ oppm tenet ɔtoꝛ in 3o de aīa.in ɔto 4o ꝛ 5o ꝛ ɔto.19.Nā ego dicā ꝙ aīa ītelleua eſt vna foꝛa:q̄ inq̄ꝫtū ē foꝛa ꝓducit ītellectionē:vt aūt eſt foꝛa in mā recipit ītellectionē.Et ſi adducaſ rōnē ɔris in 3o de aīa.ɔto.19.ɔ̄ h:vbi ɔtoꝛ adducit ad h ꝙ tūc idē eēt mouēs ꝛ motuꝫ.ꝛ p̱ ɔñs in actu ꝛ in poa.Dicā ſibi ꝙ illud nō inconuenit:ꝙ talia oppoa attribuant̄ eidē ſm diuerſos modos:ſicut ipſe in ſili dicit de foꝛa eleti. ❡ Cōtra zm dcm̄ tuū inſtat̄.Nā nō eſt dum apud ɔrem ꝙ el'a de poa accñtali moueant̄ ab intrinſeco local'r:ſic̄ pꝫ p̱ ip̄m in zo phi.ɔto p̊.vbi hꝫ ꝙ nō īuenit̄ coꝛpꝰ ſimpx qd alterat ſe ex ſe:ſicut īuenit̄ coꝛpꝰ ſimpx qd trāſfert̄ in loco ex ſe.g̊ foꝛa eleti agit in ſuū ſubm.Male g̊ dixiſti ꝙ foꝛa exñs in ſubo nō agit in ſubm ſuum.Preterea fundatum ipſius ɔ̊nis vr̄ ruinoſuꝫ.Nā tu dixiſti ꝙ qꝛ actio fit per cōtactū ide ꝓuenit:ꝙ aliqd nō pōt agere in ſeip̄ꝫ.Sꝫ ɔ̄.cōtactus eſt merito q̄ꝫtitatis:q̄ꝫtitas aūt ſꝫ ip̄mmet Auerro.in 4o phi.ɔto.84.nō eſt de p̄ncipijs actiuis.g̊ nihil vr̄ facere ad actionē.Et ɔfirmat̄ argto Scoti ſupiꝰ adducto.nā ſi cōtactus reqrit̄ nō vr̄ pp̱ aliud requiri:niſi qꝛ v̄tus agētis nō pōt attingere īp̄ꝛopoꝛtionabil'r diſtans:vt ibi aliqd efficiat:mō ſi paſſum eſt ɔiunctū agēti:nōne p̱fectius aget:Nā idē veriꝰ eſt ſibi pñs q̄ꝫ aliud. ❡ Cōtra 3m dcm̄ argr.Tu dixiſti ꝙ ī motu equoco.i.ip̄ꝛop̄ꝛie dicto ꝛ metaphoco non inconuenit ꝙ idem ſit mouens ꝛ motū.Et ita expoſuiſti equocationē ī motu ī auc̄itate Auerroys allegata ex 8o phi.ɔto.40.Sꝫ ɔ̄.certuꝫ eſt ꝙ ītelligere ꝛ velle aīe intellenc eſt q̄dam motio metaphoca.g̊ vr̄ ꝙ non incōuenit ꝙ inteꝰ idē re ꝛ ſubo ſit ꝓducēs ītellectionē ꝛ recipiēs eā:ꝛ p̱ ɔñs nō ē alia p̱s ipſiꝰ aīe:p̱ quā ꝓducit̄ ītelligere ab illa q̄ recipit illud.Nec valet rō ɔris ad h qñ dicit.ꝙ tūc idē eēt mouens ꝛ motū:qꝛ dicā ſibi ꝙ illud nō eſt incōueniēs in motionibꝰ equocis.i.metaphoꝛicis:q̄re vel expō tua eſt mala.qd p̱ equocationē in motu ītellexerit ɔtoꝛ 8o phi.ɔto.40.vel rōnes eius ī.3.de aīa.4.ꝛ.19.ɔtis nullius ſunt momēti.Iſte ſunt difficultates ɔtintes in hac mā:a qbus nō niſi ſolers īgeniū euadere poterit:tñ dicā qd ſentiaꝫ. ❡ Ad p̄m mihi vr̄ ꝙ ſaluo melioꝛi ſp̱ iudicio dici poſſit negādo ɔñs ꝛ ɔñam.Et rō diuerſitatis eſt iſta.Nā nō pōt dici ꝙ intell's recipiat ītellectiōeꝫ:q̄ eſt op̱atio abſtracta:rōne q̄ eſt foꝛa in mā:mā.n.nō eſt rō recipiēdi vlr ꝛ abſtracte:ſed p̱tir ꝛ ſignate magis.Et inde eſt ꝙ q̄ꝫto aliq̄ foꝛa eſt magis īmerſa māe:tanto eſt a cogninc ꝛ p̱fectiōe diſtanor.Et pp̱ h ſi inteꝰ recipit ītellectioneꝫ h eſt rōne q̄ inteꝰ tm̄:nō inq̄ꝫtū in mā.Et cū idē ſit ꝓductiuꝰ ēt ītellectiōis:rōne q̄ inteꝰ:Tunc ſeqt̄ ꝙ idē ſm idē:ꝛ eodē mō ſit mouēs ꝛ motū:In actu ꝛ in poa:qd eſt abſurdū ꝛ īconueniēs:ſecus aūt eſt de motu eleti q eſt op̱atio ſignata ꝛ p̱tiris.Et pp̱ h moueri cōpetit foꝛe inq̄ꝫtū eſt in mā.mouere aūt cōpetit ſibi inq̄ꝫm foꝛa tm̄:cū ſp̱ exiſtimet̄ aliq̄ ſpēs mouēs.vt.d.ph̄s 3o phi.Tex.ɔ.17. ❡ Ad zm dum:dōm ē ſꝫ ɔreꝫ ꝙ illa ꝓpō.foꝛa nō agit in ſubꝫ:in q̊ ē:fallit in motu locali p̄cipue el'oꝝ.naꝫ talia ſm ip̄m p̊ ɔto ſcdi phi.mouent̄ ex ſe:lꝫ nō alterent̄ ex ſe.Et iō.d.ipſe in 9o mece ɔto.z.in q̊ dicit ꝙ nō eſt nec̄e:vt hoc p̄nm ſit diuerſum in ſubo paſſiōis in loco.i.in motu locali nō oꝫ ꝙ p̄nm actiuū ꝛ paſſiuum ſint diſtincta ſubo:ſic̄ ſuple tu.opꝫ ea eē diſtincta in motu augti ꝛ altenis.Et h idē hꝫ ipſe 3o celi.ɔto.z8.ꝛ.4o celi.zz.ꝛ z4.ɔtis.Et 8o phi.3z. ❡ Ad 3m dum ɔcedit̄ añs:ꝛ negat̄ ɔña.Nā bñ veꝝ eſt ꝙ cōtactꝰ eſt merito q̄ꝫtitis loquēdo de v̄o cōtactu:de q̊ ph̄s loqt̄ in 5o phi.Et lꝫ ēt veꝝ ſit ꝙ q̄ꝫtitas nō eſt de p̄ncipijs actiuis:eſt tm̄ ɔdioneccio reqſita ad agēdum. ❡ Ad ɔfirnēꝫ Scoti rñr ꝙ ſalua eiꝰ pace dixeriꝫ ꝙ ɔtactus nō ſolū reqrit̄ pp̱ cāꝫ aſſignatā:qꝛ.ſ.agēs nō poſſꝫ agere in īmp̄ꝛopoꝛtionabil'r diſtāſ:ſed h ēt eſt pp̱ modū agēdi rebꝰ nālibꝰ īdituꝫ ex oꝛdine vniuerſi:q h reqrit ꝙ coꝛa adiuicē agētia ꝛ patiētia d̄bēt eē ſil' pp̱ vacuū euitanm.Accedit ad h ꝙ vt ſupꝛa dcm̄ eſt ex ītennc phi:īter agēs p̱ ſe:ꝛ p̱ ſe paſſuꝫ reqrit̄ real' diſtinctō p̄noꝝ p̱ q̊ꝝ alteꝝ agat:ꝛ p̱ alteꝝ patiat̄:illd aūt p̱ qd agit eſt foꝛa:p̱ qd aūt patit̄ ē ſua mā:ꝛ qꝛ mā nō pōt pati a foꝛa ſua:neq̄ꝫ foꝛa agere ī ſuā māꝫ:eo mō quo nūc loqmur de actōe ꝛ panc:qꝛ tal' actio ꝛ pao reqrit ɔtactū:cōtactꝰ aūt ē eoꝝ q̊ꝝ vltia ſil' ſūt:ꝛ qꝛ ñ alio vltio claudit̄ mā q̄ꝫ claudat̄ foꝛa:imo vno cōi vltio q̊ ɔpom ex mā ꝛ foꝛa claudit̄ p̊ ꝛ p̱ ſe eodē ꝛ ſecūdario:ꝛ q̄ſi p̱ accñs terminat̄ mā ꝛ foꝛa q̄ ſūt p̱tes eiꝰ.Accedit ad h ꝙ in agētibꝰ coꝛp̱alibꝰ agēs ñ p̄t hr̄e cōe ſubꝫ cū paſſo:iō oꝫ agēs ſubo diſtingui a paſſo.oꝫ ēt diſtigui realr ab ipſo:qꝛ vt ſ̄ dcm̄ eſt nihil directe ꝛ ꝓp̄e agit ī ſeip̄m:oꝫ ēt tale agēs ꝛ tale paſſū eē loca diſtincta.Nā coꝛpus nālr tali actione de q̄ loqmur nō agit niſi in coꝛpꝰ.īpoſſilc ē aūt duo coꝛpoꝛa p̱ nām in eodē loco eē:ſicut pꝫ.4.phi.76.ide eſt ꝙ pp̱ p̄dcās cauſas ɔcludenꝰ ē ꝙ in agētibus coꝛpoꝛalibus ꝛ paſſis paſſiōe ꝛ actōe reali neceſſe ē talia eſſe realr ſubo ac loco diſtincta:ꝛ propter has cauſas credo philoſophum motum fuiſſe in primo

L 3

ꝺe generatione in textu.cõ.78.ꝺũ ꝺixit. Cõtinuuꝫ
igitur vnũquodqꝫ ⁊ vnum ens impaſſibile. ſimili-
ter aũt ⁊ nõ appropinquãtia:nec ſibiipſis:nec alijs
que facere ĩnata ſunt ⁊ pati. Bene igit̃ veruꝫ eſt ꝙ
ɔtactus:vt inqt ſcotus:requirit̃ ꝑꝑ ĩpoam agẽtis nõ
potẽtis agere in ĩpropor ꝺiſtãs.tñ iſta nõ eſt cã to
tal:ſic̃ ex ꝺcis pꝫ. Nã cũ actio ſit merito ɔ̄rietatis.
cũ aũt idẽ ſibiipſi nõ ɔ̄riet̃:hĩc eſt ꝙ eſto ꝙ q̃tuꝫ
ad rõnẽ pñtie idẽ poſſet pati a ſeipſo:tñ q̃m ad aliã
ɔditionẽ:q̃ eſt ɔ̄rietas miñe h̄ põt fieri: qꝛ idẽ ſibi
ipſi nõ ẽ ɔ̄riũ.Et h̄ eſt qꝺ pulchre ꝺixit phs ĩ libro
ꝺe ſenſu ⁊ ſento.ꝙ ignis nõ agit ſm ꝙ ignis: ſꝫ ſm
ꝙ calidus:qꝛ ſm illud agit ſꝫ qꝺ ɔ̄rietem hꝫ:⁊ iſtud
eſt calitas ⁊ nõ fora ei.Et ꝑꝑ h̄ Ar.ẽt in z°.ꝺe gnõ-
ne.Tex.cõ.47.ꝺixit ignẽ ɔ̄riari aq̃ ⁊ aerẽ terre:vt
ɔtingit ſubam ſube ɔ̄riã eẽ:qꝛ videbat ɔ̄rietem ĩ ſba
eẽ merito ſuaꝝ ꝺiſpõm.Et ex h̄ pꝫ error Aui.⁊ ſeq̃-
ciũ ponẽtiũ elã ab ĩtrinco alteri poſſe:⁊ pꝫ ꝑꝑ p̄dictã
rõnẽ ꝙ h̄ ñ ẽ poſe: cũ idẽ ſibi ɔ̄riari ñ poſſit. Prete
rea ſi idẽ elm ab ĩtrinſeco poſſꝫ ſeip̄m altere:ſeque-
ret̃ ꝙ ſeip̄m ẽt poſſet gnãre:ɔñs eſt abſurdum et ɔ̄
phm in.z.ꝺe aĩa.Tex.cõ.47.ꝓbat̃ ſeq̃la:p̄ſuppodo
vnũ qꝺ ẽ veꝝ ꝺe ĩtennc phi.⁊ Cõmenris.7.mece.cõ-
men.3i.⁊ eſt:ꝙ idẽ eſt agẽs ꝺiſponens ſubm ⁊ ĩdu
cẽs formã:⁊ h̄ ibi ẽ ꝓbatũ ab Auer.ɔ̄ Auic.Et cum
ꝓbatis in vno loco poſſim⁹ vti:vt ſuppoſitis ĩ alio
loco ex ſnĩa Alexãdri:iõ h̄ ſtãte arguo ſic. Si elm
alterat ſeip̄m:cũ alterao ſit ꝺiſpõ p̄uia ad gnõnẽ ex
ſnĩa phi in p° ꝺe gnõne:vbi colligit̃:ꝙ ſi gnõ eſt im-
poſſibil:alterao ẽt eſt ĩpoſſibil.ſic g° elꝫ alterãdo ſe-
ip̄m gnãret ſeip̄m:qꝺ eſt abſurdũ.vt ꝺixi. Cuꝫ igit̃
actio reqrat ɔtactũ ⁊ ɔ̄rietatẽ q̃ ĩ vno ⁊ eodẽ repiri
nõ pñt:inde eſt ꝙ idẽ in ſeipſum non põt agere.Et
ꝑꝑ h̄ ſi ignis apponeret̃ aq̃ inexiſtere eo mõ q̊ ĩtel
ligẽtia ĩexiſtit orbi nõ ageret ĩ aquã.Et illꝺ qꝺ ſco-
tus hꝫ ꝓ ĩcõuenienti:ego hẽo ꝓ nec̃io ĩ via phi ſal-
ua ſemꝑ pace tãti ꝺoctoris. ¶ Ad vltim ꝺum rñdet̃
zr.p̄mo qꝛ ego ꝺixi ꝙ vlr ⁊ ſꝑ veꝝ eſt ꝙ ĩ motu vni-
uoco ⁊ ꝓprie ꝺicto q̲ eſt actus entis in poa inq̃tuꝫ
in poa ſꝑ nã mouẽs ꝺiſtinguit̃ a nã moti mõ ⁊ ɔdi-
tionib⁹ ſupra ꝺcĩs.ſꝫ in motu metaphoco hoc ſꝑ nõ
eſt nec̃ium.Alr ⁊ ſilĩus poteſt ꝺici ꝙ ɔor ꝑ motum
equocũ ⁊ metaphoricũ intellexit ĩtellectionẽ ĩtel-
ligẽtiaꝝ q̃ nõ ꝺepẽdet a corꝑe:nec tanq̃ꝫ a ſubo ne-
qꝫ tanq̃ꝫ ab obo:nã oẽs ĩtelligẽtie p̄ter ĩtellm poſ-
ſibilẽ q̲ ẽ vltim⁹ in gñe abſtractoꝝ ĩtelligũt ꝑ eẽn-
tiam ſm Auerroym nõ ꝑ receptiõeꝫ ſp̄ẽrũ a fantaſ
matib⁹.Et iõ in eis idẽ eſt ĩtelligẽs ⁊ intellꝫ oĩbus
modis.ĩtellectio v̊o intellus poſſibil exq̊ ꝺepẽdet
a fantab⁹ tanq̃ꝫ ab obo motiuo:cũ ĩtelligere nr̃ꝫ ſit
cũ cõtinuo ⁊ tpe:teſte pho in z°.ꝺe aĩa.vr̃ fere talis
oꝑatio eẽ q̃ſi vni⁹ rõnis cũ motib⁹ iſtoꝝ ĩferioꝝ:ꝓ
quãto.vꝫ.ꝺepẽdet a fantab⁹:que ſunt v̊tutes ĩ cor
pore.Et iõ iſta oꝑatio:exq̊ ad eã ɔcurrit.vt efficiẽs
v̊tus in mã.Et eſt ip̄m qꝺ q̲d eſt in fantaſmab⁹. ide
eſt ꝙ ꝑticipat ɔditiones v̊tutũ mãliũ: ꝙ videlicet
nõ põt idẽ ſm idẽ eſſe mouẽs ⁊ motũ:⁊ in actu ⁊ in
poa.Talis.n.intelleo quã hꝫ inte⁹ poſſibilis ꝑ rece-
ptionẽ ſpẽꝝ nõ ẽ ſua ſuba: eo mõ quo eſt in alijs ĩ-
telligẽtijs. Et rogo ne aliq̲s capiat me ĩ v̊bis ĩ hac
za ſolutione. Non.n.ignoro ꝙ ĩtellectio ipſa ꝺicat̃
eſſe motio alteri⁹ rõnis a motu q̲ eſt actus in poa in
q̃tũ in poa:qꝛ iſta eſt actus ꝑfecti:illa v̊o ĩꝑfecti:ſi-
cut colligit̃ ex intentione phi 3°.ꝺe aĩa.Tex.cõ.z8.
ſed ꝺixi ꝙ eſt latitudo in iſtis motionib⁹ metbacis.
vñ magis accedit ad rõnẽ motus:q̲ eſt actus ĩperfe
cti:ĩtellectio inte⁹ poſſibil q̃ꝫ inte⁹ aliaꝝ ĩtelligẽtia-
rum:ꝓ q̃to iſta nõ ĩdẽtificat̃ realr intelligẽti:ſicut
ĩtellectiones aliaꝝ ĩtelligenoꝝ.⁊ ẽt ꝓ q̃to ad cãtio-
nẽ eius cõcurrit v̊tus in mã ⁊ corꝑalis a qua ꝺepẽ-
det tanq̃ꝫ ab obiecto motiuo ſꝫ Auer.z° ꝺe aĩa.ɔto
60.⁊ 3.ꝺ aĩa.ɔto.5.⁊c̃.

Ad difficultates

motas iux̃ ꝺimiꝺiũ qꝺ-
nis:⁊ ẽt ad rõnes Scoti. Rñr.ad p̄mã.ꝺ motu ãge
li ⁊ aĩe ĩteue ſꝫ ꝑipatheticos negat̃:qꝛ ẽ.lꝫ v̊itas rei
ſit in oppom:tñ Ariſt.ex ſenſatis ꝓcedẽs nõ potuit
nãli lumĩe ĩte⁹ ꝑuenire ad ea q̃ nobis ꝑ reuelatio-
nẽ ſpũs ſci:⁊ ſola fide ĩnotuerũt.vñ Ar.in p° ꝺ aĩa.
Tex.cõ.67.Accuſat platonẽ ꝺicẽtẽ ꝙ aĩa ẽ nume-
rus ſeip̄m mouẽs. Nã quõ põt ĩtelligi vnitatẽ mo-
tã:⁊ a q̊ ⁊ quõ imꝑtibilẽ ⁊ ĩdifferẽtẽ exiſtẽteꝫ.ſi nã-
q̃ꝫ ẽ motiua:⁊ molis ꝺifferre oꝫ. Nã vt inqt cõmẽos
ibidẽ:oẽ motũ hꝫ ſitũ:⁊ vnitas nõ hꝫ ſitũ.g° vnitas
nõ hꝫ motũ.Et iõ recte ꝺcm̃ eſt a nobis ſupra. ꝙ ſi
fora ignis ĩexiſteret aq̃:eo mõ q̊ angelus ĩexiſtit ce
lo nõ ageret in aquã. ¶ Alia rõ adducta ibi a pho
⁊ cõmenre eſt: ꝙ illud qꝺ eſt motũ ex ſe: oꝫ vt ꝺiui
dat̃ in aliqꝺ mouẽs ⁊ in aliqꝺ motũ.ſed vnitas nõ
ꝺidit̃:g° ⁊c̃.ecce clare ex ſnĩa phi nullũ ĩꝑtibile ꝑ ſe
moueri poſſe. ¶ Ad aliud ꝺe ɔpto. Rñdet̃ ꝙ acci-
ꝺẽtia cãnt̃ in ɔpto ab ipſo agẽte:qꝛ agẽs q̃tũ ꝺat ꝺe
fora tantũ ꝺat ꝺe accñtibus ɔñtib⁹ formã:mediãte
tñ fora:⁊ qꝛ p̄us nã p̄intelligit̃ cãri entitas cõpoſiti
q̃ꝫ accidentia ei⁹: hinc eſt ꝙ ɔſueuit ꝺici cõpoſituꝫ
eẽ cãm effectiuã ſuoꝝ acciꝺẽtiuꝫ: qꝛ qñ ꝺuo effcũs
eẽntialr orꝺinati ꝺepẽꝺẽt in eẽ: ⁊ ĩ proꝺuci ab ea-
ꝺẽ cã:effectus p̄or vr̃ hr̃e rõneꝫ cãe reu poſterioris.
Dcm̃ igit̃ phi ſic eſt ĩtelligm ꝙ mã cum fora ſunt cã
oĩum acciꝺẽtiũ:nõ ꝙ talia accñа effectiue ſint cã-
ta ab ipſo cõpoſito merito ſue mãe ⁊ ſue fore. ſꝫ qꝛ
effectiue ſunt ab ipſo agẽte:qꝺ largiẽꝺo entitatem
ipſi cõpto ex ɔñti largit̃ accñtia ɔña talẽ entitatẽ:⁊
qꝛ talia accña ita ſe hñt ꝙ q̃ꝺaꝫ inſequunt̃ magis
naturam materie:⁊ queꝺam magis naturam for-
me:inꝺe ꝺictum eſt a pho mãm cum fora cãm eſſe
oĩuꝫ eoꝝ q̃ ſunt ⁊c̃. ¶ Ad illꝺ ꝺe ſubo:reu ꝓprie paſ
ſionis.per iꝺem rñr ꝙ ſubm ſolum cõcurrit:vt mã
reu paſſiõis.ſꝫ paſſio effectiue eſt ab agẽte. qꝛ agẽs
q̃tũ ꝺat ꝺe fora tm̃ ꝺat ꝺe accñtibus ɔñtibus foraꝫ
meꝺiante tñ fora.Et hoc eſt qꝺ ꝺixit ɔor 4°.mece cõ-
men.z°. vbi loquens ꝺe attributione accñtium aꝺ
ſubam inqt:p̄ꝺicta enim attribuunt̃ ſube:nõ qꝛ eſt
agẽs aut finis eoꝝ:ſeꝺ qꝛ ɔſtituunt̃ ꝑ illã. et ſubm
eſt eoꝝ. ¶ Ad ꝓbationẽ rñr negãꝺo ɔñaꝫ ꝙ ſi ſubꝫ
eſt ſolum in poa paſſiua reu paſſiõis ꝙ eẽt in poa ɔ̄-
ꝺitionis.Et qñ allegat̃ textus phi 9°.mece.17. Rñ-
ꝺet̃ ꝙ ꝺuplex eſt poa paſſiua:q̃ꝺã abijciẽs actũ.⁊ q̃-
ꝺaꝫ ſtãs cũ actu.mõ ꝺcm̃ illuꝺ hꝫ locũ ꝺe poa abij-
ciẽte actũ. Nã nõ eſt ꝺubiũ ꝙ celũ reu mot⁹.ſꝫ phꝫ
eſt in poa mere paſſiua:qꝛ effectiue celuꝫ nõ cõcur-
rit aꝺ cãtionẽ motus.ſeꝺ ipſa ĩtelliga. Et tñ celum
ĩq̃tũ celũ nõ põt eẽ ſine motu.7.phi.cõto.z. ¶ Et
ſi ꝺicat̃ ꝙ celũ q̃tum eſt merito ſui poſſet eſſe ſine
motu:tñ ꝙ ꝺetermĩnet̃ aꝺ motũ nec̃io: hoc eſt ab
extrinſeco motore.Et hoc vr̃ eẽ ꝺe ĩtentiõe comris
iz.mece.cõme.4i. ¶ Cõtra. q̲ꝺ ſꝫ Auer.ꝺe mã pri
ma reu q̃titatis ĩterminate:certũ eſt ꝙ ſe hꝫ in poa
mere paſſiua.⁊ tñ nõ põt eſſe ſine q̃titate.Et iõ ꝺi-
co ꝙ ſubm eſt in poa paſſiua nõ abijciẽte actũ.ſꝫ cõ
iuncta actui.Et ꝺe tali nõ eſt veꝝ ꝙ ſit in potentia

ꝯdictiõis. ⸿ Ad aliud de corruptione mixti. Rñ/ det ꝙ Scotus in .2. ſenten. diſtin. 15. q. vnica. dimi ſit hoc ſub dubio. Utruʒ aliquod mixtũ vniforme ab itrĩſeco poſſet corrũpi corruptiõe q̃ ẽ marcedo. inq̃t. n. ꝙ dubiũ ẽ. vtrũ iſta corꝑa q̃ nõ nutriuntur: nec fluit aliq̃d ex illis: vt aurũ: ⁊ hꝰ inaĩata habeãt corruptionẽ intrinſecã q̃ vocaᷓ marcedo. tñ dicas tu ꝙ ſecluſa qualʒ alteratione ipſius ꝯtinẽtis: ⁊ cu/ iuſlibet cãe extrĩſece. mixta iſta inanimata ab in/ trĩſeco poſſent corrũpi: vt ſi ponerẽtur ĩ vacuo ad/ huc corrũperẽtur ꝓ q̃ debes ſcire: ꝙ vt ẽ ſnĩa auer/ roys ſuꝑ. 4. methauroꝝ in oĩ mixto eſt calor nãlis q eſt q̃dã corpus q̃d ꝯtinue pabulaᷓ humido con uertẽdo ipſum ĩ ſui nãm. tñ dr̃ia ẽ ĩ hoc ĩter mixta aĩata: ⁊ ĩter mixta vita carentia: q: in mixtis aĩatis actio caloris nãlis eſt manifeſta ⁊ potẽtior: tum q: aĩata plus caloris hñt q̃ʒ inaĩata: tũ q: humidũ eo/ rũ ẽ magis aereũ ⁊ magis reſolubile. In mixtis vͦ inanimatis modicũ de calore participãtibus ⁊ hu/ midũ valde terreſtrificatũ ⁊ cõpactũ hñtibus. iſta diſſolutio nõ eſt manifeſta: ſed eſt ĩſenſibilis: ⁊ fit ĩ diuturnis tẽporibus. et ꝑꝑ iſtã cãʒ mixta inaĩata nõ ĩdiguerũt nutrimẽto extrinſeco q̊ diſſolutũ ab eis repararetᷓ: ſed ſolũ ſufficit actio caloris ĩ ſuum humidũ. viuẽtia aũt ꝑꝑ oppoſitã cãm ĩdiguerunt nutrimẽto extrĩſeco vltra nutrimẽtũ intrinſecũ. ⁊ ĩde eſt ꝙ quedã aĩalia in hyeme nõ q̃rũt cibũ extrĩ ſecũ. ꝑꝑ ea hẽre calorẽ nãlẽ debilẽ: ⁊ humidũ valde viſcoſum ⁊ ſpiſſum. ⁊ iõ talia aĩalia cũ ĩ eſtate ſit ca lor nãlis eoꝝ cõfortatꝰ a calore cõtinẽtis cũ ſint vo racia fiũt pinguia multũ. et iõ ĩ hyeme calor nãlis eorum fere obſeſſus a multo humido viſcoſo: eo modo quo flãma obſeditur a ſuꝑabundãti oleo cũ non habeat proportionem conuenienteʒ maioris ineq̃litatis ad agẽm. ꝑꝑ hoc: vt inq̃t alb. magnꝰ ſuꝑ 2. de aĩa. ſuꝑ tex. 5. calor eoꝝ nãlis ĩ hyeme ꝯuertitᷓ ad humidũ ĩtrĩſecũ: ⁊ ita tarde agẽdo ꝯſumit ĩpm ⁊ ꝯuertit ĩ ſui nãm: ⁊ eo ſolo cõtẽtaᷓ. q̃re ne videaᷓ tibi mirabile hoc ſi ĩ mixtis inaĩatis ṽtute caloris nãlis fluat hũidũ cũ talia nutriᵗᵒ extrĩſeco nõ indi geãt. Nã hoc ẽ ꝑꝑ p̃dictã cãm. In talibꝰ igitᷓ eſt al/ teratio ab itrĩſeco: ⁊ ĩ eis adhuc ſaluaᷓ dictũ nr̃ʒ: ꝙ. vʒ. agẽs ⁊ paſſũ ſũt diſtincta realr̃: q: agẽs ẽ calor nãlis: ⁊ paſſũ ẽ ipʒ hũidũ. Nec iſta ſũt q̃litates: ſed ſũt corꝑa: vt pʒ exercitatis ĩ ph̃ia ꝑticulari. et ĩ me/ dicina. Accedit ad hoc ꝙ nõ credo ĩ exñã aliquod mixtũ dari ex toto vniforme: ⁊ ĩ toto ⁊ ĩ q̃libet ſui ꝑte. Et hoc ꝑꝑ ineq̃litatẽ mãe: ⁊ ꝑꝑ diuerſaʒ appli/ cationẽ agẽtia: ſicut alias tibi diffuſius declaraui.

Ad argumẽtũ ſcoti pʒ ſol̃o ex predictis cõcedẽdo maiorẽ ꝙ acti uum ĩ cõi reſpicit p̊ paſſiuũ ĩ cõi: ⁊ ꝑ ꝯñs q̃dlʒ paſſi/ uum ĩ ꝑticulari. Sʒ negaᷓ minor ꝙ idẽ actiuũ poſ ſit hẽre ſeip̃m ꝓ paſſiuo ꝑꝑ cãs aſſignatas in corꝑe g̃õnis. Et q̃ñ ꝓbaᷓ: q: ẽ reꝑire ml̃tos effectꝰ q pñt ꝓduci ab agẽte equoco: ſicut pʒ de leuitate in igne genito. cõcedo. Et cũ vlteriꝰ inſtas ꝙ illã formã eq uocã opʒ ponere: aut ſubam: aut aliã aliq̃ʒ q̃litatẽ. trãſeat. Et cũ vlteriꝰ deducis. g̊ hñs illã formã ꝑ ſe ẽ leuificatiuũ: ⁊ iſta forma p̃t eẽ ĩ aliq̊ leuificabili. puta ĩ igne genito. ⁊ illa forᵃ ẽ p̊or nãlr̃ ipſa leuita/ te: q: ẽ p̊nᵐ eiꝰ actiuũ. g̊ nõ eſt ꝯdictio ꝙ ipſa ĩſit ge nerato leuificãte nõ exiſtẽte. Ad hoc dico ꝯcedẽdo añs totũ: ſed nego illationẽ. Nã ꝯdictio ẽ effectum eẽ ſine cã. Et iõ dicere leuitatẽ poſſe eẽ ĩ igne gnã/ to leuificãte nõ exñte ĩ p̊ ĩſtãti ſue gñõnis ẽ ꝯdictio q̃cq̃d dicat ſcotꝰ ⁊ burleꝰ ĩ ħ. Nã vt pʒ ex. 2. phy. t. cõ. 37. effectus ĩ actu req̃rit cãm ĩ actu: q: cã ĩ actu ſil̃ ẽ cũ ſuo effectu. nõ. n. imaginabile ẽ ꝙ aliq̃s ef/ fectꝰ poſitiuꝰ: ⁊ ĩ actu nõ hẽat cãm poſitiuã ⁊ ĩ actu. nec valet ſalua ſemꝑ reuerẽtia tãti doctoris q̃d di/ cit ꝙ leuitas in igne gnãto hʒ adhuc cãm actu cau/ ſantẽ ſecluſo igne leuificãte extrĩſeco: q: hʒ forᵃᵐ ſubalẽ q̃ nã p̃cedit ipſam q̃litatẽ q̃ eſt cã equiuoca: aut hʒ aliã aliquã q̃litatẽ leuitatis ꝓductiuã. Sed hoc nõ p̃ot ſtare: q: forma exiſtẽs ĩ ſubo nõ alterat ſubm ĩ q̊ ẽ. ⸿ P̃. a q̊ res hʒ formã ſubalẽ ab eodeʒ hʒ accñ̃a ꝯñ̃a ad illã formã. Si igitur ignis genitꝰ ĩ p̊ ĩſtãti ſue gñõnis hʒ formã ſubalẽ a generãte ĩ eo/ dẽ ĩſtãti hẽbit ſua accñ̃a ꝯñ̃a ad illã formaʒ. ⁊ ſic ĩ/ poſ̃e eſt ignẽ genitũ ĩ p̊ ĩſtanti ſue gñõnis hẽre for/ mã ſecluſo gñãnte. ita vt mihi vr̃ ĩpoſ̃e eſt ip̃m hr̃e accñ̃a ꝯñ̃a ad illã forᵃᵐ ſine gñãnte. Cõfirmaᷓ. q: ĩ eodẽ inſtanti tẽporis eſt forma ⁊ accñ̃a ꝯñ̃a formã. ⁊ maxime de accñ̃tibꝰ ꝑmanẽtibus: q: ĩ eodẽ ĩſtan ti tꝑis ẽ forma ignis ĩ mã: ⁊ ſua leuitas. nec valet il la prioritas nãe quã adducit pro ſe. q: illa nõ ẽ ſuffi ciẽs. gñões eniʒ nãles fiũt ĩ ĩſtãti tꝑis nõ ĩ ĩſtãti nãe: ⁊ iõ ñ oʒ metaphyſiᶜᵉ nãlia. Dᵒ igr̃ ꝙ ignis gene rãs ꝑ ſuã formã p̃t ꝓducere leuiᵗᵉᵐ ĩ igne genito vl̃ gñãdo: q: hʒ oĩa req̃ᵗᵃ ad actionẽ. hʒ. n. p̊nᵐ actiuũ: ⁊ ẽ forᵃ ſua ſiue aliq̃ alia q̃litas: ⁊ hʒ ẽt ꝯtactũ ⁊ hʒ ꝯrietatẽ cũ paſſo in q̃d agit q̃ ſunt due ꝯditiões ne/ ceſſario req̃ſite ad actionẽ de q̃ loq̃mur ĩ p̃ſentiaꝝ. Ignis. n. generãs ſi dr̃ agere in oleũ: oʒ eẽ ſil̃ cũ eo: nã ex p̊ de gñõne. t. c. 43. ⁊ ex. 7. phy. t. c. 10. mouẽs ⁊ motũ debẽt ſil̃ eẽ: ⁊ iõ actio req̃rit cõtactũ q ẽ eorũ q̊ꝝ vltima ſũt ſil̃. req̃ritᷓ ẽt ꝯrietas: q: actio ẽ meri to ꝯrietatis. ex eodẽ p̊ de gñõne. t. cõ. 51. ⁊ iõ ex oleo generando ignem largitur ſibi oĩa accñ̃a ꝯñ̃a ad ip̃m ignẽ: ⁊ ad formã ignis: ſed ignis genitus in illo priori nãe hñs formã ſuã ſubalẽ ſeu aliã q̃litatẽ: q̃ ẽ p̊nᵐ equocũ ꝓductiuuʒ leuitatis: nõ p̃ot ĩ ſeipʒ ſe/ cluſo gñãnte ꝓducere leuitatẽ: q: ambe ꝯditiones ad actioneʒ req̃ſite ſibi d̊ficiũt. ⸿ P̃. q̃raᷓ a ſcoto ſi ignis genitus ĩ illo priori nãe p̃habẽs ſuã formã ſubalẽ ſeu accñ̃talẽ q̃ ẽ p̊nᵐ equocũ ꝓductiuũ leui tatis p̃ot ꝓducere ꝑ talẽ formã ĩ ſe ipſuʒ ſecluſo ge nerãte leuitateʒ. ponaᷓ in eſſe: q: poſ̃i poſito in eſſe nullũ ſeq̃tur incõueniẽs: ⁊ tũc quero a te ĩ hoc caſu. vtrũ iſta ꝓductio ſit gñõ vel ſit alteratio. nõ p̃ot da ri p̊ᵐ. Tuʒ q: gñõ eſt ad forᵃᵐ ſubalẽ. tũ q: ĩp̃emet dicit ꝙ nihil ſeipſuʒ generare p̃ot. Si eſt alteratio aut erit alteratio ĩſtãtanea: aut erit alteratio ſucceſ ſiua: nõ p̃ot eẽ alteratio ĩſtãtanea: q: illa ẽ ad forᵃˢ ꝯrietate carẽtes: nã ſucceſſio ẽ ꝑꝑ reſiſtẽtiam: ⁊ reſi ſtẽtia eſt ꝑꝑ ꝯrietatẽ. 4. phyſi. cõ. 71. hoc aũt nõ po teſt dici de leuitate: ſicut pʒ. Nec p̃ot eſſe alteratio ſucceſſiua: q: cũ talis alteratio fiat ĩ tꝑe: tunc ignis p̃habẽs ſuã formã ſubalẽ ꝑ tp̃s ſtaret ſine leuitate: q: nũq̃ʒ diceretᷓ leuis niſi cõpleta alteratiõe q̃ fit ĩ/ determinato tꝑe. hoc aũt eſt incõueniẽs: vt ad ſen/ ſuʒ pʒ. experimẽtũ. n. ſermonũ veroꝝ eſt: vt cõcor/ dẽt ſenſatis teſte auerroy p̊ celi. ⁊ 8. phy. vtrobiq̃ʒ cõ. 22. ⁊ 3. d̊ aĩa. cõ. 7. ⸿ Ad ꝓbationẽ ꝯñe quã ad/ ducit dictũ ẽ ſupra. Et iteꝝ dico ꝙ eſto ꝙ ꝯtactꝰ re/ quireretᷓ ꝑꝑ defectũ ⁊ debilitatẽ ṽtutis ipſiꝰ agẽtis q nõ p̃ot attingere ĩproportionabilr̃ diſtãs: ⁊ iõ re/ quiritᷓ p̃ñtia agẽtis ad paſſũ q̃ ẽ merito ꝯtactus: tñ adhuc nõ ſeq̃tur ꝙ idẽ poſſit agere ĩ ſe: ⁊ admiſſo ħ

adhuc nõ ſeqtur actio: qꝛ vltra hoc reqrit̃ ꝯ̃rietas:
mõ idẽ ſibi ipſi nõ ꝯ̃riat̃. ⁊ iõ dixit phs in p̊ de gene
ratione.t.c.46.ꝙ mlti antiquoꝝ dixerũt hoc con/
corditer ꝙ ſil'e a ſil'i oẽ ĩpaſſibile eſt.ꝑꝑ non magis
alteꝝ ab altero paſſiuũ eẽ.Et ꝑꝑ hoc ipſe ſubinfert
ibidẽ.t.c.48.ꝙ ſi ſil'e a ſil'i pati poſſet:tunc idẽ a ſe
ĩpo pateret̃.⁊ iõ ꝓbatio quã adduc̃ ſalua pace pec/
cat ꝑ fallaciã ꝯ̃ñtis: ſicut mihi vr̃. Et ſic pꝫ ſol'o ad
argm qõ reputat̃ achilles.

Ad rõnes in p̃nº qõnis adductas rñdet̃. Ad primũ de motu locali elemẽ
ti rñr ꝙ illud nõ eſt ꝯ̃ nos:qꝛ ſi forma elemẽti eſt
mouẽs ⁊ mota nõ eſt qõ.ſꝫ quo. vñ actiões ſũt ſup
poſitoꝝ.qñ aũt nos diximꝰ ꝙ ĩter mouẽs ⁊ motuꝫ
cadit diſtinctio realis ĩtelligebamus de ꝑ ſe mouẽ
te ⁊ ꝑ ſe moto.accedit ad hoc:ꝙ vt ſupra dicebatur
ẽt ĩ forª el'nti q̃ ꝑ accidẽs mouet̃ ⁊ ꝑ ſe ẽ mouẽs.i.q̊
cõpoſitũ morr aliq̃ eſt diſtinctio p̃ncipioꝝ: niſi.n.eſ
ſet mã̃ cui cõiũcta eſt.nũq̃ꝫ talis forma eſſet mota
nec ꝑ ſe:nec ꝑ accñs: ſic̃ ſupra d̃cl'aui. ¶ Ad aliõ d̃
aĩa rñdet̃ ꝙ plato ĩpugnat̃ ĩ illa diffõne in qua di
xit aĩam eẽ numeꝝ ſeipm mouẽtẽ:ſic̃ pꝫ p̊ de aĩa.t.
c.67.iõ de illa diffõne nõ ẽ nobis cura. ¶ Ad aliõ
rñr ꝙ veꝝ ẽ ꝙ iõ aliqd nõ põt eẽ mouẽs ⁊ motuꝫ:
qꝛ tũc ideꝫ eẽt ĩ actu ⁊ ĩ poª.qõ ẽ ĩcõueniẽs:ſicut pꝫ
3.phy.t.cõ.8.vbi dr̃ ꝙ qm̃ aũt eadẽ ſunt poª ⁊ actu
q̃ꝫuis nõ ſimul nec ſm idẽ:ſed vt cal'm qdẽ poª.fri/
gidũ ãt endelechia.⁊ idẽ hꝫ phs.8.phy.t.c.40.Et
rõ eſt:qꝛ actus ⁊ poª:ſic̃ inqt ꝯtor p̊ de aĩa.cõ.6.ſunt
dr̃ie valde oppoſite.oppoſita aũt ineẽ eidẽ ſm idẽ
eſt impoſ'e.Et qñ argr̃ ꝙ hoc nõ ĩcõuenit:⁊ allegat̃
ꝯtor.3.celi.cõ.28.vbi inqt ꝙ idẽ lapis ẽ ĩ poª ⁊ ĩ actu
reſpectu motus.rñr ꝙ illud nõ eſt ꝯ̃ nos:nã ꝑ aliud
p̃nm lapis eſt ĩ actu:⁊ eſt ſua forma:⁊ ꝑ aliud ẽ ĩ poª:
⁊ ẽ ſua mã̃.⁊ iõ ꝯtor reddẽs cãm ſui dicti inqt:⁊ cã ĩ
hoc ꝙ ẽ ĩ actu vno mõ:⁊ ĩ poª alio mõ eſt:qꝛ cõponi
tur ex mã̃ ⁊ forª. ¶ Ad aliud d̃ aq̃ calefacta rñr ꝙ
vt ẽ ſnĩa Themiſtij ⁊ cõmẽtatoris.2.phyſi.ſuꝑ ex/
põne p̃mi textus el'nta nulliꝰ motꝰ hñt p̃nm ꝑ ſe ef/
fectiuũ niſi motꝰ localis:vnde.d.nõ ĩuenit̃ corpus
ſimplex qõ alterat̃ ex ſe:ſicut ĩuenitur corpus ſim/
plex qõ mouet̃ ĩ loco ex ſe. Et cũ arr ꝙ ſi aq̃ ab ĩtri
ſeco nõ reduceret̃ ad p̃ſtinã frigiditatẽ:ſed reduce
ret̃ a cõtinẽte cum cõtinẽs ſit minoris frigitis q̃ꝫ ſit
frigitas ad quã reducit̃ aqua:ſeqtur ꝙ aliqd aget vl
tra gradũ ꝓpriũ.Ad iſtud põt dici.ꝓ q̊ tu debes ſci
re ex ſnĩa auer.2.de aĩa.cõ.115.ꝙ aqua pura nõ põt
calefieri remanẽs in ſua puritate ⁊ ſimplicitate:ſic̃
ibi ad lõgũ declarat̃ ꝙ calefit ꝑ intus ſuſceptionẽ
vapoꝝ q ſunt corꝑa cal'a.qñ aũt alterat̃ ad frigitem
ab illa euaporatiõe corpoꝝ calidoꝝ frigeſit priua/
tiue:⁊ qꝛ effectus poſitiuꝰ hꝫ cãm poſitiuã: iõ p̃ter
illud cõcurrit ẽt cã poſitiua:⁊ ẽ ipm cõtinẽs.Et ad/
uerte ꝙ in tali reductiõe:vt arguebat̃ vr̃ ꝙ a ꝓpor
tione minoris inequalitatis: ⁊ etiam a proportio/
ne equalitatis ꝓueniat actio.Naꝫ ſi aer frigidus:
vt q̃tuor reduceret aquã calidaꝫ ad frigiditatẽ: vt
octo vtrũq̃ꝫ ſeqt̃: vt intuẽti pꝫ. ¶ Ad iſtud rñdet
burleꝰ ĩ ſcõo phyſi.ſuꝑ expõne.tex.cõ.p̃mi ꝙ a ſil'i/
bus ſcõm gradũ.nõ tñ ſcõm aptitudinẽ forme põt
ꝓuenire actio:imo addi põt ꝙ a ꝓportione mino/
ris ineq̃litatis merito diſpõnis exiſtẽtis ex ꝑte paſ
ſi põt actio ꝓuenire:ſicut ex ſnĩa Auicẽne:imo etiã
eſt ſnĩa ipſiꝰ auerroys ſuꝑ.2.methauroꝝ.cap̊.2.vbi
agit de vẽtis.inqt.n.ꝙ nõ ẽ impoſ'e ꝙ agẽs debile
merito diſpõnis ⁊ ꝑparationis reꝑte in ſubo põt ef
ficere effectum fortiorem q̃ꝫ agens forte:⁊ hoc vi/
demus de ferro ignito ĩ q̊ ẽ remiſſior caliditas q̃ꝫ ĩ
ſtuppa ĩflãmata ꝑꝑ eẽ plus de forma in ferro igni/
to q̃ꝫ in flãma:qꝛ plus ẽ de mã̃.actio.n.inſeqt̃ mul/
titudinẽ forme:⁊ multitudo forme inſeqtur multi
tudinẽ mãe. ¶ Et ſi dicas ꝯ̃.qꝛ mã̃ nulliꝰ eſt actiui
tatis.2.de gnõne.t.c.53.⁊.12.mece.t.c.30.rñr ꝙ lꝫ ñ
ſit de p̃ncipijs actiuis:tñ ẽ cõditio neccio reqſita ad
agẽdũ:⁊ ſicut eſt ĩ caſu ꝙ ꝑꝑ diſpõneꝫ diuerſaꝫ ma
terie agẽtia variãtur ĩ mõ agẽdi:ita imaginãdũ eſt
ꝙ ẽt paſſa diuerſificãtur ĩ mõ patiẽdi ex eadẽ cau/
ſa.Et ꝑꝑ hoc recte gloſat̃ famoſa ꝓpõ q̃ dicit ꝙ a ſi/
milibꝰ nõ ꝓuenit actio.verũ eſt a ſil'ibꝰ ĩ forma ⁊ ĩ
gradu forme:⁊ ĩ aptitudine:⁊ eſt gloſa Auicẽne in
ſexto nãliũ:ſꝫ Jacobꝰ forliuiẽſis inſtat ꝯ̃ illã reſpõ
ſionẽ burlei:qꝛ inqt ꝙ in iſta reductione qñ aqua
hꝫ frigiditatẽ:vt q̃tuor eſt ſil'is aeri reducẽti.⁊ ſm
formã:⁊ ſm gradũ forme:⁊ ẽt ſm aptitudinẽ.Sed
ſalua pace iſtud qõ dicit ẽ purus error: nã nũq̃ꝫ aq̃
põt aſſimilari aeri ĩ receptione frigiditatis quãtuꝫ
ad aptitudinẽ niſi aq̃ eẽt aer.Aptitudines enĩ inſe
quũtur formas in materijs:⁊ ſm varietatẽ forme
variat̃ aptitudo. ¶ Sꝫ ꝯ̃.tu dixiſti ꝙ effectus ali/
quis ꝑꝑ diſpõnẽ paſſi põt eẽ efficacior ab agẽte de/
bili q̃ꝫ ab agẽte forti ſine tali diſpõne ex parte paſſi
agẽte. ¶ Cõtra.2º.d̃ aĩa.cõ.60.Effectꝰ inſeqt̃ agẽs:
⁊ ñ paſſũ. ¶ Ad h̃ dº ꝙ p̃ncipal'r effectꝰ ĩſeqt̃ agẽs.
ſcdario tñ ĩſeqt̃ paſſũ ⁊ diſpõnẽ eiꝰ ſaltẽ:vt diſpõnẽ
neccio cõcurrẽtẽ ⁊ coagẽtẽ ipſi agẽti.actus enĩ acti/
uoꝝ fiũt ĩ paſſo diſpoſito.2.de aĩa.t.cõ.24.⁊.26.
¶ Ad aliud qõ eſt de alteratione ſꝑmatis.rñr ꝙ
ſꝑma ſm phm in p̊ de gnõne aĩaliũ cõcurrit actiue
⁊ mẽſtruũ mulieris paſſiue:qcqd dicat Galienus ⁊
medici ĩ h̃. ¶ Ad illud de ſemine plãtaꝝ:rñr ꝙ ẽt
ĩ tali ſemine aliud eſt p̃nm alterans:⁊ aliud eſt p̃nm
alteratũ:nã lꝫ appareat vniforme ſcõm rem: tñ hꝫ
ꝑtes difformes in q̃ꝝ vna eſt virtus ſeminalis ſiue
inforna que actiue concurrit.altera vero eſt mere
paſſiua:⁊ inde eſt ꝙ formice reponẽtes ĩ eſtate gra
na frumẽti in cauernis terre ducte ab ĩtelligẽtia ñ
errãte.(Cũ opus nãe ſit opus ĩtelligẽtie nõ erran/
tis teſte auerroy.12.mece.cõ.18.⁊.12.mece.cõ.38.)
Corrodunt illã ꝑtẽ in qua locata eſt virtus actiua
ſeminis ne frutum ipꝫ pullulet. ¶ Ad argm de motu
augti.rñr ꝙ vt bene dicebatur augtio effectiue non
fit a nutrimẽto: nec ab igne:nec ab vna parte reſpe
ctu alterius.lꝫ enĩ phus.2.de aĩa.t.cõ.47.dicat ꝙ
alimẽtũ inquãtũ eſt poª caro nutrit: inquãtũ vero
eſt poª quãtũ auget.hoc nõ eſt intelligẽdum effecti
ue:ſed material'r:qũo enĩ nutrimẽtũ nutrit niſi in/
q̃ꝫtũ ꝯuertit̃ ĩ ſubaꝫ nutriti:⁊ h̃ ñ ẽ niſi mãl'r:ita ẽt
auget mãl'r:ꝑꝑ h̃ ſcias ꝙ augto effectiue eſt a virtu
te aĩe augmẽtatiua tanq̃ꝫ ab agẽte principali: ⁊ eſt
a calore nãli tanq̃ꝫ ab agente inſtrumentali qui ca
lor naturalis ẽ corpus calidũ teſte auerroy.7.phy.
cõ.p̊.⁊.2.colliget:⁊ eſt ſnĩa oĩum medicoꝝ.corpus
dico diſtictũ loco ⁊ ſbo a mẽbro aucto. Et ita patu/
it iam tibi.qũo ẽt in motu augmẽti aliud eſt p̃nci/
piũ ꝑ ſe mouẽs:⁊ aliõ eſt p̃nm per ſe motũ. Pro quo
tu debes ſcire ex ſnĩa cõmentatoris.2.phyſi.cõ.p̊.⁊
8.phyſi.cõ.20.⁊.9.mece.cõ.2.in ſolo motu locali re
perit̃ motuꝫ ex ſe.appello motũ ex ſe ſcõm ipſum
illud in quo mouẽs ⁊ motũ nõ ſunt diſtincta loco
⁊ ſubo ſicut in motu locali elementi in quo idẽ eſt

moués ⁊ motū ſubo: ⁊ [illegible] forma eius diuerſimode tū vt ſupra oſtenſum eſt. ſimiliter ipſum celum ab auerroy plerūq; in. 8. phyſi. cō. 37. ⁊ infra appellaṫ motū ex ſe: q2 moueṫ ab itelligētia que nō eſt diſticta loco ab ipſo celo. Nā lꝫ intelligētia ꝓprie nō dicaṫ eē i loco cū careat ſitu: tn̄ ibi dṙ eē vbi opatur teſte pho in. 8. phyſi. in fine. Sed in motu alterationis: ⁊ aug^ti teſte auerroy ſemꝑ motor eſt extrinſecus. i. ſemꝑ moués ⁊ motum diſtinguuntur loco ⁊ ſubo. ℂ Sꝫ ꝯ pdcā eſt iſtātia i motu alterationis. q2 vṙ ꝙ in tali motu alterās ⁊ alteratū ñ diſtinguūtur loco ⁊ ſubo. Nā caliditas impſſa ab igne i manu alterat ipſaꝫ. Et tn̄ nō diſtinguiṫ loco ⁊ ſubo ab ipſa manu. Rn̄r negādo aſſūptū. nō. n. caliditas ipreſſa alterat: ſꝫ caliditas exn̄s i igne vel i ipſo medio cōtangēte manū eſt alterās. Nā vt ſupra dictū eſt i motu alterationis forma exn̄s i ſubo non alterat ſubm. Et rō eſt iſta: q2 ex ſecūdo de aīa ſentire i quodā pati ⁊ moueri cōſiſtit. oē aūt qd mouetur tali motu moueṫ ab altero diſtincto loco ⁊ ſubo.

ℂ Et ſi dicas ꝯ. nā. 7. me^ce. t. c. ii. alterās ⁊ alteratū debēt eē ſimul. Rn̄r ꝙ hoc verū ē nec hoc eſt ꝯtra nos: q2 bn̄ cōcedimus ꝙ alterās ⁊ alteratū debent ſe tāgere. ⁊ ꝑ ꝯn̄s vltima eoꝝ ſimul ſunt ex diffōne contangentiuꝫ poſita. 5. phyſi. textu cōmēti. 22.

Ad argumenta de motu ſpirituali. rn̄r ꝙ in intellectu noſtro qui in itellig^o recipit a nobis ex quo teſte auerroy 3. de aīa eſt vltimus abſtractoꝝ moués diſtinguiṫ a moto: q2 intētiones imaginate vna cū intellectu agēte mouēt ipſum ad intellectionem ⁊ ad ſpēi receptionē. Et vt voluerūt ſuttiles intellectus poſſibilis informat^o ſpē intelligibili fit ꝓductiu^o itellectionis: ⁊ ſic ſcōm iſtā viā pōt exponi dictū cōmentatoris. 3. de aīa. cō. 19. ꝙ intellectus poſſibilis eſt paſſio ⁊ actio ꝑ quāto. ſ. recipit ⁊ producit. intellectus agens aūt ē actio tm̄ cū nihil ipſe recipiat. Et cū dṙ ꝙ intellectus poſſibilis ſeipſum intelligit in qua intellectione non videtur diſtingui moués a moto, reſpōdetur ꝙ intellectus noſter intelligit ſe ipſum nō ꝑ ſe: ſed quaſi ꝑ accidés ⁊ ſcdario ⁊ virtute alioꝝum: q2 poſt intellectionē alioꝝum ſe reflexe intelligit: ⁊ ſic in talibus non in cō^ir idem eſſe moués ⁊ motū. ſicut de forma elemēti dicebaṫ. Immo ēt in talibus intimius ſpeculanti ēt apparebit realis diſtinctio inter moués ⁊ motū: niſi. n. intellect^o noſter prius cognoſceret alia non poſſet cognoſcere ſeipſum ex quo virtute alioꝝum manuducitur ⁊ reuertitur in ſeipſum teſte ꝯ^re. 3. de aīa. cō. 8. ⁊ tex. ℂ Ad cōfirmationem negatur ꝯn̄a. vꝫ. ꝙ ſicut in alijs abſtractis idē eſt intelligēs ⁊ intellectū ⁊ itellectio ꝙ ita debꝫ eē i nobis: ⁊ in itellectu nr̄o. Et rō eſt: q2 nō opꝫ ꝙ eadē diſpō ſit in ente perfecto ⁊ imperfecto. ℂ Ad arg^m de volūtate pariformiter reſpōdetur ſicut de itellectu: cū itellectus ⁊ volūtas idē ſint ſubo: ⁊ differāt ſolū ſcōm modū: ſicut colligitur ex ſn̄ia ipſi^o cōmētatoꝝis. 3. de aīa. cō. 49. vbi hṙ ꝙ intellectus eſt moués ſcōm qd eſt deſiderās: ⁊ nō ſcōm qd cōpꝛehēdēs. ex quo pꝫ ꝙ intellectus: vt cōpꝛehēdēs dṙ intellectus: vt deſiderās dṙ volūtas. Et iſtius opīonis credo fuiſſe ēt ipm̄ Ariſto. nā in. 3. de aīa. vbi facit mētionē de partibus ⁊ v̄tutibus aīe itellectiue nō facit ſpecialē mētioneꝫ de volūtate. et ꝑꝑ hoc ego vl̄r teneo virtutē quālibet appetitiuā nō diſtingui realr̄ a ſua virtute cōpꝛehēſiua ſibi coꝛrn̄dēte: ſicut ⁊ ante nos tenuit ſuttilis ſcotus ⁊ truſcianus pluſq; commentatoꝛ in tegni. Dico igitur ad argumentum ꝙ voluntas mouetur ab obiecto appetibili: ⁊ poſt motionem obiecti pōt mouere ſeipſam tali motu: ſicut de intellectu poſſibili dicebaṫ. ℂ Sed ꝯ iſtā reſpōſionē inſtaṫ. Nā ſi obm appetibile mouet effectiue ipſam volūtatem: ⁊ volūtas i tali motione cōcurrit mere paſſiue. ſequereṫ ꝙ cū obm moueat ꝑ modū nature. Et cū in poteſtate paſſi nō ſit non pati. Tūc ōis volitio ⁊ ōis actus humanus impatus a volūtate eēt neceſſari^o ⁊ coactus: ⁊ nullus talis eſſet formaliter liber qd eſt erroꝛ purus: ⁊ in phia: ⁊ in theologia ſicut pꝫ. ℂ Ad hoc rn̄r. ꝙ arg^m procedit de paſſis nālibus ⁊ nō de paſſis liberis. agēs. n. eo modo mouet q̄ paſſum aptū natū eſt moueri. Actus eniꝫ actiuoꝝ fiūt ſcōm exigētiā paſſi. 2. de aīa. 24. ⁊ 26. ℂ Et ſi dicas. q̄re obꝫ mouet neceſſario itellectū: ⁊ ꝑ modū nāe. nō aūt volūtatē: diceret ꝙ iſti^o nulla ē rō: niſi q2 itellectus eſt intellectus ⁊ volūtas ē volūtas. nō. n. qdlꝫ agit in qdlꝫ eodē mō: ſꝫ ōter^tum in determinatū ⁊ determinato modo: ſicut pꝫ exercitatis in phia. Alr̄ dicūt alij: ⁊ eſt ſolo Joannis de ianduno ſup. 5. me^ce. q. 37. in ſolutione vltimi arg^ti. diſtin^o de duplici neceſſitate. quedaꝫ. n. eſt neceſſitas violētie: ⁊ quedā eſt neceſſitas nālis actionis. pꝛia tollit libertatē arbitrij. Nō autē ſcda. ℂ Iſta ſunt que mihi dictu occurrūt in hac qōne ex intentione Ariſt. ⁊ cōmētatoꝛis. Non eni me latet ꝙ veritas ſit in oppoſitū. tn̄ intētio mea fuit ꝑꝑ diſcoꝛdiam peripateticoꝝ in tali mā declarare ⁊ interpꝛetari ſn̄iam aꝝ. non q2 velim ꝯdicere veritati chꝛiſtiane cui me ſubmitto in oībus: ⁊ ꝑ qua milies vitā exponerē. Deo laus ⁊ virgini.

ℂ Explicit qō de ydēptitate motoꝛis ⁊ moti ſubtilr̄ ⁊ reſolute diſcuſſa ad mentem peripatheticoꝛuꝫ ꝑ ſolertem artiū ⁊ medicine doctoꝛē Marchum antoniū zimara de ſancto Petro de galatinis padue phyloſophiaꝫ publice profitentē. Completa anno dn̄i. 1505. die. 26. nouembꝛis. Ad laudem eius quo melius excogitari non poteſt.

ℂ Venetijs ipꝛeſſa mādato ⁊ expēſis heredū quōdā nobilis viri dn̄i Octauiani Scoti ciuis modoetiēſis. Anno v̄ginalis ꝑtus ſalutiferi q̄nto ⁊ q̄ngēteſimo ſupra milleſimā quarto idus decembꝛes. Per Bonettū locatellū p̄ſbyterū Bergomēſem.

Alberti de fructu pedemontani dialogus in laudē Marci antonij phi ſolertiſſimi Interlocutores. Alber. Joan. de ianduno.

ALbertꝰ. Quid agis mi Joannes ſolito te hilarioreꝫ intueor. Joan. ſolito equidē. nō mediocri. n. afficior gaudio: Alber. quaeſo illud: vt gaudij tui pticeps fiam. Joan. Paruoruꝫ nālium Ariſt. cōmentarios ediderā. meqꝫ fruſtra elaboraſſe putabam cuꝫ neminem in hunc vſqꝫ dieꝫ perſpexerim ꝗ illos ab erroribus excuderet: ac ita excuſſos mox impreſſori demandaret. Poſtremam ſiquidem manum optabant: nunc vero eos per multas vigilias abſolutos cōſpicio: impreſſoſqꝫ etiaꝫ vendi circūferri atqꝫ laudari ob id exulto. labores nāqꝫ meos non amplius caſſos aut poenitendos eſſe autumo. Alber. bene hꝫ. hic laborum praemium eſt. hic vigiliarum fructus: ſꝫ qui ſit dicas qui talem pro te prouinciam ſumpſit. Joan. Marcus tuus ſanctipetrinas: a quo nunꝗ̄ diſſotiaris ꝗ ſuperioribꝰ his diebus etiam lucubrationes noſtras in metaphyſicis ventilare ac corrigere nō eſt dedignatus: quas ita aperuit: ita lucidas edidit: vt interpretationes noſtre nullo pacto egeant interprete. Alber. ergo marco noſtro plurimuꝫ debes. Et ne tu ſolus quidem: ſed ⁊ caeteri omnes qui phi ſcita intueri non negligunt. Joan. ⁊ hoc non inficior: ſed ne ingratitudinis labe maculari videar laudibus eum efferam efferētqꝫ omnes: Albertus non nouum aliquod ages: de eius nāqꝫ ſciētiae amplitudine ꝯſona oium voce iudicatum eſſe perſpicitur: nec alieno praeconio indiget: nec laudatione tua maior fieri poſſet: quod ſi tentares anguſto vaſculo pelagus concluderes. Joan. vera Alberte loqueris cuꝫ id quoqꝫ iuſte videatur addēdū: ꝙ neminem hucuſqꝫ marco tuo excepto patauinum ſtudium habuerit qui tam breui temporis curriculo ſibi ipſi ſatiſfecerit: neminem adhuc inquā qui tam cito libros vetuſtate confractos ac erroribus non paucis depreſſos inſtaurare ſit auſus: ⁊ a pluribus mendis eripere: huc adde ꝙ cōmentatorijs noſtris quandam ſuam de mouente ⁊ moto q̄ōnem intexuit: ita adamuſſim exagitataꝫ: ita optimis rationibus cōſtructaꝫ: ita ad mentem phyloſophi auerroyſqꝫ mei recitatam: vt ipſi nihil addi minuive proculdubio poſſit: cuius doctrina nempe auocabit oēs atqꝫ oibus affectionibus validiſſime detinebit. Alber. nec id praetereas etiam quo magis ipſi te debere non ambigo ꝙ parua illa hoc anno ſcolaſticis nō paucis publico auditorio profitetur quo fit: vt lucubrationes tue melius placeant amentur diligentiuſqꝫ perquirantur. Joan. eya quid pro tantis laboribus exoluā edoce. id ⁊. n. mirifice cupio: Albertus. Non verbis mecaenate ue ſibi ſatiſfieret. Sed id ſi potes cura: vt liuidos inuidiae morſus nō patiatur amplius. ſcis quo tēdit ſcis quo angitur at quo ſua intētio vertitur. Joan. Et haec ſuperflua quidem non ſemper affectibus implicantur homines: ipſe etiam in dies ex plurimis ſuis laboribus mirabiles de ſe excitat amores fiet voti cōpos ne verearis hoc: ſed nunc mentem ſubijt ꝗd agam quo ſibi aliquātulū ſatiſfiat. Alber. quid obſecro. Joan. doctiſſimā illam thomae de garbo ſummā prae manibus corrigendam habet ipſam imprimi citiſſime curabo: vt Marcum tuum vel potius noſtrum qui non nouerunt norint eiuſqꝫ animi dotes ingeniumqꝫ praecellens mirentur ⁊ laudent Alber. Optime mi Joannes. Surge igitur omnes. n. eaꝫ: vt audio obuijs expectant manibus.

Regiſtrum

A

Perſpicaciſſimi
¶ Perſpicaciſſimi
Dico q̇ de
ſum:q2 multa

B

ↄñs aquee nature:
mitas ſic accepta
ita:q2 corpus
quin ad ipſum

C

male digeſtum
ſiccitate dicitur
qđ accipio pro
actu ſm ſe

D

determinatas
pōt dici aliter.
citas p̱ cogitatiuaȝ
cogitatiuā dedit

E

conſideraẗ aial
potētiā ſil'hr̄e
in dormiētibus
hanc particulam

F

ſenſitiue ⁊
ſtituere. ¶ Uel
cōſentiunt:nō
imagiᵘᵃ recipit

G

vite:q2 illud
catur extinctio.
virtutē eſt mediū
frigida eſt temp̱at

H

tur in corp̱a:
gis eq̄le agit
gnoſcunt:q2
grauis ſeq̄tur

I

⁊ rarefacte aſcēdent
quoꝝ app̄henſionem
nēte:q2 dato
dubiuȝ.ſed

K

ſit h̄ ſubm.
Queſtio
rare nata ſunt
nuſq̄ȝ centū:

L

inq̄ȝtum forma
rat ſubm:q2
¶ Marci Antony

[illegible]

Ea que fiunt a iudice si ad eius nõ spectant officium viribus nõ subsistit.

Scienti et consẽ[n]cienti non fit iniuria neque dolus:

Que a iure communi exorbitant nequaquam [illegible]

[illegible]

299

77

231